οριζοντιότητα

φωνές λαϊκής εξουσίας στην αργεντινή

οριζοντιότητα

φωνές λαϊκής εξουσίας στην αργεντινή

επιμέλεια: marina sitrin

από κοινού έκδοση:
συνέλευση για την κυκλοφορία των αγώνων
πρωτοβουλία κατοίκων καισαριανής
συτόνομη συνέλευση ζωγράφου
ανοιχτή συνέλευση κατοίκων αγ. παρασκευής
ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση αγ. δημητρίου
συνέλευση κατοίκων βύρωνα-παγκρατίου-καισαριανής

Ιούνης του 2011
Αθήνα

περιεχόμενα

πρόλογος από την σ.κυ.α. 7
πρόλογος από την πρωτοβουλία κατοίκων καισαριανής 9
εμπειρίες και απόψεις από τη συμμετοχή στην ανοιχτή συνέλευση κατοίκων αγίας παρασκευής 11
πρόλογος της αγγλικής έκδοσης 21
εισαγωγή 25
παλαιό και ρήξη 39
οριζοντιότητα 51
αυτοδιαχείριση 72
αυτονομία 100
δημιουργία 116
εξουσία 136
καταστολή 148
γυναίκες 162
πρωταγωνιστικότητα 174
όνειρα 190
πραγματολογικά στοιχεία 200

πρόλογος από τη συνέλευση για την κυκλοφορία των αγώνων

19 Δεκεμβρίου 2001. Αργεντινή. Χιλιάδες ανθρώπων έχουν κατακλύσει την πλατεία Plaza de Mayo που βρίσκεται στην καρδιά της πρωτεύουσας, όχι πολύ μακριά από το Προεδρικό Μέγαρο, γύρω από το οποίο είναι παρατεταγμένες ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις. Οι δρόμοι της πόλης αντηχούν συνθήματα οργής και αγανάκτησης, ενάντια στην εξαθλίωση που είχαν επιφέρει από την αρχή της εφαρμογής τους τα προγράμματα του ΔΝΤ οδηγώντας στο βάθεμα της κρίσης και την χρεοκοπία: Ya basta! (Φτάνει πια!), Vaya con todos! (Να φύγουν όλοι!), Trabajo y dignidad! (Δουλειά και αξιοπρέπεια!). Ανάμεσα στο συγκεντρωμένο πλήθος, δίπλα στους piqueteros, τους ανώνυμους άνεργους αγωνιστές που έγιναν παγκοσμίως γνωστοί μέσα από τα μπλοκαρίσματα και τις οδομαχίες στις γέφυρες των οδικών αξόνων της χώρας, βαδίζουν, χτυπώντας ρυθμικά τις άδειες κατσαρόλες τους, νοικοκυρές, υποτιμημένοι εργάτες, δημόσιοι υπάλληλοι, κατεστραμμένοι επαγγελματίες, άνθρωποι κάθε κοινωνικής κατηγορίας και ηλικίας, νέοι μεσήλικες και ηλικιωμένοι.

Αυτή η βραδιά (και η επόμενη), μπορεί να έμεινε στην ιστορία ως η κορύφωση της εξέγερσης, αλλά αποτέλεσε παράλληλα σ' ένα άλλο επίπεδο, στο επίπεδο του κινήματος, το έναυσμα για ένα σύνολο ανταγωνιστικών πρακτικών που στόχο είχαν να δώσουν απαντήσεις στα προβλήματα της καθημερινότητας. Τόσο στα άμεσα υλικά προβλήματα που αφορούν βασικές ανθρώπινες ανάγκες, όπως η τροφή και η στέγη, όσο και σε προβλήματα που αφορούν προβλήματα επικοινωνίας και αναζήτησης ενός καινούργιου νοήματος στις κοινωνικές σχέσεις και στη ίδια την καθημερινή ζωή.

Εμπειρίες από αυτή την εξέγερση και από αυτές τις πρακτικές αποτυπώνονται στο βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας με την μορφή συνεντεύξεων από τα ίδια τα υποκείμενα που συμμετείχαν στις κινητοποιήσεις και στις διαδικασίες που γέννησε η εξέγερση.

Έχουμε επίγνωση ότι αυτό το βιβλίο δεν συνιστά ούτε την ιστορία του κινήματος, ούτε μια θεωρητική ανάλυση γι' αυτό, αλλά αποτελεί τον λόγο των ανθρώπων που συμμετείχαν και συμμετέχουν στο κίνημα και σ' αυτές τις διαδικασίες: στις συνελεύσεις γειτονιάς, στις καταλήψεις εργασιακών χώρων, στα κοινωνικά κέντρα, στις κοοπερατίβες. Θεωρούμε ότι αυτές οι εμπειρίες είναι πολύτιμες, όχι επειδή μπορούν να μεταφερθούν αυτούσιες σ' έναν άλλο τόπο και σ' έναν άλλο χρόνο, αλλά επειδή μπορούν να εμπλουτίσουν τους αγώνες που δίνουμε εμείς σήμερα και εδώ.

Αποφασίσαμε να μεταφράσουμε αυτό το βιβλίο επειδή πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμο για το εγχώριο κίνημα, ως ένα παράδειγμα μιας πρωτογενούς εμπειρίας συγκρότησης κινήματος. Διαβάζοντας το δηλαδή, συναντήσαμε στις αφηγήσεις των αγωνιστών και των αγωνιστριών τα προβλήματα που συναντάμε στις εγχώριες κινηματικές διαδικασίες. Συναντήσαμε όμως, παράλληλα, και τις λύσεις που προσπάθησαν και προσπαθούν να δώσουν οι εκμεταλλευόμενοι σ' αυτά τα προβλήματα. Τέτοια προβλήματα μπορούν να ξεκινούν από το πως συγκροτείται μια συνέλευση γειτονιάς και πόση ώρα πρέπει να κρατάει μια συνέλευση, όταν την άλλη μέρα έχουμε να πάμε στην δουλειά, μέχρι το πως και με ποιο τρόπο μπορούν να συντονιστούν οι συνελεύσεις γειτονιών και ποια είναι τα όρια των οριζόντιων δομών και της έλλειψης γενικότερης πολιτικής στρατηγικής του κινήματος. Από το πώς μπορούν να καλυφθούν άμεσες ανάγκες των ανέργων όπως η διατροφή και η στέγη, μέχρι το πώς θα οργανωθούν οι κινήσεις των ανέργων για να διεκδικήσουν επιτυχώς επιδόματα ανεργίας (που μέχρι τότε δεν υπήρχαν στην Αργεντινή). Από το πώς οργανώνεται

μια κατάληψη ενός εργασιακού χώρου, μέχρι πώς την διαχειρίζονται οι εργαζόμενοι που δουλεύουν σ' αυτόν, με τρόπο που, και θα διαφέρει από την καπιταλιστική οργάνωση της εργασίας και θα ικανοποιεί τις ανάγκες των καταληψιών και της τοπικής κοινότητας.

Την μεταφραστική εργασία ανέλαβε μια ομάδα εργασίας από την Συνέλευση για την Κυκλοφορία των Αγώνων (Σ.ΚΥ.Α.). Αφού διαβάσαμε το πλήρες κείμενο, χωρίσαμε σε ενότητες το σώμα του κειμένου και ανέλαβε ο καθένας-καθεμία, ένα τμήμα του. Παράλληλα συζητούσαμε συλλογικά τόσο τα μεταφραστικά προβλήματα που προέκυπταν κατά την διαδικασία της μετάφρασης είτε αφορούσαν ζητήματα ορολογίας είτε μεταφραστικές επιλογές που έπρεπε να γίνουν, ενώπιον μιας γλώσσας που δημιουργήθηκε σ' ένα διαφορετικό κοινωνικό-ιστορικό πλαίσιο από αυτό των δικών μας εμπειριών. Σ' αυτές τις συζητήσεις συνέβαλαν κείμενα και αναλύσεις για την κρίση στην Αργεντινή και την εξέγερση του 2001.

Ένα άλλο θέμα συζήτησης ήταν η διαχείριση του υλικού που είχαμε στα χέρια μας και πως αυτό θα αποκτήσει πραγματική αξία χρήσης για το ανταγωνιστικό κίνημα. Στα πλαίσια αυτά, προτείναμε σε κάποιες συνελεύσεις γειτονιάς την από κοινού συνέκδοση του βιβλίου, με σκοπό και να φτάσει σε όσο το δυνατό περισσότερα χέρια αγωνιστών αλλά και να ανοίξουμε ένα διάλογο, αναφορικά με τα ζητήματα που θέτει το βιβλίο και τον τρόπο που διασταυρώνονται με τις δικές μας ανάγκες και επιθυμίες. Ένα διάλογο που φιλοδοξούμε να διευρυνθεί όσο το δυνατό περισσότερο, αφού ειδικά μέσα στην σημερινή συνθήκη της κρίσης, θεωρούμε ότι δεν αφορά μόνο τα πολιτικά υποκείμενα και τους αγωνιστές. Στην ενίσχυση αυτού του διαλόγου θεωρήσαμε ότι θα συνέβαλε ένα συλλογικό κείμενο της κάθε συνέλευσης αναφορικά με την οπτική της για την έκδοση. Οι πιεστικοί χρόνοι της έκδοσης είχαν σαν αποτέλεσμα να πάρουμε τέτοιο κείμενο μόνο από την Πρωτοβουλία κατοίκων Καισαριανής και την Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγ. Παρασκευής. Στην έκδοση αυτή συμμετέχουν επίσης η Συνέλευση κατοίκων Βύρωνα-Παγκρατίου-Καισαριανής, η Αυτόνομη Συνέλευση Ζωγράφου και η Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση Αγ. Δημητρίου.

Η μετάφραση του βιβλίου έγινε από την ισπανική έκδοση του 2005 (Horizontalidad: Voces de Poder Popular en Argentina) ενώ χρησιμοποιήθηκε και η αγγλική του 2006 (Horizontalism: Voices of Popular Power in Argentina) συμβουλευτικά, από εκεί προέρχεται και ο πρόλογος στην αγγλική έκδοση.

Θέλουμε εδώ τέλος να ευχαριστήσουμε τον Κ.Σ. για την επιμέλεια της έκδοσης, ωστόσο τα όποια λάθη ή παραλείψεις βαραίνουν αποκλειστικά εμάς τους ίδιους.

Συνέλευση για την ΚΥκλοφορία των Αγώνων
skya.espiv.net / skya@espiv.net

Για επικοινωνία με τις υπόλοιπες συλλογικότητες:

Αυτόνομη Συνέλευση Ζωγράφου,
http://syneleysizografou.blogspot.com/
Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγ. Παρασκευής,
http://anoixtisyneleysiagparaskevis.blogspot.com/
Ανοιχτή Λαϊκή Συνέλευση Αγ. Δημητρίου,
http://katadimadim.blogspot.com
Πρωτοβουλία Κατοίκων Καισαριανής,
http://protovouliakatoikwnkaisarianis.blogspot.com
Συνέλευση Κατοίκων Βύρωνα-Παγκρατίου-Καισαριανής,
http://syneleysikatoikwnvkp.squat.gr/

πρόλογος από την πρωτοβουλία κατοίκων καισαριανής

Η κυκλοφορία του βιβλίου *Οριζοντιότητα - Φωνές λαϊκής εξουσίας στην Αργεντινή* έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς συνεισφέρει στην καταγραφή αυθεντικής πρωτογενούς μαρτυρίας των αγώνων μετά την εξέγερση της 19ης και της 20ης Δεκέμβρη του 2001.

Βιώνουμε την τρομακτική επίθεση κυβέρνησης-ΔΝΤ-ΕΕ-ΕΚΤ στα δικαιώματα, τους μισθούς, τις συντάξεις που επιφέρουν γενικευμένη ανεργία και φτώχεια. Οι ιδιωτικοποιήσεις και το ξεπούλημα δημόσιων οργανισμών, υπηρεσιών και ελεύθερων χώρων αλλά και η ιδεολογική επίθεση των μηχανισμών προπαγάνδας του καθεστώτος ενοχοποιούν τη συνείδηση των ανθρώπων αλλά και προβάλλουν ως "εσωτερικό εχθρό" τα κινήματα. Καταστέλλεται και ποινικοποιείται κάθε δράση που αντιστέκεται στη νομιμότητα της κυριαρχίας. Στήνεται σκηνικό μεσοπολέμου: ο εθνικισμός, ο ρατσισμός και ο κοινωνικός εκφασισμός αποτελούν ξανά την έσχατη λύση για Κεφάλαιο και Κράτος. Σε αυτήν την περίοδο έχει ιδιαίτερη αξία η ανάγνωση της εμπειρίας των κινημάτων στην Αργεντινή. "Είναι πιο αναπαυτικό να ψηφίζεις και να παραμένεις μέσα στο σύστημα της πολιτικής αντιπροσώπευσης. Είναι ευκολότερο, να τα φορτώνεις όλα στον πρόεδρο, παρά να συμμετέχεις στα καθημερινά εγχειρήματα της συνέλευσης. Είναι πιο αναπαυτικό να γκρινιάζεις και να ψηφίζεις, να ψηφίζεις και να γκρινιάζεις." Emilio, Tierra del sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατάληψη και κοινωνικό κέντρο).

Η Πρωτοβουλία Κατοίκων Καισαριανής αποτελεί εγχείρημα σε μια περιοχή όπου η θεσμική αριστερά για δεκαετίες αποτελούσε μέχρι και το 2010 το πολιτικό σύστημα της πόλης. Η κουλτούρα με την οποία διαπαιδαγωγήθηκε η "τοπική κοινωνία" είναι η διαμεσολάβηση και η ανάθεση, καθώς όλα αποφασίζονται από τον Δήμο, ενώ ο Δήμαρχος ήταν το φυσικό πρόσωπο που θα έλυνε τα προβλήματα. Η υλοποίηση των πολιτικών αποφάσεών τους γινόταν από τους υπαλλήλους του Δήμου και όχι από τους κατοίκους. Επίσης, η λειτουργία του Δήμου προσδιορίστηκε από την επικυριαρχία του τοπικού κατασκευαστικού κεφαλαίου, γεγονός που οδήγησε στη λεηλασία του ιστορικού χώρου, αλλά και τις πελατειακές σχέσεις, συνθήκη που αναπαρήγαγε την κυρίαρχη ιδεολογία του καθεστώτος. Σε αυτήν τη συνθήκη η αυτοοργάνωση και η αδιαμεσολάβητη δράση είναι εύλογο ότι θα αντιμετωπιζόταν με όρους "εσωτερικού εχθρού" και εμείς ως "προβοκάτορες". Η απελευθέρωση των δημόσιων χώρων από την Εκκλησία και το κατασκευαστικό κεφάλαιο, η εναντίωση στην εμπορευματοποίηση με συλλογικές κουζίνες και ανταλλακτικά-χαριστικά παζάρια, τα θεατρικά παιχνίδια και οι ελεύθερες μουσικές, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στην Καισαριανή, είναι το δικό μας βίωμα.

Τέσσερα χρόνια μετά η ύπαρξη, η συνέχεια και η αποτελεσματικότητα της δράσης δείχνει ότι υπάρχει και άλλος δρόμος, το μονοπάτι της συλλογικότητας, της συμμετοχής, της συνέλευσης, όπου όλοι/ες συζητούν και αποφασίζουν, χωρίς να αναθέτουν σε άλλους να δράσουν για λογαριασμό τους εκχωρώντας κάθε 4 χρόνια το δικαίωμα στην πολιτική απόφαση και τη δράση. "Δε νομίζω ότι υπήρξε ποτέ στιγμή που να είπαμε: "ναι, είμαστε αυτόνομοι. Αυτή είναι η ταυτότητά μας". Σε κάποιο σημείο πιεστήκαμε να μας ορίσουμε πιο συγκεκριμένα. Πιστεύω πως εκείνη ήταν η στιγμή που είπαμε πως δεν θα επιτρέψουμε στον εαυτό μας να γίνουμε "-ιστές" ή "-οι" οποιουδήποτε είδους. Αυτό που κάνουμε είναι να παράγουμε πρακτική βασισμένη στην εμπειρία και ακριβώς αυτή η εμπειρία-πράξη μιλά για τον εαυτό της. Εφόσον αυτό είναι ένα ανοιχτό κίνημα το οποίο βασίζεται σε

συγκεκριμένα εδάφη, με το δικό μας να εντοπίζεται στη γειτονιά συζητάμε συνέχεια το τι είναι οριζοντιότητα και αυτονομία και τι σημαίνουν για μας εδώ. Είναι μια ανοιχτή και συνεχιζόμενη συζήτηση". Claudia, Lavaca.org και Neca, MTD Solano (Εναλλακτική μιντιακή συλλογικότητα και κίνηση ανέργων). Διακύβευμα των συλλογικοτήτων αποτελεί η προσπάθεια για υπέρβαση της ιδεολογικής ανάγνωσης της πραγματικότητας. Η κουλτούρα της "ιδεολογικής καθαρότητας" ως πανάκεια για την υπέρβαση των αντιφάσεων της ζωής, της θεωρίας και της πράξης, δεν έχει αποδειχθεί μόνο αδιέξοδη, καθώς έχει ημερομηνία λήξης η πολιτική δράση που αποτελεί εφήμερη νεανική εμπλοκή. Είναι και επικίνδυνη, καθώς σε αυτήν την αντίφαση αναπτύσσονται τυπικές και άτυπες εξουσίες.

"Υπάρχει διαφορά ανάμεσα στο να δηλώνεις "είμαι μια αυτόνομη" και να δηλώνεις "θέλω να δημιουργήσω ή να χτίσω την αυτονομία". Ο διακηρυκτικός λόγος, η προσπάθεια λεκτικής υπέρβασης του πραγματικού αποτελεί κουλτούρα που άτυπα αναπαράγει την κυριαρχία, καθώς ξορκίζει την ιεραρχία και την ανάθεση και δεν συγκρούεται μαζί της στην πράξη. Ο ιδεολογικός λόγος δίνει το στίγμα του φαντασιακού ανατρεπτικού αυτοεγκλωβίζοντας το εγχείρημα, καθώς περιορίζει δραματικά την απεύθυνση, ενώ επιβεβαιώνει όρους θρησκευτικής επικυριαρχίας. Με αυτήν την κουλτούρα συλλογικότητες γειτονιάς λειτουργούν με όρους ιδρυματισμού ("να περνάμε εμείς καλά") και δεν μπορούν να ανατρέψουν από τα κάτω την κυριαρχία. Η μπροσούρα δεν συμβάλλει μόνο στα "μεγάλα" αλλά και στο πώς από τα "μικρά και καθημερινά" φτάνουμε στα "μεγάλα": "Ποιος μιλά πρώτος; Ποιος μιλά μετά; Ζητάμε από κάποιους να μιλήσουν ή τι συμβαίνει, αν ένα άτομο μιλά πολύ; Κάποιοι κανόνες πρέπει να υπάρχουν." Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση Γειτονιάς).

Πόσες φορές δεν έχουμε αισθανθεί το αδιέξοδο των συνελεύσεων, την πολύωρη συζήτηση, την "πάλη των γραμμών της καθαρότητας", το τέλος των διαδικασιών με ελάχιστους, για να αποφασίσουν και ακόμη πιο λίγους για να πράξουν; Είναι ανάγκη να συζητήσουμε με άλλη γλώσσα, αλλά και να ακούσουμε, να συνεχίσουμε να βαδίζουμε χωρίς τον ναρκισσισμό και τη ματαιοδοξία αυτού του κόσμου, αλλά με τη δύναμη της σκέψης και την επιθυμία της εξέγερσης. "Να μετασχηματίσουμε την απόρριψη, το "να φύγουν όλοι τους", σε πρακτικές συγκρότησης και νέας κοινωνικότητας και σε καινούργιες μορφές οργάνωσης, όχι όπως αυτές του κράτους, αλλά σε καινούργιες μορφές." Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση Γειτονιάς). Ο αγώνας για την υπέρβαση των αντιφάσεων αυτού του κόσμου δεν προϋποθέτει μόνο τη ρήξη με το Κεφάλαιο και το Κράτος, αλλά και τη δράση χωρίς το Κεφάλαιο και το Κράτος. Το παράδειγμα της Αργεντινής είναι: η ρήξη με τον καθεστωτικό συνδικαλισμό και η λειτουργία των μέσων παραγωγής από τους ίδιους τους εργάτες στους επανακτημένους εργασιακούς χώρους (κατειλημμένα εργοστάσια, ξενοδοχεία, κλινικές), οι συλλογικότητες εργατών-ανέργων, οι *piqueteros*, οι συνελεύσεις γειτονιάς, ο διεθνισμός των κινημάτων, τα λαϊκά σχολεία, η συλλογική κουζίνα, οι φεμινιστικές και ΛΟΑΤ συλλογικότητες, οι κινηματικές καλλιτεχνικές κολεκτίβες, τα κατειλημμένα κτίρια και τα κοινοτικά κέντρα, οι συλλογικότητες της αντιπληροφόρησης, οι κοινότητες των ιθαγενών.

Το παράδειγμα της Αργεντινής και των κινημάτων της Λατινικής Αμερικής, με αφετηρία τους Ζαπατίστας, είναι και ο Λόγος: η πρωταγωνιστικότητα (protagonism), η πολιτική πρόσωπο με πρόσωπο (politica afectiva), η πολιτική του βαδίσματος, της σημασίας της πορείας και η οριζοντιότητα (horizontalidad).

Να αλλάξουμε, λοιπόν, αλλάζοντας.

Καλή ανάγνωση!

Πρωτοβουλία Κατοίκων Καισαριανής

εμπειρίες και απόψεις από τη συμμετοχή στην ανοιχτή συνέλευση κατοίκων αγίας παρασκευής

Το παρακάτω κείμενο γράφεται με σκοπό να συνεισφέρει στην παρούσα έκδοση της Σ.ΚΥ.Α, αλλά και γενικότερα στη συλλογική μνήμη αυτού που αποκαλούμε ανταγωνιστικό κίνημα. Ευελπιστεί να μεταφέρει την εμπειρία δομών, διαδικασιών και αγώνα από μια περιοχή της Αθήνας, ως κομμάτι των αυτοοργανωμένων συλλογικοποιήσεων που κατα τόπους εξαπλώνονται και φαίνεται να ριζώνουν. Αποτελεί επίσης αφορμή ώστε να αποτυπωθεί η σύνθεση εκτιμήσεων και εμπειριών όσων συμμετέχουν στην Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγ. Παρασκευής και να συνεισφέρει στον απολογισμό και τη συνέχεια της συλλογικής διαδικασίας που έχει ξεκινήσει εδώ και 2 (και κάτι) χρόνια στις γειτονιές που ζούμε.

Ο τόπος, ο χρόνος και ο κόσμος

Η Αγία Παρασκευή είναι ένα προάστιο στα βορειοανατολικά της Αττικής. Προσπαθώντας να σκιαγραφήσουμε την κοινωνική και ταξική της σύνθεση, μοιραία θα πρέπει να αναφερθούμε στην ραγδαία επέκταση της πόλης της Αθήνας λόγω της υπερσυσσώρευσης πληθυσμού και το αντίστοιχο όργιο οικιστικής και εμπορικής δόμησης που επέφερε αυτή, καθώς και τη λεηλασία του φυσικού τοπίου στο διάβα της. Αυτό που εντέχνως βαφτίστηκε "αστυφιλία" δεν ήταν τίποτα άλλο από αποτέλεσμα κεντρικών πολιτικών και επέλασης της χιλιοδοξασμένης καπιταλιστικής "ανάπτυξης" που οδήγησε στην εγκατάλειψη της επαρχίας και οδήγησε στην προλεταριοποίηση μεγάλου κομματιού της χώρας προς τα αστικά κέντρα με αποκορύφωμα τη μητρόπολη της Αθήνας. Κάτι που παρουσιάστηκε, βέβαια, ως ποιότητα ζωής σε μια "αναπτυσσόμενη" ευρωπαϊκή (και όχι βαλκανική πλέον) χώρα που είχε υποφέρει τόσα και τόσα στο παρελθόν... Το ελληνικό καπιταλιστικό όνειρο ήταν στις δόξες του. Δε θα πάμε πολύ πίσω στο χρόνο, μόνο τόσο όσο για κάποιες/ους από μας ως βίωμα επηρέασε τις ζωές μας.

Από το '80κάτι και μετά η Αγ. Παρασκευή γίνεται μια περιοχή που χρόνο με το χρόνο ο πληθυσμός της αυξάνεται, παράλληλα με τις πολυκατοικίες, εξαφανίζοντας σιγά σιγά τις παλιές μονοκατοικίες και τα χωράφια (κυρίως αμπέλια κι ελιές). Αποτελεί τόπο εγκατάστασης ή μετεγκατάστασης για κομμάτια κυρίως της "μεσοαστικής" τάξης θα λέγαμε, κρίνοντας (εκτός των άλλων) απ' τα ενοίκια και τις τιμές των οικοπέδων (τότε) και των σπιτιών. Θεωρούνταν μια "καλή" περιοχή με θέα στον Υμηττό, πάντα βέβαια σε σύγκριση με το κέντρο και τον πολιτισμό του τσιμέντου που εξαπλωνόταν, σε συνθήκες γενικής σχετικής ευημερίας θα τολμούσαμε να πούμε. Παράλληλα, η χωροταξική της θέση ως προάστιο την έκαναν να συνορεύει και να είναι δίοδος για τα Μεσόγεια και πάντα είχε και κάτι από το χαρακτήρα τους. Η ταυτόχρονη γειτνίαση με τον Χολαργό, το Χαλάνδρι αλλά και με το Γέρακα, τα Γλυκά Νερά, δημιουργούσαν πάντα μια μίξη κοινωνική, πολιτισμική και ταξική. Στο σήμερα βέβαια η πόλη (Αθήνα) έχει εξαπλωθεί και δομηθεί προς τα Μεσόγεια επηρεάζοντας φυσικά τα κοινοτιστικά χαρακτηριστικά που πιθανόν να υπήρχαν εκεί πριν π.χ. 10 χρόνια. Επιστρέφοντας στην Αγ. Παρασκευή θα λέγαμε λοιπόν πως σίγουρα δεν πρόκειται για μια συνοικία εργατών, όπως ακόμα πιο σίγουρα όμως και για μια συνοικία κεφαλαιοκρατών και αφεντικών με τις αντίστοιχες βίλες τους. Ο πληθυσμός της ανέρχεται σε περίπου 80.000 κατοίκους, οπότε και οι επιμέρους γειτονιές

της έχουν η καθεμία τα δικά της χαρακτηριστικά και τις δικές τους σχέσεις, χωρίς κάποια ιδιαίτερη ταξική ή κοινωνική συνοχή βέβαια, που να παραπέμπει σε γειτονιά με τη ρομαντική έννοια της λέξης.

Η κοινωνική σύνθεση και οι εργασιακές-επαγγελματικές "ταυτότητες" των κατοίκων της Αγ. Παρασκευής αποτελούνταν διαχρονικά από εργαζόμενους, ανέργους, μισθωτούς, δημόσιους και ιδιωτικούς υπαλλήλους (χαμηλόμισθους αλλά και υψηλόμισθους), ελεύθερους επαγγελματίες, συνταξιούχους, εισοδηματίες και μικροεπιχειρηματίες. Όπως και στους περισσότερους δήμους, η συντριπτική πλειοψηφία όσων δουλεύουν, δε δουλεύουν εκεί που κατοικούν (για κοινό τόπο καταγωγής δε μιλάμε καν). Αναγκάζονται λοιπόν καθημερινά να μετακινούνται προς όλες τις κατευθύνσεις αλλά κυρίως προς το κέντρο, προς τα βόρεια προάστια (Μαρούσι, Μεταμόρφωση, Αγ. Στέφανος, Κρυονέρι, Καπανδρίτι κλπ) σε εταιρίες, επιχειρήσεις και βιομηχανίες. Επίσης, ένα κομμάτι απασχολείται στα Μεσόγεια (Παλλήνη, Παιανία, Κορωπί, Μαρκόπουλο) σε εργοστάσια, επιχειρήσεις ή άλλους χώρους δουλειάς. Μάλλον λιγότεροι/ες είναι αυτές/οι που αναγκάζονται να δουλεύουν στα νότια και δυτικά προάστια. Επίσης, οι φοιτήτριες/ες μετακινούνται και αυτοί/ες καθημερινά προς τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αθήνας, αν δεν σπουδάζουν στην επαρχία ή στο εξωτερικό, έτσι δεν αποτελεί κάποια φοιτητοπεριοχή, παρά μόνο για τους σπουδαστές του αμερικάνικου-ιδιωτικού DEREE College. Ο παραπάνω κατακερματισμός στην (εργασιακή και όχι μόνο) καθημερινότητα των κατοίκων, θέτει ως πραγματικότητα το ότι η ιδιότητα του "κατοίκου" ως υποκείμενο αγώνα, αλλά και σχέσεων γενικότερα, έχει τα όρια της, όταν άνθρωποι αποφασίζουν να δράσουν από κοινού με βάση αποκλειστικά τον τόπο διαμονής τους και τα βιώματα τους που σχετίζονται με αυτόν. Κι αυτό, γιατί μπορούν ίσως να κουβεντιάσουν μεν αλλά να συναποφασίσουν και να δράσουν άμεσα δε, για το ήμισυ της καθημερινότητας τους που πιθανόν να έχουν κοινό. Θα επανέλθουμε σ' αυτό παρακάτω σε επίπεδο προβληματισμού για τις θεματικές αλλά και σε σχέση με τις μετακινήσεις, όμως παίζει τον ρόλο του και στην ιστορία της κυκλοφορίας των αγώνων στο χρόνο, όσον αφορά τις περιοχές μας (και όχι μόνο) και τα θέματα με τα οποία συλλογικότητες που έχουν υπάρξει σε τοπικό επίπεδο ασχολήθηκαν.

Περίοδοι κινητοποιήσεων, δομές πολιτικοποίησης, συλλογικότητες του παρελθόντος και παρακαταθήκες αγώνα στην περιοχή

Έτσι λοιπόν, μη θεωρώντας την Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Αγ. Παρασκευής ως μια συλλογική διαδικασία που γεννήθηκε από το μηδέν, αλλά αποτέλεσμα και συνέχιση (εκτός των άλλων) προηγούμενων πεδίων, δομών, σχέσεων αντίστασης και αυτοοργάνωσης που είχαν παρουσία στην Αγ. Παρασκευή και στις γύρω περιοχές, καθώς επίσης και σε σχέση με τις αντίστοιχες κοινωνικές συνθήκες και το λόγο και δράση του ευρύτερου ανταγωνιστικού κινήματος μέσα σε αυτές, δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στα παρακάτω. Βάζουμε εδώ μια παρένθεση αναφέροντας πως μέσα σε αυτά δε θα συμπεριλάβουμε οποιουσδήποτε κομματικούς μηχανισμούς, χωρίς αυτό να σημαίνει πως άνθρωποι από (αριστερά) κόμματα δεν έχουν δώσει σημαντικούς αγώνες και δεν έχουν συνεισφέρει στη μάχη των πολιτικών συσχετισμών της περιοχής. Οι περίοδοι κοινωνικού αναβρασμού που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ως κομβικοί είναι σίγουρα οι κινητοποιήσεις στην παιδεία του '91, το πολυτεχνείο του '95, οι μαθητικές κινητοποιήσεις και καταλήψεις του '98, οι κινητοποιήσεις για τον ΑΣΕΠ το '01, οι αντιπολεμικές διαδηλώσεις και η σύνοδος των G8 στη Θεσσαλονίκη του '03, οι κινητοποιήσεις ενάντια στην Ολυμπιάδα του '04, οι κινητοποιήσεις, απεργίες και καταλήψεις για την παιδεία το '06-'07, οι κινητοποιήσεις ενάντια στη λεηλασία της φύσης μετά τις πυρκαγιές του '07 και τα εξεγερσιακά γεγονότα του Δεκέμβρη 2008.

Μέσα απ' αυτή τη νοητή γραμμή αγώνων στο χρόνο, συναντήθηκαν άνθρωποι που αντιστέκονταν και αντιστέκονται, έδρασαν από κοινού, συλλογικοποιήθηκαν, έχτισαν συντροφικές και διαπροσωπικές σχέσεις και δημιούργησαν γεγονότα στις γειτονιές μας μεταφέροντας τα κέντρα αγώνα σε τοπικό επίπεδο αναδεικνύοντας τη σημασία της τοπικής δράσης ως συμπληρωματική της κεντρικής. Σταθμοί πολιτικής παρουσίας, συλλογικής δράσης και παρακαταθήκης αγώνα στην Αγ. Παρασκευή ήταν τα εγχειρήματα του (πρώτου) Αυτοδιαχειριζόμενου στεκιού Αγ. Παρασκευής ('94-'96), του (δεύτερου) Αυτοδιαχειριζόμενου στεκιού Αγ. Παρασκευής-Χαλανδρίου ('97-'05), της εφημερίδας-συλλογικότητας "Φωνή Βοώντος" ('99-'04 και '06-'08), του περιοδικού "Ανεπίκαιρα" ('07-σήμερα) αλλά και της κατάληψης κτήματος Πραποπούλου στο Χαλάνδρι ('07-σήμερα). Οι συλλογικοποιήσεις αυτές δεν αποτέλεσαν μόνο σημεία αναφοράς στους χώρους και τις παρεμβάσεις τους για άτομα που θέλανε να εκφραστούν συλλογικά και αυτοοργανωμένα, αλλά άνοιξαν ζητήματα που πιο πριν δεν είχαν τεθεί υπό αμφισβήτηση και κυριαρχούσαν στην περιοχή. Η επανοικειοποίηση του δημόσιου-ελεύθερου χώρου (δρόμοι, πλατείες) ενάντια στην εμπορευματοποίηση της ζωής γενικότερα, οι αδιαμεσολάβητοι αγώνες για την προάσπιση της φύσης (Ύμηττός και περιφερειακή, δημόσιοι χώροι), οι αγώνες ενάντια στο ρατσισμό, τους αποκλεισμούς (καταυλισμοί Ρομά της περιοχής) και την καταστολή, και κυρίως η αμφισβήτηση του κυρίαρχου καπιταλιστικού μοντέλου ζωής (lifestyle) που εγκαταστάθηκε για τα καλά στην πόλη μας με το ραγδαίο πολλαπλασιασμό των εμπορικών καταστημάτων (καφετέριες, εμπορικά κέντρα, γυμναστήρια κ.α.) ήταν θεματικές που αποτέλεσαν ένα γόνιμο έδαφος για τους αγώνες του σήμερα.

Α.Σ.Κ.Α.Π: Πού, πως, πότε, ποιοί/ες και γιατί;

Η Ανοιχτή συνέλευση κατοίκων Αγ. Παρασκευής ήταν η απάντηση στην ανάγκη μιας πρωτοβουλίας κατοίκων να κατανοήσει, να συζητήσει και να επικοινωνήσει με τους συμπολίτες της το γενικότερο κλίμα αμφισβήτησης του κατεστημένου, μετά την κοινωνική εξέγερση του Δεκέμβρη '08. Ήταν η απαίτηση εκείνων των ημερών: από τη μία η αύξηση του ενδιαφέροντος για τα κοινά γενικότερα και από την άλλη για τις τοπικές υποθέσεις ειδικότερα. Η ιδέα της αποκέντρωσης, το να μεταφέρουμε δηλαδή την αμφισβήτηση και το εξεγερσιακό πνεύμα στο τόπο που ζούμε και κινούμαστε καθημερινά, μας ώθησε στο να δημιουργήσουμε ένα αυτό-οργανωμένο τοπικό εγχείρημα, μια δομή αγωνιστική και κινηματική που θα μας επέτρεπε να αλληλεπιδρούμε με την τοπική κοινωνία και να πράττουμε άμεσα για ζητήματα που αφορούν την καθημερινότητα μας. Η δυναμική επανεμφάνιση των λαϊκών συνελεύσεων και των κινημάτων πόλης σε συνδυασμό με τις εμπειρίες που είχαμε αποκομίσει από τις κοινότητες αγώνα της εξέγερσης (αρκετοί "αγιοπαρασκευιώτες" συμμετείχαν (λίγο ή περισσότερο) σε διαδικασίες του κέντρου ή (και) στο δυναμικό εγχείρημα και τις δράσεις της κατάληψης του παλιού δημαρχείου-ΚΕΠ στο Χαλάνδρι, πριν δημιουργηθεί κάτι νέο στην περιοχή τους) διαμόρφωσαν και έθεσαν τις βάσεις της ανοιχτής συνέλευσης κατοίκων Αγ. Παρασκευής. Η πρώτη ανοιχτή συνέλευση πραγματοποιήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου 2009 με αφορμή τη δίκη για το ιδιοκτησιακό καθεστώς του κτήματος Σιστοβάρη. Μπορούμε να πούμε πως το πεδίο της διεκδίκησης των δημόσιων χώρων στην πόλη, ως κομμάτι ευρύτερα της δημόσιας σφαίρας, και η ενασχόληση με τις εξελίξεις γύρω από το κτήμα Σιστοβάρη, τον Ύμηττό και το κτήμα Ιόλα, αποτέλεσαν κομβικά σημεία για τη συσπείρωση ανθρώπων γύρω από μια συλλογική διαδικασία στην Αγ. Παρασκευή.

Η Αγ. Παρασκευή τα τελευταία 20 χρόνια έχει αλλάξει ραγδαία: το βουνό του Ύμηττού, στο οποίο είχε πρόσβαση κανείς από διάφορες περιοχές, τώρα με το ζόρι φαίνεται μέσα από τις πολυκατοικίες, ενώ οι προσβάσεις στο βουνό είναι ελάχιστες. Ο κεντρικός δρόμος της πόλης έχει ρυθμούς μεγαλούπολης, με αισθητή απουσία χώρων πρασίνου ή δημόσιων χώρων που να μπορούν οι κάτοικοι να συζητήσουν και να γνωριστούν μεταξύ τους. Προφανώς αυτό για κατοίκους περιοχών του κέντρου της Αθήνας ίσως να ακούγεται αστείο, παρόλ'

αυτά αποτελεί εκτός από ανθρώπινη ανάγκη παράλληλα και κεντρική αιχμή του μοντέλου κοινωνικής αναπαραγωγής που τα κρατικά-καπιταλιστικά συμφέροντα προωθούν και επιβάλλουν. Γιατί όμως αυτή η εισαγωγή στην πολεοδομία της πόλης; Επειδή καταρχάς ο αστικός χώρος επηρεάζει τις ζωές των ανθρώπων, τους ρυθμούς τους, ακόμα και τον τρόπο που σκέφτονται: τα εμπορικά κέντρα, το πράσινο ή η έλλειψή του... Κατά δεύτερον, γιατί ο χώρος επηρεάζει και τις τοπικές συνελεύσεις, ενώ αναγκαστικά μπαίνει ως βασικό θέμα στην πολιτική τους "ατζέντα".

Η συνεχής τσιμεντοποίηση των δημοσίων χώρων στην πόλη, η αποξένωση και ο εγκλωβισμός στην ιδιωτική μας σφαίρα, η αδυναμία για δημόσια έκφραση και συνεπώς η έλλειψη ελεύθερων χώρων, καθόρισαν την θεματολογία της συνέλευσης τον πρώτο χρόνο της λειτουργίας της. Η καταπάτηση του κτήματος Σιστοβάρη, η καταπάτηση δασικών εκτάσεων του Ύμηττού στην Αγ. Παρασκευή, το προεδρικό διάταγμα λεηλασίας του Ύμηττού και τα σχέδια για τους νέους αυτοκινητόδρομους, το κτήμα και η βίλα Ιόλα ήταν τα θέματα με τα οποία καταπιάστηκε η συνέλευση τον πρώτο χρόνο. Η συνέλευση κατάφερε να διευρύνει τους θεματικούς της ορίζοντες με την έλευση του 2010 και ασχολήθηκε με θέματα όπως τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης και Παραβατικότητας (ΤοΣΠΠΑ), τις μαθητικές καταλήψεις στην πόλη, την ρατσιστική αντιμετώπιση των Α.μ.Ε.Α. από πολιτιστικό σύλλογο του δήμου, την καπιταλιστική κρίση και τις αντιστάσεις στα αντικοινωνικά μέτρα της κυβέρνησης, τρόικας και ΔΝΤ που βιώνουμε όλες/οι, τα κινήματα "άρνησης πληρωμης" κ.α.

Παρόλο που η συνέλευση παρέμενε για ένα μεγάλο διάστημα "μονοθεματική" στο λόγο και στη δράση της, στο εσωτερικό της αναπτύχθηκαν διάφορες συζητήσεις με θέματα που δεν είχαν να κάνουν μόνο με την καταπάτηση και την υπεράσπιση του δημοσίου χώρου. Θέματα όπως οι εργασιακές συνθήκες και η ανεργία, η κατάσταση των δημοτικών υπηρεσιών, η οικονομική και η πολιτική επικαιρότητα, αλλά και θέματα πιο θεωρητικά και αυτό-αναφορικά όπως ο σκοπός και τα μέσα μια ανοιχτής συνέλευσης γειτονιάς, η δυναμική και τα όρια της, ο τρόπος λειτουργίας της, ήταν μερικά από τα ζητήματα που μας απασχόλησαν σημαντικά. Ήταν σ' αυτές τις συζητήσεις που διαφωνήσαμε, σκεφτήκαμε, συμφωνήσαμε και διαμορφώσαμε ένα άτυπο πολιτικό πλαίσιο, όχι όμως σε μορφή καταστατικού.

Δομή και λειτουργία της συνέλευσης

Η συνέλευση είναι αυτόνομη πολιτική ύπαρξη, αποτελείται από τα άτομα που συμμετέχουν σε αυτήν, άρα δεν επιθυμεί να ετεροκαθορίζεται από ιδεολογικά προσχήματα και κομματικές γραμμές. Συμμετέχουμε όλοι και όλες ισότιμα σαν κάτοικοι της Αγ. Παρασκευής. Δεν έχει καμία θεσμική σχέση με δημοτική παράταξη και κομματικά συμφέροντα. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η ουσιαστική ενεργοποίηση του κάθε ανθρώπου γύρω απ' τα ζητήματα της πόλης και της ζωής του και όχι η λογική της διαμεσολάβησης και της κομματικής κηδεμονίας. Δεν πιστεύουμε σε ειδικούς και σε πολιτικές αυθεντίες που κατέχουν τις λύσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε καθημερινά. Αντίθετα πιστεύουμε ότι ο καθορισμός των συλλογικών υποθέσεων είναι υπόθεση όλων μας. Βάσει αυτού του σκεπτικού, η οργάνωση της συνέλευσης είναι "οριζόντια" και αμεσοδημοκρατική. Οι αποφάσεις επιδιώκεται να λαμβάνονται ισότιμα απ' όσες/ους συμμετέχουν, στη βάση της συνδιαμόρφωσης. Δηλαδή όλοι μας προσπαθούμε να συνεισφέρουμε στις αποφάσεις της συνέλευσης. Στόχος μας παραμένει όχι η κοινή ιδεολογική ταυτότητα αλλά η ανάδειξη δημοσίων θεμάτων και η άμεση δράση γύρω από αυτά. Οι δράσεις που επιλέγονται ποικίλουν ανάλογα με τις ατομικές επιθυμίες, με τους στόχους και τις δυνατότητες μας: δυναμικές παρεμβάσεις, μαζικές πορείες, κινήσεις αντιπληροφόρησης, συντονισμός με παρόμοια εγχειρήματα για την ανάληψη κεντρικών μαζικότερων δράσεων.

Η συνέλευση είναι εβδομαδιαία, με την θεματολογία να αποφασίζεται από την προηγούμενη συνέλευση. Η συνέλευση δεν έχει προς το παρόν αυτόνομο σταθερό χώρο στον οποίο να στεγάζεται. Κινείται στην κατεύθυνση απαίτησης και άμεσης διεκδίκησης για το χώρο συνεύρεσης της, κυρίως σε δημοτικούς χώρους, με τη θεώρηση πως "όλα μας ανήκουν" και το κάνουμε πράξη, συμβολικά αλλά ικανοποιώντας και τις ανάγκες μας στο τώρα.

Αγώνας, κοινότητα, ζωή με νόημα. Συμμετοχή στα κεντρικά γεγονότα.

Από την πρώτη κιόλας στιγμή, με αφορμή την καταπάτηση ενός (μέχρι πριν) χώρου πρασίνου και τη δόμηση στη θέση του ενός γκλαμουράτου εμπορικού κατασκευάσματος, κάναμε σαφές ότι δεν είμαστε εδώ για να κάνουμε αντιπολίτευση στην δημοτική αρχή, ούτε είμαστε μια στείρα ακτιβίστικη ομάδα. Χαρακτηριστικά στο πρώτο κείμενο μας γράφτηκε πως "*...Για να σταματήσουν να παίρνουν αποφάσεις για εμάς χωρίς εμάς, για να γίνουμε ενεργοί συντελεστές των ζωών μας...*". Προτάσσουμε ξεκάθαρα την ανασύνθεση της τοπικής κοινωνίας γύρω από τις αρχές της άμεσης δημοκρατίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης. Αυτό σημαίνει ότι εκτός από κινηματική δομή, η συνέλευση αποτελεί και μια πρόταση για την οργάνωση του δήμου, στους αγώνες του σήμερα για την κοινωνία του αύριο. Απέναντι στην αντιπροσώπευση και την ανάθεση προτείνουμε την ενεργή και επί ίσοις όροις συμμετοχή των κατοίκων στις συλλογικές υποθέσεις μέσα από λαϊκές συνελεύσεις. Επίσης, για μας στόχος είναι να γκρεμιστεί το κυρίαρχο πλέγμα σχέσεων που ετεροκαθορίζονται από την καταναλωτική αξία και να κατακτήσουμε την άμεση επαφή και επικοινωνία στην καθημερινότητα και στους αγώνες μας. Μία ακόμα διάκριση που θεωρήσαμε πως πρέπει να γίνει είναι αυτή μεταξύ του ενεργού πολίτη και του κατοίκου που παίρνει τη ζωή στα χέρια του. Η διάκριση δεν είναι θεωρητική, αλλά ουσιαστική: ο δεύτερος αποφασίζει για την ζωή του και επιλέγει να αποφασίζει μαζί με άλλους, δεν αναγκάζεται. Κατά συνέπεια, παίρνει και την ευθύνη των πράξεών του. Το αν αυτή η μορφή οργάνωσης θα μπορέσει να είναι αποτελεσματική μέσα στην βαθιά πολιτική (και οικονομική) κρίση που περνάμε και το κυριότερο θα δώσει απάντηση στην γενικότερη απαξίωση της πολιτικής με την ευρύτερη δυνατή έννοιά της (όχι την πολιτική των ειδικών), αυτό θα το δείξει το μέλλον. Αναμφίβολα όμως, έχει δημιουργήσει ήδη προηγούμενο στην εποχή που διανύουμε, αφού οι κάτοικοι επέλεξαν έστω και λίγες φορές αυτόν τον τρόπο να συζητήσουν τα προβλήματά τους. Να δούμε αν θα λειτουργήσει και σαν τη μνήμη που θα πυροδοτήσει μία έκρηξη, για να δημιουργήσει κάτι καινούργιο...

Στο κομμάτι της αντίστασης και του αγώνα ενάντια στην εκμετάλλευση των ζωών μας, η συνέλευση πιστεύουμε πως μπορεί και έχει αποτελέσει πόλο συσπείρωσης για εκείνους/ες που δεν καλύπτονται από κάποια θεσμική (ή μη) συνδικαλιστική δομή. Άνεργοι, μαθητές, φοιτητές αλλά και εργαζόμενοι (που δεν ανήκουν πιθανόν σε κάποιο συνδικάτο λόγω μη ύπαρξης αυτού ή πιθανότερα λόγω του υποκριτικού γραφειοκρατικού συνδικαλισμού), θεωρούμε πως μπορούν να κατεβαίνουν στο δρόμο και να δρουν συλλογικά σχηματίζοντας μια κοινότητα αγώνα με κοινή αναφορά τον τόπο ζωής και κατοικίας τους. Σε καμία περίπτωση αυτή η θέση δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική προς τη δημιουργία, συμμετοχή και δράση των συνελεύσεων, συλλόγων και σωματείων βάσης εργαζομένων, ίσα-ίσα πιστεύουμε πως μπορεί να λειτουργεί ενισχυτικά προωθώντας την αυτοοργάνωση σε κάθε τομέα της καθημερινότητας μας. Τη στιγμή που τα μεγάλα, μικρά, εγχώρια, ευρωπαϊκά και παγκόσμια αφεντικά και οι αντίστοιχοι κρατικοί μηχανισμοί που σταθερά τα εξυπηρετούν, για να διασωθούν από την κρίση τους σαρώνουν κυριολεκτικά τα πάντα, η δημιουργία μιας γραμμής άμυνας στις γειτονιές που θα συσπειρώνει κόσμο και θα δημιουργεί δίκτυα αλληλεγγύης και επικοινωνίας, αποτελεί ανάχωμα απέναντι στο φόβο, την ανασφάλεια και το καταθλιπτικό μέλλον που μας ετοιμάζουν.

Η κοινή αυτή συνείδηση που σχηματίστηκε μέσα στη συνέλευση οδήγησε σε αποφάσεις

που ξεπερνούσαν αυτό που θα λέγαμε "τοπικότητα". Η συμμετοχή σε μαζικές διαδηλώσεις και απεργίες από το Δεκέμβριο του 2010 μέχρι σήμερα, προέκυψε από τη θέληση μας να συνδεθούν οι εργασιακές διεκδικήσεις με κάθε πτυχή αντίστασης απέναντι στην επίθεση που δέχεται η ελληνική κοινωνία από ντόπιους και ξένους καπιταλιστές, που μιλάνε για οικονομικά χρέη και ελλείμματα ενώ εμείς πέρα απ' αυτά αναγνωρίζουμε το έλλειμμα ζωής που εδώ και χρόνια μέσω του υπάρχοντος συστήματος μας έχει επιβληθεί. Η άλλη σύνδεση είναι αυτή στη βάση των αυτοοργανωμένων δομών που κατεβαίνουν στο δρόμο. Θεωρούμε πως η συμμετοχή μας έρχεται να ενισχύσει το κομμάτι του κινήματος που επιλέγει να πορευτεί ακηδεμόνευτα και να χτίσει συλλογική συνείδηση και συντροφικές σχέσεις στο δρόμο με άλλα μορφώματα οριζόντιας οργάνωσης σε γειτονιές και χώρους εργασίας, επιδιώκοντας και το συντονισμό κινήσεων με αυτά. Το σημαντικότερο κίνητρο όμως είναι η ίδια η κοινωνική πραγματικότητα που φέρνει όλο και περισσότερα άτομα της συνέλευσής μας να βιώνουν την απόλυση, την απλήρωτη και ανασφάλιστη εργασία, την επισφάλεια, τη μακροχρόνια ανεργία, τους εντεινόμενους εκμεταλλευτικούς όρους δουλειάς, τις αγωνίες για το άμεσο μέλλον και τις ήδη υπάρχουσες οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αυτοί/ες και οι οικογένειές τους. Η συμμετοχή της ΑΣΚΑΠ λοιπόν στις κεντρικές απεργιακές πορείες του τελευταίου χρόνου και τις προσυγκεντρώσεις-πορείες-παρεμβάσεις στη γειτονιά μας πριν από αυτές, επιδιώκει να κινητοποιήσει τον κόσμο που θέλει να αντισταθεί και να βρει ένα έδαφος για να το κάνει (και να είναι πιθανόν πιο κοντινό του), που θα σπάει τα ατομικά αδιέξοδα και τους φόβους και θα οδηγεί στη συνειδητά συλλογική αντιμετώπιση των προβλημάτων που η σημερινή συγκυρία προσφέρει με αφθονία. Φυσικά ένα μαζικό ακηδεμόνευτο και μη χειραγωγήσιμο κομμάτι κάθε μαζικής δυναμικής διαδήλωσης του οποίου επιλέγουμε να αποτελούμε μέρος, δημιουργεί πάντα το σοβαρότερο πονοκέφαλο στους "πάνω" που με κάθε μέσο θέλουν να επιβάλλουν την αίσθηση κοινωνικής ειρήνης, δηλαδή την πλαστή εικόνα πως κυριαρχεί η (εθνική) συναίνεση και συγκατάθεση των εκμεταλλευόμενων απέναντι στα όλο και περισσότερα και σκληρότερα μέτρα εκμετάλλευσής τους. Γι' αυτό και η καταστολή, που έχει βιώσει στις τελευταίες πανεργατικές κινητοποιήσεις, εκτός άλλων και η δική μας παρουσία στο δρόμο, στόχο έχει να τρομοκράτησει και να αποθαρρύνει όσες/ους αντιστέκονται έξω από τη σιγουριά, ακινδυνότητα και πολλές φορές τη συνδιαλλαγή που προσφέρουν τα καθεστωτικά θεσμικά κομματικά (ή μη) όργανα. Αν και η καταστολή μερικώς πετυχαίνει το στόχο της στις διαδικασίες μας, όπως αποτυπώνεται μετά από κάθε απεργία, ο δρόμος της αλληλεγγύης κόντρα στον ατομισμό και την απομόνωση, που έχουμε επιλέξει, αλλά και ευρύτερα κοινωνικά στον κίνδυνο "κανιβαλισμού" που γεννάει η εξαθλίωση μεταξύ των από κάτω, μας κάνει να συνεχίζουμε γνωρίζοντας πλέον ποιός είναι ο πραγματικός εχθρός και ποιός όχι.

Οικειοποίηση, επανανοηματοδότηση και διεκδίκηση του δημόσιου-κοινού (ΜΜΜ ως πεδίο παρέμβασης).

Η οικονομική και συνάμα κοινωνική κρίση στη χώρα που ζούμε, έφερε εξαγγελίες και τελικά μέτρα για επιθετικές αλλαγές σε όλους τους τομείς του δημόσιου τομέα. Εδώ να τονίσουμε πως η έντεχνη απαξίωση του δημοσίου ως έννοια, κάτι που καλλιεργείται χρόνια τώρα, στόχο είχε και έχει την απομάκρυνση και αποτροπή της ύπαρξης πιθανής κοινής ταξικής συνείδησης και τη συντήρηση του ανταγωνισμού μεταξύ των εργαζόμενων. Οι μόνοι που επωφελούνται τελικά απ' αυτό είναι γνωστοί-άγνωστοι μεγαλο-ιδιώτες επιχειρηματίες που θα προεκτείνουν τις επενδύσεις και τα κέρδη τους (με μικρότερο πλέον ρίσκο, αγοραστικό και εργατικό κόστος) σε κάθε πτυχή του δημόσιου τομέα που ξεπουλιέται και ιδιωτικοποιείται στο όνομα του χρέους και κατ' εντολή των αφεντικών του πλανήτη. Στην ουσία, η κρατική κακοδιαχείρηση των κοινών αποτελεί πλέον το άλλοθι

ώστε η επέλαση του σκληροπυρηνικού καπιταλισμού να εμφανίζεται ως μονόδρομος, ενώ είναι προφανές πως αυτό το μοντέλο είναι στην πραγματικότητα σε κρίση, λίγο πριν την πιθανή χρεωκοπία και κατάρρευσή του. Εδώ επίσης, θέλουμε να διευκρινίσουμε πως για μας το δημόσιο δεν ταυτίζεται με το κρατικό και δεν είμαστε διατεθειμένοι να το εγκαταλείψουμε ως έννοια και να τους χαρίσουμε τα κοινά αγαθά που θεωρούμε αναγκαία για κάθε κοινωνία και αφορούν στο τέλος-τέλος την επιβίωσή μας. Υγεία, στέγαση, τροφή, ένδυση, παιδεία, ενέργεια, μεταφορές, φυσικό περιβάλλον. Όλα όσα μας ανήκουν δηλαδή και έχουν κατακτηθεί μέσα στην ιστορία από τον κάθε άνθρωπο που αγωνίζεται να κάνει τη ζωή του καλύτερη. Βρισκόμαστε λοιπόν στο σημείο που το κράτος δηλώνει ανίκανο να διαχειριστεί αυτούς τους τομείς και εμείς ως παραγωγοί και χρήστες καλούμαστε είτε να τους ξαναναθέσουμε σε κάποιους που το μόνο τους κίνητρο είναι η κερδοφορία απ' αυτούς είτε να υπερβούμε ατομικά και συλλογικά τους εαυτούς μας και να τους πάρουμε στα χέρια μας, πιστεύοντας πως η μόνη γόνιμη "αναδιάρθρωση και εξυγίανση" μπορεί να γίνει από εμάς για εμάς.

Επιστρέφοντας στις σημερινές εξελίξεις μία πρώτη γεύση πήραμε, αλλά και δώσαμε ως κίνημα, στον τομέα των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς. Η επίθεση χωρίς προηγούμενο που εξαπέλυσε η κυβέρνηση γίνεται προκειμένου, υποτίθεται, να "ξεπεράσουμε" (προσοχή στο α' πληθυντικό) την κρίση. Οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν το φόβο και τη δρομολόγηση απολύσεων, μείωσης μισθού και χειροτέρευσης των συνθηκών εργασίας, ενώ οι επιβάτες καλούνται να πληρώσουν αυξημένο εισιτήριο και να δεχτούν το "κόψιμο" γραμμών που βαφτίζονται "άγονες", κοινώς μη κερδοφόρες. Παράλληλα ιδιωτικοποιούνται σιδηροδρομικές γραμμές, ενώ αυτές που δε θεωρούνται κερδοφόρες (λεωφορεία και σιδηρόδρομοι) αφήνονται στην τύχη τους, με την προοπτική να καταργηθούν όπως είχε γίνει το '92. Με την αντίληψη που περιγράψαμε παραπάνω, εμείς ως ΑΣΚΑΠ, συμπορευτήκαμε στην κατεύθυνση που λέει πως ο δημόσιος και κοινωνικός χαρακτήρας των ΜΜΜ όπως και κάθε κοινωνικού αγαθού δεν τίθεται υπό διαπραγμάτευση και η απάντηση είναι η αντίσταση, η άμεση δράση, η κοινωνική παρέμβαση για την αλληλέγγυα στάση εργαζόμενων (οδηγών, τεχνικών κτλ. και όχι ελεγκτών) και επιβατών, ως άλλη μια εστία ανυπακοής στην εξόντωσή μας. Επίσης, παράλληλα και σε ένα γενικότερο πλαίσιο που αφορά τη μετακίνηση ως κοινωνική δραστηριότητα, παρακολουθήσαμε και συμμετείχαμε σε δράσεις άρνησης πληρωμών σε διόδια. Αυτό που οικειοποιήθηκε από ένα ευρύ κομμάτι του κόσμου και διαδόθηκε ως έννοια και πρακτική "δεν πληρώνω" αντιμετωπίστηκε από εμάς ως ένα ελπιδοφόρο πεδίο αντίστασης, χωρίς να λείψει βέβαια και η κριτική μας σε αυτό. Το μέσο που έκανε πράξη την ανυπακοή σε διόδια και ΜΜΜ, και για μας, ήταν η άρνηση πληρωμής αντιτίμου, η ανταλλαγή των εισιτηρίων και η αυτενέργεια (συλλογική αλλά και ατομική) των επιβατών (ή οδηγών στα διόδια) απέναντι στον έλεγχο και την καταστολή. Σαν ανοιχτή συνέλευση κατοίκων, σε δράσεις στις γειτονιές μας, μπλοκάραμε ακυρωτικά μηχανήματα εισιτηρίων και απελευθερώσαμε διόδια, ενώ παράλληλα μοιράσαμε κείμενα για να ενημερώσουμε τους κατοίκους, και συμμετείχαμε σε εκδηλώσεις και συντονισμένες δράσεις με άλλες περιοχές της Αθήνας. Όσον αφορά τα ΜΜΜ, η άποψή μας είναι πως οι μόνοι που μπορούν να διασφαλίσουν τον δημόσιο χαρακτήρα τους είναι οι εργαζόμενοι και οι κάτοικοι από κοινού: γιατί μόνο αυτοί μπορούν να αποφασίσουν τι είδους συγκοινωνίες χρειάζονται, όχι με οικονομίστικα κριτήρια αλλά με βάση την ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών, τη διασφάλιση της σύνδεσης των δήμων και την βελτίωση των ζωών τους.

Αντιφάσεις, δυσκολίες, διαφωνίες και προβληματισμοί στο εσωτερικό της διαδικασίας.

Όπως σε κάθε ανοιχτή πολιτικά ετερόκλητη (αρχικά τουλάχιστον) διαδικασία, έτσι και για την ΑΣΚΑΠ, ποτέ δεν ήταν και δεν είναι τα πάντα ρόδινα. Γεγονός λογικό και

γόνιμο μέχρι ενός σημείου. Θεωρούμε πως η αναφορά στις διαφωνίες και τα "εμπόδια" μιας τέτοιας δομής είναι αναπόσπαστο κομμάτι της συλλογικής μας εμπειρίας και πιθανό χρήσιμο εργαλείο για τη συλλογική μνήμη και το μέλλον. Οι διαφωνίες-δυσκολίες θα μπορούσαν να χωριστούν σε α) επίπεδο θεματικών (δλδ. περιεχομένου), β) επίπεδο διαδικασίας-σχέσεων και γ) πρακτικές δυσκολίες.

Η ανοιχτότητα αποτέλεσε πάντα αντικείμενο προβληματισμών. Από τη μία η δημοσιοποιημένη εβδομαδιαία συνέλευση σε δημοτικούς χώρους αρκεί ίσως για να χαρακτηριστεί ανοιχτή. Τα κριτήρια της ανοιχτότητας όμως ποικίλλουν στο εσωτερικό της. Τα χαρακτηριστικά που αποκτά/κατακτά η συνέλευση στο χρόνο ίσως οδηγούν σε αποκλεισμούς. Μπορούν κομματικοί παράγοντες ή αφεντικά ή φασίστες να συμμετέχουν; Η μαζικότητα είναι κριτήριο ανοιχτότητας; Ή μήπως η συνύπαρξη αριστερών, πασόκων, αυτόνομων, νεοδημοκρατών, αναρχικών, ακροδεξιών είναι το απαραίτητο στοιχείο που θα αποδείξει την όποια ανοιχτότητα; Η "κοινότητα" της Αγ. Παρασκευής, στην οποία ζούμε, απαρτίζεται ήδη από τους ανθρώπους που θέλουμε να ζούμε μαζί και το μόνο που λείπει είναι να πειστούν να έρθουν αυτοί στη συνέλευση για να συναποφασίσουμε πως θα ζήσουμε; Κατά πόσον μια τέτοια πολιτική συλλογικοποίηση μπορεί να αποφύγει την ιδεολογική "ταμπέλα" τελικά; Και ποιός βάζει τελικά αυτήν την ταμπέλα και με ποια κριτήρια αλλά και κίνητρα; Κατά πόσον όμως παράλληλα απαιτείται για τη λειτουργία μιας τέτοιας διαδικασίας η απόλυτη δέσμευση, η στράτευση, η ομοιογένεια και η συνοχή; Πότε μια ανοιχτή συνέλευση κινδυνεύει να γίνει κλειστή πολιτική ομάδα;

Διανύοντας τον 3ο χρόνο ζωής του εγχειρήματος, μπορούμε να πούμε ότι για μια διαδικασία που αναγκαστικά (ως άτομα που την αποτελούν, ως σύνολο και ως κομμάτι κινηματικών διαδικασιών με συγκεκριμένη ιστορία) υπάρχει μέσα σε ένα σύστημα το οποίο επιθυμεί να αλλάξει, κουβαλάει έτσι όλα όσα διαχρονικά έχουν επηρεάσει και διαμορφώσει προβληματικές σχέσεις, καταστάσεις, νοοτροπίες, στερεότυπα κα. Αυτό αποδεικνύει παράλληλα πως είναι μια ζωντανή διεργασία στην οποία όλα είναι ζητούμενα και όχι δεδομένα, κατεκτημένα, όπως και οι στόχοι της, και πως με το χρόνο και την συντροφική αλληλεπίδραση των υποκειμένων που την απαρτίζουν, μόνο μπορεί να τα αντιμετωπίσει. Η τακτική εβδομαδιαία συνάντηση των ατόμων στη συνέλευση (και όχι με αφορμή ένα ζήτημα για το οποίο μπορεί να καλεστεί Λαϊκή Συνέλευση) δημιουργεί μια πολυεπίπεδη τριβή. Οι διαπροσωπικές και συντροφικές σχέσεις που δημιουργούνται έχουν κι αυτές τις αντιφάσεις τους και δεν μπορούν να είναι πάντα ισότιμες. Οι διαφορές ηλικίας και κοινωνικής ταυτότητας-ιδιότητας (μαθητής, φοιτήτρια, εργαζόμενος, άνεργη, οικογενειάρχης), καθώς και τα αντίστοιχα διαφορετικά βιώματα και προτεραιότητες των ατόμων συνθέτουν ένα παζλ, πολλές φορές αντικρουόμενων καταστάσεων. Η εμπειρία κάποιων σε διαδικασίες, "οι παλιοί και οι καινούριοι", "οι σταθεροί και οι περαστικοί", η συμμετοχή ατόμων παράλληλα και σε άλλες πολιτικές συλλογικότητες-ομαδοποιήσεις ή όχι, η με τον καιρό εδραίωση ρόλων (σύνταξη κειμένων, στήσιμο αφισών, κατασκευή πανό, διαχείριση ταμείου και διαδικτυακών μέσων, η εκπροσώπηση της συνέλευσης σε άλλες διαδικασίες-εκδηλώσεις) είναι φαινόμενα που παλινδρομούν συχνά μεταξύ της ανάθεσης (από τη μια) και της άτυπης ιεραρχίας (από την άλλη).

Κάποια παραδείγματα που έχουν να κάνουν με τις θεματικές, ήταν όταν για τα διόδια αντιμετωπίσαμε την αντίφαση πως για ένα δρόμο (Αττική οδό) που κατέστρεψε τον Ύμηττό κάτι για το οποίο εναντιωθήκαμε και συνεχίζουμε, βρεθήκαμε στη θέση να διεκδικούμε ελεύθερες διελεύσεις σε αυτόν. Επίσης στα ΜΜΜ υπήρξε διστακτικότητα προσέγγισης του θέματος. Μετά από ένα μήνα συζητήσεων και ζύμωσης αποφασίστηκε να συμμετέχουμε, ιεραρχώντας τα πεδία ανυπακοής στη σημερινή κατάσταση πάνω από τις πιθανές ατομικές ευθύνες (φταίμε κι εμείς, ταξικές διαφορές επιβατών, συντεχνιακή οικονομική διεκδίκηση εργαζόμενων κτλ.) ή την έλλειψη δικών μας έτοιμων προτάσεων βιωσιμότητας των ΜΜΜ στο σήμερα. Χωρίς εκπτώσεις στον ανταγωνιστικό λόγο μας περί των γιγαντιαίων αυτοκινητόδρομων, της ανάπτυξης, της κουλτούρας του αυτοκινήτου, αλλά παράλληλα συνειδητά εχθρικοί στα συμφέροντα κράτους και κατασκευαστικών στις πλάτες μας. Μια ακόμη διαφωνία ήταν στην έκφραση ή όχι της αλληλεγγύης στον αγώνα των κατοίκων της Κερατέας (τοπικιστικά κίνητρα, μη ύπαρξη πρότασης για τα απορρίμματα, δεξιά σύνθεση τοπικής κοινωνίας). Αποτέλεσμα των διαφωνιών η ελάχιστη συμφωνία πως τα ΜΑΤ και τα συμφέροντα των εργολάβων δε θα λύσουν οποιοδήποτε πρόβλημα και πως οι κάτοικοι επιλέγουν να έχουν λόγο για το τι γίνεται στην περιοχή τους, έδωσαν τη διέξοδο προς τη συνδιαμόρφωση. Παρόλ' αυτά, η άμεση παρουσία εκεί, γνωριμία και συμμετοχή πιθανόν στον αγώνα αυτό, καθώς και το μέγεθος των γεγονότων, εξάλειψε την αρχική καχυποψία, αλλά όχι και τη γόνιμη κριτική.

Πρακτικά προβλήματα επίσης επηρεάζουν την ομαλή λειτουργία της συνέλευσης. Οι 2 ή 3 ώρες συνέλευσης σε χώρο μη σταθερό για πολύ καιρό, περιορίζει τον ικανό χρόνο τοποθετήσεων από όλα τα άτομα (π.χ. 30) και τη δυνατότητα πραγματικής συνδιαμόρφωσης, οδηγώντας πολλές φορές στο να ξεπερνιούνται βιαστικά θέματα και συζητήσεις χάριν της παραγωγής αποτελέσματος, της απόφασης και της δράσης. Για μια διαδικασία που θέλει να αποτελεί πέρα από πεδίο δράσης και πρόταση οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας, μια τέτοια δυσκολία με έναν τέτοιον αριθμό συμμετεχόντων, γεννάει το ερώτημα πως θα μπορέσει να αντιμετωπίσει αυτό που επιδιώκει, δηλαδή μαζικές λαϊκές συνελεύσεις εκατοντάδων ανθρώπων; Η αναγκαιότητα ύπαρξης χώρου που εν μέρει λύνει τους χρονικούς περιορισμούς, θέτει νέους προβληματισμούς σε σχέση με τον κίνδυνο εγκλωβισμού, εσωστρέφειας και ανάλωσης ενέργειας για τη διαχείριση ενός χώρου, και "κλειστότητας" της συνέλευσης.

Σε επίπεδο διαδικασίας θα αναφερθούμε σε κάποια συνηθισμένα ίσως παραδείγματα σε τέτοιου είδους δομές. Οι διαφορετικές αφετηρίες, κίνητρα, βιώματα, ενδιαφέροντα και στόχοι των ανθρώπων που συμμετείχαν και συμμετέχουν επηρεάζουν το συλλογικό χαρακτήρα της συνέλευσης και δημιουργούν συγκρούσεις. Μία ανοιχτή συνέλευση κατοίκων συγκεντρώνει διαφορετικές τάσεις του ανταγωνιστικού κινήματος και είναι κάτι που είναι λογικό και παράλληλα πρόκληση για τη λειτουργικότητά της. Πιο συγκεκριμένα παρατηρούμε τις εξής τάσεις: Η συνέλευση ως α) μέσο πίεσης στις τοπικές δημοτικές αρχές και άσκηση μιας εναλλακτικής μορφής αντιπολίτευσης, β) η εξωεκλογική αντικατάσταση της υπάρχουσας δομής διαχείρισης του δήμου από τη λαϊκή συνέλευση, εντοπίζοντας ως το μόνο θέμα τον υπάρχοντα τρόπο λήψης αποφάσεων, γ) ως πεδίο κοινωνικοποίησης, άμεσης επικοινωνίας, συζήτησης αλλά και επίλυσης συγκεκριμένων καθημερινών τοπικών προβλημάτων (χώροι πρασίνου, απορρίμματα, συγκοινωνίες, δρόμοι), δ) ως μέσο αγώνα για την συνολική ανατροπή του υπάρχοντος συστήματος, μέσω της διάχυσης κεντρικών ζητημάτων σε τοπικό επίπεδο και αναπαραγωγής του ριζοσπαστικού λόγου και δράσης στις γειτονιές, ε) ως συγκρότηση κοινότητας αγώνα και καθημερινότητας που χτίζει στο σήμερα δομές, σχέσεις (κοινωνικές και πολιτικές-συντροφικές) και ανταγωνιστικά γεγονότα, ως εικόνα του αύριο που διεκδικεί. Άτομα που συμμετείχαν αρχικά, λόγω κυρίως των παραπάνω αντιφάσεων πιθανότατα αποχώρησαν. Η κριτική που αντιλαμβανόμαστε έρχεται μεν από τα "δεξιά" μας ("Πρωτοβουλία Πολιτών Αγ.Παρασκευής"), αλλά και από τα "αριστερά" μας ("Πρωτοβουλία Αναρχικών από Αγ. Παρασκευή"), αν μας επιτρέπεται η χοντροκομμένη χρήση αυτών των λέξεων. Δεν είναι τυχαίο ίσως πως υπάρχουν ακόμα 2 (ολιγομελείς βέβαια) συλλογικότητες στην περιοχή με άτομα που δραστηριοποιούνται πολιτικά έξω από κόμματα. Δεν αναφέρονται εδώ ως απαραίτητα ανταγωνιστικές διαδικασίες (η μία σίγουρα τουλάχιστον) αλλά προς σκιαγράφηση του τοπικού κινήματος. Επίσης, πλέον, η συνέλευση έχει να αντιμετωπίσει μια ισχυρή αντίφαση που δημιουργεί η αποκέντρωση της δομής της Πλατείας Συντάγματος, με τη δημιουργία στην πόλη της Λαϊκής Συνέλευσης Πλατείας Αγ. Παρασκευής, κάτι το οποίο αυτή τη στιγμή αποτελεί αντικείμενο απαραίτητης συζήτησης. Μέχρι στιγμής η συνέλευση έχει στηρίξει αυτήν την προσπάθεια ως ένα ακόμα πεδίο παρέμβασης, που ο χρόνος θα δείξει την εξέλιξή του.

Δεν έχουμε ίσως κερδίσει ακόμα το βασικότερο στοίχημα: να δούμε μαζικά την τοπική

κοινωνία να συμμετέχει στις διαδικασίες μας. Να βιώσει δηλαδή την συνέλευση σαν μέρος της καθημερινότητας της. Παρόλο που ο αγώνας της συνέλευσης έχει αποτυπωθεί στην πόλη και οι δράσεις κι ο λόγος της χαίρουν εκτίμησης από μέρος των κατοίκων, ο κόσμος που συμμετέχει στην τακτική συνέλευση σπανίως ξεπερνά τα 30 άτομα. Από την μία βλέπουμε στις θεματικές συζητήσεις και στις προπαγανδισμένες δράσεις, συμμετοχή της τάξης των 100 ατόμων· και από την άλλη δυο με τρεις δεκάδες στις εβδομαδιαίες μας συνελεύσεις. Για να χτυπήσεις την ανάθεση χρειάζεται υπομονή, σταθερή παρουσία, ανοιχτές συμμετοχικές διαδικασίες και χρόνος. Κείμενα, αφίσες, πανό, εκδηλώσεις, παρεμβάσεις, πορείες, καθημερινή ζύμωση.

Η συνέλευση πορεύεται στο χρόνο συνειδητά με τις παραπάνω αντιφάσεις και δουλεύει πάνω στη δυνατότητα σύνθεσης και αντιμετώπισης τους.

Ο αγώνας αλλά και η δομή της συνέλευσης είναι κάτι το δυναμικό. Κανείς δεν ξέρει πως θα μετουσιωθεί και θα εξελιχθεί η εμπειρία και η παρακαταθήκη της ανοιχτής συνέλευσης κατοίκων σε καιρούς αναβρασμού και ολικής συστημικής κρίσης όπως τους σημερινούς. Πάντως ίσως να αποτελέσει σημείο αναφοράς στις αγωνιζόμενες γενιές που θα ακολουθήσουν. Στο παρόν όμως, αποτελεί σελίδα ιστορίας που συνεχίζει να γράφεται στον δρόμο για την κοινωνική απελευθέρωση.

Ανοιχτή Συνέλευση κατοίκων Αγίας Παρασκευής
13 Ιούνη 2011

Ευχαριστούμε τη Σ.ΚΥ.Α για το κάλεσμα και την υπομονή σε σχέση με την ένταξη του κειμένου στην σημαντική αυτή έκδοση

Αναλυτικά ο λόγος και η δράση της συνέλευσης στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://anoixtisyneleysiagparaskevis.blogspot.com/

Κείμενα σχετικά με την ανοιχτή συνέλευση κατοίκων αγίας παρασκευής έχουν επίσης δημοσιευτεί :

-στο περιοδικό Ανεπίκαιρα, τεύχος 3, http://www.anepikaira.org/

-στο περιοδικό Ευτοπία, τεύχος 19, http://www.eutopia.gr/

πρόλογος της αγγλικής έκδοσης

Ο δρόμος ανοίγεται μεταφράζοντας

Ούτε η μετάφραση ούτε η επιμέλεια αυτού του βιβλίου έγινε με το συνηθισμένο τρόπο. Κατέχει τη δικιά του μεθοδολογία, απ' την οποία ποτέ δεν είμαι απούσα. Προσπάθησα να εργαστώ πάνω σ' αυτό, με το πνεύμα αυτής της νέας μορφής πολιτικής, της πολιτικής πρόσωπο με πρόσωπο. Ο στόχος μου ως μεταφράστριας και επιμελήτριας ήταν πρώτα και κύρια να διευκολύνω την έκφραση, με τον πληρέστερο τρόπο, των νοημάτων και των συναισθημάτων των ανθρώπων που εμπλέκονται στα κοινωνικά κινήματα. Μεθοδολογικά το κατάφερα δια της συμμετοχής μου σ' αυτά τα κινήματα. Η νέα μορφή πολιτικής που σχηματοποιείται στην Αργεντινή απαιτεί νέες μορφές μετάφρασης, νέους τρόπους επικοινώνησης της πολιτικής εμπειρίας. Για την μεταφράστρια κάτι τέτοιο αποτελεί σοβαρή πρόκληση.

Σ' αυτήν τη μετάφραση αποφάσισα να διατηρήσω αυτούσιες αρκετές λέξεις που δεν γίνονται άμεσα κατανοητές στα αγγλικά, αφήνοντας έτσι χώρο σε νέα νοήματα και σημασιοδοτήσεις. Αυτή η διαδικασία απαιτεί κατανόηση εκ μέρους του αναγνώστη και της αναγνώστριας. Όπως μας υπενθυμίζουν πολλοί απ' τους συνεντευξιαζόμενους, όταν οι παλιές λέξεις δε μπορούν να κατονομάσουν νέα πράγματα, μια καινούργια γλώσσα είναι απαραίτητη. Παρ' όλα αυτά, ένα δίλημμα αναδύεται καθώς αυτή η γλώσσα δημιουργείται στα ισπανικά κι εμείς οι αγγλόφωνοι σε γενικές γραμμές δε βιώνουμε ακόμα τις εμπειρίες που παράγουν ένα νέο λεξιλόγιο. Σ' αυτό το σημείο εισέρχεται η υπομονή. Οφείλουμε να αφουγκραστούμε την ίδια την εμπειρία πριν προσπαθήσουμε να την μεταφράσουμε στη γλώσσα του δικού μας βιώματος.

Σύμφωνα με τις παραδοσιακές μεταφραστικές θεωρήσεις παρουσιάζονται δύο επιλογές: μπορούμε είτε να μείνουμε πιστοί στην κυριολεκτική σημασία του πρωτότυπου είτε να δημιουργήσουμε ένα εντελώς νέο έργο. Η επιλογή έγκειται στο αν θα μείνουμε πιστοί στη γλώσσα ή στο βίωμα. Αυτή η καινούργια μορφή μετάφρασης οφείλει να υπερβεί το δίλημμα. Είναι πρώτα απ' όλα μία συμμετοχική πολιτική διαδικασία. Τα νέα κινήματα βάζουν νέες απαιτήσεις και νέες προσδοκίες στις πλάτες των μεταφραστών και των επιμελητών. Ζητούν τη συμμετοχή. Η γλώσσα είναι ένα από τα πιο ευαίσθητα και τα πιο δύσκολα πολιτικά εργαλεία. Λέξεις και εκφράσεις που πάντα κουβαλούν παλιότερα συναισθήματα και σημασίες. Περιέχουν ιστορίες. Τα νοήματά τους αλλάζουν με τον χρόνο. Η αινιγματική φύση αυτής της προφορικής ιστορίας κρύβεται στο γεγονός ότι, όχι μόνο έχουν δημιουργηθεί στα ισπανικά νέες λέξεις για να περιγράψουν νέα βιώματα, αλλά και το νόημα παλιότερων, συνηθισμένων λέξεων έχει μεταλλαχθεί. Η υπομονή και η ανοιχτότητα επιβάλλονται και στις δύο περιπτώσεις. Οφείλουμε τόσο να είμαστε ανοιχτοί σε ένα καινούργιο, άγνωστο λεξιλόγιο, όσο και να κατανοήσουμε ότι οικείες λέξεις ίσως έχουν σημασιοδοτηθεί με νέους τρόπους.

Όπως το θέτει ο Emilio, ο δεκαεφτάχρονος -τη στιγμή της συζήτησής μας- ακτιβιστής από την Αργεντινή:

"Σήμερα λοιπόν φτιάχνουμε κάτι διαφορετικό. Και μέσα σ' αυτήν τη διαδικασία δημιουργούνται καινούργιες μορφές έκφρασης και μια ολοκαίνουργια γλώσσα. Οριζοντιότητα, άμεση δημοκρατία, μοίρασμα και αλληλεπίδραση, ζύμωση, άρθρωση,

δικτυακή οργάνωση, αυτές τις εκφράσεις δεν τις ακούς συχνά από την παραδοσιακή αριστερά... Υπάρχουν πολλές λέξεις του παρελθόντος που θα μπορούσαν να προσδιορίσουν την τωρινή κατάσταση, αλλά μιας και είναι παλιές λέξεις που καλούνται να κατονομάσουν νέα πράγματα, δημιουργούν σύγχυση".

Παρακάτω ακολουθούν κάποια παραδείγματα τέτοιων λέξεων και εκφράσεων. Δεν πρόκειται ούτε για μία εξαντλητική λίστα ούτε για μία διεισδυτική επεξήγηση των νέων σημασιών, αλλά μάλλον για έναν σύντομο οδηγό.

Οριζοντιότητα (Horizontalidad)

Μ' αυτήν την λέξη και το νόημά της καταπιανόμαστε στην εισαγωγή. Είναι με διαφορά μία απ' τις πιο διαδεδομένα χρησιμοποιούμενες λέξεις που βγαίνουν απ' τα σπλάχνα των νέων κινημάτων στην Αργεντινή. Την έχω μεταφράσει κατά κύριο λόγο ως οριζοντιότητα ή ως οριζοντισμό, αλλά αμφότερες οι μεταφράσεις αφήνουν να διαφύγει το πλήρες νόημα της λέξης. Η οριζοντιότητα δεν υπαινίσσεται μόνο μία μορφή οργάνωσης από-τα-κάτω, ούτε μία αντι-ιεραρχική σχέση όπου κανείς δεν αποφασίζει εξ ονόματος του άλλου. Είναι μία θετική σημασία που δηλώνει τη χρήση της άμεσης δημοκρατίας και την αγωνία της συνδιαμόρφωσης, διαδικασίες όπου οι πάντες αποκτούν φωνή και δημιουργούν καινούργιες σχέσεις μεταξύ τους. Η οριζοντιότητα είναι ένας νέος τρόπος του σχετίζεσθαι, βασισμένος στην πρόσωπο-με-πρόσωπο πολιτική και εναντιωνόμενη σε όλες τις μορφές "-ισμών".

Πρωταγωνιστικότητα (Protagonism) και Υποκειμενικότητα

Πολλοί άνθρωποι του κινήματος μιλούν για τους εαυτούς τους ως πρωταγωνιστές, μιλούν για μια νέα υποκειμενικότητα, μιλούν για την κοινωνική πρωταγωνιστικότητα (social protagonism). Αυτά τα λόγια δεν αντανακλούν μόνο τις παραστάσεις που έχουν οι ίδιοι οι άνθρωποι για την δραστηριότητά τους· αντανακλούν επίσης μία κοινωνική κατάσταση στην οποία οι άνθρωποι αποφασίζουν για τους εαυτούς τους ερχόμενοι σε ρήξη με ένα παρελθόν σιωπής και χρεωκοπίας των πολιτικών κομμάτων. Αναφέρεται όμως και σε μια νέα συλλογική αίσθηση του υπάρχειν, όπου, μέσα απ' την άμεση δημοκρατία, γεννιούνται νέοι άνθρωποι και νέες συλλογικότητες.

Αξιοπρέπεια

Σε ένα επιφανειακό επίπεδο, η αξιοπρέπεια είναι μια λέξη εύκολα κατανοητή στα αγγλικά, αλλά έχει αποκτήσει σημαντικές συνδηλώσεις μέσα στα αργεντίνικα κινήματα. Κατά την περίοδο του Περονισμού, η αξιοπρέπεια είχε ως ανάφορό της τον καλό εργάτη που πήγαινε στη δουλειά του, γύριζε σπίτι, επέστρεφε στη δουλειά την επόμενη κι ένιωθε περήφανος που τοποθετούνταν κατ' αυτόν τον τρόπο μέσα στη σχέση εργάτη-αφεντικού. Πλέον η ίδια λέξη, ειδικά στους κόλπους των κατειλημμένων εργοστασίων και των κινημάτων των ανέργων, αντιπροσωπεύει την αυτοοργάνωση και την αυτονομία της εργασίας χωρίς αφεντικά και ιεραρχία. Η αξιοπρέπεια πλέον παράγεται από ανθρώπους και συλλογικότητες.

Αυτοδιαχείριση (Autogestión)

Η αυτοδιαχείριση είναι μια λέξη που δεν έχει ακριβή αγγλική μετάφραση. Ιστορικά μιλώντας, η αναρχική ιδέα της αυτοοργάνωσης συγγενεύει στενά με την τωρινή χρήση της λέξης στα κινήματα της Αργεντινής. Η αυτοδιαχείριση δεν βασίζεται στο τι αλλά στο πώς.

Είναι οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων που συμμετέχουν δημιουργικά σε μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, όχι απλώς η ίδια η δραστηριοτητα. Είναι ως λέξη μια αντανάκλαση της αυτόνομης και συλλογικής πρακτικής. Όταν οι συμμετέχοντες στα αργεντίνικα κινήματα μιλούν για αυτοδιαχείριση συνήθως υπαινίσσονται τις αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες λήψης των αποφάσεων και την δημιουργία νέων υποκειμενικοτήτων στο εσωτερικό τους. Σε κάποιες περιπτώσεις έχω κρατήσει αυτήν τη λέξη στα Ισπανικά ώστε να δώσω περισσότερη έμφαση στα πολλαπλά της νοήματα.

Πολιτική Πρόσωπο-με-πρόσωπο (Politica Afectiva)

Ένας τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι των κινημάτων περιγράφουν το νέο έδαφος σχέσεων που δημιουργούν, είναι μέσω της ιδέας της πολιτικής πρόσωπο-με-πρόσωπο. Αυτή η ιδέα της πολιτικής δημιουργεί μία ατμόσφαιρα στοργής και συμπόνιας, δημιουργεί ένα έδαφος αγάπης και αλληλοϋποστήριξης, το μόνο έδαφος απ' όπου μπορεί να αναδυθεί η πολιτική. Είναι η πολιτική των κοινωνικών σχέσεων και της αγάπης. Η μετάφραση του όρου ως "πολιτική της αγάπης" θα του είχε στερήσει πλήθος κοινωνικών σχέσεων τις οποίες υπαινίσσεται.

Η Πολιτική του Βαδίσματος

Με παρόμοιο τρόπο όπως οι Ζαπατίστας ή άλλα κινήματα, πολλοί στην Αργεντινή εκφράζονται με όρους πορείας και βαδίσματος. Οι Ζαπατίστας αναφέρονται συχνά στην σημασία του βαδίσματος κατ' αντιπαράθεση προς τον σκοπό ή τον προορισμό καθαυτό. Χωρίς ιδιαίτερη πρωτογενή επαφή μεταξύ των δύο κινημάτων, οι αργεντίνοι εκφράζονται παρομοίως.

Για τον αναγνώστη και την αναγνώστρια, αυτή η αναφορά σε ενέργειες και ιδέες ως διαδικασίες και όχι ως τετελεσμένα γεγονότα ίσως φανεί ακατανόητη και κουραστική σε κάποιες περιπτώσεις. Μπορεί να περιμένουμε απ' τον ομιλητή απλώς να πει ότι "αυτό είναι έτσι", αλλά στην ουσία αυτό το "έτσι" είναι το ίδιο ένα βάδισμα, μία διαδικασία. Συνειδητά έχω χρησιμοποιήσει κυρίως χρόνους διαρκείας στη μετάφρασή μου. Οι άνθρωποι θα εκφραστούν λέγοντας "δημιουργούμε" και όχι "έχουμε δημιουργήσει". Πρόκειται για ένα κομμάτι της νέας μορφής πολιτικής ζωής. Παρομοίως, πολλοί άνθρωποι εκφράζουν τις ιδέες τους λέγοντας ότι πιστεύουν κάποια πράγματα, κι όχι ότι σκέφτονται. Ίσως φαίνεται ελάσσονος σημασίας, αλλά η πίστη σε κάτι συνδηλώνει μία συναισθηματική δέσμευση σε μία παραγόμενη διαδικασία, ενώ η σκέψη ίσως υπονοεί ότι η διαδικασία έχει περατωθεί.

Πολλοί και πολλές με έχουν βοηθήσει να μεταφράσω συγκεκριμένα τμήματα αυτού του βιβλίου και τους είμαι βαθιά ευγνώμων. Εκατομύρια gracias στους: Abby Anzalone, Mike McGuire, Irena Peña, Jodi Zisow, George Cicciarello Maher και στη μητέρα μου, Carol Cositore Sitrin. Παρ' όλα αυτά επιμελήθηκα επανειλημμένα το βιβλίο, οπότε οποιοδήποτε λάθος βαραίνει αποκλειστικά εμένα.

εισαγωγή

Αυτό το βιβλίο είναι η ιστορία μιας μεταβαλλόμενης κοινωνίας, ειπωμένη από ανθρώπους που παίρνουν τις ζωές και τις κοινότητες τους στα χέρια τους. Είναι μια ιστορία συνεργασίας, οράματος, δημιουργίας και ανακάλυψης.

Τα τελευταία δέκα χρόνια ο κόσμος έγινε μάρτυρας μιας έξαρσης "προεικονιστικών" επαναστατικών κινημάτων· κινημάτων, δηλαδή, που δημιουργούν το μέλλον στο παρόν. Αυτά τα νέα κινήματα δεν δημιουργούν πλατφόρμες κομμάτων ή προγραμμάτων. Δεν αναζητούν τον ένα και μοναδικό ηγέτη, αλλά δημιουργούν τις προϋποθέσεις ώστε όλοι και όλες να είναι αρχηγοί. Δίνουν περισσότερη σημασία στο να θέτουν τις σωστές ερωτήσεις παρά να παρέχουν τις σωστές απαντήσεις. Δεν εμμένουν σε δόγματα και ιεραρχίες, αλλά, αντίθετα, δομούν την άμεση δημοκρατία και την ομόφωνη λήψη αποφάσεων. Είναι κινήματα που βασίζονται στην εμπιστοσύνη και στην αγάπη.

Που βρίσκονται αυτά τα κινήματα; Είναι παντού. Είναι στις αυτόνομες Ζαπατιστικές κοινότητες στην Τσιάπας του Μεξικού, όπου κοινότητες αυτοχθόνων οργανώνονται ανεξάρτητα από το κράτος για να καλύψουν βασικές τους ανάγκες, ενώ βασίζονται στην ομοφωνία στη λήψη αποφάσεων, ούτως ώστε να δημιουργήσουν την κοινότητα από την αρχή. Είναι στις πολυπληθείς οργανώσεις στην αγροτική Βραζιλία, όπου το κίνημα των ακτημόνων (MST) διεκδικεί τη γη, δημιουργώντας το αύριο στις καθημερινές του δραστηριότητες και συναλλαγές. Είναι στις παραγκουπόλεις της Νοτίου Αφρικής, όπου γυναίκες και άνδρες, "οι φτωχοί", χρησιμοποιούν άμεση δημοκρατία και δράση για να πάρουν πίσω το ηλεκτρικό ρεύμα, τη στέγαση, την ύδρευση και όλα τα άλλα που τους έκλεψαν οι εταιρίες και οι κυβερνήσεις. Είναι στην Ινδία, όπου χιλιάδες άνθρωποι συναντιούνται για να προστατέψουν το περιβάλλον και να αποτρέψουν τις κατασκευές φραγμάτων, με μαζικές δράσεις και συλλογική λήψη αποφάσεων. Είναι στο Εκουαδόρ και τη Βραζιλία, όπου ιθαγενείς ομάδες σταματούν τις ιδιωτικοποιήσεις και αποτρέπουν τη καταστροφή της γης μέσω μαζικών αποκλεισμών και μαζικής δημοκρατίας. Είναι στην Ιταλία, όπου νέα κοινωνικά κέντρα προσφέρουν υπηρεσίες και το χώρο συγκέντρωσης για όσους και όσες εμπλέκονται σε εγχειρήματα άμεσης δημοκρατίας. Είναι σε πολλές ομάδες στην Ανατολική Ευρώπη, που οργανώνονται ενάντια στα εθνικά σύνορα, ενώ υιοθετούν την αρχή ότι κανένας άνθρωπος δεν είναι παράνομος. Είναι στις ΗΠΑ και στον Καναδά, όπου αυτόνομες ομάδες λειτουργούν συναινετικά, αντιιεραρχικά και αντικαπιταλιστικά.

Τα αυτόνομα κοινωνικά κινήματα στην Αργεντινή είναι μόνο ένα κομμάτι αυτού του παγκόσμιου φαινομένου. Μέσα στην Αργεντινή συνιστούν ένα "κίνημα των κινημάτων". Πρόκειται για ανθρώπους της εργατικής τάξης που καταλαμβάνουν εργοστάσια και τα διαχειρίζονται συλλογικά. Για ανθρώπους της αστικής μεσαίας τάξης, που πρόσφατα προλεταριοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό και εργάζονται για να καλύψουν τις ανάγκες τους σε αλληλεγγύη με τους γύρω τους. Για ανέργους που, όπως τόσοι άνεργοι πάνω στον πλανήτη, αντιμετωπίζουν την προοπτική να μη βρουν ποτέ σταθερή εργασία, εν τούτοις συλλογικά βρίσκουν τρόπους να επιβιώνουν και να είναι αυτάρκεις, χρησιμοποιώντας αλληλοβοήθεια και αγάπη. Για αυτόνομες ιθαγενικές κοινότητες που παλεύουν να απελευθερώσουν την κλεμμένη γη.

Τώρα πλέον στην Αργεντινή, αυτά τα ενεργά κινήματα επικοινωνούν, βοηθούν και μαθαίνουν το ένα από το άλλο, κατασκευάζοντας έτσι νέους τύπους δικτύων που

απορρίπτουν το ιεραρχικό πρότυπο, το οποίο κληροδότησαν από τη θεσμική πολιτική. Στον πυρήνα αυτής της απόρριψης βρίσκεται η ρήξη με την ιδέα της "εξουσίας πάνω σε" κάποιον. Όλος αυτός ο κόσμος προσπαθεί, αντίθετα, να οργανωθεί σε ένα πιο οριζόντιο επίπεδο, με στόχο να δημιουργήσει την "εξουσία με" κάποιον. Ενσωματωμένη σε αυτές τις προσπάθειες είναι η απόφαση να αναδειχθεί ταυτόχρονα τόσο η αξία της ομάδας όσο και του ατόμου. Συγχρόνως, χωριστά και μαζί, αυτές οι ομάδες οργανώνονται στη κατεύθυνση μιας πιο ουσιαστικής και βαθύτερης ελευθερίας, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία της άμεσης δημοκρατίας και της άμεσης δράσης. Κατασκευάζουν μια νέα μορφή λαϊκής δύναμης.

Η οριζοντιότητα (horizontalidad) είναι μια λέξη που ήρθε να ενσωματώσει τις νέες κοινωνικές διεργασίες και οργανωτικές αξίες αυτών των κινημάτων στην Αργεντινή. Όπως και το όνομα της υποδηλώνει, η οριζοντιότητα υπονοεί τη δημοκρατική επικοινωνία σε κοινό επίπεδο και ενέχει -ή τουλάχιστον σκοπίμως προσπαθεί να πετύχει- μια μη ιεραρχική και αντιαυταρχική δημιουργικότητα παρά μια απλή αντίδραση. Είναι μια ρήξη με τους κάθετους τρόπους οργάνωσης και συσχέτισης.

Η οριζοντιότητα είναι μια ζωντανή λέξη που αντανακλά μια συνεχώς μεταβαλλόμενη εμπειρία. Κάποιους μήνες μετά την εξέγερση, το Δεκέμβρη του 2001, πολλοί συμμετέχοντες του κινήματος άρχισαν να μιλούν για οριζόντιες σχέσεις προσπαθώντας να περιγράψουν τους νέους τρόπους λήψης αποφάσεων. Χρόνια μετά την εξέγερση, εκείνοι και εκείνες που συνεχίζουν να δημιουργούν νέα κινήματα μιλάνε για την οριζοντιότητα τόσο σαν στόχο αλλά και σαν εργαλείο.

Οι σχέσεις μας επηρεάζονται βαθιά από τις εξουσιαστικές δυναμικές του καπιταλισμού και της ιεραρχίας, οι οποίες λειτουργούν στους συλλογικούς και δημιουργικούς μας χώρους και ειδικότερα στο τρόπο που σχετιζόμαστε μεταξύ μας, με όρους οικονομικών πόρων, φύλου, φυλής, πρόσβασης στη πληροφορία και εμπειριών. Βλέπουμε αυτό να ενσκήπτει συχνά στις συναντήσεις μας, στις συνελεύσεις μας, στις εμπειρίες και τις δράσεις μας. Αν και συχνά δε γίνεται σκοπίμως, ωστόσο η εξουσία που βασίζεται σε διάφορες μορφές προνομίων όντως εμφανίζεται και μπορεί να φιμώσει τους υπόλοιπους σε μια συλλογικότητα ή σε ένα κίνημα. Έτσι, μέχρι αυτές οι θεμελιώδεις κοινωνικές δυναμικές να ξεπεραστούν, ο στόχος της οριζοντιότητας δεν μπορεί να επιτευχθεί. Επειδή απλά επιθυμούμε σχέσεις ισότητας, αυτό δεν κάνει τις σχέσεις μας τέτοιες. Αλλά η διαδικασία της οριζοντιότητας είναι επίσης το εργαλείο για να επιτύχουμε αυτό το στόχο. Έτσι λοιπόν, η οριζοντιότητα είναι τόσο ο επιθυμητός στόχος όσο και το μέσο, το εργαλείο, για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός. Στο δεύτερο κεφαλαίο, με τον τίτλο "οριζοντιότητα", δεκάδες συμμετέχοντες των κινημάτων συζητούν τις εμπειρίες και τις σκέψεις τους γι' αυτή τη νέα κοινωνική σχέση.

Τα κοινωνικά κινήματα στην Αργεντινή περιγράφουν τον εαυτό τους ως αυτόνομα έτσι ώστε να διακρίνονται από το κράτος και τους άλλους ιεραρχικούς θεσμούς. Η αυτονομία επίσης περιγράφει τις πολιτικές της αυτοοργάνωσης, της αυτοδιαχείρισης (autogestión) και της άμεσης δημοκρατικής συμμετοχής. Η χρήση της λέξης "αυτονομία" δε σημαίνει ότι περιγράφει κάποια άμεση σχέση με τα αυτόνομα μαρξιστικά ρεύματα, τα οποία έχουν τις ρίζες στους στην Ιταλία. Αν και τα αυτόνομα κινήματα στην Αργεντινή δεν είναι τα μεγαλύτερα αριθμητικά, ωστόσο πιστεύω πως είναι από τα πιο ενδιαφέροντα από την άποψη του τι δημιουργούν. Η επίδραση αυτών των κινημάτων είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι υπονοεί το φυσικό τους μέγεθος. Αυτό αληθεύει εν μέρει εξαιτίας των νέων κοινωνικών σχέσεων και των αρθρώσεων αυτών των σχέσεων που αυτά τα κινήματα δημιουργούν: σχέσεις και θεσμοί που μπορούν να υιοθετηθούν από άλλα κινήματα. Το κεφάλαιο "αυτονομία", το τέταρτο μέρος αυτού του βιβλίου, θα αποσαφηνίσει αυτήν την επιλογή πολιτικής ταυτοποίησης.

Τα κινήματα που περιγράφονται σε αυτό το βιβλίο είναι "προεικονιστικά" κινήματα. Κινήματα, δηλαδή, που δημιουργούν το μέλλον στις παρούσες κοινωνικές σχέσεις. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα κινήματα, η κοινωνική αλλαγή δε μετατίθεται για αργότερα απαιτώντας μεταρρυθμίσεις από το κράτος ή καταλαμβάνοντας τη κρατική εξουσία

για να θεσμοθετηθούν αυτές οι μεταρρυθμίσεις. Όπως αντανακλούν οι συνεντεύξεις, οι περισσότεροι/ες προσανατολίζουν τις προσπάθειές τους στο πως και με τι υλικά οργανώνεται το παρόν. Τα περισσότερα κινήματα είναι αντικαπιταλιστικά και κάποια είναι αντικρατικά, αλλά η στρατηγική τους για τη δημιουργία μιας νέας κοινωνίας δεν είναι γειωμένη ούτε στην κρατική εξάρτηση ούτε στην κατάληψη της εξουσίας για τη δημιουργία νέου κράτους. Ο σκοπός τους είναι, για να δανειστώ τη φράση του John Holloway, να αλλάξουν τον κόσμο χωρίς να πάρουν την εξουσία.

Τα τελευταία πέντε χρόνια, πιο συγκεκριμένα, τα αυτόνομα κοινωνικά κινήματα στην Αργεντινή έχουν αρχίσει να αρθρώνουν μια νέα επαναστατική πολιτική, ενσωματωμένη σε ποικίλες νέες πρακτικές και σε μια γλώσσα που περιγράφει τις πρακτικές αυτές. Κάποιοι συμμετέχοντες λένε ότι δεν είναι πολιτικοποιημένοι ή ότι είναι αντιπολιτικοί. Συχνά αυτό συνδέεται με τις εμπειρίες τους από τον "παλιό" τρόπο άσκησης πολιτικής, μέσα από ιεραρχίες και πολιτικά κόμματα, που αποφασίζουν για τους ανθρώπους αφαιρώντας τους τη δυνατότητα να αποφασίζουν και να δρουν. Σήμερα ασχολούνται με τις πιο άμεσες πολιτικές της καθημερινής ζωής, δημιουργώντας το μέλλον στο παρόν τους. Απορρίπτουν την ιεραρχία, τα αφεντικά, τους managers, τους κομματικοποιημένους συνδικαλιστές και τους *punteros*. Για να το θέσουμε απλά, απορρίπτουν στη βάση την ιδέα ότι κάποιος μπορεί να έχει εξουσία πάνω σε κάποιον άλλο. Οργανώνουν κάθε πτυχή της ζωής τους, ανεξάρτητα αλλά και αλληλέγγυα με άλλους: αυτοδιαχειρίζονται κοινότητες, γειτονιές, εργασιακούς χώρους, σχολεία και πανεπιστήμια. Ποιό είναι το όνομα αυτής της επαναστατικής διαδικασίας; Οριζοντιότητα; Αυτοδιαχείριση; Σοσιαλισμός; Αναρχισμός; Αυτονομία; Πολιτική της εγγύτητας; Τίποτα από όλα αυτά; Όλα τα παραπάνω; Σίγουρα καμία λέξη δε μπορεί από μόνη της να το περιγράψει. Είναι μια διαδικασία συνεχούς δημιουργίας, συνεχούς ανάπτυξης και εξέλιξης νέων σχέσεων, με ιδέες που απορρέουν από αυτές τις μεταβαλλόμενες πρακτικές.

Ιστορικό πλαίσιο

Η Αργεντινή έχει μια μακρά και πλούσια ιστορία εξεγέρσεων, αντίστασης και αυτοοργάνωσης. Τα κινήματα που αναλύονται σ' αυτό το βιβλίο είναι τα πιο πρόσφατα στην ιστορία αυτή και αναπτύχθηκαν σε δυο κύματα. Το πρώτο κύμα αντιπροσωπεύει το κίνημα των ανέργων εργατών που αναδύθηκε τη δεκαετία του '90. Είχε μικρή υποστήριξη από την σχετικά ευημερούσα τότε μεσαία τάξη, η οποία σε μερικές περιπτώσεις το αντιμετώπισε βίαια. Η κατάρρευση, όμως, της αργεντίνικης οικονομίας και η κοινωνική πτώση ενός μεγάλου μέρους της μεσαίας τάξης, ως αποτέλεσμα των καταναγκαστικών πολιτικών του ΔΝΤ, πυροδότησε ένα δεύτερο κύμα λαϊκής εξέγερσης, κατά τη διάρκεια του οποίου η υποβαθμισμένη πια μεσαία τάξη συνδέθηκε με τους άνεργους και υποαπασχολούμενους εργάτες.

Ο λαός της Αργεντινής έχει υπομείνει μια μακρά ιστορία υποτέλειας των γειτονιών και των κοινοτήτων του, από υποτιθέμενους πολιτικούς αντιπροσώπους, οι οποίοι αποκόμιζαν τεράστια κέρδη από τη δουλειά αυτή. Η ιδέα της "αντιπροσώπευσης" ήταν πιο διακριτή κατά τη διάρκεια του Περονισμού, ιδιαίτερα της σχέσης του με τους *punteros*, τοπικά κομματικά στελέχη και γραφειοκράτες. Το σύστημα κατέληξε να στηρίζεται σε πελατειακές σχέσεις, ιδιαίτερα στις φτωχογειτονιές, όπου τίποτα δε μπορούσε να γίνει χωρίς τη μεσολάβηση των *punteros* και οι άνθρωποι αναγκάζονταν να χάσουν την αυτονομία τους για να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες. Τα νέα κοινωνικά κινήματα συνιστούν μια συνειδητή ρήξη με αυτή τη μορφή πολιτικής. Απορρίπτουν την ιεραρχία που είναι σύμφυτη με το πελατειακό σύστημα, την αντικαθιστούν με άμεση δημοκρατία και σε δημόσιες συνελεύσεις συζητούν εναλλακτικά σχέδια, αποφασίζοντας ανοιχτά και συλλογικά τι να κάνουν. Στο κεφάλαιο ένα, "παλαιό και ρήξη", αναλύεται αυτή η νέα μορφή άμεσης δημοκρατίας. Οι πελατειακές σχέσεις υπάρχουν ακόμη σε πολλές γειτονιές

και αναλύονται σε κάποια σημεία του κεφαλαίου τρία, "αυτοδιαχείριση".

Η Ολίβια, μια γυναίκα στην ένατη δεκαετία της ζωής της, που μένει στο Ledesma, του Juluy, στο βόρειο τμήμα της χώρας, εξήγησε πόσο διαφορετικά είναι τα πράγματα σήμερα από αυτά που έζησε στη ζωή της. Μιλούσε με τρομερή περηφάνια για τη συμμετοχή της σε ένα κίνημα ανέργων εργατών στη γειτονιά της, μια από τις 33 γειτονιές που οργανώνονται στο Ledesma. Ως μέρος αυτού του κινήματος συμμετέχει τώρα στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή της καθώς και τη ζωή της κοινότητας. Ένας από τους τρόπους που γίνεται αυτό, είναι μέσω εβδομαδιαίων συνελεύσεων γειτονιάς, που χρησιμοποιούν την άμεση δημοκρατία και τη συνδιαμόρφωση στη λήψη των αποφάσεων. Σε επίπεδο πόλης, οι αποφάσεις παίρνονται μια φορά το μήνα, όταν πάνω από 3.000 άνθρωποι συναντιώνται σε μια μαζικότατη συνέλευση. Ο καθένας και η καθεμιά έχει γνώμη. Οι συζητήσεις ποικίλουν από το σχεδιασμό άμεσων δράσεων, στο συντονισμό των αρτοποιείων, παιδικών σταθμών και ινστιτούτων αισθητικής, όλα αυτοοργανωμένα από τα κινήματα της γειτονιάς.

Η δημιουργία άμεσων δημοκρατικών οργανισμών, όπως αυτών στη Ledesma είναι σαφείς απορρίψεις και αποφασιστικές ρήξεις με τις παρελθούσες κάθετες οργανωτικές δομές των πελατειακών σχέσεων καθώς και των εννοιών της "αντιπροσώπευσης".

Κινήσεις ανέργων

Η αναδυόμενη απόρριψη όλων των παλιών πολιτικών τρόπων έγινε δημοσίως ορατή στα βόρεια και νότια της χώρας τη δεκαετία του '90, όταν κινήματα ανέργων, καθώς κι άλλα λαϊκά κινήματα, άρχισαν να οργανώνονται ενάντια στις τοπικές αρχές και τις μεγάλες εταιρίες. Γενικά οδηγημένα από τις άνεργες εργάτριες στις επαρχίες Salta, Jujuy και Neuquen, κατέλαβαν με χιλιάδες κόσμου τους δρόμους, μπλοκάροντας τις κεντρικές αρτηρίες, απαιτώντας επιδόματα από το κράτος. Σε μια αποφασιστική ρήξη με το παρελθόν, αυτή η κινητοποίηση δεν καθοδηγήθηκε από μεσολαβητές ή εκλεγμένους ηγέτες. Αντίθετα, αυτοί και αυτές που ήταν στους δρόμους αποφάσιζαν μέρα με τη μέρα, στιγμή με τη στιγμή, τι θα κάνουν στη συνέχεια.

Όσο κρατούσαν τα οδοφράγματα, οι άνθρωποι χρησιμοποίησαν άμεσες μορφές λήψης αποφάσεων κι άρχισαν να δημιουργούν νέες κοινωνικές σχέσεις, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις εξελίχθηκαν σε αυτά που τώρα είναι γνωστά σαν κινήσεις ανέργων (MTD), σωματεία ανέργων (UTD) και το κίνημα για εργασία και αξιοπρέπεια (MTD) που ανεπισήμως αναφέρονται σαν *piqueteros*, μια ονομασία που προέκυψε από τη λέξη "*piquete*", δηλαδή την τακτική μπλοκαρίσματος των δρόμων.

Σε μερικές περιπτώσεις, όπως περιγράφεται από συμμετέχοντες στο κίνημα των ανέργων στη γειτονιά Solano, οι άνθρωποι ήρθαν πιο κοντά προσπαθώντας να ανακαλύψουν τι ανάγκες υπάρχουν στη γειτονιά, σχηματίζοντας μια κοινότητα με κοινά ενδιαφέροντα και επιθυμίες και αντάμα αποφάσισαν να μπλοκάρουν δρόμους σαν μια από τις πολλές τακτικές τους. Σε άλλες περιοχές, τα κινήματα ξεκίνησαν από μια ομάδα γειτόνων που συναντιόνταν στο δρόμο για να διεκδικήσουν κάτι. Δημιουργούσαν ένα οδόφραγμα και μετά, χρησιμοποιώντας δημοκρατικές μορφές λήψης αποφάσεων, αποφάσιζαν συλλογικά τα αιτήματα τους και διαπραγματεύονταν με τους εκπροσώπους του κράτους. Από αυτές τις μορφές συλλογικής δράσης και λήψης αποφάσεων, γεννήθηκαν αυτά τα κινήματα. Έχοντας διακριτή απόσταση από τις προηγούμενες μορφές οργάνωσης όπου πάντα υπήρχε ένα άτομο να μιλά εξ' ονόματος όλης της ομάδας (συχνά χωρίς συναίνεση), σε αυτές τις πρώτες *piquetes*, οι άνθρωποι αποφάσιζαν ότι θα διαπραγματεύονται στον τόπο του οδοφράγματος. Υπήρχαν περιπτώσεις όπου κυβερνητικοί αξιωματούχοι μεταφέρονταν με ελικόπτερο για να διαπραγματευτούν ευθέως με τη συνέλευση του οδοφράγματος στο δρόμο. Οι αρχικές πράξεις των piqueteros ανάγκασαν τη κυβέρνηση να δώσει το πρώτο (μικρό) επίδομα ανεργίας στην ιστορία της Λατινικής Αμερικής. Η σιγουριά που ενέπνευσε αυτή η νίκη, οδήγησε στη δημιουργία πολλών σχεδίων και οραμάτων, ανοίγοντας

τη φαντασία πολλών ανθρώπων για το τι είναι δυνατό. Τα κεφάλαια "αυτοδιαχείριση" και "δημιουργία" περιγράφουν τις ιδιαιτερότητες που έχουν τα διάφορα κινήματα. Τα εγχειρήματα ποικίλουν από αρτοποιεία και βιολογικούς κήπους, εναλλακτικές ιατρικές κλινικές, εκπαίδευση και σχολεία μέχρι την κτηνοτροφία και τις καταλήψεις γης για στέγαση και καλλιέργεια.

Η σχέση των διάφορων κινημάτων μεταξύ τους συνεχίζει να εξελίσσεται. Λίγο μετά τη λαϊκή εξέγερση του 2001, δεκάδες από τις αυτόνομες κινήσεις ανέργων που αντανακλούσαν τη συμμετοχή δεκάδων χιλιάδων, δημιουργούν ένα χαλαρό δίκτυο με το όνομα Anibal Veron, από το όνομα ενός *piquetero* που δολοφονήθηκε από την αστυνομία στη βόρεια Αργεντινή. Αυτό το δίκτυο είχε τακτικές συναντήσεις ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών, όπου σχεδίαζαν και συλλογικές άμεσες δράσεις. Τα ποικίλα κινήματα του δικτύου οργανώνονται κάτω από τις αξίες της οριζοντιότητας, της αυτονομίας, της αξιοπρέπειας και της κοινωνικής αλλαγής. Με το πέρασμα του χρόνου, το δίκτυο σταμάτησε να λειτουργεί και κάποια κινήματα συνέχισαν να συντονίζονται μέσω του δικτύου Frente Dario Santillan, που και αυτό πήρε το όνομα του από ένα νεαρό *piquetero*, που δολοφονήθηκε από την αστυνομία σε ένα οδόφραγμα. Άλλα κινήματα σχημάτισαν ένα χαλαρό δίκτυο που επικεντρωνόταν στην ανταλλαγή πληροφοριών και ενίσχυσης μεταξύ τους. Αυτές οι αλλαγές δείχνουν τις τριβές που υπήρχαν πάνω στο ερώτημα της αυτονομίας και πως αυτό γίνεται κατανοητό στη πράξη από τα διάφορα κινήματα. Κάπου στο 2003, ένας αριθμός κινήσεων ανέργων (MTD) αποφάσισαν -μερικά από αυτά αφού διεξήχθησαν αυτές οι συνεντεύξεις- ότι δεν επιθυμούν να μάχονται για το επίδομα ανεργίας της κυβέρνησης. Ένιωθαν ότι αυτό διατηρούσε μια σχέση με το κράτος και τα εμπόδιζε να εστιάσουν την ενέργεια τους στην αυτοοργάνωση, την αυτοδιαχείριση και τις προσπάθειες να πετύχουν την αυτάρκεια. Η οργάνωση ενός οδοφράγματος δημιουργεί μια συγκρουσιακή σχέση με το κράτος, όταν πολλοί δεν επιθυμούν απολύτως καμία σχέση. Επίσης συνεπάγεται ένα εξελιγμένο επίπεδο οργάνωσης, το οποίο απαιτεί αρκετό χρόνο για να αναπτυχθεί. Αυτά τα ζητήματα χρόνου και πολιτικών προτεραιοτήτων έσπρωξαν ένα αριθμό κινημάτων να σταματήσουν να χρησιμοποιούν τόσο συχνά τα οδοφράγματα ως τακτική. Άλλα κινήματα που συνεχίζουν να οργανώνουν τακτικές *piquetes* είναι κριτικά απέναντι σε αυτά που δε το κάνουν, τόσο για θεωρητικούς λόγους, δε βλέπουν τη σχέση με το κράτος υπερβολικά καθοριστική, άλλα και λόγω μιας αίσθησης αγανάκτησης, γιατί πιστεύουν πως χρειάζεται υποστήριξη από όλους στο κίνημα ώστε να είναι τα οδοφράγματα επιτυχή. Πρόκειται για μια έντονη συζήτηση που συνεχίζεται ακόμα.

Εξεγέρσεις

Ενώ το κίνημα των *piqueteros* ακόμα αναπτυσσόταν, η εντεινόμενη οικονομική κρίση κατέβασε χιλιάδες ανθρώπους στους δρόμους στη βόρεια πόλη του Santiago del Estero. Σαν μια από τις πρώτες σύγχρονες αστικές εξεγέρσεις, αυτή η εξέγερση πραγματικά κυριαρχεί στο φαντασιακό εκατομμυρίων Αργεντινών. Περιλάμβανε διαδηλώσεις ενάντια στη κυβέρνηση, καθώς και τη δημιουργία πειραματικών χώρων όπου οι άνθρωποι ήρθαν κοντά και άρχισαν να συνειδητοποιούν τη συλλογική τους δύναμη. Καταστράφηκαν κρατικά κτίρια και οι οικίες των κυβερνητικών αξιωματούχων. Οι "εκπρόσωποι" αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα γραφεία τους εξαιτίας του φόβου του εξεγερμένου πληθυσμού. Αυτές οι πρώτες εξεγέρσεις παραμένουν σημαντικές γιατί αναπαριστούν, στη μνήμη και στο φαντασιακό των Αργεντινών, την απόρριψη των συστημάτων αντιπροσώπευσης προς όφελος της άμεσης δράσης και άλλων μορφών δημοκρατίας.

Η οριστική ρήξη με τις παλιές τακτικές, ωστόσο, έλαβε χώρα στη λαϊκή εξέγερση της 19ης και 20ης Δεκεμβρίου 2001, που συχνά αναφέρεται ως "δεκάτη ενάτη και εικοστή". Εκατομμύρια κόσμου βγήκαν αυθόρμητα στους δρόμους σε όλη την Αργεντινή, χωρίς ηγέτες και ιεραρχίες, αναγκάζοντας την κυβέρνηση να παραιτηθεί. Στη συνέχεια, μέσω

συνεχών κινητοποιήσεων, προχώρησαν στην εκδίωξη ακόμα τεσσάρων κυβερνήσεων σε λιγότερο από δύο εβδομάδες. Το γεγονός που επίσπευσε τις κινητοποιήσεις αυτές, ήταν το πάγωμα όλων των τραπεζικών λογαριασμών από την κυβέρνηση και η μετατροπή του χρήματος αυτού, που κάποτε ήταν συνδεδεμένο με το αμερικανικό δολάριο, σε ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο των τραπεζών για να εξοφληθούν οι ξένοι πιστωτές, χωρίς οι αποταμιευτές να έχουν πρόσβαση σ' αυτό.

Ήταν το λάδι στη φωτιά που σιγόκαιγε για πολύ καιρό. Η κυβέρνηση της Αργεντινής είχε πάρει κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 τεράστια δάνεια από το ΔΝΤ και προς τα τέλη της ίδιας δεκαετίας άρχισε να αποπληρώνει αυτά τα δάνεια μέσω ιδιωτικοποιήσεων και σκληρών μέτρων λιτότητας. Χιλιάδες άνθρωποι απολύθηκαν, μισθοί και συντάξεις μειώθηκαν, οι κοινωνικές υπηρεσίες υποβαθμίστηκαν. Αυτά τα μέτρα προέρχονταν από το ΔΝΤ ως μέρος της συμφωνίας για ένα ακόμα δάνειο δισεκατομμυρίων δολαρίων. Όπως συνέβη σχεδόν σε όλη την υπόλοιπη Λατινική Αμερική και αλλού στον κόσμο, τα αποτελέσματα ήταν καταστροφικά για τους περισσότερους ανθρώπους. Η εργατική και μεσαία τάξη της Αργεντινής δεν βίωσε καμιά άμεση ανακούφιση με τα νέα δάνεια, και μέχρι το 2001 η βιομηχανική παραγωγή είχε μειωθεί κατά περισσότερο από 25%. Το επίσημο επίπεδο φτώχειας αυξήθηκε στο 44% με το ανεπίσημο να βρίσκεται αρκετά ψηλότερα. Για πολλούς Αργεντινούς η λαϊκή εξέγερση δεν αποτέλεσε έκπληξη.

Όπως και με τις προηγούμενες εμπειρίες στο βορρά και στο νότο, η εμπειρία της εξέγερσης ήταν αυτή της άμεσης δημοκρατίας και της άμεσης δράσης. Η κυβέρνηση αντέδρασε γρήγορα, κηρύσσοντας κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, διατάζοντας τους πολίτες να μείνουν στα σπίτια τους και προσπαθώντας να διαλύσει τον κόσμο στους δρόμους. Ως απάντηση στην κρατική καταστολή, που σκότωσε δεκάδες και τραυμάτισε εκατοντάδες άλλους σε ζωντανή μετάδοση μέσω της τηλεόρασης, εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές πλημμύρισαν τους δρόμους του Buenos Aires.

Αυτοί οι διαδηλωτές δεν απαιτούσαν κάτι καινούργιο, αλλά το δημιουργούσαν. Όπως επισημάνθηκε από αρκετούς και αρκετές από αυτούς που έδωσαν συνεντεύξεις για τούτο το βιβλίο, αυτό το μαζικό κατέβασμα στους δρόμους, παρόλη την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και την καταστολή, την οποία παρακολούθησαν οι πάντες, ήταν πολύ σημαντικό. Σήμερα, πολλοί και πολλές αναφέρονται σε εκείνη τη στιγμή σαν μια ρήξη με το παρελθόν, μια ρωγμή στον βαθιά εγκατεστημένο φόβο και τη σιωπή, που ήταν κληρονομιά της πιο βάναυσης δικτατορίας στην Αργεντίνικη ιστορία. Μια δικτατορία που "εξαφάνισε" 30.000 ανθρώπους, βασανίζοντας τους με τους χειρότερους τρόπους. Κάποιοι βλέπουν τη 19η και την 20η σαν μια ρωγμή στη συλλογική μνήμη. Στο κεφάλαιο ένα, "παλαιό και ρήξη" καταγράφονται κάποιες σκέψεις πάνω σε αυτά τα γεγονότα που αποτέλεσαν ταυτόχρονα ρήξη και άνοιγμα.

Συνελεύσεις Γειτονιών

Η λαϊκή εξέγερση αποτελούνταν από εργάτες και ανέργους, από τη μεσαία τάξη και από αυτούς που πρόσφατα προλεταριοποιήθηκαν. Ήταν μια εξέγερση χωρίς ηγεσία είτε από κόμματα ή από μια καινούρια ελίτ. Η δύναμη της μετρήθηκε από τη πτώση τεσσάρων διαδοχικών εθνικών κυβερνήσεων μέσα σε δύο εβδομάδες. Επέσπευσε τη γέννηση εκατοντάδων λαϊκών συνελεύσεων, που περιελάμβανε εκατοντάδες χιλιάδες ενεργούς συμμετέχοντες.

Οι άνθρωποι στις λαϊκές συνελεύσεις συναντήθηκαν πρώτα και κύρια για να ανακαλύψουν νέους τρόπους αλληλεγγύης μεταξύ τους και να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους. Πολλοί και πολλές εξηγούν την οργάνωση των πρώτων συνελεύσεων σαν μια συνάντηση, μια αλληλογνωριμία. Οι άνθρωποι βρέθηκαν στους δρόμους, άρχισαν να μιλάνε μεταξύ τους, είδαν την ανάγκη να συνευρεθούν και έτσι έκαναν, γωνία με γωνία, πάρκο με πάρκο. Σε πολλές περιπτώσεις, κάποιος/α έγραφε στο τοίχο ή στο δρόμο "Γείτονες, ας συναντηθούμε τη Τρίτη στις 9 μ.μ." και έτσι φτιαχνόταν μια συνέλευση.

Σε κάθε γειτονιά, οι συνελεύσεις εργάζονται πάνω σε μια ποικιλία θεμάτων από τη λειτουργία δικτύων ανταλλαγής, τη δημιουργία λαϊκών κουζινών, την καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων, μέχρι και την κατάληψη κτιρίων, κάποιες από αυτές με ιδιαίτερα συμβολικό χαρακτήρα, όπως οι καταλήψεις εγκαταλελειμμένων τραπεζών και η μετατροπή τους σε κοινοτικά κέντρα. Αυτοί οι κατειλημμένοι χώροι στεγάζουν μεγάλο αριθμό πραγμάτων: κουζίνες, μικρά τυπογραφεία, νηπιαγωγεία, ενισχυτική διδασκαλία για τους μαθητές μετά το σχολείο, δωρεάν πρόσβαση στο ίντερνετ και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ένα από αυτά διαθέτει ακόμα και μια μικρή κινηματογραφική αίθουσα.

Οι συνελεύσεις αλλάζουν μορφή

Τα χρόνια μετά την εξέγερση παρατηρήθηκε μια σημαντική μείωση στην οργάνωση και συμμετοχή στις λαϊκές συνελεύσεις γειτονιών. Μερικές δεκάδες είναι ακόμα ενεργές αλλά είναι σημαντικά λιγότερες από τις εκατοντάδες που αναδύθηκαν άμεσα. Στις συνεντεύξεις που θα ακολουθήσουν, διερευνούμε τις αιτίες για το φαινόμενο αυτό. Κάποια ζητήματα που αναδύονται συνεχώς είναι: η εισβολή αριστερών πολιτικών κομμάτων στις συνελεύσεις αυτές, η έλλειψη συγκεκριμένης στόχευσης στη δράση και τέλος η παρέμβαση του κράτους.

Μετά τους πρώτους μήνες αυτοοργάνωσης, κάποια πολιτικά κόμματα άδραξαν την ευκαιρία να στρατολογήσουν και να χειραγωγήσουν. Τα κομματικά μέλη εισήλθαν στις συνελεύσεις των γειτονιών και προσπάθησαν να πάρουν τα ηνία. Πολλά μέλη λαϊκών συνελεύσεων αφηγήθηκαν ιστορίες για κομματικά στελέχη που ερχόταν στις συνελεύσεις και προσπαθούσαν να μονοπωλήσουν τις συζητήσεις μιλώντας για πολλή ώρα, ή θέτοντας πολιτικά αιτήματα στα οποία η συνέλευση ήταν υποχρεωμένη να απαντήσει, όπως το τέλος του ιμπεριαλισμού και η δημιουργία εργατικού κράτους. Πολλοί άνθρωποι μου περιγράφουν την αγανάκτηση τους με αυτό που γινόταν. Η ίδια η φύση των συνελεύσεων, που βασίζονταν στη εμπιστοσύνη και στο σεβασμό προς όποιον ή όποια μιλούσε, κατά πολλούς δημιούργησε το έδαφος για το πρόβλημα αυτό. Τα κομματικά μέλη συνήθιζαν να εισέρχονται στις συνελεύσεις και να μιλάνε ή να φωνάζουν ακατάπαυστα μέχρις ότου οι κάτοικοι αποχωρούσαν αγανακτισμένοι. Όπως εξήγησαν αρκετοί και αρκετές, δεν ήταν ότι διαφωνούσαν στα πολιτικά αιτήματα καθαυτά, αλλά δεν ήταν αυτά ο λόγος για τον οποίο συγκροτήθηκαν οι συγκεκριμένες τοπικές συνελεύσεις.

Παρόμοιες προσπάθειες για χειραγώγηση των συνελεύσεων έλαβαν χώρα και στα συντονιστικά (interbarrial), όπου εκατοντάδες συνελεύσεις συνέρχονταν για να συζητήσουν σε ένα πάρκο στο κέντρο του Buenos Aires και αντάλλασσαν ιδέες και εμπειρίες, για να δημιουργήσουν ένα δίκτυο αμοιβαίας υποστήριξης. Όπως έχει συμβεί ιστορικά σε όλον τον κόσμο, τα πολιτικά κόμματα δημιουργούσαν ομάδες "μετώπου", ψεύτικες συνελεύσεις γειτονιών στη συγκεκριμένη περίπτωση, έτσι ώστε να έχουν δικαίωμα λόγου στα συντονιστικά. Χρησιμοποιούσαν τότε το χρόνο ομιλίας που τους δινόταν για να προωθήσουν τη πολιτική τους γραμμή και το πρόγραμμά τους. Για άλλη μια φορά, οι συμμετέχοντες από τις πραγματικές συνελεύσεις γειτονιάς αποφάσιζαν τελικά να αποχωρήσουν από τη διαδικασία. Υπάρχει μεγάλη εχθρότητα απέναντι στα πολιτικά κόμματα για τη διάλυση που προκάλεσαν. Πολλές συνελεύσεις έβλεπαν τα συντονιστικά σαν ένα πιθανό χώρο, όπου θα ξεκινούσαν να γενικεύουν την εμπειρία των λαϊκών συνελεύσεων, ώστε να προκύψει ένα φαινόμενο άμεσης δημοκρατίας και νέας πολιτικής σε επίπεδο πόλης πλέον.

Πολλές από τις συνελεύσεις υστερούσαν σε συγκεκριμένα σχέδια και κατέληξαν πιο πολύ να μιλάνε παρά να πράττουν. Ένα από τα πιο διαρκή αποτελέσματα του κινήματος των συνελεύσεων γειτονιάς ήταν η αίσθηση αλλαγής που επέφεραν στους ίδιους τους συμμετέχοντες, στην κοινότητα και τη συλλογικότητα (μια διαδικασία στην οποία πολλοί αναφέρονται ως τη δημιουργία νέων υποκειμενικοτήτων). Ωστόσο, χωρίς συγκεκριμένες θεματικές που θα γειώνουν τις συνελεύσεις, πολλοί άνθρωποι απομακρύνθηκαν από αυτές.

Οι συνελεύσεις που συνεχίζουν να υπάρχουν, ασχολούνται σχεδόν στην πλειοψηφία τους με μια ποικιλία εγχειρημάτων στη γειτονιά και κάποιες συνεχίζουν να λειτουργούν σε κατειλημμένα κτίρια.

Οι λαϊκές συνελεύσεις έγιναν ένα από τα κομβικά σημεία της κυβερνητικής προσπάθειας να ανακτήσει τον έλεγχο πάνω στη κοινωνία. Αυτές οι προσπάθειες περιελάμβαναν, από τη μια πλευρά, ανοιχτή καταστολή (όπως οι βίαιες εξώσεις από κατειλημμένα κτίρια και οι παρενοχλήσεις από την αστυνομία) και, από την άλλη, συγκεκαλυμμένη καταστολή με την κυβέρνηση να χρησιμοποιεί τη χειραγώγηση και άλλα μέσα για να αποσταθεροποιήσει τα κινήματα και να επανακτήσει νομιμοποίηση. Για παράδειγμα, η επιλογή να κατέβει υποψήφιος στις προεδρικές εκλογές ο διαβόητος Carlos Menem, έκανε πολλούς και πολλές να πιστέψουν πως δεν έχουν άλλη εναλλακτική παρά να ψηφίσουν εναντίον του. Ο Menem θεωρείτο, για αρκετούς λόγους, ο κύριος υπεύθυνος για την ιδιωτικοποίηση της Αργεντινής. Αυτή η ιδιωτικοποίηση ήταν βαθιά και περιελάμβανε τα πάντα, από φυσικούς πόρους μέχρι το ζωολογικό κήπο. Η βάση της εκστρατείας του ήταν το σύνθημα "νόμος και τάξη". Υποσχόταν να "καθαρίσει" τη χώρα από τους ταραχοποιούς, δηλαδή τους ανθρώπους μέσα στα κοινωνικά κινήματα. Εξαιτίας αυτού, πολλά άτομα στις λαϊκές συνελεύσεις αποφάσισαν πως έπρεπε να ψηφίσουν, όχι υπέρ του Menem, αλλά εναντίον του. Το αποτέλεσμα ήταν πως το κράτος είχε επιστρέψει στο επίκεντρο, είχε νομιμοποιηθεί γι' άλλη μια φορά η διαδικασία των εκλογών και το ίδιο το κράτος.

Μια ακόμα επιτυχημένη τακτική της κυβέρνησης ήταν να παρέχει υπηρεσίες, αγαθά και μερικές φορές ακόμα και φυσικό χώρο στις συνελεύσεις γειτονιάς. Οι περισσότερες συνελεύσεις αυτοοργάνωναν όλες τις λαϊκές κουζίνες και τα εγχειρήματα τους, συμπεριλαμβανομένου της κατάληψης κτιρίων για κοινοτική χρήση. Η κυβέρνηση είδε εκεί μια ευκαιρία να κερδίσει αξιοπιστία και άρχισε να προσφέρει στις συνελεύσεις κιβώτια με τρόφιμα, ή ακόμα να παραχωρεί κτίρια όπου θα μπορούσαν να κάνουν τις συνελεύσεις τους, αντί να τις διεξάγουν στη γωνίες των δρόμων. Αυτές οι "προσφορές" κουβεντιάζονταν για μήνες στις διάφορες συνελεύσεις και δημιουργούσαν περισπασμούς από σχέδια που ήταν ήδη σε εξέλιξη.

Πολλοί και πολλές από αυτούς που έδωσαν συνεντεύξεις σ' αυτό το βιβλίο, είχαν προβλέψει την πιθανή παρακμή των λαϊκών συνελεύσεων και κάποιοι ή κάποιες μάλιστα συλλογιζόντουσαν πως αυτό δε θα είχε μεγάλο αντίκτυπο, καθώς κάτι είχε αλλάξει μέσα τους και στον τρόπο που σχετίζονταν ο ένας με τον άλλο. Θεωρούσαν πως αυτές οι αλλαγές δεν μπορούσαν να αναιρεθούν, ακόμα κι αν οι δομές της οργάνωσης άλλαζαν. Αυτή η αλλαγή θα αντανακλώνταν και θα διαχεόταν σε νέες οργανώσεις και κοινωνικές σχέσεις.

Αυτό ίσως να είναι αλήθεια. Επέστρεψα στην Αργεντινή αρκετές φορές το 2005, αφού αυτό το βιβλίο είχε εκδοθεί στην ισπανική γλώσσα. Έγινα μάρτυρας και συμμετείχα στην εμφάνιση ενός αριθμού ομάδων, συμπεριλαμβανομένων ομάδων υποστήριξης πολιτικών κρατουμένων, οργανώσεων ενάντια στην καταστολή, νέων συνελεύσεων σε πάρκα, συλλογικοτήτων καλλιτεχνών δρόμου και ομάδων μαθητών. Όλες αυτές ξεκίνησαν με τη βασική συμφωνία πως θα λειτουργήσουν πάνω στη βάση της οριζοντιότητας και της αυτονομίας. Αναφέρονταν στην εμπειρία των λαϊκών συνελεύσεων ή των κινημάτων ανέργων εργατών, όταν συζητούσαν το περιεχόμενο που ήθελαν να δώσουν στην οριζοντιότητα και την άμεση δημοκρατία. Όπως και οι προηγούμενες ομάδες, αυτοί οι νέοι σχηματισμοί απέρριπταν τα πολιτικά κόμματα και την ιεραρχική οργάνωση. Ήμουν τυχερή που μπόρεσα να παρακολουθήσω έναν αριθμό συζητήσεων και συνελεύσεων στις οποίες τα πολιτικά κόμματα που προσπαθούσαν να κυριαρχήσουν αποβάλλονταν, και τα μέλη των συνελεύσεων αναφέρονταν συχνά στην προηγούμενη εμπειρία με τα κόμματα. Η εμπειρία των συνελεύσεων γειτονιάς συνεχίζει σαν ένα ζωντανό κομμάτι ενός συνεκτικού νήματος από τις μέρες τις εξέγερσης και την κοινωνική δημιουργία που ακολούθησε. Αυτό είναι κάτι που πολλοί και πολλές συμμετέχοντες φαντάζονταν ότι θα λάβει χώρα ήδη από

το 2002. Κάποιοι και κάποιες μάλιστα, έλεγαν ξεκάθαρα ότι αν οι συνελεύσεις γειτονιών σταματούσαν να υπάρχουν σα δομή, δε θα είχε και πολύ σημασία, δεδομένου ότι κάτι είχε αλλάξει στους ανθρώπους και τις κοινωνικές τους σχέσεις.

Σχέσεις ανάμεσα στα αυτόνομα κινήματα

Όπως η λαϊκή εξέγερση πυροδότησε την ανάπτυξη των συνελεύσεων γειτονιάς, ενέπνευσε ακόμα και τις κινήσεις των ανέργων. Καθώς διογκώνονταν για να συμπεριλάβουν χιλιάδες συμμετέχοντες, αυτές οι ομάδες ανέπτυξαν ένα ακόμα πιο εξελιγμένο θεωρητικό πλαίσιο. Ένα δικτυακός σχηματισμός αναπτύχθηκε ανάμεσα στα διάφορα αυτόνομα κινήματα, ένα δίκτυο που διαπέρασε ταξικές γραμμές και ταυτότητες. Μια από τις πιο σημαντικές σχέσεις σε αυτό το δίκτυο ήταν μεταξύ των *piqueteros* και των συνελεύσεων γειτονιάς. Πριν από την εξέγερση του 2001, η μεσαία τάξη (ή τουλάχιστον όσοι αναγνώριζαν τον εαυτό τους σαν τέτοια), θεωρούσε τη χρήση των οδοφραγμάτων από τους *piqueteros* κάτι περισσότερο από μια ενόχληση. Υπήρχε μια γενική κοινωνική συναίνεση ότι οι ίδιοι οι άνεργοι ήταν υπεύθυνοι για την οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση, άρα δικαιολογούνταν οι όποιες δραστικές μέθοδοι για το περιορισμό τους. Μετά την εξέγερση, αναπτύχθηκε μια σχέση λόγου και πράξης ανάμεσα στους piqueteros και τις λαϊκές συνελεύσεις. Οργανώθηκαν κοινές δράσεις μαζί με ομάδες της μεσαίας τάξης, συμπεριλαμβανομένου μπλοκαρισμάτων δρόμων και γεφυρών. Η ίδια η μεσαία τάξη που μισούσε τους *piqueteros* διότι διατάρασσαν την καθημερινότητά της, τώρα υποστήριζε τα οδοφράγματα σαν αναγκαία δράση για την επανεγκατάσταση της οικονομικής βιωσιμότητας. Την ίδια στιγμή, πολλοί/ές *piqueteros* που στο παρελθόν έβλεπαν τη μεσαία τάξη σαν μερικώς υπεύθυνη για τη δεινή οικονομική τους κατάσταση (ή τουλάχιστον σαν υπαίτια μέσω της αδράνειας της), τώρα οργανώνονταν στο πλάι της.

"Χώροι για αυτόνομη σκέψη και αναστοχασμό" ονομάζονταν οι διεβδομαδιαίες συνελεύσεις, οι οποίες άρχισαν να λαμβάνουν χώρα σε κατειλημμένη γη από τις κινήσεις ανέργων με συμμετέχοντες από συνελεύσεις γειτονιών, ιθαγενείς κοινότητες, καλλιτεχνικές και μιντιακές κολεκτίβες και ποικίλα άλλα κοινωνικά υποκείμενα. Για ένα καιρό το σλόγκαν "Piquete y cacerola, la lucha es una sola" ("τα οδοφράγματα και το χτύπημα των κατσαρολικών είναι μία πάλη") χρησιμοποιούνταν ευρέως.

Επανακτημένοι εργασιακοί χώροι

Τα δώδεκα περίπου κατειλημμένα εργοστάσια που υπήρχαν στην αρχή της εξέγερσης του 2001, πολλαπλασιάστηκαν μέσα σε μόνο δύο χρόνια σε εκατοντάδες κατειλημμένους εργασιακούς χώρους που διαχειρίζονται από τους εργάτες τους, χωρίς αφεντικά και ιεραρχίες. Πολλοί και πολλές από τα νέα κινήματα εμπνεύστηκαν από την επανάκτηση και κατάληψη των εργασιακών χώρων, αλλά και οι εργασιακοί χώροι έλαβαν μεγάλη υποστήριξη από τα κινήματα, ιδιαίτερα από τις συνελεύσεις γειτονιών και τις νέες καλλιτεχνικές και μιντιακές κολεκτίβες. Σε πολλές περιπτώσεις κατάληψης, είναι οι γείτονες, καθώς και οι διάφορες συλλογικότητες και συνελεύσεις, που έρχονται άμεσα για να υποστηρίξουν και να υπερασπίσουν τον κατειλημμένο χώρο. Στην περίπτωση του τυπογραφείου Chilavert, ήρθαν οι τρόφιμοι από τον οίκο ευγηρίας στην απέναντι πλευρά του δρόμου, όχι μόνο θέλοντας να υπερασπιστούν το εργοστάσιο από την αστυνομία, αλλά επιμένοντας να βρίσκονται στην πρώτη γραμμή άμυνας. Σε πολλούς άλλους εργασιακούς χώρους οι λαϊκές συνελεύσεις μαγείρευαν φαγητό, το μετέφεραν στους εργάτες και έτρωγαν όλοι και όλες μαζί. Υπάρχει επίσης μια σχέση των μιντιακών και καλλιτεχνικών κολεκτίβων που συνεργάζονται στη χρήση του χώρου των εργοστασίων για έκθεση έργων με ελεύθερη πρόσβαση (galleries), συναυλίες με ζωντανή μουσική για τη γειτονιά τα

βράδια, καθώς και καφετέριες και φροντιστηριακά προγράμματα μετά το σχολείο. Σχεδόν κάθε εργασιακός χώρος βλέπει τον εαυτό του σαν οργανικό τμήμα της κοινότητας και η κοινότητα αντίστροφα βλέπει τον εργασιακό χώρο ως κομμάτι της. Όπως λένε οι εργάτες και οι εργάτριες της Ζανόν, ενός εργοστασίου κεραμικών: "Η Zanon είναι του λαού".

Οι εργασιακοί χώροι ποικίλουν: από τυπογραφεία και μεταλλουργεία μέχρι ιατρικές κλινικές, από εργοστάσια μπισκότων, παπουτσιών και μπαλονιών, μέχρι ένα ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων και μια καθημερινή εφημερίδα. Καθ' όλη την έκταση του βιβλίου, συμμετέχοντες από επανακτημένους εργασιακούς χώρους, λένε ότι η έννοια αυτού που κάνουν δεν είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη, παρά τις όποιες προκλήσεις, και παραθέτουν το σλόγκαν: "Κατάληψη, Αντίσταση, Παραγωγή". Στο τρίτο κεφάλαιο, με τον τίτλο "αυτοδιαχείριση", συζητιούνται αυτές οι ιστορίες αναλυτικά. Η λέξη autogestión σημαίνει αυτοοργάνωση και αυτοδιαχείριση και χρησιμοποιείται από τους περισσότερους και τις περισσότερες στο κίνημα επανακτημένων εργασιακών χώρων, για να περιγράψουν αυτό που δημιουργούν και πως το δημιουργούν.

Το κίνημα αυτό, που τώρα εν γένει αυτοαποκαλείται κίνημα των επανακτημένων εργασιακών χώρων, αν και κάποιοι χρησιμοποιούν τους όρους "κατειλημμένα εργοστάσια" και "επανακτημένα εργοστάσια", συνεχίζει να μεγαλώνει και να συγκεντρώνει υποστήριξη σε όλη την Αργεντινή παρόλες τις απειλές εξώσεων. Μέχρι τώρα, κάθε απειλή απαντήθηκε με αρκετές κινητοποιήσεις που ματαίωσαν κάθε κυβερνητική προσπάθεια. Η κυβέρνηση μοιάζει να μην ξέρει τι να κάνει με τους επανακτημένους εργασιακούς χώρους και δρα με αντιφατικούς τρόπους. Οι επανακτήσεις είναι πολύ δημοφιλείς και, όπως μου εξήγησαν πολλοί και πολλές που είναι έξω από τα κινήματα, οι λόγοι είναι απλοί: υπάρχει έλλειψη εργασίας και αυτοί οι άνθρωποι θέλουν να δουλέψουν. Βασισμένη εν μέρει σε αυτή τη λαϊκή υποστήριξη, η κυβέρνηση μερικές φορές δίνει δάνεια για να ξεκινήσουν να εργάζονται οι ανακτημένοι εργασιακοί χώροι. Αυτό όμως είναι προσωρινό μέτρο, καθώς η ίδια κυβέρνηση ενισχύει τις όποιες προσπάθειες για έξωση σε αμέτρητους εργασιακούς χώρους. Κάθε έξωση ανταπαντάται με την αμέριστη υποστήριξη από τους γείτονες και άλλους συμμετέχοντες προς το κίνημα των εργοστασίων. Αυτή η βοήθεια περιλαμβάνει φαγητό, λεφτά και άλλες φυσικές εκδηλώσεις αλληλεγγύης, με εκατοντάδες και μερικές φορές χιλιάδες ανθρώπους που οργανώνονται για να υπερασπίσουν τα εργοστάσια με τη φυσική τους παρουσία (όπως στη περίπτωση της Zanon και της Bruckman). Οι μάχες περιλαμβάνουν σφεντόνες και μολότοφ, κάτι που δεν είναι ασυνήθιστο σαν μέρος της άμυνας των εργοστασίων.

Με το πέρασμα του χρόνου, οι επανακτημένοι εργασιακοί χώροι άρχισαν να συνδέονται μεταξύ τους, δημιουργώντας δεσμούς ανταλλαγής για τα προϊόντα τους. Για παράδειγμα, μια τοπική ιατρική κλινική θα εξυπηρετούσε μέλη ενός τυπογραφείου και, σε αντάλλαγμα, εκείνοι θα τύπωναν όλο το έντυπο υλικό της. Αυτό έχει συμβεί επίσης ακόμα και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ένας αριθμός εργασιακών χώρων έχουν διεθνείς σχέσεις, σχέσεις που περιλαμβάνουν την ανταλλαγή ή την προμήθεια προϊόντων. Το Νοέμβριο του 2005, η "Πρώτη Συνάντηση των Επανακτημένων Εργασιακών Χώρων" έλαβε χώρα στο Καράκας της Βενεζουέλας. Υπήρχαν αντιπρόσωποι από 263 επανακτημένους εργασιακούς χώρους από 8 χώρες της Λατινικής Αμερικής. Όλοι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν στο τελικό κείμενο που διένειμαν, ότι ήταν "το πρώτο βήμα για τη δημιουργία ενός δικτύου εργασιακών χώρων και εργοστασίων χωρίς αφεντικά ή ιδιοκτήτες". Οι επανακτημένοι χώροι που συναντήθηκαν εκεί, υπέγραψαν 75 συμφωνίες. Μερικές από αυτές ήταν για την ανταλλαγή υλικών αγαθών, ενώ άλλες ήταν πιο δημιουργικές. Για παράδειγμα, ένα τουριστικό γραφείο στη Βενεζουέλα συμφώνησε να παρέχει ετήσιες διακοπές στις οικογένειες των εργατών μιας επανακτημένης εφημερίδας στην Αργεντινή, με αντάλλαγμα τη διαφήμισή του στα φύλλα της.

Ο διεθνισμός των νέων κινημάτων

Τα συγκεκριμένα κινήματα που αναλύονται σ' αυτό το βιβλίο μπορεί να είναι καινούργια, αλλά οι στόχοι και οι μέθοδοι με τους οποίους επιδιώκονται αυτοί οι στόχοι, είναι ιστορικά γνωστοί. Ενώ κινήματα τέτοιας ταχείας ανάπτυξης, ποικιλίας και δημοσιότητας δεν είναι πρωτοφανή, η πιο σημαντική καινοτομία στην Αργεντινή, ίσως να είναι ότι ανόμοιες ομάδες γνωρίζουν η μια την άλλη, είναι αλληλένδετες και μπορούν να κάνουν χρήση (ή να δημιουργήσουν) πολλά περισσότερα δίκτυα ανταλλαγής και επικοινωνίας σε όλη την υφήλιο. Τα αργεντίνικα κινήματα, για παράδειγμα, έχουν σημαντικούς δεσμούς με το MST στη Βραζιλία, ανταλλάσσοντας εμπειρίες και στρατηγικές για την επανακατάληψη γης, για μορφές παραδοσιακής ιατρικής και για εργαλεία δημοκρατικών πρακτικών. Οι Zapatistas έχουν επίσης ασχοληθεί με συνέπεια με ανταλλαγές, καθώς επισκέπτονται οι ίδιοι και δέχονται επισκέψεις από ανθρώπους των άλλων κινημάτων. Από την εξέγερση του 2001, ένας αριθμός ανθρώπων από τα διάφορα κινήματα ανέργων εργατών έχουν προσκληθεί από τους Zapatistas να περάσουν κάποιο χρόνο στις αυτόνομες κοινότητες της Chiapas, ανταλλάσσοντας εμπειρίες και ιδέες. Επίσης, συμμετέχοντες από το τότε Frente Zapatista πέρασαν χρόνο με τα κινήματα στην Αργεντινή, συζητώντας μια ποικιλία πραγμάτων, συμπεριλαμβανομένου του πως οι εκλογές του λεγόμενου προοδευτικού προέδρου επηρεάζουν τα κινήματα. Παρά την έλλειψη πόρων, ο διάλογος ανάμεσα στα διάφορα κινήματα ήταν μακρύς και ποικιλότροπος.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών χρόνων στο Buenos Aires, τα αυτόνομα κινήματα διεξάγουν μια ετήσια συνάντηση με το όνομα Enero Autonomo (Αυτόνομος Γενάρης). Μαζεύονται ομάδες από όλη την Λατινική Αμερική και την Ευρώπη, που περιλαμβάνουν το Mujeres Creando από τη Βολιβία, αυτόνομες ομάδες από τη Βραζιλία και διάφορες κολεκτίβες και οργανώσεις τοπικού ενδιαφέροντος από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Αυτή η διαδικασία διασύνδεσης έχει αποκτήσει δυναμική τα τελευταία χρόνια και όλα τα σημάδια δείχνουν ότι αυτή η ανάπτυξη επιταχύνεται.

Την τελευταία δεκαετία έχει δημιουργηθεί ένας αριθμός δικτύων, διασκέψεων και συνδέσεων μεταξύ των διάφορων αυτόνομων κινημάτων από όλη τη γη, ομάδων και συνελεύσεων που περιλαμβάνουν το Peoples' Global Action (PGA), το παγκόσμιο κοινωνικό φόρουμ, το Via Campesina και το Indymedia, για να αναφέρουμε μόνο μερικά από τα ονόματα. Πολλά από αυτά τα παγκόσμια δίκτυα, όπως το PGA και το Via Campesina για παράδειγμα, δημιουργήθηκαν και διευκολύνθηκαν από συμμετέχοντες στο παγκόσμιο κίνημα των κινημάτων. Οι σχέσεις του κινήματος των κινημάτων στην Αργεντινή, αποτελούν μέρος ενός συνολικότερου παγκόσμιου φαινομένου δικτύωσης και οριζόντιων σχέσεων.

Πρόθεση και προσέγγιση αυτού του βιβλίου

Υπάρχει ένας αυξανόμενος αριθμός τίτλων στην Ισπανική βιβλιογραφία που αναλύει τα κοινωνικά κινήματα της τελευταίας δεκαετίας στην Αργεντινή. Μια σύντομη λίστα θα περιελάμβανε τα παρακάτω: **Collectivo Situaciones**, *Mas Alla de los Piquetes* και *19 y 20: Apuntes para el Nuevo protagonismo Social*. **MTD la Matanza**, *De la Culpa a la Autogestion*. **Sebastian Pereyra** και **Maristella Svampa**, *Entre La Ruta y El Barrio*. **Raul Zibechi**, *Genealogia de la Ruvuelta*. Αυτό το βιβλίο, όμως, δεν είναι μια ακόμα ανάλυση. Αντίθετα, προσφέρει άμεσες μαρτυρίες των ίδιων των συμμετεχόντων μέσω συνεντεύξεων που διεξήχθησαν ανάμεσα στο 2003 και 2004.

Αυτές οι συνεντεύξεις επιτρέπουν στους ακτιβιστές να μιλήσουν οι ίδιοι και οι ίδιες για το τι δημιουργούν, γιατί το δημιουργούν με τον τρόπο που το κάνουν, πως αισθάνονται με αυτό, ποια είναι τα όνειρα τους και οι επιθυμίες τους και τι μπορούν να σημαίνουν όλα αυτά.

Εδώ χρειάζεται μια προειδοποίηση. Ίσως να δίνεται η εντύπωση πως με τις συνεντεύξεις αυτές βλέπει κανείς μέσα από ένα ανοιχτό παράθυρο το άτομο που μιλά. Ωστόσο, αυτό το παράθυρο το έχω κατασκευάσει εγώ. Ξεκίνησα και συμμετείχα σε όλους τους διάλογους αυτού του βιβλίου. Αφού επέλεξα τις θεματικές που έπρεπε να εξετασθούν και αποφάσισα ποιες κοινότητες έχουν πλήρως διερευνηθεί, επέλεξα τα χωρία που επρόκειτο να συμπεριληφθούν στο τελικό κείμενο. Γι' αυτό το λόγο, θεωρώ πως είναι απαραίτητο να πάρω θέση απέναντι σας. Δεν είμαι από την Αργεντινή αν και έχω περάσει σημαντικό χρόνο εκεί, δεν ανήκω σε καμία ιδεολογία ή πρακτική, αλλά μετέχω σε πολλές, και πιστεύω πως μόνο μέσω της ατομικής και συλλογικής κοινωνικής δημιουργίας θα επινοήσουμε, όπως οι Ζαπατίστας, πολλούς νέους κόσμους. Είμαι μέρος του παγκόσμιου κινήματος των κινημάτων και δεν είμαι ουδέτερη απέναντι στα κινήματα που περιγράφονται σε αυτές τις σελίδες. Αντίθετα, ταξίδεψα στην Αργεντινή επειδή είχα ακούσει γι' αυτά κι ένιωθα πως έπρεπε να μοιραστώ αυτήν την εμπειρία με όποιον τρόπο μπορούσα, γιατί θα ήταν σημαντικό και χρήσιμο σε ανθρώπους αφοσιωμένους στην κοινωνική αλλαγή.

Τα κείμενα είναι γεμάτα ανάλυση, συναισθήματα, πνεύμα και πάθος, αλλά απαιτούν υπομονετικούς αναγνώστες ή αναγνώστριες. Μερικές απόψεις θα ακουστούν γνωστές, άλλες όχι τόσο. Μερικές από τις αφηγήσεις μπορεί να φαίνονται περιττές, όμως είναι οι ομοιότητες των ιστοριών που είναι το πιο συναρπαστικό. Οι ιδέες ενός εργοστασιακού εργάτη παίρνουν νέα νοήματα όταν επαναλαμβάνονται από ένα μεσαίας τάξης μέλος μιας συνέλευσης, μια *piquetera* κι ένα φοιτητή. Παρομοίως, είναι αξιοθαύμαστο πως ένας άνεργος εργάτης από το νότο μιλάει για την αυτονομία, με σχεδόν τους ίδιους όρους με κάποιον από την κοινότητα ιθαγενών Guarani στο βορρά. Η οριζοντιότητα, ως μέσο και εργαλείο των αυτόνομων κινημάτων, εκτείνεται σε μεγάλο φυσικό και βιωματικό έδαφος. Τόσο οι διαφορές όσο και οι ομοιότητες κάνουν τα κινήματα στην Αργεντινή μοναδικά και τις συνεντεύξεις που διεξήγαγα συναρπαστικές. Δεν είναι μόνο το τι λέγεται, αλλά η ποικιλία των απόψεων που ακούγονται.

Αντί μιας ιστορίας που δίνει έμφαση στο περιεχόμενο, αυτό το βιβλίο αντανακλά και εξηγεί το τι κάνουν οι άνθρωποι, το τι τους παρακινεί, το πως σχετίζονται μεταξύ τους και το πως έχουν αλλάξει ατομικά και συλλογικά στη διαδικασία δημιουργίας. Δεν είναι τόσο ένα κίνημα δράσεων, όσο ένα κίνημα νέων κοινωνικών υποκειμένων, νέων πρωταγωνιστών.

Κατά τη γνώμη μου, η οριζοντιότητα και η άμεση δημοκρατία είναι σημαντικές για τη δημιουργία μιας καινούργιας κοινωνίας. Μια βάση για αυτή τη νέα κοινωνία είναι η δημιουργία χώρων αγάπης και εμπιστοσύνης. Από αυτόν το ίδιο χώρο αγάπης και εμπιστοσύνης, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία της οριζοντιότητας, αρχίζει να δημιουργείται ένα νέο άτομο, που είναι πρωταγωνιστής στη ζωή του. Αυτό δεν είναι τυχαίο, αλλά είναι η συνειδητή διαδικασία της κοινωνικής δημιουργίας, όπως αναλύεται στο ένατο κεφάλαιο. Ιδιαίτερα οι γυναίκες δημιούργησαν νέους ρόλους για τον εαυτό τους, όπως εξετάζεται ιδιαίτερα στο όγδοο κεφάλαιο. Με βάση αυτόν τον νέο ατομικό πρωταγωνιστή, εμφανίζεται μία νέα συλλογική πρωταγωνιστικότητα που αλλάζει την αίσθηση του υποκειμένου και στη συνέχεια την αίσθηση της συλλογικότητας. Από αυτή τη σχέση αναδύεται η ανάγκη για νέους τρόπους ομιλίας, μια νέα γλώσσα (όπως εξετάζεται στο πέμπτο κεφάλαιο).

Καμιά ιδέα και καμιά σχέση δε δημιουργείται εν κενώ. Λαμβάνουν χώρα σε πραγματικά μέρη, σε "εδάφη" που είναι απελευθερωμένα από ιεραρχικές δομές και περιλαμβάνουν πραγματικούς ανθρώπους. Αυτά τα "εδάφη" είναι εργαστήρια κοινωνικής αλλαγής. Στα κεφάλαια "αυτοδιαχείριση", "δημουργία" και "εξουσία", εξετάζεται το τι δημιουργείται και πως. Στα ίδια κεφάλαια επίσης βλέπουμε και ποιες προκλήσεις παρουσιάζονται.

Καθώς γράφω, τον Ιούλιο του 2006, η κυβέρνηση της Αργεντινής έχει εντείνει την καταστολή των νέων κοινωνικών κινημάτων. Αυτή η καταστολή, αν και όχι τόσο βίαια όπως σε προηγούμενα καθεστώτα, δηλαδή εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι δεν "εξαφανίζονται" και δε βασανίζονται, είναι παρόλα αυτά τρομακτική. Χιλιάδες άνθρωποι περνούν μέσα από τις συμπληγάδες του νομικού συστήματος, αρκετοί χωρίς επίσημες κατηγορίες, και πολλοί αναμένουν τη δίκη τους ενώ βρίσκονται προφυλακισμένοι για χρόνια. Το έγκλημα τους; Προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα καινούργιο κόσμο. Τι αδίκημα έπραξαν; Διαμαρτυρήθηκαν για την έλλειψη εργασίας και για την πείνα των παιδιών τους. Σε αρκετές περιπτώσεις, πήραν πίσω τη γη των προγόνων τους, η οποία είχε κλαπεί από τις πολυεθνικές και την κυβέρνηση. Ή δούλευαν στο δρόμο για να θρέψουν την οικογένεια τους. Το κεφάλαιο εφτά με τίτλο "καταστολή", το οποίο βασίζεται σε συζητήσεις του 2006, αντανακλά την παρούσα κατάσταση και προτείνει κάποιες απαντήσεις.

Το κεφάλαιο "όνειρα", το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου, ρίχνει μια ματιά στο τι ονειρευόμαστε εμείς, αφού από τα όνειρα ξεκινάμε τη δημιουργία των καινούργιων κόσμων.

παλαιό και ρήξη

Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Ήταν η νύχτα της 19ης Δεκεμβρίου. Η μεσαία τάξη καθόταν σπίτι της βλέποντας τις ειδήσεις στην τηλεόραση· βλέποντας φτωχούς ανθρώπους να κλαίνε, γυναίκες να κλαίνε μπροστά στα super market, παρακαλώντας για φαγητό ή παίρνοντάς το· όταν κηρύχτηκε η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης. Τότε είναι που άρχισε ο ήχος της κατσαρόλας, το *cazerolazo* [το χτύπημα σε κατσαρόλες και τηγάνια]. Από το ένα παράθυρο στο άλλο, από το ένα σπίτι στο άλλο έφτανε ο θόρυβος της κατσαρόλας. Οι δημοσιογράφοι στην τηλεόραση ανέφεραν πως υπήρχαν *cazerolas* σε μία γειτονιά και μετά σε άλλη και σε άλλη, ωσότου οι άνθρωποι αντιλήφθηκαν ότι οι ατομικές τους αντιδράσεις αποτελούσαν κομμάτι μιας συλλογικής αντίδρασης. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης λειτούργησαν σαν ένα είδος καθρέφτη, πολλαπλασιάζοντας τη διαμαρτυρία, ακούσια υποθέτω, αλλά κατά αυτόν τον τρόπο λειτούργησε.

Το πρώτο άτομο άρχισε να χτυπάει μια κατσαρόλα και είδε το γείτονα στον απέναντι δρόμο να χτυπάει μια άλλη, και το γείτονα του κάτω ορόφου επίσης, και σύντομα έγιναν τέσσερις, πέντε, δεκαπέντε, είκοσι. Οι άνθρωποι βγήκαν στα κατώφλια των σπιτιών τους και είδαν άλλους ανθρώπους να χτυπάνε κατσαρόλες στα δικά τους κατώφλια. Είδαν στην τηλεόραση πως αυτό συνέβαινε σε όλο και περισσότερες γειτονιές και σύντομα πήγαν στην κεντρική γωνία της γειτονιάς, για παράδειγμα σε αυτή τη γειτονιά είναι αυτή [δείχνει έξω προς μια διασταύρωση]. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική γωνία. Εκατοντάδες άνθρωποι συγκεντρώθηκαν χτυπώντας κατσαρόλες στο σημείο εκείνο, μέχρι τη στιγμή που χτυπώντας τις κατσαρόλες άρχισαν να περπατάνε. Οι εκφωνητές των ειδήσεων ανέφεραν ότι ομάδες από ανθρώπους που χτυπούσαν κατσαρόλες πήγαιναν προς το σπίτι του Υπουργού Οικονομικών, επειδή ο Cavallo (ο υπουργός οικονομικών, στμ.) είχε παραιτηθεί. Μετά άλλοι άρχισαν να πηγαίνουν προς την Plaza de Mayo, στο κέντρο, όπου όλο και περισσότεροι άνθρωποι κατευθύνθηκαν προς τα εκεί, χωρίς να καταλαβαίνουν πραγματικά γιατί, αλλά πηγαίνοντας όπως και να' χει. Μπορούσες να τους δεις στην τηλεόραση να καταφθάνουν και να φωνάζουν "Ελάτε, ελάτε, ελάτε όλοι". Ο Υπουργός Οικονομικών είχε παραιτηθεί. Είχε παραιτηθεί, αλλά άρχισαν να λένε πως δεν είναι αρκετό. "Οι υπόλοιποι πρέπει να φύγουν. Πρέπει να φύγουν όλοι. Θέλουμε να φύγουν όλοι. Que se vayan todos". Κι εκεί γεννήθηκε, ήταν η πρώτη φορά που ειπώθηκαν εκείνα τα λόγια, και είναι σημαντικό να

γνωρίζει κανείς πως, μέχρι εκείνη τη στιγμή, δεν είχαν ειπωθεί ποτέ πριν.

Έτσι ήταν. Το κίνημα της 19ης και 20ης Δεκέμβρη άρχισε με έναν ήχο, τον ήχο κάποιου που χτυπάει μια κατσαρόλα. Αυτός ο ήχος αυξήθηκε κι ύστερα σώματα άρχισαν να κινούνται από τα σπίτια τους στη γωνία κι έπειτα προς το κέντρο της πόλης και τέλος, στην Plaza de Mayo. Σώματα κινούνταν και κατσαρόλες ηχούσαν και τελικά, εκείνη η καινούργια φράση ειπώθηκε, ούτε πολιτικές ομιλίες, ούτε εξηγήσεις, ούτε πλακάτ πολιτικών κομμάτων. Κανείς δεν ήξερε ποιος ακριβώς βρισκόταν εκεί, αν ήταν άνθρωποι της αριστεράς, δεξιοί ή κεντρώοι. Υπήρχαν νοικοκυρές, νέοι άνθρωποι, όλοι ήταν εκεί, και έλεγαν με μια φωνή "Πρέπει όλοι τους να φύγουν".

Έλεγαν πως όλοι οι ηγέτες πρέπει να φύγουν και, κατ' επέκταση, όλοι όσοι βρισκόταν σε θέση ισχύος, όλοι οι πολιτικοί, όλοι οι εκπρόσωποι, όλοι οι δικαστές, πρέπει να φύγουν όλοι. Αυτή η πίστη, συνδυαζόμενη με τη γνώση μας για κυβερνητικά σκάνδαλα, διαφθορά και απάτη, μας έκανε να αντιληφθούμε ότι η μειοψηφία που είχε οικονομική ισχύ έπαιρνε καθημερινά αποφάσεις ενώ ο υπόλοιπος πληθυσμός ένιωθε πως ήταν ανίκανος να κάνει οτιδήποτε για αυτό... Αυτή ήταν η έκρηξη της 19ης και της 20ης. Πρέπει να φύγουν όλοι. Και έπεσε η κυβέρνηση του De La Rúa κι οι επόμενες αυτοσχέδιες κυβερνήσεις διήρκεσαν για μια βδομάδα και έπεσαν με τη σειρά τους. Έγινε μια ισχυρή επίθεση στο Ανώτατο Δικαστήριο για διαφθορά... Δεν έπεσε, αλλά απειλήθηκε δυναμικά. Έγιναν σημαντικές κινητοποιήσεις από τους *ahorristas* (αυτούς που είχαν οικονομίες), εκείνους που είχαν καταθέσει τα λεφτά τους σε διεθνείς τράπεζες. Ξαφνικά οι τράπεζες δεν τους επέστρεφαν τις οικονομίες τους σε πέσος ή δολάρια. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν καταθέσει τα λεφτά τους σε δολάρια με εγγυήσεις από τις διεθνείς τράπεζες και οι τράπεζες δεν... Η Citibank, οι μεγάλες τράπεζες, δε θα τους επέστρεφαν τα χρήματα. Υπήρξαν τεράστιες κινητοποιήσεις από ανθρώπους που ένιωσαν ότι τους έκλεψαν τα χρήματα και τους άφησαν σε πλήρη αβεβαιότητα. Σε πολλές περιπτώσεις, οι οικονομίες ήταν λίγες, ανθρώπων συνταξιούχων, ανθρώπων που φύλαγαν χρήματα για να αγοράσουν ένα σπίτι ή ανθρώπων με ελάχιστα χρήματα στην άκρη. Οι καπιταλιστές δεν είχαν τα λεφτά τους σε εκείνες τις τράπεζες πλέον, τα δικά τους ήταν εκτός χώρας ή επενδυμένα κάπου. Είναι πιθανόν να δεσμεύτηκαν ορισμένες μεγάλες περιουσίες, αλλά οι περισσότερες δεσμεύσεις έγιναν σε μικρές οικονομίες. Οι άνθρωποι βγήκαν έξω και διαδήλωσαν, εξηντάχρονες ή εβδομηντάχρονες γυναίκες, άρρωστοι άνθρωποι, πήγαν στις τράπεζες να διεκδικήσουν τα χρήματα τους κι έπειτα να τις σπάσουν. Οι τράπεζες ύψωσαν τείχη προστασίας, αλλά παρ' όλα αυτά διαλύθηκαν. Το κτίριο του Κογκρέσου αναγκάστηκε να υψώσει φράχτες και τοίχους. Οι βουλευτές δεν μπορούσαν να βγουν στους δρόμους, διότι ήξεραν ότι αποτελούσαν προσβολή για τον πληθυσμό κι όπου και να πήγαιναν και να βρίσκονταν, με τη σειρά τους, τους προσέβαλλαν.

Υπήρχε μια γενική αντίδραση ενάντια στους τομείς της πολιτικής, την οικονομική ισχύ και την δικαστική εξουσία, καθώς και απόρριψή τους. Ήταν σαν διαδήλωση, το αίσθημα στις γειτονιές, και ήταν κυρίως η μεσαία τάξη που έβγαινε με το *cazerolazo* στο Buenos Aires. Οι άνεργοι δεν ήταν τόσο δραστήριοι εκείνη τη μέρα· ήταν ανοργάνωτα κομμάτια της κοινωνίας αυτά που άρχισαν να συναντιούνται σε γωνίες γειτονιών με τη μορφή συνελεύσεων, συνελεύσεων γειτονιάς. Αυτή ήταν η απαρχή των συνελεύσεων που συναντιούνται για να εκφράσουν τις απόψεις τους τέλη Δεκέμβρη, αρχές Γενάρη. Μέσα σε ένα μήνα, στην πόλη του Buenos Aires υπήρχαν περίπου 200 συνελεύσεις που διεξάγονταν εβδομαδιαία με 200 ή 300 κατοίκους σε κάθε συνέλευση.

Paloma, Συνέλευση Palermo Viejo (Συνέλευση γειτονιάς)

Πιστεύω πως αυτό που πυροδότησε την έκρηξη της 19ης και της 20ης ήταν το να βλέπεις τα πλιάτσικα που ακολούθησαν την κήρυξη της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης. Ήταν σαν κάτι στη συλλογική μας μνήμη να λέει: "Όχι, δε θα το ανεχτώ, δε θα το αποδεχτώ". Άρχισε με κάτι *cazerolazos* και μετά θυμάμαι... Μπουμ! Ο κόσμος έχασε το φόβο του, το φόβο που είχαμε από την στρατιωτική περίοδο, οπότε έπρεπε να παραμένουμε σιωπηλοί από το φόβο ότι η κυβέρνηση θα έβγαζε τα τανκς στους δρόμους. Και τώρα προοδεύουμε. Οι πρόοδοι μας, αν και μικρές, προχωράνε... σιγά σιγά, αλλά προχωράνε καλά.

Όσοι από εμάς ήμασταν εδώ δε μπορούμε να ξεχάσουμε τι συνέβη τη δεκαετία του '70: 30.000 άνθρωποι εξαφανίστηκαν. Αυτό μας έχει αγγίξει. Δεν πρόκειται μόνο για τους 30.000 αλλά και για όλο το φόβο που παρέμεινε, σαν να μη μπορούν οι άνθρωποι να είναι πολιτικοποιημένοι... και, λοιπόν, είναι σαν να ξυπνάει κανείς. Δε ξέρω, είναι ένα όραμα που έχω, αλλά φαίνεται να είναι κάτι πολύ περισσότερο από αυτό, επίσης. Είναι τρομερά πολύπλοκο.

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Κανείς δεν περίμενε αυτό που συνέβη στις 19 και 20. Ήταν μια εντελώς απρόσμενη έκπληξη. Θυμάμαι ότι στις 19 πήγα στο τμήμα μου στο πανεπιστήμιο για να παραδώσω τους βαθμούς των φοιτητών μου κι όταν έφυγα, η είσοδος του super market της γειτονιάς μου, της Paternal, ήταν γεμάτη αστυνομικούς. Οπότε τους ρώτησα: "Τι συνέβη εδώ;". Εκείνη ήταν η μέρα του πλιάτσικου. Ήταν εκείνο το βράδυ που όλοι βγήκαν στους δρόμους, στις 19. Και, λοιπόν, στις 20 όλοι ξέρουμε τι συνέβη, σωστά;

Για μένα, στις 20 ήταν πολύ περίεργα. Ήταν σαν κάτι να με κυρίευσε. Σαν άτομο δεν είμαι πολύ... Δε ξέρω, πραγματικά δεν έχω πολύ θάρρος. Δεν είμαι πολύ γενναία. Όταν βλέπω την αστυνομία τρέχω μακριά τρομοκρατημένη. Η καταστολή είναι κάτι το οποίο πάντοτε φοβόμουν πολύ. Βλέπω έναν αστυνομικό και την κάνω. Η αστυνομία με τρομοκρατεί. Νωρίς το βράδυ της εικοστής, ήμουν σπίτι παρακολουθώντας τηλεόραση με την αδερφή μου, όπου είδαμε την αστυνομία να καταστέλλει τις Μητέρες της Plaza de Mayo χρησιμοποιώντας άλογα και τα πάντα. Παρά το φόβο μου για την αστυνομία, με κατέλαβε μια τόσο δυνατή αγανάκτηση που είπα: "Ελα, πάμε". Ήταν τρελό, καθώς ξέραμε ότι μπορούν να μας σκοτώσουν, είχαν σκοτώσει κάποιον το προηγούμενο βράδυ. Κατευθυνθήκαμε αρχικά στην περιοχή του Κογκρέσου, στο κέντρο, αλλά οι αστυνομικοί χρησιμοποιούσαν δακρυγόνα εκεί κοντά, οπότε μαζί με μια άλλη φίλη, ακολουθήσαμε άλλο δρόμο για να φτάσουμε στην Plaza de Mayo. Μπορούσαμε να δούμε τι συνέβαινε. Είδαμε την αστυνομία να σκοτώνει κάποιον ακριβώς μπροστά μας. Δε μπορώ να σου πω πόσο τρομερό ήταν αυτό, ακόμα κι αυτό όμως δεν μας απέτρεψε. Δρούσαμε ασυναίσθητα, ξέρεις... Ήταν απαραίτητο να βρισκόμαστε εκεί.

Toto, MTD la Plata (Κίνηση ανέργων)

Έλαβαν χώρα τόσα πολλά πράγματα στη γειτονιά μου στις 19 και 20 του Δεκέμβρη. Η 19η ήταν πιο σημαντική μέρα για μας, καθώς ήταν η μέρα του πλιάτσικου. Η 20η ήταν πιο απόμακρη, καθώς ήταν κάτι που συνέβη μακριά από εδώ, στο κέντρο, που είναι μερικές ώρες απόσταση από εμάς. Επιπλέον, δε φαινόταν να σχετίζεται πολύ με την καθημερινή πολιτική στη γειτονιά. Δεν ήμασταν συνηθισμένοι σε άμεση σύγκρουση με την κυβέρνηση. Στις 19 ήταν ασυνήθιστα. Θυμάμαι την ζέστη, συγκεκριμένα. Παρακολουθούσαμε τις ειδήσεις των 11, πράγμα που σπάνια κάνουμε, κι ενώ παρακολουθούσαμε το πλιάτσικο στην τηλεόραση, αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε για το τι μπορούμε να κάνουμε. Ρωτάγαμε ο ένας τον άλλον, μισοαστειευόμενοι: "Πάμε ή δεν πάμε;". Δεν υπήρχε κάτι επίσημα οργανωμένο, κάποιο κίνημα που να κάνει πλιάτσικο, άλλα πλανιόταν στον αέρα. Έτσι ήταν για τουλάχιστον δέκα μέρες. Νιώσαμε πιο κοντά στους ανθρώπους που σκοτώθηκαν ενώ απαλλοτρίωναν από αυτούς που σκοτώθηκαν στην Plaza de Mayo. Είχαμε περισσότερα

κοινά.

Οργανώναμε διαφόρων τύπων δραστηριότητες στη γειτονιά για κάποιο διάστημα πριν τις 19 και 20. Για παράδειγμα, είχαμε κάνει κατάληψη μιας έκτασης όπου οι οικογένειες στο κίνημα θα μπορούσαν να στεγαστούν. Ακόμα, είχαμε οργανώσει μια βιβλιοθήκη στη γειτονιά όπου πραγματοποιούσαμε δραστηριότητες για τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Καθώς θέλαμε να εκτιμήσουμε τις υλικές ανάγκες της γειτονιάς κι επίσης να μοιραστούμε το συλλογικό μας φόβο, οργανώσαμε μια συνάντηση για να συζητήσουμε συγκεκριμένα για τις απαλλοτριώσεις. Πολύς κόσμος, που συνήθως δε συμμετείχε στις δραστηριότητες του κέντρου, ήρθε σε εκείνη τη συνάντηση.

Αποφασίσαμε ότι θέλαμε να πάμε και να πάρουμε φαγητό, επειδή το είχαμε ανάγκη. Εφόσον πολλοί άνθρωποι σκοτώθηκαν επειδή έκαναν πλιάτσικο, θέλαμε να βεβαιωθούμε ότι θα το κάναμε ειρηνικά και ζητήσαμε φαγώσιμα από τους ιδιοκτήτες των super market. Κινητοποιήσαμε 50 ή 60 ανθρώπους και μαζί προχωρήσαμε στο κατάστημα για να ζητήσουμε φαγώσιμα. Οι γειτονιές που διασχίσαμε για να φτάσουμε ως εκεί ήταν πιο μεσοαστικές από τις δικές μας. Θυμάμαι που περπατήσαμε τα δέκα ή δεκαπέντε τετράγωνα για να φτάσουμε στην αγορά και περάσαμε μπροστά από πολλούς ανθρώπους που έδειχναν φοβισμένοι και σκέφτονταν ότι η ομάδα μας επρόκειτο να λεηλατήσει. Εμείς, όμως, ήμασταν ψύχραιμοι, υπερβολικά ψύχραιμοι ίσως.

Καθώς περπατούσαμε προς το super market, θυμάμαι που συζητούσαμε με τους φίλους μου πόσο ντροπιασμένοι νιώθαμε που θα ζητούσαμε φαγώσιμα. Νιώθαμε πως το να ζητήσουμε φαγώσιμα ξεπερνούσε κάποιου είδους όριο. Νομίζω πως εξαιτίας αυτής της ντροπής δεν ήρθε περισσότερος κόσμος μαζί μας. Η κινητοποίησή μας για τα φαγώσιμα ήταν σημαντική για ένα πλήθος λόγων.

Το κατάστημα μας έδωσε φαγητά, σηματοδοτώντας την πρώτη από πολλές αντίστοιχες κινητοποιήσεις. Ήταν η απαρχή δράσεων για άλλους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένου των δράσεων για επιδόματα ανεργίας.

Ezequiel, Συνέλευση Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Ήμουν πολύ θυμωμένος με τη χώρα μου και τους γείτονές μου πριν από αυτή την εξέγερση. Έβλεπα ότι όλη η οικονομική κατάσταση είχε χειροτερέψει σημαντικά κι ο πληθυσμός δεν είχε δώσει απάντηση. Πάρε εμένα, για παράδειγμα, είμαι ένας από τους πολλούς που τους μειώθηκε ο μισθός κατά 13% πριν την εξέγερση. Δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί οι άνθρωποι δεν έκαναν τίποτα. Ήμουν πολύ αγανακτισμένος και εξαγριωμένος... Οπότε, οι αντιδράσεις του κόσμου στις 19 και 20 ήταν πολύ αναπάντεχες. Μόλις ο πρόεδρος De La Rúa έβγαλε το λόγο του για την κατάσταση του κράτους, οι άνθρωποι άρχισαν να κατεβαίνουν στους δρόμους. Μιλούσα με τον αδερφό μου στο τηλέφωνο εκείνη την ώρα, μένει στην Once, μια γειτονιά κοντά στο κέντρο, και είχαμε μια μακρά συζήτηση άσχετη με την πολιτική, και μετά άκουσε το *cazerolazo*... Ήταν σαν ένα κύμα που άρχισε να καλύπτει όλη την πόλη και μου είπε: "Υπάρχει ένας περίεργος θόρυβος που δεν ξέρω τι είναι". Εκείνο το λεπτό ακριβώς άρχισα να τον ακούω κι εγώ, εδώ στη γειτονιά μου, οπότε έκλεισα αμέσως το τηλέφωνο και βγήκα στους δρόμους. Δυσκολευόμουν να πιστέψω τι συνέβαινε.

Οι άνθρωποι έβγαιναν μαζικά από τα κτίρια ανάβοντας φωτιές στις γωνιές των δρόμων. Ό, τι άρχισε με οργή, με τον κόσμο να κατεβαίνει εξαγριωμένος στους δρόμους, γρήγορα μετατράπηκε σε κάτι χαρμόσυνο. Οι άνθρωποι χαμογελούσαν και αμοιβαία αναγνώριζαν πως κάτι έχει αλλάξει. Αργότερα ήρθε η ευφορία. Ήταν ένα πολύ έντονο συναίσθημα που δε θα ξεχάσω ποτέ.

Την επόμενη μέρα ξύπνησα λίγο αργά, γιατί κοιμήθηκα αργά μετά το *cazerolazo*. Άνοιξα το ραδιόφωνο και άκουσα πως κόσμος είχε πάει στην Plaza de Mayo και πως η αστυνομία κατέστειλε τις Μητέρες της Plaza de Mayo. Ένιωσα μια επείγουσα ανάγκη να πάω εκεί κι έφυγα αμέσως. Αργότερα, ήταν αστείο, πήγα στην πλατεία και συμμετείχα στα πάντα... Ήμουν ντυμένος έτσι, δεν ήμουν προετοιμασμένος. Ήξερα όλα όσα παίρνει κανείς σε μια διαδήλωση, ξύδι, φουλάρι και τα συναφή, αλλά δεν πήρα τίποτα. Απλά πήγα όπως ήμουν. Ήμουν στη βόρεια Διαγώνιο όπου περάσαμε πολλές ώρες προχωρώντας και υποχωρώντας, συγκρουόμενοι με την έφιππη αστυνομία και όλα τα υπόλοιπα. Υπήρχαν στιγμές μεγάλης ευφορίας, παρά το άγχος και τη δυσκολία της κατάστασης, έπεφταν δακρυγόνα όλη την ώρα, για παράδειγμα. Η αστυνομία μας έκανε επίθεση με τα δακρυγόνα και ένιωθες απαίσια για πέντε λεπτά, αλλά ταυτόχρονα ένιωθες μια ευφορία, επειδή κυριαρχούσε η αδρεναλίνη. Όλοι νιώθαμε ενωμένοι απέναντι στην αστυνομία.

Ήταν πολύ συγκινητικό το πώς αυτοί που δε συμμετείχαν στην εξέγερση βοηθούσαν αυτούς που συμμετείχαν. Για παράδειγμα, όλοι οι υπάλληλοι μιας καφετέριας, που φυσικά δεν δούλευαν, έστησαν ένα τραπέζι και μας έδωσαν νερό για να πλύνουμε τα πρόσωπά μας και ήταν θετικά προσκείμενοι, παρότι κατά τη διάρκεια της εξέγερσης τους είχαν σπάσει τις βιτρίνες. Θα μπορούσαν πολύ άνετα να είναι εκνευρισμένοι μαζί μας, αλλά αντιθέτως μας βοήθησαν. Είδα πολλά παρόμοια περιστατικά, θυρωρούς να δίνουν καταφύγιο σε ανθρώπους που είχαν τραυματιστεί, και τόσα πολλά άλλα πράγματα. Δεν έχω ξανανιώσει ποτέ προηγουμένως κάτι παρόμοιο. Για ένα διάστημα, για μερικές ώρες, όσοι από εμάς ήμασταν στο δρόμο είχαμε έλεγχο του τι συμβαίνει για λίγο μονάχα, επειδή την επόμενη μέρα ήταν διαφορετικά. Όμως τότε νιώσαμε ότι είμαστε ικανοί να ασκήσουμε πίεση και να πετύχουμε πολλά. Εκείνες τις λίγες ώρες ελέγχαμε την κατάσταση, τουλάχιστον εγώ έτσι ένιωθα και φαινόταν πως όλοι ένιωθαν το ίδιο. Όταν ανακοινώθηκε η πτώση του De La Rúa ήταν ήδη άνευ σημασίας· εκεί που ήμουν εγώ τουλάχιστον, οι άνθρωποι δεν χάρηκαν, δεν πανηγύρισαν από τη χαρά τους. Σε εκείνη τη φάση, ήταν απλώς μια ενόχληση, ένα μικρό συμβάν χωρίς σημασία. Ακόμα θυμάμαι εκείνη την αίσθηση της επιστροφής όταν όλα τελείωσαν. Η αίσθηση του να επιστρέφεις με τόσους πολλούς ανθρώπους, προχωρώντας δημόσια στην Corrientes, μια κεντρική λεωφόρο του Buenos Aires, με την ικανοποίηση ότι έχουμε παίξει το ρόλο μας, νιώθοντας κύριοι του εαυτού μας.

Υπήρχαν άνθρωποι όλων των ηλικιών στους δρόμους, όλοι ήταν εκεί, ακόμα και οικογένειες. Το *cazerolazo* ήταν καταπληκτικό γιατί οι άνθρωποι βγήκαν όπως ήταν, κάποιοι με τις πυτζάμες. Βγήκαν όπως ήταν. Ήταν πολύ αυθεντικό και καθαρά αυθόρμητο.

Alberto, Κλινική Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Η 19η και 20η Δεκεμβρίου σηματοδότησε μια αλλαγή στη χώρα. Πολλά κομμάτια της κοινωνίας άρχισαν να αγωνίζονται με διαφορετικό τρόπο. Ήταν η πυροδότηση ενός πράγματος που δεν μπορούσε να συγκρατηθεί άλλο, η 19η και η 20η ήταν πολύ αυθόρμητες. Αργότερα ήρθε η οργάνωση, από τις κατειλημμένες επιχειρήσεις ως τους ανέργους και από τους δημόσιους υπάλληλους ως τους ιδιωτικούς. Όλοι άρχισαν να οργανώνονται διαφορετικά. Πολλά σωματεία και σύλλογοι αποσπάστηκαν από την συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Για παράδειγμα, πολλά τμήματα του σωματείου των δασκάλων του ευρύτερου Buenos Aires, που ελέγχονταν από τη γραφειοκρατία του συνδικάτου ανακτήθηκαν, όπως και διάφορα τμήματα του σωματείου των εργαζομένων στους σιδηροδρόμους.

Ήταν μια επανάσταση με κάθε έννοια της λέξης. Ήταν μια επανάσταση από την άποψη του "δεν αντέχω άλλο". Χωρίς ιδιαίτερη σκέψη, οι εργαζόμενοι, και εμάς συμπεριλαμβανομένων, αρχίσαμε να ψάχνουμε μαζί για μια λύση. Τόσο δημόσιοι όσο και ιδιωτικοί υπάλληλοι αρχίσανε να μαθαίνουν πώς να λύσουνε το πρόβλημα τους. Και ποιο ήταν το πρόβλημά τους; Το πρόβλημά τους ήταν οι διεφθαρμένοι ηγέτες, που δεν αγωνίζονταν για αυτούς, που δε δούλευαν για να βελτιώσουν τα πράγματα. Οι εργάτες άρχισαν να ξεφορτώνονται αυτούς τους ηγέτες που δεν επέτρεπαν την πάλη. Στην περίπτωσή μας δεν είχαμε διέξοδο

και αποφασίσαμε: εντάξει, θα εναποθέσουμε την ενέργειά μας σε αυτό το κέντρο υγείας. Παλεύαμε επίσης ενάντια στην κυβέρνηση και ενάντια στη γραφειοκρατία του συνδικάτου. Οι γραφειοκράτες συνδικαλιστές μας είπαν πως, αν δημιουργούσαμε μια κοοπερατίβα, θα μας εγκατέλειπαν, εφόσον θα μας θεωρούσαν ιδιοκτήτες... Κι ακριβώς αυτό έκαναν. Χωρίς να έχουμε λόγο στην απόφαση, χωρίς ψήφο, απλά μας το ανακοίνωσαν σε μια συνάντηση.

Karina, επιτροπή κινητοποίησης του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ Αργεντινής

Υπάρχει μια σημαντική διάκριση: από τη μια, συνάντησα τους γείτονές μου στο πάρκο της γειτονιάς μας στην τάδε γωνία και συζητήσαμε για τα προβλήματά μας κι από την άλλη αυτή η ιδέα της άμεσης δημοκρατίας, η οριζοντιότητα. Είναι ταυτόχρονα διαφορετικό και όχι τόσο διαφορετικό. Είναι εν μέρει μια διεκδίκηση των παλιών κοινωνικών χώρων που είχαν χαθεί, επειδή όντως βιώσαμε ένα παρόμοιο κατακερματισμό, αν και ήταν μεγαλύτερος, δυνατότερος και πιο χειροπιαστός τη δεκαετία του '90, αλλά το βιώναμε ήδη από την εποχή της στρατιωτικής δικτατορίας. Αυτό που χάσαμε ήταν η πρόσωπο με πρόσωπο επαφή με τους γείτονές μας.

Όταν έβγαινες με την κατσαρόλα την 19η έβλεπες τους γείτονες επίσης να κάνουν *cazerolazo*... Κι έλεγες, πόσο τρελό! Επειδή ποτέ δε μιλάω σε αυτό το άτομο ή βλέπουμε εκείνον στο δρόμο και λέμε μόνο μια καλημέρα ή ούτε καν αυτό, κι εδώ, ο γείτονάς μου επίσης χτυπάει μια κατσαρόλα! Ή ο χασάπης της γειτονιάς μου επίσης κάνει *cazerolazo*! Ο φαρμακοποιός της γειτονιάς! Πόσο περίεργο, και όλοι συναντιόμαστε σε αυτή τη γωνία και τώρα είμαστε στο δρόμο! Κι ήταν παράξενο, κι ήταν μια επανασύνδεση με κάτι που είχε χαθεί. Πολλοί τρόποι κοινωνικοποίησης είχαν χαθεί, όπως το κλαμπ της γειτονιάς, η βιβλιοθήκη της γειτονιάς, τα σωματεία ως τόπος συνάντησης. Λόγω των οικονομικών και εργασιακών μεταρρυθμίσεων, όλοι μας τρέχαμε, προσπαθώντας να θέσουμε τα προβλήματα υπό έλεγχο. Ένα από τα πρώτα πράγματα που ανακτήσαμε στις 19 και 20, ήταν η πρόσωπο με πρόσωπο αλληλεπίδραση. Επανακτήσαμε την κοινότητά μας.

Υπάρχει πάντα κάτι καινούριο και κάτι παλιό. Νιώθει κανείς πως η συλλογική μνήμη δουλεύει διαρκώς. Θυμάμαι την πρώτη συνέλευση της γειτονιάς μου, όπου όλοι βρεθήκαμε για να κουβεντιάσουμε τα προβλήματά μας.

Κάτι που ήταν θεμελιώδες για τη μεσαία τάξη ήταν το *coralito* [το πάγωμα των τραπεζικών λογαριασμών] και όλα τα τρεχάματα το Δεκέμβρη, επειδή κανείς δεν είχε ούτε σεντ. Ο κόσμος έπρεπε να πηγαίνει από τράπεζα σε τράπεζα για να δει πώς μπορεί να τα βγάλει πέρα με τα λίγα χρήματα που είχε ο καθένας. Ακούγεται τρελό, αλλά κάποιες από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις άρχισαν στις τράπεζες. Πήγα στην τράπεζα με τη μητέρα μου κι άρχισε να μιλάει με μια γειτόνισσα που έλεγε "Η κόρη μου εγκατέλειψε τη χώρα επειδή η οικονομική κατάσταση δεν προσφέρει καμία δυνατότητα". Η μητέρα μου απάντησε: "Η κόρη μου σκέφτεται να κάνει το ίδιο πράγμα". Κι αντάλλαξαν τηλέφωνα. Λόγω της κατάστασης, έγιναν ξαφνικά φίλες. Πλήθος ανθρώπων πήγε στις τράπεζες κι έκανε τουλάχιστον γνωριμίες. Η αίσθηση της κοινότητας άρχισε στη βάση του να μοιραστούμε τα προβλήματά μας.

Ariel, Partido Obrero (Εργατικό τροτσκιστικό κόμμα)

Για μένα, στην ζωή μου, όπως και στην ζωή της χώρας, υπάρχει ένα πριν και ένα μετά. Η 19η και 20η Δεκέμβρη σηματοδότησε το τέλος μιας περιόδου ήττας της εργατικής τάξης. Έφερε το τέλος της εποχής που είχε αρχίσει το 1975 και 1976. Ήταν η κατρακύλα μιας προσπάθειας για ριζική μεταμόρφωση της αργεντίνικης κοινωνίας. Το πιο σημαντικό κομμάτι, σε πιο προσωπικό επίπεδο, ήταν πως ένιωθες σαν πρωταγωνιστής της ιστορίας, σαν να έπαιζες ένα ρόλο στην ιστορία. Κάποιες φορές έχεις τη δυνατότητα να μοιραστείς

αγώνες, συχνά από απόσταση στο χρόνο ή στον τόπο, μέσω φωτογραφιών ή μέσω της τηλεόρασης, αλλά αυτή τη φορά, ο αγώνας ήταν άμεσος και μπορούσες να διαλέξεις είτε να είσαι πρωταγωνιστής είτε να τον παρακολουθείς από μακριά.

Eluney, Etcetera (Μαχητική καλλιτεχνική συλλογικότητα)

Για μένα, η 19η και η 20η ήταν ζωντανές, ξέχειλες από προσδοκία, έκπληξη και φόβο. Ο φόβος ήταν αναπόφευκτος όταν άκουγες τις μεταδόσεις των κυρίαρχων μέσων μαζικής ενημέρωσης περί τεράστιου πλήθους ανθρώπων στους δρόμους και αστυνομικής καταστολής. Θυμάμαι πως ήμουν στο σπίτι ενός φίλου όταν ξεκίνησαν όλα, όταν τα νέα μεταδόθηκαν από το ραδιόφωνο. Αμέσως τηλεφώνησα στο σπίτι για να μάθω πώς ήταν όλοι. Τα πάντα συνέβησαν αυθόρμητα. Ο πατέρας μου, μου είπε ότι ήταν με τα μικρά μου αδέρφια όταν άκουσαν ένα "τσιν-τσιν" και κατέβηκαν κάτω για να ενωθούν με το *cazerolazo*. Ο πατέρας μου φόραγε παντόφλες και σορτς, μόλις είχε γυρίσει απ' τη δουλειά, και κουβάλησε τον τρίχρονο αδερφό μου μαζί του σ' όλη τη διαδρομή από τη γειτονιά Flores μέχρι το Κογκρέσο στο κέντρο, πραγματικά μια μεγάλη διαδρομή, περπατώντας και χτυπώντας κατσαρόλες.

Νομίζω πως η 19η και η 20η έφεραν τα πράγματα στην επιφάνεια. Κάποιες συλλογικότητες δημιουργήθηκαν εκείνες τις σημαντικές ημερομηνίες, αλλά επίσης η δουλειά χρόνων που είχε κάνει ο κόσμος έγινε πιο ορατή. Νομίζω ότι υπάρχουν ένα σωρό καλά πράγματα που προέκυψαν από αυτό. Υπάρχουν κινήματα, άτομα που ασχολούνται με συλλογικά ντοκιμαντέρ, όπως το Arde Arte [Φλεγόμενη Τέχνη], η Grupo de Arte Callejero [Ομάδα Τέχνης Δρόμου], η Etcetera και άλλες μαχητικές συλλογικότητες τέχνης που κάνουν πολλή δουλειά. Επίσης, νομίζω ότι υπάρχουν πολλά άτομα που προσπαθούν να συμμετάσχουν, αλλά δυσκολεύονται. Είναι δύσκολο στην αρχή να κατανοήσεις μια καινούρια ομάδα και νέες κοινωνικές δυναμικές, όπως και το να πάρεις μέρος στα πράγματα. Είναι πολλή δουλειά. Υπάρχουν επίσης πολλοί, πάρα πολλοί άνθρωποι που δεν αποτελούσαν κομμάτι κάποιας ομάδας ή κινήματος προηγουμένως, οι οποίοι τώρα συμμετέχουν σε αυτό. Και υπάρχουν επίσης αυτοί που έχουν παραμερίσει μια επικριτική στάση και συμμετέχουν ενθουσιασμένοι. Υπάρχει πολύς κόσμος που τώρα αρχίζει να είναι πολύ πιο δραστήριος πολιτικά.

Christian, Attac Autónomo (Αντικαπιταλιστική συλλογικότητα)

Η 19η και 20η Δεκέμβρη ήταν μια ιστορική διαδικασία. Ήμουν εκεί, με τους πάντες, πολεμώντας ένα σύστημα. Πιστεύω πως καμία άλλη χώρα στον κόσμο δεν είχε τέσσερις προέδρους, και μια μέρα χωρίς πρόεδρο, σε μια μόλις βδομάδα. Δεν πιστεύω πως αυτό έχει συμβεί ποτέ σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου. Και ήταν ο λαός που τους ξεφορτώθηκε. Είναι ολοφάνερο πως όταν οι άνθρωποι ενώνονται κανείς δεν μπορεί να τους ανατρέψει. Η κυβέρνηση είχε όπλα, βλήματα, τουφέκια, αλλά οι άνθρωποι, ενωμένοι, έχουν τρομερή δύναμη. Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Είδα τη μεσαία τάξη να αγωνίζεται στο πλάι μου. Ήμασταν οι πάντες, κάθε τύπος ανθρώπου, αλλά αγωνιζόμασταν όλοι ενάντια στο σύστημα, ενάντια στο πώς ήταν τα πράγματα, ενάντια σε αυτούς που μας φορολογούσαν, ενάντια στο είδος των πραγμάτων που είχαν γίνει από τη στρατιωτική δικτατορία, ήμασταν όλοι ενωμένοι.

Στις 19 και στις 20 ο κόσμος κατέβηκε στους δρόμους. Δεν ήταν αναμενόμενο, οι διαδηλώσεις πολλαπλασιάζονταν από τη μια στιγμή στην άλλη. Οι άνθρωποι δεν ήξεραν πού πήγαιναν ή γιατί διαδήλωναν, απλά ήταν τόσο μπουχτισμένοι από το κλασικό νεοφιλελεύθερο σύστημα που εφάρμοσε ο Menem, το οποίο αναγκαζόμαστε να υποστούμε εξαιτίας του ιμπεριαλισμού των ΗΠΑ, ήμασταν τόσο μπουχτισμένοι από τα πάντα. Ήταν

σαν σε μια στιγμή να πήραμε τους δρόμους ρωτώντας τους εαυτούς μας: Τι κάνουμε; Πού πάμε; Όλοι πάνε εκεί, οπότε πάμε κι εμείς εκεί. Δεν υπήρχε καμία επικοινωνία, καμία οργάνωση. Ήμασταν τελείως αποκομμένοι ο ένας από τον άλλον, όσον αφορά στην επικοινωνία, αλλά παρά ταύτα κατεβήκαμε στους δρόμους και ξεκινήσαμε τα *cazerolazos*. Ρίξαμε πολλούς προέδρους σε σύντομο χρονικό διάστημα και ήμασταν δυνατοί.

Martin K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Η δημιουργικότητα, αυτή νομίζω πως ήρθε πρώτη. Τα γεγονότα της 19ης και της 20ης δεν ήταν κινητοποιήσεις μαζών πίσω από κάποιον ηγέτη, κανείς δεν τις ενορχήστρωσε. Αρχικά, δεν ήταν κάποια αντίδραση ενάντια σε μια ιδέα, ήταν ένας ήχος. [Τραγουδά:] "Oh, que se vayan todos" [Να φύγουν όλοι] ήταν το μόνο πράγμα που λεγόταν. Δεν υπήρχε πρόγραμμα ή κάποια σαφής πολιτική θέση. Δεν ήταν σχεδιασμένο. Ήταν αυθόρμητο.

Και μετά η αίσθηση, ιδίως αυτών που ζούσαν κοντά στις συνελεύσεις γειτονιάς, ήταν: αυτό είναι καλό, είμαστε στο δρόμο, τώρα τι κάνουμε; Φαινόταν πως όσο ήμαστε στο δρόμο θα κατορθώναμε κάτι μαζί. Φυσικά, δε συμμετέχουν ακόμα όλοι όσοι πήραν μέρος στις 19 και 20. Μιλάμε για ένα χρόνο και πέντε μήνες αργότερα και όσοι έχουν παραμείνει είναι οι πιο μαχητικοί. Πολλά πράγματα έχουν συμβεί που δείχνουν πως ξαφνικά, ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός... Η διαφορά είναι πως δεν πρόκειται για μια επανάσταση με την έννοια της δεκαετίας του '70, που αυτό που έβλεπαν ήταν το μέλλον. Αυτή είναι μια επανάσταση που φανερώνεται μέσα από εκλάμψεις και στην οποία διαφορετικοί κόσμοι συγκλίνουν. Μοιάζει να μην είναι απαραίτητο να περιμένεις την επανάσταση, μπορούμε να αρχίσουμε τώρα, αλλά αυτό επίσης συνεπάγεται πως αυτό που κάνουμε τώρα μπορεί να μην είναι και τόσο εμφανές.

Ναι, είναι επαναστατικό. Για να σου δώσω μια ιδέα, είναι σαν αυτό που μου συνέβη εμένα στις 19 και 20. Η αίσθηση που είχα ήταν πως η κοινωνία ήταν σχετικά εγκαταλειμμένη, περιθωριοποιημένη, ακόμα και πολιτισμικά, και πως έβγαινε μόνο για ψώνια. Τα πάντα σχετίζονταν με την αγορά κι αυτή η περιθωριοποίηση εκφραζόταν επίσης στις κοινωνικές σχέσεις.

Οι κοινωνικές δραστηριότητες περιορίζονταν σε εξόδους για φαγητό, σε θορυβώδη μπαράκια και εστιατόρια κι ακόμη κι αυτό δεν ήταν τόσο συχνό. Μετά από όσα συνέβησαν, οι άνθρωποι άρχισαν να συναντιούνται σε πιο οικεία μέρη. Η Αργεντινή, το Buenos Aires τουλάχιστον, έχει μια παράδοση, σχεδόν μια κουλτούρα, του να συναντάς ένα φίλο ή μια φίλη και να πηγαίνεις για καφέ, πράγμα το οποίο δεν συνέβαινε τόσο συχνά. Μετά τις 19 και 20 οι άνθρωποι άρχισαν να κοινωνικοποιούνται πάλι. Για παράδειγμα, ο γείτονας μου ο Pablo, που μένει στο ίδιο κτίριο με μένα... αυτός κι εγώ συναντηθήκαμε για πρώτη φορά στη συνέλευση. Ήταν απίστευτο, ήταν για να λες: "πού ήμασταν τόσο καιρό;". Αυτή ήταν η πρώτη έκπληξη.

Οπότε, κατ' αυτόν τον τρόπο, πρόκειται για μια επαναστατική εποχή. Έχει αλλάξει τις ζωές όλων. Πιστεύω πως ακόμα κι αν οι συνελεύσεις εξαφανιστούν, οι άνθρωποι θα συνεχίσουν να δρουν διαφορετικά. Αυτή η εμπειρία μας έχει αφήσει μια εξαίρετη ανάμνηση.

Δεκαετία του '90

Paloma, Asamblea Palermo Viejo (Συνέλευση γειτονιάς)

Υπήρχε μια τεράστια απογοήτευση πραγματικά για τα πάντα, για όλους τους επίσημους θεσμούς είτε κόμματα είτε συνδικάτα, για όλα όσα αντιπροσώπευαν το σύστημα σε εκείνα τα δέκα ή δώδεκα χρόνια. Αυτό που την προκάλεσε ήταν ο άγριος φιλελευθερισμός.

Εμένα μου φαίνεται πως πιάσαμε πάτο και η επανάσταση άρχισε επειδή οι άνθρωποι δεν είχαν καθόλου δουλειά. Οι άνεργοι ιδίως, έφτασαν σε ένα σημείο που έλεγαν: "Εντάξει, ή οργανωνόμαστε ή πεθαίνουμε". Ήταν ζήτημα επιβίωσης. Νομίζω πως ανακάλυψαν πως δεν είχαν τίποτα και δεν είχαν κανέναν να εμπιστευτούν πέρα από τους εαυτούς τους. Σταδιακά, αλλά δυναμικά, ξέφυγαν. Εμένα μου φαίνεται πως οι οργανώσεις, όπως οι συνελεύσεις, ήταν αποτέλεσμα της 19ης και της 20ης. Από την άλλη όμως οι *piqueteros* προέρχονταν από μια ιστορία τουλάχιστον επτά χρόνων, από το 1997 τουλάχιστον.

Karina, επιτροπή κινητοποίησης του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ Αργεντινής

Οι οικονομικές συνθήκες άλλαξαν φοβερά από τότε που εγώ ήμουν 18 χρονών, την πρώτη μου χρονιά στο πανεπιστήμιο. Αργότερα, ούτε το να πίνεις έναν καφέ δεν ήταν πλέον το ίδιο. Η οικονομική μας κατάσταση άλλαξε σημαντικά. Ήταν μια περίοδος μαζικής οικονομικής αποτυχίας όταν έγιναν οι πρώτες μεγάλης κλίμακας ιδιωτικοποιήσεις και κλεισίματα εργοστασίων. Αργότερα, οι *piqueteros* άρχισαν να οργανώνονται και άλλοι εργάτες άρχισαν να καταλαμβάνουν τα εργοστάσια.

Η οικονομική κρίση της δεκαετίας του '90 συμβαδίζει επίσης με τα πρώτα καινούρια κοινωνικά κινήματα. Τα πρώτα μπλόκα οδικών αρτηριών άρχισαν στο εσωτερικό της χώρας: Jujuy, Cutral-co, General Mosconi. Ολόκληρες πόλεις, που κάποτε έσφυζαν οικονομικά, μετατράπηκαν σε πόλεις φαντάσματα με τις ιδιωτικοποιήσεις κρατικών εταιριών, όπως η YPF [Repsol, Yacimientos Petrolíferos Fiscales -μια πετρελαϊκή εταιρεία]. Ολόκληρες πόλεις γέμισαν ανέργους.

Τη δεκαετία του '90 επίσης, αναπτύχθηκε μια ισχυρή κριτική γύρω από την πολιτική και τους πολιτικούς. Άνθρωποι από όλο το πολιτικό φάσμα κατέκριναν την επίσημη πολιτική, κατά κύριο λόγο τα πολιτικά κόμματα και τους ηγέτες τους, αλλά και τα πολιτικά κόμματα ως θεσμούς, τον τρόπο με τον οποίον οι ηγέτες έκαναν πολιτική, ακόμα και το ίδιο το σύστημα της αντιπροσώπευσης. Αυτή ήταν η στιγμή της κρίσης τόσο μέσα στην Αργεντινή όσο και διεθνώς, όταν η οικονομική πολιτική είχε αλλάξει τόσο πολύ σε βαθμό που η σχέση μεταξύ Αργεντινής και υπόλοιπου κόσμου να έχει επηρεαστεί.

Παραδοσιακές και μη ιδέες άλλαξαν όταν έφτασε ο καιρός για εκλογές. Το πολιτικό σύστημα δεν έδινε καινούριες απαντήσεις ούτε αντιμετώπιζε την ολοένα αυξανόμενη δυσαρέσκεια. Οι άνθρωποι ένιωθαν κάπως έτσι: "Αυτός ο τύπος, που λέει πως με αντιπροσωπεύει, δεν το κάνει και πρέπει κάτι να κάνω για αυτό!" Η τυπική αντίδραση της μεσαίας τάξης των ετών του '90 ήταν αντιδραστική, όχι επαναστατική, του στυλ: "Είναι όλοι καθάρματα και νοιάζονται μόνο για τους εαυτούς τους". Μετά τις 19 και 20 αυτοοργανώθηκαν οι συνελεύσεις. Αποτελούν κομμάτι μιας πολιτικής που δεν σταματά μόλις ψηφίσεις. Αν θέλουμε να αλλάξει κάτι, πρέπει διαρκώς να συμμετέχουμε στις δημόσιες υποθέσεις.

Ezequiel, Συνέλευση Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Οι πρωταγωνιστές του *cazerolazo* ήταν το είδος ανθρώπων που δεν είχαν βγει ποτέ στο δρόμο για να διαδηλώσουν, τουλάχιστον ποτέ πριν από τη δικτατορία. Κατά τη διάρκεια μέρους της δεκαετίας του '90 είχαμε απεργίες και ενεργές ομάδες *piqueteros*, κυρίως στο εσωτερικό της χώρας, αλλά γενικά υπήρχε πολλή παθητικότητα στις περισσότερες αστικές ομάδες, στη μεσαία τάξη θα μπορούσε να πει κανείς. Αυτή η δεκαετία ήταν πολύ πληκτική, τουλάχιστον για μένα, με την έννοια ότι όλοι φαίνονταν να αγοράζουν ενθουσιασμένοι κινητά και να πιστεύουν στην ατομική σωτηρία. Τα πάντα γίνονταν για το άτομο. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 τρομερά πράγματα συνέβαιναν σ' αυτή τη χώρα που κανείς δεν ήθελε να τα δει. Υπήρχε μια στυγνή εθελοτυφλία. Και έμεινα, όπως

καταλαβαίνεις, έκπληκτος όταν αυτοί οι άνθρωποι... Φαντάζομαι δεν το περίμεναν ούτε οι ίδιοι πως τόσοι πολλοί από αυτούς θα μας συντρόφευαν στους δρόμους, αλλά τη νύχτα της 19ης οι άνθρωποι κατέκλυσαν τους δρόμους σε όλη την πόλη. Όλοι ήταν στους δρόμους... τόσο πολύς κόσμος, κανείς δεν είχε προβλέψει κάτι αντίστοιχο.

Σύντροφοι, Chilavert (Κατειλημμένος εργασιακός χώρος)

Σύντροφος 1: Όλα πηγάζουν από το 1998, από την ξαφνική ύφεση που άρχισε να πνίγει την Αργεντινή, το κλείσιμο των εργασιακών χώρων και την αυξανόμενη ανεργία. Είναι λυπηρό για έναν πατέρα να γυρνάει σπίτι και να μην έχει ούτε ψωμί να δώσει στο παιδί του. Τι μπορούν να κάνουν οι άνεργοι; Τι μπορούν να κάνουν τα παιδιά τους; Αν ήταν στην εφηβεία, άφηναν το σχολείο και άρχιζαν να παρεκτρέπονται, δημιουργούσαν προβλήματα στους εαυτούς τους και γίνονταν εγκληματίες ή χρήστες ναρκωτικών. Οι πατέρες ουσιαστικά εγκατέλειπαν τις οικογένειές τους επειδή δεν άντεχαν την κατάσταση και οι οικογένειες διαλύονταν. Αν δεν το είχαμε σταματήσει αυτό, αν δεν λέγαμε όχι, αν αποδεχόμασταν το κλείσιμο των εργοστασίων, αν αποδεχόμασταν τα 150 πέσος ελεημοσύνης της κυβέρνησης, αν τα είχαμε αποδεχτεί αυτά, τα παιδιά μας θα άφηναν το σχολείο, θα έτρωγαν ό, τι έβρισκαν. Θεωρώ πως αυτό θα ήταν εξευτελιστικό. Όχι μόνο σε προσωπικό επίπεδο, αλλά και σε οργανωτικό και κοινωνικό επίπεδο. Αν δεν το είχαμε σταματήσει αυτό, θα οδεύαμε προς την καταστροφή.

Προσπαθούμε να δείξουμε σε αυτούς που έχουν εξουσία πως πρέπει να λειτουργούν για το δικό μας συμφέρον, όχι για το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή τις τεράστιες επιχειρήσεις.

Σύντροφος 2: Σε μια χώρα σε κρίση, όπως ήταν η Αργεντινή, είχαμε μια εικοσασέλιδη λίστα από τυπογραφεία μόνο, που κλείσανε κηρύσσοντας χρεοκοπία. Χιλιάδες εργασιακοί χώροι...

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Η πολιτική συμμετοχή ήταν ανύπαρκτη στην Αργεντινή πριν τις 19 και 20. Ερχόμασταν από μια δεκαετία του Menem, μια φρικιαστική κατάσταση. Κατά έναν τρόπο, προσπαθούμε να αναλάβουμε την ευθύνη της δικής μας ιστορίας.

Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Όταν αρχίσαμε το MTD Solano ήταν κάπως περίεργο, εν μέρει γιατί ήταν μια από τις πρώτες κινήσεις γύρω από αυτή την αστική περιοχή που μπλόκαρε αυτοκινητόδρομους. Είναι ενδιαφέρον να το δει κανείς αυτό στο ιστορικό του περιεχόμενο... πώς αυτό αναπτύχθηκε σε έναν καιρό πολιτικού εξτρεμισμού, που πυροδοτήθηκε από μια περίοδο στρατιωτικής δικτατορίας που άρχισε τη δεκαετία του '70, όταν πολλοί σύντροφοι εξαφανίστηκαν κι όταν υπήρχε έντονη κρατική τρομοκρατία. Οι άνθρωποι προέρχονταν από μια κοινωνία που ήταν ολοκληρωτικά καταπιεσμένη, ήταν τελείως τρομοκρατημένοι και ήταν πολύ δύσκολο να ξαναχτίσεις την αλληλεγγύη, ιδίως μεταξύ των γειτόνων. Από την άλλη, σύμφωνα με την κυβέρνηση, προερχόμασταν επίσης από μια δημοκρατία. Μας έκαναν να πιστέψουμε πως είχαμε δημοκρατία· οπότε γιατί να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε, εάν πλέον είχαμε δημοκράτες προέδρους εκλεγμένους από το λαό, προέδρους που θα κυβερνούσαν σύμφωνα με το συμφέρον του κόσμου; Όλα αυτά συνδυάστηκαν με την καμπάνια για τις ιδιωτικοποιήσεις και την προπαγάνδα του τύπου, που έλεγε πως τα πράγματα καλυτέρευαν γιατί οι πόροι μας δίνονταν στους πλούσιους, οι οποίοι θα δημιουργούσαν αλλαγές. Πολλές από αυτές τις προσδοκίες γεννήθηκαν κατά την προεδρία του Menem και οι ίδιοι που υποστήριζαν την κυβέρνηση του Menem, που υποστήριζαν τη

στρατιωτική δικτατορία, η μεσαία τάξη δηλαδή, ήταν οι ίδιοι άνθρωποι που κατέβηκαν στους δρόμους λίγο μετά το κλείσιμο των τραπεζικών λογαριασμών. Είναι βαρυσήμαντο, δε νομίζεις;

Ήταν πολύ δύσκολα σε αυτές τις γειτονιές, όπου η πείνα μας χτυπούσε τόσο άγρια, όπου η ανεργία είχε χτυπήσει τόσο άγρια. Ήταν πολύ δύσκολο να αρχίσουμε να οργανωνόμαστε και να έχουμε την πεποίθηση, πως όσο οργανωνόμαστε θα μπορούσαμε να αλλάξουμε την κατάσταση μας. Τα πρώτα βήματα ήταν πραγματικά δύσκολα. Εκείνη την περίοδο κυριαρχούσε ένα είδος πελατειακής σχέσης [πολιτικός καταναλωτισμός], οργανωμένη από το Justicialista Party (Κόμμα της Δικαιοσύνης), όταν κυβέρνησε ο Duhalde στο διοικητικό διαμέρισμα του Buenos Aires. Ασκούσαν κοινωνικό έλεγχο μοιράζοντας ψίχουλα κι έκαναν τους ανθρώπους να εξαρτώνται από αυτούς με αυτά τα λίγα λεφτά. Η απάντηση που έδιναν στην πραγματική πείνα και μιζέρια ήταν ένα μικρό κουτί με φαγώσιμα, για να κάνουν τους ανθρώπους να υποστηρίξουν την πολιτική τους ατζέντα. Πιστεύω πως ένα από τα σημαντικότερα πράγματα που καταφέραμε να κάνουμε στο MTD ήταν να σπάσουμε αυτή την πελατειακή σχέση. Ήταν ένα από τα πρώτα πράγματα στα οποία συγκεντρωθήκαμε, προσπαθώντας να απορρίψουμε αυτόν τον τύπο υποταγής. Αυτό, ειλικρινά, έθιγε πολλές γυναίκες που προσπαθούσαν να βρουν φαγητό για να ταΐσουν τα πεινασμένα τους παιδιά. Όταν ξεκινήσαμε, το MTD αποτελούνταν κατά 90% από γυναίκες, που πιεζόντουσαν από την πείνα και τις αρρώστιες των παιδιών τους. Ήταν μια πάρα πολύ έντονη εμπειρία.

Στην αρχή δεν ήταν καθόλου εύκολο. Έπρεπε να παλέψουμε ενάντια σε πολλά συστήματα και μηχανισμούς. Ξεκινήσαμε σε μια εκκλησία, αλλά μετά από δυο μήνες η εκκλησιαστική ιεραρχία άρχισε να μας προκαλεί προβλήματα. Ο επίσκοπος ζήτησε από τον παπά ακόμη και να διαγράψει τους ανέργους από την ενορία. Τότε, η συνέλευση της γειτονιάς μας αποφάσισε να καταλάβει μια εκκλησία που ήταν άδεια για δέκα χρόνια. Ο παπάς και η κοινότητα συμφώνησαν, αλλά μας έκανε έξωση η αστυνομία. Ο αγώνας πήγαινε ενάντια στη δομή της εκκλησίας, το κράτος, τους πάντες, κάθε πελατειακή οργάνωση στις γειτονιές μας.

Πιστεύω ότι αποκτήσαμε την αυτοπεποίθηση μας μέσα από τις συναντήσεις και δουλεύοντας τα ζητήματα και κερδίζοντας μάχες μαζί. Δε θα άνηκα σε μια οργάνωση όπου δυο-τρεις θα διεύθυναν και θα έδιναν διαταγές. Δε ξέρω καν αυτό αν θα ήταν εφικτό, επειδή υπάρχουν τόσες διαφορές ανάμεσα στις σχέσεις των ανθρώπων και στις εμπειρίες τους. Αν κάτι μας επέτρεψε να πάμε μπροστά, ήταν ότι αποδεχτήκαμε η μια την άλλη ως ίσες, με τις ίδιες ανάγκες και ικανότητες. Ήμασταν ίσες στη συμμετοχή, στη λήψη των αποφάσεων και στην έκφραση της γνώμης μας.

οριζοντιότητα

Emilio, Tierra del Sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατειλημμένο κτίριο και κοινοτικό κέντρο)

Η οριζοντιότητα είναι μια νέα διαδικασία συγκρότησης στην Αργεντινή που εμφανίστηκε κυριολεκτικά εν μια νυκτί. Για μένα, οι θεωρίες που όντως ισχύουν, δηλαδή διαρκούν και έχουν πραγματικά σημασία, είναι εκείνες που μπαίνουν σε εφαρμογή από ανάγκη. Για παράδειγμα, οι αντιλήψεις της οριζοντιότητας, της αυτοδιαχείρισης και της άμεσης δημοκρατίας δεν είναι ασφαλώς καινούργιες. Υπήρχαν για πολύ καιρό πριν τον ξεσηκωμό της 19ης και της 20ης. Το αναρχικό κίνημα μιλούσε γι' αυτές τις ιδέες για χρόνια. Οι κοινότητες των ιθαγενών έχουν δοκιμάσει αυτές τις ιδέες στην ζωή τους και στην φιλοσοφία τους από την αρχή. Αυτό που είναι καινούργιο στην Αργεντινή είναι ότι, αμέσως μόλις σχηματίστηκαν οι συλλογικότητες, σχηματίστηκαν με οριζόντιες πρακτικές.

Στην Αργεντινή υπήρχε ήδη από το '98 οικονομική και κοινωνική κρίση, αλλά αυτό που συμβαίνει τώρα είναι πραγματικά η αποκορύφωση πολλών πραγμάτων. Οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να αρχίσουν να λύνουν τα δικά τους προβλήματα, όχι εξαιτίας των πολιτικών τους πεποιθήσεων ή εξαιτίας του ότι ξαφνικά αντιλήφθηκαν ότι ήταν αντικαπιταλιστές, αλλά για τον απλό λόγο ότι κανένας άλλος δεν το είχε κάνει πρωτύτερα. Το κράτος ήταν σε υποχώρηση, εργοστάσια καταλαμβάνονταν και πλιάτσικα συνέβαιναν σε όλη την χώρα. Οι άνθρωποι πήραν πάνω τους την λύση των προβλημάτων τους.

Η κρίση που άρχισε το '98 και οι μυριάδες πολιτικών ζητημάτων που ακολούθησαν, προκάλεσε μια βαθιά δυσπιστία προς τους επίσημους θεσμούς. Η συσσώρευση μίσους και ανημπορίας στην κοινωνία προκάλεσε τα γεγονότα της 19ης. Έτσι, εξαιτίας αυτών που συνέβησαν στην διάρκεια αυτών των ημερών, όλοι οι άνθρωποι που κατέβηκαν στους δρόμους ήταν κατενθουσιασμένοι και αντιλήφθηκαν ότι αυτή ήταν τελικά η στιγμή. Ξυπνήσαμε. Αυτός ο καινούργιος ενθουσιασμός για την αλλαγή δεν ήταν βασισμένος απλώς στην επιθυμία, αλλά και στην αναγκαιότητα. Έτσι αρχίσαμε να μαζευόμαστε στις γωνίες των δρόμων και να σχηματίζουμε συνελεύσεις. Οργανώσαμε συλλογικότητες και οι συλλογικότητες που υπήρχαν πριν την 19η και την 20η δυνάμωσαν. Κάθε χώρος που αναδύθηκε είχε οριζόντιες πρακτικές.

Ο οριζοντισμός (horizontalism) ξεκινά όταν οι άνθρωποι αρχίζουν να λύνουν προβλήματα οι ίδιοι, χωρίς να στρέφονται στους θεσμούς που αρχικά προκάλεσαν αυτά τα προβλήματα.

Οι συνελεύσεις της γειτονιάς είναι ένα τέτοιο παράδειγμα. Για τους ανθρώπους που άρχισαν να οργανώνονται στις γωνίες των δρόμων, υπήρχε ένα έντονο μίσος απέναντι στα πάντα, από τους πολιτικούς μέχρι το αντιπροσωπευτικό σύστημα και για ένα σωρό άλλα πράγματα. Έτσι, όταν άρχισαν να συναντιούνται, το πρώτο πράγμα που βγήκε ήταν η απόρριψη των παλιών πρακτικών και, συνεπώς, η ανάπτυξη καινούργιων. Πριν, εκλέγαμε ανθρώπους για να παίρνουν αποφάσεις για μας, αλλά τώρα εμείς παίρνουμε τις αποφάσεις που αφορούν εμάς. Εάν αυτοί μιλούν πολύ αλλά δεν κάνουν τίποτα, αναλαμβάνουμε εμείς οι ίδιοι δράση.

Ναι, πρώτα ήρθε η πολιτική της απόρριψης. Πρώτα ήρθε η φωνή-κραυγή. Πρώτα ήρθε το "Que se vayan todos" ("Να φύγουν όλοι"). Πρώτα ήρθε η κραυγή ως αντίδραση σε μια αβίωτη κατάσταση και μετά, σχεδόν ταυτόχρονα, η δημιουργία. Είναι σαν να λέμε, και είναι σχεδόν προφανές, ότι για να έρθεις σε ρήξη με κάτι, πρέπει πρώτα να πεις "όχι" σ' αυτό κι από εκεί να αρχίσεις το χτίσιμο κάτι καινούργιου. Έτσι ξεκινάμε να συγκροτούμαστε με διαφορετικό τρόπο. Η οριζοντιότητα αρχίζει από αυτό. Πιστεύω ότι η οριζοντιότητα, όπως η αυτονομία κι η αυτοδιαχείριση, είναι στιγμιαίες συγκροτήσεις, οι οποίες από μόνες τους ανοίγουν χώρο για κάτι καινούργιο στην Αργεντινή.

Σήμερα είμαστε οριζόντιοι, πρώτα απ' όλα επειδή ήρθαμε σε ρήξη με τους αντιπροσώπους, με τα παλιά, με τις αντιλήψεις της αντιπροσώπευσης. Αλλά δεν πιστεύω πως, εάν τα πράγματα συνεχίσουν ως έχουν, ο αντικειμενικός σκοπός θα είναι η ίδια η οριζοντιότητα. Αντίθετα, η οριζοντιότητα είναι μια διαδικασία που οικοδομεί και μας οδηγεί σε κάτι περισσότερο. Πρόκειται για μια δυναμική. Η οριζοντιότητα ως πρακτική είναι κάτι καταπληκτικό, επειδή, για παράδειγμα, η μεσαία τάξη στην Αργεντινή δεν ήταν συνηθισμένη στην άμεση συμμετοχή στην κοινωνία. Χρησιμοποιούσε τους παραδοσιακούς θεσμούς της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, σχολεία, πολιτικά κόμματα, εκλογές. Δεν είναι ότι οι άνθρωποι στην Αργεντινή εξέλεξαν τον καλύτερο υποψήφιο διαβάζοντας όλες τις πλατφόρμες των πολιτικών. Η ψήφος είναι ένα ψέμα. Εδώ, δεν είμαστε συνηθισμένοι στην συμμετοχή. Αυτό είναι το τεράστιο mea culpa της κοινωνίας.

Είναι πράγματι ενδιαφέρον να δεις πόσο γρήγορα μια ομάδα, που δεν χρησιμοποιούσε ούτε τη λίγη εξουσία που είχε, τώρα την θέλει όλη και αμέσως. Μόνο πρόσφατα άρχισε ο κόσμος να πολιτικοποιείται και να κάνει πολιτική μ' ένα διαφορετικό τρόπο. Είναι τόσο ενδιαφέρον να βλέπεις ανθρώπους όλων των ηλικιών να συμμετέχουν στη συζήτηση σε μια συνέλευση και να έχουν πραγματικά συνείδηση ότι θέλουν κάτι διαφορετικό. Δεν μπορείς να χτίσεις κάτι καινούργιο με παλιά εργαλεία. Αυτά που βλέπεις σήμερα είναι πράγματα υπέροχα, ακριβώς επειδή δε βγήκαν από κάποιο βιβλίο. Τα έβρισκες βέβαια σε βιβλία, αλλά τελικά προέκυψαν από τις "*cazerolas*", από την αναγκαιότητα. Οι άνθρωποι προφανώς δεν έμαθαν μόνο από τις συνελεύσεις γειτονιάς, τους επηρέασαν επίσης οι ομάδες των *piqueteros*. Πολλές από τις ομάδες των *piqueteros* οργανώνονται και παίρνουν αποφάσεις μέσα από συνελεύσεις. Αυτές είναι πραγματικά όμοιες με τις συνελεύσεις γειτονιάς για τις οποίες σας μίλησα ήδη. Έτσι, για μένα, ένα από τα πράγματα που μου δίνουν περισσότερη ενέργεια, ενθουσιασμό κι ελπίδα στην Αργεντινή, είναι οι νέες μορφές συγκρότησης που προκύπτουν εξ ανάγκης. Εξ' ανάγκης οι άνθρωποι συγκεντρώνονται, συζητούν στις συνελεύσεις και αναπτύσσουν την οριζοντιότητα, αναζητούν την αυτοδιαχείριση και εφαρμόζουν έννοιες του περιβαλλοντισμού στην πράξη. Είναι σημαντικό το ότι η συνέλευση δεν είναι το μόνο μέρος που σχετιζόμαστε μεταξύ μας με οριζόντιο τρόπο. Υπάρχουν περιβαλλοντικά, φεμινιστικά, καλλιτεχνικά κι άλλα κινήματα και όλα αυτά έχουν ενσωματώσει τα μαθήματα και τις εμπειρίες μη πολιτικοποιημένων ανθρώπων στους αγώνες τους. Τα δραστήρια κινήματα είναι παντού. Η οριζοντιότητα είναι ένα εργαλείο που προέρχεται από την ανάγκη. Κι αυτό το εργαλείο είναι μια ευκαιρία, μια ευκαιρία για κάτι καλύτερο.

Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Κανένας δεν υπάκουσε σε κάποια ιδεολογική δέσμευση. Οι άνθρωποι απλώς συναντιόταν σε κάποια γωνιά ενός δρόμου της γειτονιάς τους με άλλους γείτονες, που είχαν συμμετάσχει στα cacerolazos. Για παράδειγμα, στην συνέλευση μας, στην γειτονιά Colegiales, και γνωρίζω πολλές άλλες περιπτώσεις, κάποιος έγραψε απλώς στο πεζοδρόμιο, με κιμωλία "Γείτονες, ας συναντηθούμε εδώ το βράδυ της Πέμπτης". Τελεία. Ποιος το έγραψε αυτό; Κανένας δεν γνωρίζει. Στην πρώτη συνάντηση ήρθαν κάπου δεκαπέντε άτομα και την επόμενη βδομάδα ήταν τριπλάσια. Γιατί αυξήθηκαν μ' αυτό τον τρόπο; Δεν ήταν μια ιδεολογική απόφαση ή μια απόφαση διανοητική, ακαδημαϊκή ή πολιτική. Είναι σα να ρωτάς γιατί οι άνθρωποι πήγαιναν στα cacerolas. Ήταν το πιο αυθόρμητο και στοιχειώδες πράγμα, να βγεις στο δρόμο και να συναντήσεις άλλους στην γωνία. Όχι ότι υπήρχε μια απόφαση να είναι οριζόντιο, όχι ότι υπήρχε μια απόφαση να χρησιμοποιήσουμε άμεση δημοκρατία σαν κάποιος να το 'χε μόλις σκεφτεί. Δεν ήταν μια απόφαση. Απλώς συγκεντρωθήκαμε με μια ισχυρή απόρριψη όλων όσων γνωρίζαμε. Μια ισχυρή απόρριψη των πολιτικών κομμάτων και των δομών τους, μια ισχυρή απόρριψη όλων εκείνων που αντιπροσώπευαν το κράτος ή που ήθελαν να καταλάβουν θέσεις στο κράτος. Πήραμε τη συγκεκριμένη απόφαση ότι πρόκειται να κάνουμε πράγματα για τους εαυτούς μας.

Για να καταλάβεις αυτό το φαινόμενο, απαιτείται κάτι περισσότερο από το να το ονομάσεις "άμεση δημοκρατία". Η ονομασία είναι μια ερμηνεία. Το να ονομάσεις αυτή τη νέα σχέση άμεση δημοκρατία είναι τεχνικά σωστό, αλλά "η άμεση δημοκρατία" δεν ήταν ποτέ πριν μέσα στο λεξιλόγιο του λαού. Το αρχικό λεξιλόγιο ήταν απλό: ας κάνουμε πράγματα για μας, κι ας τα κάνουμε καλά. Ας αποφασίσουμε για μας. Ας αποφασίσουμε δημοκρατικά κι εάν το καταφέρουμε, ας συμφωνήσουμε τότε ρητά πως είμαστε ίσοι εδώ, πως δεν υπάρχουν αφεντικά, πως δεν θέλουμε αφεντικά και πως κανένας δεν μας καθοδηγεί. Εμείς καθοδηγούμε τους εαυτούς μας. Καθοδηγούμαστε από κοινού. Εμείς καθοδηγούμε και αποφασίζουμε για μας. Κάποιος είπε, αυτό είναι οριζόντιο. Ε, λοιπόν ναι, αυτό είναι οριζόντιο επειδή δεν είναι κάθετο. Δεν θέλουμε αφεντικά και γι' αυτό το λόγο δεν είναι κάθετο, αλλά αυτό δεν είναι κομμάτι καμιάς θεωρίας περί οριζοντιότητας ή άμεσης δημοκρατίας. Όπως το *cazerolazo*, έτσι κι αυτό δεν επινοήθηκε από κανένα. Απλώς ήταν ένας τρόπος να διαμαρτυρηθείς. Απλώς συνέβη. Συναντήσαμε ο ένας τον άλλο στην γωνία κι αποφασίσαμε, πως φτάνει πια! Αρκετά μ' αυτά, ας αρχίσουμε τα πάντα εκ νέου. Ας επινοήσουμε νέες οργανωτικές μορφές κι ας επινοήσουμε ξανά την κοινωνία.

Ήταν μια τεράστια πρόκληση. Πως θα ξεκινούσαμε με την συνέλευση; Πώς να αρχίσουμε; Τι θα χρειαζόμασταν; Αυτές οι ερωτήσεις γέννησαν μια ημερήσια διάταξη, μια καινούργια ημερήσια διάταξη, μια αχανή ημερήσια διάταξη που ήταν το ίδιο με μια καινούργια ημερήσια διάταξη. Ήταν πραγματικά δύσκολο να δώσουμε προτεραιότητα σε κάποιες ιδέες. Τι θα ερχόταν πρώτο; Είναι κάτι πιο δύσκολο από κάτι άλλο; Πού έπρεπε να συγκεντρώσουμε την ενέργειά μας; Σε ένα πράγμα; Σε τρία; Σε δέκα; Όλα ήταν σημαντικά. Είναι πράγματι δύσκολο να φτιάξεις μια ημερήσια διάταξη και να δημιουργήσεις μια μεθοδολογία. Πέρα από το να πούμε: "Εντάξει, δεν υπάρχουν αφεντικά και ηγέτες, δεν υπάρχουν δομές", υπάρχουν ερωτήσεις. Πώς πρόκειται να λειτουργήσουμε; Ποιός μιλάει πρώτος; Ποιός μιλάει μετά; Ποιός αποφασίζει, ποιος μιλάει; Ζητάμε από κάποιους ανθρώπους να μιλήσουν ή τι συμβαίνει, αν ένα άτομο μιλάει πολύ; Κάποιοι κανόνες πρέπει να υπάρχουν, όπως το να τηρείται η σειρά ομιλίας για παράδειγμα. Από εκείνη τη συνειδητοποίηση και μετά, τα πράγματα άρχισαν να δυσκολεύουν. Να μετασχηματίσουμε την απόρριψη, το "να φύγουν όλοι τους", σε πρακτικές συγκρότησης και νέας κοινωνικότητας και σε καινούργιες μορφές οργάνωσης, όχι όπως αυτές του κράτους, αλλά σε καινούργιες μορφές... Αυτό ήταν πράγματι δύσκολο. Σύντομα άρχισαν να σχηματίζονται στη συνέλευση γειτονιάς ομάδες γύρω από συγκεκριμένα εγχειρήματα. Μια ομάδα φύτεψε ένα κήπο, μια άλλη ομάδα

βρήκε τον τρόπο να αγοράζουμε πράγματα άμεσα από τους παραγωγούς, κάποια άλλη δημιούργησε ένα σχέδιο υγείας, μια άλλη έφτιαξε μια ομάδα πολιτικού στοχασμού και μελέτης κι ακόμα μία σχεδίασε πολιτιστικές δραστηριότητες. Αυτές οι μικρές ομάδες δεν βασίστηκαν πάνω σε μια ημερήσια διάταξη, αλλά στις πρωτοβουλίες, στις ικανότητες και στις δεξιότητες των ανθρώπων που αποφάσιζαν να αναμειχθούν σε αυτές.

Ximena, Asablea Villa Pueyrredon και Herman, Asamblea de Pompeya (Συνελεύσεις γειτονιάς)

Hernan: Η κοινωνική δομή των πολιτικών κομμάτων είναι όπως μια πυραμίδα· σε αναγκάζει να υπακούς στο πρόσωπο που είναι πάνω από σένα, εκτός κι αν είσαι αφεντικό. Εδώ, όταν η αστυνομία ήρθε στο κτίριο, όπου είχε κάνει κατάληψη η συνέλευση της γειτονιάς και ρώτησε ποιος ήταν υπεύθυνος, κοιτάξαμε ο ένας τον άλλο και είπαμε όλοι: "Είμαστε υπεύθυνοι όλοι". Νομίζω ότι αυτό δείχνει την κύρια διαφορά ανάμεσα σε μας και στα κάθετα συστήματα ελέγχου. Είμαστε όλοι υπεύθυνοι για τις αποφάσεις που παίρνουμε στην συνέλευση, ακόμα κι αν κάποιοι από μας δεν συμφωνούν πλήρως μ' αυτές. Πρέπει να υποστηρίξουμε την τελική απόφαση της συνέλευσης, επειδή και η πλειοψηφία συμφωνεί και η μειοψηφία ακούγεται επίσης.

Ximena: Έχουμε κάποια ιδέα για το πού θέλουμε να πάμε στρατηγικά, αν και η καθημερινή λειτουργία της κολεκτίβας είναι πιο σημαντική, όπως και το να εμπλέξουμε περισσότερου ανθρώπους σε αυτή. Κάθε ζήτημα είναι σημαντικό είτε είναι μεγάλο είτε μικρό. Βλέπουμε τα πάντα σαν ένα μέρος του πολιτικού κινήματος. Δεν είναι επειδή υπάρχει η Βίβλος ή "Οι δέκα εντολές" και οι άνθρωποι νιώθουν ότι πρέπει να τις ακολουθήσουν. Νομίζω ότι αυτό το σχέδιο έχει να κάνει με το μέλλον... δημιουργείται κάθε μέρα. Καθώς προχωράμε μπροστά, εξετάζουμε να δούμε, αν το μονοπάτι μας είναι αποτελεσματικό ή αν χρειάζεται να το αλλάξουμε.

Αυτό έχει να κάνει με την κολεκτίβα, με τα καθημερινά ζητήματα, με τις εμπειρίες που έχουμε και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουμε ως συλλογικότητα· και με όλες τις εμπειρίες, από εκείνες που κάποιοι άνθρωποι βλέπουν σαν βήματα προς τα μπρος, μέχρι εκείνες που άλλοι προσλαμβάνουν σαν βήματα προς τα πίσω. Αυτό είναι κάτι πολύ πολύ δυναμικό και δεν μπορεί να προβλεφθεί.

Κάποιος μπορεί να πει πως ο καπιταλισμός είναι εντελώς γαμημένος και πρέπει να έρθει κάποια αλλαγή. Αυτή την αλλαγή μπορούμε να την ονομάσουμε σοσιαλισμό, για παράδειγμα και βλέπουμε πως θεωρητικά μπορεί να υπάρχει άλλος δρόμος, αλλά ακόμα μας λείπουν πράγματα. Υπάρχουν τόσα πράγματα να κάνουμε, να μάθουμε, να ξεπεράσουμε και τόσες πολλές εμπειρίες που μας φέρνουν προς μια αλλαγή. Επίσης, μπορούν να υπάρξουν 50.000 αλλαγές, και αυτό μπορεί να μην είναι ποτέ ιδανικό, είναι τόσο ευμετάβλητο και περίπλοκο.

Υπάρχουν τόσα καλά πράγματα σ' αυτές τις καινούργιες σχέσεις και στα καινούργια φαινόμενα. Μια πρόκληση που εμφανίζεται είναι ο χρόνος. Για παράδειγμα, εάν κάνουν έξωση σε κάποιον ή κάτι επείγον συμβαίνει κι όλοι πρέπει να τρέξουμε, συχνά δεν έχουμε χρόνο να συζητήσουμε ή να σκεφτούμε περισσότερα στην διαδικασία. Υπάρχουν πολλά ζητήματα που δεν είναι τόσο επείγοντα, όπως η απόφαση για το τι πρέπει να κάνει η συνέλευση ή το να κοιτάξουμε να συμφωνούμε όλοι και το τι να κάνουμε εάν ορισμένοι άνθρωποι δεν ακολουθούν. Έχουμε αυτό το συνεχές μπρος-πίσω, που κάποιες φορές κάνει τους ανθρώπους ανυπόμονους να τελειώσουν. Κάπως τελικά τελειώνουμε.

Ομάδα συντροφισσών, MTD la Matanza (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Έχει να κάνει με τις σχέσεις. Μπορώ να διαφωνήσω με κάποια, αλλά συνεχίζουμε να συνεργαζόμαστε. Γιατί να υιοθετήσω τις ιδέες μιας άλλης;

Συντρόφισσα 2: Έχει να κάνει με την οριζόντια συναίνεση.

Συντρόφισσα 3: Παίρνουμε πολλές αποφάσεις χρησιμοποιώντας την συναίνεση.

Συντρόφισσα 2: Αλλά τη θετική συναίνεση, όπου ο καθένας μοιράζεται την γνώμη του, όχι την ψεύτικη συναίνεση, όπου η σιωπή προσλαμβάνεται σαν συμφωνία. Όχι, εδώ είσαι υποχρεωμένη να μιλήσεις.

Συντρόφισσα 3: Γενικά η λήψη αποφάσεων παίρνει πολύ χρόνο.

Συντρόφισσα 4: Ναι, πραγματικά (Όλες χαμογελάνε, γνέφουν συμφωνώντας).

Alberto, Clinica Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Υπάρχουν πάρα πολλά εργοστάσια που δεν ανήκουν σε καμιά επίσημη ομάδα. Σ' αυτή την κλινική είμαστε επίσης πολιτικά ανεξάρτητοι. Οι πολιτικές μας είναι όπως μιας κοοπερατίβας, όπου τα πάντα λύνονται στις συνελεύσεις, ακόμα και τα μικρότερα πράγματα, όπως το να αλλάξουμε τις ώρες μας. Μπορεί να μην μοιάζει απαραίτητο να αποφασίζουμε αυτά τα είδη των πραγμάτων στις συνελεύσεις, αλλά θέλουμε να προσέξουμε ώστε να μην υπάρχουν λίγα μόνο άτομα, που θα παίρνουν τις αποφάσεις και γι' αυτό τις παίρνουμε όλοι μαζί. Νιώθουμε ότι, όταν περισσότεροι άνθρωποι συμμετέχουν στην απόφαση, είναι λιγότερο πιθανό να κάνουμε λάθη. Μ' αυτή την αρχή στο μυαλό, συναντιόμαστε για πρακτικά ζητήματα σχετικά με την λειτουργία της κλινικής, πράγματα που αφορούν όχι μόνο τη δουλειά, αλλά το καθετί, όπως τα ζητήματα εξοπλισμού, οι σχέσεις με τους γιατρούς, τα οδοιπορικά, κτλ. Συναντιόμαστε επίσης, για να μιλήσουμε για όλους τους τύπους των εσωτερικών ζητημάτων, όπως για να προγραμματίσουμε και να οργανώσουμε τις βάρδιες κτλ. Δεν λέμε ότι δεν κάνουμε λάθη. Επειδή είμαστε απλώς μια συνέλευση δεν σημαίνει ότι όλες μας οι αποφάσεις είναι θέσφατα. Υπάρχει πάντα περιθώριο λάθους. Πράγματι, συζητάμε και λύνουμε τα πάντα μέσα στην συνέλευση. Σήμερα για παράδειγμα, δύο συντρόφισσες είχαν μια έντονη συζήτηση, κανείς δεν κρατάει πράγματα μέσα του. Είμαι οπαδός αυτού του τρόπου διαμόρφωσης σχέσεων, όπου κανείς δεν τα κρατάει μέσα του. Όλα βγαίνουν στην συνέλευση, επειδή είναι λιγότερο πιθανό κάποιος από εμάς να ξεσπάσει αργότερα από καταπιεσμένη ματαίωση. Σήμερα, η συζήτηση ήταν με μια συντρόφισσα, η οποία, ε, δεν έκανε όλη την δουλειά της και η άλλη συντρόφισσα την εγκάλεσε. Της είπε τι πίστευε και η συντρόφισσα υπερασπίστηκε τον εαυτό της εξηγώντας τους λόγους της. Υπάρχουν στιγμές έντασης κατά την διάρκεια της συζήτησης, κάποιος εξωτερικός παρατηρητής θα σκεφτόταν: "Αυτοί πράγματι επιτίθενται ο ένας στον άλλο εδώ" και θα νόμιζε ότι θα ερχόμασταν στα χέρια από στιγμή σε στιγμή. Αλλά είναι χρήσιμο για μας να καθαρίσουμε την ατμόσφαιρα από τις μικρές λεπτομέρειες της δουλειάς, ώστε να μπορούμε να κάνουμε πράγματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Λοιπόν, έτσι αυτοργανωνόμαστε.

Daniela και Marta, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Μάθαμε πολλά από την ιστορία και την εμπειρία. Ήρθαμε σε ρήξη με την κάθετη οργάνωση, με τον τρόπο που δουλεύει το σύστημα και η κυβέρνηση. Βασικά ξεκινήσαμε εκ του μηδενός. Το κίνημά μας άρχισε από συγκεκριμένες ανάγκες. Νιώθω ότι έχουμε πια κουραστεί από ανθρώπους που έρχονται σε μας και μας λένε τι να κάνουμε, απρόθυμους να κάνουν οτιδήποτε για τους εαυτούς τους. Έτσι, αυτό συνιστά και ρήξη με αυτή την στάση και ξεκίνημα καινούργιων πραγμάτων, όπως η συλλογική λήψη αποφάσεων, όπου ο καθένας συμμετέχει χρησιμοποιώντας την άμεση δημοκρατία. Τώρα ο καθένας από μας έχει μια φωνή και μία ψήφο. Αυτό που είναι σημαντικό είναι ότι όλοι μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους, καθώς συμμετέχουν όλοι οι σύντροφοι. Πιστεύουμε

πως όλοι γνωρίζουν κάτι, πράγμα που είναι διαφορετικό από την παλιά ιδέα ότι κανένας δεν γνωρίζει τίποτα. Πράγματι αυτό που κάνουμε είναι να έρθουμε σε ρήξη με το παλιό για να δημιουργήσουμε το καινούργιο. Κι αυτό δεν είναι εύκολο. Κάποιες φορές είναι δύσκολο για τους συντρόφους να μιλάνε στις συνελεύσεις. Είναι πραγματικά δύσκολο για όλους μας, αλλά κάποιες φορές οι σύντροφοι δεν καταλαβαίνουν ότι δημιουργούμε κάτι εντελώς καινούριο. Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, νομίζω ότι αυτό είναι ένα καινούργιο κεφάλαιο στην ιστορία της Αργεντινής που αφορά τελικά το να αντιστέκεσαι σε ό, τι σου επιβάλλεται και να προασπίζεσαι αυτό που σου ανήκει, την αλήθεια.

Marta: Παίρνουμε ένα ρίσκο, πράγμα που το 'χουν κάνει κι άλλοι πριν από μας, κι όπως είπε και η Dani, απορρίπτουμε το παλιό στυλ ηγεσίας. Απορρίπτουμε το σύστημα στο οποίο θα πηγαίναμε να βρούμε δουλειά και κάποιος ηγέτης θα έκανε συμφωνία με την κυβέρνηση και δε θα άφηνε σε μας τίποτα. Οι ηγέτες για τους οποίους μιλάω δεν είναι απαραίτητα ο πρόεδρος, που υποθετικά εκλέγεται από τους ανθρώπους και μιλάει για μας. Μπορεί να είναι σε μια μικρότερη κλίμακα, όπως ένας τοπικός *puntero*, που πάει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με την κυβέρνηση και μετά μπορεί να μας πουλήσει, αφήνοντας μας στο τίποτα. Δεν δεχόμαστε πια αυτά τα είδη των σχέσεων εξουσίας. Ο σκοπός είναι τώρα, να μπορέσουμε να εστιάσουμε στην καθημερινότητά μας στη γειτονιά, όλοι μας, δουλεύοντας μαζί. Δεν πρόκειται να αφήσουμε πια κανένα να μεσολαβήσει για μας ή να ζήσει κάνοντας τον ηγέτη. Είναι ο λαός που πραγματικά έχει την γνώση, εκείνοι που ζουν την κάθε μέρα.

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Σκεφτόμουν πάνω σε αυτό για χρόνια, από τότε που πρωτοδιάβασα θεωρίες του φύλου. Ήταν τότε που άρχισα να διαβάζω φεμινιστική θεωρία, αλλά όχι μόνο τις φεμινιστικές θεωρίες αλλά κι αυτές της κοινωνικής κατασκευής και τις υπόλοιπες, οι οποίες ανταναακλώνται στις σχέσεις πάνω στους ή με τους ανθρώπους, χωρίς να συλλογιστώ τις διαφορές ανάμεσά τους. Τι είναι αυτό που κάνει ένα άτομο διαφορετικό από μένα; Εάν σκεφτώ απλώς πάνω στην διαφορά, τότε με κάποιο τρόπο τους ταξινομώ και δημιουργώ διαχωρισμό. Η οριζοντιότητα μας επιτρέπει να σκεφτούμε όχι μόνο με όρους διαφοράς, αλλά κυρίως να ζούμε με άλλους ανθρώπους και να μπορούμε να συζητάμε πολιτικά μαζί τους, χωρίς να χρειάζεται να τους ορίσουμε. Αυτό είναι πραγματικά σημαντικό για μένα. Εγώ είχα μια πολύ δυναμική και σημαντική εμπειρία στο ΛΟΑΤ κίνημα, που είναι ατόφια οριζόντιο. Εκεί ήταν που πειραματίστηκα με την οριζοντιότητα, πριν την εμπειρία μου με τις συνελεύσεις γειτονιάς. Το ΛΟΑΤ κίνημα λειτουργούσε οριζόντια, παρότι δεν χρησιμοποιούσε αυτό τον όρο. Δεν είχε σημασία εάν ήσουν λεσβία, τραβεστί, gay, ετεροφυλόφιλος ή οτιδήποτε άλλο. Δεν ήταν αυτό το σημαντικό. Η ερώτηση που δεν έγινε, κι αυτό ήταν το σημαντικό, κανένας δεν ρώτησε: "Πώς θα όριζες εσύ τον εαυτό σου;". Οι συζητήσεις αφορούσαν την πολιτική και τους ανθρώπους, κι αυτό είναι θεμελιώδες για μένα, δεν αφορούσαν τη δημιουργία διαχωρισμών...

Κατά την γνώμη μου, οι οριζόντιες πρακτικές άρχισαν να αναπτύσσονται στην Αργεντινή το Δεκέμβρη του '01, εξαιτίας των κοινωνικών αναγκών που αναδύθηκαν εκείνη τη στιγμή, αναγκών που δεν μπορούσαν να απαντηθούν ούτε από τα αριστερίστικα, ούτε από τα αστικά κόμματα. Ο λόγος των αριστερών κομμάτων είναι σωστός, αλλά πολύ αφηρημένος για τους ανθρώπους. Αφηρημένος γιατί δεν αναφέρεται στις νέες ταυτότητες, όπως το φύλο, η φυλή, η σεξουαλικότητα, η εθνότητα. Αφηρημένος γιατί το μόνο πρόβλημα που βλέπει η αριστερά στον καπιταλισμό και ο μόνος τρόπος να λύσει τα προβλήματα είναι η απαλλαγή από τον καπιταλισμό.

Η οριζοντιότητα είναι ένας καινούργιος τρόπος να σκεφτούμε για την πολιτική δράση, βασισμένος στην αποδοχή του άλλου, φυσικά σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, εάν ο "άλλος" είναι ναζί, τότε όχι, δεν μιλάμε για οριζοντιότητα. Για να έχουμε οριζοντιότητα χρειάζεται να έχουμε μια χειραφετητική βάση.

Το Δεκέμβρη υπήρχαν όλων των ειδών οι συγκρούσεις, όχι μόνο οικονομικές, αλλά διαφόρων τύπων. Οι άνθρωποι αντέδρασαν εναντίον όλων αυτών που ήξεραν. Η οριζοντιότητα εμφανίστηκε ως ένα νέο και μαζικό σύστημα επειδή απευθύνθηκε στις καινούργιες πολιτικές ανάγκες, που τα κόμματα όχι μόνο δεν μπορούσαν να ακούσουν αλλά και δεν τα απασχολούσε να ακούσουν. Επίσης, η οριζοντιότητα επέτρεψε την εμφάνιση και την αποδοχή των διαφορών. Οι κομματικές δομές είναι πολύ φαλλοκρατικές και υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στην χειρωνακτική και στην διανοητική εργασία. Τα κόμματα αναπαράγουν όλα τα πράγματα τα οποία ισχυρίζονται ότι αντιπαλεύουν. Η οριζοντιότητα δίνει φωνή στις γυναίκες, στους gay, στις λεσβίες, στους/ις τραβεστί (εδώ υπάρχουν πολλοί/ες) και στους μετανάστες. Επιτρέπει την συζήτηση των ιδεών και την αποδοχή των διαφορών.

Daniel, Argentina Arde και Revista 19/20 (Εναλλακτικό μέσο ενημέρωσης-καλλιτεχνική κολεκτίβα και το περιοδικό 19/20)

Η οριζοντιότητα είναι κάτι στο οποίο αναφερόμαστε πολύ. Πιστεύω ότι, όπως πολλά άλλα πράγματα, πιο πολύ μιλάμε γι' αυτό παρά το εφαρμόζουμε. Πιστεύω ότι συνεχίζουμε να μαθαίνουμε καθώς περπατάμε. Η οριζοντιότητα είναι ένα εργαλείο, δεν είναι ένας σκοπός από μόνη της. Πολλοί από εμάς, συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού μου, βλέπουμε την ιδέα της οριζοντιότητας πολύ ρομαντικά. Αγωνιζόμαστε μ' αυτό στις συγκεκριμένες μας δράσεις, στις στιγμές που συναντάμε ο ένας τον άλλο στην καθημερινή μας δουλειά και προσπαθούμε να σχετιστούμε με ένα διαφορετικό τρόπο· εντός των συλλογικοτήτων μας, των διαφορετικών μας γνώσεων, εμπειριών, των προσωπικοτήτων και των εγώ μας. Είναι μια πρόκληση να φτάσουμε σε μια οριζόντια σχέση. Η οριζοντιότητα δεν είναι το τέλος, έχει συγκεκριμένα όρια που έχουν να κάνουν με ποικίλα ανθρώπινα χαρακτηριστικά. Νομίζω ότι καταρχήν είναι ένα είδος ουτοπίας, το οποίο συνιστά ένα καλό πλαίσιο για να αρχίσεις να περπατάς, ένα δρόμο προς την οριζοντιότητα. Πιστεύω επίσης ότι το να πορεύεσαι σ' αυτό το δρόμο προς την οριζοντιότητα είναι μία από τις προθέσεις της οριζοντιότητας.

Εάν έχεις μια συγκεκριμένη ικανότητα ή δεξιότητα και την ασκείς καλά, αυτό μπορεί να γίνει ένα από τα πράγματα που κάνεις στην συλλογικότητα ή στην ομάδα σου, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως έχουμε μια ιεραρχία και πως είσαι καλύτερος από όλη την υπόλοιπη ομάδα. Κάθε πρόσωπο παίζει ένα διαφορετικό, συμφωνημένο ρόλο, συχνά βασισμένο στην ικανότητα αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι όλοι είμαστε ίσοι στην λήψη αποφάσεων. Η ισότητα στην λήψη αποφάσεων βρίσκεται στον πυρήνα της οριζοντιότητας.

Μέσα σε μια κολεκτίβα, όπως στο περιοδικό 19/20, η οριζοντιότητα είναι κατά βάσει ενότητα στην δράση. Όλες οι αποφάσεις είναι συναινετικές ή τίθενται σε ψηφοφορία. Προσπαθούμε συνεχώς να δουλέψουμε χωρίς κάθετες δομές, με σκοπό να δημιουργήσουμε μια κατάσταση όπου δεν υπάρχει ένα αφεντικό να λέει στους άλλους τι να κάνουν. Οι στόχοι μιας οριζόντιας συλλογικότητας αποφασίζονται από όλους μέσα στην ομάδα καθώς έρχονται σε συμφωνία μέσα από όσο το δυνατόν πιο συλλογικές διαδικασίες. Αυτό μπορεί να έχει τις προκλήσεις και τα όρια του, επειδή δεν προερχόμαστε όλοι από το ίδιο πλαίσιο. Δεν έχουμε όλοι την ίδια εκπαίδευση ή τις ίδιες ικανότητες. Υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν πολλές εμπειρίες εργασίας σε οργανώσεις κι ενώ μπορεί να δυσκολεύονται να ολοκληρώσουν κάποια καθήκοντα, είναι καλοί στο να τα σχεδιάζουν και να τα οργανώνουν. Εάν αυτό σημαίνει ότι αυτοί είναι πιο αποτελεσματικοί, μπορεί αυτό να γίνει ένας από τους ρόλους τους. Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουμε μια ιεραρχία. Καθένας έχει ένα ίσο ρόλο στην λήψη αποφάσεων. Αυτό για μένα, είναι η οριζοντιότητα.

Ομάδα συντροφισσών, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Δεν είναι εύκολο, εν μέρει διότι δε σκεφτόμαστε όλοι με τον ίδιο τρόπο. Οι ιδέες του ενός συχνά διαφέρουν πραγματικά από τις ιδέες του άλλου. Κάποιες φορές προσπαθούμε να σκεφτούμε με τον ίδιο τρόπο. Μιλάμε και μιλάμε, αλλά στο τέλος υπάρχει πάντα κάποιος που διαφωνεί. Είναι ένας αγώνας, ένας δύσκολος αγώνας.

Συντρόφισσα 2: Επίσης, μέσα σε αυτή τη διαδικασία και διαμέσου αυτής της διαδικασίας η συζήτηση μπορεί να εμπλουτιστεί. Εάν όλοι συμφωνούσαμε, οι συζητήσεις μας δεν θα ήταν τόσο βαθιές. Όταν υπάρχει διαφωνία, προσπαθούμε να ανακαλύψουμε το γιατί, κι αυτό είναι σημαντικό για την πραγματική δημοκρατία. Αυτό είναι οι συνελεύσεις και η άμεση δημοκρατία: το ότι όλοι μοιραζόμαστε τις γνώμες μας για κάτι, έχουμε μια συνάντηση και δουλεύουμε μαζί να ανακαλύψουμε μια λύση που όλοι νιώθουν εντάξει με αυτή, κάποια λύση που όλοι μας μπορούμε να αισθανόμαστε μέρος της.

Συντρόφισσα 1: Κάποιες φορές υπάρχουν διαμάχες, συζητήσεις που είναι γάμησε τα. Και υπάρχει επίσης σιωπή. Όταν το κίνημα αρχίζει να σωπαίνει, είναι επειδή κάτι δεν πάει καλά.

Συντρόφισσα 2: Πιστεύω ότι όλοι μας αλλάζουμε αυτή την κοινωνία, αυτή την διεφθαρμένη χώρα. Πιστεύω επίσης ότι αλλάζουμε τους εαυτούς μας, το βαθύτερο είναι μας, ειδικά μέσω της αυτοδιεύθυνσης, δρώντας με αλληλεγγύη, οργανωμένοι σε συνελεύσεις και σε διαφορετικά εργαστήρια μέσω της ανταλλαγής απόψεων.

Ezequiel, Asamblea Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Το πρώτο πράγμα που θέλω να πω είναι ότι δεν γνωρίζω από πού προέρχεται η ιδέα της οριζοντιότητας. Αυτό που γνωρίζω είναι ότι πριν την 19η και την 20η του Δεκέμβρη, αυτή η λέξη δεν ήταν τμήμα του πολιτικού μας λεξιλογίου καθόλου. Ίσως κάποιοι άνθρωποι και κάποιες μικρές ομάδες να τη χρησιμοποιούσαν, αλλά δεν ήταν κοινή, και μετά μετασχηματίστηκε σε μια αντίληψη που ο καθένας χρησιμοποιεί, γνωρίζει, συζητάει, υπερασπίζεται ή κατακρίνει. Υποθέτω ότι, καταρχήν, η οριζοντιότητα ήταν μια μορφή άμυνας ενάντια στο παλιό και αργότερα, μέσω της πρακτικής χρήσης της, έγινε κάτι θετικό, κάτι που κάποιος δεν χρησιμοποιεί μόνο για να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Για παράδειγμα, αρχικά στις συνελεύσεις γειτονιάς, υπήρχαν αντιδράσεις που ήταν σχεδόν ενστικτώδεις. Αντιμετωπίσαμε ένα αίσθημα και μια εμπειρία εγκατάλειψης· ο πρόεδρος ήταν ολότελα ηλίθιος και κανένας από τους υπαρκτούς θεσμούς δεν ήταν αξιόπιστος. Το κοινοβούλιο είχε χάσει όλη του την αξιοπιστία, επειδή όλοι οι βουλευτές ήταν διεφθαρμένοι, το ανώτατο δικαστήριο ήταν στην καλύτερη περίπτωση υπό αίρεση και τα συνδικάτα στην Αργεντινή ήταν για πολλά χρόνια πραγματικά διεφθαρμένα. Τα πολιτικά κόμματα δέχτηκαν επίθεση ως υπεύθυνα για την κατάσταση στην οποία βρισκόμασταν και οι δυνάμεις ασφαλείας, όπως κι ο στρατός, ήταν ακόμα λιγότερος αξιόπιστες απ' αυτά. Σ' αυτό το πλαίσιο, ένιωθες σαν να βρίσκεσαι πάνω σε ένα πλοίο που βυθίζεται χωρίς να εμπιστεύεσαι κανένα. Το ένστικτο σου έλεγε να βρεθείς μαζί με το γείτονα, με τον ίσο σου, και να ρωτήσετε μαζί: "Τι συνέβη; Τι θα γίνει;". Η αντίδραση ήταν να βγούμε έξω και να ρωτήσουμε ο ένας τον άλλο τι συνέβη, να κλείσουμε την τηλεόραση, να αφήσουμε την απομόνωση του σπιτιού και να βγούμε έξω για να μιλήσουμε με τους άλλους, να μιλήσουμε με τους γείτονές μας. Με αυτή την έννοια, η αρχή ήταν ξεκάθαρα ενστικτώδης, όπως και η άμυνα.

Πιστεύω ότι αυτό το κομμάτι της παρόρμησης προς την οριζοντιότητα σχετιζόταν με αυτή την ανικανότητα να εμπιστευτείς τους επίσημους ηγέτες· το αίσθημα πως όλοι οι ηγέτες τότε ήταν διεφθαρμένοι ακριβώς επειδή ήταν ηγέτες. Άσχετα με το ποιος κατείχε την όποια επίσημη θέση, ήταν αναπόφευκτα διεφθαρμένοι, σε είχαν εγκαταλείψει και ήταν ολοκληρωτικά ξένοι με τα προβλήματα και τις ανάγκες σου. Αυτή η αντίδραση μοιάζει να είναι στοχευμένη και αμυντική, αλλά νομίζω πως αργότερα έγινε κάτι άλλο στην πράξη. Υπάρχει μια φράση που νομίζω ότι ταιριάζει εδώ: "Κάνουμε την ανάγκη φιλότιμο". Εδώ η ανάγκη ήταν να βγεις έξω και να ρωτήσεις τον άλλο τι συνέβη. Ενώ το φιλότιμο ότι ο γείτονας σου ήταν το μόνο πρόσωπο που επρόκειτο να σου απαντήσει. Και έτσι οι σχέσεις ξαναφτιάχτηκαν.

Στην Αργεντινή, είχαμε μια πολύ ιεραρχική πολιτική κουλτούρα, ειδικά στα χρόνια του Περονισμού, η οποία είχε βασιστεί στη μορφή μίας ισχυρής ηγεσίας. Γενικά, ακόμα και στις πιο χειραφετητικές ομάδες της αριστεράς, οι πολιτικές ομάδες οργανώνονταν γύρω από μια αυστηρή ιεραρχία με ένα ισχυρό ηγέτη. Στη δεκαετία του '70 στην Αργεντινή, πρακτικά κάθε αριστερίστικη ομάδα είχε μια ιεραρχία, από εκείνες που ήταν ένοπλες, μέχρι εκείνες που ήταν ενάντια στα όπλα. Όλες είχαν ιεραρχία, ηγέτες και τέτοια πράγματα. Νομίζω ότι μια από τις αλλαγές που βλέπουμε τώρα είναι ότι υπάρχει πολύ λιγότερη εμπιστοσύνη σ' αυτό το είδος της οργάνωσης.

Δύο πράγματα φαίνεται να πηγαίνουν μαζί στις συνελεύσεις· η απόρριψη όλων των μορφών αντιπροσώπευσης και η αναζήτηση για ένα τρόπο λήψης αποφάσεων από μας τους ίδιους, χρησιμοποιώντας τις διαδικασίες της άμεσης δημοκρατίας και της οριζόντιας λήψης αποφάσεων, με ισότητα. Αυτά τα πράγματα έχουν συνδεθεί με τέτοιο τρόπο που εγώ νομίζω ότι δεν μπορούν να διαχωριστούν. Ίσως η οριζοντιότητα είναι η αντίληψη της ισότητας, το να είναι όλοι στο ίδιο επίπεδο, σε όλα τα πράγματα.

Νομίζω ότι η οριζοντιότητα έχει εγκαθιδρυθεί σαν η αρχή που όλοι εμείς μοιραζόμαστε, ακόμα κι αν κάποιοι είναι πιο ευτυχισμένοι από κάποιους άλλους. Αυτονομία; Όχι, υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που δεν γνωρίζουν τι είναι ή πως δουλεύει αυτή, όπως κι άνθρωποι που είναι ενάντια σ' αυτή. Ακόμα κι έτσι, αυτοί συμμετέχουν στην συνέλευση και αποδέχονται τα κριτήρια της οριζοντιότητας.

Η οριζοντιότητα είναι κάτι παραπάνω από μια οργανωτική μορφή. Για μένα, είναι μια κουλτούρα. Δεν είναι απλά ότι όλοι εμείς έχουμε το δικαίωμα να μιλάμε και να ψηφίζουμε. Αυτό είναι μόνο ένα κομμάτι της. Το υπόλοιπο έχει να κάνει με το τι μπορούμε όλοι εμείς να κάνουμε για να υποστηρίξουμε τα δικαιώματα μας. Εάν τεχνικά έχεις το δικαίωμα να μιλήσεις, αλλά κάθε φορά που ανοίγεις το στόμα σου εγώ σε προσβάλλω, κι είμαι σε θέση ηθικής αυθεντίας ή αν είμαι τύπος που έχει πιο πολλά... Αυτό έχει σαν συνέπεια εσύ να μην έχεις το ίδιο δικαίωμα με μένα να μιλήσεις, ακόμα κι αν τυπικά ή τεχνικά το έχεις. Αυτή η κουλτούρα έχει μια ειδική δυναμική, στην οποία όσο πολύ έχεις εσύ το ίδιο δικαίωμα όπως κι εγώ θεωρητικά, ο τρόπος μου να εξασκήσω το δικαίωμα μου να μιλήσω αποστερεί εσένα από το δικό σου. Σ' αυτό είναι που χρειάζεται να αλλάξουμε την κουλτούρα μας ολοκληρωτικά. Για παράδειγμα, κάτι που είναι γενικά μια πρόκληση και πραγματική δυσκολία στην συνέλευση γειτονιάς είναι το πόσο πολύ χρόνο μας παίρνει για να φτάσουμε σε μια "καλή" ή "σωστή" απόφαση, όπως κι αν την ορίζει κανείς. Συχνά θα μπορούσε να παίρνει λιγότερο χρόνο και το αποτέλεσμα μπορεί να ήταν το ίδιο, αλλά είναι η διαδικασία της συζήτησης που δημιουργεί την πραγματική συμμετοχή. Να φτάσεις σε μια απόφαση γρήγορα μπορεί να φαίνεται πιο σκόπιμο· ψηφίζεις και τελείωσε, αλλά έτσι χάνεις το πιο σημαντικό μέρος, που είναι ο δρόμος, η διαδικασία του να φτάσεις σε μια απόφαση.

Martin, La Toma και Argentina Arde (Κατειλημμένο κτίριο - εναλλακτικό μέσο ενημέρωσης και κολεκτίβα καλλιτεχνών αντίστοιχα)

Τι σημαίνει οριζοντιότητα; Πρώτα απ' όλα, ότι δεν υπάρχει ένας σωστός τρόπος· δεν υπάρχει κάποιος που ξέρει την αλήθεια και μας λέει τι πρέπει να κάνουμε. Σημαίνει να βλέπει ο ένας τον άλλο σαν ίσο ή να προσπαθεί να δει ο ένας τον άλλο σαν ίσο. Σημαίνει

επίσης, κι αυτό είναι κάτι που είναι μια πρόκληση για τις συνελεύσεις, να μαθαίνει να ακούει ο ένας τον άλλο. Η συνέλευση μοιάζει με παιχνίδι, είναι πραγματικά ενδιαφέρουσα. Κάποιος έρχεται με μια ιδέα κι αυτή η ιδέα εξηγείται λεπτομερώς από κάποιον άλλο, μετά κάποιος άλλος την επεκτείνει ή την αλλάζει και μετά καθώς ακούς, ένα άλλο πρόσωπο βελτιώνει αυτή την ιδέα ή λέει κάτι ολοκληρωτικά διαφορετικό. Το αρχικό πρόσωπο μπορεί να πει "όχι" ή να συμφωνήσει, κι αυτός είναι ο τρόπος του πως κινούμαστε προς τα μπρος. Είναι όπως το παιχνίδι, όπου σε μια ομάδα φτιάχνουν όλοι μαζί μια ιστορία. Ένα πρόσωπο λέει "το σπίτι" κι ο επόμενος λέει "το σπίτι είναι" κι ο επόμενος "το σπίτι είναι στο" και μετά "το σπίτι είναι στο βουνό". Εάν κάποιος στην συνέλευση δεν ακούει, αλλά μιλάει και προσπαθεί να προσπεράσει αλλάζοντας θέμα... Ή εάν αυτό το πρόσωπο απλώς κάνει δηλώσεις ή βγάζει λόγους, που κάποιες φορές συμβαίνει, τα πράγματα δεν πάνε πράγματι πουθενά.

Στην La Toma, πρέπει να είμαστε σε επαφή με την πραγματικότητα συνεχώς και να δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στις κοινωνικές συγκρούσεις που μπορούν να ξεσπάσουν. Είναι τόσο σημαντικό να σιγουρευτούμε ότι ακούμε ο ένας τον άλλο και λύνουμε τα προβλήματα που προκύπτουν, δίνοντας σημασία όλοι μας σ' αυτό που συμβαίνει γύρω μας. Εάν κάτι δεν πάει καλά ή μια συζήτηση πάει άσχημα, αφιερώνουμε χρόνο για να αντιμετωπίσουμε αυτά τα πράγματα. Αυτό δεν είναι αφηρημένο. Ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπίσουμε τα πράγματα είναι να ασχοληθούμε με τα πραγματικά προβλήματα της καθημερινότητας.

Κάτι που εγώ θυμάμαι από τις πρώτες συνελεύσεις είναι ότι ψηφίζαμε για εκατομμύρια πράγματα και δεν κάναμε τίποτα από αυτά. Μάθαμε ότι το να ψηφίζεις είναι πραγματικά εύκολο. Λέμε "ναι ας το κάνουμε, πάμε" αλλά κανένας δεν κάνει τίποτα. Το ζήτημα προερχόταν από την πρακτική των συνελεύσεων. Οι άνθρωποι κουράζονταν και ματαιώνονταν και έλεγαν: "Γιατί έρχεσαι και λες αυτά τα πράγματα και μετά δεν κάνεις κάτι;". Από τότε, μάθαμε ότι υπάρχουν πιο διπλωματικοί τρόποι να το λες αυτό. Αυτό που άρχισε επίσης να συμβαίνει ήταν ότι με το χρόνο οι άνθρωποι άρχισαν να μαθαίνουν ο ένας τον άλλο και να μαθαίνουν από την εμπειρία τους ποιος μιλάει απλώς και ποιος δρα.

Η οργάνωση των συνελεύσεων συμπεριλαμβάνει το να έρθουμε αντιμέτωποι με προγράμματα και προτάσεις, τα οποία συζητιούνται πάντα στην συνέλευση. Συζητάμε όλα τα είδη των πραγμάτων, από τι ώρα και μέρα θα είναι η επόμενη συνάντηση, μέχρι τι δραστηριότητες πρόκειται να αναλάβουμε ή σε ποιες από αυτές να συμμετέχουμε. Όλα προτείνονται στην συνέλευση, μετά συζητούνται από όλους και τελικά φτάνουμε σε κάποια συμφωνία. Στην αρχή, αμέσως μόλις καταλάβαμε αυτό το χώρο, είχαμε συνελεύσεις κάθε μέρα και κάθε νύχτα. Αυτό έκανε αίσθηση και δούλεψε πραγματικά καλά. Αργότερα κινηθήκαμε στις τέσσερις συνελεύσεις την βδομάδα, μετά στις τρεις, μετά στις δύο, και κάποια μέρα υπήρχε μια συζήτηση όπου αποφασίσαμε να έχουμε την συνέλευση μια φορά την εβδομάδα. Κάθε Πέμπτη. Αλλά τότε, την Πέμπτη μόνο τα μισά από τα μέλη ήρθαν, κι έτσι δεν μπορούσαμε να μιλήσουμε για σημαντικά ζητήματα. Μετά την συζήτηση αυτού του προβλήματος, εγώ πρότεινα δύο εβδομαδιαίες συνελεύσεις· μία τις Πέμπτες, κατά την οποία θα μιλούσαμε για τα εσωτερικά οργανωτικά ζητήματα της La Toma (εργαστήρια και τα λοιπά) και μια άλλη, μια πιο γενική συνέλευση. Αυτή η πρόταση δεν δούλεψε, επειδή κάποιος άλλος ένιωσε πως όλοι στην La Toma θα έπρεπε να συμμετέχουν στις συζητήσεις, από τα εργαστήρια έως τις νομικές και άλλες σημαντικές αποφάσεις. Υπήρχαν πολλά στάδια σ' αυτή την συζήτηση, με παραλλαγές κάθε είδους, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος του τι είναι μια ενδιαφέρουσα συνέλευση και τι μια βαρετή, σχετίζοντας καθημερινά ζητήματα της La Toma με την ευρύτερη εικόνα. Στο τέλος, αποφασίσαμε ότι όλες οι θεματικές είναι σημαντικές. Ένα παράδειγμα ήρθε από την ομάδα που οργανώνει την λαϊκή κουζίνα. Μας ενημέρωσαν πως σκοπεύουν όχι μόνο να δουλεύουν στην κουζίνα, αλλά επίσης να αναλαμβάνουν την ευθύνη για πιο γενικό καθάρισμα του χώρου. Μετά από κάμποσες συζητήσεις, αποφασίσαμε ότι η δουλειά που έκανε αυτή η ομάδα δεν ήταν

απλώς μέρος της λαϊκής κουζίνας, αλλά μέρος της La Toma, σαν συνόλου. Μάθαμε μαζί πως ό, τι συμβαίνει στην La Toma είναι κομμάτι όλων των υπολοίπων.

Paula and Gonzalo, HIJOS (Συλλογικότητα των παιδιών των εξαφανισμένων στην διάρκεια της δικτατορίας).

Στη HIJOS (Για την ταυτότητα και την δικαιοσύνη και ενάντια στην λήθη και την σιωπή), προσπαθούμε πάντα να κατακτήσουμε τη συναίνεση. Ψηφίζουμε όταν αυτό μοιάζει απαραίτητο, αλλά πιο συχνά, βασισμένοι στο επίπεδο της συμφωνίας που έχουμε γενικά, αυτό δεν μοιάζει απαραίτητο. Όταν συζητάμε κάτι που είναι πραγματικά περίπλοκο, μπορεί να αποφασίσουμε να κάνουμε ένα γύρο στο δωμάτιο και να έχουμε τη γνώμη και τη θέση όλων. Κάποιες φορές οι άνθρωποι ματαιώνονται ή θυμώνουν, αλλά αυτό συμβαίνει συνήθως επειδή συζητάμε το ίδιο πράγμα για δύο ώρες ή παραπάνω. Ξεκάθαρα, όταν πάει τέσσερις το πρωί μπορεί να αποφασίσουμε "εντάξει, ας ψηφίσουμε", αν κι αυτό δεν συμβαίνει συχνά. Υπάρχει σχεδόν πάντα μια συμφωνία.

Τελευταία συζητάμε τις αντιλήψεις μας για την οριζοντιότητα και ανακαλύψαμε ότι συμφωνούμε αρκετά. Βλέπουμε πολύ αδιάκριτη χρήση και πρακτική της οριζοντιότητας ή ό, τι είναι αυτό που κυριαρχεί σήμερα στην πλειοψηφία του λαϊκού στρατοπέδου. Για να το συζητήσουμε έντιμα και δημοκρατικά, πρέπει να αναγνωρίσουμε πως δεν υπάρχουν ίσες συνθήκες για όλους τους ανθρώπους, κι αυτό σημαίνει πως οι ίδιες δυνατότητες δεν υπάρχουν για όλους, ειδικά σχετικά με την ικανότητά μας να επικοινωνήσουμε. Κάποιες φορές, αναδύεται μια κρυμμένη γραφειοκρατία εξαιτίας αυτού και φυσικά αυτό δεν είναι αληθινή οριζοντιότητα. Πρέπει να συζητήσεις τι είναι η οριζοντιότητα και τι σημαίνει. Τι υπονοούμε όταν μιλάμε για την οριζοντιότητα στους HIJOS; Λέμε ότι δεν υπάρχουν ηγέτες κι ότι όλοι είναι ίσοι και μπορούν να εκφράσουν τους εαυτούς τους εξίσου. Υπάρχουν πολλοί χώροι, όπως τα MTD και οι συνελεύσεις γειτονιάς, που το προσπαθούν αυτό.

Εμείς φιλοδοξούμε να πετύχουμε οριζόντιες σχέσεις, αλλά ταυτόχρονα, έχουμε συνείδηση ότι πραγματική οριζοντιότητα, πραγματική ισότητα των συνθηκών, δεν υπάρχει ακόμα. Για παράδειγμα, έχουμε συντρόφους που έχουν δέκα χρόνια εμπειρίας στα κινήματα και άλλους που έχουν δύο μήνες. Όλοι εμείς προερχόμαστε από διαφορετικούς τόπους κι εμπειρίες, κι ένα από τα πράγματα που προσπαθούμε να κάνουμε, όσο το δυνατό καλύτερα, είναι να τους φέρουμε όλους στο ίδιο επίπεδο. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει διαφορά. Διαφορά υπάρχει και χρειάζεται να το αναγνωρίσουμε. Η γνώση είναι πάντα δύναμη και συχνά, σε μια συνέλευση, είμαστε ικανοί να χρησιμοποιήσουμε την δύναμη με τρόπους που είναι καλοί. Αλλά μπορεί επίσης να είναι κακοί, όταν κάποιος χρησιμοποιεί τις ικανότητες του είτε στη γλώσσα είτε στη γνώση της ιστορίας, για να χειριστεί άλλους συντρόφους, για παράδειγμα. Προσπαθούμε να μην εκμεταλλευόμαστε την γνώση μας και προσπαθούμε επίσης να εμποδίσουμε άλλους να κάνουν το ίδιο... Δουλεύουμε μαζί.

Claudia, lavaca.org (Συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης)

Δεν μπορούμε να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε πως οργανώνονται τα κινήματα, σκεπτόμενοι με μοντέλα κυριαρχίας ή άλλων εννοιών της εξουσίας. Δεν είναι επίσης ζήτημα τεράστιων αριθμών... Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στους εαυτούς μας να μπούμε στο σκεπτικό ποιος έχει πιο πολλά να πει ή ποιος μπορεί να κάνει πιο πολλά. Αυτή ακριβώς είναι η λογική που πρέπει να αλλάξει: η λογική με την οποία το σύστημα της εξουσίας οργανώνει τους ανθρώπους. Εμείς κάνουμε κάτι διαφορετικό.

Πιστεύω ότι, εάν αφήσουμε τους ανθρώπους μόνους τους και κατόπιν τους παρατηρήσουμε, θα ανακαλύψουμε ότι οι άνθρωποι οργανώνονται οριζόντια από τη φύση

τους και το μόνο που μένει να γίνει είναι να περάσουν μέσα από μια διαδικασία ώστε να ξεπεραστεί η ιεραρχία. Τα παιδιά είναι ένα καλό παράδειγμα αυτού του πράγματος. Μπορούμε να παρατηρήσουμε πώς αυτά κοινωνικοποιούνται με φυσικό τρόπο, πώς φτάνουν σε συμφωνίες, πώς μοιράζονται ρόλους και γενικά πώς συνέρχονται σαν ομάδα. Δεν είναι ότι εκλέγουν άμεσα ένα ηγέτη και τα άλλα παιδιά πρέπει να πάρουν την άδεια του για να παίξουν με την ομάδα. Αυτό το είδος της φυσικής συνεύρεσης εμφανίστηκε στην Αργεντινή όταν όλα τα άλλα εξαφανίστηκαν. Όλα στην Αργεντινή εξαφανίστηκαν. Τα χρήματα εξαφανίστηκαν, οι θεσμοί εξαφανίστηκαν και η εμπιστοσύνη στους ηγέτες και στην κυβέρνηση εξαφανίστηκε. Το σύστημα παρήκμαζε όλο και πιο πολύ και μετά έμεινε γυμνό. Και ήταν η φυσική αντίδραση για τους ανθρώπους να αρχίσουν να οργανώνονται οριζόντια.

Carlina, Argentina Arde (Εναλλακτικό μέσο ενημέρωσης και κολεκτίβα καλλιτεχνών)

Νομίζω ότι όλα αυτά είναι μια διαδικασία που απαιτεί πολύ χρόνο και υπομονή. Υπάρχουν άνθρωποι που πάνε σε μια συνέλευση και μιλάνε για πρώτη φορά στην ζωή τους, άνθρωποι που δεν έχουν μιλήσει ποτέ δημόσια και συνήθως μένουν σπίτι. Νομίζω ότι οι άνθρωποι είναι τόσο πολύ δεσμευμένοι και ενθουσιασμένοι με την ανάμειξη σ' αυτά τα πράγματα, επειδή τώρα έχουν ένα χώρο να εκφραστούν. Υπάρχουν στιγμές που δεν μιλάς επειδή δεν έχεις να πεις τίποτα κι άλλες στιγμές που πεθαίνεις να μιλήσεις, και δεν μπορείς να πεις τα πράγματα που θέλεις. Εδώ μιλάω για τον εαυτό μου. Στην αρχή, εγώ δε μιλούσα και περίμενα κάποιος να μου πει τι πρέπει να κάνω. Αυτό συνέβαινε σχεδόν σε κάθε ομάδα. Αργότερα, όταν όλα τα είδωλα και οι ηγέτες άρχισαν να καταρρέουν, είδα νέες γυναίκες που είχαν πραγματικά σαφή πράγματα να πουν, που τα έλεγαν... Λοιπόν, πρόσεξα ότι... ναι, ναι, κι εγώ μπορώ.

Ένα κίνημα δεν μπορεί να βασιστεί σ' ένα πρόσωπο για πολλούς λόγους. Πρώτα απ' όλα, ένα άτομο δεν μπορεί στην πραγματικότητα να αναλάβει τίποτα. Αν αυτό το άτομο αρρωστήσει και πεθάνει, τι θα γίνει; Δεν μπορεί ένα άτομο να φτιάξει ένα κίνημα. Ένα κίνημα σαν αυτό, πραγματικά κάθετο, όπου κάποιος μιλάει και περιμένει και όλοι οι άλλοι να απαντούν σε αυτόν είναι για πέταμα.

Για μένα, αυτό είναι ένα είδος προσωπικής δουλειάς, ένα είδος εσωτερικής επανάστασης. Αρχίζεις να το βλέπεις στον εαυτό σου, βασίζεσαι στις εμπειρίες σου, όχι στις θεωρίες, σ' αυτό που είσαι. Από αυτό το σημείο, σημειώνεις ότι οι άλλοι αναπτύσσονται επίσης, και πως όλοι αλλάζουμε επειδή δεν υπάρχει ένας ηγέτης.

Collectivo Situaciones (Ομάδα πολιτικού και μαχητικού στοχασμού)

Η πρώτη εντύπωση που μας δίνει η κοινωνική πρωταγωνιστικότητα είναι ότι υπάρχει μόνο η βάση, μόνο εκείνοι που είναι στον πάτο. Μία από τις συζητήσεις που διεξάγονται σήμερα στα κοινωνικά κινήματα είναι ανάμεσα σ' αυτούς που λένε ότι εμείς πρέπει να χτίσουμε από τα κάτω προς το πάνω και σ' εκείνους που λένε πως πρέπει να χτίσουμε από τα κάτω προς τα κάτω.

Αναγνωρίζουμε ένα πρόβλημα στον τρόπο που προσλαμβάνεται κάποιες φορές η οριζοντιότητα ως μία ιδεολογία και ως λόγος ή ως μια ετικέτα, η οποία είναι ένας άλλος τρόπος να αρνηθούμε τις εγγενείς πολλαπλότητες. Το κλειδί είναι η πολλαπλότητα. Είναι επίσης ζήτημα ζωτικής σημασίας να αναγνωρίσουμε το θάνατο της εξατομίκευσης και να κινηθούμε προς την ύπαρξη πιο συλλογικών μορφών. Όλο αυτό υπονοεί έλλειψη διάθεσης να υποταχθούμε στην αντίληψη κάποιου άλλου σχετικά με το πως πρέπει να είναι τα πράγματα. Δηλαδή σαν να λέμε, ότι η πραγματικότητα της κατάστασης δεν υποτάσσεται ποτέ στο ιδανικό, όπως η αντίληψη μιας "σωστής" συνέλευσης. Είμαστε περισσότερο με

το μέρος της πραγματικότητας απ' ότι του ιδανικού. Με αυτή την έννοια, έχει μεγάλο ενδιαφέρον για μας να βλέπουμε κινήματα που εφαρμόζουν πρακτικά την πολλαπλότητα αλλά και ότι υπάρχει μια καινούργια ιδέα για το πως μπορούμε να κάνουμε δυνατή την οριζοντιότητα. Φυσικά, είναι επίσης σημαντικό να καταλάβουμε τι είναι οι πολιτικές της οριζοντιότητας, συμπεριλαμβανομένων πολλών αντιλήψεων, όπως και πολλής δημιουργικότητας και έρευνας.

Το ζήτημα της ηγεσίας είναι σημαντικό. Οι πολιτικές της οριζοντιότητας, με την πιο ηθική τους έννοια, υποθέτουν ότι όταν μια ομάδα ασκεί την ηγεσία ή τείνει να αποκτήσει οργανωτικό ρόλο, υπάρχει ο κίνδυνος του *caudillismo* [σ.τ.μ. ο αρχηγός σε διδακτορικού τύπου πολίτευμα, αυταρχικός αρχηγός] ή ο κίνδυνος της δημιουργίας κάθετων δομών και της θεσμοποίησης τους. Αυτό είναι κάτι κατανοητό σ' αυτό το πλαίσιο. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει κάποιο άτομο που είναι πολύ δραστήριο σε μια συζήτηση και μιλάει πολύ, αλλά που δημιουργεί επίσης αφοσίωση και αγάπη, θα μπορούσε αυτό το πρόσωπο να κατηγορηθεί ότι γίνεται θεσμός που περιορίζει το κίνημα; Νομίζουμε ότι αυτός ο τρόπος σκέψης αποκαλύπτει μια έλλειψη πλαισίου.

Κάποιες φορές, με την πρώτη ματιά, μπορεί να φαίνεται πως υπάρχει οριζοντιότητα, επειδή όλοι μιλάνε εξίσου ή επειδή κανένας δεν κάνει πιο πολλά από τους άλλους. Αλλά είναι απαραίτητο να δούμε πως συχνά η υποταγή δεν κατευθύνεται προς ένα πρόσωπο, αλλά μπορεί επίσης να είναι η υποταγή σε ένα ιδανικό ή μια υποταγή που εμποδίζει την δράση. Η ανημποριά και η λύπη μπορούν να υπάρξουν σε μορφές που να φαίνονται απ' έξω σαν οριζόντιες.

Δεν πανηγυρίζουμε το γεγονός ότι υπάρχουν συνελεύσεις έτσι αφηρημένα. Δεν θεωρούμε ότι κατά κανόνα όλες οι συνελεύσεις είναι ενδιαφέρουσες. Για παράδειγμα, υπάρχουν εκείνες οι συνελεύσεις γειτονιάς στις οποίες οι άνθρωποι μόνο μιλάνε και δεν κάνουν τίποτα. Σε άλλες, δεν υπάρχει αρκετή δημιουργική σκέψη, δεν ανοίγονται πραγματικά σ' αυτό, δεν υπάρχει πραγματικά μια δρώσα *potencia* (ισχύς, δύναμη). Άλλες ομάδες μπορεί να κατηγορηθούν ότι δεν είναι αρκετά οριζόντιες. Άλλες δημιουργούν πιθανότητες και υποθέσεις και αλλάζουν τις ανθρώπινες ζωές τόσο πολύ που δημιουργούν μια έλξη, που είναι πολύ ισχυρή και μια *potencia*, που είναι πολύ δυναμική. Το έχουμε δει αυτό με τον Ζαπατισμό και σε κάποιες MTD. Δεν χρειαζόμαστε να προσποιηθούμε ότι δημιουργούμε μια εμπειρία που λειτουργεί ως το καλύτερο μοντέλο.

Υπάρχει κάτι σχετικά επικίνδυνο στη σκέψη ότι ο σκοπός της οριζοντιότητας είναι να αντικαταστήσει κάτι άλλο. Η οριζοντιότητα έχει την ικανότητα να συγκροτεί άλλες μορφές οργάνωσης και να ρωτά ποια είναι η σημασία της οργάνωσης, αλλά δεν είναι η ίδια μορφή οργάνωσης.

Δεν είναι μια τεχνική που αντικαθιστά τις προηγούμενες. Αυτή είναι ακριβώς η ιδέα που προκαλεί τόση πολύ σύγχυση. Κάποιοι πιστεύουν, για παράδειγμα, ότι η οριζοντιότητα είναι ο αριθμός των λεπτών που μιλάει κάθε άτομο ή ο αριθμός των τεχνικών που θα κάνουν να δουλέψει η επικοινωνία συνολικά. Το πραγματικό ζήτημα της οριζοντιότητας είναι: τι σημαίνει να οργανώνουμε τους εαυτούς μας; Τι θα είναι αυτό σήμερα; Τι σημαίνει αυτό για μας; Και είναι δυνατό να απαντήσουμε απλά σε αυτά τα πράγματα μόνο σε μια συγκεκριμένη κατάσταση. Ακριβώς με αυτόν τον τρόπο μπορεί όλη η σχετική φιλολογία που έχει ήδη θεωρητικοποιηθεί να μετατραπεί πια σε ιδεολογία. Όταν μιλάς για ριζώματα, τα ριζώματα του Deleuze, κάποιος μπορεί να προτείνει ότι εάν κάποιο άτομο μιλάει για πέντε λεπτά, τότε όλα είναι εντάξει. Κι εάν ένα πρόσωπο μιλάει για μία ώρα κι άλλο ένα για πέντε λεπτά, τότε δεν υπάρχουν ριζώματα, υπάρχει εξουσία. Μας φαίνεται πως πρέπει να δουλέψουμε σκληρά ώστε κάθε εμπειρία, κάθε σκέψη, να εκτιμάται σε όλη την ένταση της. Δεν θεωρούμε ότι η οριζοντιότητα πρέπει να νοηθεί σαν ένα καινούργιο μοντέλο, αλλά αντίθετα η οριζοντιότητα υπονοεί πως δεν υπάρχουν καθόλου μοντέλα.

Είναι πράγματι δύσκολο να ζεις χωρίς γνώση, χωρίς να έχεις... Δεν υπάρχουν καλές και

κακές αντιλήψεις. Εμείς συνεχώς επανεξετάζουμε τους εαυτούς μας, ρωτάμε πράγματα, κι αυτό είναι ένα καινούργιο πράγμα. Όλοι εμείς έχουμε μέσα στο κεφάλι μας και στα κορμιά μας τις παλιές δομές από τις οποίες προερχόμαστε που έχουν τόσα πολλά από τις παλιές ιδέες της κυρίαρχης κατανόησης· ό, τι ονομάστηκε μαρξισμός-λενινισμός ή οι μορφές της δημοκρατίας μέσα σ' ένα πολιτικό κόμμα. Και είναι δύσκολο, αλλά έχει δυναμική να έρθεις σε ρήξη με τις παλιές ιδέες. Αυτή είναι μια διαδικασία που έχει αρχίσει να συμβαίνει. Είναι ακόμα πολύ εύθραυστη και μπορεί να πηγαίνει μπρος-πίσω.

Η οριζοντιότητα είναι ένα εργαλείο αντιεξουσίας όταν είναι η ερώτηση. Η οριζοντιότητα είναι ένα εργαλείο εξουσίας όταν είναι η απάντηση. Η εξουσία κοινωνικοποιείται, εκδημοκρατίζεται, είναι η εξουσία όλων μας. Αλλά ως μια απάντηση, ως ένα τέλος στην έρευνα, κλείνει όλες τις ερωτήσεις. Η οριζοντιότητα είναι η κανονικοποίηση της πολλαπλότητας και της *potencia* των ανθρώπων που είναι διαφορετικοί, όχι εκείνων που ακολουθούν το συμβατικό. Κι έτσι εμείς ρωτάμε πώς και τί, αλλά δεν έχουμε την απάντηση. Ο κίνδυνος είναι η οριζοντιότητα να μας κάνει να σιωπήσουμε, να σταματήσουμε τις ερωτήσεις μας και να γίνει μια ιδεολογία.

Συντρόφισσα, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Το νόημα της οριζοντιότητας είναι ανοιχτό στην ερμηνεία. Εάν μιλήσεις στα αριστερά πολιτικά κόμματα, αυτά σχηματοποιούν το ζήτημα. Πιστεύουν ότι η οριζοντιότητα είναι μια ίσια γραμμή, ένας συσχετισμός σημείων, στον οποίο όλα είναι ίδια, στον οποίο δεν υπάρχουν διαφορές. Εάν δεν βλέπουμε ότι η οριζοντιότητα είναι μια σχέση μεταξύ διαφορετικών ανθρώπων με την ίδια ποσότητα δικαιωμάτων, δεν καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλο. Αυτή η αντίθετη γνώμη υπονοεί ότι πιστεύουμε ότι η οριζοντιότητα προϋποθέτει μια μηχανή που κόβει το λουκάνικο σε ίσα μέρη, κι αυτό δεν είναι η οριζοντιότητα. Είμαστε διαφορετικοί... Είμαστε όλοι διαφορετικοί. Το θέμα είναι πώς σκέφτονται οι άλλοι το κάθε άτομο και πώς το ίδιο βλέπει τον εαυτό του μέσα στην κοινότητα, πώς κάθε άτομο ενσωματώνεται, πώς αυτό παράγει κοινότητα και πώς αυτή η κοινότητα δημιουργεί την συλλογική σκέψη. Αυτή είναι η οριζοντιότητα.

Κάτι άλλο που αντιμετωπίζουμε είναι η διαφορά στο πως εκφραζόμαστε. Κάποιοι άνθρωποι μιλάνε πολύ, ενώ άλλοι μιλάνε λιγότερο. Κάποιοι εκφράζουν τους εαυτούς τους με λέξεις, ενώ άλλοι χρησιμοποιούν τα σώματα τους. Κάποιοι σύντροφοι λένε τρεις φορές περισσότερα με τα σώματα τους απ' ότι μπορούν να εκφράσουν με λέξεις. Αυτό που μαθαίνουμε απ' όλα αυτά είναι ότι είναι σημαντικό, το ότι όλη η κοινότητα συνευρίσκεται στην σκέψη και στην πρακτική.

Nicolas, Argentina Indymedia (Συλλογικότητα ανεξάρτητων media)

Δεν γνωρίζω πως θα μπορούσαμε να ορίσουμε τα κινήματα ή αν θα μπορούσαμε να τα ορίσουμε. Στο πιο βασικό επίπεδο, έχουμε κάποιες ιδρυτικές αρχές που όλοι φτιάξαμε μαζί, οι οποίες είναι οι αρχές της οριζοντιότητας. Στο Indymedia, τουλάχιστον από την δική μου προοπτική, αναπτύσσουμε διαφορετικές δραστηριότητες από τα πράγματα που έχουμε από κοινού. Μιλάμε για τις πρακτικές που προσπαθούμε να χρησιμοποιήσουμε είτε οριζόντιες είτε αντιγραφειοκρατικές και πως αυτές οι πρακτικές μας βοηθούν να είμαστε πιο ευέλικτοι. Προσωπικά, η θεωρία που μου αρέσει περισσότερο είναι ο αναρχισμός. Πιστεύω επίσης ότι ο τρόπος που σχετιζόμαστε σε πολλές συνελεύσεις, χωρίς αυτό να είναι μια συνειδητή επιλογή, είναι αναρχικός. Τώρα, δεν ξέρω εάν αυτός είναι ο σωστός ορισμός, ίσως είναι κάτι που ακόμα δεν έχει ένα όνομα. Δεν είμαι σίγουρος ότι οι ίδιοι πρωταγωνιστές θα καταλήξουν να ορίσουν τα κινήματα. Μπορεί αυτό να έρθει με το χρόνο. Ένα πράγμα που είναι αλήθεια, όμως, είναι ότι δημιουργούμε ένα καινούργιο κίνημα κι αυτό το κίνημα δεν έχει να κάνει με τα προηγούμενα. Υπάρχουν κάποια σημεία κοινά με τις ιδέες του σοσιαλισμού, αλλά δεν υπάρχει ένας και μόνος συγκεκριμένος ορισμός. Κάποιες φορές οι άνθρωποι συζητούν για το τι κοινό έχουν τα κινήματα με τον Ζαπατισμό. Πολλοί άνθρωποι στα κινήματα λένε πράγματα όπως "είμαστε περισσότερο Ζαπατίστας απ' ότι σοσιαλιστές". Λέγεται ότι ο Ζαπατισμός δεν έχει ένα ορισμό, κι εγώ δεν είμαι σίγουρος, πώς οι ίδιοι οι Ζαπατίστας αναφέρονται στους εαυτούς τους.

Natalia, La Toma (Κατειλημμένο κτίριο)

Στις συνελεύσεις και στις δραστηριότητες μας κάποιες φορές παρατηρούμε, ότι αυτό που θέλουμε να κάνουμε κι αυτό που κάνουμε, δεν είναι το ίδιο. Για παράδειγμα, πρόσφατα το είδαμε αυτό με το ζήτημα της διανομής γιαουρτιού στο merendero, τα λαϊκά δημόσια γεύματα που οργανώσαμε για παιδιά. Το γιαούρτι είναι πραγματικά ακριβό, ωστόσο εμείς καταφέραμε να δίνουμε μια ποσότητα στο πρόγραμμα μας για το γεύμα. Πολλοί άνθρωποι άρχισαν να προσεγγίζουν εκείνους από μας που ήταν εθελοντικά εκεί, ζητώντας γιαούρτι. Ήταν τότε ευθύνη μας να αποφασίσουμε ποιος θα έπαιρνε γιαούρτι και ποιος όχι. Αντιληφθήκαμε ότι, κατά την λήψη αυτής της απόφασης, εμείς αναπαράγαμε μια σχέση εξουσίας. Τότε αναρωτηθήκαμε: "Τι κάνουμε μ' αυτό; Πως το λύνουμε αυτό το πρόβλημα;". Και τότε αρχίσαμε να φτιάχνουμε συνελεύσεις για να συζητήσουμε συλλογικά αυτά τα πράγματα με τους ανθρώπους που δούλευαν στο merendero, ανθρώπους που δεν ήταν απαραίτητα οι ίδιοι με εκείνους στην συνέλευση της La Toma.

Κάποια από τα ζητήματα που συζητήσαμε στην συνέλευση ήταν, πώς να διανείμουμε το γιαούρτι και το φαγητό γενικά, όπως και το ποιοι είμαστε εμείς σε σχέση με τους άλλους στην κοινότητα, στην συνέλευση και στο merendero. Ρωτήσαμε επίσης τους εαυτούς μας, αν παίρνοντας το γιαούρτι από τους χορηγούς αποκτήσαμε την εξουσία να αποφασίζουμε ποιος το παίρνει και ποιος όχι. Ή εάν πρέπει να το δώσουμε όλο σε μια μέρα, χωρίς να αφήσουμε γιαούρτι για την επόμενη μέρα. Μία από τις προτάσεις που σκεφτήκαμε υπό το φως αυτών των ερωτήσεων ήταν, αν εκείνοι που έτρωγαν στο merendero θα έπρεπε να έρθουν με μας, όταν εμείς ζητάμε από τους ανθρώπους να προσφέρουν γιαούρτι κι άλλο φαγητό. Αποφασίσαμε πως θα πηγαίναμε όλοι μαζί, παιδιά και ενήλικες, να ζητήσουμε φαγητό. Αυτό ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για μας, διότι έδειχνε πως δεν είμαστε οι ιδιοκτήτες του φαγητού και δεν κουμαντάρουμε τη διαδικασία συλλογής τροφής. Θα έλεγα ότι αυτό είναι ένα μόνο παράδειγμα των σχέσεων εξουσίας που αναπτύσσονται και του πως εμείς μαθαίνουμε να σκεφτόμαστε πάνω σ' αυτές. Όλα αυτά είναι μια πραγματική διαδικασία, μια διαδικασία που δημιουργείται καθώς προχωράμε. Παίρνει χρόνο, κι αλλάζουμε τόσο τη διαδικασία όσο και τους εαυτούς μας σ' αυτή την διαδρομή. Είναι υπέροχο που μπορούμε να δούμε αυτές τις αλλαγές. Τώρα, για παράδειγμα, έχουμε συνελεύσεις κάθε μέρα με όλους όσους αναμειγνύονται στο merendero και σε κάθε συνέλευση αποφασίζουμε ποιος πρόκειται να προετοιμάσει φαγητό. Βλέπουμε αυτή την διαδικασία ως πολύ περισσότερο συλλογική. Μία άλλη αλλαγή που κάναμε είναι ότι όλοι εμείς στο merendero τρώμε και πίνουμε μαζί. Εκείνοι που προετοιμάζουν το φαγητό, όπως κι εκείνοι που έρχονται να φάνε.

Συνεχίζουμε να προχωράμε προς τα μπρος καθώς ερχόμαστε σε ρήξη με, και μαθαίνουμε από, τις διάφορες θέσεις που έχουμε όλοι. Είμαστε όλοι μαζί, κι έτσι μαθαίνουμε και πάμε προς τα μπρος.

Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Αρχίσαμε να μαθαίνουμε μαζί. Ήταν ένα είδος αφύπνισης προς την συλλογική γνώση κι αυτό είχε να κάνει με μια αυτό-συνείδηση για το τι συνέβαινε στον καθένα μας. Πρώτα

αρχίσαμε να ρωτάμε τους εαυτούς μας και ο ένας τον άλλο, κι από εκεί αρχίσαμε να λύνουμε πράγματα μαζί. Κάθε μέρα διαρκώς ανακαλύπτουμε και χτίζουμε καθώς προχωράμε. Είναι σαν κάθε μέρα να ανοίγει ένας ορίζοντας μπροστά μας, κι αυτός ο ορίζοντας δεν έχει καμιά συνταγή και κανένα πρόγραμμα. Αρχίζουμε εδώ, χωρίς τα περασμένα. Η ζωή μας ήταν αυτό που είχαμε κάθε μέρα, οι δυσκολίες μας, τα προβλήματα και οι κρίσεις και αυτό που είχαμε στα χέρια μας εκείνη την ώρα ήταν το ότι εμείς οι ίδιοι ψάχναμε για λύσεις. Η έναρξη της πρακτικής της οριζοντιότητας μπορεί να ειδωθεί σαν κομμάτι αυτής της διαδικασίας. Η πορεία, η διαδικασία της διερώτησης καθώς προχωράμε, ήταν που εμπλούτισε την ανάπτυξη μας. Αυτό μας βοήθησε να ανακαλύψουμε ότι η ισχύς είναι διαφορετική όταν είμαστε ο ένας δίπλα στον άλλο, όταν δεν σου λέει κανένας τι πρέπει να κάνεις και όταν είμαστε εμείς που αποφασίζουμε ποιοι είμαστε. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει ένας ορισμός για το τι είμαστε. Ξέρουμε πως γίνεται, αλλά δεν πρόκειται να φτάσουμε σε κάποιο ορισμό· παρόμοια όπως με την οριζοντιότητα. Πολύ περισσότερο από απάντηση σε μια πρακτική είναι μια καθημερινή πρακτική.

Η προσωπική μου προοπτική έχει να κάνει με την ιδέα της ελευθερίας, αυτή την ιδέα της ανακάλυψης ότι έχουμε συλλογική γνώση που μας ενώνει, μας δίνει δύναμη και αρχίζει την διαδικασία της ανακάλυψης. Αυτό είναι πέρα από τις επαναστατικές θεωρίες που συχνά μετατρέπονται σε εργαλεία καταστολής και υποταγής. Η πρακτική της οριζοντιότητας μπορεί να δώσει αφενός την δυνατότητα της ρήξης με το παρελθόν και της δημιουργίας κάποιου πράγματος που μας δίνει την ασφάλεια της αυτοοργάνωσης και αφετέρου την ικανότητα να το κάνουμε καλά, πολύ μακριά από εκείνους που προσπαθούν να μας πουν ότι η πολιτική πρέπει να γίνει με ένα ειδικό τρόπο.

Το να συγκροτείς την ελευθερία είναι διαδικασία μάθησης που μπορεί να συμβεί μόνο πρακτικά. Για μένα, η οριζοντιότητα, η αυτονομία, η ελευθερία, η δημιουργικότητα και η ευτυχία είναι όλες έννοιες που πάνε μαζί και είναι όλα πράγματα που πρέπει να εξασκούνται και να μαθαίνονται μέσα στην πρακτική. Σκέφτομαι τις προηγούμενες εμπειρίες δράσης που είχα και θυμάμαι ένα δυνατό συναίσθημα υποταγής. Αυτό περιλάμβανε ακόμα και την δική μου συμπεριφορά, η οποία συχνά ήταν άκαμπτη. Ήταν δύσκολο για μένα να απολαύσω και η απόλαυση είναι κάτι υγιές που σε ισχυροποιεί. Αν αυτό γίνεται συλλογικά, βοηθάει ακόμα πιο πολύ.

Στον καπιταλισμό, εγκαταλείπαμε την δυνατότητα να απολαύσουμε και να είμαστε ευτυχισμένοι. Χρειάζεται να ερχόμαστε σε συνεχή ρήξη με αυτή την ιδέα. Έχουμε την ζωή, και την ζωή που έχουμε πρέπει να την ζούμε κάθε μέρα. Δεν πρέπει να περιμένουμε να πάρουμε την εξουσία, έτσι ώστε να μπορέσουμε να απολαύσουμε στο μέλλον. Πιστεύω ότι αυτή είναι μια οργανική διαδικασία.

Αρχίζουμε πιστεύοντας σε ό, τι είναι εφικτό, με μια θετικότητα, και μετά κάνουμε στην άκρη όλα εκείνα τα πράγματα που δεν μας επιτρέπουν να δημιουργήσουμε τη δυνατότητα, ερχόμενοι σε ρήξη με όλα εκείνα τα πράγματα που μας εμποδίζουν. Νομίζω ότι αυτό το σύστημα είναι πολύ καλά εξοπλισμένο για να εμποδίζει τους ανθρώπους από το να πράττουν έτσι. Δεν είναι απλώς ένα σύστημα κυριαρχίας, αλλά κάτι που έχει κατασκευαστεί ειδικά γι' αυτό, για να προσπαθήσει να μας απομακρύνει από όλες αυτές τις πιθανότητες. Υπάρχουν επίσης άλλοι θεσμοί, που μας απομακρύνουν πολύ από το εφικτό: η εκκλησία, τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, τα ΜΜΕ και η αστυνομία. Όλοι αυτοί οι θεσμοί υπάρχουν ούτως ώστε η ζωή να μην μπορεί να είναι πραγματικά ζωή.

Νομίζω ότι η λέξη κλειδί είναι η δημιουργικότητα. Ο τρόπος που κατανοώ εγώ τι συνέβη στην Αργεντινή, είναι ότι εμείς εξαντλήσαμε όλους τους προηγούμενους τρόπους κατανόησης της πραγματικότητας, της κατανόησης όχι απλώς του πως να την βγάλουμε πέρα μέρα με την μέρα, αλλά του πως να αλλάξουμε τα πράγματα. Όταν εξαντλείς όλους τους πόρους σου, ακόμα κι αυτούς που έχεις θεωρητικά, αρχίζεις να επινοείς άλλους. Δεν είναι ότι παραιτείσαι. Αντίθετα, αυτό που εμφανίζεται, είναι σαν μια καινούργια στιγμή.

"Εξερεύνησα πολλά και δεν βγήκα πουθενά, αλλά συνεχίζω την προσπάθεια". Η έρευνα για την ελευθερία και για μια καλύτερη ζωή είναι μια φυσική διαδικασία.

Η οριζοντιότητα μας επιτρέπει να είμαστε σε επαφή με μια πραγματικότητα που δεν έχει ακόμα ρυθμιστεί συνολικά κι έτσι μπορούμε να δούμε ακόμα διάφορους τρόπους οπτικής του κόσμου. Τα αριστερίστικα κόμματα προσπαθούν να καταστρέψουν τις διαφορές μας. Αυτή είναι μια μορφή εξουσίας που στόχο έχει να μας κάνει ένα πράγμα. Αυτή η εξουσία, φυσικά, είναι λανθασμένη και ψεύτικη και θα ήθελε να έχει ένα αφεντικό να μας διατάζει είτε καπιταλιστή είτε τροτσκιστή. Αλλά υπάρχει επίσης, η δυνατότητα να αρχίσουμε να ανακαλύπτουμε τι είναι αλήθεια σ' αυτή την κατάσταση κι από εκεί να αρχίσουμε να προτείνουμε απαντήσεις που είναι δυνατές. Αρχίζουμε απ' όπου είμαστε, ακόμα κι αν είμαστε μικροί, αλλά αρχίζουμε.

Martin, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Θα μιλήσω για την οριζοντιότητα και την άμεση δημοκρατία σε σχέση με τις συνελεύσεις γειτονιάς. Ένα από τα πρώτα πράγματα που αποφασίσαμε σαν συνέλευση ήταν ότι η ψηφοφορία δεν αξίζει τον κόπο. Σε μια συνέλευση δεν μπορείς να κάνεις προτάσεις και μετά να ρωτήσεις: "Ποιος είναι υπέρ της πρώτης πρότασης; Ποιος είναι υπέρ της τρίτης; Σηκώστε τα χέρια σας". Η ιδέα της δημοκρατίας, σ' αυτή την περίπτωση, είναι κάτι άλλο. Αυτή η ιδέα του να σηκώνεις τα χέρια για να ψηφίσεις, ήταν με κάποιους τρόπους, η αναπαραγωγή της ίδιας λογικής την οποία αντιμαχόμαστε. Αυτό που δεν θέλαμε με κανένα τρόπο, ήταν η παθητικότητα που υπονοεί η αντιπροσώπευση. Η άμεση δημοκρατία, στη συνέλευση, είναι η συναίνεση στην οποία φτάνουμε συλλογικά με διαφορετικούς τρόπους.

Ένα δυνατό πράγμα που θυμάμαι από τις πρώτες φορές που ήρθαμε στις συνελεύσεις ήταν πως όλοι ήταν εκεί: νοικοκυρές, φοιτητές, και συνταξιούχοι, επαγγελματίες και *carteneros* (αυτοί που μαζεύουν χαρτόνια για να τα πουλήσουν στην ανακύκλωση χαρτιού). Ήταν εκεί στην γωνία, μιλώντας, και δεν υπήρχε διαφορά μεταξύ μας. Ήταν τρελό και πραγματικά ευχάριστο. Αυτό είναι που δείχνει τι πραγματικά είναι η οριζοντιότητα και τι επιτρέπει. Λέω ότι είμαστε ίσοι, αλλά δυσκολευτήκαμε να βρούμε ένα τρόπο να μιλάμε μια κοινή γλώσσα, και έπρεπε να δουλέψουμε πάνω σ' αυτό με διαφορετικούς τρόπους. Αλλά ακόμα κι έτσι... η κύρια αρχή που μας επέτρεψε να οργανωθούμε είναι η οριζοντιότητα, όπου κάθε φωνή άξιζε το ίδιο.

Καταλαβαίνω την οριζοντιότητα μεταφορικά ως έδαφος και ως ένα τρόπο να εφαρμόζεις την πολιτική μέσω της κατασκευής ενός εδάφους. Είναι ριζωμένη εκεί και η άμεση δημοκρατία έχει να κάνει με αυτό. Μοιάζει σαν να χρειάζεται να καταλάβει ένα χώρο.

Επείγουσες καταστάσεις εμφανίζονται όλη την ώρα στη συνέλευση κι είναι μια αληθινή πρόκληση να χρησιμοποιείς την άμεση δημοκρατία κάτω από συνθήκες στις οποίες πρέπει να απαντήσεις γρήγορα. Η έλλειψη χρόνου για τη λήψη αποφάσεων μπορεί να περιπλέξει τη δημοκρατική διαδικασία. Είναι, για άλλη μια φορά, σαν ο εχθρός να είναι ικανός να σε περιορίζει σε ένα παράδειγμα χρόνου που δεν είναι δικό σου και που δεν σου επιτρέπει ακόμα και τις στοιχειώδεις συνθήκες για να ολοκληρώσεις την διαδικασία σου. Η άμεση δημοκρατία, σ' αυτή την συνθήκη, μπορεί να εκφράσει μια ένταση με την αντιπροσωπευτική δημοκρατία, η οποία εξαιτίας της αντιπροσώπευσης, ίσως φαντάζει πιο πρόσφορη.

Είναι πράγματι δύσκολο να συντηρηθούν όλα αυτά στην πράξη, από την οριζοντιότητα και την άμεση δημοκρατία ως την αυτονομία. Όλα αυτά είναι ιδέες, τρόποι του είναι και τρόποι αναδιοργάνωσης της κοινωνίας, οι οποίοι είναι εντελώς ενάντια στην κατεστημένη λογική με την οποία ζούμε. Δεν ζούμε σε μια οριζόντια κοινωνία. Μπορείς να λειτουργείς οριζόντια στη συνέλευση, αλλά μπορεί στο περιβάλλον της καθημερινής σου δουλειάς να υποταχθείς και να υποχρεωθείς να κάνεις πράγματα που δεν είναι καθόλου οριζόντια.

Αυτή η αντίφαση είναι πραγματικά δύσκολη. Δεν μπορείς να ζεις σε δύο κόσμους και να λες: "Εντάξει, αλλάζω κόσμο τώρα". Κλικ! Απλά έτσι. Δεν συμβαίνει με αυτό τον τρόπο.

Daniela και Marta, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Είμαστε σε τέσσερις γειτονιές και κάθε μία από αυτές έχει τη δική της συνέλευση. Η συνέλευση είναι η ανώτατη αρχή, όπου παίρνονται οι αποφάσεις και όπου ασχολούμαστε με όλα τα θέματα, τις αμφιβολίες και τις προτάσεις.

Η συνέλευση είναι το μέρος όπου όλες οι ομάδες μπορούν να συναντηθούν. Είναι τόσο σημαντική επειδή, σε εβδομαδιαία βάση, κάθε ομάδα εργασίας και κάθε σχέδιο έχει την δική του καθημερινή ρουτίνα, οπότε δεν βρισκόμαστε ποτέ όλοι μαζί μέχρι την Τρίτη, όταν συναντιόμαστε και μιλάμε για το τι έχει γίνει. Υπάρχουν άλλοι χώροι, επίσης. Για παράδειγμα, κάθε γειτονιά έχει ένα "τραπέζι γειτονιάς", όπου οι συντονιστές της ομάδας βοηθούν όλους τους συντρόφους να αναπτύξουν τα ζητήματα τους, τις αμφιβολίες και τις προτάσεις τους, για να συζητηθούν συλλογικά.

Μιλάμε για όλα τα είδη των πραγμάτων, όπως σχέδια για την γειτονιά. Στην γειτονιά Cerrito, για παράδειγμα, συζητήσαμε για την αντλία του νερού. Αυτό είναι ένα πρόβλημα που έχουμε τώρα. Οι σύντροφοι συζητήσανε για το πώς θα πάρουμε τις συμβολές που χρειαζόμαστε, τι είδους αντλία πρέπει να έχουμε και πώς να την χειριστούμε ώστε το σχέδιο να πάει καλά. Μετά το ζήτημα πάει πίσω στις διάφορες ομάδες, κι αυτές συζητούν πάνω στις προτάσεις. Εάν υπάρχουν κάποιες αμφιβολίες ή απορίες, αυτές αναπτύσσονται ξανά στην συνέλευση κι αυτός είναι ο τρόπος που δουλεύει αυτή η διαδικασία.

Όπως είπα, είμαστε τέσσερις γειτονιές και υπάρχει ένα γενικό τραπέζι όπου συναντιούνται οι συντονιστές της γειτονιάς κι οι σύντροφοι που είναι υπεύθυνοι για διάφορες δουλειές και σχέδια. Υπάρχουν επίσης, γενικές συνελεύσεις, όπου οι σύντροφοι αναπτύσσουν προτάσεις από τις διάφορες γειτονιές. Όλοι συζητάμε τις προτάσεις, και μετά αυτοί τις πάνε πίσω στις γειτονιές. Πάει συνέχεια μπρος-πίσω. Όλες οι αποφάσεις παίρνονται σε ομαδικό επίπεδο, συλλογικά, μέσω συζητήσεων. Όλες οι αποφάσεις περνάνε από όλους τους συντρόφους.

Marta: Οι συντονιστές της γειτονιάς συμμετέχουν στο γενικό τραπέζι και μεταφέρουν ιδέες από και προς τις συνελεύσεις γειτονιάς, αλλά όχι σαν αφεντικά ή ηγέτες, απλώς σαν σύντροφοι. Αυτοί είναι όπως όλοι μας. Δεν έχουν μισθό, απλώς συμφωνούν να έχουν το ρόλο αυτών που μας φέρνουν σε επικοινωνία. Στις ομάδες εργασίας υπάρχουν επίσης συντονιστές, αλλά είμαστε πάντα ξεκάθαροι ότι ο συντονιστής δεν είναι αφεντικό. Δεν στέκονται απλώς εκεί δίνοντας διαταγές. Στο παρελθόν στην Αργεντινή, αυτό ακριβώς συνέβαινε πάντοτε. Υπήρχαν πάντα αφεντικά και ιδιοκτήτες. Σήμερα, είμαστε όλοι άνεργοι, έτσι προσπαθούμε να μην έχουμε κανένα να δρα σαν αφεντικό.

Εάν υπάρχει κάποιο πρόβλημα στην ομάδα, όπως στον κήπο της κοινότητας ή εάν κάτι συμβεί μεταξύ των συντρόφων, πρέπει να λυθεί εντός της ομάδας. Αυτό πάει τις Παρασκευές στο "τραπέζι των γενικών θεμάτων" και συζητιέται συλλογικά. Δεν είναι ότι κάποιος από κάποια ομάδα πρόκειται να πει στους συντρόφους τι να κάνουν ή κάτι παρόμοιο, είναι απλώς ότι το θέμα συζητιέται συλλογικά.

Υπάρχουν δέκα άνθρωποι σε κάθε εγχείρημα κήπου και κανένας δεν έχει μεγαλύτερη αξία από τους άλλους. Το ίδιο ισχύει με τις ομάδες κατασκευής, που χτίζουν χώρους για τα κινήματα. Για παράδειγμα, τώρα χτίζουν ένα υπόστεγο εργασίας κι ένα μπάνιο που το χρειαζόμαστε όλοι. Μοιράζουν τα καθήκοντα μέσα στην ομάδα και έτσι λύνεται το πρόβλημα, πρέπει οπωσδήποτε να κατασκευαστεί μία αποθήκη εργασίας κι ένα μπάνιο. Επίσης αυτοί έχουν άλλα καθήκοντα. Εάν κάποιος από την ομάδα που έχει επιφορτιστεί να δουλεύει στην αποθήκη δεν έχει να κάνει κάτι και κάποιος σύντροφος χρειάζεται ένα χέρι για να χτίσει το σπίτι τους, όπως να χτίσει τοίχους ή κάτι τέτοιο, τότε τον βοηθάει.

Candido, Chilavert (Κατειλημμένος χώρος εργασίας)

Στην Chilavert, είμαστε σε μόνιμη συνέλευση οκτώ άνθρωποι ή μάλλον, επειδή φέραμε πρόσφατα ένα καινούργιο άτομο στην κοοπερατίβα, τώρα είμαστε εννέα. Για να είμαι ακόμα πιο ξεκάθαρος, υπήρχε ένα άτομο που έκανε εγχείρηση καρδιάς, έτσι αποφασίσαμε πως θα παίρνει ακόμα το μισθό του και θα δουλεύει όσο μπορεί, καθώς περιμένει για την συνταξιοδότηση, αλλά δεν θα είναι υποχρεωμένος να δουλεύει πλέον στο εργοστάσιο. Αυτή είναι μία από τις μικρές διαφορές ανάμεσα σε ένα κατειλημμένο εργοστάσιο και οποιονδήποτε άλλο εργασιακό χώρο. Φροντίζουμε ο ένας τον άλλο και παίρνουμε μαζί αποφάσεις.

Πάντα προσπαθούμε να είμαστε όσο πιο οριζόντιοι γίνεται, με τον καθένα να συμμετέχει ισοδύναμα. Οριζοντιότητα σημαίνει να φτάσεις στη βάση, να φτάσεις στον πυρήνα αυτού που όλοι έχουμε από κοινού, και όταν φτάσεις λες πως ή όλοι μας θα δουλεύουμε μαζί ή αλλιώς θα πάμε όλοι μαζί στο διάολο. Δεν υπάρχει άλλη επιλογή. Αφού ανήκουμε σε αυτό που βουλιάζει, αρχίζουμε όλοι μαζί να κωπηλατούμε προς την κορυφή και μετά να επιπλέουμε.

Toty, MTD, la Matanza (Κίνηση ανέργων)

Καταλαβαίνουμε την οριζοντιότητα σαν την ιδέα ότι όλοι οι σύντροφοι βράζουμε στο ίδιο καζάνι. Όλοι μας πιστεύουμε στη σημασία της συνέλευσης, αλλά επίσης πιστεύουμε στις συναντήσεις του πυρήνα. Όλες οι διαφορετικές συναντήσεις είναι μέρη όπου συζητάμε ποικίλα πολιτικά ζητήματα και προτάσεις και όπου οι ιδέες και οι λέξεις κάθε συντρόφου έχουν ίσο βάρος. Αυτό είναι αλήθεια τόσο για το σύντροφο που είναι μέρος του κινήματος για επτά χρόνια όσο και για κάποιον που μόλις ξεκινά. Η οργάνωση μας δεν έχει επίσημους εκπροσώπους. Ο καθένας μπορεί να μιλήσει, όλοι λένε τι θέλουν και όταν πάμε σ' ένα εργαστήριο ή σε κάποιο κοινωνικό κέντρο, όλοι μοιραζόμαστε τις γνώμες μας. Μ' αυτό τον τρόπο φτάνουμε σε συμφωνία. Δε σημαίνει ότι δεν μπορεί να ειπωθεί κάτι που είναι εντελώς ενάντια στην πολιτική μας, που κάποιες φορές συμβαίνει, αλλά ότι αυτό το διαμορφώνουμε μαζί, επειδή είμαστε όλοι δεσμευμένοι στο να δίνουμε συλλογικές λύσεις στα πράγματα. Αυτό ήταν πάντα ένα ζήτημα το οποίο αναδεικνύει ενδιαφέροντα προηγούμενα. Πολλοί ερευνητές έρχονται για να μελετήσουν το κίνημα. Κάποια φορά, μια νεαρή Ελβετίδα μας επισκέφθηκε... Θυμάμαι εκείνη τη μέρα πολύ καλά, διότι έβρεχε πάρα πολύ. Ήμασταν όλοι εκεί και της είπαμε: "Μίλα ελεύθερα σε όποιον θέλεις". Καθώς καταθέταμε την ιστορία μας, ένας σύντροφος που δουλεύει στο φούρνο μας, άρχισε να θυμάται την ιστορία της ζωής του. Η κοπέλα ενδιαφέρθηκε γι' αυτά που έλεγε και του πήρε μια μεγάλη συνέντευξη. Σε κάποιο σημείο, εκείνος άρχισε να λέει πράγματα που ήταν εντελώς αντιφατικά με αυτά που κάποια από τα παλιότερα μέλη του MTD ένιωθαν. Στο τέλος της συνέντευξης, αυτή τον ρώτησε: "Λοιπόν, πόσον καιρό είσαι στο MTD;" και αυτός απάντησε: "Πέντε ημέρες". Της εξήγησε ότι ήρθε στο κίνημα πέντε ημέρες πρωτύτερα, αναζητώντας δουλειά και ήταν πια μέρος του. Μετά από πέντε ημέρες έλεγε ανοιχτά τις απόψεις του και κανένας από εμάς, σε καμιά στιγμή, παρά τις αντιφάσεις, δεν είπε: "Όχι δεν είναι αυτός ο τρόπος που σκέφτεται το MTD", επειδή αυτός κατέθεσε την οπτική του και κάθε άτομο έχει την δική του. Αυτό, για μας, είναι η οριζοντιότητα.

Αυτό που συνέχεια προσπαθούμε να κάνουμε αφορά τη ρήξη με τις ιδέες και τις συμπεριφορές της μη συμμετοχής. Δουλεύουμε σκληρά για να αποτιμήσουμε αυτό που λέει κάθε σύντροφος/ισσα και να δημιουργήσουμε κίνητρα ώστε να συμμετέχει ο καθένας/μία. Κάποιες φορές υπάρχει σιωπή ή κάποιοι σύντροφοι μιλάνε περισσότερο από άλλους. Ένα από τα πράγματα που κάνουμε όταν αυτό συμβαίνει, είναι να κάνουμε ένα γύρο για να μιλήσουν όλοι και μετά προσπαθούμε να αποκριθούμε στις ιδέες όλων. Όλα έχουν να

κάνουν με την ενεργό συμμετοχή. Προσπαθούμε επίσης να ορίσουμε τι σημαίνει να είσαι υποκείμενο στην οργάνωσή μας. Πιστεύω ότι είναι πράγματι σημαντικό να ταυτιστείς με υποκείμενα στην κοινωνία. Όλοι έχουμε μια δυναμική, αλλά ο καπιταλισμός προσπαθεί να κυριαρχήσει σε μας και πρέπει να αγωνιστούμε ενάντια σ' αυτή την κυριαρχία.

Το κίνημα προσπαθεί να απορρίψει αυτό που ονομάζουμε μηχανισμό, αυτό το πράγμα στο οποίο κάθε σύντροφος που είναι μέρος μιας οργάνωσης θεωρείται μόνο ένας αριθμός και έχει μια προκαθορισμένη λειτουργία. Εκεί σταματά η συμμετοχή. Δεν θέλουμε να επαναλάβουμε αυτά τα είδη σχέσεων, έτσι ψάχνουμε για νέους δημιουργικούς τρόπους για να σχετιζόμαστε ο ένας με τον άλλο.

Αυτός ο νέος τρόπος συσχετισμού είναι πραγματικά σημαντικός για μας. Μας επιτρέπει να έχουμε ένα πραγματικά πολυποίκιλο κίνημα. Υπάρχουν πολλοί σύντροφοι που δεν σκέφτονται όπως πολλοί άλλοι, σύντροφοι με διακριτές θέσεις και ιδέες, αλλά αυτό δεν είναι πρόβλημα με κανένα τρόπο αφού αγαπάμε ο ένας τον άλλο. Μπορεί κάποιες συζητήσεις να είναι πραγματικά δύσκολες και να διαφωνούμε μεταξύ μας, αλλά όλοι παραμένουμε κομμάτι της οργάνωσης. Προσπαθούμε να αγαπάμε ο ένας τον άλλο. Αυτό είναι δύσκολο. Φαντάσου να είσαι σε μια γειτονιά όπως την La Matanza, που είναι γεμάτη από πραγματικά σκληρούς άντρες· άντρες που ζούσαν, κι ακόμα ζουν, μια βίαιη μάτσο ζωή· κι εμείς μιλάμε για καινούργιες σχέσεις αγάπης. Όχι, δεν είναι εύκολο, ούτε να το συζητάς αλλά ούτε να το κάνεις πράξη. Είναι τμήμα της κουλτούρας μας που αλλάζει και, καθώς αλλάζουμε, συνειδητοποιούμε πόσο πολύ πραγματικά το χρειαζόμαστε. Υπάρχει μια μεγάλη επιθυμία σε όλους να είμαστε μαζί στο κίνημα και να συνεχίσουμε να δημιουργούμε μαζί. Με κάποιους τρόπους αυτό είναι το πιο σημαντικό βήμα που κάνουμε, επειδή συνειδητοποιούμε τι κάνουμε, και αυτό μας κάνει να αντιλαμβανόμαστε πόσο απαραίτητο είναι κάτι τέτοιο.

Η βάση αυτών των πρόσφατων κοινωνικών κινημάτων, ειδικά σχετικά με την οργάνωση, που είναι βαθιά συνδεδεμένα με την δημοκρατία, την συλλογική λήψη αποφάσεων, την άμεση δημοκρατία και την οριζοντιότητα, είναι ότι είμαστε ενάντια στην ιεραρχία. Αυτά τα κοινωνικά κινήματα αναπτύσσονται επειδή οι παραδοσιακοί θεσμοί δεν προσφέρουν πια απαντήσεις. Δεν υπάρχει καμιά απάντηση από τα συνδικάτα, για παράδειγμα, ακριβώς εξαιτίας της κάθετης φύσης τους. Ούτε από τα πολιτικά κόμματα υπάρχει καμία απάντηση. Όχι μόνο τα κόμματα εξουσίας που φτιάχνουν πολιτικές που δεν έχουν να κάνουν τίποτα με τους εργάτες, αλλά επίσης κι εκείνα που λένε ότι είναι εργατικά, αλλά στην πραγματικότητα αναπαράγουν τις ίδιες τις παλιές ιεραρχίες. Η νέα δημιουργία στα κοινωνικά κινήματα είναι ακριβώς ενάντια σ' αυτή την μορφή οργάνωσης. Ψάχνουμε για άλλους τρόπους για να δημιουργούμε σχέσεις. Εκεί είναι που η οριζοντιότητα μπαίνει στο παιχνίδι. Η πιο θεμελιώδης αρχή είναι ότι η συμμετοχή πρέπει να αναπτυχθεί από τους ανθρώπους και δεν μπορεί να είναι καταναγκαστική με κανένα τρόπο.

Carlos G. και Julian, Zanon (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Carlos: Προσπαθούμε να πάρουμε αποφάσεις χρησιμοποιώντας την συναίνεση. Στις συνελεύσεις, προσπαθούμε να δημιουργήσουμε ένα χώρο όπου κάθε άτομο και κάθε θέση ακούγεται, ούτως ώστε όποια απόφαση πάρουμε να είναι τελικά βασισμένη στις γνώμες όλων μας ή τουλάχιστον της πλειοψηφίας. Εδώ στο εργοστάσιο οργανωνόμαστε σε διαφορετικούς τομείς βασισμένους στους τομείς εργασίας. Κάθε μέρα, κάθε τομέας έχει μια συνάντηση. Οι συναντήσεις όλου του εργοστασίου, όπου κάθε ομάδα ανακοινώνει το τι κάνει, είναι τις Τετάρτες. Εκεί παίρνουμε αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών όπως η πληρωμή όλων με τον ίδιο μισθό των 800 πέσος.

Julian: Κάτι που παρατηρούμε είναι ότι κάθε συνέλευση είναι ολοένα και πιο συμμετοχική. Παρατηρούμε ότι όλοι οι σύντροφοι μπαίνουν στη διαδικασία να ξυπνήσουν.

Δεν είναι μόνο λόγια, ο καθένας βάζει όλο το είναι του σ' αυτό. Σ' αυτή την διαδικασία αφύπνισης, αναπτύσσονται συνέχεια νέες κριτικές και με κάποιο τρόπο αυτό είναι μέρος του να πηγαίνουμε πάντα μπροστά, προς το βορρά. Από εκεί ξεκινάμε για να βάλουμε στην άκρη τις διαφορές μας και να προσπαθήσουμε να πάμε προς αυτό το βορρά, την λύση σ' αυτή την σύγκρουση. Έτσι οργανωνόμαστε.

Υπάρχουν τόσες πολλές συζητήσεις, σε κάθε συνέλευση αισθανόμαστε να πετάμε. Για παράδειγμα κάποιος παρουσιάζει μια ιδέα και... Πα! Πιμ! Παμ! Πυροδοτείται η συνομιλία και όλα πάνε πρίμα. Σε ό, τι και να συμβαίνει, είμαστε πάντα ενωμένοι. Στις πρώτες συνελεύσεις έπρεπε να ψηφίσουμε για την ενότητα, αλλά τώρα την ζούμε και την εφαρμόζουμε κάθε μέρα. Είναι κάτι περισσότερο από μία ψήφος.

Πριν να καταλάβουμε το εργοστάσιο, το μόνο πράγμα που έπρεπε να κάνουμε ήταν να δουλεύουμε και δεν ανησυχούσαμε για τα υπόλοιπα. Αλλά τώρα μ' αυτό, μ' αυτή την σύγκρουση, πρέπει να κινηθούμε προς τα μπρος και ξέρουμε ότι η εταιρία δεν πρόκειται να λύσει κανένα από τα προβλήματα μας. Φυσικά, δεν θέλουμε να λύσουν τα προβλήματα μας για μας. Είναι σαν αυτό που είπε κάποιος παλιός σύντροφος: "Δεν πρέπει να περιμένουμε από τους ίδιους ανθρώπους που μας βασάνιζαν να μας δώσουν τώρα λύσεις". Αυτό το καταλαβαίνουμε τώρα.

Κάθε μέρα όλοι συμμετέχουμε όλο και πιο πολύ. Όλοι μας έχουμε τη δυνατότητα να μιλάμε και να ψάχνουμε λύσεις, να είμαστε πιο ενεργητικοί και να δημιουργούμε την αλλαγή μαζί. Μπορούμε να το δούμε στο πως παίρνουμε αποφάσεις. Για παράδειγμα, ένα άτομο ρίχνει μια ιδέα και μετά κάποιο άλλο θέτει το ζήτημα διαφορετικά. Οι άνθρωποι συζητάνε τις ιδέες και υπάρχει σύγκρουση που κάποιος τρίτος την ξεκαθαρίζει, αλλά κάποιος άλλος διαφωνεί. Τελικά, όλοι μαζί ερχόμαστε σε ένα συμπέρασμα.

Maba και Orlando, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Maba: Το κίνημα οργανώνεται κάτω από τις αρχές της οριζοντιότητας, της άμεσης δημοκρατίας και της αυτονομίας. Είμαστε ενάντια στις κάθετες δομές, όπου υπάρχει κάποιος που διατάζει κι άλλοι που υπακούν. Όλα αποφασίζονται στις συνελεύσεις με συναίνεση, προσπαθώντας πάντα να φτάσουμε σε συναίνεση.

Orlando: Οι επτά γειτονιές που είναι μέρος του MTD Solano οργανώνονται μ' αυτό τον τρόπο, όλοι αναμειγνύονται και σχετίζονται μεταξύ τους μέσα από τις γενικές συνελεύσεις. Δεν υπάρχει μόνο μια γενική συνέλευση για όλο το κίνημα. Κάθε γειτονιά έχει την δική της συνέλευση, τους συντρόφους, τα εργαστήρια και τα εγχειρήματά της και όλα αυτά είναι μέρος της συλλογικότητας της συγκεκριμένης γειτονιάς. Καμιά γειτονιά δεν μπορεί να αποφασίσει για τους άλλους στο κίνημα. Προτάσεις μεταφέρονται στο "διαγειτονικό τραπέζι", όπως το ονομάζουμε, κι εκεί τις συζητάμε. Διαφορετικοί σύντροφοι έρχονται στις γενικές συνελεύσεις: ομιλητές και εκπρόσωποι από γειτονιές, όπως κι άλλοι που δεν είναι εκπρόσωποι, αλλά απλώς θέλουν να έρθουν. Κάποιες γειτονιές δεν έχουν εκπροσώπους πια, απλώς συντρόφους που πάνε στο τραπέζι της γειτονιάς και μοιράζονται την άποψη της συνέλευσης, και μετά μεταφέρουν αυτό που συνέβη πίσω στην γειτονιά τους. Κανένας δεν μπορεί να θέσει προσωπικά ζητήματα, όπως και κανένας δεν μπορεί να μιλήσει για κάτι που ψηφίστηκε στην συνέλευση, εάν αυτό είναι προσωπικό ή από αυτή την τοπική συνέλευση γειτονιάς. Βλέπουμε τα πάντα μαζί, ως σύντροφοι, όχι ως αφεντικά. Κάποιες φορές υπάρχει σύγχυση και οι σύντροφοι που τους έχει ανατεθεί μια δουλειά αισθάνονται ότι πρέπει να είναι τα αφεντικά.

Maba: Είναι σαν κάτι που λέγαμε σήμερα στο κοινωνικό κέντρο. Είμαστε όλοι τόσο γεμάτοι από τις συνήθειες του καπιταλισμού, που είναι δύσκολο να τις αποτινάξουμε. Κάποιες φορές υπάρχει ένας σύντροφος που μόλις έχει συνδεθεί με το κίνημα και δεν έχει αισθανθεί ποτέ πρωταγωνιστής. Ξαφνικά, τον επιλέγουν ως εκπρόσωπο κι αυτός παρεξηγεί

την εκλογή του και νομίζει ότι είναι αφεντικό. Αλλά, όπως λέγαμε: η αυτονομία, η άμεση δημοκρατία και η οριζοντιότητα χτίζονται. Δεν λέμε: "Σήμερα είναι όλοι αυτόνομοι, είναι όλοι με την οριζοντιότητα κι αυτός είναι ο κανόνας που πρέπει να δεχτούμε". Είναι μια διαδικασία.

αυτοδιαχείριση

Liliana, Brukman (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Εδώ είμαστε όλες γυναίκες μιας κάποιας ηλικίας, σχεδόν όλες είμαστε πάνω από σαράντα, κι η μόνη μας πηγή εισοδήματος είναι αυτό το εργοστάσιο. Αυτό που γνωρίζουμε να κάνουμε είναι να εργαζόμαστε με τις μηχανές που βρίσκονται εδώ.

Λόγω όλης αυτής της εμπειρίας, έχω ξεκινήσει να αναρωτιέμαι για ποιο λόγο πρέπει ο εργάτης να βγάζει πάντα το σκασμό; Το αφεντικό δεν σε πληρώνει. Το αφεντικό σου χρωστάει χρήματα κι εσύ είσαι αυτός που πρέπει να φύγει, να σκύψει το κεφάλι και να συνεχίσει. Λοιπόν, αποφασίσαμε να μην βγάζουμε πλέον το σκασμό. Μας έχουν κάνει πολλά και πιστεύω ότι αρκετά ήσυχοι ήμασταν μέχρι τώρα. Κάνω λάθος; Σε όλη μας την ζωή παραμείναμε αδρανείς. Στο παρελθόν, αυτό που θα κάναμε σε αντίστοιχη περίπτωση θα ήταν να φύγουμε και να ψάξουμε για άλλη δουλειά. Δεν σκέφτομαι με αυτόν τον τρόπο πλέον. Θέλω να είμαι ξεκάθαρη πάνω σε αυτό. Θέλω να σταματήσει όλη αυτή η διαφθορά εις βάρος των εργατών. Εμείς, ως εργάτριες, έχουμε πάψει να είμαστε βλάκες. Αυτό ήταν. Είμαστε αποφασισμένες.

Στην πραγματικότητα, για μας δεν ήταν μια κατάληψη εργοστασίου. Παραμείναμε στο εργοστάσιο στις 18 Δεκεμβρίου 2001, επειδή δεν είχαμε αρκετά χρήματα για να γυρίσουμε πίσω. Που μπορούσαμε να πάμε με δύο πέσος, όταν το εισιτήριο του λεωφορείου κοστίζει τέσσερα; Όλες μαζί στο εργοστάσιο αναλογιστήκαμε την κατάσταση μας και αποφασίσαμε να μείνουμε για να δούμε, αν τα αφεντικά θα αποφάσιζαν να μας δώσουν λίγα χρήματα παραπάνω, ώστε να μπορέσουμε να γιορτάσουμε τις διακοπές με τις οικογένειες μας. Και τα αφεντικά έχουν οικογένειες, οπότε καταλαβαίνουν την επιθυμία να είσαι μαζί τους την περίοδο των διακοπών. Αρχικά, δεν ήταν κατάληψη, αλλά εξελίχθηκε σε τέτοια, χωρίς να αποτελεί πρόθεσή μας εξαρχής. Περιμέναμε επί δύο μήνες τα αφεντικά να επιστρέψουν. Πήγαμε στα συνδικάτα, στο Υπουργείο Εργασίας, με την πρόθεση να αναγκάσουμε το αφεντικό να επιστρέψει και να μας προσφέρει μια λύση. Ποτέ δεν εμφανίστηκε. Έτσι, αποφασίσαμε να δουλέψουμε. Κάπως έτσι ξεκίνησε το όλο πράγμα και τα πηγαίναμε στα αλήθεια καλά, ήμασταν καλοί σε αυτό που κάναμε. Πληρώσαμε ακόμα και το λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος. Το αφεντικό είχε συμφωνήσει με την εταιρεία ηλεκτρισμού να μην κόβουν το ρεύμα, ακόμη κι αν δεν εξοφλούσε έγκαιρα τους λογαριασμούς. Η εταιρεία ηλεκτρισμού μας είπε ότι όχι μόνο θα διέκοπταν την παροχή ρεύματος, αλλά κι ότι για να

συνεχίσουν να μας παρέχουν ρεύμα, θα έπρεπε να εξοφλήσουμε το χρέος του αφεντικού που ήταν 7000 πέσος. Το κάναμε αυτό και πληρώσαμε και το λογαριασμό του νερού και του αερίου, που είναι το πιο σημαντικό, και να πως καταφέραμε να δουλέψουμε. Αλλά αυτό που κάναμε τους ενοχλούσε εξαρχής και εμφανίζονταν συνεχώς για να μας κάνουν την ζωή δύσκολη. Ισχυρίζονταν ότι καταστρέφαμε τις μηχανές για παράδειγμα, αλλά αυτό ήταν παράλογο αφού υπήρχαν πολλοί άνθρωποι των ΜΜΕ γύρω μας και έβλεπαν ότι τίποτα δεν είχε υποστεί ζημιά. Και στο κάτω κάτω γιατί να καταστρέψουμε τις μηχανές; Πως θα τρώγαμε; Πως θα πληρώναμε το οτιδήποτε; Παρά τα ψέματα του αφεντικού, εμείς εργαζόμασταν.

Δεχτήκαμε μεγάλη υποστήριξη από τα κινήματα των ανέργων. Αυτό που καταφέραμε ήταν κάτι αρκετά σημαντικό. Αποτελούσαμε ένα παράδειγμα για το πώς να παλέψεις για ένα χώρο εργασίας, ήμασταν μια πηγή έμπνευσης για τον άνεργο των 150 πέσος, ποσό που δεν αρκεί για τη συντήρηση μιας οικογένειας. Αυτό που χρειάζεται ο εργάτης είναι να δουλέψει.

Δεν είμαστε πολιτικοποιημένες. Περιτριγυριζόμαστε από πολιτικούς, αλλά αυτός ο τύπος πολιτικής δεν έχει νόημα για τις γυναίκες εργάτριες της Brukman Αυτό που θέλουμε είναι να δουλέψουμε και παλεύουμε για την εργασία μας, για τα προς το ζην. Ειδικά εμείς οι γυναίκες σκεφτόμαστε επιπλέον και τα παιδιά μας. Νομίζω ότι οι γυναίκες είναι περισσότερο αγωνίστριες από τους άντρες κι αυτό μας ωθεί να συνεχίσουμε τον αγώνα για την επιβίωση μας.

Candido, Chilavert (Κατειλημμένος χώρος εργασίας)

Η απόφαση να καταλάβουμε την επιχείρηση ήταν ένα πολύ δύσκολο βήμα για μας. Οι περισσότεροι από μας δουλεύουμε μαζί στο τυπογραφείο για πάνω από 40 χρόνια. Πάντα συμμετείχαμε λίγο πολύ στους ίδιους συνδικαλιστικούς αγώνες, όπως για παράδειγμα σχετικά με μισθολογικά ζητήματα και, σε γενικές γραμμές, έχουμε καταφέρει αρκετές νίκες. Πάντα τα καταφέρναμε αρκετά καλά. Έτσι, το να καταλάβουμε την επιχείρηση, το εργοστάσιο, ήταν κάτι που πραγματικά ενίσχυσε τη δύναμη μας. Ήταν μια τεράστιας σημασίας απόφαση που περιλάμβανε όλους τους συντρόφους. Στην αρχή, δεν ξέραμε τι να κάνουμε, αλλά όταν συνειδητοποιήσαμε ότι επρόκειτο να έρθουν και να πάρουν τις μηχανές, λοιπόν, τότε έπρεπε να πάρουμε μια απόφαση. Ο χρόνος για σκέψη είχε τελειώσει και καταλάβαμε το χώρο εργασίας. Αυτό το βήμα ήταν αντανακλαστικό, ενστικτώδες. Ξέρεις ότι, αν σου πάρουν τις μηχανές, θα καταλήξεις στο δρόμο. Είναι ένα αντανακλαστικό, δεν σκέφτεσαι ούτε κοοπερατίβες, ούτε τίποτα. Η υπεράσπιση της εργασίας σου είναι μια αντανακλαστική κίνηση.

Στο Chilavert, όποια πέτρα κι αν σήκωνες, θα έβρισκες κάποιον αλληλέγγυο από κάτω. Ήταν παντού. Η υποστήριξη που λάβαμε από όλους ήταν εκπληκτική. Άνθρωποι που δεν μας ήξεραν καν, ήταν στην πρώτη γραμμή και μάχονταν σώμα με σώμα. Όλοι ήθελαν να είναι στην πρώτη γραμμή. Είναι πραγματικά συγκινητικό [δακρύζει]. Σήμερα είναι λίγο πιο ήρεμα. Τώρα συζητάμε για την καθημερινή λειτουργία του τυπογραφείου. Αλλά όταν παλεύεις για κάτι... είναι υποχρέωση σου να αγωνίζεσαι για αυτό που θέλεις και αυτό σε κινητοποιεί. Άνθρωποι που δεν γνωρίζεις καν, τους οποίους δεν έχεις δει ποτέ στην ζωή σου, αγωνίζονται για σένα [αρχίζει να κλαίει].

Όχι, κοίτα, δεν μπορώ να σου το εξηγήσω... Όταν ήρθαν να μας διώξουν από την κατάληψη, έφεραν οκτώ οχήματα επίθεσης, οκτώ περιπολικά, οκτώ επειδή ήξεραν ότι και εμείς ήμασταν οκτώ. Έφεραν δυο ασθενοφόρα και αστυνομικούς με σκυλιά. Η καταστολή ήταν πολύ μεγάλη για μόνο οκτώ εργάτες. Ξεκίνησαν με τα οχήματα επίθεσης, τα ασθενοφόρα, τα πάντα, αποφασισμένοι να μας διώξουν από εκεί. Όλα αυτά τα είχαμε ήδη προβλέψει και είχαμε προειδοποιήσει τη συνέλευση γειτονιάς Pompeii, η οποία βρίσκεται

στο επόμενο τετράγωνο και κινητοποιήθηκε για το ζήτημα, και τη συνέλευση της IMPA [Industrial Metallurgical Plastic Argentina, μια κατειλημμένη μεταλλουργία], η οποία υπερασπιζόταν απ' έξω το εργοστάσιο, με ενωμένα τα χέρια τους σε αλυσίδα... ποτέ δεν περίμενα να δω τόσους πολλούς ανθρώπους. Ο αριθμός του κόσμου ήταν εντυπωσιακός. Υπήρχαν μέλη από τις συνελεύσεις γειτονιών Parquet Centenarian και Parquet Avellaneda, όλοι μέλη συνελεύσεων καθώς και άνθρωποι από άλλα κατειλημμένα εργοστάσια.

Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της κατάστασης εμείς ήμασταν μέσα στο εργοστάσιο. Μάλιστα συνεχίζαμε να τυπώνουμε. Τυπώναμε το εξώφυλλο για το βιβλίο *Τι Είναι οι Λαϊκές Συνελεύσεις;*. Ήταν Πέμπτη και το βιβλίο επρόκειτο να παρουσιαστεί το απόγευμα του Σαββάτου στη συνέλευση του Palermo Viejo. Εκείνη η συνέλευση πραγματοποιούσε μια σειρά εκδηλώσεων, η τελευταία εκ των οποίων ήταν η παρουσίαση αυτού του βιβλίου, το οποίο γράφτηκε από συμμετέχοντες στις συνελεύσεις γειτονιών.

Και να πως είχε το πράγμα, από τις 3:00 το απόγευμα μέχρι τις 10:00 το βράδυ, συνεχείς αψιμαχίες. Ο δικηγόρος μας, ο οποίος ήταν μαζί μας, πήγε στο αστυνομικό τμήμα για να μιλήσει άμεσα με τον εισαγγελέα. Ο τύπος ήταν ανένδοτος και ήθελε να μας βγάλει από εκεί με κάθε κόστος. Έδωσε στο διοικητή των αστυνομικών δυνάμεων την εντολή να μας απομακρύνει. Ο αρχηγός της αστυνομίας ήρθε ξεχωριστά και μέχρι τότε ήταν μερικοί βουλευτές μαζί μας. Περίπου το 80% των βουλευτών ενεπλάκη με κάποιο τρόπο στην υπόθεση του Chilavert. Και να πως άρχισαν να το διαπραγματεύονται η αστυνομία, οι βουλευτές και ο δικηγόρος μας, με όλη την πίεση που δέχτηκαν από το κίνημα των κατειλημμένων εργοστασίων και των συνελεύσεων γειτονιάς.

Εμείς ήμασταν ακόμη μέσα στο εργοστάσιο, παρακολουθώντας τις διαπραγματεύσεις που πραγματοποιούνταν έξω. Εν τω μεταξύ, ένας άνδρας από μια συνέλευση γειτονιάς πάρκαρε το φορτηγό του απ' έξω και μέλη της IMPA έφεραν ακόμη ένα, οπότε η πόρτα μπλοκαρίστηκε και η αστυνομία δεν μπορούσε να την ανοίξει. Κατασκευάστηκαν οδοφράγματα από ξύλα και λάστιχα και γυναίκες έβαζαν χαρτί μέσα στα λάστιχα, απειλώντας να βάλουν φωτιά. Εγώ ήμουν μέσα και οι μπάτσοι ήταν απ' έξω εκτοξεύοντας απειλές. Η αστυνομία δεχόταν πίεση εξαιτίας της ζωντανής μετάδοσης των γεγονότων. Από την άλλη, ήταν και το εύφλεκτο χαρτί που περιεχόταν στα οδοφράγματα, όπως για παράδειγμα μέσα στα λάστιχα. Είχαν έρθει τόσοι πολλοί άνθρωποι για να μας υπερασπιστούν, όχι μόνο από συνελεύσεις και κατειλημμένα εργοστάσια, αλλά και γείτονες που δεν είχαν εμπλακεί σε κάτι παρόμοιο στο παρελθόν, άνθρωποι που άλλαξαν μετά από τη 19η και την 20η. Μια ομάδα ανθρώπων βγήκε από τον τοπικό οίκο ευγηρίας, ο οποίος είναι απέναντι από το εργοστάσιο και πήραν θέση στην πρώτη γραμμή. Τελικά, ο διοικητής αποφάσισε να υποχωρήσει. Ο αρχηγός της αστυνομίας και ο εισαγγελέας που είχε διατάξει την επιχείρηση, ανέστειλαν την απόφαση τους επειδή μας υπερασπίστηκαν τόσοι πολλοί άνθρωποι. Εν τω μεταξύ, μέσα στο εργοστάσιο είχαμε πάρει την απόφαση ότι σε περίπτωση εκκένωσης θα βάζαμε φωτιά. Δεν θα τους αφήναμε να πάρουν τις μηχανές. Το μόνο που θα μπορούσαν να πάρουν ήταν τα αποκαΐδια τους. Αυτή ήταν η συμφωνία μας, αλλά δεν ξέραμε για πόσο θα μπορούσαν να αντέξουν οι αλληλέγγυοι. Έτσι, καλέσαμε μια συνέλευση έξω από το τυπογραφείο, ενώ ίσχυε ακόμη η εντολή του εισαγγελέα και ρωτήσαμε "Πόσο μακριά είστε πρόθυμοι να φτάσετε;" "Μέχρι το τέλος" απάντησαν.

Πρέπει να γνωρίζετε δύο πράγματα. Δεν καταλαμβάνουμε όλους τους χώρους εργασίας ή όπως ρωτάνε μερικοί "καταλαμβάνεται όλες τις επιχειρήσεις;". Όχι, δεν καταλαμβάνουμε χώρους εργασίας που είναι σε λειτουργία ή στους οποίους οι εργάτες πληρώνονται. Καταλαμβάνουμε τις επιχειρήσεις που εγκαταλείπονται από τους ιδιοκτήτες τους. Αυτό είναι το πρώτο σημείο που πρέπει να γίνει ξεκάθαρο. Ένα άλλο σημείο είναι το γεγονός ότι σε όλες τις κατειλημμένες επιχειρήσεις, τα χρωστούμενα προς τους εργάτες ξεπερνούν τους έξι μισθούς. Το άλλο σημείο που πρέπει να γίνει ξεκάθαρο είναι ότι αυτοί οι εργάτες

είναι χρεωμένοι, φτωχοί και δεν μπορούν να επενδύσουν τίποτα, επειδή δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν ούτε τα προς το ζην. Μερικές φορές πρέπει να εξαρτάσαι από ένα πακέτο τροφίμων που σου δίνει η δημοτική αρχή. Κάτι άλλο που πρέπει να έχεις στο μυαλό σου, είναι το γεγονός ότι στις περισσότερες επιχειρήσεις έχουν αφαιρεθεί οι μηχανές και οι πρώτες ύλες. Μόνο στις περιπτώσεις που κάποιος τους εμποδίσει δε συμβαίνει κάτι τέτοιο. Έτσι οι εργάτες πρέπει πάντα να επισκευάζουν, να ρυθμίζουν τις μηχανές ή να βρίσκουν καινούριες. Μιλάμε για εργάτες χωρίς περιουσία, χρεωμένους και για εργοστάσια χωρίς πρώτες ύλες με μηχανές που δε λειτουργούν σωστά, επειδή δεν έχουν συντηρηθεί. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε, αυτές οι επιχειρήσεις παράγουν κανονικά. Οπότε πώς είναι δυνατό κάτι τέτοιο;... Μην με ρωτήσεις πώς, επειδή δεν ξέρω. Χα... Ξέρω [χαμογελά]

Πώς το κάνουμε; Από κάποιες απόψεις, μοιάζει με τον τρόπο που διαχειρίζεται μια νοικοκυρά τα του οίκου της σε συνθήκες μεγάλης φτώχειας. Τι κάνεις όταν τρία από τα παιδιά σου χρειάζονται παπούτσια; Βγαίνεις έξω και αγοράζεις για το παιδί που έχει μεγαλύτερη ανάγκη. Με παρόμοιο τρόπο θέτουμε τις προτεραιότητες κι εμείς. Δεν γνωρίζαμε από οικονομία, δεν γνωρίζαμε τίποτα, αλλά θέσαμε τις προτεραιότητές μας. Τι πρέπει να κάνουμε; Να επισκευάσουμε τους κυλίνδρους των μηχανών. Κάναμε όσα λιγότερα μπορούσαμε, αλλά για να μπορέσουμε να δουλέψουμε, έπρεπε να αλλάξουμε μια σειρά κυλίνδρων κι αυτό κόστισε πολύ. Χρειάζεσαι χρήματα και δεν γίνεται να τα έχεις σκορπίσει ήδη από τις πρώτες επισκευές. Επίσης προσπαθήσαμε να μην φτάσουμε στο σημείο, οικονομικά εννοώ, να μην έχουμε ένα οικονομικό απόθεμα σε περίπτωση που μια μηχανή εμφανίσει βλάβη. Αυτές ήταν οι πρώτες αρχές. Οικιακή οικονομία. Για παράδειγμα, όταν ξεκινήσαμε, αγοράσαμε δύο τσίγκους για τύπωμα όφσετ, για να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε. Τώρα αγοράζουμε πακέτα των 50 κάθε φορά. Φέραμε μια καινούρια τυπογραφική μηχανή στην επιχείρηση. Τη δική μας μηχανή, όχι την απαλλοτριωμένη. Επιδιορθώσαμε τους κυλίνδρους των ήδη υπαρχόντων μηχανών. Έχουμε ασφάλεια κλοπής και πυρός και νοιαζόμαστε για το περιβάλλον ή τουλάχιστον το μολύνουμε λιγότερο. Πρέπει να παραδεχτούμε ότι ο ιδιοκτήτης σεβόταν το περιβάλλον, αλλά εμείς είμαστε λίγο καλύτεροι σε αυτό, γιατί αδειάζουμε πλήρως τα μελανοδοχεία πριν τα πετάξουμε. Επίσης, πληρώνουμε φόρους και τηρούμε κανονικά τα λογιστικά βιβλία. Δεν έχουμε χρέη προς τους προμηθευτές μας και γενικά ακολουθούμε τους κανόνες. Η πρωταρχική μας δέσμευση είναι να διασφαλίζουμε την πληρωμή τη δική μας και των λογαριασμών μας. Από εκεί και πέρα, έχουμε δεσμευτεί απέναντι στις άλλες κατειλημμένες επιχειρήσεις, την κοινωνία και τις συνελεύσεις γειτονιάς που μας υπερασπίστηκαν. Η αστυνομία προσπάθησε να τους εκδιώξει, αλλά τους υπερασπιστήκαμε όπως έκαναν κι αυτοί για μας. Επίσης, έχουμε αναλάβει δεσμεύσεις έναντι αρκετών λαϊκών κουζινών και εργαζόμαστε ως μεσολαβητές για ένα εργοστάσιο παραγωγής ψωμιού. Το ψωμί επιστρέφει από τα σουπερμάρκετ και εμείς το διανέμουμε στις λαϊκές κουζίνες. Τώρα έχουμε ένα καινούριο σχέδιο, που αφορά τη μετατροπή μέρους των γραφείων του εργοστασίου σε κλινική. Εξαρχής, δώσαμε την υπόσχεση ότι θα χρησιμοποιήσουμε όλους τους διαθέσιμους χώρους.

Με την αλληλεγγύη όλα είναι δυνατά. Όταν η κοινωνία αγωνίζεται, μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα. Εμείς βέβαια ξεκινήσαμε τον αγώνα, μα ακολούθησαν και άλλοι, οι συνελεύσεις και άλλοι κατειλημμένοι χώροι εργασίας. Πέρα από το να είσαι αλληλέγγυος, πρέπει και να παλεύεις. Μπορεί να είσαι αλληλέγγυος αλλά, αν προσπαθήσουν να μας εκδιώξουν εμάς ή άλλους εργάτες σε άλλους κατειλημμένους χώρους εργασίας και δεν συμμετέχεις ενεργά στον αγώνα, όση αλληλεγγύη και αν προσφέρεις, όσα πέσος και αν έχεις, τελικά θα καταφέρουν να σε ξεφορτωθούν.

Εδώ αγωνιζόμαστε για την Chilavert. Σήμερα, παλεύουμε επίσης και για το Hotel Bauen. Το Σάββατο θα παλέψουμε για το PEN στο Venado Tuerto, στο San Antonio de Areco. Υπάρχει ένα εργοστάσιο κεραμοποιίας που πρόκειται να καταληφθεί σύντομα και υπάρχει το τυπογραφείο Conforti, όπου οι εργάτες αγωνίζονται και τους υποστηρίζουμε στο σχηματισμό κοοπερατίβων. Τη στιγμή που θα προσπαθήσουν να τους διώξουν από εκεί, εμείς θα είμαστε εκεί.

Οι συνδικαλιστές έχουν βολευτεί στις καρέκλες τους, σωστά; Κι αν βολευτείς στην καρέκλα σου, θα προσπαθήσεις να εξασφαλίσεις ότι κανένας δεν πρόκειται να σε κουνήσει από εκεί, δεν συμφωνείς; Τότε, η αλληλεγγύη χάνεται. Το ίδιο ισχύει και με όλα τα πολιτικά κόμματα. Δεν θέλουν να χάσουν τις θέσεις τους, δεν θέλουν να χάσουν τίποτα. Ο λαός δεν αξίζει τίποτα για αυτούς. Υπάρχουν μερικές εξαιρέσεις, αλλά η πλειοψηφία δεν ενδιαφέρεται. Το μόνο που θέλουν είναι να διατηρήσουν της εξουσία τους, τα πολιτικά τους αξιώματα, όλα αυτά. Ο δικός μας αγώνας δεν είναι έτσι. Αυτός ο αγώνας... Εδώ κανένας δεν με πληρώνει για να έρθω, είναι μια ηθική υποχρέωση. Είναι κάτι διαφορετικό από την υποχρέωση να παραμείνεις στην καρέκλα σου, καταλαβαίνεις; Κανένας δεν με αναγκάζει. Έρχομαι επειδή εγώ το θέλω, επειδή αισθάνομαι υποχρεωμένος να το κάνω. Αυτή είναι μια από τις διαφορές.

Είμαι αισιόδοξος για το μέλλον, επειδή όταν οι άνθρωποι αγωνίζονται καταφέρνουν πράγματα. Αν δεν παλεύεις, δεν πρόκειται να φτάσεις πουθενά. Όπως το βλέπουμε εμείς, ενώνουμε ανθρώπους, συνελεύσεις, κατειλημμένα εργοστάσια. Υπάρχει περισσότερη ενέργεια και δύναμη, περισσότερη δύναμη για να υπερασπιστείς τον εαυτό σου. Υπάρχει ελπίδα και βλέπεις μια αλλαγή. Δεν είναι κάτι τεράστιο, αλλά αν θες να σηκώσεις ένα βουνό από δω και να το μετακινήσεις πιο πέρα, πρέπει να ξεκινήσεις με ένα πετραδάκι, με κάτι που μπορείς να κουβαλήσεις. Και, σε δέκα χρόνια, το βουνό θα έχει μετακινηθεί. Δείχνουμε ότι αυτό μπορεί να γίνει. Όπως καταλάβαμε τα εργοστάσια, κάποια στιγμή στο μέλλον και η YPF [η εταιρεία που εκμεταλλεύεται το πετρέλαιο της Αργεντινής] θα ανήκει στο κράτος. Αλλά όχι στο παλιό κράτος, αλλά σε ένα κράτος ελεγχόμενο από τις συνελεύσεις εργατών και φοιτητών. Αυτός θα είναι ο σχηματισμός που θα έχει την εξουσία. Οι αποφάσεις σχετικά με την ενέργεια θα παίρνονται από τους ίδιους τους εργάτες. Δεν θα υπάρχει ο "μεγάλος κανένας", όχι ότι δεν θα είναι εκεί, αλλά δεν θα ασκεί έλεγχο πάνω στους εργάτες.

Υπάρχει ένας ύμνος των κατειλημμένων επιχειρήσεων: "Είμαστε το παρόν / και το μέλλον / Να αντιστέκεσαι και να καταλαμβάνεις / Το εργοστάσιο δεν θα κλείσει / Αντίσταση και κατάληψη / Κρατώντας τα λάβαρα μας ψηλά / θα ανορθώσουμε τη χώρα / Είμαστε το παρόν / και το μέλλον / Να αντιστέκεσαι και να καταλαμβάνεις".

Flora, κοινότητα Ava Guarani (Κοινότητα αυτοχθόνων)

Iyabeche, τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι είσαι ελεύθερος, ότι δεν είσαι σκλάβος. Είσαι ελεύθερος. Ήμασταν ελεύθεροι, Iyambae Coroico, που σημαίνει ότι είμαστε ελεύθεροι.

Παλιότερα, η ζωή στη ζούγκλα ήταν φυσική. Όλα ήταν φυσικά, ο τρόπος ζωής μας ήταν φυσικός. Κανένας δεν ερχόταν να μας καταναγκάσει για κάτι, κανένας δεν μας έλεγε κάνε αυτό και μην κάνεις εκείνο. Δεν είχαμε αφεντικά.

Θυμάμαι όταν ήμουν μικρό κοριτσάκι ακόμα, έβλεπα τον πατέρα μου να κόβει δέντρα, αλλά δεν είχα συνειδητοποιήσει ότι πληρωνόταν γι' αυτό. Εγώ και οι αδερφές μου δεν το είχαμε συνειδητοποιήσει, επειδή ήμασταν μικρές. Πηγαίναμε και τον βοηθούσαμε να βάλει σε τάξη τους κορμούς. Η εταιρεία Ledesma θα του έδινε μερικά κουπόνια με τα οποία μπορούσε να πάρει μια μερίδα φαγητό. Δεν ξέραμε τι ήταν η ζάχαρη ή η μανέστρα. Ό, τι χρησιμοποιούσαμε προερχόταν από το έδαφος. Ο πατέρας μου ήξερε πώς να καλλιεργεί τη γη κι είχαμε ένα μικρό χωράφι. Πραγματικά, είχαμε όλα όσα χρειαζόμασταν. Καλλιεργούσαμε καλαμπόκι selabati, poroto umanda, tupi, umanda, το φυτό με τα μακρύτερα φύλλα και τους μεγαλύτερους καρπούς, το anco, το zapallo, guete, batata, mandioca [καρποί των Guarani]. Καλλιεργούσαμε όλα όσα εμείς, οι Γκουαρανί,

γνωρίζαμε πώς να τα μεγαλώσουμε. Επιβιώναμε με αυτόν τον τρόπο και όταν μαζεύαμε τη συγκομιδή, διαθέταμε ήδη και το μέρος για να την αποθηκεύσουμε. Ήταν ένα διώροφο κτίριο και δεν είχαμε σκάλες ή κάτι τέτοιο. Ο πατέρας μου έφτιαξε μια σκάλα από χοντρό σκοινί και να πώς τα καταφέρναμε. Εκείνη την εποχή δεν γνωρίζαμε τα ποτά με ανθρακικό. Πίναμε chicha, cabi, siripi, όλα ήταν πράγματα που τα έφτιαχνες μόνο σου. Αυτά πίναμε. Τώρα, πίνουμε ανθρακικό και φουσκώνουμε, μας αρρωσταίνει. Πριν, τα πάντα ήταν υγιεινά. Όλα ήταν θρεπτικά.

Μπορώ να δω τις αλλαγές. Για παράδειγμα, τώρα η κόρη μου λέει: "Πρέπει να αγοράσω γιαούρτι για το μωρό μου". Και εγώ της απαντάω: "Φτιάξ' της anchi". Είναι καλαμπόκι που βράζεται με ειδική διαδικασία και κρατά τα παιδιά υγιή. Ενώ παλιά τα παιδιά δεν αρρώσταιναν με τίποτα, σήμερα τα πάντα τα αρρωσταίνουν. Ως μωρά, τρεφόμασταν από το στήθος της μητέρας μας, δεν μας έχωναν ένα μπουκάλι στο στόμα, τίποτα δεν ήταν τεχνητό. Έτσι ήταν η ζωή μας στη φύση, μέχρι που ήρθαμε εδώ.

Όλοι ζούσαμε ως οικογένειες σε ένα oca, με μια κοινή εσωτερική αυλή. Μοιραζόμασταν τα πάντα με τις γειτονικές οικογένειες. Το φαγητό τοποθετούνταν σε ένα κοινό σκεύος, μαγειρευόταν και μοιραζόταν. Καμιά οικογένεια δεν αποθήκευε φαγητό μόνο για τον εαυτό της. Οι Guarani πάντα μοιράζονται την τροφή με τους επισκέπτες. Είναι πάντα φιλόξενοι, πολύ φιλόξενοι. Και τώρα εμείς οι φτωχοί που μένουμε στην πόλη, έχουμε έλλειψη σε όλα τα είδη διατροφής. Αν υπάρχει *corepoti* [χρήμα], τρώμε, αν δεν υπάρχει δεν τρώμε. Ούτε μπορούμε να εκθρέψουμε κότες για τροφή. Όχι, δεν μπορείς να το κάνεις αυτό. Να με ποιο τρόπο ζούσαμε, μοιραζόμασταν το φαγητό, τους άγριους καρπούς. Όλη μας η τροφή προερχόταν από το βουνό. Και τώρα οι caray [υποτιμητικός χαρακτηρισμός για τους λευκούς ιδιοκτήτες γης] μας αποκαλούν chahuancos, κάτι που αποτελεί μια μορφή προσβολής. Λένε ότι είμαστε τεμπέληδες, ότι δεν μας αρέσει η δουλειά, αλλά εκείνη την εποχή είχαμε τα πάντα. Για τον τόπο που ζούσαμε χρησιμοποιούσαμε το χαρακτηρισμό "η γη χωρίς ιδιοκτήτες". Πριν έρθουν οι caray, οι πρόγονοί μας μπορούσαν να καλλιεργούν πράγματα. Είχαμε οπωροφόρα δέντρα. Είχαμε ό, τι χρειαζόμασταν.

Elvira, Fenix Salud (Κατειλημμένη κλινική)

Αποφασίσαμε να εισαχθούμε στην κλινική [χαμόγελα]. Θα εξηγήσω τι σημαίνει αυτό. Ήταν δύσκολο, επειδή η κοοπερατίβα αποτελούνταν από γιατρούς, τεχνικό προσωπικό, διοικητικό προσωπικό, πολλούς ανθρώπους γενικώς, είναι μια πολύ ετερογενής ομάδα. Η στιγμή όπου αποφασίσαμε να μπούμε και να καταλάβουμε την κλινική ήταν όντως δύσκολη. Η κατάληψη ενός εργασιακού χώρου δεν είναι κάτι που το κάνεις κάθε μέρα. Είναι λίγο τρομακτικό. Μερικοί άνθρωποι δεν υποστήριξαν την κίνηση μας και πολλοί άλλοι συμφώνησαν αλλά δεν συμμετείχαν. Πολλοί από αυτούς ήταν επαγγελματίες και ήθελαν να προστατεύσουν την εικόνα τους απέναντι στην ιατρική κοινότητα. Έτσι, λίγοι από εμάς πήραν αυτή την απόφαση και μπήκαμε και κάναμε την κατάληψη εκείνο το πρωινό.

Από τη στιγμή που καταλάβαμε την κλινική, άνθρωποι από το κίνημα άρχισαν να μας προσεγγίζουν, αυτό σημαίνει, ότι άνθρωποι από άλλους κατειλημμένους χώρους εργασίας και από διαφορετικές οργανώσεις ήρθαν να προσφέρουν την υποστήριξη τους. Έτσι, δεν αισθανόμασταν μόνοι. Για μένα ήταν όπως όταν κάθεσαι στο σπίτι και σε επισκέπτονται φίλοι. Κάπως έτσι ήταν η αίσθηση με όλους αυτούς τους ανθρώπους που μας στήριζαν. Μας έφεραν τόσα πολλά. Για παράδειγμα, υπάρχει ένα κατειλημμένο τυπογραφείο, το Chilavert, που μας τύπωσε φυλλάδια δωρεάν, και υπάρχει μια κοοπερατίβα-αρτοποιείο που μας έφερε γλυκό ψωμί. Ήταν όλοι εξαιρετικά υποστηρικτικοί απέναντι μας. Πώς λέμε έσκασαν από παντού; Κάπως έτσι ήταν η κατάσταση. Ξαφνικά, άνθρωποι τους οποίους δεν ήξερες καν έρχονταν και παρείχαν βοήθεια χωρίς προϋποθέσεις, μένοντας μαζί σου και

κρατώντας ζωντανή την κατάληψη. Μερικές φορές έρχονταν και κάθονταν πίνοντας mate, συζητούσαμε και μοιράζονταν τις δικές τους εμπειρίες. Ήταν πολύ συγκινητικό, επειδή απαγορευόταν η είσοδος στην κλινική και η υποστήριξη σε αυτήν, αλλά το έκαναν παρ' όλα αυτά. Πήραμε το ρίσκο να αγωνιστούμε για κάτι που το θεωρούσαμε δίκαιο σύμφωνα με τα δικά μας κριτήρια, κι όλοι έδειξαν την υποστήριξη τους. Αυτή η διαδικασία ήταν πραγματικά ενθαρρυντική.

Με όλη την ανάπτυξη του κοινωνικού κινήματος... Δεν το είχα σκεφτεί αυτό παλιότερα, αλλά νομίζω, εφόσον ερχόμαστε από μια περίοδο που δεν κάναμε τίποτα, που δεν συμμετείχαμε πουθενά, νομίζω ότι οι άνθρωποι σιγά σιγά βλέπουν ότι είναι ανάγκη να συμμετέχουν ενεργά. Παλιότερα, αναθέταμε τα πάντα στους ειδικούς της κυβέρνησης, αλλά τώρα συνειδητοποιούμε ότι δεν πρόκειται να λύσουν τα προβλήματα μας. Συνειδητοποιήσαμε ότι δεν υπάρχει κάποιος ηγέτης που πρόκειται να έρθει και να λύσει τα πάντα. Έτσι, χωρίς συμμετοχή δεν κερδίζεις τίποτα, δεν υπάρχει κίνηση προς τα μπρος. Αν και νομίζω ότι η συνείδηση ακόμη λείπει, ότι δεν το συνειδητοποιούν όλοι αυτό, βλέπω ότι οι άνθρωποι σιγά σιγά γίνονται όλο και πιο συνειδητοποιημένοι.

Τώρα ήρθε η δική μας σειρά να πούμε στον κόσμο τι συμβαίνει. Είπαμε στους εαυτούς μας: όσοι από εμάς συμμετείχαν σε αυτή τη διαδικασία, έχουμε την υποχρέωση να γνωστοποιήσουμε και σε άλλους ανθρώπους τι ζήσαμε και τι κερδίσαμε μέσα από τις εμπειρίες μας. Είναι δύσκολο, επειδή δεν μπορείς να μεταδώσεις με λέξεις μια βιωμένη εμπειρία στην ολότητά της. Δεν μπορώ να σου πω τι ένιωσα, αν και θα προσπαθήσω να σου μεταφέρω ό, τι μπορώ.

Elsa, Fénix Salud (Κατειλημμένη κλινική)

Στις αρχές του Ιανουαρίου του 2003, με εξαίρεση λίγους ανθρώπους, όλοι τέθηκαν σε διαθεσιμότητα. Πέρασαν δέκα μέρες, είκοσι μέρες, έξι μήνες και έπειτα η κλινική φαλίρισε. Οι ιδιοκτήτες της κλινικής σκόπευαν να την κλείσουν. Μιλούσα με τον Murua από το MNER (Εθνικό Κίνημα Κατειλημμένων Χώρων Εργασίας) και με ρώτησε: "Πως σου φαίνεται η ιδέα να σχηματίσετε μια κοοπερατίβα;" κι εγώ του απάντησα: "Είσαι τρελός;". Τότε όλα άρχισαν να συγκλίνουν προς τα κει και ήμουν... Δεν ξέρω, μιλούσα με ανθρώπους σε ομάδες των τεσσάρων, ρωτώντας τους πως το έβλεπαν, μέχρι που μια μέρα καλέσαμε μια γενική συνέλευση και όλοι καταλήξαμε σε συμφωνία.

Πως φτάσαμε σε αυτήν την απόφαση; Λοιπόν, θα σας πω, αλλά ξέρετε, ήταν η πρώτη φορά στην ζωή μου που έκανα κάτι τέτοιο.

Ήταν ημέρα Τρίτη 8:00 το πρωί, όταν συναντηθήκαμε και αποφασίσαμε να μπούμε ειρηνικά στην κλινική, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι έχουμε πολύ δουλειά μπροστά μας, αφού από τη μέρα που έκλεισε η κλινική, όλα τα βιβλία και το υλικό έμειναν εκεί. Μπήκαμε από μια πλαϊνή πόρτα, επειδή αυτή εδώ [δείχνοντας την κεντρική πόρτα] είχε πάνω της λουκέτα και τα τοιαύτα. Γι' αυτό λέω ότι μπήκαμε ειρηνικά, επειδή δεν σπάσαμε τίποτα, απλά περνούσαμε από την πόρτα και μετά την κλείναμε όταν φεύγαμε. Αυτό κάναμε μέρα και νύχτα στην αρχή της κατάληψης. Έπειτα τη νύχτα, κάποια από τα νεότερα μέλη της κατάληψης έμεναν στην κλινική, ώστε να προσέχουν μην τυχόν συμβεί τίποτα.

Δεν έχει περάσει πολύς καιρός από τότε που η αστυνομία μας έβγαλε βίαια από την κλινική, αλλά εμείς την ανακαταλάβαμε. Αρχικά, η αστυνομία παρενοχλούσε ανθρώπους από την κλινική και κάποια στιγμή συνέλαβαν ένα παιδί από εδώ. Όταν φτάσαμε και είδαμε το κτίριο περικυκλωμένο από μεγάλη αστυνομική δύναμη, καθώς και από οχήματα επίθεσης, φράχτες, πυροσβεστικά οχήματα, ενώ ταυτόχρονα από πάνω μας πετούσαν ελικόπτερα, ρωτούσαμε, μα καλά τι κάνουν; Λαμβάνοντας ειδικά υπόψη το μικρό μας αριθμό, τι στο διάολο έκαναν; Σύντομα, τους είδαμε να μπαίνουν στην κλινική με ένα αστυνομικό όχημα. Ακούσαμε τον ήχο της οξυγονοκόλλησης και είδαμε ότι είχαν σπάσει

πολλά από τα υλικά μας. Κοίτα [δείχνοντας τον εξοπλισμό], μερικές από τις εσωτερικές πόρτες όπου φυλάμε το οξυγόνο. Κατεδάφισαν την πόρτα και διέλυσαν τμήματα του φράχτη γύρω από την περιοχή από όπου εισέρχονται τα ασθενοφόρα.

Όταν μέλη από άλλες κοοπερατίβες και μέλη του κινήματος έμαθαν τι γίνεται, άρχισαν όλοι να έρχονται προς τα εδώ. Να τι σημαίνει αλληλεγγύη. Αρχικά ήμασταν δέκα, μετά είκοσι, λίγο αργότερα πενήντα και όσο περνούσε η ώρα γινόμασταν όλο και περισσότεροι. Κάποιος έφερε ένα μεγάλο φορτηγό για να το χρησιμοποιήσουμε και με αυτό οι 200 άνθρωποι που ήμασταν έξω από την κλινική κλείσαμε το δρόμο. Αποκλείσαμε τη Diaz Velez. Βάλαμε ένα μεγάλο πανό μπροστά μας και προχωρήσαμε όλοι μαζί, επειδή ήμασταν 200, προς εκείνο το σημείο.

Σου λέω, ποτέ δεν φανταζόμουνα ότι θα έστελνε κάποιος ένα ελικόπτερο να πετάει πάνω από το κεφάλι μου όλη νύχτα ή ότι θα έβλεπα ανθρώπους με ασπίδες, κράνη και γκλομπ να θέλουν να μας χτυπήσουν. Πριν από αυτό δεν καταλάβαινα τίποτα. Η αλήθεια είναι ότι αισθανόμουνα όπως ένα παιδί χαμένο στο πλήθος. Καθώς περνούσαν οι ώρες, μας κατέκλυζε η αίσθηση ότι το δίκιο ήταν με το μέρος μας. Ίσως να ήμασταν τρελοί, αλλά κι άλλοι άνθρωποι έρχονταν για να μας βοηθήσουν και να μας υποστηρίξουν. Διάφοροι βουλευτές άρχισαν να μας προσεγγίζουν, συνελεύσεις γειτονιών ήρθαν και μας υποστήριξαν, ακόμη και οι γείτονες ήρθαν να μας βοηθήσουν. Ήταν τόσο ισχυρό και ενθαρρυντικό όλο αυτό, ήταν τόσο ωραίο, ήταν ένα τόσο όμορφο αίσθημα. Η μόνη στιγμή που τρόμαξα, ήταν όταν είδα αίμα να τρέχει από το κεφάλι ενός από τους αλληλέγγυους μετά από χτυπήματα αστυνομικών.

Μετά την 30η τελείωσε η ιστορία. Τελικά διαπραγματευτήκαμε την είσοδο μας στην κλινική με την υποστήριξη όλων. Για ένα μήνα άφησαν έναν αστυνομικό φρουρό. Όχι πια. Τώρα εγώ είμαι αυτός που φρουρεί και μοιραζόμαστε αυτό το καθήκον μεταξύ μας στο εσωτερικό της κοοπερατίβας. Δεν σκοπεύουμε να καταλάβουμε την κλινική για να κάνουμε κάτι κακό. Όχι, την καταλάβαμε για να την κάνουμε να ξαναλειτουργήσει, να μπορέσουμε να εργαστούμε ξανά. Είναι τόσο απλό.

Ξέρεις, στην πραγματικότητα, όλο αυτό έχει να κάνει με την επιθυμία μας να ξαναδουλέψουμε. Δεν έχει να κάνει με συγκρούσεις ή με την επιθυμία μας να ξεκινήσουμε κάποια σύγκρουση. Έχει να κάνει με την επανοικειοποίηση των χώρων εργασίας μας. Στα αλήθεια αυτό που θέλουμε είναι να πάρουμε πίσω τις δουλειές μας.

Αυτό που έχουμε καταφέρει μετά από όλα αυτά, και ειδικά μ' αυτό τον τρόπο το εξηγώ σε ανθρώπους που είναι συνηθισμένοι να διοικούνται, είναι ότι τώρα αναπτυσσόμαστε ως ανθρώπινα όντα. Με τον τρόπο που συνήθιζε να λειτουργεί το πράγμα, όπως εδώ στην κλινική, υπήρχε πάντα ένα όριο πέρα από το οποίο δεν μπορούσες να πας. Κάθε άτομο είχε την αρμοδιότητα του, την περιοχή του και υπήρχε μια δομή. Για παράδειγμα, είτε μιλάμε για τους χώρους νοσηλείας είτε για το διοικητικό προσωπικό, ο καθένας είχε ένα αυστηρά οριοθετημένο ρόλο και παρόλο που είχαμε πολλές ιδέες και προτάσεις δεν μπορούσαμε να απευθυνθούμε πουθενά. Αυτό αλλάζει τώρα. Είμαστε ανοιχτοί στο μετασχηματισμό των πραγμάτων που κάνουμε και των τρόπων με τους οποίους τα κάνουμε. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι οι χώροι εργασίας που διευθύνονται από αφεντικά και διευθυντές έχουν ένα όριο πέρα από το οποίο δεν σε αφήνουν να πας, δεν σε αφήνουν να αναπτυχθείς, να αλλάξεις ή να δημιουργήσεις, έτσι δεν είναι; Αλλά αυτό που κάνουμε εμείς είναι να αφήνουμε τους ανθρώπους να αναπτυχθούν, να τους δίνουμε τη δυνατότητα να σκεφτούν και να συμβάλλουν στην ανεύρεση νέων τρόπων αντίστασης και δημιουργίας. Πιστεύουμε ότι με αυτόν τον τρόπο, μπορούμε να δρέψουμε τους πιο υπέροχους καρπούς. Οπότε, να προς τα πού πάμε.

Είμαστε ανθρώπινα όντα. Υπάρχει ποικιλία απόψεων στην κλινική, αλλά όπως σε ένα δέντρο με πολλά κλαδιά, το σύνολο των κλαδιών δίνει τελικά τη μορφή στο δέντρο. Η κοοπερατίβα είναι το δέντρο και ο καθένας από μας είναι ένα κλαδί με διαφορετικό σχήμα και περίγραμμα. Αποδίδουμε πολύ μεγάλη σημασία σε καθέναν από εμάς και σε όλα όσα κάνει το κάθε μέλος της κοοπερατίβας.

Ομάδα συντροφισσών, MTD La Matanza (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Δημιουργούμε ένα πρότυπο σχολείο. Όχι με την έννοια της τελειότητας, αλλά με την έννοια ότι δεν υπάρχει άλλο σχολείο παρόμοιο με αυτό. Είμαστε στη διαδικασία νομιμοποίησης του, επειδή θέλουμε να είναι τμήμα του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά όχι με τους ίδιους όρους. Ο σχεδιασμός και το πρόγραμμα μαθημάτων του δικού μας σχολείου θα είναι πολύ διαφορετικά. Αναπτύσσουμε το σχολείο στα πλαίσια του κινήματος και με άλλους γείτονες και χωρίς την παρέμβαση του κράτους. Θα πάρουμε τις αποφάσεις που θεωρούμε ότι είναι σωστές για το σχολείο. Ο στόχος είναι να δημιουργήσουμε μια αληθινή εκπαιδευτική κοινότητα, όπου όλοι θα μπορούν να συμμετέχουν σε όλες τις αποφάσεις. Είναι εφικτό κάτι τέτοιο, οπότε γιατί να μην το κάνουμε; Αρχίζουμε σκιαγραφώντας τις ανάγκες μας, τις πραγματικές ανάγκες της κοινότητας. Και μετά από εκεί και πέρα, θα αρχίσουμε να βρίσκουμε τρόπους να ανακτήσουμε και να επανορθώσουμε όλα όσα μας έχει κάνει το εκπαιδευτικό σύστημα και ό, τι αυτό προκαλεί στα παιδιά. Είναι σαν ένα μεγάλο γαϊτανάκι ιδεών.

Συντρόφισσα 2: Η ιδέα είναι ότι αυτό το σχολείο θα συντηρείται μεσοπρόθεσμα από τις μικροεπιχειρήσεις μας, όπως η μεταξοτυπία, η ραπτική, η αρτοποιία και η έκδοση βιβλίων. Η βασική ιδέα είναι να αρχίσουμε να δημιουργούμε μια νέα κουλτούρα. Η ιδέα δεν είναι να υπάρχει διαχωρισμός ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα και την ευρύτερη κοινότητα, αλλά ότι οι γονείς και η κοινότητα θα συμμετέχουν στο σχέδιο αυτό, θα εμπλέκονται στην ανατροφή των παιδιών τους και μαζί θα ανασυνθέτουν την κοινότητα. Έχουμε ένα πολύ δύσκολο καθήκον, αλλά επίσης γνωρίζουμε ότι αυτό είναι για μας μια πρόβα, ένα πείραμα. Δεν ξέρουμε πως θα εξελιχθεί, αλλά ξέρουμε σίγουρα ότι θα το κάνουμε. Ο μόνος τρόπος να δούμε που θα καταλήξει αυτό το πείραμα είναι να το κάνουμε πράξη. Θεωρούμε ότι αυτό το σχολείο θα έχει ευρύτερες επιπτώσεις. Πιστεύουμε ότι με κάποιο τρόπο θα είμαστε ικανοί να αλλάξουμε το εκπαιδευτικό σύστημα με βάση τις εμπειρίες μας. Είμαι 23 ετών και η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ήταν φρικτές εμπειρίες για μένα. Για παράδειγμα, στο γυμνάσιο μας μάθαιναν ότι κατά τη διάρκεια της δικτατορίας, οι 30.000 αγνοούμενοι εξαφανίστηκαν επειδή σίγουρα κάτι θα σκάρωναν.

Όλα τα πράγματα που μαθαίνουμε εσωτερικεύονται και είναι δύσκολο να τα βγάλουμε από μέσα μας κατόπιν. Πιστεύουμε ότι είναι δυσκολότερος ο αγώνας με τον εχθρό που κρύβουμε μέσα μας. Θέλουμε τα παιδιά να μάθουν πράγματα που πραγματικά θα τα βοηθήσουν να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους όταν μεγαλώσουν.

Συντρόφισσα 3: Οι δάσκαλοι χρησιμοποιούνται από την κυβέρνηση ως εργαλείο για την προώθηση του συστήματος και θέλουμε να έρθουμε σε ρήξη με αυτό. Οι δάσκαλοι δεν είναι εργαλεία, είναι το μέσο με το οποίο τα παιδιά μαθαίνουν. Μαθαίνουν και διδάσκουν την ίδια στιγμή, η παιδαγωγική εδώ είναι μια αμφίδρομη σχέση. Σύμφωνα με την παραδοσιακή σχέση δασκάλου-μαθητή, ο δάσκαλος είναι αυτός που έχει την εξουσία. Εμείς ξεκινάμε διαφορετικά, από τη βάση ότι η εξουσία ανήκει σε όλους μας, στη συλλογικότητα, στην κοινότητα. Αυτή η νέα ελευθερία, αυτή η νέα μορφή αμοιβαίας εκμάθησης και διδασκαλίας μας δείχνει πως μπορούν τα παιδιά να αποσυνδεθούν από την εξουσία.

Συντρόφισσα 4: Το εκπαιδευτικό σύστημα της κυβέρνησης παρέχει ένα πρόγραμμα μαθημάτων το οποίο πρέπει να το σέβεσαι, αλλά αυτή η μεθοδολογία έχει μικρή σχέση με τις συζητήσεις που κάνουμε μέσα στο κίνημα. Πως διδάσκεις; Διδάσκεις ότι ο Κολόμβος ανακάλυψε την Αμερική ή ότι οι ιθαγενείς ανακαλύφτηκαν από τον Κολόμβο; Όλα έχουν να κάνουν με τον τρόπο που διδάσκεις τα διάφορα πράγματα. Μπορείς να διδάξεις τα μαθηματικά με τον καταναγκασμό και την καταπίεση ή μπορείς να τα διδάξεις με το

ψωμί, που σημαίνει με έναν τρόπο που τα παιδιά μπορούν να τον προσεγγίσουν. Τα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν αυτά που προσπαθείς να τους εξηγήσεις, ακόμη και τα πιο αφηρημένα πράγματα που δεν είναι μέρος της καθημερινής τους εμπειρίας. Μου φαίνεται ότι χρειαζόμαστε νέους τρόπους μεταχείρισης και εκπαίδευσης των παιδιών.

Εδώ, πρέπει να έρχεσαι αντιμέτωπος με τη βία κάθε στιγμή. Θέλουμε το ζήτημα της βίας να πάψει να είναι ταμπού και να ανοίξει ως τέτοιο, αναγνωρίζοντας ότι αποτελεί τμήμα της καθημερινότητας, ώστε να είμαστε σε θέση να αλλάξουμε αυτό το γεγονός. Αν δεν παραδεχτείς αυτή την κατάσταση, όπως στα σημερινά σχολεία, όπου κηρύττουν κατά της βίας, χωρίς να αναγνωρίζουν τις εμπειρίες της πραγματικής ζωής, τότε δεν είναι δυνατή η εκμάθηση. Ούτε εμείς θέλουμε το σχολείο μας να περιλαμβάνει τη βία, αλλά θέλουμε να ξεκινήσουμε από την πραγματικότητα, αφού αυτήν την πραγματικότητα βιώνουν τα παιδιά κάθε μέρα.

Οι γονείς είναι ένα σημαντικό τμήμα του εκπαιδευτικού χώρου. Αυτό δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι θα είναι μέσα στις αίθουσες, αλλά ότι θα εμπλέκονται με διάφορους τρόπους και ένα από τα πρώτα ζητήματα με το οποίο ίσως ασχοληθούν είναι η βία.

Fernando, Bauen Hotel - Κοοπερατίβα Callao (Κατειλημμένο ξενοδοχείο)

Είμαστε από την κοοπερατίβα Callao, πρώην εργάτες του ξενοδοχείου Bauen. Το ξενοδοχείο χρεοκόπησε το Φεβρουάριο του 2001, αλλά παρέμεινε σε λειτουργία υπό τη διεύθυνση ενός μέλους της διοίκησης μέχρι το Δεκέμβριο του 2001, όταν διατάχθηκε το κλείσιμο, τα πάντα σταμάτησαν και όλοι οι εργαζόμενοι βρέθηκαν στο δρόμο. Πάνω από 60 εργαζόμενοι ανήκαν στην ίδια την επιχείρηση, συν αυτούς τους εργαζόμενους που είχαν κάποια σχέση με το ξενοδοχείο, όπως προσωπικό ασφαλείας, μπαρ, θέατρο κτλ, οπότε όσοι βρεθήκαμε χωρίς δουλειά ήμασταν πάνω από 150. Μας χρωστάνε μισθούς, μπόνους και άδειες. Λίγο καιρό πριν, περίπου πριν ένα μήνα, ήρθαμε σε επαφή με το Εθνικό Κίνημα Κατειλημμένων Χώρων Εργασίας [MNER], οι οποίοι μας είπαν ότι ήταν δυνατό να καταλάβουμε το χώρο εργασίας. Έτσι σχηματίσαμε μια κοοπερατίβα, την κοοπερατίβα Callao. Την Παρασκευή της ίδιας εβδομάδας πήραμε το κτίριο. Έπειτα, μετά την κατάληψη, πήγαμε στο δικαστή που ήταν υπεύθυνος για την υπόθεση και μας έδωσε την προσωρινή επιμέλεια του ξενοδοχείου.

Ο πρωταρχικός μας σκοπός είναι η επανοικειοποίηση του χώρου εργασίας μας και σε δύο μήνες πρόκειται να λειτουργήσουμε ξανά το ξενοδοχείο. Η νομοθεσία της πόλης περιλαμβάνει έναν καινούριο νόμο που είναι τρόπον τινά προσωρινός, βασικά ισχύει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ο οποίος λέει ότι μπορεί να αναγνωριστεί η απαλλοτρίωση και μετά μπορούμε να λειτουργήσουμε το ξενοδοχείο για μια περίοδο 2 ετών, η οποία μπορεί να επεκταθεί για δύο ακόμη χρόνια, και ξανά, μέχρι να καταθέσουμε μια προσφορά αγοράς της χρεοκοπημένης επιχείρησης. Με αυτό τον τρόπο το κτίριο θα μπορεί να γίνει δικό μας.

Η ιδέα μας είναι να συνεχίσουμε να παρέχουμε τις υπηρεσίες που πρόσφερε το ξενοδοχείο και πρώτα. Ήταν ένα ξενοδοχείο πέντε αστέρων. Το ξενοδοχείο είναι όντως τεράστιο, με έξι κύριους χώρους, ένα θέατρο, μία αίθουσα μπόουλινγκ, όπου μπορούν να διοργανωθούν και χοροί, 220 δωμάτια και μια πισίνα. Η ιδέα τώρα είναι να το ανοίξουμε σύντομα με λιγότερα δωμάτια, ίσως 70 ή 80 για αρχή, και να αρχίσουμε να λειτουργούμε τις αίθουσες, το εστιατόριο και το θέατρο για να διοργανώνουμε όλα τα είδη πολιτιστικών και κοινωνικών γεγονότων με την κοινότητα.

Το κίνημά μας βοηθά όσους δούλευαν σε χώρους εργασίας που έκλεισαν ή χρεοκόπησαν, να δουν πως μπορούν να ανακτήσουν τις δουλειές τους. Δεν υπάρχει σε εθνικό επίπεδο. Δεν είναι κάποια εθνική οργάνωση. Είναι ένα κίνημα που βοηθά τους εργάτες σε τοπικό επίπεδο, παρέχοντας πληροφορίες και συμβουλές. Υπάρχουν ορισμένες συμφωνίες που πρέπει να γίνουν με την κυβέρνηση και κάποιοι στο κίνημα διαθέτουν την πληροφόρηση για το πώς να γίνει κάτι τέτοιο. Για παράδειγμα, προχθές είχαμε μια συνάντηση με το γραμματέα Οικονομικής Ανάπτυξης του Buenos Aires για να εξετάσουμε τη βιωσιμότητα του ξενοδοχείου, συζητώντας πράγματα όπως το κόστος της επαναλειτουργίας, εξετάζοντας την πιθανότητα μιας παροχής ή ενός εύκολου δανείου ώστε να ξεκινήσουμε κτλ.

Στην κατάληψη συμμετέχουν άνθρωποι από κάθε τμήμα του ξενοδοχείου. Η ιδέα είναι να αυτοοργανωθούμε και να μην έχουμε σχέση με οποιονδήποτε επενδυτή που θα προσφέρει χρήματα, αλλά μετά θα θέλει να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων. Όλες οι αποφάσεις θα παίρνονται από τους εργάτες. Είμαστε εργαζόμενοι από κάθε τμήμα του ξενοδοχείου, από την υποδοχή, από τη συντήρηση, από το τμήμα καθαρισμού, από τους barman, τους σερβιτόρους. Όλοι. Η ιδέα είναι να βρούμε το κεφάλαιο μέσω πίστωσης από μια κρατική παροχή, αλλά όχι μέσω κάποιου επενδυτή ή κάτι τέτοιο. Θέλουμε να είμαστε ανεξάρτητοι και να μην χρειαστεί να εγκαταλείψουμε τη διαχείριση του ξενοδοχείου για οικονομικούς λόγους. Θέλουμε να το διαχειριζόμαστε εμείς οι ίδιοι.

Τίποτα δε χάνεται, αν έχεις ελπίδα και κίνητρο είτε στη δουλειά είτε στην ζωή την ίδια. Τίποτα δεν είναι ακατόρθωτο, αν έχεις την επιθυμία και ξέρεις που θες να πας.

Jesus, Asamblea Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Α! Αυτό [δείχνει ένα παρακείμενο κτίριο], αυτό ήταν μια τράπεζα. Η Banco de Mayo. Ήταν μια τράπεζα που πρακτικά δεν είχε ιδιοκτήτη. Καταλάβαμε αυτό το χώρο 7 μήνες πριν. Καταλήφθηκε από -και για- τη γειτονιά. Ποτέ δεν σπάσαμε τις κλειδαριές. Δεν χρησιμοποιήθηκε βία για την κατάληψη του χώρου. Κανένας δεν μένει εδώ, επειδή ανήκει στη συνέλευση. Ανήκει στη γειτονιά, κάνουμε πολλά πράγματα εδώ, αλλά κανένας δεν χρησιμοποιεί το χώρο για στέγαση.

Εδώ πραγματοποιούνται πολλές δραστηριότητες που είναι ανοιχτές και δωρεάν για τη γειτονιά. Υπάρχουν θεατρικά εργαστήρια όπου διδάσκεται θέατρο και ανεβαίνουν παραστάσεις. Υπάρχουν εργαστήρια μεταξοτυπίας, η ομάδα Arte Arde που ασχολείται με όλα τα είδη πολιτικής γλυπτικής. Και η ομάδα Etcetera, η οποία είναι μια άλλη στρατευμένη καλλιτεχνική ομάδα που διοργανώνει εργαστήρια εδώ. Διοργανώνονται εκθέσεις, μαθήματα τάνγκο κι όλα αυτά δωρεάν. Γίνονται επίσης μαθήματα τάι τσι, αραβικών χορών, ενισχυτική διδασκαλία για παιδιά που πάνε σχολείο και υπάρχει και βιβλιοθήκη. Πραγματοποιούνται πολλές δραστηριότητες. Πιο αργά, τα σαββατοκύριακα, διοργανώνεται μια τεράστια λαϊκή κουζίνα και μοιράζονται μεγάλες τσάντες με φαγητό σε ανθρώπους που το έχουν ανάγκη. Υπάρχει ένα υπαίθριο σνακ μπαρ που τώρα είναι ανοιχτό και είναι για τα παιδιά που πάνε σχολείο. Όταν τελειώνουν το σχολείο, έρχονται εδώ για κολατσιό. Τα απογεύματα γίνονται πολλές δημόσιες συζητήσεις. Για παράδειγμα, κάθε Πέμπτη στις 8, γίνονται διαφόρων ειδών συζητήσεις με δημοσιογράφους και συγγραφείς που έρχονται για να παρουσιάσουν βιβλία ή να δώσουν διαλέξεις. Έχουμε μια αρκετά μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων που είναι χρήσιμες για την κοινότητα.

Toto, MTD la Plata (Κίνηση ανέργων)

Η πρώτη προτεραιότητα για τις οικογένειες του κινήματος είναι η κάλυψη των βασικών μας διατροφικών και θρεπτικών αναγκών. Είμαστε ακόμη σε πρώιμα στάδια όσον αφορά την οργάνωση ορισμένων εγχειρημάτων, από τα οποία το πιο χρήσιμο είναι η οργάνωση λαϊκών κουζινών, πράγμα δύσκολο. Με το που αρχίσει να σχηματίζεται μια ομάδα σε μια γειτονιά, αυτό που κάνει σχεδόν αμέσως είναι η οργάνωση μιας λαϊκής κουζίνας. Δεν είναι κάτι προσχεδιασμένο. Συμβαίνει με φυσικό τρόπο γιατί, αν θα έπρεπε να φτιάξεις μια λίστα με τις ανάγκες σου, η τροφή θα ερχόταν πρώτη. Ειδικά οι λαϊκές κουζίνες συμβάλλουν

σ' αυτό και αργότερα προστίθενται δραστηριότητες, όπως η παρασκευή ψωμιού και η καλλιέργεια οργανικών λαχανικών. Όλες αυτές οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται συλλογικά. Δεν σημαίνει ότι ο καθένας έχει το δικό του φούρνο για να φτιάχνει το δικό του ψωμί. Ό, τι οργανώνεται στη γειτονιά είναι για όλους.

Υπάρχουν πολλές άλλες ομάδες και κινήματα που είναι πιο εξελιγμένα όσον αφορά το τι παράγουν, σε τι ποσότητες, κτλ. Για παράδειγμα, ορισμένα κινήματα είναι σε θέση να παράγουν περισσότερα πράγματα από όσα χρειάζεται η γειτονιά και μετά πουλάνε το περίσσευμα και χρησιμοποιούν τα λεφτά για την κάλυψη άλλων αναγκών. Επίσης, υπάρχουν πολλές ομάδες που πραγματοποιούν μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων, όπως η εκτροφή ζώων.

Καθώς οργανωθήκαμε και ήμασταν σε θέση να αντιμετωπίσουμε το άμεσο ζήτημα της πείνας στη γειτονιά, σύντομα αντιληφθήκαμε ότι η τροφή που είχαμε στη διάθεση μας ήταν χαμηλής περιεκτικότητας σε βιταμίνες και πρωτεΐνες και όχι ιδιαίτερα θρεπτική. Δεν υπήρχε καθόλου κρέας και δεν υπήρχε η δυνατότητα αγοράς του, επειδή είναι πολύ ακριβό. Σήμερα, δεν υπάρχει οικογένεια που να τρώει κοτόπουλο μια φορά την εβδομάδα. Είναι κάτι αδιανόητο με την τιμή του κοτόπουλου εδώ, πόσο μάλλον αν είναι τηγανισμένο, το οποίο κοστίζει περισσότερο. Η κατανάλωση κρέατος μία φορά την εβδομάδα είναι κάτι αδιανόητο. Έχοντας αυτό κατά νου, αποφασίσαμε να εκθρέψουμε ζώα. Δεν το είχαμε σχεδιάσει εξαρχής, αλλά προέκυψε από τις αναγκαιότητες που παρατηρήσαμε. Υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για να έρθει αυτό σε πέρας. Μία από τις συζητήσεις που ακόμη δεν έχουμε κάνει είναι το τι πρόκειται να κάνουμε αν διαθέτουμε περισσότερα από όσα χρειαζόμαστε, πέρα από τις ανάγκες της γειτονιάς, πως θα τα διανείμουμε κτλ.

Ένα άλλο εγχείρημα που συζητάμε είναι η κατασκευή ενός καλύτερου αρτοποιείου. Αυτό που διαθέτουμε τώρα είναι παλαιού τύπου, με φούρνους από πηλό και ξύλο. Θέλουμε να προμηθευτούμε ηλεκτρικούς φούρνους, τέτοιους που να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε εσωτερικό χώρο, σε αντίθεση με τους φούρνους που έχουμε τώρα, οι οποίοι μπορούν να δουλέψουν μόνο σε εξωτερικό χώρο. Ο εσωτερικός χώρος θα μπορούσε να λειτουργήσει επίσης ως αρτοποιείο. Μας ενδιαφέρουν οι βελτιώσεις σε αυτές τις δραστηριότητες, έτσι ώστε να μπορεί να επεκταθεί η παραγωγή. Επίσης, σκεφτόμαστε και άλλα σχέδια, ώστε να καλύψουμε και άλλες μας ανάγκες. Για παράδειγμα, την κατασκευή παπουτσιών, αυτό θα ήταν μια σημαντική κατάκτηση.

Ο τρόπος που οργανωνόμαστε είναι από πολλές απόψεις παρόμοιος με αυτόν των υπόλοιπων MTD. Είμαστε όλοι διαφορετικοί, όλα τα MTD, αλλά υπάρχει κάτι που μοιραζόμαστε, το οποίο είναι οι συνελεύσεις γειτονιάς και η συλλογική λήψη αποφάσεων. Σε κάθε γειτονιά γίνονται συνελεύσεις, οι οποίες είναι ανοιχτές και ο καθένας μπορεί να μιλήσει. Υπάρχουν επίσης κοινές συνελεύσεις όλων των γειτονιών που είναι τμήμα του MTD. Υπάρχουν διάφοροι τύποι συμμετοχής στις συνελεύσεις, οι οποίοι μερικές φορές σχετίζονται με το τι συζητάμε, όπως για το αν πρόκειται για κάποιο ζήτημα της καθημερινότητας ή για κάτι ευρύτερο. Αυτές τις μεγαλύτερες συνελεύσεις τις ονομάζουμε ολομέλειες. Στις συνελεύσεις μας μπορούν, αν θέλουν, να συμμετέχουν σύντροφοι από οποιαδήποτε γειτονιά. Σε αυτές τις συνελεύσεις συχνά επεξεργαζόμαστε και αναπτύσσουμε ζητήματα που είναι κοινά για τις γειτονιές, εγχειρήματα που αφορούν την περίθαλψη, το συλλογικό μας τύπο, κτλ. Είναι ένας χώρος όπου συζητάμε και επιλύουμε όλα τα είδη προβλημάτων που σχετίζονται με τα σχέδια μας και τις σχέσεις μας. Έτσι ήταν από την αρχή.

Adriana, Clinica Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Αρχικά, αισθανόμασταν ότι δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα. Οι επίσημοι κανονισμοί δεν θα μας επέτρεπαν να συνεχίσουμε να δουλεύουμε στην κλινική. Οι διοικητές έφυγαν, έκλεισαν τα πάντα και οι δουλειές μας χάθηκαν. Μετά από λίγο καιρό, διοργανώναμε συνέλευση κάθε Πέμπτη και κάπως έτσι ξεκινήσαμε. Αρχίσαμε να καταθέτουμε ιδέες σχετικά με το πώς θα επιστρέψουμε στη δουλειά μας. Συγκεντρώσαμε μερικά χρήματα ώστε να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε ξανά την κλινική, όταν θα ερχόταν ο καιρός.

Το Σεπτέμβριο του 2001, μία νέα επιχειρηματική ομάδα ήρθε και έθεσε εκ νέου σε λειτουργία την κλινική. Μετά από αυτό, λειτούργησε για ένα χρόνο περίπου, αλλά ακόμη δεν παίρναμε καν το μισθό που μας αναλογούσε. Έπειτα, σταμάτησαν να μας πληρώνουν εντελώς. Αυτό συνέβη τον Ιούνιο. Έπειτα, εξέδωσαν μια επίσημη ανακοίνωση που μας έλεγε ότι έπρεπε να πάρουμε άδεια άνευ αποδοχών για 21 ημέρες. Είχαμε προβλήματα.

Αποφασίσαμε να παραμείνουμε στην κλινική, χωρίς μισθό και χωρίς τους επιχειρηματίες. Ήταν δύσκολο. Ξέρεις, ήταν τόσο, μα τόσο δύσκολο [κλαίει]... Με συγχωρείς. Ήμασταν μέσα δεκαπέντε μερόνυχτα. Είχαμε νερό, αλλά αυτό ήταν όλο. Δεν υπήρχε φαγητό. Τελικά ήρθε η δικηγόρος, μας είπε ότι έπρεπε να πάμε σπίτια μας, επειδή με αυτόν τον τρόπο δεν θα τα βγάζαμε πέρα. Μας είπε ότι τελικά θα πληρωνόμασταν, αλλά δεν ήξερε πότε, επειδή ο πελάτης της δεν είχε τα χρήματα. Ήταν πολύ χοντρό για να το καταπιούμε αδιαμαρτύρητα.

Πολλοί σύντροφοι από το ιταλικό νοσοκομείο, που είναι στο επόμενο τετράγωνο, ήρθαν και μας έφεραν προμήθειες. Ήρθαν επίσης και τη νύχτα για υποστήριξη. Έφερναν τροφή και υποστήριξη [κλαίει]. Ήταν μια πραγματικά δύσκολη και επώδυνη κατάσταση. Δεν είναι από τις εμπειρίες που μπορεί να τις διαχειριστεί ο καθένας. Όσον αφορά μένα, αισθάνομαι ότι τώρα είμαι πιο έμπειρη και μπορώ να αντέξω περισσότερα σε σχέση με το παρελθόν και είμαι έτοιμη να συνεχίσω ανεξάρτητα από το τι πρέπει να γίνει ή από το πόσο χρόνος θα χρειαστεί.

Την ίδια στιγμή, πολλοί σύντροφοι άρχισαν να κάνουν δουλειές του ποδαριού. Επίσης, αρχίσαμε να ψάχνουμε για πόρους. Πηγαίναμε σε κάθε συνέλευση. Κυκλοφορούσαμε με ένα κουτί ενίσχυσης για την κλινική και ζητούσαμε από τον κόσμο να συνεισφέρει. Η κατάσταση μας έκανε πιο ώριμους. Ένας εκπρόσωπος του κοινοβουλίου εμφανίστηκε κάποια στιγμή, μας μίλησε και αναζήτησε εκ μέρους μας λύσεις σε κυβερνητικό επίπεδο.

Έπειτα, σε μία από τις συνελεύσεις έπεσε η ιδέα να ξεκινήσουμε μια κοοπερατίβα υγείας. Βέβαια, αρχικά δεν είχαμε ιδέα τι έπρεπε να κάνουμε. Αρχίσαμε να ερευνούμε, συμβουλευτήκαμε το βουλευτή και αρχίσαμε να ψάχνουμε τους κανονισμούς που αφορούσαν την έναρξη μιας κοοπερατίβας. Το πρώτο πράγμα που έπρεπε να κάνουμε ήταν να πάρουμε άδεια από το Δημοτική Αρχή Δημόσιας Υγείας και σε όλα αυτά είχαμε πρόσβαση μέσω του βουλευτή. Βρήκαμε ότι μπορούσαμε να το κάνουμε και έτσι συνεχίσαμε σε αυτή την κατεύθυνση, καταγραφήκαμε στα επίσημα μητρώα και συμμορφωθήκαμε με τους κανονισμούς. Ανακαλύψαμε ότι μπορούσαμε να παρέχουμε περίθαλψη ως εξωτερικά ιατρεία και να αναλάβουμε την παρακολούθηση των ασθενών, οπότε η κλινική άνοιξε στις 18 Νοεμβρίου του 2002.

Alberto, Clinica Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Αρχίσαμε να δουλεύουμε με σύμβαση περίπου τον Αύγουστο ή το Σεπτέμβριο του 2001. Υπογράψαμε τη σύμβαση, αν και γνωρίζαμε ότι η νέα αυτή επιχείρηση δεν θα ήταν τυπική στην πληρωμή των μισθών μας. Ξέραμε ότι θα καθυστερούσαν μισθούς, αλλά δεχτήκαμε επειδή νομίζαμε ότι τελικά η πληρωμή μας ίσως να γινόταν κανονικά. Αλλά δεν συνέβη ακριβώς έτσι. Η πληρωμή των μισθών μας καθυστερούσε όλο και περισσότερο, συσσωρευόταν όλο και μεγαλύτερο χρέος και περίπου τον Ιούνιο του 2002, οι πρώην ιδιοκτήτες της κλινικής αποφάσισαν να πουλήσουν το πακέτο των μετοχών σε άλλο επιχειρηματικό όμιλο. Η νέα διεύθυνση μας κάλεσε όλους σε συνάντηση, μας είπε ότι θα τιμούσε τις υποχρεώσεις της, αλλά έπρεπε το κτίριο να κλείσει για 80 ημέρες λόγω επισκευών.

Κατά τη διάρκεια των 80 ημερών που ήμασταν σε διαθεσιμότητα, πηγαίναμε στην κλινική για να δούμε τι πραγματικά συνέβαινε, επειδή είχαμε ορισμένες αμφιβολίες. Δεν ξέραμε τι γινόταν, αλλά είδαμε ότι δεν γινόταν καμία επισκευή. Οι νέοι ιδιοκτήτες είχαν προσλάβει μερικούς ένοπλους φρουρούς.

Έτσι ξεκίνησε η κατάληψη της κλινικής. Οι ιδιοκτήτες ήρθαν και προσπάθησαν να μας πιέσουν. Από τη μία, έλεγαν πως ό, τι κάναμε ήταν εντάξει, επειδή είχαμε ήδη καταθέσει εξώδικο, αλλά θεωρούσαν ότι η μέθοδος της κατάληψης ήταν λάθος κτλ. Τους είπαμε πως ο μόνος λόγος που ήταν εδώ ήταν για να μας πιέσουν, ότι δεν είχαν τα χρήματα για να εξοφλήσουν αυτά που μας χρωστούσαν, οπότε δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα και έπρεπε να φύγουν. Τότε υπήρξε ένταση, πολύ ένταση... Πολύ νευρικότητα, μπορούσες να το δεις, αλλά στο τέλος αποφάσισαν να φύγουν. Όταν έφυγαν, κάναμε μια αναφορά με την οποία δηλώναμε πως έχουμε τον έλεγχο των εγκαταστάσεων και τότε μας ήρθε η ιδέα να ξαναλειτουργήσουμε την κλινική εμείς οι ίδιοι. Η μόνη βιώσιμη δυνατότητα που βλέπαμε ήταν ο σχηματισμός μιας εργατικής κοπερατίβας.

Αρχικά, ήμασταν 38 άτομα, αλλά η σύνθεση ήταν μικτή. Κάποιοι από εμάς ανήκαμε σε αυτούς που κατέθεσαν το εξώδικο για την πληρωμή των χρωστούμενων, ενώ πολλοί άλλοι μπήκαν στο εγχείρημα αργότερα. Όσοι αποφάσισαν να συμμετέχουν, κατάλαβαν ότι αυτό ήταν ένα πολύ σοβαρό εγχείρημα και ότι δεν υπήρχε στην πραγματικότητα άλλη διέξοδος. Όλοι συμφωνούσαμε πως ήταν εφικτό. Αρχικά, νομίζω ότι το ήμισυ των πραγμάτων που κάναμε ήταν να προσπαθούμε να κρατηθούμε από όπου μπορούσαμε, ώστε να μην πέσουμε στον γκρεμό, να πιαστούμε από καμιά ρίζα, να κρατηθούμε από οτιδήποτε ώστε να μην κατρακυλήσουμε. Ξεκινώντας από αυτή τη βάση, αναπτύξαμε την ιδέα επαναλειτουργίας της κλινικής.

Όλοι ενεπλάκησαν σ' αυτό το σχέδιο για τον ίδιο λόγο· έλλειψη εργασιακής προοπτικής και ανάγκη επιβίωσης. Αλλά επίσης, αποφασίσαμε ότι δεν θέλαμε να παρέχουμε το ίδιο είδος περίθαλψης με πριν, όταν αυτό που μετρούσε ήταν τα χρήματα σου και όχι η υγεία σου. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο ασκείται παραδοσιακά η ιατρική εδώ, αλλά και σε πολλές άλλες χώρες. Η ιδέα μας ήταν να μπορούμε να επιβιώνουμε, να φέρνουμε ένα εισόδημα στο σπίτι, χωρίς να πρέπει να κλέβουμε ή να εκμεταλλευόμαστε κανέναν.

Θέλουμε να παρέχουμε αξιοπρεπείς και επαγγελματικές υπηρεσίες, όσο επαγγελματικές γίνεται, παρέχοντας περίθαλψη στους ανθρώπους που τη χρειάζονται περισσότερο. Μία ημέρα την εβδομάδα φροντίζουμε τους ανέργους. Αναγκαστικά, σε κάποιους παρέχουμε τις υπηρεσίες μας επί πληρωμή, επειδή δεν έχουμε άλλη πηγή χρηματοδότησης. Ωστόσο, προσπαθούμε να βρούμε πόρους, επειδή όταν περιθάλπουμε ανέργους, δεν έχουμε τους πόρους για εργαστηριακές εξετάσεις ή ακτινογραφίες. Δεν διαθέτουμε κάποιο τρόπο αντιμετώπισης αυτής της κατάστασης, επειδή μας λείπουν οι οικονομικοί πόροι. Αντιμετωπίζουμε πολλές προκλήσεις σε αυτό το εγχείρημα.

Θέλουμε να παρέχουμε περίθαλψη σε όποιον είναι περιθωριοποιημένος σε αυτή την κοινωνία. Συνδεόμαστε με όλες τις διαφορετικές ομάδες και κινήματα. Πολλές και διαφορετικές ομάδες ανθρώπων έχουν οικειοποιηθεί τους χώρους εργασίας τους και η καθεμία από αυτές έχει διαφορετικές δομές, δεσμούς και σχέσεις. Είμαστε πολιτικά ανεξάρτητοι. Όλες οι αποφάσεις που αφορούν την κοοπερατίβα λαμβάνονται στη συνέλευση. Όλα ρυθμίζονται εκεί, ακόμη και τα μικρότερα ατομικά προβλήματα, όπως κάποια αλλαγή στο πρόγραμμα. Όλο αυτό το κάνουμε σταδιακά, οπότε δεν κάνουμε λάθη.

Σύντροφοι και συντρόφισσες, MTD Allen και MTD Cipoletti (Κινήσεις ανέργων)

Σύντροφος, MTD Allen: Ξεκινήσαμε τον αγώνα μας σχετικά με την υγεία, επειδή πιστεύουμε ότι ο καπιταλισμός παράγει την ασθένεια. Όχι. Ο καπιταλισμός παράγει άρρωστους ανθρώπους και την ασθένεια, με αυτή τη σειρά. Αυτό συμβαίνει, επειδή ζούμε σε μια κοινωνία όπου όλοι είναι σε κατάσταση μόνιμης απελπισίας και αυτό είναι κάτι που αρρωσταίνει τους ανθρώπους.

Η ίδια η αλλοτρίωση, όπως και η υποταγή στην εξουσία, αφορά ένα μεγάλο τμήμα της κατάστασης της υγείας. Έτσι, τα εγχειρήματά μας όσον αφορά την υγεία ξεκινούν ως αντίσταση στον καπιταλισμό. Στην τελική, μπορεί να έχουμε επαρκή ποσότητα φαρμάκων, μπορεί να θεραπεύουμε πολλούς ανθρώπους, αλλά οι άνθρωποι θα συνεχίσουν να αρρωσταίνουν. Προσπαθούμε να ενθαρρύνουμε τη δημιουργία νέων σχέσεων φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων των νέων σχέσεων με τους επαγγελματίες υγείας, όχι μόνο μεταξύ μας. Οι σύντροφοι ρυθμίζουν τις δικές τους σχέσεις περίθαλψης, όλες εντός του κινήματος. Οι σύντροφοι που το κάνουν αυτό δεν γνωρίζουν απαραίτητα ιατρική, αλλά κατανοούν τη δυναμική της υποταγής, ιδιαίτερα τη δυναμική μεταξύ του γιατρού ή του νοσηλευτή και του ασθενή. Έτσι, ένα από τα σχέδια του κινήματος έγινε η διαχείριση της υγείας. Όχι, δεν μας αρέσει καθόλου η λέξη "διαχείριση", οπότε γιατί το αποκαλούμε "διαχείριση υγείας" είναι ένα καλό ερώτημα. Στο σημερινό σύστημα περίθαλψης υπάρχει μια πολύπλοκη σχέση δούναι και λαβείν. Υπάρχουν αγορές, φαρμακεία από όπου αγοράζεις τα φάρμακα σου, νοσοκομεία, επαγγελματίες και όλα αυτά είναι επιχειρήσεις. Αντίθετα, εμείς προσπαθούμε να διαχειριστούμε όλο αυτό το ζήτημα της υγείας βασισμένοι στις καθημερινές μας ανάγκες και στην επιθυμία μας για ένα διαφορετικό τρόπο φροντίδας.

Συντρόφισσα, MTD Cipoletti: Ναι, είναι σημαντικό να μην πέσεις σε κάποιο είδος ντετερμινισμού. Αν χάσουμε από τα μάτια μας τους στόχους μας, θα χάσουμε και το έμβρυο αυτής της νεοσύστατης αυτόνομης οργάνωσης. Το έχουμε αυτό κατά νου. Αν δεν ίσχυε αυτό, θα τα είχαμε σχεδιάσει όλα ήδη και ο δρόμος μπροστά μας θα ήταν σύντομος και εύκολος. Δεν υπάρχει κάτι που να μας λέει πως αυτό που κάνουμε είναι "το σωστό" ή "ο τρόπος". Έχουμε συζητήσει αυτές τις ιδέες με πολλούς συντρόφους από το MTD Solano και όχι μόνο, και είναι πιθανό σε μερικά από αυτά τα πράγματα να κάνουμε λάθος.

Carlos G., Zanon (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Όλοι έρχονται από δω. Περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο λόγο, για να δουν το φαινόμενο που συμβαίνει εδώ, τον εργατικό έλεγχο ενός εργοστασίου κεραμοποιίας. Έρχονται να δουν πράγματα, όπως το γεγονός ότι δουλεύουμε σε ομάδες, όλοι δουλεύουμε μαζί, και την ισότητα των μισθών. Δεν έχω διαβάσει πολύ Τρότσκι ή Μαρξ ή οτιδήποτε σχετικά με το τι είναι ο καπιταλισμός ή ο σοσιαλισμός, αλλά σύμφωνα με αυτά που μας λένε οι άνθρωποι που έρχονται εδώ, αυτό που κάνουμε είναι η επιτομή του σοσιαλισμού.

Όλα ξεκίνησαν πολύ πριν καταλάβουμε το εργοστάσιο το 2001. Ξεκίνησαν όταν αναλάβαμε την ηγεσία του συνδικάτου. Το συνδικάτο εδώ, όπως και σε πολλά άλλα μέρη της χώρας, ήταν γραφειοκρατικό και είχε την ίδια διεφθαρμένη ηγεσία για πάνω από δεκατέσσερα χρόνια. Αν γινόταν αντιληπτή η όποια αντίθεση σου στο συνδικάτο, έμπαινες στη λίστα των υποψηφίων για απόλυση. Στο τέλος του μήνα και στο τέλος του χρόνου, κάθε χρόνου, το εργοστάσιο αναδιαρθρωνόταν, κάτι που ισοδυναμούσε με την απόλυση περίπου ογδόντα με εκατό ανθρώπων. Αυτό ήταν η αναδιάρθρωση. Μέσα από αυτή την εμπειρία γεννήθηκε μια ομάδα συντρόφων. Ήταν ανάγκη να αντισταθούμε στην ανασφάλεια που δημιουργούσε η απειλή της απόλυσης κάθε χρόνο, το να περιμένεις κάθε χρόνο να δεις αν θα σε ξεφορτώνονταν ή όχι. Το κίνημα προέκυψε μέσα από αυτή την αντίσταση.

Οι σύντροφοι άρχισαν να οργανώνονται γύρω από την ανάγκη για εργασιακή σταθερότητα. Πρώτον, πραγματοποιούσαν ανεπίσημες συναντήσεις εκτός εργοστασίου με διάφορους εργάτες από το εργοστάσιο. Αυτές οι συζητήσεις ήταν τόσο επιτυχημένες, ώστε όταν ήρθε η στιγμή των επόμενων εσωτερικών εκλογών, εμφανίστηκαν δύο λίστες υποψηφίων. Η μία ήταν η επίσημη λίστα, αυτή που βλέπαμε κάθε φορά, η οποία είχε όλους τους γραφειοκράτες και η άλλη ήταν η "εξόριστη λίστα". Αυτή η λίστα σχηματίστηκε

από συντρόφους, οι οποίοι μέχρι και σήμερα αποτελούν την πλειοψηφία της ηγεσίας του συνδικάτου. Ακόμη έχουμε συνδικάτο εδώ, ακόμη και κάτω από εργατικό έλεγχο. Η "εξόριστη λίστα" τα κατάφερε και νίκησε. Η πλατφόρμα της ήταν απλή: υποσχέθηκαν ότι δεν θα τα διαπραγματεύονταν με τα αφεντικά, ότι δεν θα πρόδιδαν τους εργάτες και ότι το μόνο πράγμα για το οποίο θα αγωνίζονταν ήταν τα δικαιώματα όλων των εργατών. Αυτές οι υποσχέσεις είναι ο λόγος που τώρα γιορτάζουμε ό, τι συνέβη.

Αμέσως μόλις κέρδισαν την ηγεσία του συνδικάτου, άρχισαν να ασχολούνται με τα προβλήματα στο εσωτερικό της επιχείρησης. Ξεκίνησε μια βροχή παραπόνων, παράπονα σχετικά με την έλλειψη μέτρων προστασίας, σχετικά με εργατικά ατυχήματα και κινδύνους σχετιζόμενους με την εργασία. Αυτό ήταν το πρώτο σημείο στο οποίο έδωσαν έμφαση οι σύντροφοι. Σύντομα, οι σύντροφοι παρατήρησαν ότι η πληρωμή μας καθυστερούσε κάθε μήνα, οπότε άρχισαν να ελέγχουν όλες τις πωλήσεις και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες των αφεντικών.

Επίσης, οι σύντροφοι οργάνωσαν γεγονότα που στόχευαν να δομήσουν την ενότητα μεταξύ μας, ένα τουρνουά ποδοσφαίρου, για παράδειγμα. Όλοι οι εργάτες του εργοστασίου συμμετείχαν στο τουρνουά. Σχηματίσαμε ομάδες ανά τομέα εργασίας και με βάση τη διάρθρωση σε ομάδες εξελέγησαν αντιπρόσωποι. Άρα το τουρνουά δεν είχε μόνο ψυχαγωγικό ρόλο, πραγματοποιήθηκαν και πολλές συζητήσεις σχετικά με το εργοστάσιο. Το ποδόσφαιρο ήταν ένας τρόπος να συνδέσουμε την ψυχαγωγία με τις ζωές μας στο εργοστάσιο, να σφυρηλατήσουμε την ενότητα και την οργάνωση μέσα από αυτή την ενότητα. Και όντως λειτούργησε.

Το βάπτισμα του πυρός για την νέα ηγεσία του συνδικάτου ήταν η απεργία διάρκειας εννέα ημερών. Δεν είχε πραγματοποιηθεί άλλη τόσο εκτεταμένη σε μέγεθος και διάρκεια απεργία στην ιστορία του εργοστασίου. Είχαν γίνει μονοήμερες απεργίες σε εθνικό επίπεδο και τα συναφή, αλλά απεργία αποκλειστικά στο εργοστάσιο; Όχι, ποτέ. Η εταιρεία είχε αρχίσει να καθυστερεί τις πληρωμές των μισθών μας στις αρχές του 2000. Έτσι όταν έφτασε η μέρα που κανονικά πληρωνόμασταν και είδαμε ότι οι μισθοί μας δεν καταβλήθηκαν, αποφασίσαμε να μην το ανεχτούμε άλλο. Είπαμε "όχι, δουλέψαμε και πρέπει να μας πληρώσετε". Τα προϊόντα που παράγαμε πουλιόνταν, αλλά οι μισθοί μας δεν καταβάλλονταν.

Η εταιρεία είχε διακηρύξει προληπτικά ότι βρισκόταν εν μέσω κρίσης, η οποία ήταν απόρροια της εθνικής οικονομικής κρίσης. Η δήλωση περί κρίσης επέτρεπε σε εταιρίες που δεν μπορούσαν να καταβάλλουν μισθούς να θέσουν τους εργάτες σε διαθεσιμότητα και μερικές φορές ακόμη και να τους απολύσουν. Οι εργάτες αρχίσαμε να ξεσηκωνόμαστε ενάντια στην εταιρεία, κάτι που εν μέρει οφειλόταν στο γεγονός ότι βλέπαμε τα προϊόντα να πωλούνται κανονικά.

Τα προϊόντα της εργασίας μας δεν πουλιόνταν μόνο, παράγαμε ένα τεράστιο όγκο κεραμικών, συνολικού μεγέθους έως και ενός εκατομμυρίου τετραγωνικών μέτρων.

Υπάρχει μια τεράστια λίμνη, εδώ, η Λίμνη Marinemuco, και θα μπορούσες να καλύψεις όλη την επιφάνεια της λίμνης με το προϊόν της εργασίας ενός μήνα μοναχά. Προσπάθησε να το φανταστείς. Στην τοπική εφημερίδα, Rio Negro, δημοσιεύτηκε ένα άρθρο που έλεγε ότι η Zanon ήταν ένα από τα πιο παραγωγικά εργοστάσια της χώρας κι ότι τα κέρδη της ήταν 56 εκατομμύρια δολάρια το 1998, και υπολογίζονταν σε 56 για το 1999 και 70 εκατομμύρια για το 2000. Η ιδέα ότι ένα τόσο παραγωγικό εργοστάσιο δεν μπορούσε να καταβάλει τους μισθούς δύο μηνών και κήρυττε κατάσταση κρίσης ήταν ολοκληρωτικά λανθασμένη και αστεία.

Νομίζω ότι από τη στιγμή που η εσωτερική επιτροπή κέρδισε την ηγεσία του συνδικάτου και η εταιρεία δεν μπορούσε να απολύσει άλλους, άρχισε να ψάχνει άλλους τρόπους για να μας επιτεθεί. Ο τρόπος που επέλεξαν να το κάνουν ήταν τα προληπτικά μέτρα για την κρίση. Αυτά τα μέτρα προκάλεσαν μεγάλο εκνευρισμό ανάμεσά μας, και μας φόβισαν

για πιθανές απολύσεις. Ένας από τους συντρόφους μας, ο Daniel, ήταν τόσο αγχωμένος εξαιτίας όλης αυτής της κατάστασης, που έπαθε καρδιακό επεισόδιο μια μέρα στο δρόμο προς τη δουλειά. Οι σύντροφοι τον έφεραν εδώ στην κλινική, στους νοσοκόμους, αλλά το προσωπικό που ήταν τότε εδώ δεν ήταν εκπαιδευμένο για τέτοιες καταστάσεις. Η κατάσταση του συντρόφου μας, του Daniel, άρχισε να επιδεινώνεται ταχέως. Οι συνθήκες στην κλινική ήταν τόσο άσχημες που ανακαλύψαμε ότι οι φιάλες οξυγόνου της κλινικής ήταν άδειες, τη στιγμή που ο Daniel πέθαινε και χρειαζόταν οξυγόνο. Ο Daniel πέθαινε, και οι σύντροφοι του έκαναν ότι μπορούσαν για να τον κρατήσουν ζωντανό, αλλά το ασθενοφόρο από το Neuquen, κάνει 20 λεπτά για να έρθει εδώ, και όσο το περιμέναμε, ο σύντροφος υπέστη καρδιοαναπνευστική ανεπάρκεια και πέθανε. Αυτό συνέβη στην αρχή της εννιαήμερης απεργίας. Ο θάνατος του Daniel ήταν αφορμή για να ενωθούν τα διάφορα κομμάτια του παζλ, αγώνας ενάντια στα μέτρα για την κρίση και αγώνας για προστασία της υγείας και της ασφάλειας μας. Το εργοστάσιο παρέλυσε ολοκληρωτικά για εννέα ημέρες. Όλοι συμφώνησαν στην απεργία και όλο το εργοστάσιο έκλεισε. Δεν λειτουργούσε τίποτα.

Εκείνη την περίοδο δεν ήμασταν τρομαγμένοι. Ήμασταν δυνατοί. Ο θάνατος του Daniel μάς έδωσε μεγάλη δύναμη. Για μας ο Daniel ήταν... όπως λέει και το σύνθημα εκεί πέρα, αυτός ήταν ο λόγος που αποκτήσαμε τόσο γερά θεμέλια.

Ήταν ένα πολύ μεγάλο συνδικάτο και υπήρχαν συγκεκριμένα εμπόδια και δυσκολίες που έπρεπε να υπερνικηθούν για να υπάρξει πλήρης ενότητα. Αυτή ήταν η στιγμή που συνενωθήκαμε πραγματικά και, όπως λέμε, σφίξαμε τις γροθιές μας και αρχίσαμε τα χτυπήματα, αρχίσαμε να απεργούμε. Και χτυπήσαμε δυνατά. Επιτεθήκαμε στα αφεντικά, επιτεθήκαμε στο συνδικάτο, επιτεθήκαμε ενωμένοι. Απαιτήσαμε την ύπαρξη ασθενοφόρου εντός του εργοστασίου, απαιτήσαμε την παρουσία νοσηλευτικού προσωπικού σε κάθε βάρδια, αλλά και να μην κλείνει η καφετέρια όπως και να υπάρχει μια επιτροπή μέσα στο εργοστάσιο που θα συναντιόταν με τη διοίκηση, γιατί η επιχείρηση ήταν υπεύθυνη για την ασφάλεια μας. Εντάξει, και αυτοί και το ικανό υγειονομικό προσωπικό και οι σύντροφοί μας.

Νικήσαμε. Αυτή η νίκη οφειλόταν στην ενότητά και την ομαδική δουλειά. Εκείνη την περίοδο ήταν διάχυτη μια αίσθηση ευτυχίας. Όλοι ήταν χαρούμενοι, τόσο ικανοποιημένοι, και την επόμενη ημέρα ήρθαμε και αρχίσαμε να δουλεύουμε. Θέλουμε να δουλεύουμε και πάντα θέλαμε. Δεν σκοπεύαμε να γίνουμε ιδιοκτήτες οποιουδήποτε πράγματος. Μας αρκεί η εργασία. Μας εκμεταλλεύονται και το ξέρουμε, αλλά συνεχίζουμε να δουλεύουμε. Είμαστε εργάτες, οπότε ξεκινήσαμε να δουλεύουμε μόλις φάνηκε ότι επιλύθηκαν τα προβλήματα. Καθώς περνούσε ο καιρός, ξεκίνησαν ξανά την προσπάθεια να μας καταστείλουν. Αυτό συνέβη περίπου τον Ιούλιο του 2000. Άρχισαν να προσπαθούν να μας δημιουργούν προβλήματα. Για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας τις καθυστερήσεις καταβολής των μισθών. Και η αντίδραση μας; Κάναμε μια διήμερη απεργία. Δεν μας πλήρωναν; Αμέσως απεργία. Είχαμε τόσο μεγάλη αυτοπεποίθηση. Εφόσον δουλεύαμε, έπρεπε να μας πληρώσουν. Αν δεν μας πλήρωναν, χτυπούσαμε.

Υπήρχαν περίπου 150 επιστάτες, κάτι που ήταν απλώς παράλογο. Είχες έναν επιστάτη σε κάθε τομέα. Στο δικό μου τομέα, είχα έναν επιστάτη της αλυσίδας παραγωγής, έναν επιστάτη παραγωγής, έναν επιστάτη για τις πορσελάνες και έναν τελικό επιστάτη για το φούρνο. Υπήρχαν τέσσερις επιστάτες πίσω μου και πάνω μου, πιέζοντας με όλη την ώρα να παράγω περισσότερο. Αυτό συνέβαινε παντού. Έτσι, ζούσες υπό την πίεση... Συνέχεια σε πίεζαν. Αν πάθαινες κάποιο ατύχημα, σε γαμούσαν επειδή τα έκανες όλα άνω κάτω. Έτσι, ζούσαμε όλη την ώρα υπό διαρκή πίεση. Πάμε! Πάμε! Πάμε! Αυτό είναι ένα από τα στοιχεία που άρχισαν να αλλάζουν επίσης. Προχωρούσαμε και όσο γινόμασταν δυνατότεροι, τα πράγματα άλλαζαν. Εν τω μεταξύ, ο χρόνος περνούσε και έφθασε ο Απρίλης. Ο Απρίλης για μας ήταν η αρχή μας μεγάλης μάχης. Σχεδόν τότε ξεκίνησε ο

αγώνας που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Πριν από εκείνο το σημείο, δόθηκε ένας μεγάλος αγώνας σχετικά με τη διεξαγωγή μιας συνέλευσης για τις εσωτερικές εκλογές του συνδικάτου. Τα αφεντικά και η συνδικαλιστική γραφειοκρατία έκαναν ό, τι περνούσε από το χέρι τους για να μας εμποδίσουν να συμμετάσχουμε και να ψηφίσουμε. Αλλά στο τέλος, όχι μόνο συμμετείχαμε, αλλά κερδίσαμε και με 95% διαφορά. Ήταν φοβερό.

Έπρεπε να συνεχίσουμε τον αγώνα για τους μισθούς μας. Ένας αγώνας διήρκεσε τριάντα ή σαράντα ημέρες, είχαμε πληρωθεί τον προηγούμενο μήνα αλλά όχι τον τρέχοντα και ζούσαμε με το τίποτα. Ήταν δύσκολοι καιροί. Τότε ήταν που αρχίσαμε να δημοσιοποιούμε τη σύγκρουση και εκτός εργοστασίου, διακινώντας φυλλάδια και άλλο υλικό, ώστε οι διάφορες οργανώσεις να μπορέσουν να κατανοήσουν τι γίνεται και να μας βοηθήσουν. Τους λέγαμε: "Κοιτάξτε, θέλετε όντως να βοηθήσετε; Ωραία, μπορείτε να μοιράσετε τουλάχιστον χίλια φυλλάδια εκ μέρους μας;". Αρχίσαμε να μοιράζουμε φυλλάδια σε όλη την περιοχή, ενημερώνοντας τους ανθρώπους σχετικά με το τι συμβαίνει εδώ, ότι αυτό το "όμορφο κορίτσι" δεν ήταν τόσο όμορφο τελικά. Το φαινομενικά όμορφο κορίτσι, είχε πολλά προβλήματα από μέσα, επειδή αυτό, το μεγαλύτερο εργοστάσιο του Neuquen ήταν πέραν κάθε κριτικής. Ήταν ένα νησί, όπου ποτέ τίποτα δεν συνέβαινε. Εδώ όλοι πληρώνονταν ίσα, όλοι αυτοί οι μύθοι, αλλά στην πραγματικότητα τίποτα τέτοιο δεν ίσχυε. Εδώ συνέβαιναν πολλά πράγματα και κανένας δεν γνώριζε τίποτα σχετικά με αυτά.

Τότε ήταν που μάθαμε να επικοινωνούμε με άλλους ανθρώπους, ώστε να μας ακούσουν και να συμμετάσχουν στον αγώνα μας. Μερικές φορές έρχονταν και μας έφερναν ένα πακέτο ρύζι, ένα πακέτο μακαρόνια. Το φαγητό που έφθανε στα χέρια μας το συλλέγαμε σε διαφορετικές τσάντες και έπειτα το χωρίζαμε σε ίσα μέρη και το μοιράζαμε σε όλους τους συντρόφους. Επί ένα μήνα έπρεπε να ζήσουμε έτσι, και τα καταφέραμε.

Ήδη είχαν ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για τον τερματισμό της απεργίας και τα αφεντικά σκόπευαν να μας πληρώσουν για το μήνα που μας χρωστούσαν, αλλά όχι και για το μήνα της απεργίας. Οι διαπραγματεύσεις ήταν ένα συνεχές μπρος πίσω και δεν σκοπεύαμε να ενδώσουμε. Μας είχε κουράσει το γεγονός ότι δεν μας άκουγαν, οπότε τους είπαμε: "Αρκετά, μέχρι εδώ ήταν, θα κλείσουμε τη γέφυρα προς την πόλη". Έτσι, πήγαμε και την μπλοκάραμε. Την κλείσαμε. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που μπλοκάραμε τη γέφυρα. Έγινε μια συνέλευση στις 5:30 το πρωί της ίδιας μέρας με όλους τους συντρόφους και έπειτα πήγαμε και την αποκλείσαμε.

Σχεδιάζαμε ο αποκλεισμός να διαρκέσει για όσο χρειαζόταν, νύχτα και μέρα, μέχρι την επίλυση της σύγκρουσης. Τότε, περίπου στις 1:30 το πρωί, ήρθαν σύντροφοι με ένα τεράστιο χαμόγελο στα χείλη, κάπως έτσι [χαμογελά], και μας είπαν ότι η σύγκρουση έληξε. Τα αφεντικά θα μας πλήρωναν για όλο το διάστημα που δουλέψαμε και απεργήσαμε. Είχαμε κερδίσει ξανά. Πλήρωσαν όσα χρωστούσαν σε όλους μας, δηλαδή συνολικά 330 άτομα.

Πέρασαν έξι μήνες που δουλεύαμε χωρίς πρόβλημα, με εξαίρεση το γεγονός ότι βλέπαμε να αδειάζουν το εργοστάσιο. Η εταιρεία δεν επισκεύαζε τίποτα, πήγαινε να πουλήσει προϊόντα και αντί να φεύγουν είκοσι γεμάτα φορτηγά κάθε ημέρα, έφευγαν τριάντα. Έφθασε η πρώτη του Οκτώβρη και η επιχείρηση μας είπε "όχι, αρκετά, δεν μπορούμε να πληρώσουμε τους μισθούς σας". Εν τω μεταξύ, είχαν αδειάσει ένα μεγάλο μέρος του εργοστασίου. Ξεκινήσαμε απεργία, γνωρίζοντας ότι αυτή τη φορά η κατάσταση θα ήταν άγρια. Όταν έσβησαν τους φούρνους, ήταν σαν να σταματά η καρδιά ενός ανθρώπου και η ζωή του να υποστηρίζεται μηχανικά. Πάνω κάτω, κάπως έτσι ήταν. Το σβήσιμο των φούρνων ήταν κάτι τρομερό. Γνωρίζαμε ότι η απεργία των 34 ημερών δεν θα ήταν το τέλος, ότι ο πραγματικός πόλεμος θα ξεκινούσε αργότερα. Έπρεπε να προετοιμαστούμε για την επιβίωσή μας όπως κι αν εξελισσόταν η κατάσταση.

Την ημέρα που έσβησαν τους φούρνους, απέσυραν επίσης τα μεταφορικά μέσα, έκλεισαν την κλινική και την καφετέρια. Τα πήραν όλα. Επίσης, ήθελαν να μας θέσουν σε διαθεσιμότητα και να μειώσουν τους μισθούς μας. Όλα αυτά μαζί, πακέτο. Μπαμ! Είπαμε όχι, και εγκατασταθήκαμε στο εργοστάσιο ώστε να μην μπορεί κανένας να μας βγάλει από εδώ. Απέσυραν τα μέσα μεταφοράς, οπότε πως να μετακινηθούμε από και προς το εργοστάσιο, ούτως ή άλλως; Αυτός ήταν ένας τρόπος να μας κρατήσουν μακριά, επειδή, αν δεν εμφανιζόμασταν θα μας έστελναν την ειδοποίηση απόλυσης. Είπαμε όχι, πρέπει να φθάσουμε στο εργοστάσιο, πρέπει να συνεχίσουμε να δουλεύουμε. Πήγαμε στο εργοστάσιο με ποδήλατο. Μερικοί ήρθαν με τα πόδια. Έπρεπε να φθάσουμε εκεί με όποιο μέσο ήταν δυνατό. Ήμασταν εκεί για 8 ώρες και κάπως έτσι ξεκινήσαμε.

Ο Zanon, ο ιδιοκτήτης, νόμιζε ότι θα μας νικούσε με την πείνα. Τους πρώτους μήνες δεν είχαμε τίποτα. Δεν είχαμε κανένα εισόδημα. Η κοινότητα ανταποκρίθηκε φέρνοντας μας όλο και περισσότερο φαγητό. Πηγαίναμε από πόρτα σε πόρτα λέγοντας ότι είμαστε εργάτες της Zanon και ρωτούσαμε αν μπορούν να στηρίξουν τους συντρόφους. Ξέρανε τι περνούσαμε. Πήγαμε σε όλο το Neuquen και το Centernario. Πήγαμε στα πανεπιστήμια και πήραμε και από εκεί κάποια πράγματα. Επίσης, λάβαμε βοήθεια από ανθρώπους κομμάτων της αριστεράς, από συγγενείς και φίλους που μας δάνεισαν χρήματα ώστε να πάμε στο Buenos Aires και να συλλέξουμε βοήθεια και από εκεί. Όλοι ήταν κομμάτι του κινήματος. Αγωνιζόμασταν ο ένας για τον άλλον. Δεν μπορούσαμε να μείνουμε άπραγοι, επειδή ξέραμε ότι συνεχίζοντας τον αγώνα, θα καταφέρναμε πράγματα. Επί τρεις μήνες, το εισόδημα μας ήταν μηδενικό και στηριζόμασταν στην υποστήριξη της κοινότητας.

Ο αγώνας μεταφερόταν και στα ίδια μας τα σπίτια, οι ζωές των οικογενειών μας διαλύονταν. Όλοι υπέφεραν. Πολλοί από εμάς, το ίδιο συνέβη και σε μένα, είχαμε πιστωτικές κάρτες, είμαστε μέχρι τα αυτιά στα χρέη και έπρεπε να πληρώσουμε τις εταιρείες πιστωτικών καρτών οι οποίες μας απειλούσαν. Η διεύθυνση της εταιρείας στην οποία ανήκε η πιστωτική κάρτα σε καλούσε κάθε ημέρα και έλεγε: "Πότε θα πληρώσεις;" "Περίμενε, θα πληρώσω. Μην προκαλέσεις κάποιο πρόβλημα. Θα πληρώσω." Φοβόμουνα ότι θα χάσω τα πάντα. Είχαν δικαίωμα να κατασχέσουν τα πάντα. Κάνεις τόσες θυσίες για να φθάσεις εκεί που είσαι, και όλα μπορεί να χαθούν εξαιτίας κάποιου που ο μόνος στόχος του είναι να κερδίσει περισσότερα χρήματα για τον εαυτό του χωρίς να νοιάζεται για τις ανάγκες των άλλων.

Τελικά, ήρθε η στιγμή που αποφασίσαμε να κάνουμε κάτι άλλο, οπότε ξεκινήσαμε τη δράση δια της νομικής οδού. Κερδίσαμε. Ήταν η πρώτη δικαστική απόφαση πάνω σε ένα επιθετικό λοκάουτ, και πέρα από αυτήν την απόφαση, κερδίσαμε και τις εφέσεις στο Ανώτερο και στο Ανώτατο Δικαστήριο. Όσα δικαστήρια εξέτασαν το ζήτημα, αποφάνθηκαν ότι το δίκιο ήταν με το μέρος των εργατών.

Τα δικαστήρια μας είπαν επίσης ότι θα μπορούσαμε να προστατέψουμε το εργοστάσιο. Ποιος μπορεί να προστατέψει καλύτερα το εργοστάσιο, αν όχι οι εργάτες που δουλεύουν εκεί; Έτσι αρχίσαμε να το προστατεύουμε, σχηματίζοντας ένα είδος εργατικής φρουράς. Και έβγαλαν την απόφαση ότι είχαμε το δικαίωμα να πουλήσουμε το 40% των αποθεμάτων, ώστε να πληρωθούν οι μισθοί που μας αναλογούσαν από τότε που ξεκίνησε το λοκάουτ.

Όταν ανακοινώθηκε η απόφαση, ζητήσαμε από μια οργάνωση να τυπώσει κάποια φυλλάδια για μας, πολύ απλά φυλλάδια που έλεγαν "κερδίσαμε και σύμφωνα με δικαστική απόφαση μπορούμε να πουλήσουμε τα κεραμικά προϊόντα, τα οποία θα διατίθενται στις πύλες του εργοστασίου". Αποκλείσαμε το δρόμο ώστε τα αυτοκίνητα να αναγκάζονται να περνούν αργά για να μπορούμε να μοιράζουμε τα φυλλάδια. Μπαμ, μπαμ, μπαμ. Δώσαμε τόνους φυλλαδίων. Έπειτα αρχίσαμε την πώληση και την πρώτη ημέρα ήρθαν άνθρωποι από αρκετά μακριά, όπως από το Bariloche. Ήταν υπέροχα. Χρησιμοποιήσαμε αυτά τα χρήματα για την πληρωμή των χρωστούμενων μισθών.

Επιπλέον, εν μέσω αυτής της κατάστασης, στις 30 Νοεμβρίου έρχεται ένα τηλεγράφημα από το αφεντικό που μας έλεγε ότι οι υπηρεσίες μας δεν ήταν πια αναγκαίες και αυτό ήταν, τίποτα περισσότερο. Ως απάντηση, οργανώσαμε μια διαδήλωση προς το κυβερνητικό

μέγαρο, όπου κάψαμε ένα φωτοαντίγραφο του γράμματος, έπειτα αρχίσαμε να καίμε λάστιχα, όπως οι *piqueteros*. Εκείνη ήταν η ημέρα όπου δεχτήκαμε έντονη καταστολή. Άρα, όχι μόνο μας απέλυαν αλλά δεχόμασταν και την αστυνομική καταστολή από πάνω. Μας κυνήγησαν σε κάθε δρόμο του Neuquen. Η κατασταλτική επιχείρηση ξεκίνησε στις 2:30 και στις 4 μας κυνηγούσαν ακόμη, εμάς τους εργάτες της κεραμοποιίας, σε όλη την πόλη. Έπειτα, η αστυνομία άρχισε να κυνηγάει όλους όσοι φορούσαν μωβ πουκάμισα, υποθέτοντας ότι είναι εργάτες της Zanon, αφού όλοι φοράμε παρόμοια πουκάμισα. Πολλοί άνθρωποι τραυματίστηκαν ή συνελήφθησαν. Η καταστολή εναντίον μας ήταν όντως τρομερή. Για δεκαπέντε τετράγωνα έτρεχα με ένα τύμπανο στην πλάτη. Ξέρεις τι τύμπανο εννοώ ε; Μετά, ήμουν ευγνώμων για το τύμπανο, επειδή η επιφάνεια του ήταν γεμάτη βαθουλώματα, εξαιτίας των πλαστικών σφαιρών. Κυριολεκτικά, το τύμπανο έσωσε την πλάτη μου. Βρήκαμε καταφύγιο σε ένα νοσοκομείο και η αστυνομία άρχισε να ρίχνει δακρυγόνα στο νοσοκομείο για να μας αναγκάσει να βγούμε έξω.

Βλέποντας μας να τρέχουμε, οι άνθρωποι από τη γειτονιά άνοιξαν τα σπίτια τους για να μας φυγαδέψουν. Αν και εκείνη την ώρα πολλά παιδιά γυρνούσαν σπίτι τους από το σχολείο, η αστυνομία συνέχιζε να εκτοξεύει δακρυγόνα εναντίον μας. Είπαμε στα παιδιά να επιστρέψουν στο σχολείο τους, όπου ήταν πιο ασφαλή. Υπήρχαν όλες οι μορφές αστυνομικής βίας. Έρχονταν τύποι με πολιτικά αυτοκίνητα και αν έβλεπαν κάποιον εργάτη κεραμοποιίας, τον έριχναν μέσα και τον έπαιρναν, έτσι απλά. Όλο αυτό το έκανε τόσο, δεν ξέρω... θέλαμε να κρυφτούμε, να βγάλουμε τα πουκάμισα που έδειχναν ότι είμαστε από την Zanon. Αλλά ήμασταν εργάτες της κεραμοποιίας, σωστά; Τι άλλα πουκάμισα είχαμε; Αν με συλλάβουν, με συνέλαβαν. Έτσι, αρκετοί σύντροφοι πιάστηκαν. Ωστόσο, στο τέλος το αφεντικό δυσφημίστηκε και το σχέδιο του να μας κάνει να σιωπήσουμε, του γύρισε μπούμερανγκ.

Το ίδιο απόγευμα, μετά την καταστολή, μετά τις 4, μόλις είχαμε φύγει από το νοσοκομείο, οργανώθηκε μια πορεία για την απελευθέρωση των συλληφθέντων. Κατέβηκαν άνθρωποι στο δρόμο για να διαδηλώσουν μαζί με τους εργάτες της κεραμοποιίας. Μία πορεία 4-5 χιλιάδων ανθρώπων είναι εντυπωσιακή. Ήταν τρελό. Επιπλέον, ήταν μια πορεία για την απελευθέρωση των συντρόφων, για την απελευθέρωση των εργατών. Ήταν μια μεγάλη διαδήλωση και ο κόσμος ήταν πραγματικά αποφασισμένος. Πλησιάζαμε στο αστυνομικό τμήμα και λίγο πριν φτάσουμε η αστυνομία απελευθέρωσε τους συντρόφους. Θυμάμαι τον Boquita. Ο Boquita είναι ένας σύντροφος που συνέχεια φοράει ένα καπέλο της Boca. Είναι φανατικός οπαδός της Boca, της ποδοσφαιρικής ομάδας. Ο Boquita ποτέ δεν μπλέκει σε φασαρίες, είναι ένας άγγελος, και όταν τον απελευθέρωσαν βγήκε έξω τρέχοντας και όλοι οι σύντροφοι άνοιξαν τα χέρια τους και τον σήκωσαν στους ώμους τους και ο Boquita μας έβγαλε το καπέλο. Και επίσης ήταν και το φιλί του Juan. Ο Juan ήταν ένας από τους ηγέτες που συνελήφθησαν. Η γυναίκα του συμμετείχε επίσης στη διαδήλωση. Όταν απελευθερώθηκε ο Juan, ο κόσμος άνοιξε, και η γυναίκα του έτρεξε κατά πάνω του και τον φίλησε, ένα φιλί διάρκειας τριών λεπτών με κάμερες γύρω τριγύρω. Όλες αυτές οι καταστάσεις μας δημιουργούσαν ένα υπέροχο συναίσθημα.

Συνεχίσαμε να πουλάμε προϊόντα από το εργοστάσιο και όταν έφτασε ο Μάρτιος, είχαμε πουλήσει τα τελευταία. Αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε "Τι θα κάνουμε; Πουλήσαμε το απόθεμα που μας αναλογούσε σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση και τώρα τι; Κλείνουμε το δρόμο για να απαιτήσουμε το επίδομα των 150 πέσος από την κυβέρνηση; Μπαίνουμε στο εργοστάσιο; Έχουμε τις πρώτες ύλες, τις μηχανές και την εργατική δύναμη. Μπορούμε να το λειτουργήσουμε; Τι κάνουμε;". Αποφασίσαμε με ψηφοφορία να αρχίσουμε να λειτουργούμε το εργοστάσιο. Έπρεπε. Τρελό! Αλλά είμαστε εργάτες και μπορούμε να τα καταφέρουμε, ακόμη κι αν δεν είχαμε κάποιον από πίσω. Ακόμη κι αν έπρεπε να ξεκινήσουμε εκ του μηδενός. Όπως έπρεπε να μάθουμε πώς να πουλάμε, έτσι έπρεπε να μάθουμε να δουλεύουμε χωρίς αφεντικά. Έπρεπε να μπούμε μέσα. Αυτό ήταν το μέσο

επιβίωσης μας και ξέραμε τι να κάνουμε. Πέρα από αυτό, το αέριο, το ηλεκτρικό ρεύμα, τα πάντα είχαν κοπεί. Έτσι, επανασυνδέσαμε το αέριο μόνοι μας. Όσον φορά το ρεύμα, κάναμε συμφωνία με τη Lepen, που είναι η εταιρεία ηλεκτρισμού σε αυτήν την επαρχία και μας βοήθησαν. Μας έδωσαν ώθηση, μας βοήθησαν ώστε να μπορούμε να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε. Και ξεκινήσαμε, ακολουθώντας τους δικούς μας κανόνες.

Ricardo, Esperanza (Κατειλημμένη φυτεία και διυλιστήριο ζάχαρης)

Το 1997, το συνδικάτο εγκατέστησε μια ομάδα "ηγετών" η οποία δεν ενδιαφερόταν για το καλό των εργατών. Η πολιτική του συνδικάτου ήταν να συμμαχήσει με τον εργοδότη, κάτι που είναι ενάντια στα συμφέροντα των εργατών, με αποτέλεσμα οι εργάτες να φιμώνονται. Έτσι, καλέσαμε την δική μας συνέλευση και δημιουργήσαμε μια εργατική ομάδα που θα μαχόταν ενάντια τόσο στο αφεντικό όσο και στη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Αρχίσαμε να οργανωνόμαστε το 1999, με σχεδόν καθολική συμμετοχή, επειδή είχαμε απηυδήσει με την τόσο μεγάλη κατάχρηση εξουσίας από τη μεριά των αφεντικών και με το συνδικάτο που υποστήριζε πάντα την εταιρεία αντί για εμάς.

Ένα σημαντικό τμήμα αυτού του αγώνα ήταν να αναπτύξουμε τη συνειδητοποίηση των υπόλοιπων κατοίκων της πόλης, ώστε να συμμετέχουν στον αγώνα μας, για να μην καταλήξουμε να θέτουμε απαιτήσεις χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Θέλαμε δύο πράγματα: να διασφαλίσουμε, πρώτον, ότι εμείς, οι εργάτες, δεν θα καταλήγαμε απομονωμένοι και, δεύτερον, τη συμμετοχή του λαού του San Pedro. Ήταν σημαντικό και για τους ίδιους να γνωρίζουν ότι αυτή η επιχείρηση πήγαινε κατά διαόλου και ότι η επιβίωση όλων εξαρτιόταν από αυτό, επειδή ο μύλος ήταν ο οικονομικός κινητήρας της πόλης.

Αρχίσαμε να μοιράζουμε φυλλάδια, ώστε οι άνθρωποι να γνωρίζουν την αλήθεια για την κατάσταση στο μύλο. Οι ιδιοκτήτες, με την οικονομική εξουσία που διέθεταν, προσπάθησαν να την κρατήσουν κρυφή. Θέλανε τα πάντα να γίνουν κρυφά και προσπάθησαν να μας απομονώσουν. Διέδιδαν ότι το μόνο που θέλαμε ήταν αυξήσεις. Ισχυρίζονταν ότι η δράση μας δεν είχε τίποτα να κάνει με την υπεράσπιση της επιβίωσης, όχι μόνο της δικής μας αλλά περισσότερων από 3.000 ανθρώπων σε αυτή την πόλη.

Ο αγώνας είχε τις νίκες του αλλά και τα πισωγυρίσματα του. Το πανίσχυρο αφεντικό δεν είχε μόνο διασυνδέσεις σε εθνικό επίπεδο, αλλά και στην τοπική κυβέρνηση και προσπαθούσαν μαζί να δημιουργήσουν ένα προπέτασμα καπνού, έτσι ώστε όταν θα ερχόταν η ώρα, ο αγώνας μας να μην εξαπλωθεί. Ευτυχώς, πολλοί άνθρωποι συνδέθηκαν με την ομάδα μας, την Corriente Clase Combativa [Μαχόμενο Ταξικό Ρεύμα], σε πανεθνικό επίπεδο. Γι' αυτό προσπαθήσαμε να ακουστούμε και πέρα από τα όρια της επαρχίας Jujuy. Ο στόχος ήταν να μάθουν οι πάντες τι συνέβαινε στο Jujuy.

Το 2000 ήταν καλύτερα τα πράγματα, εξαιτίας των επιτυχιών του αγώνα μας. Υπήρχαν πολλά εμπόδια και πολλές διαδηλώσεις και αντιδιαδηλώσεις. Τελικά, καταφέραμε να καταλάβουμε το εργοστάσιο και να διώξουμε τα αφεντικά. Το 1999 και το 2000 ενώ το εργοστάσιο ήταν υπό εργατικό έλεγχο, η συγκομιδή ήταν μικρή. Όταν καταλάβαμε το εργοστάσιο, η παραγωγή είχε ήδη διακοπεί για 30 ημέρες, οπότε έπρεπε να ξαναρχίσουμε τη συγκομιδή. Μέσα σε 23 μέρες, ξεκίνησε η παραγωγή. Νομίζω ότι οι ιδιοκτήτες θα αναρωτήθηκαν: "Πως μπόρεσαν αυτοί οι χωριάτες να καταφέρουν κάτι τέτοιο;". Μπορούσαμε να παίρνουμε ό, τι χρειαζόμασταν και να πως φτάσαμε στις 23 του Δεκέμβρη, δύο μέρες πριν τα Χριστούγεννα του 1999, εγγυώμενοι την ύπαρξη επαρκούς συγκομιδής ζάχαρης έτσι ώστε το εργοστάσιο να λειτουργήσει κατά το διάστημα που συνήθως ήταν κλειστό, από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο.

Εκείνες τις εικοσιτρείς μέρες, είχαμε εξαιρετική μικρή συγκομιδή και εξαιρετική παραγωγή. Δεν μιλάμε για τεράστιες ποσότητες, αλλά παρ' όλα αυτά ήταν εξαιρετική. Νομίζαμε ότι παλιότερα η χαμηλή παραγωγή οφειλόταν στην κακή διοίκηση, στις δαπάνες

πέραν του προϋπολογισμού και στο μπέρδεμα με την πώληση της ζάχαρης. Τώρα μου φαίνεται ότι τα παλιά αφεντικά είχαν ένα πολύ συγκεκριμένο στόχο. Ο σκοπός τους ήταν να επιστρέψουν σε μια ερειπωμένη πόλη όπου η βιομηχανία εξαφανίζεται, όπως συνέβη και με πολλές άλλες βιομηχανίες στην Αργεντινή.

Ernesto, Chilavert (Κατειλημμένος χώρος εργασίας)

Ακόμα δουλεύουμε και, ειδικά αυτή τη χρονιά, έχουμε μάθει πολλά πράγματα. Σίγουρα η γενική κατάσταση στη χώρα έχει αλλάξει. Πριν ένα χρόνο, υπήρχε η προσδοκία αύξησης των καταλήψεων εργοστασίων, αλλά στην πραγματικότητα οι επιχειρήσεις που έκλεισαν ήταν περισσότερες από τις καταλήψεις εργοστασίων. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές καταλήψεις. Δεν υπάρχουν πολλά νεότερα. Ακόμη δουλεύουμε με τον ίδιο τρόπο. Τώρα υπάρχουν δύο ακόμη σύντροφοι, αυτά είναι τα μόνα νέα. Συνεχίζουμε να αποφασίζουμε συλλογικά, και τώρα μερικές από τις συναντήσεις μας είναι θεματικές, βασισμένες στην ανάγκη κάλυψης της τάδε ή της δείνα ανάγκης. Κανένας δεν κουράζεται να παίρνει αποφάσεις. Κανένας!

Στο παρελθόν, ζούσαμε από το μισθό μας... αν μας πλήρωναν βέβαια, σωστά; Στο τέλος, δεν μας πλήρωναν και είχαμε κάποιον να κατηγορήσουμε. Είχαμε περιορισμένες ευθύνες παρόμοια και ο αποδέκτης των κατηγοριών μας. Τώρα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Τώρα αισθάνομαι ότι μία λανθασμένη απόφαση δεν επηρεάζει μόνο εμένα, καταλαβαίνεις; Επηρεάζει πολλούς συντρόφους που έχουν παιδιά. Έχουν οικογένεια να συντηρήσουν και τα λάθη επηρεάζουν και τις οικογένειες τους επίσης. Υπάρχουν συγκεκριμένες ευθύνες, επειδή υπάρχουν άνθρωποι που εξαρτώνται από σένα.

Αναφέρομαι στην παραγωγή αλλά και πέρα από αυτήν. Υπάρχουν νέοι τρόποι σκέψης. Τώρα είσαι ένα πρόσωπο και όχι ένα αντικείμενο.

Mariana και Vasco, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Mariana: Είμαι καινούρια σε αυτό το εγχείρημα. Δεν ανήκω στους συντρόφους που οργάνωσαν αυτές τις καταστάσεις, αλλά συμμετέχω τώρα. Η Hilda ήταν εδώ από την αρχή, και όποτε έχουμε λίγο χρόνο συζητάμε για το πώς ξεκίνησαν τα πράγματα. Είναι όντως μια διαδικασία που σε εμπνέει και σε κερδίζει.

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αποφασίζονται τα διάφορα εγχειρήματα στο κίνημα: πρώτα παρουσιάζονται σε συνέλευση ενώπιον όλων των συντρόφων. Όλοι μαζί συζητάμε το σχέδιο και αποφασίζουμε, αν είναι βιώσιμο. Οι συντρόφισσες παρουσιάζουν ζητήματα, όπως τι πόρους διαθέτουν και τι χρειάζονται, ποιοι είναι οι στόχοι του σχεδίου κτλ. Δεν είναι ανάγκη να είναι ένα αρτοποιείο, αν και οι περισσότεροι ξεκινούν με αρτοποιεία. Για παράδειγμα, κάποιες συντρόφισσες ξεκίνησαν φτιάχνοντας μια ομάδα πλεξίματος. Ξεκίνησαν με λίγο μαλλί, έφτιαξαν μερικά πράγματα και έπειτα με τα χρήματα που έβγαλαν πουλώντας τα σε δίκαιη τιμή, μπορούσαν να προμηθευτούν περισσότερο μαλλί και λίγο περισσότερη τροφή. Είναι κάτι που το κάνουν από μόνες τους. Είναι αυτοδιαχείριση. Βάζουμε σε εφαρμογή τα δικά μας σχέδια με χρήματα που έχουμε φυλαγμένα για τα πρώτα έξοδα, όπως το αλεύρι και άλλα συστατικά για την παρασκευή ψωμιού. Η βασική ιδέα είναι να μην ζητάμε τίποτα από την δημοτική αρχή, έτσι ώστε τα σχέδια μας να είναι αυτοδιευθυνόμενα από την αρχή της ανάπτυξης τους. Η ιδέα είναι η αυτοδιαχείριση.

Vasko: Αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε είναι να σκεφτούμε πώς να εργαστούμε με τους πόρους της περιοχής, και την ίδια στιγμή να δείξουμε στους συντρόφους πως είναι να οργανώνεσαι στο κίνημα. Το κίνημα πρέπει να είναι το μέσο αναβίωσης υγιών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων.

Elsa και Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Neka: Όταν μιλάμε για παραγωγή, αναφερόμαστε σε αυτή με ολιστικό τρόπο. Για παράδειγμα, όταν μιλάμε για την παραγωγή των ρούχων που φοράμε ή των παπουτσιών μας, όλο αυτό σχετίζεται και με άλλα πράγματα. Δουλεύουμε πολύ πάνω σε ένα δίκτυο παραγωγής τροφής. Έχουμε γαλακτοκομικά προϊόντα, γλυκά του κουταλιού και όχι μόνο, ένα λαϊκό κρεοπωλείο, βιολογικούς κήπους, ιχθυοτροφεία, κότες, κουνέλια, και γουρούνια. Η ιδέα είναι να παράγουμε την τροφή και να τη διανέμουμε στους συντρόφους που δουλεύουν σε διαφορετικές περιοχές. Είναι ένα είδος δικτύου παραγωγής. Μερικά προγράμματα πραγματοποιούνται εδώ [δείχνει μια κατειλημμένη έκταση γης] και άλλα σε διαφορετικές κατειλημμένες περιοχές.

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν επτά κέντρα αυτοδιαχείρισης και παραγωγής. Έχουμε ένα χώρο για την ενασχόληση με παιδιά και ένα άλλο χώρο για ασφάλεια, τους οποίους δεν τους διαχωρίζουμε από άλλα εγχειρήματα στο κίνημα. Η ασφάλεια είναι ένας σημαντικός τομέας, στον οποίο οι σύντροφοι κάνουν πολλή δουλειά. Για παράδειγμα, όταν κατεβαίνουμε σε διαδήλωση, όσοι είναι επιφορτισμένοι με το καθήκον της ασφάλειας είναι σε μεγαλύτερη εγρήγορση από τους υπόλοιπους συντρόφους. Βοηθούν στην προστασία και την υπεράσπιση των συντρόφων. Επίσης, συζητάμε για την παραγωγή αυτόνομης περίθαλψης και αυτόνομης εκπαίδευσης. Συζητάμε για ένα δίκτυο παραγωγής, όχι για απομονωμένες παραγωγικές ομάδες, αλλά για ένα δίκτυο παραγωγής που θα είναι κοινοτικό και συλλογικό. Για παράδειγμα, έχουμε ένα λαϊκό φαρμακείο, όπου δουλεύουν πολλοί σύντροφοι. Ό, τι παράγεται εκεί βοηθά όποιον το έχει ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων και όσων δεν έχουν κάποιο εισόδημα. Επίσης, πολλοί εργάζονται σε βιβλιοθήκες και σε εγχειρήματα με παιδιά. Προσπαθούμε να φτάσουμε στο σημείο όπου θα είμαστε αυτοσυντηρούμενοι.

Elsa: Κάθε γειτονιά έχει εβδομαδιαία συνέλευση κι έπειτα έχουμε και τις μηνιαίες ολομέλειες, όπου συναντιούνται όλες οι συνελεύσεις από όλες τις γειτονιές. Μεταξύ άλλων, υπάρχει συνέλευση όσων δουλεύουν στον τομέα της περίθαλψης και μία όσων δουλεύουν στη λαϊκή εκπαίδευση.

Neka: Η κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε έχει να κάνει με την ανασφάλεια του τρόπου ζωής μας καθώς και με την έλλειψη πόρων. Για παράδειγμα, οι συντρόφισσες ψήνουν το ψωμί σε φούρνο από πηλό. Θα ήταν καλύτερα, αν είχαμε ένα χώρο με περισσότερες μηχανές.

Elsa: Δουλεύω στο αρτοποιείο και κάνουμε λίγο από όλα εδώ. Φτιάχνουμε ψωμί για τα παιδιά και ένα μέρος το πουλάμε συλλογικά, ώστε να μπορούμε να είμαστε περισσότερο αυτάρκεις. Επίσης, δεχόμαστε εθελοντικές συνεισφορές των 10 πέσος από συντρόφους και γείτονες, ώστε πέρα από το ψωμί που παράγουμε προς πώληση, να μπορούμε να δίνουμε χρήμα ή ψωμί για να παίρνουμε πράγματα που χρειαζόμαστε, όπως φάρμακα και λαχανικά. Αν κάθε γειτονιά ψήνει ψωμί και το κάνει αυτό, μπορούμε να γίνουμε λίγο περισσότερο αυτάρκεις. Μέχρι στιγμής, δεν συμμετέχει όλη η γειτονιά σαν σύνολο σε αυτό, αλλά λειτουργεί αρκετά ικανοποιητικά με τους συντρόφους.

Neka: Για να γίνει όλο αυτό χρειάστηκε πολλή υπομονή, πολλή αγάπη και φροντίδα. Χωρίς αυτά τα θεμέλια, θα ήταν αδύνατο. Η συνάντηση, η γνωριμία του ενός με τον άλλο και η συνειδητοποίηση ότι αγωνιζόμαστε όλοι μαζί είναι καταστάσεις που δημιουργούν πολλή στοργή. Αυτό είναι πραγματικά ισχυρό και σημαντικό. Πιστεύω ότι, αν υπάρχει κάτι που μας κρατάει στο κίνημα, αυτό είναι οι σχέσεις στοργής. Μερικές φορές μαλώνουμε, αλλά εφόσον αγαπάμε ο ένας τον άλλο, μπορούμε να συνεχίσουμε.

Graciella, MTD San Telmo (Κίνηση ανέργων)

Στην αρχή ήμασταν λίγοι άνεργοι σύντροφοι από τη γειτονιά που ξεκινήσαμε να ψάχνουμε να δούμε τι μπορούσαμε να κάνουμε με βάση τις ανάγκες μας. Θέσαμε το ερώτημα στους εαυτούς μας, αν θα συνεχίσουμε να μένουμε κλεισμένοι στο σπίτι και να στενοχωριόμαστε που δεν έχουμε δουλειά ή αν σκοπεύουμε να κάνουμε κάτι γι' αυτό. Κι έτσι ξεκινήσαμε. Συναντηθήκαμε με άλλους γείτονες που είχαν τις ίδιες ανάγκες. Στην αρχή ήμασταν τέσσερις, μετά δέκα και μετά ακόμη περισσότεροι. Το πρώτο πράγμα που κάναμε ήταν να παράγουμε απορρυπαντικά. Αγοράζαμε σαπούνι και λευκαντικό και τα αναμειγνύαμε. Έτσι αρχίσαμε να συναντιόμαστε. Αυτό ήταν το πρώτο πράγμα που κάναμε και αμέσως μετά από αυτό ξεκινήσαμε τη διοργάνωση λαϊκής κουζίνας για παιδιά. Στην αρχή μαζεύαμε μερικά χρήματα και ζητούσαμε από τους γείτονες να μας δώσουν πράγματα. Έτσι ξεκίνησε η κουζίνα. Τελικά, τα παιδιά έφτασαν να είναι τόσα πολλά που η κατάσταση δεν μπορούσε να παραμείνει ως είχε. Τότε κάναμε την πρώτη μας πορεία. Ζητήσαμε από την Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας τροφή για τις λαϊκές κουζίνες. Λίγο μετά από αυτό, παλέψαμε για τα πλάνα εργασίας, τα οποία είχαν κερδηθεί από προηγούμενους αγώνες. Ό, τι είχαμε παραγάγει μέχρι τότε δεν αρκούσε για την επιβίωση μας, οπότε ζητήσαμε περισσότερες παροχές.

Ξεκινήσαμε συζητώντας και βλέποντας τι μας ενώνει. Δεν θέλαμε να γίνουμε μέρος κάποιου κόμματος και δεν θέλαμε κανένας να παίζει το αφεντικό. Θέλαμε να δουλέψουμε χωρίς αφεντικά. Αυτές ήταν οι συμφωνίες μας. Δεν εξαρτιόμασταν από κάποιο πολιτικό κόμμα, την εκκλησία ή κάποια κρατική οργάνωση. Αντίθετα, καθορίσαμε το πώς θέλουμε εμείς να γίνουν τα πράγματα και αυτό που θέλαμε ήταν η αυτοδιαχείριση μας.

Ομάδα συντροφισσών, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Προερχόμαστε από μια ποικιλία αγώνων, από διαφορετικούς τόπους αντίστασης: για την ζωή, για τη γη, για την εργασία, την υγεία και όλοι συναντηθήκαμε στο Solano, δουλεύοντας μαζί πάνω σε διάφορα πράγματα.

Η ανεργία μας χτύπησε πραγματικά σκληρά και το κίνημά μας άρχισε να δομείται προοδευτικά. Ξεκινήσαμε να συναντιόμαστε στα πλαίσια μιας εκκλησίας. Αυτό συνέβη το 1997 όταν συναντηθήκαμε για να συζητήσουμε για το φαινόμενο της αυξανόμενης ανεργίας. Βλέπαμε ότι η ανεργία ήρθε για να μείνει, δεν ήταν ένα συγκυριακό πρόβλημα. Έτσι αρχίσαμε να το συζητάμε και μία από τις δυνατότητες που αναδύθηκαν μέσα από τη συζήτηση ήταν το να πάρουμε κάτι από το κράτος. Χρειαζόμασταν λίγους πόρους για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών, την έλλειψη τροφής, περίθαλψης και εκπαίδευσης. Αυτά ήταν τα θέματα των πρώτων συνελεύσεων, έπειτα ήρθαν οι πρώτες πορείες, οι πρώτοι αποκλεισμοί δρόμων και κάπως έτσι ξεκινήσαμε.

Μέσω αυτών των διαμαρτυριών αρχίσαμε να παίρνουμε μερικά χρήματα από το κράτος, αλλά στις συνελεύσεις συζητούσαμε να αγωνιστούμε για περισσότερα από αυτές τις ελάχιστες παροχές που μας πετούσαν. Αποφασίσαμε μαζί ότι έπρεπε να αγωνιστούμε για κάτι πολύ μεγαλύτερο, κι εκεί προέκυψε η ιδέα του αγώνα για αξιοπρέπεια. Του αγώνα για ελευθερία. Του αγώνα για οριζοντιότητα. Οριζοντιότητα, επειδή πιστεύουμε ότι όλοι πρέπει να συμμετέχουμε, όλοι μπορούμε να εξηγήσουμε τι είναι αυτό που μας συμβαίνει. Όλοι μαζί μπορούμε να ψάξουμε για νέα μονοπάτια. Αυτά ήταν τα πρώτα βήματα.

Συντρόφισσα 2: Ξεκινήσαμε ως... Βρήκαμε ο ένας τον άλλο, συναντήσαμε ο ένας τον άλλο και αρχίσαμε να αγαπάμε ο ένας τον άλλο ως γείτονες. Ανακαλύψαμε ότι ήμασταν πολύ πιο ευτυχισμένοι όταν αντιμετωπίζαμε μαζί την κρίση κι ότι αναπτυσσόταν μια νέα δυναμική, μια νέα υποκειμενικότητα, λάθος; Υπήρχε προσωπική μεταμόρφωση, κάτι κοινοτικό. Όλοι προερχόμασταν από διαφορετικές εμπειρίες, αλλά συναντηθήκαμε όλοι μαζί και μαζί μπορούσαμε να προχωρήσουμε. Αυτό ήταν το αφετηριακό σημείο, γνωρίζοντας ο ένας τον άλλο, βλέποντας ότι αυτό που βιώναμε ήταν κοινό για όλους μας και ότι η λύση θα βρισκόταν συλλογικά.

Είχαμε απογοητευτεί από τις παλαιότερες εμπειρίες μας σε ιεραρχικές, κάθετες οργανώσεις. Προερχόμασταν από μια πιεστική συνθήκη. Επίσης, σε αυτήν την περιοχή, όπως και σε πολλές περιοχές γύρω από το Buenos Aires, ο μηχανισμός του PJ, δηλαδή του Περονιστικού Κόμματος, είναι πολύ ισχυρός. Πολύ ισχυρός και με έντονο το φαινόμενο των πελατειακών σχέσεων με πολιτικούς. Δεν θα θέλαμε να αναπαράγουμε μια τέτοια κατάσταση με κανένα τρόπο. Μας προκαλούσε αηδία αυτός ο τρόπος οργάνωσης. Πάντα υπήρχε κάποιος που ήθελε να αποφασίζει για μας και να καθοδηγεί τα πράγματα και πάντα καταλήγαμε στην ίδια ή σε χειρότερη κατάσταση. Οπότε είπαμε, εντάξει, ας εφεύρουμε ένα νέο τρόπο να κάνουμε πράγματα, με νέες κοινωνικές σχέσεις που θα ριζώνουν στην οριζοντιότητα και την άμεση δημοκρατία. Ένα νέο βηματισμό με τον οποίο θα δημιουργούμε την ίδια μας την υποκειμενικότητα, το δικό μας τρόπο κατανόησης και μετασχηματισμού της πραγματικότητας, αυτοί ήταν τρόπον τινά οι πυλώνες πάνω στους οποίους βασίσαμε την κατεύθυνση μας. Τώρα είμαστε πεπεισμένοι για τις έννοιες της αυτονομίας, της οριζοντιότητας και του καθημερινού αγώνα, επειδή αυτό που κάνουμε δεν είναι απλώς να βγάζουμε διακηρύξεις του τύπου είμαστε αυτόνομοι ή υπέρ της οριζοντιότητας. Όχι! Είναι ένας διαρκής αγώνας, κάτι που το αντιμετωπίζουμε συνεχώς μέσα στην πρακτική μας, η διαρκής ρήξη με τα παλιά συστήματα.

Πιστεύω ότι ποιοτικά έχουμε ωριμάσει πάρα πολύ, σφυρηλατώντας τους εαυτούς μας μέσα από αυτή την εμπειρία. Επίσης, έχουμε αναπτυχθεί και ποσοτικά, αλλά αυτό είναι σχετικό, έτσι δεν είναι; Ο αριθμός μας συνεχώς αυξομειώνεται. Υπάρχουν πάντα νέοι σύντροφοι που έρχονται, αλλά βλέποντας συνολικά την εμπειρία μας, βλέπουμε ότι έχουμε αναπτυχθεί πολύ. Πολλά από τα πράγματα που κάνουμε σήμερα, όπως τα εγχειρήματα παραγωγής, θα ήταν αδύνατα όταν ξεκινούσαμε. Επίσης, παρατηρούμε αυτή τη διαφορά και στις ολομέλειες, συγκρίνοντας τες με το πώς ήταν πριν και βλέποντας πόσο έχουμε ενισχυθεί και αναπτυχθεί εμείς οι ίδιοι.

Προκλήσεις Στην Αυτοδιαχείριση

Σύντροφος, Κλινική Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Αντιμετωπίζουμε ένα σοβαρό πρόβλημα. Έχουμε τη δυνατότητα να συνάψουμε συμφωνίες ανταλλαγής με το Chilavert, το κατειλημμένο τυπογραφείο, επειδή δεν είναι μεγάλου μεγέθους, είναι μόνο λίγα άτομα. Αλλά, αν ήταν ένα εργοστάσιο με πάνω από 100 άτομα προσωπικό, πως θα γινόταν αυτό; Μπορούμε να ανταλλάσσουμε τις υπηρεσίες περίθαλψης μιας ντουζίνας ανθρώπων με την εκτύπωση φυλλαδίων και μπροσούρων, αλλά τι θα κάναμε, αν ήταν πάνω από 300 άτομα; Αυτή η ανταλλαγή δεν θα ήταν δίκαιη. Θα έπρεπε να εκτυπώσουν πολύ περισσότερο υλικό για να ισοσκελιστεί η ανταλλαγή, σωστά;

Μια άλλη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε είναι η συνάντηση των κατειλημμένων εργασιακών χώρων. Ο δρόμος για την ενοποίηση των κατειλημμένων χώρων εργασίας μας φαίνεται κάτι απλό. Αυτό που βλέπουμε είναι διαφορετικοί τομείς, όπως ο τομέας του Murua και ο τομέας του Caro, ο καθένας από διαφορετικά κινήματα. Υπάρχουν πολλοί χώροι εργασίας που είναι πρωτοπόροι, αλλά αυτό που βλέπουμε ως πραγματικό πρόβλημα είναι το γεγονός ότι μερικοί άνθρωποι υποστηρίζουν τους κατειλημμένους χώρους εργασίας από πολιτικό συμφέρον και όχι από τη σκοπιά των συμφερόντων των εργατών. Έτσι προσπαθούμε να δημιουργηθεί μια ομάδα κατειλημμένων εργασιακών χώρων που να είναι ανεξάρτητη από πολιτικά κόμματα και οργανώσεις. Όταν λέω πολιτική ανεξαρτησία

δεν εννοώ ότι οι άνθρωποι δεν θα έχουν πολιτικές ιδέες, αλλά ότι δεν θα είναι μέλη κάποιου πολιτικού θεσμού. Οι εργασιακοί χώροι θέλουμε να είναι αυτόνομοι, χωρίς να έρχεται οποιοσδήποτε που θα μας λέει τι να κάνουμε και με τους ίδιους τους εργάτες να αποφασίζουν το δρόμο που θα ακολουθήσουν, δημιουργώντας τον οι ίδιοι.

Είναι πραγματικά δύσκολο, ναι. Αυτό το σαββατοκύριακο πήγαμε σε μια συνάντηση εργαζομένων και ανέργων, και δυστυχώς έγινε μεγάλος χαμός εξαιτίας των πολιτικών οργανώσεων που ήταν εκεί. Αυτό που ήταν σημαντικότερο για αυτούς ήταν η μεταξύ τους διαμάχη για την διεκδίκηση της πολιτικής ηγεσίας του κινήματος, παρά η ενασχόληση με τις ανάγκες των εργατών. Ωστόσο, η συνάντηση ήταν καλή, επειδή οι κατειλημμένοι χώροι εργασίας που ήταν εκεί είχαν καταφέρει να σχεδιάσουν αυτή την ανεξάρτητη συνάντηση. Αυτή τη στιγμή, κανονίστηκε για τις 19 Ιουλίου και σύντομα θα γίνει μια συνάντηση όπου θα συζητήσουμε για το πώς θα γίνει να συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι χώροι εργασίας.

Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Αφήστε με να προχωρήσω, αφήστε με να ρωτήσω και αφήστε με να μάθω τις απαντήσεις καθώς προχωράω. Ξέρω τι δεν θέλω. Αυτό που δεν ξέρω τόσο καλά είναι το τι θέλω. Μην με κουράζετε με συνθήματα της αριστεράς ή της δεξιάς. Όλα αυτά ανήκουν στο παρελθόν. Αυτό το λέμε ήδη τώρα, αλλά αυτό που πρέπει επίσης να ειπωθεί είναι ότι δεν αντέχουμε την αμφιβολία, το κενό. Έτσι ως απάντηση σε αυτό το κενό, μερικοί άνθρωποι επανέρχονται στις νοηματικές κατηγορίες της αριστεράς. Σε αυτήν την περίπτωση, η έρημος των πολιτικών μορφών οδήγησε στην επαναφορά των παλιών μορφών οργάνωσης της αριστεράς [εδώ ο ομιλητής κάνει κάποιου είδους βιβλική παραπομπή]. Το "να φύγουν όλοι" [στμ: αναφέρεται στο σύνθημα «que se vayan todos»] δημιούργησε μια έρημο, την οποία πολλοί δεν μπορούσαν να διασχίσουν. Είναι πραγματικά δύσκολο να περπατήσεις στην έρημο. Πολλοί θέλουν να γυρίσουν πίσω, πολλοί τα παρατάνε κατά τη διάρκεια της πορείας, πολλοί θέλουν να παρακάμψουν την έρημο ώστε να φτάσουν όσο πιο γρήγορα γίνεται. Θέλουν να δουν τον ορίζοντα γρήγορα, και πολλοί δεν μπορούν να διαχειριστούν αυτή την κατάσταση. Νομίζω ότι αυτό συνέβη με πολλούς από τους ανθρώπους που συμμετείχαν στα κινήματα της 19ης και της 20ης.

Είναι σημαντικό να θυμόμαστε το πλαίσιο της 19ης και της 20ης. Ήταν ένα κίνημα της φτώχειας και της κρίσης, έφερε μαζί του πολύ αβεβαιότητα, πείνα, δίψα και πόνο. Μερικοί άνθρωποι απλά έλεγαν "δεν το αντέχω" και έτσι κατέληγαν μπροστά στα πολιτικά κόμματα της αριστεράς που τους προσέφεραν λίγο νερό. Και αυτή ήταν αληθινή ανακούφιση. Ήταν όμως και μια φάρσα, όχι μια κοροϊδία εκ μέρους τους, αλλά υπό την έννοια ότι το νερό που έπιναν ήταν παλιό. Λάθος; Δεν σημαίνει ότι το έκαναν έχοντας κακούς σκοπούς, αλλά έχει να κάνει με το γεγονός ότι στο κίνημα συναντάς δύσκολες καταστάσεις.

Flora, Ava Guarani (Κοινότητα ιθαγενών)

Η εταιρεία Ledesma και η κυβέρνηση μας έδιωξαν από τα σπίτια μας. Δεν μας έδωσαν χρόνο ούτε για να πάρουμε τα ζώα μας. Απλά μας πήγαν σε ένα άλλο μέρος που λέγεται Lote las Paulinas, όπου ζήσαμε για δύο χρόνια μέχρι να μας φέρουν εδώ. Δεν είμαστε καθόλου συνηθισμένοι με την κατάσταση εδώ. Η εταιρεία Ledesma και η κυβέρνηση του Jujuy μας έβαλαν σε αυτό το μικρό σπίτι. Δεν ξέρουμε, αν πρέπει να πληρώνουμε φόρους για να ζούμε εδώ, όπως δεν ξέραμε, αν έπρεπε να πληρώνουμε για το νερό και το φως. Δεν είμαστε συνηθισμένοι να ζούμε έτσι, και πολλοί ηλικιωμένοι από εμάς πέθαναν εξαιτίας της αλλαγής. Πέντε από αυτούς πέθαναν μέσα σε μία ημέρα. Τους πήραν από δω.

Δεν είμαστε συνηθισμένοι στο χλωριωμένο νερό. Δεν ξέραμε πώς να πλύνουμε τα ρούχα εδώ, πώς να χρησιμοποιήσουμε το απορρυπαντικό. Όλα τα ρούχα έχαναν το χρώμα τους κι εμείς δεν γνωρίζαμε τίποτα για το λευκαντικό. Εμείς χρησιμοποιούμε το Pacara [από ένα δέντρο] και απλώνουμε τα ρούχα για να στεγνώσουν στον ήλιο, αλλά εδώ στην πόλη χρειάζεσαι χρήματα ακόμη και για να πλύνεις τα ρούχα. Μας λείπει το νερό. Το νερό εκεί ήταν υπόγειο, και ήταν γλυκό και πόσιμο. Όταν μας έφεραν εδώ, ψάχναμε για νερό επειδή δεν ήμασταν συνηθισμένοι στο νερό της πόλης. Το νερό εδώ προκαλούσε σε όλους μας στομαχικές διαταραχές.

Όταν όλοι οι ενήλικοι Guarani δούλευαν, καθαρίζοντας την ζούγκλα, η εταιρεία Ledesma πήρε τα αγόρια ηλικίας δώδεκα και δεκατριών ετών και τα έβαζε να δουλεύουν από νωρίς το πρωί, χωρίς καλά καλά να έχουν ξυπνήσει. Τα έβαζαν να οργώνουν τη γη με ένα μουλάρι και να σπέρνουν καρπούς στο τμήμα εκείνο που είχε καθαριστεί. Φαντάσου το με όλη αυτή την ζέστη εδώ πέρα! Έβαλαν τα μικρά κορίτσια σε ένα σχολείο με λευκό δάσκαλο, κοντά στο μέρος που ζούσαμε. Δεν επιτρεπόταν να μιλάμε guarani, αντίθετα μας μάθαιναν ισπανικά, αλλά εμείς τα μιλούσαμε ούτως ή άλλως κρυφά. Δεν μας άφηναν να καλλιεργούμε τους καρπούς μας, αν κι εμείς βρίσκαμε χρόνο να τους φυτέψουμε και να τους καλλιεργήσουμε. Ανάγκασαν τους Guarani να καθαρίσουν όλη την ζούγκλα. Μου λείπει η ζούγκλα [κλαίγοντας]. Ακόμη και για την τροφή, τώρα πρέπει να διαθέτω χρήματα για να αγοράζω πράγματα από το super market, πριν ο πατέρας μου απλά έφερνε την τροφή στο σπίτι και είχαμε αρκετά για να τραφούμε.

Παρατάς την ζωή σου. Καταλήξαμε να παρατήσουμε τις ζωές μας και τα πάντα, έτσι ώστε αυτή η γιγάντια εταιρεία να γίνει ακόμη μεγαλύτερη.

Συντρόφισσες, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Αυτή τη στιγμή ανακάμπτουμε από τη μείωση του αριθμού των συντρόφων που συμμετέχουν στο κίνημα. Πιστεύω ότι αυτή η μείωση έχει να κάνει με την εκλογική εκστρατεία. Οι εκλογές απορρόφησαν πολλούς συντρόφους. Πήγαν στη δημοτική αρχή για να δουλέψουν για την εκστρατεία. Αυτό που γίνεται είναι ότι έρχονται στις γειτονιές άνθρωποι του κόμματος και αγοράζουν συντρόφους. Προσφέρουν πολλά χρήματα και μερικοί σύντροφοι, ακόμη και κάποιοι που είχαν κερδίσει την εκτίμηση και το σεβασμό μας, καταλήγουν να πάνε με το μέρος των κομμάτων. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Veronica. Ήταν πολύ ενεργή στο κίνημα, μιλούσε ακόμη και μπροστά σε χιλιάδες ανθρώπους εκ μέρους του κινήματος, κι έπειτα πήγε να δουλέψει σε μια πολιτική εκστρατεία. Φαντάσου τι εντύπωση έκανε κάτι τέτοιο και έπειτα φαντάσου την ημέρα που επέστρεψε. Η σιωπή ήταν τέτοια που μπορούσες να ακούσεις τον ήχο μιας καρφίτσας που πέφτει. Φαντάσου το, να πηγαίνεις και να δουλεύεις σε ένα πολιτικό κόμμα με όλα αυτά που συνέβαιναν στο κίνημα. Αλλά αυτός είναι ο δρόμος που ακολούθησε ένας αριθμός συντρόφων. Χάσαμε τη συνεισφορά τους στο κίνημα και πολλά από τα εγχειρήματα παραγωγής αντιμετώπισαν δυσκολίες, όλα εξαιτίας της αυτομόλησης των συντρόφων κατά τη διάρκεια των εκλογών.

Συντρόφισσα 2: Υπήρχαν αρκετοί σύντροφοι που έφυγαν, βγήκαν εκτός κινήματος και τώρα θέλουν να επιστρέψουν. Αλλά, όπως όλα, αυτή είναι μια απόφαση που θα την πάρουμε στη συνέλευση. Είναι στα αλήθεια δύσκολη απόφαση, επειδή σε πολλές περιπτώσεις, οι σύντροφοι φεύγουν επειδή δεν είναι ξεκαθαρισμένη στο μυαλό τους η φύση του κινήματος, τι είναι η αυτονομία, η αυτοδιαχείριση και η πραγματική κοινωνική αλλαγή. Μερικές φορές νομίζω ότι αποφάσισαν να φύγουν επειδή τίποτα από αυτά δεν ήταν πραγματικά ξεκάθαρο σε αυτούς.

Συντρόφισσες, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Αυτή τη στιγμή, εμπλέκονται περίπου 500-600 άνθρωποι στις εβδομαδιαίες δραστηριότητες του κινήματος στη γειτονιά μας. Αρχικά ήταν περίπου 300, αλλά συνέχισαν να αυξάνονται μέχρι που γίναμε λίγο περισσότεροι από 1000. Τότε, όταν άρχισαν οι εκλογικές εκστρατείες, υπήρξε μια μείωση επειδή οι μηχανισμοί των κομμάτων έβαλαν πολύ χρήμα για να αγοράσουν ανθρώπους για τις εκστρατείες τους.

Κατά την τελευταία εκλογική εκστρατεία στη γειτονιά, προσπάθησαν να εξαγοράσουν συντρόφους, ιδιαίτερα αυτούς που εμπλέκονταν περισσότερο στο κίνημα και τους προσέφεραν πολλά χρήματα. Μια συντρόφισσα είπε ότι, σύμφωνα με ότι της είπε κάποιος που δουλεύει για την κυβέρνηση, τα πολιτικά κόμματα προσφέρουν περισσότερα χρήματα αν ο "μεσάζοντας" του κόμματος, τους φέρει κάποιον που εμπλέκεται στα κινήματα, αντί για κάποιον που δεν εμπλέκεται, κι ακόμη περισσότερα αν αυτός είναι ηγετική φυσιογνωμία. Η εξαγορά μιας συντρόφισσας είναι στην τελική πιο οικονομική για αυτούς, επειδή αγωνίζεται. Παρέχουν πολλά, από χρήματα μέχρι όλων των ειδών τα υλικά αγαθά. Είναι πραγματικά δύσκολο. Μπορεί να παρέχουν μισθό μέχρι και 1500 δολάρια. Επίσης σου παρέχουν τη δυνατότητα να κάνεις όλων των ειδών τις βρωμοδουλειές έναντι αμοιβής, παρέχοντας παράλληλα την ανάλογη προστασία.

Αν οι άνθρωποι που εγκατέλειψαν το κίνημα θέλουν να επιστρέψουν μετά... Αχ... αυτό είναι ένα μεγάλο ζήτημα και υπάρχουν πολλές απόψεις πάνω σε αυτό. Πιστεύω ότι στις τελευταίες εκλογές χτυπηθήκαμε σκληρά, επειδή είχαν τη δυνατότητα να αγοράσουν πραγματικά πολύτιμους συντρόφους. Ήταν μια καταστροφή για το κίνημα, επειδή οι σύντροφοι μεταμορφώθηκαν σε εχθρούς του κινήματος και άρχισαν να λειτουργούν με αυτόν τον τρόπο. Αυτό προκάλεσε μεγάλη οργή μέσα στο κίνημα. Το συζητάμε πολύ αυτό το θέμα στις συνελεύσεις μας. Υπάρχουν σύντροφοι με πολύ αυστηρές απόψεις, οι οποίοι πιστεύουν ότι οι σύντροφοι που έφυγαν προκάλεσαν τόσο μεγάλα προβλήματα, δούλεψαν όντως για την καταστροφή του κινήματος, ώστε δεν έπρεπε να τους επιτραπεί να επιστρέψουν. Από την άλλη, υπάρχουν σύντροφοι που έφυγαν, χωρίς όμως να γίνουν οργανικό τμήμα κάποιου πολιτικού κόμματος ή της κυβέρνησης και βρίσκονται σε μία γκρίζα ζώνη. Πραγματικά, εναπόκειται στη συνέλευση του κινήματος να αποφασίσει.

Συντρόφισσα 2: Είναι όπως τα λέει η συντρόφισσα: ο μεσάζοντας, ο άνθρωπος του κόμματος έρχεται και δεν παίρνει μόνο μία συντρόφισσα, αλλά δέκα με δεκαπέντε. Έρχονται και προσφέρουν πολλά χρήματα ή και σταθερό μισθό και παίρνουν δέκα συντρόφισσες από κάθε τμήμα της γειτονιάς. Αυτό είναι πολύ επώδυνο για μας. Μας πληγώνει, ακόμη και μετά, επειδή μερικές από αυτές τις συντρόφισσες ήταν πραγματικά άξιες, αγωνίζονταν μαζί μας και τις αγαπούσαμε και τα κόμματα ήρθαν και τις εξαγόρασαν.

Συντρόφισσα 3: Συζητάμε πολύ γι' αυτό το θέμα και υπάρχουν διαφορετικές θέσεις, επειδή δεν θέλουμε να γίνουμε ένα κίνημα που θα καταπιέζει τους ανθρώπους, όπως κάνει το κράτος. Αν ένας σύντροφος θέλει να επιστρέψει στο κίνημα και μετανιώνει για τα πάντα, ποιοι είμαστε εμείς που θα πούμε όχι; Αυτό θα μας έφερνε στη θέση να παίζουμε με την πείνα κάποιου ανθρώπου. Πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι αλλάζουν και ότι γινόμαστε διαφορετικοί άνθρωποι. Οπότε τι να κάνουμε αν κάποιος θέλει να επιστρέψει και αισθάνεται αλλαγμένος ξανά; Είναι όντως ένα μεγάλο ζήτημα.

αυτονομία

Martin K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Έχω αυτό το ιδανικό, που δε λέω πως θα βγαίνει πάντοτε σωστό, μα είναι ένα είδος εντύπωσης που έχω... Άλλο είναι να λέμε πως είμαστε οριζόντιοι ή πως είμαστε αυτόνομοι κτλ., κι άλλο είναι να είμαστε ικανοί να το κάνουμε. Πιστεύω πως βρισκόμαστε στο σημείο να το καταλαβαίνουμε αυτό κάπως ξεκάθαρα, αν και όχι πλήρως. Είναι πολύ πιο δύσκολο να το φέρνουμε σε πέρας με αποτελεσματικό τρόπο, να το ενσωματώνουμε, έτσι δεν είναι; Είναι κάπως σαν... Δεν ξέρω, δε μπορώ να σκεφτώ κάποιο παράδειγμα, μα είναι σαν να προερχόμαστε από μια κουλτούρα στο άλλο άκρο, μια κουλτούρα καθετότητας, αντιπροσώπευσης, ανάθεσης, μια κουλτούρα αδυναμίας κι εμείς θέλουμε να κάνουμε τα πάντα διαφορετικά. Αλλά αντιλαμβανόμαστε πως εμείς οι ίδιοι καταφεύγουμε ξανά στις ίδιες πρακτικές. Μοιάζει σαν ένα πρόβλημα που βγαίνει από τα βάθη του εαυτού μας. Είναι ένα μοτίβο που επιστρέφει ξανά και ξανά. Σαν να υπάρχει μια ανθεκτική μνήμη καθετότητας, αντιπροσώπευσης, ανάθεσης, η οποία λειτουργεί σχεδόν ασυνείδητα. Όσο και να λέμε πως είμαστε αυτόνομοι, ξαφνικά και απρόσμενα βρισκόμαστε στη θέση να επιθυμούμε να δράσει κάποιος άλλος, να μιλήσει κάποιος άλλος ή περιμένουμε να αποδεχτούμε και να μας αποδεχτεί κάποιος άλλος.

Σύντροφοι από το MTD Allen και το MTD Cipletti (Κινήσεις ανέργων)

Σύντροφος 1: Η αυτονομία προϋποθέτει ριζική ρήξη με τη συνείδηση, τις αξίες και τις καπιταλιστικές υποκειμενικότητες που αφήνουν να αναδυθούν διεστραμμένες κοινωνικές σχέσεις. Διαφορετικά, δεν είναι παρά μια βιτρίνα, μια μάσκα. Είναι αυτά που ειπώθηκαν χτες βράδυ για το κίνημα στο Allen. Το κίνημα στο Allen ορμά μπροστά, κι από αυτό πηγάζει όλη η φρεσκάδα και η φυσικότητα του κινήματος. Από τη στιγμή της γέννησής του ορμά μπροστά με όλον αυτόν το φρέσκο αυθορμητισμό, σπάζοντας τους κοινωνικούς ελέγχους που ασκούν τα κόμματα και οι *punteros* [κομματικοί διαμεσολαβητές] πάνω στους ανέργους. Η πρώτη ρήξη είναι η απλή απόρριψη των *punteros*, ο παραμερισμός των κομμάτων και η αναζήτηση του δικού μας δρόμου. Φανταστείτε το αυτό. Είναι κάτι που συμβαίνει χωρίς καμιά προμελετημένη θεωρία που να υπαγορεύει την πρακτική αυτή. Ξεπηδά σαν αυθόρμητη έκφραση της κοινωνικής πρακτικής που ζητά να χαράξει ένα

διαφορετικό μονοπάτι, σαν κάποιου είδους αναζήτηση. Έτσι δεν είναι;

Σύντροφος 4: Επιπρόσθετα στην αναζήτηση αυτή, υπάρχει και μια ρήξη με τα πάντα, ένα στιβαρό ρήγμα με όλα εκείνα τα πράγματα που έχουν ήδη δοκιμαστεί, όλα αυτά με τα οποία έχουμε πειραματιστεί με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο όλα αυτά τα χρόνια. Φαίνεται πως η κυρίαρχη σκέψη είναι: "Αρκετά πια με όλα αυτά", ακόμα και για τις προηγούμενες επαναστατικές εμπειρίες. Πρέπει να διαρρήξουμε τους δεσμούς μας με το παρελθόν και να αρχίσουμε να χαρτογραφούμε μια νέα ρότα. Η αυτονομία είναι ένα καινούριο μονοπάτι υπό κατασκευή, ένας μισοτελειωμένος δρόμος και κάθε μέρα υπάρχει κάτι να μάθουμε, κάτι που ο κάθε σύντροφος μπορεί να μάθει από άλλους συντρόφους και από διάφορα εγχειρήματα. Είναι κάτι που διαρκώς κατασκευάζεται και ανασυντίθεται. Δεν είναι κάτι που είναι στατικό, καθόλου μάλιστα.

Σύντροφος 2: Αυτή η έξαρση των αυτόνομων κινημάτων δεν είναι μια οπορτουνιστική φάση ενός συγκεκριμένου κλάδου που επιχειρεί να περάσει την αναζήτησή της μελλοντικής επανάστασης μέσα από κάποιο κοινωνικό σκοπό. Όχι. Όπως είπα και πριν, οι εμπειρίες του παρελθόντος γίνονται αντικείμενο έντονης σκέψης και επεξεργασίας. Οι αναζητήσεις αυτές δεν συντίθενται με κάποιο τρόπο, αλλά μάλλον εκφράζονται στο πλαίσιο της υποταγής: Κανείς δεν θέλει να αλλάξει από μια μορφή υποταγής και να πάει σε μιαν άλλη. Αφού κανείς δεν το θέλει αυτό λοιπόν, τίθεται υπό διερώτηση και το ξανασκεφτόμαστε διαρκώς.

Σύντροφος 1: Πιστεύω πως η αυτόνομη συνείδηση στέκεται ακριβώς στην κορυφή της αντίφασης και αυτό εξηγεί την ριζοσπαστική της στάση ενάντια στον καπιταλισμό κι ενάντια σε ολόκληρη τη νεωτερικότητα. Η αυτόνομη σκέψη δεν θέτει υπό διερώτηση μονάχα τις περασμένες επαναστάσεις. Δεν αμφισβητεί μονάχα τις πρακτικές των επαναστατών του παρελθόντος στον αγώνα τους ενάντια στον καπιταλισμό. Αντίθετα, βρισκόμαστε στο χρονικό σημείο όπου οι αντιφάσεις του καπιταλισμού προϋποθέτουν είτε τη διάλυση της ανθρωπότητας είτε τη δημιουργία ενός ολότελα νέου πολιτισμού. Αυτό απαιτεί να αναιρέσει ό, τι έχει ήδη συμβεί σ' ολόκληρη την πορεία της ανθρώπινης ιστορίας, διότι το πρόβλημα της εξουσίας δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά στον καπιταλισμό. Οι ιστορικές του ρίζες βρίσκονται στην ολότητα της νεωτερικής σκέψης και στον τρόπο με τον οποίο η ανθρωπότητα διαμόρφωσε την ιστορική της πορεία. Που σημαίνει πως το ζήτημα δεν είναι μονάχα να φέρουμε κάποια αλλαγή στο σύστημα. Δεν είναι μόνο το θέμα του να αμφισβητήσουμε τον καπιταλισμό. Αλλά ενέχει και την κριτική στις δικές μας πρακτικές ως παράγωγα ολόκληρης της ανθρώπινης ιστορίας. Για μένα, το βάθος της αυτονομίας είναι πέρα από τις δυνατότητες κατανόησης μας. Δεν είναι δυνατό να εκτιμήσουμε τις απύθμενα πλούσιες ιδιότητες της αυτόνομης σκέψης στο πλήρες τους πλαίσιο, όταν η αυτονομία εκδηλώνεται στην πράξη ως η προνύμφη της εξουσίας και της υποταγής.

Σύντροφος 3: Και γενικά, όλοι αυτοί που σχηματίζουν αυτή την κριτική της υποταγής είναι οι ίδιοι που θεωρούν δεδομένο πως δεν υπάρχει σκέψη που να μην είναι υποταγή με κάποιον τρόπο.

Σύντροφος 1: Στο τέλος παραμένουν υποταγμένοι και παραμένουν δέσμιοι. Καμιά μορφή απελευθέρωσης δεν θα σου επιτρέψει ποτέ να προχωρήσεις από τις ρήξεις, χωρίς στην πορεία να μετατρέπει τις ίδιες της τις θεωρίες σε κάποιας μορφής εμπόρευμα, σε ένα μηχανισμό για την αναπαραγωγή μιας νέας κατάστασης υποταγής. Με άλλα λόγια, φανταζόμαστε τη θεωρία από άλλη προοπτική: από τις ρήξεις εκείνες που δημιουργούν νέες πρακτικές. Όπως λέει και το ρητό: "Φτάνει πια να σκεφτόμαστε μόνο με το κεφάλι μας". Δεν πρόκειται πλέον απλώς για ένα θεωρητικό πρόβλημα που ασχολείται με τον τρόπο με τον οποίο η θεωρία αντιμετωπίστηκε ως τώρα ως απλή διανοητική άσκηση. Όχι. Οι σκέψεις και οι ιδέες δεν είναι μονάχα το αποτέλεσμα εγκεφαλικού στοχασμού. Η σκέψη πρέπει επίσης να εμπλέκει και το φυσικό σώμα. Η σκέψη αναδύεται από την πρακτική του μετασχηματισμού. Η σκέψη αναδύεται από μια πρακτική που δημιουργεί ένα ριζικό ρήγμα ενάντια σε αυτό που έχει ήδη εγκαθιδρυθεί. Βασίζουμε το θεωρητικό μας πλαίσιο σε αυτό το σημείο. Ποτέ αντίστροφα. Είναι σα να συνδέεις την θεωρία με την πράξη. Στην πραγματικότητα οι θεωρίες κατασκευάζονται από την πράξη. Η πράξη είναι αυτό που δείχνει, αντανακλά και αποφασίζει τι θα κάνουμε σε ένα συγκεκριμένο χρόνο. Για παράδειγμα, είπαμε ότι στην περίπτωση του Allen, κάποιες συντρόφισσες μας έδωσαν μαθήματα για την αυτονομία των σωμάτων μας. Τι συμπεράσματα έχουν βγάλει για την αυτονομία; Στην Allen υπάρχει ένα εργαστήρι ραφτικής που λέγεται "ανακαλύπτω". Το ονόμασαν έτσι διότι συνειδητοποίησαν, μέσα από το MTD, την αξία της συντροφικότητας, την αξία της αλληλεγγύης. Μέσα από το MTD, ανακάλυψαν εμπειρίες που σου επιτρέπουν να εκφραστείς πέρα από τις λέξεις.

Σύντροφος 4: Άρχισαν να αγοράζουν ύφασμα και να φτιάχνουν ρούχα για άλλους συντρόφους με τη φίρμα του MTD. Βάζουν την ετικέτα του MTD. Είναι ασύλληπτο.

Σύντροφος 1: Μπορείτε να φανταστείτε την πάλη που συμβαίνει μέσα τους όταν αποφασίζουν τιμή για την εργασία τους. Η αξία ή η τιμή της δουλειάς αυτής, καθορίζεται από την ανάγκη των συντρόφων να ντυθούν. Αν έχουν ράψει κάτι για κάποιον και το άτομο αυτό δεν έχει λεφτά να το πληρώσει, τότε δε χρειάζεται να πληρώνει. Ειδικά αν το άτομο εκείνο δεν έχει καθόλου πόρους. Προσέξτε πώς έχουν αρχίσει να ξεσκίζουν τα καθιερωμένα κριτήρια για την πώληση των αγαθών και την ανταλλαγή τη βασισμένη στο χρήμα.

Σύντροφος 3: Αυτό είναι αυτονομία, διότι ενέχει ένα αυτόνομο τρόπο παραγωγής και αξίας που δεν υποτάσσεται στη λογική της ατομικής συσσώρευσης. Προσέξτε τις κατηγορίες που προανέφερα. Η έννοια του "ατόμου" δεν λειτουργεί πλέον. Αυτό που πιστεύω πως ξεκινά να λειτουργεί είναι η έννοια της μοναδικότητας. Από την άλλη, υπάρχει ακόμα μια ιστορική μνήμη που επιτάσσει πως κάτι τέτοιο πρέπει να πολεμηθεί και να υποταχθεί. Μου φαίνεται πως αυτό που περνάμε δεν ενέχει καμιά υποταγή, αλλά κάτι το διαφορετικό. Αυτό είναι που το κάνει τόσο ριζοσπαστική διαδικασία. Δεν πρόκειται για την αναδιάρθρωση κάποιων δυνάμεων που έχουν το ίδιο σχέδιο.

Σύντροφος 4: Θυμάμαι όταν ξεκινήσαμε να μιλάμε για την αυτονομία, όταν επινοήσαμε μορφές αυτόνομης σκέψης. Είχαμε αποφασίσει να συζητήσουμε ειδικά την αυτονομία. Οι σύντροφοι καταλάβαιναν ξεκάθαρα την επιθυμία και την πρόθεσή μας να είμαστε αυτόνομοι, και όντως είμαστε αυτόνομοι. Όμως, έθεσα το ζήτημα του αν όντως είμαστε αυτόνομοι ή αν η αυτονομία είναι ο δρόμος που ταξιδεύουμε. Το να είσαι πράγματι αυτόνομος σημαίνει να πλησιάζεις αρκετά κοντά στο να μην εξαρτάσαι από ένα συγκεκριμένο σχέδιο. Πιστεύω πως τώρα είναι μια στιγμή ρηγμάτων, όπου τα σχέδια καταρρέουν και σιγά σιγά θα βρεθούμε χωρίς αυτά.

Claudia, lavaca.org και Neka, MTD Solano (Συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης και κίνηση ανέργων)

Neka: Δε νομίζω πως υπήρξε ποτέ στιγμή που να είπαμε: "Ναι, είμαστε αυτόνομοι. Αυτή είναι η ταυτότητά μας". Σε κάποιο σημείο, πιεστήκαμε να μας ορίσουμε πιο συγκεκριμένα. Πιστεύω πως εκείνη ήταν η στιγμή που είπαμε πως δε θα επιτρέψουμε στον εαυτό μας να γίνουμε "-ιστές" ή "-οι" οποιουδήποτε είδους. Αυτό που κάνουμε είναι να παράγουμε μια πρακτική βασισμένη στην εμπειρία και ακριβώς αυτή η εμπειρία-πράξη μιλά για τον εαυτό της. Εφόσον αυτό είναι ένα ανοιχτό κίνημα το οποίο βασίζεται σε συγκεκριμένα εδάφη, με το δικό μας να εντοπίζεται στη γειτονιά, συζητάμε συνέχεια το τι είναι οριζοντιότητα και αυτονομία και τι σημαίνουν για μας εδώ. Είναι μια ανοιχτή και συνεχιζόμενη συζήτηση.

Ξεκινήσαμε να χρησιμοποιούμε τη γλώσσα της αυτονομίας για ένα σωρό λόγους. Υπήρχαν κάποιες προσδοκίες, μιας μορφής ανάγκη να δούμε τον εαυτό μας με τον ίδιο τρόπο που τον έβλεπαν αυτές οι άλλες ομάδες που είχαν εμφανιστεί και που σήμερα είναι οργανώσεις. Αυτό αισθανόμαστε πως θα σκότωνε την εμπειρία που δημιουργούνταν. Από

την άλλη, υπήρχε επίσης η ανάγκη να τοποθετηθούμε μέσα σε κάποιο θεωρητικό πλαίσιο. Αυτό βοηθά να δημιουργηθεί μια αίσθηση ασφάλειας και συνοχής. Και μέσα στο λαϊκό στρατόπεδο εκείνη την εποχή υπήρχαν άνθρωποι που έψαχναν τέτοιους χώρους.

Υπάρχουν κάποια πράγματα που δεν πρέπει ποτέ να παραδώσουμε. Συζητάμε συνεχώς πώς μοιάζει η αυτονομία και η οριζοντιότητα στην πράξη από την πλευρά της συλλογικότητάς μας και πώς μπορούμε να την αναπαράγουμε χωρίς να σταματήσουμε να είμαστε αυτόνομοι, δημιουργικοί και οριζόντιοι στις σχέσεις μας. Κάποιες φορές κοιτάμε προς τον ορίζοντα καθώς μιλάμε και αυτό μας βοηθά να βρίσκουμε την κατεύθυνσή μας. Υπάρχει διαφορά ανάμεσα στο να δηλώνεις "είμαι μια αυτόνομη" και να δηλώνεις "θέλω να δημιουργήσω ή να χτίσω την αυτονομία". Το να λες "είμαι ένας αυτόνομος" ακούγεται δογματικό, σα να είναι κάτι τελειωμένο και κλειστό, σαν ένα πρόγραμμα. Και, δεν ξέρω, για μένα αυτά δεν ταιριάζουν. Είναι σαν κάποιας λογής τίτλος. Δεν πιστεύω πως οι πιο ισχυρές διακηρύξεις έχουν να κάνουν με τον ορισμό της αυτονομίας, αλλά αντίθετα πως έχουν να κάνουν με το να εξασκείς την αυτονομία από μέρα σε μέρα. Πιστεύω πως αυτό είναι το σημαντικό πράγμα. Όταν κινήματα που εμπλέκονται στην κατασκευή μιας έννοιας της αυτονομίας ξεκινάνε να λένε πως πρέπει να ηγεμονεύσουμε, πως πρέπει να ενοποιήσουμε, πως πρέπει να χτίσουμε ένα ενιαίο και μοναδικό εθνικό κίνημα, στην πραγματικότητα πλησιάζουν την αφομοίωση και την ενσωμάτωση, και αυτό ξεκινά μια δυναμική αντίδραση, παρόμοια με αυτή της συνάντησης του Αυτόνομου Γενάρη. Θα συνεχίσουμε να αντιστεκόμαστε σε προσπάθειες που προωθούν μορφές διακυβέρνησης οι οποίες διατηρούν το status quo, όπως ο λαϊκισμός και όλα αυτά.

Πώς θα αντισταθούμε στην πράξη με απτούς όρους; Τι είναι η διαφορετικότητα; Τι είναι η ριζοσπαστικότητα; Η ελευθερία; Τι θα γίνει με τη δημιουργικότητα; Πιστεύω πως, αν δεν σκεφτούμε γι' αυτά τα πράγματα, θα πέσουμε στο τελετουργικό δόγμα. Για παράδειγμα, αν δε σκεφτούμε ποιο είναι το νόημα των *piquetes* στο παρόν πλαίσιο και δεν εκτιμήσουμε το πώς μπορούμε να ξαναδημιουργήσουμε αλλά και δεν επινοήσουμε ξανά αυτές τις μεθόδους αγώνα, τότε εγκαταλείπουμε την αυτονομία. Θα επαναλαμβάνουμε πεπαλαιωμένα σχήματα που δεν έχουν καμιά χρησιμότητα στο παρόν. Αυτό δε σημαίνει πως η άμεση δράση χάνει κάθε νόημα, αλλά ότι αυτή, όπως κι άλλες παρόμοιες μέθοδοι που κάποτε θεωρούνταν ριζοσπαστικές, έχουν γίνει αντικείμενα ρουτίνας.

Claudia: Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε ως κίνημα είναι το πως να αρθρώσουμε αυτό που είμαστε ως κίνημα. Κάθε πρότερη προσπάθεια ήταν απογοητευτική διότι με τον ένα ή με τον άλλον τρόπο, κάθε άρθρωση θα σήμαινε πραγμοποίηση μιας συγκεκριμένης κοινωνικής τάξης ή ιδεολογίας.

Neka: Πιστεύω πως ο σκοπός μας όταν επικοινωνούμε το τι είμαστε ως κίνημα δεν είναι να χτίσουμε ένα ενιαίο και στεγανό κίνημα ή μια ηγεμονία, αλλά είναι ένα βήμα προς τη δημιουργία της πραγματικής διαφορετικότητας.

Εδώ ακριβώς το να αρθρώσουμε αυτό που είμαστε ως κίνημα γίνεται ενδιαφέρον. Έχεις πια μια φωνή. Μου φαίνεται πως εσείς, ως Lavaca, ως μια συλλογικότητα αντιπληροφόρησης, έχετε συνεισφέρει τα μέγιστα στην ποικιλότητα αυτή. Πιστεύω πως κάποια από τη δικιά μας δουλειά μεταφέρεται με οριζόντιο τρόπο, διατρέχοντας διάφορα κινήματα και στην πορεία δημιουργεί ένα ιστό με πολλαπλά νοήματα. Αυτό είναι πολύ πιο δυνατό από την κατασκευή ενός ενιαίου ή παγκόσμιου κινήματος. Μου φαίνεται πως κάτι τέτοιο έχει περισσότερες δυνατότητες και πολλή περισσότερη δύναμη. Πιστεύω πως κι εσείς δομείτε μια αυτονομία τέτοιου τύπου.

Claudia: Ναι. Το ζήτημα είναι πως πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πώς θα προωθήσουμε το σεβασμό προς τη διαφορετικότητα. Κανένα κίνημα δεν είναι το ίδιο με τα άλλα. Καμιά εμπειρία δεν είναι η ίδια με τις άλλες. Καμιά κατάσταση δεν είναι ίδια με τις άλλες. Κι αυτό δε σημαίνει πως όλα αυτά τα πράγματα δεν μπορούν να εκφραστούν αντίστοιχα. Μπορεί να φαίνεται πως ο μόνος τρόπος να αρθρωθεί κάτι, είναι να απαιτήσει πλήρη και πειθαρχημένη προσκόλληση σε ένα περιορισμένο σύνολο ιδεών. Αυτό ισοδυναμεί με μια κάποια συνωμοσία όταν κάποιος καλείται να δώσει πληροφορίες. Μοιάζει σαν κάθε κόσμος να είναι ένας ξέχωρος και ανεξάρτητος κόσμος κλεισμένος στον εαυτό του και ο καθένας από αυτούς τους κόσμους, να έχει τις δικές του συγκεκριμένες ανάγκες και μοναδικές γι' αυτόν λογικές κατασκευές. Από αυτή την άποψη, μπορούμε να συμφωνήσουμε να σεβόμαστε κάθε κατάσταση και εμπειρία γι' αυτό που είναι, χωρίς να τους αποδίδουμε μεγαλύτερη ή μικρότερη αξία από κάθε άλλη εμπειρία ή κατάσταση. Κάθε κατάσταση έχει τα μοναδικά της χαρακτηριστικά και η καθεμιά συνεισφέρει κάτι διαφορετικό. Όλα αυτά αναλογούν σε "πληροφορία" ή σε μια διανοητική άσκηση, για να το πούμε έτσι ελλείψει καλύτερου όρου. Κατόπιν, όταν θα είναι η ώρα να μπουν σε λειτουργία όλες αυτές οι ιδέες, δε βγαίνει τίποτα, διότι από μόνο του το διάβασμα δε φέρνει την επανάσταση. Είναι ξεκάθαρο πως η ιδέα πρέπει να ζευγαρώνει με τη δράση. Αλλιώς τα πάντα θα ήταν μια απλή ορθολογικοποίηση.

Neka: Ακριβώς αυτοί οι άκαμπτοι, κλειστοί και δομημένοι ορισμοί είναι που μας περιορίζουν, περιορίζουν την ικανότητά μας να είμαστε ελεύθεροι. Όπως συζητήσαμε προηγουμένως στο εργαστήρι, από τη στιγμή που θα γευτείς την ελευθερία, θα πολεμάς για πάντα να παραμείνεις ελεύθερος. Όταν τα κριτήρια που αποτέλεσαν βάση για την οργάνωση αρχίζουν να λειτουργούν ως δόγμα ή νόμος, τότε είναι που πιστεύω πως τα κινήματα ξεκινούν από τη φύση τους να αναζητούν τρόπους να πολεμήσουν αυτό το status quo. Όταν κάτι αδειάσει από τα περιεχόμενά του και γίνει μια κούφια σύμβαση που δεν έχει κανένα ενδιαφέρον για την ανθρωπιά μας, κανένα σεβασμό και καμιά συντροφικότητα, τότε οι σύντροφοι φυσικά τείνουν να το απορρίψουν. Τη στιγμή ετούτη πρέπει να ξαναδούμε, να ξανασυζητήσουμε και να ξανασκεφτούμε τις εναλλακτικές μας και τις πράξεις μας διότι χάνουμε το στόχο. Τι γίνεται με την ουσία των πραγμάτων; Τι σημαίνει τελικά ελευθερία; Τι σημαίνει ανθρωπιά; Πιστεύω πως θα είναι μέρος του αγώνα μας όσο ζούμε να αντιμετωπίσουμε το γεγονός ότι τα κριτήρια και οι συμφωνίες που μας ήταν χρήσιμες σε κάποια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δεν θα έχουν καμία χρησιμότητα σε κάποια άλλη, όταν δηλαδή οι διαφορετικές συνθήκες θα τις έχουν αδειάσει από το νόημά τους. Όπως και οι συζητήσεις μας πάνω στην τακτική των αποκλεισμών δρόμων, το γνωστό *piquete*. Κάποτε ήταν πιο χρήσιμο εργαλείο στη ριζοσπαστική πάλη.

Claudia: Ίσως σε κάποιες περιπτώσεις να βρει ένα νέο σκοπό στο μέλλον.

Neka: Ακόμα και σήμερα, σε μερικές περιπτώσεις, το *piquete* εξακολουθεί να χρησιμοποιείται, ακόμα και ως απαλλοτριωμένο αγαθό. Δεν εξυπηρετεί κανένα σκοπό όταν χρησιμοποιείται έτσι. Στην καλύτερη περίπτωση, έτσι εξυπηρετείται μονάχα η αέναη αναπαραγωγή και αναδόμησή του στην αρχική του μορφή.

Claudia: Πιστεύω πως η αλλαγή την οποία ζούμε έχει υψίστη σημασία. Μερικές φορές σκέφτομαι, χωρίς υπερβολή, πως πρόκειται για μια ιστορική στιγμή στην οποία συμβαίνουν ζωτικής σημασίας αλλαγές. Αλλαγές που μεταλλάσσουν την κουλτούρα της πολιτικής σε κλίμακα ανάλογη του επιπέδου της βίας που χαρακτηρίζει την εποχή μας. Η τόση βία δεν θα ήταν ποτέ απαραίτητη αν δεν υπήρχε τόση πολλή αντίδραση. Αυτό αντανακλά το γεγονός ότι βιώνουμε μια ισχυρή πολιτισμική αλλαγή. Και όντως, η πολιτισμική αλλαγή που συμβαίνει ήδη είναι τόσο ισχυρή, που θέτει τις βάσεις για να υποθέσουμε την ανάδυση ενός μόνιμου έννομου πολέμου που θα μπορούσε να ξεσπάσει από στιγμή σε στιγμή. Πρόκειται για μια τόσο ισχυρή αλλαγή, που κυριολεκτικά προκάλεσε την ανάδυση ενός αστυνομικού κράτους, το οποίο, αν και ίσως δεν αναπτύσσεται πλήρως κάθε στιγμή, παρ' όλα αυτά παραμένει ενεργό μέσα από την παρακολούθηση, την κατασκοπεία και το φακέλωμα πολιτών. Παρατηρούμε ένα ρήγμα στο σύστημα της ιεραρχίας, το οποίο είναι τόσο βαθύ που ταυτόχρονα κόβει και διαρρηγνύει την υπάρχουσα κουλτούρα της εξουσίας.

Emilio, Tierra del Sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατάληψη και κοινωνικό κέντρο)

Δε χρειαζόμαστε κανένα να μας επιβάλλει ένα νέο "κομμουνιστικό μανιφέστο" και να μας πετάξει στο στρατόπεδό του, σαν τίποτε ηλίθιους. Αφού εγκατέλειψα αυτής της μορφής τις κομμουνιστικές ιδέες, είπα στον εαυτό μου: "Τι είναι αυτό που θέλουμε; Τι είναι το εγχείρημά μας;". Το καλό είναι πως δεν έχουμε κανένα πρόγραμμα. Δημιουργούμε εργαλεία ελευθερίας. Πρώτα έρχεται το αυταπόδεικτο: να καλύψουμε τις βασικές μας ανάγκες. Αλλά η διαδικασία να ανακαλύψουμε τις λύσεις για να καλύψουμε τις βασικές μας ανάγκες, μας οδηγεί να αναπτύξουμε εργαλεία που μας απελευθερώνουν. Αυτό είναι για μένα το νόημα της αυτονομίας. Αν αρχίσεις να σκέφτεσαι τι συνιστά την αυτονομία και κατόπιν βάλεις μπρος να συζητάς τις έννοιες της αυτοδιαχείρισης, της αυτάρκειας, των δικτύων επικοινωνίας, την αντιεμπορευματική ανταλλαγή αγαθών και την άμεση δημοκρατία, τελικά καταλήγεις να αναρωτιέσαι: "Αν τα καταφέρουμε όλα αυτά, θα είμαστε πλέον αυτόνομοι;" Αυτόνομοι από τι; Όχι. Αν κάποια μέρα πετύχουμε την πραγματική αυτονομία, δεν θα είμαστε αυτονομιστές ή αυτόνομοι, αλλά θα είμαστε όντως ελεύθεροι.

Όταν θα έρθει εκείνη η μέρα που η αυτονομία σαν κατασκευή θα είναι στα όρια της εξαφάνισής της, τότε θα πάψει ολότελα να υπάρχει. Κι αυτό διότι τη μέρα που θα είναι δυνατό να είμαστε αυτόνομοι, δεν θα υπάρχει τίποτε από το οποίο να πούμε πως αυτονομούμαστε. Δεν υπάρχει λόγος να πιστεύουμε πως μπορούμε να είμαστε πραγματικά αυτόνομοι σε ένα δεδομένο γεωγραφικό χώρο ή οποιονδήποτε δεδομένο χρόνο. Η έννοια της μη καπιταλιστικής κοινότητας δεν είναι και τόσο εύκολα πιστευτή. Ήταν μια "χίππικη" εμπειρία που είναι ξεκάθαρο πως δε θα δουλέψει. Όσο υπάρχει ο καπιταλισμός θα συνεχίσουμε να ζούμε μέσα σε αυτόν. Μέσω της αυτονομίας, μπορούμε να δημιουργήσουμε ζώνες που δεν τις κυβερνά η λογική του καπιταλισμού. Αυτό όμως δεν είναι το ίδιο με το να ισχυριζόμαστε πως το καπιταλιστικό σύστημα δεν είναι η κυρίαρχη κοινωνική τάξη πραγμάτων. Προς το παρόν, ο καπιταλισμός είναι παντού και θα είναι η δεσπόζουσα τάξη πραγμάτων μέχρις ότου πάψει να υπάρχει εντελώς.

Και ναι, κάποτε θα φτάσουμε στην κατάσταση αυτή. Αν δεν πίστευα πως είναι εφικτό να βάλουμε ένα τέλος στον καπιταλισμό, δεν θα το προσπαθούσα καν. Το ότι η ιδέα της αυτονομίας μπορεί να υπάρξει μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα συχνά αποτελεί τροχοπέδη. Η ιδέα πως μπορούμε να μην είμαστε καπιταλιστικοί μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα είναι άτοπη, διότι ο καπιταλισμός διατρέχει την ζωή μας συνέχεια. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε ωστόσο, είναι να χτίζουμε και να δημιουργούμε διαφορετικά πράγματα χωρίς να ακολουθούμε τη λογική του καπιταλιστικού συστήματος. Μπορούμε να προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε την επανάσταση στην καθημερινή μας ζωή. Την ημέρα που όλα αυτά τα πράγματα θα πετύχουν, όταν πετύχουμε πραγματικά σε όλα αυτά, τότε θα έχουμε φτάσει. Θα είμαστε ελεύθεροι μάλλον, παρά αυτόνομοι. Η αυτονομία είναι μια φούσκα που υπάρχει μέσα στο ευρύτερο σύστημα. Η αυτονομία δεν είναι από μόνη της ένα σύστημα διακυβέρνησης. Είναι ένα εργαλείο για να κερδίσουμε την ελευθερία μας.

Toty, MTD la Matanza (Κίνηση ανέργων)

Δεν είναι ότι μια ομάδα ατόμων προδιαγράφει την πορεία ευρύτερων κοινωνικών ζητημάτων. Αντίθετα, η ευρύτερη κοινωνική μονάδα είναι αυτή που επηρεάζει το ιδιαίτερο μονοπάτι που θα ακολουθήσουν συγκεκριμένες ομάδες. Για παράδειγμα, στην περίπτωσή μας, η θέση που πήραμε απέναντι στις κυβερνητικές υπηρεσίες πρόνοιας ήταν πολύ αμφιλεγόμενη. Είχαμε συνειδητοποιήσει πως ο λαός της Αργεντινής, εφόσον είχε ζήσει το ισχυρό κράτος πρόνοιας των δεκαετιών του '40 και του '50 που γέννησε αυτό που ονομάζουμε "περονισμό", δεν θα απέρριπτε την επιστροφή σε αυτή την αρχική τάξη πραγμάτων. Έτσι, κάναμε υπομονή. Παρουσιάσαμε μια αμφιλεγόμενη θέση και την εξηγήσαμε συνεκτικά. Τώρα πια βλέπουμε πως η αυτονομία είναι μια διαδικασία από την οποία πρέπει να περάσει κάθε άτομο ξεχωριστά. Ωστόσο, πέρα από το γεγονός ότι είναι μια συνεχής αναζήτηση, μοιάζει τώρα σαν η κουλτούρα του περονισμού να σπάει ανάμεσα σε αυτά τα κινήματα που ασχολούνται με τις πιο βαριές περιπτώσεις στέρησης. Ίσως υπάρξει επιστροφή στο παρελθόν, στην προηγούμενη κατάσταση πραγμάτων. Αυτό εξαρτάται από το πώς οι αυτόνομες δομές ασκούν τη δυνατότητά τους να αναπτύσσουν το δυναμικό που υπάρχει στον πυρήνα αυτού του κοινωνικού κινήματος. Αυτό είναι το θεμελιώδες ζήτημα, τα κοινωνικά κινήματα δεν έχουν ακόμα ανακαλύψει τη δικιά τους δυναμική ούτως ώστε να την ενεργοποιήσουν. Μιλάω μέσα από τη δική μου άγνοια. Δεν ξέρω τίποτε από κοινωνιολογία (γελά).

Gabriel, κοινότητα Ava Guarani (Κοινότητα ιθαγενών)

Σκεφτόμαστε όλα αυτά τα πράγματα που θα μπορούσαν να γίνουν πραγματικότητα για όλες τις αδελφές και τους αδελφούς μας που σκέφτονται με ανεξάρτητους όρους: ένα σπίτι της προκοπής, ένα νοσοκομείο, σχολεία, όλα φτιαγμένα από μας, ανεξάρτητα από οτιδήποτε άλλο. Θα λέγαμε πως ανεξαρτησία σημαίνει να δουλεύουμε και να παράγουμε μόνοι μας, στην ίδια γη. Ξέρουμε πώς να είμαστε ανεξάρτητοι. Μεγάλωσα στα χωράφια και ο πατέρας μου συχνά έλεγε "να δουλεύεις για την εταιρία σημαίνει να είσαι σκλάβος", διότι μια μέρα η εταιρεία θα σου πει: "Εσύ και εσύ απολύεστε" και είσαι άνεργος. Αν έχεις δικιά σου γη, είσαι ανεξάρτητος, ανεξάρτητος από τα πάντα. Έχουμε εμπιστοσύνη στον εαυτό μας όταν λέμε πως αν έχουμε γη, θα δουλέψουμε. Γιατί αν δουλέψεις, θα έχεις, αλλά αν δε δουλέψεις, δεν θα έχεις.

Κάνουμε συνελεύσεις στις οποίες μαζευόμαστε και μιλάμε για διάφορα. Μιλάμε για το πώς πάνε τα πράγματα, καθώς και για πολλά άλλα θέματα. Ζητάμε τη συναίνεση του λαού των Guarani και δρούμε με αυτή. Συμμετέχουμε όλοι. Δηλαδή, δεν συνεδριάζουν μόνο οι αρχηγοί των ιθαγενών, αλλά ζητάμε τη συναίνεση όλων των συμμετεχόντων. Όσο στέκουν οι άνθρωποι, δε θα σκεφτούμε ποτέ να ενδώσουμε, διότι μέσα από την ενότητά μας βρίσκουμε τη δύναμη να προχωρήσουμε.

Αυτό που πιστεύω για την αυτονομία είναι πως είναι σημαντικό να υπάρχει αλληλεγγύη ανάμεσα στις διάφορες οργανώσεις και κοινότητες γενικά, έτσι ώστε να μπορέσουμε να καταφέρουμε το σκοπό μας να είμαστε αυτόνομοι και ανεξάρτητοι και να φτάσουμε σε ένα αίσιο τέλος. Αυτό επιθυμώ ως μέλος αυτής της κοινότητας: να εμφανιστούμε μπροστά στην κυβέρνηση με αξιοπρέπεια και αυτοί να έρθουν σε μας με αξιοπρέπεια.

Maba και Orlando, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Orlando: Η διαδικασία της αυτονομίας... Εκεί στο υπουργείο εργασίας μας ανέθεταν παλιότερα τα εκπαιδευτικά προγράμματα που έπρεπε να φέρουμε σε πέρας για να καταρτιστούμε επαγγελματικά. Μας επέβαλαν προγράμματα που ήμασταν υποχρεωμένοι να ολοκληρώσουμε. Λέγαμε τότε, εντάξει, ας παρακολουθήσουμε ένα εργαστήριο ραφτικής και μοδιστρικής και τελικά άνοιγε ένας φούρνος! Δεν είχαμε καμιά αυτονομία να εξερευνήσουμε τα ενδιαφέροντά μας και να κάνουμε ό, τι θέλαμε να κάνουμε. Δεν μπορούσαμε ούτε να κάνουμε ούτε να δημιουργήσουμε αυτό που επιθυμούμε, μέχρι που αγωνιστήκαμε και κερδίσαμε την αυτονομία μας. Έχουμε μια εναλλακτική οικονομία την οποία καταφέραμε να δημιουργήσουμε μέσα από αυτή την αυτονομία. Κάθε σύντροφος που ανήκει σε αυτό το κίνημα που χτίζουμε και δέχεται επίδομα εργασίας από την κυβέρνηση, συνεισφέρει εθελοντικά στο κίνημα, σε αλληλεγγύη με το κίνημα, αλλά κανείς δεν τους υποχρεώνει να το κάνουν. Μέσα από αυτές τις συνεισφορές, για παράδειγμα, μπορέσαμε να αγοράσουμε μερικά εργαλεία για να ανοίξουμε τα εργοστάσια, να

ενοικιάσουμε τα λεωφορεία που θα μας μετέφεραν στις συγκεντρώσεις, να στρώσουμε νέους δρόμους στη γειτονιά κτλ. Δεν είμαστε κίνημα που θέτει αιτήματα, αλλά κίνημα που δημιουργεί πράγματα. Δημιουργούμε εγχειρήματα που δεν παράγουν κατ' ανάγκη αγαθά προς πώληση, αλλά αντίθετα δομούν γνώση και επαγγελματικές ικανότητες. Οι σύντροφοι μαθαίνουν μια τέχνη. Οι σύντροφοι στον τομέα της υγείας εκπαιδεύονται καλά, ώστε να μη διαλέγουν την εύκολη οδό να δίνουν ένα χάπι και έξω από την πόρτα! Πρέπει επίσης να συζητάς τα προβλήματα των ανθρώπων και να τους παρέχεις προληπτική φροντίδα. Και όχι προληπτική μόνο με την έννοια "α, έχω ένα κρύωμα, πυρετό κτλ." Σκέφτομαι την προληπτική ιατρική σε όλες τις πλευρές της ζωής, ακόμα και για την αρρώστια του καπιταλισμού. Αν είσαι άρρωστος, πας στο γιατρό, σου δίνει μια συνταγή και παίρνεις το φάρμακό σου. Και το φάρμακο σου προκαλεί έλκος. Ίσως υπάρχει κάτι άλλο που μπορείς να κάνεις και δεν έχει τόσο άσχημες επιπτώσεις, φάρμακα που είναι πιο φυσικά. Ας βρούμε αυτές τις εναλλακτικές θεραπείες. Τέτοια πράγματα συζητάμε.

Maba: Δεν περιμένουμε από το κίνημα καθεαυτό να μας λύσει τα προβλήματά μας, αλλά τα εργαστήρια και η ανταλλαγή ικανοτήτων που είναι μέρος του κινήματος μας βοηθάνε να λύσουμε ζητήματα με τη βοήθεια άλλων συντρόφων. Όταν υπάρχει ένα πρόβλημα, δεν μπορείς να περιμένεις πως κάποιος άλλος θα το λύσει για σένα. Πρέπει, αντίθετα, να σκεφτείς τρόπους να το λύσετε μαζί. Είναι μια δύσκολη διαδικασία. Στο Solano, υπάρχουν πολλά στοιχεία υιοθετημένα από τη βραζιλιάνικη MST και από τους Ζαπατίστας οι οποίοι χρησιμοποιούν παρόμοιες μορφές κατασκευής και δημιουργίας, δεν είναι μια καινούρια εφεύρεση (γέλια).

Maba: Όταν είπαμε "να φύγουν όλοι!" όπως έκαναν τα μέλη της συνέλευσης, ήταν μια πράξη απόρριψης. Δεν θέλαμε πια αφέντες να μας διατάζουν. Ίσως αυτό να οδήγησε σε μια συνειδητοποίηση της προσωπικής αυτονομίας. Κάποιοι εν τέλει ξαναπήραν κάποια λεφτά που είχαν χάσει οι τράπεζες. Άλλοι συνέχισαν να χτίζουν κάτι άλλο, απτά πράγματα όπως κήπους και προγράμματα παιδικής μέριμνας και μαζί με άλλους συντρόφους συνέχισαν να σκέφτονται κριτικά και αυτοκριτικά. Στην πραγματικότητα, κάποιοι σύντροφοι από τη συνέλευση είπαν: "Φανταστείτε τι λάθος έκανα όταν είπα πως έπρεπε να σας σκοτώσουμε αν μπλοκάρατε το δρόμο. Τώρα, κάθομαι μπροστά σας για να δούμε τι θα μπορούσαμε να κάνουμε μαζί." Κάποια από τα πράγματα που έχουν αλλάξει είναι οι σχέσεις μεταξύ μας. Επίσης, εκείνοι, οι *asamblistas*, ήταν που μας προσέγγισαν ώστε να αναπτύξουμε μια σχέση. Δεν προκαλέσαμε εμείς τη συμμετοχή τους, ούτε τους δώσαμε κάποια γραμμή να ακολουθήσουν. Δε δίνουμε γραμμή σε κανένα. Πιστεύω πως η ουσία είναι ότι ανακάλυψαν πράγματα μόνοι τους. Χτίζουν κάτι αυτόνομο μόνοι τους και κατόπιν βρίσκονται με άλλους, οι οποίοι έχουν ένα βασικό επίπεδο αυτονομίας... Λοιπόν, αυτή είναι μια αρχή και από δω μπορούμε να συζητήσουμε πολλά πράγματα και να κάνουμε βήματα προς κάτι νέο.

Oscar, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Πάνω απ' όλα, αυτός είναι ο δικός μας αγώνας. Ο αγώνας δε βρίσκεται κυρίως έξω. Ξέρουμε ποιους έχουμε να πολεμήσουμε παραέξω, και από αυτή την άποψη, είμαστε οργανωμένοι. Ξέρουμε τι να κάνουμε και πώς να το κάνουμε. Αλλά αυτό που είναι πραγματικά δύσκολο είναι ο εσωτερικός αγώνας του καθενός. Ο καθένας μας παλεύει. Μη νομίζετε πως γεννηθήκαμε έτοιμοι. Ήταν υπέροχο να λέμε πως προτιμάμε την αυτονομία, πως αυτό πραγματικά θέλουμε και να μπορούμε να ορίσουμε τι σημαίνει για μας. Δημιουργούμε την αυτονομία καθημερινά καθώς παλεύουμε με τις αξίες μας. Όλοι μας το κάνουμε αυτό, καθώς έχουμε μεγαλώσει την ίδια εποχή, άλλος με διαφορετικές αξίες, άλλος με ανταγωνιστικότητα και εγωισμό: "Πρέπει να προχωρήσεις, χωρίς να σε νοιάζει ποιόν πατάς για να φτάσεις στην κορυφή". Έτσι διαμορφωθήκαμε στη δουλειά και παντού

αλλού. Το να αρχίσεις ξαφνικά να αλλάζεις αυτές τις αξίες απαιτεί πάλη με τον αυτό σου. Γι' αυτό ο πιο δύσκολος αγώνας είναι εδώ [ακουμπά το στήθος του]. Μέσα σου. Γι' αυτό και οι πιο έντονες και δυνατές κουβέντες γίνονται στις συνελεύσεις, διότι παλεύουμε ενάντια στον εαυτό μας. Πρόκειται για το εγώ μας και την προσωπική μας κατάσταση, αλλά μαθαίνουμε. Κάνουμε πρόοδο.

Toto, MTD la Plata (Κίνηση ανέργων)

Για μένα, αυτονομία σημαίνει να απορρίπτεις μια ολόκληρη σωρεία πραγμάτων και κανείς να μη σου λέει τι πρέπει να κάνεις, να απορρίπτεις ένα σύνολο προσταγών. Στις συνελεύσεις και στις εφημερίδες υπάρχουν μακρές και σημαντικές συζητήσεις για την αυτονομία, οι οποίες πραγματικά με βάζουν σε σκέψεις. Κάποτε ρώτησα ένα άτομο από τη χώρα των Βάσκων στην Ισπανία γιατί γίνεται όλος αυτός ο θόρυβος για την αυτονομία, ειδικά αφού εδώ δεν είχαμε ακούσει ποτέ για αυτονομία και δεν είχε συζητηθεί ποτέ όπως τώρα. Διάβασα κάποτε μια έκδοση από την Ισπανία που ανέλυε τα ζητήματα της αυτονομίας. Σε τελική ανάλυση, αυτό που αποκαλούμε αυτονομία διαφέρει, ακόμα και μέσα στην ίδια χώρα. Αυτονομία δεν είναι το ίδιο πράγμα για ένα Βάσκο κι ένα Καταλανό ή για τα μέλη της ETA και για τους αναρχικούς. Μου φαίνεται πως είναι κάτι της μόδας εδώ. Εδώ που τα λέμε, αν πήγαινες σε μια γειτονιά και έβρισκες οποιονδήποτε και τον ρώταγες: "Είστε αυτονομιστές;" φυσικά και η πλειοψηφία θα απαντούσε: "Δεν ξέρω". Από την άλλη, αν ρώταγες: "Τι σχέσεις έχετε με την κυβέρνηση ή με άλλα κινήματα;". Τότε σε διαβεβαιώνω πως η απάντηση θα ήταν: "Δεν επιτρέπουμε σε άλλους να μας επιβάλουν ξένα συμφέροντα ή να πάρουν αποφάσεις για μας". Το ίδιο θα συνέβαινε, αν ρώταγες ένα σύντροφο στο κίνημα: "Είσαστε οριζόντια ή κάθετη ομάδα;" Αλλά, αν τον ρώταγες: "Πώς αποφασίζετε;" τότε ο καθένας θα ανέφερε πως κάποιοι από εμάς συναντιόμαστε σε εβδομαδιαία βάση, αποφασίζουμε μαζί, με συμμετοχή όλων, και ούτω καθεξής. Γι' αυτό λέω πως η ιδέα του να κολλάς ετικέτες σε κάποιες ιδέες έρχεται από έξω. Μιλάμε περισσότερο για το πώς κάνουμε πράγματα παρά για το πώς ονομάζουμε τα πράγματα που κάνουμε. Διότι αλλιώς θα καταλήγαμε να αναφερόμαστε συνέχεια στους εαυτούς μας ως "οριζόντιους" ξεχνώντας το τι πραγματικά σημαίνει αυτό και δρώντας με κάποιον άλλον τρόπο. Εμένα μου φαίνεται πιο σημαντικό να προσκολληθείς σε συγκεκριμένους τρόπους να κάνεις πράγματα, παρά να κολλάς ταμπέλες που στο τέλος αντιφάσκουν με αυτό που κάνουμε στην πραγματικότητα.

Απλώς, ξέρεις, δεν είμαι και σίγουρος, ακόμα τα σκέφτομαι όλα αυτά.

Neka και Sergio, MTD Solano και lavaca.org (Κίνηση ανέργων και συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης)

Neka: Ένα από τα καταπληκτικότερα πράγματα είναι να μη σκέφτεσαι μονάχα το μέλλον και να μη δίνεις την ζωή σου σε αυτούς που θα σου εξασφαλίσουν το μέλλον. Μας νοιάζει να επανακτήσουμε την ζωή. Σα να αρχίσαμε να ζούμε ξανά και να πιστεύουμε πως, πάνω απ' όλα, η ζωή μας και ό, τι άλλο μεταμορφώνουμε μας ανήκει. Αυτό είναι το πιο μαγικό πράγμα.

Sergio: Αυτό που κάνεις στην ζωή μαθαίνεται από την ζωντανή σου εμπειρία. Μέσα από την ανάλυση των εμπειριών σου, και μέσα από τη χρήση της ανάλυσης αυτής, μπορείς να λύσεις ζητήματα πιο εύκολα στην πορεία. Μου φαίνεται πως κατακτούμε ένα επίπεδο ωριμότητας, ένα επίπεδο διαύγειας, στο οποίο σκεφτόμαστε ό, τι συνέβη και πώς συνέβη, τι δούλεψε και τι όχι και συνεχίζουμε να αφομοιώνουμε πράγματα και να χτίζουμε πάνω σ' αυτά. Είναι υπέροχο να μην προσκολλάσαι σε ό, τι έχει ήδη γραφτεί και δηλωθεί και να βασίζεις την ζωή σου σε αυτό που ζεις, σε αυτό που συμβαίνει τώρα, καθώς και στο πώς

το ενσωματώνεις και το ερμηνεύεις.

Ezequiel, Asamblea Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Από την αρχή, η συνέλευση τήρησε μια ξεκάθαρη στάση απέναντι στους δεσμούς με το κράτος και την κυβέρνηση. Για παράδειγμα, ο χώρος συνάντησης της συνέλευσής μου βρίσκεται πολύ κοντά σε ένα από αυτά τα Κέντρα Διεύθυνσης και Συμμετοχής του Δήμου του Buenos Aires. Στη θεωρία, τα κέντρα αυτά στοχεύουν στην διοικητική αποκέντρωση και στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών τοπικά. Πάντοτε αρνηθήκαμε κατηγορηματικά να έχουμε οποιαδήποτε σχέση με το κέντρο αυτό, μέχρι τα όρια του παραλογισμού. Για παράδειγμα, αν και το κέντρο είναι ανοιχτό στον καθένα για να βγάζει δωρεάν φωτοτυπίες, εμείς προτιμούσαμε να πληρώνουμε τις δικές μας παρά να μπούμε μέσα εκεί για δωρεάν αντίγραφα. Από αυτή την πλευρά, πρόθεσή μας ήταν πάντοτε να παραμείνουμε στα περιθώρια του κράτους, αλλά αυτό δεν προέκυπτε από την πίστη μας πως έτσι δημιουργούσαμε ένα αυτόνομο χώρο. Μάλλον, μου φαίνεται, ότι, τουλάχιστον αρχικά, εκφράζαμε έτσι την απόρριψή μας της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, την απόρριψή μας προς τους πολιτικούς εν γένει. Πιστεύω πως η αποσύνδεσή μας από το κράτος προέκυψε από κει.

Ως συνέλευση, είμαστε πάντοτε κάπως σχιζοφρενικοί σε ό, τι αφορά το κράτος. Από τη μια, αρνηθήκαμε σθεναρά να έχουμε οποιουσδήποτε δεσμούς με την κυβέρνηση, αλλά σε κάποιες περιπτώσεις δεχθήκαμε την στήριξη του κράτους. Για παράδειγμα, ο δήμος άρχισε μερικούς μήνες πριν να μας φέρνει σακούλες με φαγητό. Τις δεχτήκαμε και ανοίξαμε με αυτές μια λαϊκή κουζίνα. Τέτοια πράγματα γρήγορα οδηγούν σε ένα de facto δεσμό με το κράτος, αν και δεν δεχόμαστε πως κάτι τέτοιο συμβαίνει. Δε θέλουμε να το δούμε ως δεσμό με το κράτος. Στην αργκό της συνέλευσης, αναφερόμαστε σε αυτό σαν σε κάτι που αρπάζουμε από το κράτος, αντί σαν κάτι που το ζητάμε ή κάτι που μας δίνουν. Τουλάχιστον λοιπόν, η απόστασή μας από το κράτος διατηρείται ζωντανή στις συζητήσεις μας.

Η συμμετοχή μας στις συζητήσεις για το Νόμο των Κοινοτήτων που προώθησε ο δήμος είναι ένα εντελώς διαφορετικό θέμα. Ο νόμος θα χώριζε την πόλη σε μικρότερες κοινότητες, με προγραμματικές δηλώσεις για τοπική αντιπροσώπευση και συμμετοχή στη διαδικασία του προϋπολογισμού και ούτω καθεξής. Τα θέματα αυτά συζητιούνται και η συνέλευση όντως συμμετέχει στο διάλογο, αλλά με διαρκή αμφιβολία και φοβούμενοι να έχουμε οποιαδήποτε επαφή με τον κόσμο της κυβέρνησης, των αντιπροσώπων και όλων αυτών.

Πιστεύω πως το κράτος, το πολιτικό καθεστώς εν γένει, χάνει σταδιακά κάτι που του είναι απαραίτητο σαν τον αέρα που αναπνέει, δηλαδή την εμπιστοσύνη μας σε αυτό. Εννοώ πως ολόκληρο το πολιτικό σύστημα βασίζεται στην πίστη μας ότι είναι πραγματικό και ότι δουλεύει. Αν αυτή η κοινή πίστη κλονιστεί, κάτι που ήδη συμβαίνει, πιστεύω πως οι άνθρωποι στην Αργεντινή, όπως και σε άλλα μέρη, θα αρχίσουν να ψηφίζουν ολοένα και λιγότερο. Και αυτό συμβαίνει εν μέρει διότι δεν πιστεύουν στην τιμιότητα των αντιπροσώπων που εκλέγουν. Το ότι εκλείπει αυτή η πίστη επιταχύνει τα προβλήματα διότι, όταν εκλείπει η πίστη, όλη η λαϊκή δυναμική αρχίζει να διαφεύγει από το πλαίσιο των θεσμών και επανεμφανίζεται σε άλλα μέρη: σε άμεσες δράσεις, σε διαδηλώσεις ή σε αυτόνομες ομάδες. Σε αυτό το σημείο οι επαγγελματίες πολιτικοί, η ηγεσία και οι θεωρητικοί που δουλεύουν πιστεύοντας στο σύστημα, ξυπνάνε και συνειδητοποιούν πως πρέπει να ξανασχεδιάσουν θεσμούς για να παγιδέψουν ξανά αυτούς που τους ξεγλιστράνε. Νομίζω πως κάποιου τύπου διαδικασίες, όπως η συμμετοχή στον προϋπολογισμό και οι "κοινότητες" έχουν κάτι να κάνουν με αυτό. Είναι προσπάθειες που θέλουν να μας κάνουν λίγο πιο ενθουσιώδεις με την κυβέρνηση και την αντιπροσωπευτική πολιτική. Αυτό δεν είναι και ολότελα κακό, εφόσον στην προσπάθειά τους να πετύχουν τους στόχους τους, ίσως μας παραχωρήσουν πράγματα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε προς όφελός μας. Γενικά αυτά τα πράγματα μοιάζουν με παγίδα που δουλεύει εναντίον μας παρά προς όφελός μας. Κάποιες φορές ωστόσο, κάποια πράγματα δουλεύουν καλά, όπως στην περίπτωση των επιδομάτων ανεργίας. Υπάρχουν τρόποι να χρησιμοποιηθεί η κυβέρνηση ώστε να δυναμώσει το κίνημα, όπως υπάρχουν και περιπτώσεις στις οποίες αυτό οδηγεί στην αδράνεια. Πρόκειται για ένα πραγματικά διφορούμενο πεδίο στο οποίο η εξυπνάδα μπορεί κάποιες φορές να σε βοηθήσει να βρεις μια κατεύθυνση.

Εκλογές

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Έχω χρόνια να ψηφίσω. Στην Αργεντινή οι εκλογές είναι υποχρεωτικές, αλλά προσωπικά χέστηκα. Να το μεταφράσεις αυτό κατά λέξη στο βιβλίο σου. Δε μου καίγεται καρφάκι για τις εκλογές και την υποχρεωτική ψήφο. Έχω να ψηφίσω πάρα πολύ καιρό. Δεν έχω καμιά απολύτως πίστη στην κοινοβουλευτική αντιπροσώπευση. Δεν πιστεύω σε τίποτα που εκλέγεται με αυτόν τον τρόπο. Είναι μια πολιτική φάρσα. Η Αργεντινή είχε στρατιωτικές κυβερνήσεις και αυτό είναι ένα τεράστιο πρόβλημα, διότι ένα από τα υποτιθέμενα προοδευτικά επιχειρήματα επιμένει να εκμεταλλευτούμε τη δυνατότητά μας να ψηφίσουμε, εφόσον υπήρξαν περίοδοι στην ιστορία μας που δεν μπορούσαμε. Αυτό είναι μια γελοιότητα κι ένα ψέμα, διότι η ψήφος μας σήμερα δεν έχει το ίδιο βάρος όπως τότε που απαγορευόταν η ψήφος. Όταν είχαν απαγορευτεί οι εκλογές, η ψήφος ίσως κατέληγε στην εκλογή μιας κυβέρνησης με την οποία ο λαός ίσως συμφωνούσε μέσες-άκρες. Δεν πίστεψα ποτέ στους αστικούς θεσμούς, αλλά δεν είναι το ίδιο να έχεις ένα φασίστα στην κυβέρνηση με το να έχεις ένα δημοκράτη. Σήμερα, η ψήφος δε σημαίνει τίποτα. Η ψηφοφορία νομιμοποιεί διεστραμμένες λειτουργίες του πολιτικού και οικονομικού συστήματος. Με άλλα λόγια, όταν κάποιος-α πάει να ψηφίσει, το μόνο πράγμα που κατορθώνει είναι να νομιμοποιεί αυτή τη διαστροφή.

Δεν υπάρχει πλέον μέση λύση, διότι η καπιταλιστική κοινωνία είναι εξαιρετικά περίπλοκη. Τα πράγματα δεν είναι κατ' ανάγκη ξεκάθαρα, αλλά στην περίπτωση αυτή μου φαίνεται πως η παρακμή του πολιτικού συστήματος της Αργεντινής προέρχεται από το γεγονός πως όταν ψηφίζεις νομιμοποιείς ένα πολιτικό σύστημα που είναι απόλυτα διεστραμμένο. Γι' αυτό είμαι κατά των εκλογών. Για μένα δεν έχουν απολύτως κανένα νόημα και ξέρω πως πολλοί άλλοι που ψηφίζουν έχουν την ίδια γνώμη με μένα.

Daniela, Marta και Ariel, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Κατά τη γνώμη μου, αυτός ο τύπος δεν ήθελε να παραδεχτεί πως έχασε. Ισχυρίστηκε πως υπήρξε νοθεία και παραιτήθηκε, διότι ήξερε ότι κατά πάσα πιθανότητα θα έχανε. Βέβαια, ο Kirchner δεν είναι κι ό, τι καλύτερο μπορεί να μας συμβεί, αλλά είναι το μικρότερο κακό. Εμείς τον βρίσκουμε απαίσιο, απλά απαίσιο. Επιπρόσθετα, ο Menem ήταν μια νέα απειλή σε όλα αυτά. Ο αγώνας θα συνεχίζονταν, αλλά με μεγαλύτερο κόστος, διότι ο τύπος αυτός ήταν πολύ απειλητικός. Αν συνεχιζόταν οι αποκλεισμοί των δρόμων, θα υπήρχε ισχυρότερη στρατιωτική παρουσία στο δρόμο και αυτό θα ήταν δύσκολο για μας. Θα κατέστρεφε περισσότερες διαδικασίες. Αυτός ο τύπος και τα τσιράκια του θα παρεισέφρεαν στις γειτονιές και θα κατέστρεφαν τις δομές μας.

Είναι εδώ τώρα και πάντα θα βρίσκονται εδώ, καταπιέζοντάς μας συνεχώς. Αλλά αυτό που χτίζουμε είναι εκεί έξω, μέρα και νύχτα. Πιστεύω πως, για εμάς, η αλλαγή στην προεδρία της κυβέρνησης είναι τόσο ψεύτικη που δεν βλέπουμε καμιά διαφορά ανάμεσα στον Duhalde, τον Kirchner ή το Menem. Αν και ο τελευταίος, ο Menem, είναι κάπως

σκληρότερος. Άσχετα με το ποιος κάθεται στην καρέκλα, η κατάσταση θα παραμείνει η ίδια και ο αγώνας μας θα πρέπει να συνεχιστεί. Και πιστεύω πως για το λόγο αυτό, μαζί με το γεγονός πως οι κοινότητές μας έχουν κουραστεί να είναι οι πολιτικοί μας ανδρείκελα, η κοινωνία αυτή δεν μπορεί να πιστέψει σε κανένα. Γι' αυτό και πολλοί αρνούνται να δουλέψουν σκληρά. Για παράδειγμα, οργανώθηκε ένα εργαστήρι πάνω στο θέμα των εκλογών. Μοιράστηκε ένα ψηφοδέλτιο για να εκφράσει ο καθένας ποιον ήθελε να ψηφίσει ή τι ήθελε να κάνει. Διάβασα μερικά από αυτά και τα περισσότερα έλεγαν "δε θέλω κανένα πολιτικό, ψηφίζω τη δουλειά, απαιτώ κάτι διαφορετικό". Αυτοί είναι οι σκοποί μας. Συζητήσαμε για τα πραγματικά μας προβλήματα έξω από τη συζήτηση της εκλογικής διαδικασίας. Αυτή η ευρύτατα διαδεδομένη συζήτηση για τις εκλογές ήταν εξαιρετικά σημαντική για πολλούς έξω από το κίνημα, αλλά εμείς ούτε που την αγγίξαμε.

Όπως πολλοί άλλοι σε διάφορα κινήματα, εκφραζόμαστε μέσα από την κάλπη. Εκφράζουμε τις επιθυμίες μας, τις ελπίδες μας και τα όνειρά μας, διότι εμείς ρίχνουμε ψήφο διαμαρτυρίας. Εγώ προσωπικά δεν ψήφισα, διότι δεν έχω καμιά πίστη στις εκλογές. Ξέρω πως δε θα φέρουν καμιά αλλαγή, γιατί η αλλαγή δε βρίσκεται στις κάλπες. Η αλλαγή συμβαίνει εξαιτίας των όσων κάνουμε. Αυτό το άλλο [οι εκλογές] είναι κάτι που προσπαθούν να σου πουλήσουν. Είναι αυτό που θέλει να σου πουλήσει το σύστημα: Ψήφισε, να η λύση. Όχι για μένα. Αυτό που κάνει είναι να σε βυθίζει λίγο βαθύτερα.

Ariel: Σήμερα στη συνέλευση, συζητήσαμε το θέμα του νερού στα περιβόλια, που είναι σημαντικό για μας διότι από αυτό προμηθεύουμε το φαγητό μας. Τώρα, με τον επαναληπτικό γύρο των εκλογών σε μερικές μέρες... Δεν ξέρω.

Daniela: Εδώ έξω, προσπάθησαν να αφομοιώσουν τους συντρόφους αναφερόμενοι σε τοπικά ζητήματα. Έχουν παρεισφρήσει τόσο ολοκληρωτικά που απλώς ξέρεις πως κάποιος από την κορυφή θα σε πηδήξει και πρέπει να το παλεύεις καθημερινά από τη βάση. Η διείσδυσή τους είναι τόσο διάχυτη που ανησυχείς, αν θα έχεις προϊόντα να μαγειρέψεις αύριο ή αν θα υπάρχει νερό ή αν θα μπορέσουμε να τελειώσουμε την αποθήκη, αν θα μείνει ανοιχτή η βιβλιοθήκη ή αν το ιατρείο μας θα έχει φάρμακα.

Ariel: Όλες οι αυτόνομες διαδικασίες σχεδίαζαν να συναντηθούν στο Claypole, διότι εκεί έχουν μεγάλες αίθουσες συσσιτίων... Σχεδίαζαν να συναντηθούν σχεδόν μια βδομάδα πριν τις εκλογές. Δεν είναι των *piqueteros*, είναι αίθουσες συσσιτίου που λειτουργούν ανεξάρτητα από τη δημοτική αρχή, είναι αυτόνομες συλλογικές κουζίνες. Υπάρχουν κι άλλες ομάδες, όπως η ομάδα των ιθαγενών Mapuche, που είναι πιο κοντά μας εδώ στη γειτονιά Almirante Brown. Συζητήσαμε να βρεθούμε, να γνωριστούμε και να εξετάσουμε διάφορα ζητήματα χωρίς να αναφερθούμε καν στις εκλογές. Πήγα σε μια συνάντηση χτες και δεν μιλήσαμε καθόλου για τον ποιον θα ψηφίσουμε. Αντίθετα, συζητήσαμε αυτά που θα μπορούσε να προσφέρει η γειτονιά Cerrito στη συνάντηση. Φώτα, ρικότα, ψωμί και δείγματα μαρουλιών από τον κήπο μας. Οι Mapuche σχεδίαζαν να βγάλουν μέλι και να το φέρουν για να το πουλήσουν. Εφόσον κι εμείς καταναλώνουμε μέλι, γλυκά και μαρμελάδα, μιλήσαμε και για το αν είναι σκόπιμο να αγοράσουμε το μέλι τους, αν η τιμή είναι καλή. Κι αυτοί μπορούν να αγοράσουν το ψωμί μας. Καθώς τα συζητούσαμε όλα αυτά, δεν σκεφτήκαμε καθόλου, ούτε σταματήσαμε για να το σκεφτούμε, ποιος άραγε θα κέρδιζε τις εκλογές. Άσχετα με το ποιος θα κερδίσει, εμείς ξέρουμε πως πρέπει να αγωνιστούμε για να καλύψουμε τις βασικές μας ανάγκες.

Emilio, Tierra del Sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατάληψη και κοινωνικό κέντρο)

Ο φόβος για το τι θα προκύψει μετά τις εκλογές είναι τελευταία τρομερός. Οι εκλογές δεν είναι καλή συγκυρία για τα κινήματα. Όπως λένε οι Ζαπατίστας "δεν είναι ο καιρός μας". Η βία και η κρατική καταστολή δεν είναι καλοί καιροί ούτε για μας, αλλά οφείλουμε να απαντήσουμε. Αν δεν απαντήσουμε, σταματάμε να υπάρχουμε. Φοβάμαι πολύ το τι θα προκύψει από τις εκλογές, τον τύπο της κυβέρνησης που μπορεί να αναδυθεί, και το τι θα συμβεί στα κοινωνικά κινήματα. Προβλέπω δύσκολες ώρες μετά τις 27 Απριλίου, άσχετα με το ποιος θα κερδίσει τις εκλογές.

Το ένα ζήτημα είναι τι μέτρα θα πάρει το κράτος. Κατά πάσα πιθανότητα, θα υιοθετήσει νέα μέτρα ενάντια στα κοινωνικά κινήματα. Εφόσον η εκλογική εποχή δεν είναι η εποχή μας, εμείς θα συνεχίσουμε να χτίζουμε στις γειτονιές μας. Να χτίζουμε τοπικά, ενώ σκεφτόμαστε παγκόσμια. Την παρούσα στιγμή, υπάρχουμε σε κατάσταση αντίστασης. Είναι ο καιρός να χτίσουμε. Η εξέγερση της 19ης και της 20ης του Δεκέμβρη έχει παρέλθει. Η φάση της αναταραχής και του ξεσηκωμού έχει τελειώσει. Καταφέραμε ό, τι ήταν εφικτό μέσα από την εξέγερση με τους όρους της αιφνίδιας κρούσης. Τώρα προχωράμε βήμα προς βήμα. Κάποιες στιγμές πρέπει να σταματάμε, να επικυρώνουμε την πρόοδό μας και να περιμένουμε. Με τον καιρό, να ξαναρχίζουμε να προχωράμε. Αυτός είναι ο καιρός της αντίστασης.

Πιστεύω πως τώρα η ανάγκη να επεκτείνουμε τη δουλειά μας στις γειτονιές είναι πιο σημαντική από τους αποκλεισμούς δρόμων, από τις πορείες, από την άμεση δράση, φυσικά με την αντικαπιταλιστική έννοια της δημιουργίας. Μου φαίνεται πως σε αυτούς τους καιρούς της αντίστασης, είναι πιο σημαντικό να επεκτείνουμε τους κήπους μας, να επεκτείνουμε τα κατειλημμένα μας εργοστάσια, να επεκτείνουμε τα επαγγέλματά μας και όλες αυτές τις δημιουργικές διαδικασίες. Πρέπει να παραμείνουμε ρεαλιστικοί για το τι κάνουμε και γιατί... Μέχρι να έχουμε άλλη μια 19η και 20η του Δεκέμβρη.

Τα πολιτικά κόμματα είναι τα πιο κατασταλτικά προϊόντα. Είναι πιο αναπαυτικό να ψηφίζεις και να παραμένεις μέσα στο σύστημα της πολιτικής αντιπροσώπευσης. Είναι ευκολότερο, ας πούμε, να τρως στα McDonald's, αν έχεις τα χρήματα, να πίνεις Coca-Cola, και να τα φορτώνεις όλα στον πρόεδρο, παρά να συμμετέχεις στα καθημερινά εγχειρήματα της συνέλευσης, των *piqueteros*, των κατειλημμένων κέντρων και εργοστασίων, των ιθαγενών κοινοτήτων και όλων των άλλων αυτοοργανωμένων εγχειρημάτων στην Αργεντινή. Είναι πιο αναπαυτικό να γκρινιάζεις και να ψηφίζεις, να ψηφίζεις και να γκρινιάζεις.

Για κάποιο κόσμο, αυτή η δουλειά της επανάστασης είναι πολύ εκνευριστική σε προσωπικό επίπεδο. Το να πάει κανείς στη συνέλευση και να αναλάβει ένα σωρό ευθύνες μπορεί να είναι πολύ δυσάρεστο, διότι όταν κάποιος αρχίσει να αναμειγνύεται, καταλαβαίνει τις τεράστιες αντιφάσεις που υπάρχουν σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο, ακόμα και μέσα στην οικογένειά του. Αρχίζει να καταλαβαίνει πόσο έχει εξαπατηθεί και κατόπιν αντιλαμβάνεται πολλά άλλα οδυνηρά πράγματα. Αυτό προκαλεί τεράστιο προσωπικό πόνο. Έτσι, είναι πιο άνετο να αποφεύγει κάποιος τη συμμετοχή και να παραμένει στην γκρίνια. Στην εποχή μας είναι δύσκολο να παραβλέψουμε την πραγματική κρίση. Μέχρι τη 19η και την 20η του Δεκέμβρη, κάποιος θα μπορούσε να την αγνοήσει μέσες άκρες. Αλλά κατόπιν, ήταν αδύνατο να συνεχίσεις να αγνοείς πως η Αργεντινή είχε μεγάλο πρόβλημα και πως είμαστε σε κακή κατάσταση.

Στο σημείο αυτό, κάποιος που δεν μπορεί να παραβλέψει την αλήθεια το βρίσκει πολύ άβολο να αλλάξει τα πράγματα και αντίθετα ψηφίζει κάποιο αριστερό κόμμα ή απλώς ρίχνει άκυρο. Πιστεύουν στο σύστημα. Είναι ευκολότερο να πιστεύεις στο σύστημα και να ψηφίζεις ένα αριστερό κόμμα, παρά να του επιτεθείς.

Vasco, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Εδώ έξω, δεν ψηφίζουμε. Αυτό ανησυχεί την κυβέρνηση. Τώρα προσπαθούν να μας ηρεμήσουν στο ζήτημα των εκλογών προσπαθώντας να μας φέρουν να ψηφίσουμε για ένα τοπικό διοικητικό υπάλληλο κι έτσι ζητάν από τους ανθρώπους να γραφτούν στις εκλογικές λίστες. Δεν έχω ψηφίσει ποτέ, διότι πάντοτε βγάζουμε τους ίδιους ανθρώπους. Στη σχέση αυτή, δεν έχεις καμιά αυτονομία και παραμένεις εξαρτημένος. Είναι σημαντικό

να μην ψηφίζουν οι άνθρωποι, διότι οι εκλογές διαιωνίζουν την εξάρτηση.

Myra, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Αυτό που κάναμε στη συνέλευση όσον αφορά τις εκλογές ήταν ότι οργανώσαμε ένα καρναβάλι ενάντια στη φάρσα αυτή, που είναι πράγματι μια φάρσα. Το πράγμα έχει καταντήσει γελοίο, διότι τίποτα δεν αλλάζει ποτέ. Δεν ξέρω, αν κάποιος βάζει τις ελπίδες του σε αυτό. Από τη στιγμή που σεβόμαστε τις διαφορετικές γνώμες, εδώ υπάρχουν άλλοι που πάνε και ψηφίζουν κάποιον, άλλοι που ρίχνουν ψήφο διαμαρτυρίας κι άλλοι που δεν ψηφίζουν καθόλου. Αυτό δεν είναι το ίδιο με το να ρίχνεις λευκό ψηφοδέλτιο. Το λευκό δίνει πλεονέκτημα σε κάποιες ομάδες. Οι ψήφοι διαμαρτυρίας δεν καταμετρώνται. Υπάρχουν κι αυτοί που δεν εμφανίζονται για να ψηφίσουν. Εγώ δεν ξέρω ακόμα αν θα πάω τελικά ή αν θα ρίξω ψήφο διαμαρτυρίας.

Martin B., Intergalactica (Αντικαπιταλιστική συλλογικότητα)

Αυτό που κάνουμε στις εκλογές αυτές θυμίζει το κίνημα του 501 που αναδύθηκε τον Ιούλιο του 1999. Οι δράσεις του κινήματος αυτού έλαβαν χώρα κατά τις εκλογές της 24ης Οκτωβρίου του 1999, που τις κέρδισε ο De la Rúa. Στην Αργεντινή, η ψήφος είναι υποχρεωτική, αλλά υπάρχει μια εξαίρεση για αυτούς που βρίσκονται πάνω από 500 χιλιόμετρα από τον τόπο ψηφοφορίας τους για δουλειά ή για λόγους υγείας. Αυτοί μπορούν να πάνε σε κάποιο τοπικό εντεταλμένο και να πουν πως δεν μπορούν να ψηφίσουν. Μια ομάδα από μας ταξίδεψε πάνω από 500 χιλιόμετρα. Δεν υπάρχουν ρήτρες που να επιτρέπουν κάτι τέτοιο για πολιτικούς λόγους, αλλά εμείς κάναμε ακριβώς αυτό.

Μερικές φορές λέω πως το 501 ήταν ένας από τους προπομπούς του τωρινού κινήματος διότι οργανώθηκε με οριζόντιο τρόπο, μέσα από συνελεύσεις. Στο κάτω κάτω της γραφής, ήταν τελικά ένα κίνημα που κράτησε αρκετούς από εμάς πολιτικά ενεργούς. Αυτό που λέγαμε ήταν απλό: το πολίτευμά μας δεν είναι πια δημοκρατικό, η ψήφος μας δεν έχει κανένα νόημα, δε θέλουμε να ψηφίσουμε, δεν θέλουμε να μας εξαπατούν με αυτόν τον τρόπο, οπότε την κάνουμε.

Εν τέλει 400 άτομα, που είναι πολλά, καταλήξαμε 500 χιλιόμετρα μακριά. Ήταν τεράστιο. Η ιδέα του 501 ήταν "η πολιτική πέρα από την ψήφο". Οργανωθήκαμε μέσα από συνελεύσεις. Και αυτό ήταν καταπληκτικό. Όσον αφορά εμένα, αυτό με οδήγησε σε άλλα πράγματα. Εκ των υστέρων, το καλύτερο πράγμα του 501 ήταν η σχέση που ξεκίνησε με τα ΜΜΕ. Δεν εμφανιστήκαμε πουθενά στον τύπο, παρά με δυο δελτία τύπου. Αλλά τα ΜΜΕ κάναν μεγάλη φασαρία. Μας κυνήγησαν για συνεντεύξεις. Το κίνημα ήταν ένα συναρπαστικό μυστήριο.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Δε συμμετέχουμε στις εκλογές. Όχι πως υπάρχει κανόνας στο κίνημα που απαγορεύει τη συμμετοχή στις εκλογές, αλλά οι περισσότεροι από μας δεν έχουν ψηφίσει. Για πολύ καιρό τώρα απέχουμε από τις εκλογές. Δεν είμαι σίγουρη, αν πράγματι μπορείς να κρίνεις, αν αυτό είναι καλό ή κακό. Είναι απλώς διαφορετικό. Όσον αφορά εμάς, με τους όρους του κράτους δεν έχει αλλάξει τίποτε, δεν έχει βελτιωθεί τίποτε και ποτέ, και εμείς υποφέρουμε τις ίδιες συνθήκες μιζέριας και φτώχειας. Βλέπουμε πολλές πολιτικές καμπάνιες, τόνους προπαγάνδας, αλλά δεν βλέπουμε καμιά αλλαγή στη γειτονιά μας, οπότε συνεχίζουμε να οργανωνόμαστε στη γειτονιά και να επανακτούμε την εξουσία από το κράτος. Δεν πιστεύουμε στο λόγο που ισχυρίζεται πως τα πράγματα θα αλλάξουν ή θα βελτιωθούν μέσω των εκλογών.

Σύντροφος 1: Από πολλές απόψεις, δεν έχει καμιά σημασία αν είναι πάνω ο Kirchner ή ο Duhalde. Ξέρουμε πως δεν είναι αυτοί η ρίζα του προβλήματος, ούτε είναι και η κύρια πρόκληση για εμάς. Σε ό, τι μας αφορά, αυτή είναι μονάχα μια στιγμή στον παρατεταμένο αγώνα που εκτυλίσσεται τώρα στη Λατινική Αμερική και στον κόσμο. Διαλέξαμε, τουλάχιστον μέσα στο κίνημα, να μη γίνουμε οι εφεδρείες της κυβέρνησης ή οι υποστηρικτές της. Ούτε αυτής, αλλά ούτε και καμιάς μελλοντικής κυβέρνησης. Καταλαβαίνουμε τα όρια αυτού του πράγματος και ξέρουμε πως υπάρχουν άλλοι που το πράττουν.

Σίγουρα υπάρχουν διαδικασίες που είναι πολύ πιο αναμεμειγμένες στις άμεσες δράσεις και τους αποκλεισμούς δρόμων, και μάλλον φαίνεται σα να υπάρχει μια οπισθοχώρηση, έτσι δεν είναι; Αλλά στην Αργεντινή, λοιπόν, η Αργεντινή είναι πολύ ιδιαίτερη, σήμερα βλέπεις μια ολόκληρη χώρα να καταστρέφει ένα ολόκληρο θεσμό και αύριο πάει και ψηφίζει το 80% του πληθυσμού. Έτσι είναι η Αργεντινή. Πολύ ασταθής.

Δεν υποτιμούμε καθόλου τον Kirchner. Νομίζω πως μελέτησε τα αποτελέσματα της 19ης και της 20ης Δεκέμβρη, ενώ οι λόγοι και τα γραπτά του, αντικατοπτρίζουν την επιθυμία να δημιουργηθεί μια πολιτική επαναθέσμισης. Είναι μια προσπάθεια να ξανακερδίσει αξιοπιστία. Μας βολεύει καλύτερα να έχουμε μια κυβέρνηση που τουλάχιστον δεν προσπαθεί να μας εξοντώσει ανοιχτά ή να μας σκοτώνει όποτε κινητοποιούμαστε. Δε λέμε πως τα πράγματα δεν είναι σάπια όπως έχουν τώρα, αλλά αν κέρδιζε ο Menem, ίσως να μην είμαστε εδώ τώρα.

Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Το σύστημα είχε χάσει ολότελα τη νομιμοποίησή του και η κύρια πρόκληση που αντιμετώπιζε ήταν η ανάγκη να κατασκευάσει ξανά αυτή τη νομιμοποίηση. Υπήρχαν δυο τρόποι να ξανακατασκευαστεί η αρχή και η τάξη: είτε με την καταστολή είτε ξαναχτίζοντας συναίνεση και νομιμότητα. Εκείνοι προσπάθησαν και με τους δυο τρόπους. Δοκίμασαν την καταστολή και δε δούλεψε. Σύντομα κλείνει χρόνος από το διάσημο Puente Avellaneda του κινήματος των *piqueteros*, όταν το κράτος σκότωσε δυο συντρόφους που συμμετείχαν στον αποκλεισμό ενός δρόμου. Μετά από όσα συνέβησαν, προσπάθησαν να κάνουν εκλογές για να ξαναχτίσουν τη νομιμότητά τους, τη νομιμότητα της κρατικής εξουσίας, τη νομιμότητα του πολιτικού συστήματος.

Τη 19η και την 20η του Δεκέμβρη, τα πάντα εξερράγησαν. Έβγαλαν τον πρόεδρο έξω από το γραφείο του. Μια βδομάδα αργότερα, έφυγε άλλος ένας πρόεδρος μέσα από τους λαϊκούς αγώνες. Μετά από αυτό, δεν υπήρχε καμιά αρχή. Γι' αυτό έγιναν εκλογές. Μέρος του κινήματος των συνελεύσεων γειτονιάς πίστευε πως θα είναι σημαντικό να γίνει κάτι για να εξασφαλιστεί πως η πληγή δε θα κλείσει. Το ρήγμα που υπήρξε δεν άφησε το σύστημα να κλείσει τις πληγές του. Ήταν σημαντικό να μην επιτρέψουμε, ώστε με τις εκλογές το κράτος να κερδίσει οποιαδήποτε νομιμότητα και πολύς κόσμος αναμείχθηκε για αυτό το λόγο σε ακτιβισμούς εναντίον των εκλογών μετατρέποντας αυτό τον αγώνα τελικά σε πάλη ενάντια στο κράτος. Η μια καμπάνια ζητούσε από το λαό να μην ψηφίσει ή να ρίξει λευκό ή άκυρο, ούτως ώστε να μην ξανακερδίσει τη νομιμοποίησή του το κράτος. Παρά τις προσπάθειες, αυτό δε συνέβη. Δεν πετύχαμε να δημιουργήσουμε μια αντικαμπάνια. Στο τέλος, το καθεστώς κατάφερε να φέρει στο προσκήνιο τις εκλογές. Μέρος του λόγου για τον οποίο αποτύχαμε ήταν ότι είχε περάσει πάνω από ένας χρόνος χωρίς ούτε το κίνημα των συνελεύσεων ούτε τα σοσιαλιστικά κινήματα να βοηθήσουν το λαό να φανταστεί ένα διαφορετικό μονοπάτι. Αφού ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων είχε απορρίψει τους θεσμούς, επέστρεψε και πάλι σε ένα θεσμικό σύστημα, αλλά αυτή τη φορά με λιγότερη εμπιστοσύνη. Παρ' όλα αυτά, επέστρεψαν.

Ο περισσότερος κόσμος είχε αποξενωθεί από την εκλογική διαδικασία και απέρριψε την καμπάνια. Ένας σημαντικός παράγοντας που έκανε αυτές τις εκλογές να ξεχωρίζουν από

όλες όσες προηγήθηκαν, ήταν πως για πρώτη φορά οι καμπάνιες δεν έγιναν σε δημόσιους χώρους. Όλες οι καμπάνιες έγιναν στην τηλεόραση ή σε κλειστά γήπεδα. Συνήθως στους τελευταίους μήνες πριν από τις προηγούμενες εκλογές, οι γωνίες των δρόμων όπως αυτή εδώ μάζευαν κόσμο από όλα τα πολιτικά κόμματα και οι υποψήφιοι περιδιάβαιναν κάνοντας την καμπάνια τους. Αυτή τη φορά, κανείς δεν ήταν έξω, διότι φοβόταν πως θα τους απορρίψουν. Ο κόσμος ήταν εντελώς αδιάφορος, πράγμα που αντικατοπτριζόταν σε πολλούς που έλεγαν πως δε θα ψηφίσουν ή ότι δεν ξέρουν ποιόν να ψηφίσουν, ή δεν ήξεραν καν ποιος κατεβαίνει υποψήφιος.

Η αδιαφορία εκφράζεται με δυο διαφορετικούς τρόπους. Είτε δεν ψηφίζεις είτε ψηφίζεις. Αν μια ταινία δε με ενδιαφέρει, δεν πάω να τη δω. Ή μπορώ να πάω και να ρίξω λευκό ή μπορώ να πάω και να τους στείλω όλους στο διάολο ή μπορώ να γράψω κάτι άλλο. Αν όμως πάω και ψηφίσω κάποιον, στην ουσία μεταφέρω την ισχύ μου σε κάποιον άλλον, ακόμα και αν το πράξω με χαμηλό ενδιαφέρον και χαμηλή εμπιστοσύνη. Στην πραγματικότητα η κατάσταση αυτή είναι ένας εκτεταμένος εκβιασμός, διότι φαινόταν κάθε στιγμή πως η άκρα δεξιά μπορεί να πάρει την κυβέρνηση. Εν τέλει ο Menem κέρδισε 25% των ψήφων. Η προσέλευση ψηφοφόρων ήταν εξαιρετικά χαμηλή, αλλά και πάλι εκείνος κέρδισε τον πρώτο γύρο των εκλογών. Σε κάποιο σημείο, υπήρξε η πραγματική απειλή πως ίσως βγει ο Menem ή η άλλη εκδοχή της άκρας δεξιάς, ο Lopez Murphy. Πιστεύω πως αυτό σηματοδότησε μια μεγάλη αλλαγή στη στάση του κόσμου τις τελευταίες δέκα μέρες περίπου. Πολλοί αποφάσισαν πως, αν και δεν πιστεύουν σε τίποτα, δεν έπρεπε να επιτρέψουν σε αυτούς τους γελοίους να πάρουν στα χέρια τους τον κρατικό μηχανισμό. Πιστεύω πως αυτό έκανε πολύ κόσμο να πάει να ψηφίσει τον υποψήφιο εκείνο εκτός του Menem που είχε τις μεγαλύτερες πιθανότητες εκλογής, και αυτός ήταν ο Kirchner.

Επρόκειτο για μια αντι-ψήφο. Αν υπήρχε δεύτερος γύρος, το 70% θα ήταν ψήφοι ενάντια στο Menem αλλά όχι υπέρ του Kirchner. Ο Kirchner κέρδισε 22% και ίσως από αυτά μόνο το 10 ή 20% τον ήξερε και τον ήθελε, και άλλο ένα 6 με 7% ήρθε από το μηχανισμό του κόμματος. Με άλλα λόγια, ίσως αυτοί ήταν άνθρωποι που δεν τον ήξεραν καν ούτε τον εμπιστεύονταν, αλλά ακολούθησαν το μηχανισμό του κράτους που κουμαντάριζε ο πρόεδρος Duhalde και θα ψήφιζαν όποιον αυτός υποστήριζε. Ένα άλλο 2 με 3% ήταν κόσμος από άλλα κεντροαριστερά κόμματα ή κόσμος που δε σχεδίαζε να ψηφίσει ή απέρριπτε τις εκλογές, οι οποίοι όμως όταν ήρθαν αντιμέτωποι με την επαπειλούμενη νίκη του Menem, αποφάσισαν να κάνουν την καρδιά τους πέτρα και να ψηφίσουν ώστε να μη βγει.

δημιουργία

Gabriel, Ava Guarani community (Κοινότητα ιθαγενών)

Συγκεντρωθήκαμε, μια ομάδα από τις αδελφές και τους αδελφούς μας, και είπαμε: "Τι θα απογίνουμε τώρα; Είμαστε άνεργοι, η γη όμως εκεί έξω εξακολουθεί να μας ανήκει". Θυμάμαι το τοπικό νεκροταφείο, πριν το '72, πόσο καλοδιατηρημένο ήταν. Όχι όπως σήμερα με τους καμένους σταυρούς. Το νεκροταφείο συμβολίζει τις ατέλειωτες γενιές των ανθρώπων που έζησαν και πέθαναν σε τούτη τη γη. Έχουμε γη, έχουμε ποτάμια, κανάλια τα πάντα. Ανατράφηκα από τη γη, όπως πολλά από τα αδέρφια και τις αδερφές μου αυτής της κοινότητας και εμείς ξέρουμε πώς να δουλέψουμε τη γη και πώς να εκθρέψουμε βοοειδή. Και οι δυο γονείς μου ήταν αγρότες. Μεγάλωσα με αφθονία και μεγάλο σεβασμό, γιατί μεγάλωσα δουλεύοντας, χωρίς να ενοχλώ ή να ζητώ κάτι από τον οποιονδήποτε.

Έχοντας στην κατοχή μας ένα τόσο μεγάλο κομμάτι γης το οποίο μοιραζόμασταν, έγινε με τον καιρό μέρος της νοοτροπίας μας. Το νιώθαμε "δικό μας", όχι όμως με την έννοια της ιδιοκτησίας. Γιατί θα έπρεπε λοιπόν να υποφέρουμε από την πείνα; Γιατί πρέπει σώνει και καλά να τρέχουμε πίσω από τους πολιτικούς εκλιπαρώντας για ελεημοσύνη, όταν τούτη η γη μας ανήκει και είμαστε ικανοί να τη δουλέψουμε; Έτσι αποφασίσαμε την ανακατάληψη της. Την πήραμε πίσω και συνεχίζουμε να παλεύουμε για να την κρατήσουμε. Είναι ουσιώδες να έχεις κάτι να ρίξεις στο τσουκάλι κάθε μέρα. Για να γίνει αυτό, πρέπει να εργαστούμε και για να εργαστούμε πρέπει να διαθέτουμε γη. Όμως, γη έχουμε. Έτσι, κρατάμε αυτό στην καρδιά και στο μυαλό μας: αν δεν υπάρχει γη να καλλιεργήσουμε, δε μπορούμε να συζητάμε για μελλοντικά εγχειρήματα, πόσο μάλλον να αγωνιστούμε για την κουλτούρα μας. Αν, για παράδειγμα, ρωτήσεις τα παιδιά μου σήμερα να σου πουν τη λέξη "νερό" στην δική μας διάλεκτο, κανένα δε γνωρίζει. Θα έλεγα λοιπόν στους αυτοαποκαλούμενους "ηγέτες" μας, που μας σερβίρουν διαλέξεις του τύπου "η κουλτούρα αυτό, η κουλτούρα το άλλο", ότι οι λέξεις έρχονται και φεύγουν και τίποτα θετικό δε βγαίνει με αυτό.

Χωρίς τη γη τίποτε θετικό δε πρόκειται να προκύψει στο μέλλον, ούτε σε χίλια ούτε σε δέκα χιλιάδες χρόνια. Αυτό πρέπει να γίνει ξεκάθαρο. Θέλω οι κυβερνώντες να το καταλάβουν: Χωρίς γη δεν είμαστε τίποτα.

Martin S. La Toma και Argentina Ardre (Κατειλημμένο κτίριο και καλλιτεχνική κολεκτίβα-ομάδα αντιπληροφόρησης)

Είμαστε στη La Toma [Η Κατειλημμένη], έτσι αποφασίσαμε να ονομάσουμε την κατάληψη όσοι συμμετείχαμε σε αυτή, κυρίως σύντροφοι από συνελεύσεις γειτονιάς, κοινωνικές οργανώσεις και ομάδες ανέργων. Το κτίριο είναι τεράστιο. Ήταν εγκαταλελειμμένο για περίπου οκτώ χρόνια υπό την ιδιοκτησία μιας ομοσπονδιακής κοινοπραξίας και κανένας δεν ενδιαφερόταν γι' αυτό. Έτσι όταν αποφασίσαμε να καταλάβουμε κάποιο κτίριο, φαινόταν το πιο λογικό πράγμα.

Δεν είμαι ιδιαίτερα θεωρητικός τύπος, μου φαίνεται όμως ότι οι λέξεις είναι κάτι σαν θεσμίσεις, η πράξη της ονοματοθεσίας συνιστά μια πράξη ισχύος. Πρέπει λοιπόν να περιορίσουμε κάπως αυτή την πρακτική, γιατί, αν πεις σε κάποιον "είσαι εκείνο ή το άλλο", αν δηλαδή οριοθετήσεις αυστηρά την ταυτότητα του, τότε... "άντε γεια!". Από την αρχή, όταν μπήκαμε στο κτίριο, αποφασίσαμε να το ονομάσουμε *La Toma*. Η όλη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης για το όνομα, ήταν όμορφη. Κυκλοφορεί μια μικρή ιστορία του Julio Cortazar, ενός διάσημου αργεντινού συγγραφέα με τίτλο *Το Κατειλημμένο Σπίτι*. Στο διήγημα του, οι ήρωες εγκαταλείπουν το σπίτι τους από φόβο, αυτό αφήνεται στην τύχη του και ρημάζει. Στην δική μας περίπτωση συμβαίνει το αντίθετο. Εμείς αντιστρέψαμε την πλοκή ανοίγοντας ένα χώρο, αφού βέβαια πρώτα τον καταλάβαμε. Είναι κάτι πραγματικά όμορφο.

Η κατάληψη του κτιρίου ξεκίνησε ως ιδέα από τις τοπικές συνελεύσεις που καταγράφουν ήδη ένα πλούσιο ιστορικό καταλήψεων. Η ανάγκη ήταν ένα από τα κίνητρα μας. Θέλαμε ένα μέρος στο οποίο θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε δραστηριότητες που δεν είναι δυνατό να γίνουν στις πλατείες, όπου η συνέλευση οργανώθηκε αρχικά. Στόχος μας ήταν να φέρουμε σε επαφή τον κόσμο σε ένα υλικό χώρο και σε ένα μέρος γενικής πολιτικής συμφωνίας και να τον διατηρήσουμε ως τέτοιο. Έτσι ξεκινήσαμε να συζητάμε καταρχήν με άτομα και ομάδες που δραστηριοποιούνταν, όπως και 'μεις, στις νότιες συνοικίες της Lomas, για να βολιδοσκοπήσουμε τις αντιδράσεις τους. Ξεκίνησε με τις συνελεύσεις των ανατολικών και δυτικών προαστίων της Lomas, και κατόπιν με αυτές του Fiorito και του Lavalo και σύντομα συμμετείχαν άλλες δεκαπέντε περίπου οργανώσεις. Εδώ στην Lomas de Zamora, εδρεύει το "Συντονιστικό των Αγωνιζόμενων Οργανώσεων", στο οποίο συμμετέχει μια πληθώρα τοπικών συνελεύσεων, ανέργων, πολιτιστικών και κοινωνικών ομάδων ακόμη και κάποια πολιτικά κόμματα. Συναντιόμαστε για να οργανώσουμε κινήσεις και να συντονίσουμε δράσεις στο δρόμο.

Τότε ήταν που αρχίσαμε να αναρωτιόμαστε ποιο κτίριο θα μπορούσαμε να καταλάβουμε. Επίσης, μας απασχόλησε ιδιαίτερα το πώς θα οργανώναμε την κατάληψη. Από τη στιγμή που βρήκαμε το χώρο και καταλήξαμε σε ένα μίνιμουμ πολιτικών συμφωνιών, επιλέξαμε την μέρα και τελικά μπουκάραμε, "δώσαμε ζωή στο χώρο", καθώς λέμε μεταξύ μας.

Ξεκινήσαμε οργανώνοντας ένα πλήθος δραστηριοτήτων, η πιο σπουδαία ανάμεσα τους ήταν η συλλογική κουζίνα που τώρα πλέον προσφέρει καθημερινά τροφή σε πάνω από 120 ανθρώπους. Ανοίξαμε επίσης το χώρο σε εκπαιδευτικά και καλλιτεχνικά εργαστήρια πάνω σε ζητήματα όπως η υγεία και η λαϊκή εκπαίδευση, όπως και σε θεατρικές ομάδες αλλά και άλλες κοινωνικές εκδηλώσεις. Πρόσφατα, ξεκινήσαμε και την έκδοση μιας μικρής εναλλακτικής εφημερίδας.

Μια άλλη ομάδα με την οποία συνεργάζομαι είναι η Argentina Arde, η οποία είναι μια επικοινωνιακή και καλλιτεχνική κολεκτίβα. Η προσέγγιση μας βασίζεται στην ταύτιση με τα γεγονότα προσπαθώντας να τα βλέπουμε από τα μέσα προς τα έξω. Βασιζόμαστε στις αρχές της αντιπληροφόρησης, επιδιώκοντας να αποκτήσουμε μια εικόνα για το τι γίνεται πραγματικά στη χώρα, λαμβάνοντας υπόψη μας και την πληροφόρηση των επίσημων ΜΜΕ. Η συνεργασία μας κατέληξε στην έκδοση της εφημερίδας της La Toma.

Μια από τις προθέσεις της εφημερίδας είναι να επικοινωνήσουμε περισσότερο με την τοπική κοινότητα που περνά κάθε μέρα έξω από την πόρτα μας, κοιτάζει μέσα αλλά σπάνια ρωτά τι κάνουμε. Η εφημερίδα μας βοηθά να επικοινωνήσουμε γενικότερα επίσης και να διαλύσουμε τις διάφορες προκαταλήψεις.

Αισθάνομαι ότι υπάρχουν δύο είδη επικοινωνίας: οι εφημερίδες των πολιτικών κομμάτων, που σου λένε τι να κάνεις και οι εφημερίδες της αντιπληροφόρησης, όπου το ζητούμενο είναι η δημιουργία ενός δημόσιου διαλόγου. Αυτό το δεύτερο είδος προσπαθούμε να δημιουργήσουμε.

Αυτό που ουσιαστικά προσπαθούμε να πετύχουμε είναι η ανάπτυξη νέων τρόπων επικοινωνίας, γιατί το σπουδαιότερο διακύβευμα είναι ο τρόπος με τον οποίο επικοινωνούμε προς τα έξω αλλά και μεταξύ μας. Κατευθυντήρια ιδέα είναι η δημιουργία ενός μόνιμου διαλόγου, πάντοτε από μέσα προς τα έξω και από έξω προς τα μέσα. Αυτό που συμβαίνει έξω από τη La Toma ή στη Lomas, τη γειτονιά και την κοινότητά μας, πρέπει, πιστεύω, να το βιώνουμε ως κάτι που μας αφορά άμεσα. Για παράδειγμα, εάν πράγματι θέλουμε να αλλάξουμε τα πράγματα, εάν υπάρχει ένα πρόβλημα στη γειτονιά, πρέπει να το κάνουμε δικό μας πρόβλημα. Δεν μπορούμε να βλέπουμε τα πράγματα μόνο μέσα από το εσωτερικό της κατάληψης, σα να είμαστε οι μόνοι που καταλαβαίνουμε τι γίνεται, σα να μην μπορούμε να επικοινωνήσουμε παρά μόνο μεταξύ μας. Πρέπει να υπάρχει ένας συνεχής διάλογος, ένα συνεχές πάρε δώσε. Μόνο μέσα από αυτό το διάλογο μπορούμε να γράψουμε πραγματικά καλά άρθρα γιατί αυτά δεν γράφονται από μας τους ίδιους αλλά από τις σχέσεις που συνάπτουμε: για παράδειγμα, από τις συζητήσεις μας με τους γείτονές μας για τη συλλογική κουζίνα ή για το πώς εξελίσσονται τα πράγματα. Προσπαθούμε πάντα να ενέχουμε διαφορετικές φωνές.

Daniela και Marta, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Εδώ, στο Brown, έχουμε ξεκινήσει μια σειρά παραγωγικών εγχειρημάτων, όπως αυτός ο φούρνος, στον οποίο βρισκόμαστε. Μια ομάδα συντρόφων εργάζεται τέσσερις ώρες ημερησίως, ωράριο που υφίσταται εξάλλου και στα άλλα μας εγχειρήματα, φτιάχνοντας ψωμί και άλλα προϊόντα τα οποία πουλάμε στους συντρόφους σε πραγματικά λογικές τιμές. Το ψωμί μας είναι πιο υγιεινό από εκείνο που πωλείται στους συμβατικούς φούρνους, γιατί δε χρησιμοποιούμε συντηρητικά. Τα προϊόντα μας τα πουλάμε επίσης και στις άλλες γειτονιές της πόλης, δείχνοντας με αυτό τον τρόπο στον κόσμο τι κάνουμε, τι είναι το MTD. Θεωρούμε ότι τα εγχειρήματά μας είναι μια διέξοδος από την εξάρτηση από τις κρατικές επιδοτήσεις. Βέβαια, γνωρίζουμε πως δεν μπορούμε να ανταποκριθούμε πλήρως στις ανάγκες της γειτονιάς, μιλάμε για 140 ανθρώπους, ο φούρνος όμως είναι μόνο ένα από τα τρέχοντα εγχειρήματα που μας αποφέρουν κάποιο εισόδημα. Ένα από τα υπόλοιπα εγχειρήματα είναι ο βιολογικός κήπος, δηλαδή ένας κοινοτικός κήπος που παρέχει λαχανικά στη λαϊκή κουζίνα. Όσα λαχανικά περισσεύουν, οι σύντροφοι είναι ελεύθεροι να τα πάρουν για τις δικές τους οικιακές ανάγκες.

Όπως ανέφερα προηγουμένως, στόχος μας, ως ανεξάρτητοι παραγωγοί, είναι να αποδεσμευθούμε από τις κρατικές επιδοτήσεις, η δράση μας όμως δεν εξαντλείται αποκλειστικά σε αυτό. Αυτά που οργανώνουμε στις γειτονιές, όπως για παράδειγμα η οργάνωση της τραπεζαρίας για τις συλλογικές κουζίνες, έχουν μεγάλη σημασία για μας, εκπροσωπούν κινήσεις για τις οποίες αισθανόμαστε υπερήφανοι. Όλοι οι σύντροφοι έρχονται στην τραπεζαρία το μεσημέρι, τρώνε και ό, τι περισσεύει το παίρνουν στο σπιτικό τους για να το καταναλώσουν αργότερα με τις οικογένειες τους. Το απόγευμα σερβίρουμε στον κόσμο γάλα, είναι η ώρα της *copa de leche* [η κούπα με το γάλα, σ.τ.μ.], όπου γάλα με δημητριακά διανέμονται σε όλα τα παιδιά της γειτονιάς.

Ως προς τη δράση εντός του MTD, τα πράγματα είναι κάπως διαφορετικά. Εμείς

οι ίδιοι αισθανόμαστε διαφορετικά. Θα μπορούσε κανείς, για παράδειγμα, να εργαστεί στην τοπική αυτοδιοίκηση και ως αντάλλαγμα να πάρει από το κράτος μιαν επιχορήγηση, όμως δεν είναι το ίδιο όταν αποφασίσει να εργαστεί για το κίνημα. Εντός του κινήματος αγωνιζόμαστε όλοι μαζί, όχι μόνο για τα υλικά αγαθά, αλλά για τις σχέσεις ανάμεσα στους συντρόφους, για τη συντροφικότητα και, πάνω απ' όλα, για τη δημιουργία άλλων αξιών.

Μου φαίνεται πως αυτό που δημιουργούμε είναι το μέλλον μας, ένα μέλλον βασισμένο στις δικές μας επιθυμίες και όχι σε ό, τι επιβάλλουν άλλοι σε μας. Αυτό που θέλουμε, αυτό που προσδοκούμε για μας και τα παιδιά μας, είναι η περαιτέρω εμπέδωση αυτών των αξιών και αυτών των νέων σχέσεων. Όχι μόνο εμπέδωση, θέλουμε ακόμα να δημιουργηθεί αυτός ο άλλος τρόπος ζωής.

Δεν περιμένουμε όλος ο αργεντίνικος λαός από την μια μέρα στην άλλη να φτάσει σε αυτό το επίπεδο οργάνωσης, αλλά το πράττουμε τώρα. Αυτός ο τρόπος οργάνωσης γεμίζει τις ζωές μας, τις οικογένειές μας και τη γειτονιά μας. Ελπίζουμε σε ένα καλό μέλλον, σε ένα αξιοπρεπές μέλλον και αυτό προσπαθούμε καθημερινά να επιτύχουμε. Δεν είναι εύκολο, θα πάρει πολύ χρόνο, είμαστε όμως, πιστεύω, σε καλό δρόμο.

Marta: Πιστεύω πως όταν μιλάμε για κοινωνική αλλαγή, αναφερόμαστε στα πάντα, ως όλον. Ίσως στην τελική να αναφερόμαστε στην επανάσταση. Όλο το σύστημα αλλάζει, αρχικά με την οργάνωση της εργασίας, γιατί πιστεύουμε ότι η εργασία είναι συνώνυμη της αξιοπρέπειας, ένας από τους βασικούς πυλώνες της κοινωνίας, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η στέγαση, οι άνθρωποι, η εκπαίδευση των παιδιών πέρα από το σχολείο, η εκπαίδευση μέσα στην οικογένεια. Όλα αυτά φτιάχνουν μια κοινωνία και είναι ακριβώς αυτά που θέλουμε να αλλάξουμε, να τα ανακαλύψουμε εκ νέου. Λίγο λίγο, μέρα με τη μέρα, χτίζουμε αυτή τη νέα κοινωνία.

Gisela και Nicolas, Elipsis-Video και Argentina Indymedia (Ανεξάρτητη κολεκτίβα συλλογής ντοκουμέντων και ανεξάρτητη κολεκτίβα πληροφόρησης)

Gisela: Μια από τις βασικές αρχές όλων των ανταγωνιστικών κινημάτων είναι η άρνηση τους να συνεργαστούν με πολιτικά κόμματα. Οι αρχές που μας συνέχουν είναι η συνεργασία και η αλληλεγγύη, η διάθεση να μοιραστούμε ιδέες και κυρίως το ανοιχτό πνεύμα. Ανοίξαμε τα μάτια μας έτσι ώστε να κοιτάξουμε το διπλανό μας, το γείτονα που μέχρι πρότινος δεν του δίναμε σημασία. Στην συνέχεια προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε συλλογικές και όχι ατομικές λύσεις για προβλήματα μας. Για παράδειγμα υποστηρίξαμε οικογένειες της γειτονιάς που ήταν αδύνατο να τα βγάλουν πέρα μόνες τους.

Στην γειτονιά μας, υπάρχουν ένα σωρό δεκαπεντάχρονα που συλλέγουν χαρτόνια μέχρι τα ξημερώματα [*carteneros*]. Στη συνέλευση της γειτονιάς, η πλειοψηφία προσπαθεί να τα βοηθήσει. Ένα από τα πράγματα που κάνουμε για αυτά τα παιδιά είναι η οργάνωση συσσιτίων, συγκεντρωνόμαστε όλοι μαζί -*asamblistas* [μέλη συνελεύσεων γειτονιάς] και *carteneros*- και τρώμε μαζί. Πολλά από αυτά τα παιδιά μπορεί να ήταν νηστικά για μέρες, άσε που καθημερινά πρέπει να παίρνουν το τραίνο για να επιστρέψουν στην επαρχία, δίπλα στις οικογένειες τους. Είναι πραγματικά μια μεγάλη συνεργατική επιχείρηση, αυτή που οργανώσαμε. Πιστεύω ακράδαντα ότι οι πιο βασικές οργανωτικές αρχές για όλα τα κοινωνικά κινήματα είναι η αλληλεγγύη και η συντροφικότητα. Πρέπει να μάθουμε να είμαστε ειλικρινείς και να βοηθάμε ο ένας τον άλλον, εάν θέλουμε να ξεπεράσουμε αυτήν την κρίση... κρίση που έφερε την χώρα σε διάλυση καταστρέφοντας κάποιες από τις πιο βασικές μας αρχές... όπως την αλληλοβοήθεια. Οι άνθρωποι άνοιξαν τις αγκαλιές τους σε μια προσπάθεια να τα φτιάξουν ξανά όλα από την αρχή, να ξαναφτιάξουν αυτό που η κυβέρνηση διέλυσε, την εργατική και μεσαία τάξη, όλους εκείνους τους ανθρώπους που αγωνίζονται για ένα μεροκάματο. Αλλά αυτό όμως δεν είναι αρκετό, όχι πια, όχι στις μέρες μας. Όλα τα κοινωνικά κινήματα που προέκυψαν μετά την κρίση προσπαθούν να

φανταστούν ξανά, να οργανώσουν ξανά τα πάντα από την αρχή.

Nicolas: Πρόσεξα μια διαφορά στην κοινωνία μετά την επανάσταση. Πριν κυριαρχούσε η μοιρολατρία. Ο λαός θα τα ξεχνούσε όλα και θα ξαναψήφιζε όπως έκανε πάντα. Οι άνθρωποι είχαν τη νοοτροπία: "Ε, και; Η διαφθορά πάντα θα υπάρχει, προς τι λοιπόν οι κινητοποιήσεις αφού τίποτε δεν πρόκειται ουσιαστικά να αλλάξει;" ή η αστυνομία, για παράδειγμα, που όλοι γνωρίζουν ότι είναι πιο επικίνδυνη από τους "εγκληματίες". Ή ίδια αστυνομία που με τη δράση της διαιωνίζει το έγκλημα αντί να το πολεμάει. Το γενικό κλίμα ήταν: "Έλα μωρέ, έτσι είναι τα πράγματα". Ένας διάχυτος φαταλισμός ότι η Αργεντινή ήταν στριμωγμένη και τα πράγματα δεν θα άλλαζαν. Νομίζω πως η 19η και η 20η έσπασαν αυτή τη μοιρολατρία. Ήταν κάτι τόσο μαζικό, με τη συμμετοχή τόσων διαφορετικών κοινωνικών τομέων που διέλυσε στην κυριολεξία τον παλιό τρόπο σκέψης. Μετά την εξέγερση άλλαξε ο τρόπος που βλέπαμε τα πράγματα. Οι άνθρωποι πλέον λέγανε πράγματα όπως: "Όλα εξαρτώνται από το τι κάνει ο καθένας και τι κάνουμε όλοι μαζί". Σαν να ξύπνησαν οι άνθρωποι αυτής της χώρας και αναφώνησαν όλοι μαζί: "Αρκετά! Δεν αντέχουμε άλλο". Αυτό το ένιωθε κανείς παντού.

Η τέχνη έπαιξε και αυτή το ρόλο της, τρέφοντας την αντίσταση. Το θέατρο, για παράδειγμα, πάντοτε ενσωμάτωνε κάτι πολιτικό. Για παράδειγμα κάποια έργα καταπιάνονται με τις καταλήψεις των εργοστασίων, ενώ οι ερασιτεχνικές παραστάσεις στις πλατείες είχαν πάντα έντονο πολιτικό περιεχόμενο. Το γενικευμένο μίσος έναντι των πολιτικών ήταν παραπάνω από ορατό. Ένα από τα σημεία όπου όλοι συμφωνούν είναι ότι δεν θέλουμε να επιστρέψουμε στην παλιά κατάσταση πραγμάτων. Τώρα, ακόμη και στις *murgas* [λαϊκοί χοροί] βλέπεις ανθρώπους να τραγουδούν με οργή στίχους ενάντια στους πολιτικούς και στο ξοφλημένο κατεστημένο τους. Η απόρριψη του χθες είναι παντού. Στο κινηματογράφο συνεχίζουν να ανεβαίνουν ταινίες με κύριο θέμα τους αγώνες των *piqueteros*, ενώ κάποια μουσικά γκρουπ τραγουδάνε ακόμα για αυτούς.

Η αλλαγή είναι ριζική. Οι άνθρωποι μοιάζουν πιο ανοικτοί σήμερα στις διαφορετικές απόψεις αρκεί να μην είναι ιδιαίτερα... "απογειωμένες". Άλλωστε είμαστε μια χώρα που οι περισσότεροι κάτοικοι της είναι φτωχοί. Αρκεί μια βόλτα στους δρόμους για να πειστεί κανείς για αυτό. Υπάρχουν τόσοι άνθρωποι που έχασαν τις δουλειές τους και τώρα βρίσκονται κυριολεκτικά στο δρόμο. Όταν οι άνθρωποι συναντούν τόσους ανέργους δεν μπορεί να μην αναρωτηθούν ότι αυτό δεν θα έπρεπε να συμβαίνει. Καλοντυμένοι άνθρωποι προσέχουν πλέον αυτή τη φοβερή φτώχεια, οι ίδιοι άλλωστε αισθάνονται ότι έχει αλλάξει η ζωή τους και μάλιστα όχι προς το καλύτερο. Ένα μόλις χρόνο πριν εργάζονταν, τώρα η ζωή έχει άλλο ρυθμό.

Καμιά φορά όταν οι άνθρωποι αισθάνονται ότι βρίσκονται σε κάπως καλύτερη κατάσταση είναι πρόθυμοι να βοηθήσουν. Έτσι κάπως ξεκινήσαμε όλοι. Για παράδειγμα, αντί να πετάξουμε τις παλιές εφημερίδες όπως στο παρελθόν, τις συγκεντρώνουμε για να τις δώσουμε στους *carteneros* ή χρησιμοποιούμε δυο σκουπιδοτενεκέδες, έναν για το χαρτί και τον άλλον για τα άλλα απορρίμματα, συνειδητοποιώντας ότι αυτή η διαλογή έχει σήμερα σημασία, ότι αυτή η νέα συμπεριφορά αφορά στην κυριολεξία και άλλους ανθρώπους. Πώς να το εξηγήσω; Είναι δύσκολο στην αρχή, εννοώ να ξεφορτωθείς τις παλιές σου συνήθειες, αλλά αυτό είναι που κάνουμε σήμερα στην Αργεντινή.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι συλλογικές κουζίνες που οργανώνονται στις πλατείες. Ακόμη και η εκκλησία απέκτησε συνείδηση και άλλαξε τη θέση της, ήρθε πιο κοντά στο λαό, παρά στο κράτος. Οι ιερωμένοι της έγιναν πιο κριτικοί και κάποιες φορές βοηθούν τους ανέργους να λάβουν τα επιδόματα που δικαιούνται. Νομίζω πως αυτό που άλλαξε στη συνείδηση της μεσαίας τάξης μπορεί να συνοψισθεί σε ένα μεγάλο mea culpa. Ξαφνικά οι άνθρωποι αυτοί συνειδητοποίησαν ότι ζούσαν μια συλλογική αυταπάτη, ότι η ισοτιμία μεταξύ δολαρίου και πέσο δεν ήταν ένα προς ένα, ότι αυτό ποτέ δεν θα συνέβαινε και ότι στην πραγματικότητα έτρεφαν όνειρα που ποτέ δεν θα πραγματοποιούνταν. Είναι

σαν το ανέκδοτο με τον άνθρωπο που πέφτει από τον 10ο όροφο και σε κάθε όροφο που προσπερνά λέει στον εαυτό του: "Από τώρα όλα θα είναι μια χαρά" και όταν φτάσει στο πάτωμα: "Πάντα το έλεγα, έτσι θα κατέληγε το πράγμα!".

Eluney, Etcetera (Στρατευμένη καλλιτεχνική κολεκτίβα)

Θα ήταν ακόμη πιο ενδιαφέρον, αν παράλληλα με αυτά που θα σας πω είχαμε την ευκαιρία να σας δείξω και μέρος της δουλειάς μας. Είναι αλήθεια ότι μόλις πρόσφατα έγινα μέλος της κολεκτίβας και υπάρχουν ακόμη χιλιάδες πράγματα που πρέπει να μάθω.

Πρόσφατα υποστηρίξαμε έμπρακτα την κατάληψη ενός κτιρίου δίπλα στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης που διοργάνωσε ένα παράρτημα του MTD στο San Telmo. Η κίνηση μας είχε ως προμετωπίδα τη φράση «ΤΡΟΦΗ!» Ήταν σαν ένα είδος αναλογίας. Θέλαμε να δείξουμε ότι η τέχνη είναι τόσο αναγκαία για την διατήρηση της ζωής όσο και η τροφή. Το να δείξουμε αυτή την αναλογία ήταν κάτι πολύ σημαντικό. Συχνά βοηθάμε συλλογικότητες να ανακαλύψουν μέσα έκφρασης που θα τα χρησιμοποιήσουν για δικούς τους σκοπούς. Για παράδειγμα, μας πρότειναν να οργανώσουμε μια συλλογική κουζίνα χρησιμοποιώντας ως πρώτη ύλη διάφορα αντικείμενα, όχι τρόφιμα, ως τη συμβολική αναπαράσταση μιας πραγματικής συλλογικής κουζίνας. Εκείνοι οργάνωσαν το εγχείρημα επιλέγοντας οι ίδιοι τα αντικείμενα της έκθεσης και όλοι μαζί επιδείξαμε το έργο μας στο κοινό. Τα χρήματα που μαζέψαμε τα δωρίσαμε στο MTD του San Telmo. Η εικαστική αυτή παρέμβαση είχε δυο στόχους: αφενός να ευαισθητοποιήσουμε γενικά τον κόσμο φέρνοντας τον αντιμέτωπο με το κίνημα, να καταλάβει δηλαδή ποιοι είμαστε και τι κάνουμε, και αφετέρου να μαζέψουμε χρήματα για το ίδιο το κίνημα, που τα χρειάζεται πραγματικά.

Μια άλλη κίνηση ήταν αυτή της 24 του Μάρτη. Η *Etcetera* είναι μια κολεκτίβα που ανέκαθεν υποστήριζε συλλογικότητες και κινήσεις όπως την HIJOS, η οποία εδώ και χρόνια οργανώνει *escraches* (αυθόρμητες και δημόσιες δράσεις). Θέμα μας ήταν η επέτειος του πραξικοπήματος του 1976, που οδήγησε σε μια από τις πιο βάρβαρες δικτατορίες της αργεντίνικης ιστορίας, επέτειος ιδιαίτερα φορτισμένη για τον κόσμο της κολεκτίβας. Πρόκειται για ανθρώπους που οι γονείς τους εξαφανίστηκαν. Κάθε χρόνο, στις 24 του Μάρτη, γίνεται κάποια εκδήλωση. Πέρσι κατασκευάσαμε μια τεράστια κατσαρόλα με μια σφεντόνα ενσωματωμένη πάνω της συμβολίζοντας έτσι την ένωση μεταξύ των *piqueteros* και των *cazeroleros* που προέκυψε από τα γεγονότα της εξέγερσης του 2001. Συγκεντρώσαμε ένα στρατό που μοναδικά του όπλα είχε πιρούνια και μαχαίρια και μπουκάραμε σε ένα McDonald ουρλιάζοντας: "ΤΡΟΦΗ!". Ήταν μια κίνηση με έντονο το κωμικό και το παιγνιώδες στοιχείο.

Το 2003 συμμετείχα σε μια παρέμβαση για τις εκλογές της 27ης Απριλίου. Επρόκειτο για μια παρωδία εκλογών αφού κατεβάσαμε μια χήνα ως υποψήφιο. Σε όλες τις εκδηλώσεις περιφέραμε τον "υποψήφιο" μας πλαισιωμένο από "ασφαλίτες" για την προστασία του καθώς και μια ομάδα από δήθεν υπεύθυνους προπαγάνδας. Στόχος μας ήταν να γελοιοποιήσουμε τα πολιτικά κόμματα και την δογματική προπαγάνδα τους. Σε ένα από τα happenings οι σύμβουλοι που περιφέρονταν γύρω από την χήνα μας τραγουδούσαν με στίχους, ειδικούς για την περίσταση, τα τραγούδια που τα πραγματικά πολιτικά κόμματα χρησιμοποιούσαν στις πολιτικές τους συγκεντρώσεις όπως: "Ερχόμαστε να καταλάβουμε το Ροζ Οίκο [Προεδρικό Μέγαρο] με τη Χήνα, με τη Χήνα μας ναι, ναι, ναι!", "το αισθανόμαστε, το αισθανόμαστε η Χήνα Πρόεδρος" ή "κάντε στην άκρη, ήρθε η ώρα της Χήνας" και άλλες τέτοιες γελοιότητες. Ακόμη και τα σλόγκαν των πολιτικών επιστρατεύσαμε, αλλάζοντας τους φυσικά περιεχόμενο.

Carlos G. και Julian, Zanon (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Carlos: Αγωνιζόμαστε για πολλά πράγματα, στην πραγματικότητα αγωνιζόμαστε εναντίον ολόκληρου του συστήματος. Αυτό που κάνουμε φαντάζει με ουτοπία από τη στιγμή που δε μπορείς να αποδείξεις ότι το εργοστάσιο είναι κερδοφόρο, ειδικά όταν τόσοι και τόσοι προσπαθούν να αποδείξουν ότι η χρεωκοπία είναι αναπόφευκτη. Έτσι, αναδιοργανώσαμε το εργοστάσιο με βάση τα δικά μας κίνητρα, πληρώνοντας έως και τρεις φορές πάνω την αξία των χαρτόκουτων. Η ιδέα ήταν ότι με αυτό το τίμημα θα ήταν στην κατοχή μας και έτσι θα μπορούσαμε να πακετάρουμε τα προϊόντα μας αυτόνομα. Όσο για τη γη, ήταν αδύνατο στην αρχή να την οικειοποιηθούμε, καταφέραμε όμως να έρθουμε σε μια συμφωνία με την κοινότητα των αυτοχθόνων *Mapuche*, οι οποίοι τελικά μας έδωσαν πρόσβαση στη γη τους. Όπως καταλαβαίνεις είχαμε πολλά εμπόδια που έπρεπε να ξεπεράσουμε.

Julian: Ναι, πάντα προσπαθούμε να συνάψουμε σχέσεις με τον οποιοδήποτε είτε εργάτη είτε άνεργο, είτε εργάζεται ως μισθωτός είτε όχι. Δεν ερμηνεύουμε την εμπειρία μας ως την εμπειρία και δε θεωρούμε ότι ο μοναδικός τρόπος να μην χάσουν οι άνθρωποι τις δουλειές τους είναι να καταλαμβάνουν εργοστάσια. Προσπαθούμε να αποδείξουμε ότι με λίγη προσπάθεια ο καθένας μπορεί να αμυνθεί και ότι... πώς να το πω, ότι ο καθένας πρέπει να αντιληφθεί ότι στην ουσία είναι χειραγωγούμενος. Θέλουμε να δείξουμε ότι μπορούμε να ορθοποδήσουμε τη χώρα όχι με τον τρόπο του Menem: "Θα πάω τη χώρα μπροστά", σαν να είναι ντε και καλά ο μοναδικός άνθρωπος που διαμορφώνει την πραγματικότητα που ζούμε. Ένα μόνο άτομο δεν μπορεί να πάει τη χώρα μπροστά. Οι μόνοι που μπορούν να το κάνουν αυτό είναι οι εργάτες της, ακόμη και οι άνεργοι. Πολεμάμε για όλους. Όπως συνηθίζουμε να λέμε: "Η χώρα μάς θέλει όλους προκειμένου να πάει μπροστά".

Ezequiel, Asamblea Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Για μένα προσωπικά δεν υπάρχει καμία διαφορά μεταξύ δημιουργίας και αντίδρασης. Είναι ακριβώς το ίδιο εφόσον μπορείς να δημιουργήσεις μόνο όταν αντιδράσεις απέναντι σε αυτό που έχει ήδη δημιουργηθεί αλλά που δεν δουλεύει σύμφωνα με τις ανάγκες σου. Πιστεύω πως κάποιες φορές το να κάνεις πολιτική είναι το ίδιο με το να αντιδράς. Σε άλλες περιπτώσεις δε συμβαίνει αυτό και είσαι αναγκασμένος να αναρωτηθείς τι θα ήθελες να κάνεις εξαρχής. Θεωρώ, πως η παρούσα κατάσταση είναι και η πιο δύσκολη, γιατί συμβαίνει να είναι και η πιο δημιουργική.

Επίσης, πιστεύω πως τα τελευταία δυο χρόνια προσέγγιζαν περισσότερο το αντιδραστικό σκέλος της εξίσωσης, προς τη μακροπρόθεσμη και σίγουρα πιο επώδυνη διαδικασία του να πάψουμε να είμαστε αυτό που ήμασταν. Δεν είναι εύκολο και απαιτεί μια αποφασιστική τομή με τον παλιότερο εαυτό σου. Ίσως γαντζώνεσαι σε απόψεις που δεν είναι πλέον λειτουργικές ή δεν είναι αρκετά ρεαλιστικές, ούτως ώστε να καταφέρεις μια ολοκληρωτική διάσταση με το παρελθόν. Είναι ωστόσο απόψεις στις οποίες πρέπει να γαντζωθείς με νύχια και δόντια, γιατί βρίσκεσαι σε μια διαδικασία κατά την οποία προσπαθείς να απαλλαγείς από το παρελθόν. Είναι μια σύνθετη κατάσταση, πιστεύω όμως πως το άλλο σκέλος, εκείνο της δημιουργίας, απομένει να φανεί.

Colectivo Situaciones (Πολιτική ομάδα θεωρητικής επεξεργασίας)

Κάποια στιγμή αντιληφθήκαμε αυτό που κατά τη γνώμη μας αντικατοπτρίζει την έλλειψη ενός γνήσιου απελευθερωτικού προτάγματος εκ μέρους της ελευθεριακής-αυτόνομης Αριστεράς. Στην αρχή προσπαθήσαμε να αποδεσμευθούμε από τις παραδοσιακές αριστερίστικες αντιλήψεις και στη συνέχεια αποφασίσαμε να διερωτηθούμε πάνω στο ίδιο

το απελευθερωτικό πρόταγμα. Έκτοτε, είμαστε σε μια φάση θεωρητικής επεξεργασίας, ενώ ταυτόχρονα ανέκυψε και το ζήτημα του Ζαπατισμού. Αρκετοί άνθρωποι στο πεδίο της θεωρίας άρχισαν να θέτουν ριζοσπαστικά ερωτήματα που επέδρασαν πάνω μας καταλυτικά. Ξεκινήσαμε λοιπόν να ερευνούμε τις ιδέες τους αλλά και να επικοινωνούμε μαζί τους πιο στενά. Αλλά και στην Αργεντινή έχουν εμφανιστεί νέες, εκπληκτικές ριζοσπαστικές πρακτικές που αμφισβητούν τα πάντα. Οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε αυτές τις πρακτικές με την σειρά τους θέτουν κάποια νέα ερωτήματα. Μέσα από αυτή τη διαδικασία αναδύθηκαν σταδιακά κάποιες κεντρικές ιδέες τις οποίες αποφασίσαμε να επεξεργαστούμε βαθύτερα έως τις πιο απόκρυφες συνέπειες τους.

Ένα από τα πράγματα που σύντομα ανακαλύψαμε είναι ότι καμία θεωρία όπως και καμία πρακτική δεν πρέπει να εκλαμβάνονται ως δεδομένες. Η δυναμική τους δεν αναδύεται αυτόματα, αλλά εμφανίζεται μόνο σε μια συγκεκριμένη, απτή κατάσταση. Αυτό βέβαια είναι αυτονόητο ή τουλάχιστον θα έπρεπε να είναι. Όμως συνήθως η ανάπτυξη της σκέψης αλλά και της πράξης σε μια συγκεκριμένη κατάσταση δεν είναι ούτε εύκολη ούτε και προφανής. Αποφασίσαμε να αφοσιωθούμε σε αυτήν την προβληματική. Δεν πιστεύαμε, ούτε και τώρα πιστεύουμε, ότι οι καταστάσεις δημιουργούνται εκ του μηδενός. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι υπάρχουσες συνθήκες. Θεωρούμε ότι υφίσταται μια διαλεκτική σχέση ανάμεσα στην παράδοση και στην καινοτομία και ότι οι καταστάσεις που προκύπτουν δεν είναι καθαρό προϊόν ατομικής θέλησης.

Αποφασίσαμε επίσης να εγκαταλείψουμε όλα τα παραδοσιακά πρότυπα πολιτικής οργάνωσης, λόγου, αλλά και σχήματα σκέψης που υπαινίσσονταν ότι η πράξη πρέπει να έχει γενικά, καθολικά χαρακτηριστικά. Δεν είναι έτσι. Δεν θεωρούμε ότι πρέπει αυτή να συμμορφώνεται σε μια προκαθορισμένη κλίμακα εθνική, παγκόσμια ή και τοπική. Θεωρούμε ότι το καθολικό συνίσταται στο σύνολο των επιμέρους τοπικοτήτων και πιστεύουμε ότι, τόσο το τοπικό όσο και το καθολικό, αναφέρονται σε ένα μη εδαφικοποιημένο χώρο, που είναι υπερβολικά ομογενής.

Επιπλέον ξεκινήσαμε να ερευνούμε τις εμπειρίες και τις ιδέες που προκύπτουν μέσα από συγκεκριμένες καταστάσεις. Για παράδειγμα, εμπνευστήκαμε από την πρακτική του HIJOS, την περίφημη *escrache*, η οποία συνίσταται στην κατ' οίκον ενόχληση των ανθρώπων εκείνων που αναμίχτηκαν ενεργά στη γενοκτονία που διέπραξε η τελευταία στρατιωτική δικτατορία. Αυτοί οι άνθρωποι βρέθηκαν ένοχοι από τα δικαστήρια, αλλά τους δόθηκε χάρη και δεν τιμωρήθηκαν. Η οργάνωση HIJOS χρησιμοποιεί αυτή την πρακτική για να ορίσει ξανά την έννοια της πολιτικής, μιας πολιτικής βασισμένης στις κατηγορίες της κοινότητας και της κοινωνίας. Παράλληλα δρομολόγησε κι ένα ριζικά νέο τρόπο απονομής της δικαιοσύνης, εντελώς διαφορετικό από εκείνο που συναντάμε στα αστικά δικαστήρια. Ανακαλύψαμε επίσης ότι η έμφαση που απέδωσε η HIJOS στις συνελεύσεις γειτονιάς, ουσιαστικά επανανοηματοδότησε την ίδια την ουσία του κοινωνικού, καθώς η συνεχής σχέση με τους γείτονες βοήθησε να αναδυθούν νέα πρότυπα κοινωνικότητας. Τελικά, η δράση της HIJOS, αναδημιούργησε την ίδια την έννοια της κοινότητας, της δικαιοσύνης, εν γένει της κοινωνικής πρακτικής, αποδεσμεύοντας την από το κράτος, την αστική δικαιοσύνη και τις επιταγές του κατεστημένου Νόμου. Έδωσε ώθησε σε αυτό που ο *Gilles Deleuze* αποκάλεσε "δημιουργία ως αντίσταση, αντίσταση ως δημιουργία". Το ίδιο θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι ισχύει σε όλες τις πρακτικές που έχουμε εξετάσει έως τώρα. Θεωρούμε, ότι η ίδια η συλλογικότητα μας αποτελεί μια εμπειρία που συνίσταται στην δημιουργία μέσω της αντίστασης στο επίπεδο της σκέψης, που συνδέεται με την πράξη.

Maba και Orlando, MTD Solana (Κίνηση ανέργων)

Maba: Απορρίπτουμε το καπιταλιστικό σύστημα. Θέλουμε να δημιουργήσουμε κάτι διαφορετικό. Δεν θέλουμε να ανοίξουνε τα εργοστάσια για να μας εκμεταλλευτούν όπως στο παρελθόν. Θέλουμε κάτι άλλο. Οι αρχές πάνω στις οποίες οργανώνουμε τη δράση μας είναι η εργασία, η αξιοπρέπεια, η κοινωνική αλλαγή. Αξιοπρεπής εργασία δε σημαίνει επιστροφή στο εργοστάσιο όπου αναγκαζόμασταν να δουλεύουμε 16 ώρες ημερησίως για ψίχουλα. Εμείς θέλουμε να δημιουργήσουμε νέες μορφές εργασίας μη ιεραρχικές, όπου τα μοναδικά αφεντικά θα είναι οι ίδιοι οι εργάτες που θα παίρνουν και τις τελικές αποφάσεις.

Πιστεύουμε ότι η αξιοπρέπεια και η κοινωνική αλλαγή είναι δυο πράγματα που μπορεί να πραγματωθούν μόνο συλλογικά. Δε ζητάμε τίποτα από την κυβέρνηση, μόνο να μας αφήσει ήσυχους.

Orlando: Αξιοπρέπεια. Ξαναβρίσκουμε την αξιοπρέπεια μας στην πάλη ενάντια στον καπιταλισμό. Δεν επιθυμούμε να αναπαράγουμε το παλιό σύστημα, αλλά να οικοδομήσουμε μια κοινωνία που δε θα υπάρχουν εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενοι, μια κοινωνία χωρίς καταπίεση. Υποτίθεται πως έχουμε δημοκρατία. Αν όμως δημοκρατία σημαίνει να πεθαίνεις της πείνας, να σε σπάνε στο ξύλο όποτε διαμαρτύρεσαι ή ότι κάθε μέρα που περνά πρέπει να πεθαίνουν παιδιά στο νοσοκομείο του Solana, επειδή δεν υπάρχουν αρκετές γάζες, και αυτή είναι πιστεύω η δημοκρατία που έχουμε σήμερα, τότε ζούμε σε συνθήκες ακόμη χειρότερης δικτατορίας σε σύγκριση με εκείνη που είχαμε στο παρελθόν.

Martin K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Τα αισθήματα που σε διακατέχουν, όταν αποτελείς μέλος μιας συνέλευσης γειτονιάς, μπορεί να συγκριθούν μόνο με εκείνα που έχεις όταν περιμένεις να γεννηθεί το παιδί σου. Θυμάμαι, όταν γεννήθηκε η κόρη μου, παρόλο που ήμουν μόνο με τέσσερις ώρες ύπνο, αισθανόμουν μια χαρά. Εδώ, κάτι καινούργιο γεννήθηκε και κατά κάποιο τρόπο μαζί του αναγεννηθήκαμε όλοι μας. Η ζωή μας άλλαξε και όλους μας έχει επηρεάσει η νέα αυτή κατάσταση. Κάθε πολιτική κίνηση με τέτοια επίδραση στις ζωές των ανθρώπων είναι σίγουρα ένα πανίσχυρο όπλο. Είναι σημαντικό ότι αυτό που έγινε, έγινε αυθόρμητα. Αυτό δημιούργησε μια πανέμορφη, ευχάριστη, αγωνιστική ατμόσφαιρα. Η συνέλευση με έκανε να αισθάνομαι πιο χαρούμενος.

Πιστεύω πως το μεγαλύτερο εμπόδιο που πρέπει να αντιπαλέψουμε εδώ στην Αργεντινή είναι το πρότυπο ενός τρόπου ζωής που βασιζόταν αποκλειστικά στον ατομισμό και τον εγωισμό. Πιστεύω ότι αυτός ο κατά βάση αστικός τρόπος ζωής εξακολουθεί να κυριαρχεί ακόμη και σήμερα σε όλες τις συνελεύσεις. Για παράδειγμα, ακόμη και τώρα μπορεί κανείς να δει ανθρώπους, που το μόνο που τους ενδιαφέρει στις συνελεύσεις είναι να πρωταγωνιστήσουν έναντι των υπολοίπων, ανθρώπων που αντί να είναι ανοιχτοί στις απόψεις των άλλων, ουσιαστικά μονολογούν και ακούν μόνο αυτά που θέλουν να ακούσουν.

Στις νέες κοινωνικές σχέσεις που ευαγγελιζόμαστε θεωρώ ότι πρέπει να εξασφαλίσουμε τις δικλείδες εκείνες, που δε θα επιτρέπουν σε μερικούς να μονοπωλούν τις διαδικασίες, για να περάσει αποκλειστικά το δικό τους. Αυτό που θέλω να πω είναι, ότι πρέπει να ανοίξουμε το δημόσιο χώρο έτσι ώστε όλοι να αισθάνονται άνετα μέσα σε αυτόν. Οι σχέσεις εμπιστοσύνης είναι κατά την άποψη μου, το κλειδί που θα μας επιτρέψει να ανοίξουμε αυτό το έδαφος που τώρα δημιουργούμε.

Για να οικοδομήσουμε την αλληλοβοήθεια πρέπει να αποτινάξουμε κάποια "πλεονεκτήματα" της αγοράς. Πρέπει εξαρχής να είμαστε προετοιμασμένοι να αναγνωρίσουμε το γεγονός ότι μπορεί να υπάρξει ένα σύστημα αξιών, που να μην είναι ομογενοποιημένο και να μην επιβάλλει το νόμο του κέρδους σε όλες τις κοινωνικές σχέσεις. Σε μια κολεκτίβα ανθρώπων συμβιώνουν πολλές αξίες, δεν υπάρχει νόρμα. Αυτό είναι κάπως άβολο γιατί ο κόσμος της αγοράς είναι πολύχρωμος, εντός του υπάρχουν μύριες όσες επιθυμίες και έτσι έχεις ένα κόσμο ζωντανό, έτσι δεν είναι; Ο κόσμος όμως της

αγοράς είναι και ο παγωμένος χώρος του εμπορεύματος, ένας κόσμος στον οποίο τα πράγματα κυριαρχούν επί των ανθρώπων.

Νομίζω ότι είμαστε ικανοί να δημιουργήσουμε ένα διαφορετικό σύστημα αξιών. Στο χρόνο που πέρασε μάθαμε ότι όντως κάτι τέτοιο είναι δυνατό. Παράλληλα όμως αντιληφθήκαμε ότι για να γίνει κάτι τέτοιο πρέπει να έλθουμε αντιμέτωποι με κάτι που είναι βαθιά ριζωμένο και αναπαράγεται μέσα μας. Είναι ένας ιός, όπως στο *Matrix*. Ως κοινωνία, πρέπει να δημιουργήσουμε ένα αντιβιοτικό, βασισμένο στις σχέσεις. Είναι σαν το μίσος και η βία να συνεχίζουν να ζουν μέσα μας όπως οι αναμνήσεις, σαν επικίνδυνοι ιοί που επηρεάζουν τη συλλογική μας μνήμη. Πρέπει να μετατρέψουμε αυτή τη θλίψη σε χαρά.

Neka και Alberto, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Neka: Θέλουμε να πάρουμε την εξουσία (γελάνε όλοι).

Alberto: Η εμπειρία μας στο κίνημα δεν είναι μεγάλη, επτά ή οχτώ χρόνια θα την υπολόγιζα. Πιστεύουμε ότι πολλές κοινωνίες, λαοί και χώρες προσπάθησαν να αλλάξουν τα πράγματα, αλλά δεν τα κατάφεραν. Και δεν τα κατάφεραν, γιατί προσπάθησαν να αλλάξουν το σύστημα είτε μέσω της βίας, που αναπαράγει την εξουσία, είτε μέσω της επιβολής νόμων και διαταγμάτων. Εμείς αντίθετα πιστεύουμε ότι η αλλαγή προέρχεται από το μετασχηματισμό των αξιών και ξεκινά από την αλλαγή της συμπεριφοράς μας προς τους άλλους. Δεν θεωρούμε ότι απλώς αιτούμαστε κάτι ή ότι παλεύουμε για την επιβίωση. Σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης όπου η φτώχεια, η μιζέρια, η υποβάθμιση των ανθρώπων και των ανθρώπινων αξιών εντείνονται, η επιβίωση είναι κάτι που ο αγώνας πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της. Υπολογίζοντας τα παραπάνω, αντιληφθήκαμε ότι η αλλαγή δεν πρέπει να αφορά μόνο στη σφαίρα της οικονομίας αλλά και της συνείδησης. Σημαίνει όχι μόνο να γίνουμε καλύτεροι στη δουλειά μας ή να αποκτήσουμε καλύτερη υγεία, αλλά και να αλλάξουμε τον τρόπο ζωής μας. Αυτή τη νέα εμπειρία προσπαθούμε να οικοδομήσουμε συλλογικά, απορρίπτοντας τον ατομικισμό που αποτελεί τη βάση της διεστραμμένης καπιταλιστικής κοινωνίας. Η σχέση μας με το περιβάλλον, με τους συντρόφους, τις συντρόφισσες και τα παιδιά τους είναι το ζητούμενο. Και αυτές οι σχέσεις είναι ζωτικές. Δεν είναι μόνο ο αγώνας για επιβίωση σε μια κατάσταση τεράστιας μιζέριας. Είναι ταυτόχρονα και η αλλαγή στις αξίες που πιστεύω ότι είναι παρούσες σε πολλές κοινότητες ανά τον κόσμο.

Ο αγώνας μας επικεντρώνεται βασικά στο εξής: στην γέννηση νέων υποκειμενικοτήτων, στη γέννηση νέων σχέσεων που έχουν να κάνουν με τις νέες μεταβολές. Δεν πιστεύουμε ότι όλα αυτά θα προέλθουν από ένα νέο χαρισματικό πρόεδρο ή από μια επαναστατική γκρούπα. Για παράδειγμα, η Ιστορία μας διδάσκει ότι στη Ρωσία και στην Κίνα οι άνθρωποι, αν και αγωνίστηκαν για νέα ιδανικά και αξίες, κατέληξαν στα ίδια ανελεύθερα και καταπιεστικά καθεστώτα.

Ο αγώνας μας ξεκίνησε στο Νότο, στην συνέχεια εξαπλώθηκε στο Βορρά της χώρας και τώρα στην πρωτεύουσα, το Buenos Aires. Πριν, ο κόσμος δεν είχε άλλες εμπειρίες εκτός των παραδοσιακών θεσμών, δηλαδή τη συμμετοχή του σε πολιτικά κόμματα ή στις οργανώσεις της Εκκλησίας. Ξαφνικά, ένας μικρός πυρήνας ξεκίνησε αυτή τη νέα εμπειρία, άρχισε να αναπαράγεται και χωρίς ούτε ο ίδιος να το γνωρίζει καλά καλά πολλαπλασιάστηκε και κατέλαβε τη χώρα. Ο τύπος έχει καλύψει ένα μόνο κλάσμα αυτών των νέων εμπειριών, αφού υπάρχουν χιλιάδες ακόμα άνθρωποι εκεί έξω, που θέλουν να συμμετέχουν σ' αυτή τη νέα εμπειρία που δεν έχει προηγούμενο.

Neka: Έτσι, η προοπτική μας θεμελιώνεται στην ανάγκη να τα χτίσουμε όλα από την αρχή ή όχι; Μια νέα κοινωνία. Παρόλο που ο υποτιθέμενος στόχος παλιότερα ήταν η προαγωγή του γενικού συμφέροντος, πιστεύω ωστόσο ότι πολλά από όσα προέκυψαν προήλθαν μάλλον μέσω της διαταγής και της υπακοής. Πολλά πράγματα σταδιακά κατέρρευσαν ακριβώς εξαιτίας των εξουσιαστικών αυτών σχέσεων. Αυτό είναι αλήθεια, γιατί το πιο σημαντικό είναι το αποτέλεσμα να μην είναι ούτε επιδερμικό, ούτε απατηλά φαντασμαγορικό. Να είναι κάτι που τέλος πάντων προκύπτει από την ανθρώπινη ανάγκη: την ανάγκη της αναγνώρισης των άλλων και μέσω των άλλων, την ανάγκη για αυτοεκτίμηση και αξιοπρέπεια.

Νομίζω πως αυτό είναι το αίσθημα για το οποίο συζητάμε. Δεν πρόκειται να παραδώσουμε την αυτοεκτίμηση μας σε κάποιον, όσο καλός και αν είναι σε αυτό που κάνει. Αντίθετα, πρέπει να κερδίσουμε την αυτοεκτίμηση μας με την δική μας προσπάθεια, καθώς είμαστε ικανοί για αυτό-προσδιορισμό, αυτό-καθορισμό και αυτό-αξιοποίηση. Δεν αναφερόμαστε, βέβαια, σε εκείνη την κίβδηλη εγγύτητα που μας δείχνουν, για παράδειγμα, στην τηλεόραση ή στην προπαγάνδα, μιλάμε για μια άλλου τύπου εγγύτητα, με κεντρικό σημείο τον άνθρωπο ως προσωπικότητα. Μια από τις συνέπειες του καπιταλισμού είναι ότι μας αποστερεί αυτή την δυνατότητα, καθώς, κλέβοντας την αξιοπρέπεια μας ως ανθρώπινα όντα, μας μετατρέπει σε πράγματα, σε ψυχρά αντικείμενα που το κεφάλαιο μπορεί να πουλά και να αγοράζει. Επομένως, για να κερδίσουμε την αξιοπρέπεια μας πρέπει να αρχίσουμε να αισθανόμαστε ότι είμαστε άνθρωποι. Αυτό για μένα σημαίνει να αισθανθώ γυναίκα με δυνατότητες, ικανή να επιλέξω τον τρόπο ζωής μου και το ρόλο που θέλω να παίξω μέσα στις σχέσεις μου με τους άλλους. Δεν περιμένω καμιά πρωτοπορία να μου τα εξηγήσει όλα αυτά· όχι! εναπόκειται σε μένα, στα αισθήματα και στις επιθυμίες μου.

Είναι δύσκολο γιατί ζούμε σε μια πατριαρχική κοινωνία. Πιστεύω ότι η πατριαρχική συμπεριφορά είναι προϊόν της κυριαρχίας του κεφαλαίου και το να αποδεσμευτούμε από αυτήν είναι επίσης μέρος αυτού που... θέλω να πω, δεν κάνουμε λόγο για το σεξισμό μόνο όταν αναφερόμαστε στις διαφορές μεταξύ των ανδρών και γυναικών. Η σεξιστική συμπεριφορά αποτελεί μέρος μιας κουλτούρας στην οποία συνεισφέρουμε κι εμείς οι γυναίκες. Για παράδειγμα, όταν μιλάμε για το ρόλο μας ως γυναίκες στο κίνημα, ως γυναίκες που μάχονται, που δημιουργούν, πρέπει παράλληλα να αναστοχαστούμε κατά πόσο συμβάλλουμε στην αναπαραγωγή της σεξιστικής κουλτούρας. Συνεπώς, επιβάλλεται η ανάγκη της αυτοκριτικής. Είναι όπως μια σκάλα: ο άνδρας καταπιέζει τη γυναίκα, η γυναίκα με τη σειρά της καταπιέζει τα παιδιά της, οι καθηγητές καταπιέζουν τους μαθητές τους κ.ο.κ. Πρόκειται για την αναπαραγωγή μιας αλυσίδας καταπίεσης και κυριαρχίας και πιστεύω σταθερά ότι όλοι συνειδητά ή ασυνείδητα εμπλεκόμαστε σε αυτή στο πιο βασικό επίπεδο. Νομίζω ότι πρέπει να προβληματιζόμαστε πάνω σε όλα αυτά.

Alberto: Πρώτα από όλα, ζούμε μια ιστορική τομή. Σε παγκόσμια κλίμακα βιώνουμε ένα πρωτοφανή μετασχηματισμό, τις συνέπειες του οποίου κανείς ακόμη δεν είναι σε θέση να γνωρίζει. Τι θέλουμε... λοιπόν, θέλουμε αυτό που ακόμη μας είναι άγνωστο, είμαστε όμως στην διαδικασία πραγμάτωσης του, μέσω δοκιμής και πλάνης γιατί, όπως λένε οι Zapatistas: "Περπατώντας ρωτάμε και προχωράμε μέσα από τις σκέψεις μας". Φυσικά και δεν έχουμε ένα εγχειρίδιο οδηγιών που θα μας οδηγήσει στην νέα κοινωνία, όλοι μας όμως γνωρίζουμε τα πεπραγμένα της νεωτερικότητας έτσι δεν είναι; Όλη αυτή η ιστορική περίοδος, μας μοιάζει πλέον τόσο εξαντλημένη, καθώς οι στόχοι μας διαμορφώνονται εντός ενός τόσο κατεστραμμένου περιβάλλοντος, όπου ακόμη και το ανθρώπινο είδος μοιάζει καταδικασμένο προς εξαφάνιση. Θέλουμε να βρούμε ένα τρόπο ώστε να ζούμε συλλογικά χωρίς αυτό να συμβαίνει σε βάρος της ελευθερίας μας. Δεν θέλουμε να ζούμε σε ένα καθεστώς που θα εγγυάται το εισόδημα αλλά θα καταπατά την ελευθερία μας. Έτσι, ψάχνουμε ακόμα.

Neka: Υπάρχει μια πληθώρα διαφορετικών εμπειριών σήμερα. Εδώ στο Solano, δεν έχουμε οργανώσει μια κλειστή κοινότητα, αντίθετα προσπαθούμε να είμαστε όσο περισσότερο ανοιχτοί μπορούμε, αναζητώντας νέες δυνατότητες, εφόσον οι άνθρωποι

αγωνίζονται για τόσο διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικά μέρη. Για παράδειγμα, υπάρχουν συλλογικότητες αυτοχθόνων παντού, όχι μόνο στην Αργεντινή αλλά και στη Χιλή, στην Βολιβία, στο Μεξικό υπάρχουν οι Zapatistas. Υπάρχουν πολλοί από εμάς και είμαστε παντού. Προβλήματα ανακύπτουν όταν αρχίζουμε να θεωρούμε τις κοινότητες μας μοναδικές και παραδειγματικές. Πιστεύω ότι αφού ξεφορτωθούμε τα ιεραρχικά μοντέλα θα είμαστε πιο ανοιχτοί σε νέες δυνατότητες. Το πιο σημαντικό είναι να διαδώσουμε δίκτυα ικανά να κυκλοφορήσουν τις εμπειρίες μας. Δεν θεωρούμε ότι κάποιες από αυτές είναι καλύτερες από άλλες. Το αντίθετο μάλιστα. Ο καθένας μας προέρχεται από διαφορετικά μέρη, μάχεται, αγωνίζεται και μαθαίνει σε διαφορετικές περιστάσεις. Δεν αισθανόμαστε μόνοι. Αυτό που μας κάνει να αισθανόμαστε "διαφορετικοί" είναι η καταστολή εναντίον μας, που είναι κάποιες φορές πιο ισχυρή ενώ άλλες πιο διακριτική. Δεν παύει πάντως να υφίσταται, απλώς γίνεται πιο διακριτική. Εμείς όμως συνεχίζουμε την πάλη μαζί με τους συντρόφους μας και πιστεύω ότι είμαστε πανίσχυροι.

Christian, Attac Autonomo (Αντικαπιταλιστική κολεκτίβα)

Πιστεύω ότι ζούμε μια ιστορική αλλαγή. Η 19η και η 20η θα αποτελέσουν σίγουρα στιγμές ορόσημο στην ιστορία της Αργεντινής και όταν θα λέω στα παιδιά μου, που θα μελετάνε αυτά τα γεγονότα, ότι "ο πατέρας σας ήταν εκεί", θα αισθάνομαι πραγματικά υπερήφανος. Αυτή είναι η αλήθεια, όχι τόσο από την προοπτική της σχολικής ή επίσημης ιστορίας που καμιά φορά διαστρεβλώνει τα γεγονότα, αλλά από την προοπτική της λαϊκής προφορικής ιστορίας, έτσι όπως την ζουν και την ερμηνεύουν οι σύντροφοι.

Ο ρυθμός των επαναστατικών γεγονότων είναι ταυτόχρονα ταχύς και αργός. Η ζωή δεν είναι η ίδια όπως ήταν πριν από δέκα χρόνια. Τότε δεν θα μπορούσα καν να αναφερθώ σε παρόμοια γεγονότα λόγω της δικτατορίας. Έτσι, ο ρυθμός είναι όπως σου τον περιέγραψα, γιατί όλοι διψάμε για το καινούργιο. Λέμε: Αρκετά! Δεν ξέρουμε στ' αλήθεια τι θέλουμε, ξέρουμε όμως πολύ καλά τι δεν θέλουμε και από αυτή την άρνηση προχωράμε στην ανοικοδόμηση. Ψάχνουμε για εναλλακτικές λύσεις, για διαφορετικές μεθόδους πάλης προκειμένου να προχωρήσουμε μπροστά. Ζούμε το σήμερα αλλά ταυτόχρονα ζούμε από το σήμερα για το μέλλον. Είναι μια αργή επαναστατική διαδικασία. Είναι όπως το περιγράφει ο subcomandante Marcos: "Επιλέγουμε το πιο αργό μονοπάτι ώστε να οικοδομήσουμε κάτι αληθινό, κάτι που θα είναι αντιπροσωπευτικό του λαού και της κοινότητας". Είναι σαν να λαχταράμε κάτι είτε αυτό είναι πολιτικό, επαναστατικό, πολιτιστικό είτε στρατηγικό.

Εάν δεν ήμουν εκεί, εάν δεν ήσουν εκεί, εάν οι σύντροφοι μας δεν ήταν εκεί, ο αντίκτυπος αυτών των γεγονότων δεν θα ήταν ούτε εθνικός ούτε και παγκόσμιος. Θέλω να πω ότι ο καθένας μόνος του είναι τόσο αδύναμος όπως ο κόκκος της άμμου, όλοι μαζί όμως είμαστε πανίσχυροι. Οι εναλλακτικές λύσεις μετά την κρίση δεν προήλθαν από την κυβέρνηση αλλά από την ενέργεια των αγωνιστών. Είναι σπουδαίο όταν ο καθένας λέει: "Γαμώ, ο αγώνας μου έχει πραγματικό νόημα!". Τέτοιες μικρές ικανοποιήσεις παίρνεις από τον καθημερινό αγώνα, γιατί αγωνιζόμαστε συνεχώς, από τη στιγμή που θα ξυπνήσουμε μέχρι τη στιγμή που θα κοιμηθούμε. Ζούμε τον αγώνα συνεχώς... το τονίζω, συνεχώς! Τον ζούμε στο χώρο εργασίας, που αγωνιζόμαστε με τις ίδιες ιδιοσυγκρασίες όπως οι υπόλοιποι σύντροφοι, πράγμα που πρέπει κάποιες φορές να κάνουμε για να διατηρήσουμε τις δουλειές μας. Μπορούμε όμως να συνδέσουμε τα πάντα, κομμάτι το κομμάτι προχωράμε, δημιουργούμε κάτι καινούργιο, μια νέα εναλλακτική πρόταση ενάντια στη δημαγωγία του συστήματος.

Συντρόφισσες και σύντροφοι από το MTD Allen και το MTD Chipoletti (Κίνηση ανέργων)

Σύντροφος 1: Στο κίνημα δεν χρειαζόμαστε κάποιους άλλους να μιλάνε για εμάς. Θέλω να πω ότι υπάρχουν τα media και η θεαματική πολιτική τους, δεν τα έχουμε όμως ανάγκη. Αυτό που έχει σημασία είναι να μιλά η κοινωνία για την κοινωνία. Είμαστε δρώντα κοινωνικά υποκείμενα, επομένως μπορούμε να μιλάμε εμείς για τους εαυτούς μας. Αυτή είναι η μεγαλύτερη εξάπλωση που μπορούμε να πετύχουμε. Το κλειδί βρίσκεται στο πώς να μην πέφτεις στην παγίδα του να κάνεις "πολιτική", παραμένοντας στο πολιτικό πεδίο.

Συντρόφισσα 2: Πρέπει να αποδιώξεις το κενό που σου δημιουργεί το αίσθημα ότι είσαι ένα πράγμα, ένα πράγμα που συνεχώς βρίσκεται υπό καθεστώς παρατήρησης, επιτήρησης, ελέγχου, από μια κοινωνία που σε καταπιέζει καθημερινά. Συμμετέχοντας στα κινήματα, αισθάνεσαι χρήσιμος, αισθάνεσαι ότι ανήκεις κάπου, γιατί ξέρεις ότι η δουλειά σου είναι προς όφελος της κοινότητας. Είναι σπουδαίο αίσθημα, όταν γνωρίζεις ότι η ζωή σου αποκτά ένα σκοπό, όταν απαιτείς από το σύστημα να σου δώσει όλα εκείνα που σου έχει κλέψει. Αισθάνεσαι ζωντανός.

Paloma, Assamblea Palermo Viejo (Συνέλευση γειτονιάς)

Εδώ (δείχνοντας γύρω με το δάχτυλο), όπου οργανώνουμε τις συγκεντρώσεις μας και κάποιοι από μας στεγάζονται, υπήρχε μια αγορά η οποία εγκαταλείφθηκε στην τύχη της για είκοσι περίπου χρόνια. Μια οικογένεια ζούσε κάποτε εδώ. Νομίζω πως ο πατέρας ήταν παπουτσής και ότι τα παιδιά τους μένουν εδώ γύρω. Τίποτε άλλο δεν συνέβαινε. Δεν γνωρίζω πως προέκυψαν οι σχέσεις μεταξύ της συνέλευσης κι αυτής της οικογένειας. Μετά την εξέγερση της 19ης και 20ης Δεκεμβρίου, γείτονες άρχισαν να συγκεντρώνονται στην πλατεία και έτσι ξεκίνησε η συνέλευση. Άρχισα να συμμετέχω τακτικά μόλις τον περασμένο Δεκέμβρη, επομένως δεν ανήκω στην πρώτη γενιά και η εξιστόρησή μου μπορεί να μην είναι απόλυτα σωστή. Συμμετέχω σε αρκετά εγχειρήματα, όπως η συλλογική κουζίνα που προσφέρει τροφή στους γείτονες και στους *carteneros*. Το ξέρατε ότι πολλοί από αυτούς ταξιδεύουν για ώρες ερχόμενοι από τα προάστια για να μαζέψουν χαρτόνια;

Natalia, La Toma and Asamblea Lomas Este (Κατειλημμένο κτίριο και συνέλευση γειτονιάς)

Αυτό είναι ένα καινούργιο μέρος, μέρος δημιουργίας που το συνέχουν νέοι δεσμοί που σφυρηλατούν νέες κοινωνικές σχέσεις. Το να δημιουργείς νέες σχέσεις σημαίνει ότι σκέπτεσαι για τους ανθρώπους διαφορετικά: τους αντιμετωπίζεις ως ίσους είτε είσαι λιγότερο είτε περισσότερο έξω από το σύστημα ή ακόμα κι αν έχεις αποκοπεί από αυτό. Και τις διαφορές τους παύεις να τις αντιμετωπίζεις ως πρόβλημα, αλλά απλώς σαν διαφορές. Αυτό δεν είναι ένα μέρος όπως όλα τα άλλα. Είναι ένα μέρος, διακριτό από θεσμοποιημένα μέρη, όπου είμαστε ελεύθεροι να δημιουργήσουμε νέα πεδία για το κοινωνικό, μια ποιοτικά διαφορετική κοινωνικότητα. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει καταρχήν να το οικειοποιηθείς, να γίνεις ένα με αυτό: με τα παιδιά που συνωστίζονται στο σιδηροδρομικό σταθμό δίπλα στη La Toma, τους *carteneros*, τους άστεγους, τους γείτονες, με τον καθένα.

Νομίζω ότι όλα όσα αισθανόμαστε και επιχειρούμε σχετίζονται με τα γεγονότα των δυο αυτών ημερών (19η-20η). Η εμπειρία μας αποδεικνύει ότι το κυνήγι του ατομικού πλουτισμού, η εγωπάθεια και ο καριερισμός είναι παλιές ιδέες που δε λειτουργούν πια. Η εμμονή στον ατομικιστικό τρόπο ζωής που δε δίνει δεκάρα για την ύπαρξη των άλλων δε βγάζει κανένα νόημα. Δεν ξέρω... φαίνεται ότι πολλοί από μας έχουν πλέον συνειδητοποιήσει ότι η οργάνωση από τα κάτω και η αλληλοβοήθεια είναι οι μόνες εναλλακτικές λύσεις. Αυτά που κάνουμε αντιπροσωπεύουν την ρήξη με τον ατομικιστικό τρόπο σκέψης. Δεν είμαι σίγουρος αν τα καταφέρουμε τελικά, αν αυτά που χτίζουμε διαρκέσουν ή όχι. Ίσως

στην τελική να είναι και πολύ ουτοπικά. Πραγματικά δεν ξέρω, μιλάω όπως αισθάνομαι.

Alberto, Clinica Medrano (Αυτοδιευθυνόμενη κλινική)

Φιλοδοξούμε να χτίσουμε ένα μεγάλο κίνημα κατειλημμένων εργοστασίων, ώστε να αντιμετωπίσουμε καλύτερα αυτό το αδίστακτο σύστημα και να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες όλων μας. Θέλουμε να συγκεντρώσουμε εκείνα τα πολιτικά εργαλεία που θα μας επιτρέψουν να φτιάξουμε νέους δρόμους. Αυτή πιστεύω ότι είναι η ουσία του αγώνα μας, και δεν είναι εύκολο.

Emilio, Tierra del Sur (Κατειλημμένο Κοινωνικό κέντρο που στεγάζει μια συνέλευση γειτονιάς)

Η αντίδραση είναι και δημιουργία. Για μένα, η αντίδραση είναι σαν ένα φρούτο που σαπίζει πολύ γρήγορα. Παρόλα αυτά, έχει ζωή. Η αντίδραση, ο αγώνας, η κραυγή... όλα αυτά είναι κοινωνικές κατασκευές.

Σήμερα έχει πλέον ωριμάσει η αντίληψη ότι η επανάσταση πρέπει να ξεκινά από εμάς τους ίδιους. Γιατί, τι νόημα έχει η κατάληψη της εξουσίας, αν πρώτα δεν έχουμε αλλάξει εμείς; Εάν είμαστε όπως και πριν, εάν δεν καταπνίξουμε τον αυταρχισμό και τον καπιταλιστικό τρόπο σκέψης, τότε τι στα κομμάτια διαφορετικό νομίζουμε ότι κάνουμε; Ο καπιταλισμός δεν μόνο το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα ή η εταιρεία Monsanto. Είναι και μέσα μας. Εάν δεν ήταν έτσι όπως το λέω, τι πιο απλό από το να ανατινάξουμε το ΔΝΤ ή τη Monsanto, ο καπιταλισμός θα κατέρρεε αμέσως, έτσι δεν είναι; Στην πραγματικότητα, παρόλο που οι Δίδυμοι Πύργοι καταστράφηκαν ολοσχερώς, ο καπιταλισμός έμεινε ανέπαφος. Ο καπιταλισμός είναι ικανός να ξεπερνά τη φυσική οριοθέτηση. Και αυτή είναι η πρόκληση: να τον ξεριζώσουμε από μέσα μας. Μόνο έτσι θα φτιάξουμε μια μη καπιταλιστική κοινωνία. Το ζήτημα λοιπόν δεν είναι ότι ο καπιταλισμός είναι μέσα μας, αλλά τι κάνουμε εμείς για αυτό. Πως θα είμαστε πιο αποτελεσματικοί στον αγώνα μας εναντίον του, εάν η συμπεριφορά μας δεν συμβαδίζει με τις διεκδικήσεις μας; Πως θα οργανώσουμε την καθημερινή μας συμπεριφορά ως ακτιβιστές; Πως αλλάζουμε τις αξίες μας και τις κοινωνικές μας σχέσεις; Τους εαυτούς μας και τις κοινότητες στις οποίες ανήκουμε; Όλα αυτά είναι τόσο σημαντικά όσο και η πάλη ενάντια στο ΔΝΤ. Ίσως ακόμη πιο σημαντικά.

Δίκτυα αδιαμεσολάβητης ανταλλαγής προϊόντων - ανταλλακτικά παζάρια

Gisela και Nicolas, Elipsis-Video και Argentina Indymedia (Ανεξάρτητη ομάδα συλλογής ντοκουμέντων και κολεκτίβα αντιπληροφόρησης)

Nicolas: Τα δίκτυα αυτά ξεφύτρωσαν γρήγορα και διαδόθηκαν παντού. Οι άνθρωποι είπαν: "ΟΚ, εγώ μπορώ να κάνω αυτό, εσύ το άλλο, άρα τι κάνουμε τώρα;". Και έτσι ξεκινήσαμε.

Η ιδέα ήταν σπουδαία σε γενικές γραμμές, είχε όμως και κάποιες ελλείψεις. Υπήρχαν στιγμές που οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν τα δίκτυα αυτά για να καλύψουν αποκλειστικά τις ατομικές τους ανάγκες, παρ' όλα αυτά ήταν μια ιδιαίτερα αποτελεσματική κίνηση. Στην καθημερινότητα της κάθε γειτονιάς, άνθρωποι μπόρεσαν να τραφούν εξαιτίας της ύπαρξης αυτών των δικτύων και όλοι συμμετείχαμε σε αυτά. Επίσης, εντός των δικτύων καταγράφηκαν διαφορετικές συμπεριφορές μεταξύ πλούσιων και φτωχών: υπήρξαν άνθρωποι που είχαν πράγματα να ανταλλάξουν και άλλοι που δεν είχαν τίποτα απολύτως.

Τυπώσαμε "κουπόνια" αντί χρημάτων και στον καθένα δόθηκε μια ποσότητα από αυτά. Για παράδειγμα, με την φωτογραφική μηχανή μου έβγαζα φωτογραφίες, πληρωνόμουν με τα "κουπόνια" αυτά και μ' αυτόν τον τρόπο είχα κάποια πίστωση. Τώρα σπανίζουν και λίγοι άνθρωποι τα χρησιμοποιούν. Αν και σήμερα αποτελούν μια γλυκιά ανάμνηση, εκείνα τα χρόνια οι άνθρωποι τα χρησιμοποιούσαν κατά κόρον.

Gisela: Αυτό που συνέβη ήταν ότι οι άνθρωποι άρχισαν να πλαστογραφούν τα κουπόνια, πράγμα που ήταν πολύ εύκολο. Έτσι τα ανταλλακτικά παζάρια που τα χρησιμοποιούσαν σύντομα κατέρρευσαν. Δεν ξέρω ποιος ευθύνεται γι' αυτό, σίγουρα όμως ήταν άνθρωποι με μεγάλη εξουσία καθώς τα πλαστογραφούσαν κατά εκατομμύρια. Το ανταλλακτικό δίκτυο που χρησιμοποίησε "κουπόνια" διέφερε από κείνο που η ανταλλαγή γινόταν σε είδος. Η διαφορά ήταν τα "κουπόνια" και η ιδέα της πίστωσης.

Nicolas: Σε κάποια στιγμή, τα κουπόνια βοήθησαν τον κόσμο να πληρώνει το εισιτήριο του για την Mar del Plata.

Gisela: Όπως και τους φόρους, έτσι;

Nicolas: Όχι, δεν νομίζω, πάντως σε αρκετές επαρχιακές πόλεις ήταν τόσοι πολλοί εκείνοι που έκαναν χρήση αυτών των "χρημάτων", που τελικά τα αποδέχθηκε ακόμη και η κυβέρνηση.

Gisela: Η τοπική αυτοδιοίκηση κυρίως. Η αλήθεια είναι ότι αυτή η πρακτική, αν θυμάμαι καλά, ξεκίνησε από την επαρχία, στην Avellenada. Οι άνθρωποι πλήρωναν ακόμη και τους λογαριασμούς τους για το ηλεκτρικό και το γκάζι με τα κουπόνια, γιατί πολύ απλά το πέσο είχε τραγικά υποτιμηθεί (βγάζει ένα από τα κουπόνια και μας το δείχνει). Βλέπεις τι αναγράφει; "Το παγκόσμιο Δίκτυο Αδιαμεσολάβητων Συναλλαγών αναγνωρίζει την ισχύ αυτού του κουπονιού μόνο σε όσους αποτελούν μέλη του".

Nicolas: Ο όρος για να συμμετάσχει κάποιος στο Δίκτυο ήταν να μπορεί να ανταλλάξει κάτι, οτιδήποτε. Για παράδειγμα, αν κάποιος δεν είχε στην κατοχή του εμπορεύματα ή δεν μπορούσε να προσφέρει υπηρεσίες, πολύ απλά δεν μπορούσε να αποτελέσει μέρος του Δικτύου. Δεν χρειαζόταν βέβαια το ανταλλάξιμο αντικείμενο να είναι κάτι υλικό, θα μπορούσε να είναι μια ικανότητα, μια τέχνη, οτιδήποτε.

Gisela: Ο καθένας αποφάσιζε ατομικά για την αξία ενός πράγματος. Υπήρχε βέβαια κάποιο υποτυπώδες μέτρο που δεν είχε όμως καμία σχέση με την έννοια της χρηματικής αξίας. Όχι πολύ αργότερα όμως από την περίοδο που τα δίκτυα αυτά άρχισαν να λειτουργούν, στην κυριολεξία από τη μια μέρα στην άλλη, όταν η ισοτιμία με το δολάριο κατέρρευσε, τα χαρακτηριστικά των δικτύων αυτών μεταβλήθηκαν. Εννοώ ότι πριν, ένα πακέτο ζάχαρη κόστιζε περίπου επτά κουπόνια και μετά από ένα μήνα πενήντα. Το σύστημα πλέον είχε φτάσει στα όρια του. Για να φέρεις τρόφιμα στο δίκτυο έπρεπε να καταβάλλεις πρώτα το κόστος τους σε χρήμα. Έτσι τα παζάρια διαλύθηκαν, εφόσον ο κόσμος έφερνε από τα σπίτια του ρούχα και άλλα αντικείμενα για να τα ανταλλάξει αποκλειστικά με τρόφιμα. Η ανάγκη για τροφή ήταν τόσο μεγάλη που έπαψε πια το όλο σύστημα να είναι "αστείο". Πολλοί άνθρωποι κατάφεραν να αποκτήσουν πρόσβαση στην τροφή λόγω της σχέσης τους με τα ανταλλακτικά παζάρια.

Nicolas: Πρωτύτερα, αγόραζες πρώτες ύλες για να φτιάξεις προϊόντα που στη συνέχεια τα πουλούσες. Για παράδειγμα αγόραζες αλεύρι, ζάχαρη και άλλα υλικά για να φτιάξεις ραβιόλια ή κέικ. Κάποια από αυτά θα τα πουλούσες και με την πίστωση που θα αποκτούσες, θα μπορούσες να αγοράσεις περισσότερα από τις πρώτες ύλες για τα κέικ σου ή θα έφερνες περισσότερα από αυτά στο παζάρι ή απλά θα μπορούσες να αγοράσεις φρούτα και οτιδήποτε άλλο φαγώσιμο. Η πρακτική αυτή δούλεψε για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στην πραγματικότητα τα πήγε περίφημα. Με την πάροδο του χρόνου απέκτησε μάλιστα και πιο εκλεπτυσμένα χαρακτηριστικά. Εκείνο όμως που ανησύχησε σοβαρά το Υπουργείο Οικονομικών ήταν ότι όλες οι συναλλαγές γίνονταν χωρίς ΦΠΑ. Κανείς δεν ξέρει τι ρόλο έπαιξε η κυβέρνηση, αν προσπάθησε να περιορίσει αυτές τις πρακτικές, κάποιοι μάλιστα

υποστηρίζουν ότι σε κάποια στιγμή η κυβέρνηση άρχισε να...

Gisela: ...να πλαστογραφεί...

Nicolas: ...να εκδίδει χιλιάδες, εκατομμύρια από αυτά τα κουπόνια. Αυτό που συνέβη ήταν ότι πήγαινες σε κάποια γειτονιά όπου υπήρχε ένα τέτοιο παζάρι και για δυο δολάρια μπορούσες να αγοράσεις πενήντα κουπόνια και αυτό ανέβασε υπερβολικά τις τιμές...

Gisela: Ήταν τελικά το χρήμα, που έκανε κάποιους να μποϋκοτάρουν αυτά τα δίκτυα. Τα τρόφιμα έγιναν τόσο ακριβά που οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να επενδύσουν σε άλλα προϊόντα για ανταλλαγή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μη βρίσκεις στα παζάρια αυτά που είχες πραγματικά ανάγκη. Αυτή η τακτική ήταν που διέλυσε την ανταλλακτική οικονομία.

Nicolas: Θυμάσαι το 1999 τότε που εμφανίστηκαν τα παζάρια; Λίγο αργότερα ήταν που ξεκινήσαμε να συμμετέχουμε.

Gisela: Ναι.

Nicolas: Παρέδιδα μαθήματα γαλλικών τότε και με προσκάλεσαν να διδάξω σε μια γειτονιά. Μου εξήγησαν για λίγο τι ακριβώς γίνεται κι έτσι άρχισα.

Gisela: Η φάση αυτή ωρίμασε πολύ μετά τα γεγονότα της 19ης και 20ης του Δεκέμβρη. Πριν, στα ανταλλακτικά παζάρια έβρισκες πράγματα υποτυπώδη ή ανούσια. Με τα γεγονότα όμως του Δεκέμβρη, η ύπαρξη τους έγινε για πολλές οικογένειες αναγκαιότητα.

Nicolas: Αυτό ξαναπές το. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι τα έβρισκες ακόμη και στις πλούσιες συνοικίες. Βέβαια εκεί αντάλλασσαν πράγματα εντελώς διαφορετικά από εμάς.

Gisela: Τώρα, τη στιγμή που μιλάμε, τέτοια παζάρια μπορεί να δει κανείς ακόμη να λειτουργούν κυρίως στην επαρχία και στις φτωχογειτονιές. Αλλά πολύ λίγα, γιατί όσα ακολούθησαν με τις πλαστογραφίες ξενέρωσαν τον κόσμο. Είμαι από την επαρχία, και όποτε πηγαίνω να επισκεφθώ τους γονείς μου βλέπω έως και τέσσερα τέτοια παζάρια να λειτουργούν καθημερινά. Έγιναν κάτι σαν super market. Οι γυναίκες ήταν εκείνες που πρωτοστάτησαν στην εφαρμογή τους.

Η νέα γλώσσα

Emilio, Tierra del Sur (Κατειλημμένο κοινωνικό κέντρο)

Η παραδοσιακή Αριστερά είχε ένα ιδιαίτερο τρόπο έκφρασης, μια ξεχωριστή γλώσσα κι εμείς σήμερα χτίζουμε κάτι διαφορετικό, κάτι ολοκληρωτικά διαφορετικό. Στην ουσία η γλώσσα της Αριστεράς είναι πλέον συντηρητική, προέρχεται από το παρελθόν, από μια διαφορετική ιστορική περίοδο που έχει πια εκλείψει. Προσωπικά πιστεύω ότι δεν αξίζει και πολλά. Σήμερα προσπαθούμε να φτιάξουμε κάτι διαφορετικό. Και για να το κατασκευάσουμε πρέπει να χρησιμοποιήσουμε νέους κώδικες, διαφορετικούς από εκείνους τους παρελθόντος: Οριζοντιότητα, άμεση δημοκρατία, μοίρασμα, αλληλεγγύη των αγώνων, άρθρωση, οργάνωση δικτύων, είναι όροι που δεν τους πολυχρησιμοποιεί η παραδοσιακή Αριστερά. Ανήκουν όμως στο λεξιλόγιο των νέων κοινωνικών κινημάτων, των νέων αντικαπιταλιστικών αγώνων. Βέβαια, υπάρχουν πολλοί όροι και λέξεις από το παρελθόν που μπορούν να νοηματοδοτήσουν τη σημερινή κατάσταση, αλλά οι παλιές λέξεις δεν μπορούν με ακρίβεια να προσδιορίσουν τις νέες έννοιες και οδηγούν αναγκαστικά σε σύγχυση. Και όταν οι παλιές λέξεις δεν ικανοποιούν πια τότε καλύτερα είναι να τις εγκαταλείψουμε.

Δεν νομίζω ότι στην πραγματικότητα χρειαζόμαστε αυτή τη νέα γλώσσα. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι στην ανάγκη τους να εκφράσουν μια νέα πρακτική, ήδη αναπτύσσουν μια νέα γλώσσα. Προφανώς και δε δημιουργούμε μια γλώσσα από το μηδέν, υπάρχουν όμως πολλές παλιές λέξεις που επαναανακαλύπτονται. Αυτό έχει να κάνει κυρίως με τους ανθρώπους εκείνους που δραστηριοποιούνται πολιτικά σήμερα για πρώτη φορά. Πολλές λέξεις είχαν χάσει γι αυτούς το νόημα τους, είχαν δαιμονοποιηθεί. Πολύ άνθρωποι πίστευαν

ότι ο κομμουνισμός είναι συνώνυμο του διαβόλου. Οι λέξεις κομμουνισμός, σοσιαλισμός, ιμπεριαλισμός, επανάσταση είναι για πολλούς λέξεις ιδιαίτερα φορτισμένες. Όμως η κοινωνική αλλαγή που συντελείται σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο βοήθησε πολύ, ώστε κάποιες από αυτές τις παλιές λέξεις να αποκτήσουν ξανά τη σημασία τους ή ακόμη και να επανανοηματοδοτηθούν. Η λέξη επανάσταση, για παράδειγμα, είναι μια πολύ όμορφη λέξη που είναι αιώνια και διηνεκής. Οι έννοιες της οριζοντιότητας και της αυτοοργάνωσης όμως, είναι εκείνες που εμφανίστηκαν μέσα από την κοινωνική πρακτική, που με τη σειρά της αναδύθηκε μέσα από τις ανάγκες μας. Για μένα, ιδιαίτερα η αυτοοργάνωση, είναι μια λέξη πλούσια σε αισθήματα, ήχους και μυρωδιές, που δεν έχουν τόσο να κάνουν με έννοιες, όσο με πρακτικές.

Ανησυχώ κάπως για το τι λέξεις θα χρησιμοποιήσουμε όταν το σύστημα με τον καιρό τις αφομοιώσει. Ο καπιταλισμός είναι εξίσου μεγάλος σφετεριστής της γλώσσας κι ό, τι δεν μπορεί να καταστρέψει, το ενσωματώνει και το τροποποιεί για να το χρησιμοποιήσει προς όφελος του.

Celeste, Clave Roja (Αντικαπιταλιστική φοιτητική ομάδα)

Φυσικά και είναι μια νέα γλώσσα. Οτιδήποτε έχει να κάνει με την αυτοοργάνωση, ακόμη και η λέξη "δημοκρατία". Αυτές είναι λέξεις που κανείς στο παρελθόν δεν τις χρησιμοποιούσε. Και οι παλιές λέξεις έχουν αποκτήσει σήμερα άλλο νόημα. Για παράδειγμα, για πολλούς ανθρώπους, πριν την επανάσταση του Δεκέμβρη, η λέξη "δημοκρατία" ήταν συνώνυμη με τις εκλογές. Δημοκρατία σήμαινε επίσης απουσία της δικτατορίας. Για τους παλιούς αγωνιστές, που αντιπάλεψαν τη χούντα, είναι αλήθεια ότι η δημοκρατία σήμαινε πάρα πολλά. Οι περισσότεροι άνθρωποι πίστευαν ότι οι ελεύθερες εκλογές ήταν σημαντικό πράγμα, ακόμη κι αν γνώριζαν ότι οι υποψήφιοι που υποστήριζαν ήταν ψεύτες ή απατεώνες. Αυτό όμως άλλαξε απότομα μετά το Δεκέμβρη του 2001. Τότε πολύς κόσμος ανακάλυψε ότι η δημοκρατία μπορεί να είναι και άμεση ή και να σημαίνει καθολική συμμετοχή. Αυτή όμως η δημοκρατία δεν έχει καμία σχέση με τους επαγγελματίες πολιτικούς, το κογκρέσο, τους υπουργούς, τον Πρόεδρο. Έτσι η λέξη απέκτησε ένα νέο νόημα, τόσο για τους αγωνιστές των λαϊκών συνελεύσεων όσο και για τον υπόλοιπο κόσμο.

Το να θεωρούμε τη δημοκρατία ως κάτι το ενεργό είναι ήδη μια αλλαγή. Ακόμη κι αν τίποτε δεν προκύψει από αυτό, ακόμη κι αν αύριο αναλάβει την εξουσία κάποιος πρόεδρος και δεν συμβεί τίποτα στην Αργεντινή για ογδόντα χρόνια, κάτι ωστόσο έχει αλλάξει για πάντα. Γιατί, όταν κάτι φανεί στραβό, οι άνθρωποι που ψήφισαν νομίζοντας ότι αυτό είναι δημοκρατία, οι ίδιοι άνθρωποι θα βγουν στο δρόμο χτυπώντας κατσαρόλες, θα οργανωθούν και θα δημιουργήσουν λαϊκές συνελεύσεις. Τώρα πια υπάρχουν δυο έννοιες για τη δημοκρατία και αυτό το γεγονός δεν αλλάζει με τίποτα.

Carina (Οργανωτικό μέλος της Αργεντίνικης Επιτροπής για το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ)

Πιστεύω ότι νέες γλώσσες έχουν δημιουργηθεί σε όλες τις ανταγωνιστικές συλλογικότητες. Για παράδειγμα, ξεκινήσαμε να ενσωματώνουμε το σύνολο των εννοιών της αντιπαγκοσμιοποίησης, που είναι τμήμα της διεθνούς αντικαπιταλιστικής πάλης, όπως επίσης και την γλώσσα των *piqueteros*. Οι συζητήσεις γύρω από θέματα εξουσίας και αντιεξουσίας και εναλλακτικής εξουσίας είναι πλέον μέρος της γλώσσας μας, όπως άλλωστε και η έννοια της αυτοοργάνωσης. Ναι, αναμφίβολα μια νέα γλώσσα δημιουργείται, έχει όμως ακόμη κενά γιατί πολλά πρέπει να γίνουν σε πρακτικό επίπεδο. Υπάρχει μια διαδικασία, δεν ξέρουμε όμως που θα μας οδηγήσει. Πάντως μέσω αυτής, δημιουργούμε σταδιακά μια νέα γλώσσα, μια πρακτική γλώσσα. Η γλώσσα των συνελεύσεων ξεπήδησε

μέσα από την πρακτική των συνελεύσεων. Το να βλέπει κανείς ανθρώπους να συζητούν στις συνελεύσεις προσπαθώντας όχι να πείσουν τους άλλους αλλά χάριν της συζήτησης, αυτό για μένα είναι κάτι καινούργιο. Αυτοί οι άνθρωποι ανακαλύπτουν μια νέα γλώσσα.

Daniela, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Αποκαλούμε ο ένας τον άλλον "σύντροφε". Υπάρχουν και πολιτικά κόμματα που τα μέλη τους αποκαλούνται μεταξύ τους σύντροφοι, πράγμα που μας αφήνει παγερά αδιάφορους. Αποκαλεί ο ένας τον άλλο "σύντροφε", γιατί μοιραζόμαστε τα πάντα! Τον αγώνα, την πείνα, τη μιζέρια, ένα πιάτο φαΐ. Όποιοι έρχονται για πρώτη φορά σε συνέλευση, ειδικά σε φτωχογειτονιές, όπως το Cerrito, έρχονται από μεγάλη ανάγκη. Με το που έρθουν, εμφανίζεται αμέσως κάποιος που έχει φέρει μαζί του ένα κομμάτι ψωμί ή ένα maté λέγοντας τους: "Ελάτε, καθίστε δίπλα μου να πιούμε ένα ποτηράκι παρέα. Εδώ τα μοιραζόμαστε όλα". Το ίδιο συμβαίνει και στη συλλογική κουζίνα, με την οποία προσπαθούμε να επαναφέρουμε τις αξίες των παππούδων μας, τουλάχιστον όπως εγώ τις θυμάμαι. Στο παρελθόν, μπορούσες να φέρεις στο σπίτι σου ένα γείτονα και να του πεις: "Έλα, κάτσε να φάμε μαζί". Οι εργάτες, πάντα έψηναν και έτρωγαν παρέα στη δουλειά. Προσπαθούμε να τα επαναφέρουμε όλα αυτά. Θα θέλαμε ίσως πολύ να καθόμασταν στα σπίτια μας και να τρώγαμε με τις οικογένειες μας, όμως τώρα αυτό έχουμε... τις συλλογικές κουζίνες.

Είναι ένας τρόπος να ανακτήσουμε τις αξίες που μας έκλεψε το σύστημα. Το σύστημα θέλει να μας απομονώσει, να μας χωρίσει, μας κάνει να σκεφτόμαστε μόνο τον εαυτό μας χωρίς να δίνουμε δεκάρα για τους άλλους. "Εάν κάποιος δίπλα μου δεν έχει ψωμί, δεν με νοιάζει, αρκεί να έχω εγώ". Αυτή τη συμπεριφορά μας επιβάλλει το σύστημα μέρα με τη μέρα. Είναι κρίμα που τόσοι και τόσοι άνθρωποι υιοθετούν σταδιακά αυτή τη στάση είτε εξαιτίας της TV είτε επειδή το σύστημα που μας περιβάλλει λειτουργεί έτσι. Έτσι όμως απομακρυνόμαστε μεταξύ μας. Στο κίνημα προσπαθούμε να ξεριζώσουμε αυτές τις αξίες, τις αντικαθιστούμε με τη συντροφικότητα. Για αυτό αποκαλούμαστε "σύντροφοι", γιατί όλοι στο ίδιο καζάνι βράζουμε, τον ίδιο αγώνα δίνουμε. Είμαστε όλοι το ίδιο, γι' αυτό και ως σύντροφοι προσπαθούμε να κάνουμε ο ένας για τον άλλο την ζωή μας κάπως καλύτερη. Όχι μόνο σε σχέση με το φαγητό ή τη δουλειά, όσο για πράγματα αόρατα που μόνο να τα αισθανθείς μπορείς. Όλα αυτά μας κάνουν συντρόφους.

Ένα παράδειγμα που μου έρχεται πάντα στο μυαλό όταν αναφέρομαι στην αλληλεγγύη και την συντροφικότητα σχετίζεται με ένα προσωπικό μου ελάττωμα, το κάπνισμα. Καμιά φορά απελπίζομαι όταν δεν έχω λεφτά να αγοράσω ένα πακέτο τσιγάρα ή δεν μπορώ να θρέψω ικανοποιητικά τα παιδιά μου ή να προσέξω τη μάνα μου, που είναι άνεργη κι αυτή. Με παίρνει από κάτω. Και τότε εμφανίζεται ένας σύντροφος, μου προσφέρει τσιγάρο και το καπνίζουμε παρέα. Είναι κάτι που αυτό το γαμημένο σύστημα προσπαθεί να κάνει αόρατο. Μας κάνει να ξεχνάμε ότι μπορούμε να μοιραζόμαστε πράγματα μεταξύ μας. Το μόνο που μας μαθαίνει είναι να αγοράζουμε μόνοι μας τα τσιγάρα μας, να τα καπνίζουμε για την πάρτη μας κι όλοι οι άλλοι ας πάνε στο διάβολο. Αυτή η μικρή ιστορία συμβαίνει καθημερινά. Το ίδιο και με το maté. Είναι κάτι που συμβαίνει καθημερινά, μια μικρή λεπτομέρεια που εμφανίζεται συνέχεια, στη δουλειά, στην συνέλευση, στη γειτονιά. Και ενώ φαίνεται τόσο μικρό, στην πραγματικότητα είναι τόσο σημαντικό.

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Γενικά, οι νέες κοινωνικές πρακτικές, όντας νέες, θέλουν και νέους τρόπους έκφρασης. Για παράδειγμα, θέλω να σου αναφέρω μια εμπειρία μου που σχετίζεται με τη γλώσσα και τις πρακτικές των queer κινημάτων. Στο ΛΟΑΤ κίνημα προσπαθούμε να αντικαθιστούμε,

όπου μπορούμε, το αρσενικό με το θηλυκό γένος. Στα Ισπανικά έχουμε το "*él*" και το "*la*" για το αρσενικό και το θηλυκό αντίστοιχα. Στην Αγγλική γλώσσα η διαφοροποίηση αυτή δεν υφίσταται, η γλώσσα είναι ουδέτερη ως προς το γένος. Συνεπώς, τα μέλη του ΛΟΑΤ κινήματος προσφωνούμε η μια την άλλη "*nosotras*" ["εμείς" στο θηλυκό γένος] αντί για "*nosotros*" [στο αρσενικό]. Η γλώσσα σημαίνει πολλά πράγματα δεν είναι μόνο όργανο επικοινωνίας. Είναι εμποτισμένη από τις κοινωνικές σχέσεις, τις έμφυλες σχέσεις κ.ο.κ. Μου φαίνεται ότι όλοι όσοι συμμετέχουν στις συνελεύσεις, στα κατειλημμένα εργοστάσια, στο MTD, αντιλαμβάνονται το γεγονός ότι η γλώσσα είναι μια κοινωνική εμπειρία. Δεν πρόκειται περί σύμβασης. Αφορά μια κοινωνική εμπειρία. Κι αν αυτή η εμπειρία αλλάζει, τότε μοιραία χρειάζεται μια διαφορετική γλώσσα. Το γεγονός ότι νέες λέξεις και έννοιες εμφανίζονται σε ένα κίνημα... με συγχωρείς, σε μια συγκεκριμένη ιστορική περίοδο, σε συγκεκριμένο τόπο και δε μπορεί να μεταφρασθούν σε μια ξένη γλώσσα, έχει να κάνει με την τοπικότητα του φαινομένου, με το γεγονός ότι αυτό συμβαίνει εκεί και όχι κάπου αλλού. Επομένως κάποιες από τις νέες λέξεις που ανακαλύψαμε, δεν μπορείτε να τις κατανοήσετε εσείς οι αγγλόφωνοι, διότι ακριβώς δεν συμβαίνουν στις χώρες σας. Αυτό που συμβαίνει, συμβαίνει στην Αργεντινή σωστά; Και αυτό που συμβαίνει στην Αργεντινή είναι ότι ξαφνικά πολλές ομάδες ανθρώπων βιώνουν νέες εμπειρίες, που δεν είναι άμεσα μεταφράσιμες στην παλιά γλώσσα, η οποία αντανακλά παλαιότερες εμπειρίες.

εξουσία

Ομάδα συντροφισσών, MTD la Matanza (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Όχι, ευχαριστώ. Κρατική εξουσία; Όχι, δεν θα πάρουμε. [όλοι γελούν]

Συντρόφισσα 2: Πιστεύω ότι δημιουργούμε λαϊκή εξουσία σε αυτό τον χώρο. Οποιοσδήποτε μπορεί να έρθει εδώ και να συμμετέχει στις αποφάσεις για το πως θα γίνουν τα πράγματα. Είναι ένας ανοιχτός χώρος. Για παράδειγμα, σε μια συνέλευση του MTD, ένας γείτονας που μπορεί να έρθει, που δεν μας ξέρει ακόμα, αλλά θέλει να μας μάθει, είναι όχι μόνο ικανός να εκφράσει απόψεις αλλά και να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων. Δεν είναι πρόβλημα αν το άτομο δεν είναι μέλος του MTD. Πιστεύουμε ότι αυτός είναι ο τρόπος που δημιουργείται λαϊκή εξουσία. Όταν παίρνεις τον έλεγχο της εκπαίδευσης σου, της δουλειάς σου, και συνολικά των κοινωνικών σου σχέσεων, όπως εμείς, αυτό είναι δημιουργία εξουσίας, όχι κρατικής αλλά λαϊκής εξουσίας.

Συντρόφισσα 1: Η δύναμη γι' αυτό βρίσκεται μέσα μας.

Συντρόφισσα 3: Καμιά φορά συζητάμε για το πώς οι εμπειρίες μας, μας διδάσκουν να μην σπαταλάμε ενέργεια ανησυχώντας γι' αυτή την εξουσία, αλλά αντί για αυτό, να προσπαθούμε να δημιουργήσουμε μια νέα εξουσία. Η ιδέα είναι ότι αν ένα είδος εξουσίας δεν λειτουργεί, ένα άλλο είδος πρέπει να δημιουργηθεί. Γιατί να σκέφτεσαι να καταλάβεις αυτή την εξουσία που δεν αξίζει τίποτα, αν μπορείς να ελπίζεις σε κάτι καλύτερο;

Συντρόφισσα 4: Κάποια μέρα, μια συντρόφισσα στο μάζεμα του Αυτόνομου Γενάρη με ρώτησε, αν το σχολικό μας σχέδιο σήμαινε ότι θα φτιαχτούν πολλά καινούρια σχολεία, αν θα τα δημιουργήσουμε εξ' αρχής. Παρόμοιες ερωτήσεις έχουν γίνει και πιο πριν. Είπα πως η ιδέα είναι, όπως είπε η Silvia σήμερα, ότι η εμπειρία θα πολλαπλασιαστεί. Για παράδειγμα, αν κάποιος σχεδιάσει κάτι για την χώρα ολόκληρη ή ακόμα και για την περιοχή όλου του Buenos Aires, είναι σίγουρα μη υλοποιήσιμο. Πρώτα μένουμε στις δικές μας κοινότητες, δουλεύοντας στα βασικά μεταξύ μας και μετά άλλοι μπορούν να έρθουν να μάθουν και να επιλέξουν να αναπαράγουν την εμπειρία μας. Είχαμε την ευκαιρία να μοιραστούμε πληροφορίες και εμπειρίες με αρκετό κόσμο που μας ρωτάει για την αυτονομία και πώς μπορεί να δημιουργηθεί και μετά από κει μπορούν να μοιραστούν αυτές τις εμπειρίες με άλλους.

Συντρόφισσα 2: Δεν υπάρχει κάτι μυστικό πραγματικά. Είναι μια σημαντική αρχή της ομάδας ότι όλα είναι ανοιχτά και διαφανή. Για παράδειγμα δεν υπάρχει κάτι σαν

συνέλευση κεκλεισμένων των θυρών.

Συντρόφισσα 1: Συμβαίνει κάτι εξαιρετικά ενδιαφέρον με αυτό το ερώτημα για την εξουσία. Ένα παράδειγμα είναι αυτό που συνέβη πριν λίγο καιρό· όταν πρωτομπήκαμε σ' αυτό το χώρο έγινε μια συζήτηση για το κλειδί, η συζήτηση για το ποιος θα κρατούσε το κλειδί, γιατί με διάφορους τρόπους αυτό το άτομο θα είχε την εξουσία του ανοίγματος και του κλεισίματος του χώρου. Επίσης υπήρχαν ερωτήματα γύρω απ' το τι θα συνέβαινε, αν χάνονταν πράγματα. Υπήρχε άγχος αναμεταξύ μας, επειδή όλοι νιώθουμε σαν να είμαστε αναπόσπαστο μέρος της εδώ διαδικασίας, ακόμα και τα μηχανήματα. Υπήρχε μεγάλη συζήτηση για το κλειδί, πού να το βάλουμε, ποιος θα το κρατάει κτλ. Είναι μια μεγάλη συζήτηση που συνεχίζεται.

Συντρόφισσα 3: Παρατηρήσαμε ότι όταν ξεκινάς να συμμετέχεις στις συζητήσεις και τις ομάδες εργασίας, ανοίγεσαι σε νέους τρόπους σκέψης και αυτό σε βοηθάει να ωριμάσεις. Αυτή η διαδικασία μοιάζει με κάποιο είδος ιστορικού πειράματος αναζήτησης νέων τρόπων ύπαρξης και σκέψης.

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Έχω άποψη για την εξουσία αλλά είναι επικριτική. Το ζήτημα της εξουσίας στην αριστερίστικη τουλάχιστον παράδοση σήμαινε πάντα ότι για να αλλάξουμε την κοινωνία είναι απαραίτητο να καταλάβουμε την εξουσία. Αυτό σημαίνει να καταλάβουμε την πολιτική εξουσία, να καταλάβουμε τα μέσα παραγωγής, το οποίο είναι το κλασσικό όραμα. Θα έπρεπε να γελάσω γιατί μετά την 20η Δεκεμβρίου, οπότε υπήρχαν ακόμα αρκετά *cazerolazos*, στα οποία οι φίλοι μου και 'γω πάντα συμμετείχαμε, υπήρξε ένα που ήταν εξαιρετικά βίαιο, με πολύ αστυνομική καταστολή. Για να ξεφύγουμε τρέξαμε και πηδήξαμε τον φράχτη του Ροζ Οίκου (το κυβερνητικό κτήριο) και μπήκαμε μέσα. Εμφανίστηκα στην τηλεόραση. Είπαν ότι τρύπωσα στο Ροζ Οίκο, ότι κατέλαβα το Ροζ Οίκο. Ήταν για γέλια. Ήταν κυρίως αστείο γιατί τότε ο φίλος μου είπε: "Μπορούμε να πάμε εκεί μέσα, αλλά δεν καταλαμβάνουμε την εξουσία". Για μας η εξουσία δεν υπήρχε πια. Η ιδέα του να καταλάβεις την εξουσία είναι αρχαϊκή. Τι σημαίνει να καταλάβεις την εξουσία; Εξουσία πάνω σε τι;

Τα κοινωνικά κινήματα σκέφτονται ένα διαφορετικό είδος εξουσίας που διαφέρει απ' την εξουσία του να κυριαρχείς. Την εξουσία του να αλλάζεις τις καθημερινές σχέσεις. Χρειάζεται να χτίσουμε διαφορετικές κοινωνικές σχέσεις στο παρόν και μετά να σκεφτούμε για την μελλοντική κοινωνία. Αυτό είναι που η αριστερά δεν καταλαβαίνει. Η αριστερά έχει μια δομική οπτική, όχι πολύ μαρξιστική, όχι πολύ διαλεκτική, έτσι δεν είναι; Έχει διατηρήσει τα λιγότερο διαλεκτικά στοιχεία μέσα στο μαρξισμό. Για μένα πρέπει να ορίζεις την εξουσία με όρους χτισίματος μιας εναλλακτικής εξουσίας. Τι σημαίνει για μένα το χτίσιμο μιας χειραφετητικής, απελευθερωτικής εξουσίας σήμερα; Σημαίνει το χτίσιμο όσο το δυνατόν, ξεκάθαρων κοινωνικών σχέσεων στο παρόν. Φυσικά υπάρχουν πράγματα που θα εξαλειφθούν μόνο όταν ο καπιταλισμός καταστραφεί. Η εκμετάλλευση είναι εκμετάλλευση και δεν μπορεί να εκμηδενιστεί μέχρι τα μέσα παραγωγής να κοινωνικοποιηθούν. Αλλά ο σεξισμός, η βία, όλα τα πράγματα που μεταμορφώνουν την καθημερινή ζωή, αυτά πρέπει να αλλάξουν επειδή, χωρίς αυτές τις αλλαγές, πώς μπορούμε να χτίσουμε μια νέα κοινωνία; Είναι αντιφατικό. Είναι θεωρητικά αδύνατο να κατασκευάσουμε μία νέα κοινωνία, αν πρώτα δεν φανταστούμε νέες κοινωνικές σχέσεις. Πιστεύω ότι η αντίληψη της εξουσίας δεν είναι ομοιογενής, δεν είναι ίδια παντού. Το MTD δεν είναι το ίδιο με τα κατειλημμένα εργοστάσια ή τις συνελεύσεις γειτονιάς, αλλά ένα μεγάλο μέρος του πνεύματος αυτών των συλλογικοτήτων είναι το ίδιο.

Έμαθα πολλές από αυτές τις πολιτικές ιδέες με τους-τις φίλους-ες μου στο ΛΟΑΤ κίνημα. Ήρθα σε επαφή με αρκετές ομάδες ανθρώπων που ήταν τρομακτικά διωκόμενοι στις καθημερινές τους ζωές εξαιτίας του σεξουαλικού προσανατολισμού τους και της σεξουαλικής τους ταυτότητας. Το να είσαι λεσβία στην Αργεντινή δεν είναι εύκολο. Είναι ακόμα πιο δύσκολο από το να είσαι gay, που δεν είναι καν αποδεκτό. Και οι trans; Μην το ρωτάς καν. Σε αυτές τις ομάδες υπάρχει τέτοιος βαθύς σεβασμός για τους άλλους ανθρώπους και τέτοια πραγματική θέληση για αλλαγή των κοινωνικών σχέσεων εδώ και τώρα, επειδή έχουν υποφέρει παλιότερα και σήμερα. Έμαθα ότι είναι απαραίτητο να αλλάζεις το σήμερα για να μπορείς να σκέφτεσαι τις μελλοντικές αλλαγές. Δεν είναι ότι δεν σκέφτομαι τις μελλοντικές αλλαγές, αλλά για μένα, δεν είναι δυνατόν να κατασκευάσεις την εικόνα μιας διαφορετικής κοινωνίας χωρίς ταυτόχρονα να αναμορφώνεις αυτήν εδώ την κοινωνία. Για μένα αυτό είναι μαρξιστική διαλεκτική. Εξακολουθώ να θεωρώ τον εαυτό μου μαρξίστρια και φυσικά επαναστάτρια.

Alberto, Κλινική Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Εγώ προσωπικά δεν πιστεύω στην κατάληψη της εξουσίας, τουλάχιστον έως ότου μια εναλλακτική εξουσία να είναι έτοιμη να πάρει την θέση της. Μπορείς να οργανώνεσαι από τα κάτω, αλλά μέχρι να ανατραπεί το σύστημα που καταπιέζει, εκμεταλλεύεται και δεν σ' αφήνει να σηκώσεις κεφάλι, καμία άλλη εξουσία δεν μπορεί να εγκατασταθεί. Είναι πολύ δύσκολο να σκέφτεσαι να οικοδομήσεις οποιαδήποτε μορφή παράλληλης κοινωνίας ή παράλληλης αγοράς. Φαίνεται πως είναι ή η μία κοινωνία ή η άλλη.

Πιστεύω πως όλες οι οργανωτικές δομές, όχι μόνο οι κατειλημμένοι εργασιακοί χώροι, αλλά και οι εργάτες, οι άνεργοι, όλοι πρέπει να αγωνιστούν, να οργανωθούν και να δημιουργήσουν εξουσία, όχι μια παράλληλη εναλλακτική, αλλά κάτι που να αντικαθιστά την προηγούμενη και παρούσα εξουσία, την κυρίαρχη εξουσία. Αυτή είναι η εξουσία των μεγάλων ομίλων, των πολιτικών, των παπάδων και των επιχειρηματιών. Εξουσία από την οποία οι εργάτες και οι άλλοι άνθρωποι περιθωριοποιούνται και μετά υποχρεώνονται να παρακολουθούν την ίδια την περιθωριοποίησή τους στην τηλεόραση. Δεν συμμετέχουμε καθόλου στην διανομή του χρήματος από τους μεγάλους ομίλους και τα πολιτικά κόμματα, έτσι έχει το πράγμα. Η μόνη διέξοδος είναι να οργανώνεσαι με τον καθένα, όλοι όσοι αγωνίζονται και υποφέρουν από αυτές τις πολιτικές της πείνας που μας αφήνουν περιθωριοποιημένους από τα πάντα. Και ναι, να οργανώνεσαι για να χτίσεις κάτι άλλο, κάτι διαφορετικό, για να το εγκαθιδρύσεις, όχι να φτιάξεις μόνο μια παράλληλη δομή, είναι μια διαδικασία που δεν θα συμβεί από την μια μέρα στην άλλη ή ακόμα και από τον ένα χρόνο στον άλλο, αλλά το σημείο εκκίνησης μας είναι να οργανωνόμαστε διαφορετικά.

Neka, MTD Solano, Claudia και Sergio, lavaca.org (Κίνηση ανέργων και συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης)

Neka: Το θέμα δεν είναι μόνο η φυσική αντιπαράθεση με το σύστημα. Κάθε μέρα είμαστε αναγκασμένοι να αντιμετωπίζουμε ένα σύστημα που είναι εντελώς καταπιεστικό. Το σύστημα προσπαθεί να μας επιβάλλει το πώς και το πότε θα αγωνιστούμε. Το ερώτημα για εμάς είναι πως μπορούμε να σκεφτούμε έξω από αυτό το πλαίσιο. Πώς να διευθύνουμε το δικό μας χρόνο και χώρο. Είναι ευκολότερο να μας καταστείλουν όταν οικειοποιούμαστε και 'μεις οι ίδιοι εξουσιαστικές λογικές, όταν βασιζόμαστε στην δύναμη ή τα όπλα. Θα οικοδομήσουμε με το δικό μας ρυθμό, τις δικές μας συνθήκες και την δική μας πραγματικότητα και δεν θα τους αφήσουμε να εισβάλουν σ' αυτή. Νομίζω πως αυτή η ιδέα για την εξουσία σαν δυνατότητα και δυναμική, όχι σαν έλεγχος, είναι μια πολύ ριζοσπαστική αλλαγή σε σχέση με προηγούμενους αγώνες.

Sergio: Η διαφορά είναι το να σκέφτεσαι την εξουσία σαν ουσιαστικό [σ.τ.μ. με την γραμματική έννοια]: να φτάσεις στην εξουσία, να κατακτήσεις την εξουσία, σαν να ήταν

ένα πράγμα, ενώ η εξουσία είναι ρήμα.

Claudia: Υπάρχει ένα ζήτημα μεταξύ ενεργητικής και παθητικής εξουσίας. Δεν είναι ότι η μία είναι πιο σημαντική από την άλλη. Αν εφαρμόσεις αυτό το πλαίσιο στην οικοδόμηση ενός κινήματος, είναι πολύ πιο δύσκολο να μη μιλήσεις για αντιπαράθεση. Αν μιλάμε για την καπιταλιστική εξουσία, ποιος έχει την μεγαλύτερη πιθανότητα να κάνει μια αλλαγή σήμερα, οι καπιταλιστικές δομές ή η αντίσταση; Δεν έχω καμιά αμφιβολία, η αντίσταση.

Neka: Αυτές οι νέες σχέσεις που παράγουν νέες υποκειμενικότητες δεν εξαντλούνται ποτέ, επειδή ποτέ δεν φτάνεις σε ένα σημείο που να μπορείς να πεις, ναι, αυτό είναι υποκειμενικότητα. Εκεί είναι που βλέπουμε μια αλλαγή. Είναι στην μόνιμη ροή, στη μόνιμη επανεξέταση.

Sergio: Μια ιδέα που βρίσκω πραγματικά ενδιαφέρουσα είναι ότι δεν υπάρχει αριστερά ή αυτονομία, αλλά αριστερές δράσεις, αυτόνομες δράσεις, καλές και κακές δράσεις. Η ιδέα είναι να δίνεις ένα μόνιμο χαρακτηριστικό σε κάτι. Είναι πιο χρήσιμο να σκέφτεσαι την συγκεκριμένη πράξη για να την χαρακτηρίσεις την συγκεκριμένη στιγμή, παρά τι πιστεύουμε υποθετικά ότι χαρακτηρίζει το άτομο, που αλλάζει από την μια κατάσταση στην άλλη. Έχω έναν αριστεριστή φίλο που μπορεί να πραγματοποιήσει φασιστικές πράξεις και να το συνειδητοποιήσει κιόλας. Ή έναν χριστιανό που μπορεί να καταλάβει ένα εργοστάσιο κι εκείνη την στιγμή να αποκαλέσουμε αυτή την κίνηση αριστερίστικη. Νομίζω πρέπει να αλλάξουμε τα επίθετα που χρησιμοποιούμε.

Neka: Ένα από τα πολλά καλά που έχει προκύψει από το ότι συντονιζόμαστε στο κίνημα είναι ότι τώρα συμπλέουμε στις γειτονιές χωρίς να χρειαζόμαστε κάποιον να κανονίζει τα πάντα, κάποιον να διατηρεί τον καθένα προσηλωμένο στον σκοπό, ή να αποτιμά κάθε εμπειρία. Για μένα αυτή είναι η πραγματική αυτονομία. Δεν λέω ότι η παλιά μας εμπειρία ήταν λάθος ή σκατά. Πιστεύω ότι όλες οι εμπειρίες μας άξιζαν. Το ζήτημα είναι πώς συνεχίζεις.

Paloma, Συνέλευση Palermo Viejo (Συνέλευση γειτονιάς)

Εδώ στην συνέλευση πιστεύω ότι τα ζητήματα της εξουσίας υποβόσκουν σε όλες τις συζητήσεις μας. Δεν είναι ότι τα συζητάμε συνέχεια, άλλα είναι πάντα παρόντα.

Κατά την γνώμη μου αυτό που είναι σημαντικό είναι η κατασκευή μιας άλλης εξουσίας. Αυτό που είναι σημαντικό είναι η διαδικασία του να προσπαθείς να χτίσεις μια άλλη εξουσία, όχι τέτοια που να υποκύπτεις σε κάποιον άλλο, αλλά μια εξουσία να κάνεις πράγματα, την εξουσία του να συνευρίσκεσαι με άλλους. Κάπως σαν το κίνημα των Ζαπατίστας, που λένε ότι είμαστε ένας κόσμος που όλοι οι κόσμοι χωράνε κι ένας κόσμος που αποδεχόμαστε ότι οι άλλοι δεν σκέφτονται απαραίτητα όπως εμείς.

Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, το να δημιουργείς μια διαφορετική εξουσία δεν σημαίνει ούτε να υποτάσσεσαι στους άλλους, ούτε να τους αναγκάζεις να δεχτούν τις ιδέες σου, αλλά να λαμβάνεις τα πάντα υπόψη.

Πολλοί άνθρωποι λένε ότι αυτό δεν είναι δυνατόν ή ότι είναι ουτοπικό και ότι για να αποκτήσει κάποιος εξουσία πρέπει να καταστρέψει την προηγούμενη εξουσία. Εγώ και συμφωνώ και διαφωνώ με αυτή την ιδέα. Αυτό που είναι παρ' όλα αυτά ξεκάθαρο είναι ότι, αν δεν καταστρέψουμε την εξουσία που υπάρχει τώρα, θα μας καταστρέψει αυτή πρώτα. Σήμερα έχουμε ένα ξεκάθαρο παράδειγμα του τι συμβαίνει, αν δεν θέλεις να καταστρέψεις την εξουσία. Τώρα που ο Lula είναι στην εξουσία στην Βραζιλία, αλλάζει, είναι σαν η εξουσία να έχει κάτι που διαφθείρει και αλλάζει τους ανθρώπους.

Αν θέλεις να οικοδομήσεις μια άλλη εξουσία, τότε όλοι οι άνθρωποι πρέπει να μιλάνε γι' αυτή. Δεν ενδιαφέρομαι να γκρεμίσω ότι υπάρχει σήμερα απλώς και μόνο για να μπω στο Ροζ Οίκο. Όχι, όχι, όχι, επειδή η ιδέα μου, και πολλών ανθρώπων ακόμα, έχει να κάνει με το να μοιράζεσαι στο πραγματικό χτίσιμο μιας άλλης εξουσίας.

Fabian, Alavio Group (Ανεξάρτητη συλλογικότητα media)

Μου φαίνεται ότι η εξουσία εκδηλώνεται με πολύ ξεκάθαρο τρόπο. Δεν συμφωνώ με αυτούς που λένε ότι η εξουσία είναι τόσο διάχυτη που δεν μπορείς να κάνεις τίποτα εκτός απ' το να υποχωρήσεις μέσα στο σπίτι σου και να χτίσεις κάτι άλλο. Πιστεύω ότι έτσι υποτιμάται η δυνατότητα μας να αυτοοργανωθούμε και να αλλάξουμε το σύστημα. Φυσικά πιστεύω ότι στο σπίτι σου πρέπει να είσαι απολύτως συνεπής και να ζεις με τα ιδανικά σου. Πιστεύω ότι η συνέπεια είναι μια αξία που είναι δύσκολο να βρεις και ακόμα πιο δύσκολο να εξασκείς. Αν πιστεύεις σε κάτι, πρέπει να είσαι συνεπής μ' αυτό, με τα παιδιά σου, τους γείτονές σου, τους συντρόφους σου και τον κόσμο γύρω σου. Κάποιος μπορεί να λέει επαναστατικές κουβέντες, αλλά να κρατά διαφορετικές αξίες για το σπίτι του. Πραγματικά το ένα είναι συνέπεια του άλλου.

Δεν υπάρχει έλλειψη πρωτεργατών στο κίνημα που θα μπορούσαν να αναλάβουν εξουσίες, αλλά τη στιγμή που ένας πρωτεργάτης αναλαμβάνει εξουσίες, παραβιάζει τις ίδιες τις αρχές του. Οπότε η διάχυση των ιδεών μου φαίνεται πιο ενδιαφέρουσα πιθανότητα από την διατήρηση των θεσμών. Είναι η αγνότερη πρακτική εφαρμογή των αναρχικών ιδεών. Πιστεύω στην οργάνωση και δεν την απαξιώνω, αλλά μου φαίνεται ότι, μερικές φορές, είναι απαραίτητο να υπάρχουν δράσεις που να αξιοποιούν την υπάρχουσα δυναμική. Αυτό επιτρέπει σε κάποιον να πει ok, γινόμαστε πιο δημοκρατικοί, πιο οριζόντιοι, έχουμε μεγαλύτερη αυτονομία από το κράτος. Αυτό είναι πολύ πιο σημαντικό από το να έχουμε κάποιον να κατευθύνει το κίνημα και να λέει "είμαστε αυτό κι αυτό το πράγμα". Όταν αυτό συμβαίνει, κάτι αποκρυσταλλώνεται, και δυστυχώς αυτό συμβαίνει σήμερα. Πιστεύω πως συμβαίνει εδώ και κάμποσο καιρό. Αυτοί που συχνότερα λένε "είμαστε το χ πράγμα" επιτυγχάνουν λιγότερα. Αυτό είναι λογικό. Όταν κάποιος αναλαμβάνει μια θέση στην ιεραρχία, παραβιάζει όλες τις αρχές. Είναι καιρός να ξεχάσεις την ιδέα ότι οι σύντροφοι θα σε χτυπούν στην πλάτη επειδή αγωνίζεσαι και διατηρείς την παράδοση. Όταν σκέφτεσαι αυτές τις αξίες, αυτές τις οργανωτικές αρχές, αυτό που κυριαρχεί είναι η δυναμική, όχι οι ηγέτες. Οι ηγέτες είναι πάντα προσωρινοί, ξεπερνούν τα άτομα και τους οργανισμούς τους που δεν θεσμοποιούνται.

Παρότι πιστεύω στην επαναστατική οργάνωση, πιστεύω επίσης ότι μας λείπουν τα εργαλεία για να καταστρέψουμε την εξουσία τώρα αμέσως.

Nikolas, Indymedia Αργεντινής (Ανεξάρτητη συλλογικότητα media)

Το ζήτημα της εξουσίας δεν συζητιέται τόσο πολύ, αν και τώρα τελευταία συζητιέται περισσότερο. Γίνεται κουβέντα για την εξουσία σαν εχθρική εξουσία, όπως εκείνη του κράτους.

Η εξουσία προσεγγίζεται περισσότερο σαν καθημερινή πρακτική. Για παράδειγμα στην γειτονιά μου υπάρχει ένα πολύ γραφειοκρατικό κέντρο υγείας, που μέχρι πρόσφατα, ήταν το μέρος που μας έδινε το γάλα. Το πρόβλημα ήταν πως το γάλα ποτέ δεν ερχόταν ή κανένας δεν γνώριζε πόσο γάλα θα έρθει ή αν θα είχε λήξει όταν θα το έπαιρναν. Οι συνελεύσεις, μιλάω για την συνέλευση της γειτονιάς μου, είδαν ότι το κέντρο υγείας δεν ήταν λειτουργικό ή ότι λειτουργούσε μόνο προς χάριν των υπαλλήλων του, που δεν έκαναν τίποτα. Αυτό εξανέμιζε την διάθεση των ανθρώπων να πάνε στο κέντρο υγείας. Έτσι ξεκίνησαν να το καταλαμβάνουν ειρηνικά, να πιέζουν τους γιατρούς και τους διοικητές να κάνουν την δουλειά τους. Μιλούσαν για την εξουσία, εννοώντας την εξουσία της γειτονιάς, όχι της κυβέρνησης, αλλά την καθημερινή εξουσία.

Toto, MTD la Plata (Κίνηση ανέργων)

Σε κινήματα όπως το δικό μας δεν μιλάμε πολύ για την έννοια της εξουσίας αυτή την στιγμή. Μιλάμε όμως για τις επιπτώσεις ενός συγκεκριμένου είδους εξουσίας. Μιλάμε για το να οργανώνεσαι, να παίρνεις τον έλεγχο της ίδιας σου της εργασίας, να έχεις τον έλεγχο πάνω στις αποφάσεις που σε επηρεάζουν και το γεγονός ότι αυτό πρέπει να επεκταθεί για να φτάσει σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους γίνεται. Αυτό σίγουρα είναι ένα είδος εξουσίας αλλά δεν είναι το είδος για το οποίο γίνεται συνήθως λόγος, γιατί το πρόβλημα είναι κάτι άλλο. Αρνούμαστε την ιδέα ότι η κατάκτηση της εξουσίας μπορεί να είναι μια τακτική. Αντί γι' αυτό υπάρχει η εμπιστοσύνη σε μια συλλογικότητα ανθρώπων που δεν γνωρίζονταν πριν, που τώρα γνωρίζονται και έχουν αναπτύξει πολλές σχέσεις, που δεν έχουν να κάνουν σε τίποτα με την κατάκτηση ή την μη κατάκτηση της εξουσίας. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι σχέσεις δεν έχουν σε τίποτα να κάνουν με την εξουσία, αλλά είναι ένα άλλο είδος εξουσίας. Μιλάμε για την πρακτική μας, αυτό που κάνουμε, όχι με όρους θεωρητικής εξουσίας, παρότι έχουμε επίγνωση ότι σε κάθε κινητοποίηση, σε κάθε αντιπαράθεση, η εξουσία είναι και πρέπει να είναι παρούσα.

Αυτή η ιδέα για την εξουσία δεν είναι κάτι νέο για τον αναρχισμό, αλλά είναι ένα από τα χαρακτηριστικά των νέων κινημάτων. Γι' αυτά τα κινήματα αυτό είναι κάτι νέο, αυτή η ιδέα ότι μπορεί να συμβεί αλλαγή, αλλά όχι καταλαμβάνοντας την εξουσία. Μου φαίνεται ότι για τα είδη των δράσεων και της δημιουργίας της οποίας είμαστε μέρος, είναι κεντρικό ότι συνεχίζουμε να επικεντρώνουμε στην πρακτική, πάνω στο τι κάνουμε και πως, που είναι πολύ περισσότερο από απλά συνθήματα και εκφράσεις.

Ezequiel, Asamblea Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Το κίνημα των συνελεύσεων γειτονιάς όπως και άλλα κινήματα που δημιουργήθηκαν την ίδια περίοδο, όπως των *piqueteros*, σκέφτονται την εξουσία με άλλο τρόπο. Νομίζω ότι μια από τις αλλαγές στην κουλτούρα που γέννησε όλο αυτό το ξέσπασμα κατά την διάρκεια των δύο τελευταίων χρόνων είναι ότι, παρότι δεν θα έλεγα ότι αλλάξαμε εντελώς τον τρόπο που σκεφτόμαστε για την εξουσία, έχουμε αρχίσει να αναρωτιόμαστε και να έχουμε αμφιβολίες για τις προηγούμενες βεβαιότητες. Ένα από τα πράγματα που έχει εκλείψει τώρα, είναι η βεβαιότητα ότι η κοινωνική αλλαγή προκύπτει με το να βάλεις το ένα ή το άλλο άτομο στην κυβέρνηση.

Πιστεύω ότι το κίνημα έχει δημιουργήσει αμφιβολίες για μια συγκεκριμένη έννοια εξουσίας κι αυτές οι αμφιβολίες μας επιτρέπουν να σκεφτόμαστε με διαφορετικούς τρόπους. Πριν την εξέγερση, λίγοι κύκλοι ανθρώπων συζητούσαν την ιδέα του κράτους και διάβαζαν πράγματα από ανθρώπους όπως ο John Holloway και ο Antonio Negri, αλλά ήταν πολύ μικρές ομάδες, κυρίως κόσμος που είναι τώρα μέρος του κινήματος των συνελεύσεων γειτονιάς. Για παράδειγμα το όνομα John Holloway άρχισε να κυκλοφορεί, πράγμα που είναι περίεργο, αν το καλοσκεφτείς, να μιλάς για έναν Ιρλανδό στη μέση μιας συνέλευσης στο Buenos Aires. Αλλά αυτό συνέβη και νομίζω πως αυτή είναι η στιγμή να το σκεφτούμε και να το συσχετίσουμε. Πάνω απ' όλα επειδή πιστεύω ότι υπήρχε μια πολύ ισχυρή, αλλά κάπως ανεπεξέργαστη προσκόλληση σε μερικές από τις παλιές αντιλήψεις για την εξουσία. Είτε ήσουν υπέρ είτε κατά, η ιδέα ήταν η κατάληψη της εξουσίας. Υπήρχε μια αντίδραση του ακριβώς αντίθετου, δηλαδή, να λησμονείται το κράτος και να χτίζεται εξουσία στο έδαφος του εδώ και τώρα.

Πιστεύω ότι η ιδέα της μη κατάληψης της κρατικής εξουσίας είναι σωστή, αλλά κατά κάποιο τρόπο είναι λίγο αφελής ή τουλάχιστον ατελής από πλευράς ανάλυσης. Το κράτος υπάρχει, βρίσκεται εκεί και δεν θα φύγει ακόμα κι αν το αγνοήσεις. Θα έρθει να ψάξει για σένα όσο πολύ και αν εύχεσαι να μην υπήρχε. Πιστεύω ότι οι συνελεύσεις και τα κινήματα αρχίζουν να παρατηρούν ότι κάτι σημαντικό έχει ξεχαστεί. Ενάμιση χρόνο πριν, αρχίσαμε να σκεφτόμαστε μια στρατηγική για την κατασκευή μιας εναλλακτικής, αυτόνομης εξουσίας, ξεχνώντας το κράτος, αλλά τώρα βλέπουμε πως δεν είναι τόσο απλό. Πρέπει να ψάχνεις τρόπους να οικοδομείς την αυτονομία ενώ διατηρείς την επίγνωση της ύπαρξης του κράτους. Δεν υπάρχει εναλλακτική. Αυτό είναι ένα πρόβλημα που μας επηρεάζει άμεσα και πρέπει να το έχουμε στο μυαλό μας. Πιστεύω ότι κανένας δεν έχει την παραμικρή ιδέα του πώς να το κάνουμε αυτό, τουλάχιστον εξ' όσων γνωρίζω.

Βλέπω στο κίνημα ότι υπάρχει αντίδραση με μία κάποια αφέλεια. Ξεχνάμε το κράτος ενώ κατασκευάζουμε μια εδαφικοποιημένη αυτόνομη εξουσία. Τώρα οι άνθρωποι προσπαθούν να μην σκέφτονται με τον τρόπο που συνήθιζαν, αλλά να αντιμετωπίσουν αυτές τις ακατέργαστες ιδέες για την εξουσία με αρκετό σκεπτικισμό. Μου φαίνεται πως υπάρχει πολύ σκληρή άρνηση της ιδέας ότι θα ζήσουμε στο περιθώριο του κράτους, στο περιθώριο των θεωριών του και των νόμων του και ότι μπορούμε να ζούμε με αυτό τον τρόπο, βασιζόμενοι μόνο στην προθυμία μας και την καλή μας την καρδιά. Η αλλαγή στην πολιτισμική υποκειμενικότητα και στην καρδιά του καθένα μας είναι βασική, αλλά για μένα δεν είναι αρκετή. Πρέπει να εφεύρουμε, επίσης, νέους τύπους κανόνων και θεσμών. Αυτό είναι ένας άλλος τρόπος του να πεις ότι χρειαζόμαστε ακριβείς πολιτικές συμφωνίες με καθαρούς κανόνες, που είναι σαφώς δικοί μας και δεν στηρίζονται μόνο στην καλή θέληση. Δουλεύω πάνω σ' αυτό τώρα, πώς να εφεύρεις θεσμούς που υπερασπίζονται και διατηρούν αυτό που κάνουμε, μέσα στο πλαίσιο της κατασκευής δικτύων, οικοδομώντας αυτόνομους χώρους, κατασκευάζοντας οριζόντιες περιοχές, επειδή η εξουσία αλλάζει στα πολύ μικρά πράγματα που κάνουμε και η εξουσία συνδέεται με όλα αυτά τα πράγματα, αυτούς τους πολύ μικρούς χώρους. Μία από τις ιδέες είναι να διατηρούμε το καλό που κάνουμε και την ίδια στιγμή, το να μην είμαστε τόσο ευάλωτοι στο έξω. Καμιά φορά βλέπω μια τεράστια ευαισθησία σε αρκετές εξωτερικές πιέσεις, και συνειδητοποιώ ότι ακόμα και οι πιο ανεπαίσθητες και αδύναμες από αυτές θα μπορούσαν να μας καταστρέψουν. Είμαι βέβαιος ότι είναι δυνατό να κατασκευαστούν κανόνες, θεσμοί και διαδικασίες, όπως θέλετε πείτε τα, με σκοπό να προστατέψουμε αυτό, την δημιουργία μας.

Ίσως με τον καιρό αυτή η άρνηση, που είναι απολύτως λογική και υγιής, θα φέρει τελικά έναν άλλο τρόπο σκέψης για τα πράγματα, αλλά για τώρα υπάρχει πολύ αρνητική υποδοχή γι' αυτές τις απόψεις και ίσως μια αδυναμία να γίνει ορατό, όταν δεν υπάρχουν καθαροί κανόνες, ότι αυτό που συμβαίνει είναι να αναπτύσσονται αόριστοι και υπόρρητοι κανόνες. Πιστεύω ότι ένας άτυπος ηγέτης είναι χειρότερος από έναν τυπικά αναγνωρισμένο. Αν πάρουμε για παράδειγμα την δουλειά "πρόεδρος του κόσμου", δεν είναι χειρότερο να έχεις έναν πρόεδρο που είναι ανεπίσημος, από έναν που τουλάχιστον όλοι γνωρίζουν ότι είναι πρόεδρος;

Ξεκάθαρα. Επειδή, αν δεν μπορείς να ψηφίσεις, δεν μπορείς να ελέγξεις τους ηγέτες σου. Μη εκλεγμένοι ηγέτες δεν δίνουν λογαριασμό σε κανέναν. Και εν τη απουσία ξεκάθαρων κανόνων, αυτό που πάντα συμβαίνει είναι ανεπίσημοι ηγέτες να ξεπηδούν και η λειτουργία των πραγμάτων να περιστρέφεται γύρω από αυτές τις άτυπες ηγεσίες. Αυτοί οι ηγέτες μπορεί να είναι οι πιο ευαίσθητοι, αλλά όταν με την ηγεσία παίρνουν τα μυαλά τους αέρα, πράγμα πολύ συνηθισμένο, καταστρέφεται το κίνημα. Ίσως είναι καλύτερο να φανταστούμε ότι όταν ξεπροβάλλει ένας φυσικός ηγέτης, επιτελεί μία συγκεκριμένη λειτουργία. Και μετά πρέπει να σκεφτούμε το θεσμό, μηχανισμό ή διαδικασία, που μπορούμε να ενεργοποιήσουμε για να σχετιστούμε με αυτό το άτομο και τις λειτουργίες που επιτελεί. Έναν μηχανισμό που, φυσικά, θα αποφασίζουμε από κοινού.

Toty, MTD la Matanza (Κίνηση ανέργων)

Σε οποιοδήποτε κράτος, σε οποιοδήποτε σύστημα, υπάρχει η ευκαιρία για εταιρίες

ή ενώσεις να συνασπίζονται και να παράγουν εξουσία, που μπορεί να κυριαρχήσει σε μεγάλο μέρος της κοινωνίας. Το κράτος συνεχίζει επίσης να υπάρχει με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, στην Αργεντινή υπάρχει ένα επίσημο κράτος, που είναι το κοινοβούλιο, δηλαδή η κυβέρνηση, αλλά υπάρχει κι ένα ανεπίσημο κράτος που είναι η μαφία. Η μαφία κυριαρχεί στους οικονομικούς τομείς μέσω της διακίνησης ναρκωτικών και τέτοιων πραγμάτων, που είναι απολύτως παράνομα, αλλά και πάλι γίνονται από εκείνους που έχουν πραγματική δύναμη. Γίνονται ένας νέος θεσμός, σαν την διεφθαρμένη αστυνομία, το πολιτικό μηχανισμό ή τους κομματικούς μεσάζοντες. Γίνονται μια νέα μορφή κράτους και γεννούν νέα πολιτική.

Για να υπάρχει αυτονομία, πρέπει να υπάρχει πλήρης ρήξη με το κράτος. Δεν είναι εύκολο και το να είμαστε σχετικά απομονωμένοι κάνει το δρόμο ακόμα πιο δύσκολο, αλλά είναι πιθανό. Συνεχίσαμε σαν κίνημα όλα αυτά τα χρόνια και ποτέ δεν δεχτήκαμε τα κρατικά επιδόματα ανεργίας. Φυσικά πρέπει να απορρίψεις την πιθανότητα να έχεις μια αρχηγική θέση και ότι το κίνημα θα είναι του είδους που κάποιος θα γίνεται αναγνωρίσιμος και θα αντιμετωπίζεται σαν άνθρωπος με εξουσία, που είναι πασίγνωστος για αυτή την εξουσία του. Πρέπει να αρνείσαι την αποπλάνηση ενός συστήματος που επιτρέπει σε μία κυρίαρχη τάξη να αποφασίζει τις αξίες σου και τις αρχές σου και αντί γι' αυτό, πρέπει να χτίζεις άλλες αρχές, άλλες αξίες και μια διαφορετική ηθική μέσα σ' αυτήν την κατασκευή. Ίσως δεν ξέρουμε πώς να το κάνουμε αυτό συστηματικά, αλλά ξέρουμε ότι είναι δυνατό.

Πρώτα πρέπει να διατηρήσουμε ισχυρή την άρνηση μας απέναντι στο πώς είναι τα πράγματα, να μπορούμε να πούμε "αρκετά!" και μετά να έχουμε το σθένος να αντισταθούμε σε ό, τι μπορεί να μας προσφέρουν σαν μορφές συνεργασίας, από εξαναγκασμό μέχρι αποπλάνηση.

Κατασκευάζουμε μια νέα εξουσία, μία εξουσία που εκφράζεται από την δημιουργία και τη δυνατότητα της δημιουργίας. Μου φαίνεται ότι αυτό με το οποίο δε μπορούν να ξεμπερδέψουν είναι η δημιουργική μας δύναμη, ειδικά όπως σχετίζεται με την εργασία και την παραγωγή μας. Αυτά δεν είναι ιδέες με τους δικούς τους όρους, αλλά πράγματα που βρίσκονται μέσα μας, πράγματα που δεν μπορούν να απαλλοτριώσουν με κανέναν τρόπο. Αν είμαστε γνώστες αυτού του δυναμικού είναι πολύ δύσκολο να μας το πάρουν.

Λέμε ότι από πολλές απόψεις είμαστε σε ένα ταξίδι. Η ατομική ελευθερία είναι κάτι που είμαστε περήφανοι που έχουμε ζήσει. Κανένας δεν μπορεί να μας το πάρει. Αρκετοί από μας είναι μεγάλοι σε ηλικία τώρα και ίσως να μην είναι ικανοί να συμμετέχουν όσο παλιότερα, αλλά οι νέοι ξεκίνησαν και έχουν ολόκληρη την ζωή τους για να διανύσουν αυτό το δρόμο. Θα έχουν την επιλογή να μπουν στο σύστημα, αλλά, αν το κάνουν, θα το κάνουν συνειδητά. Ή θα δοκιμάσουν έναν άλλο δρόμο. Δεν έχουμε καμία αμφιβολία ότι αυτός ο εναλλακτικός δρόμος είναι πιθανός και δυνατός.

Δεν προχωράς πάντα σε ευθεία γραμμή, καμιά φορά πρέπει να κάνεις ένα βήμα πίσω και να στέκεσαι εκεί, για να επιδείξεις τη δύναμή σου. Οι Ζαπατίστας πρόσφατα το έδειξαν αυτό, όταν το Pagina 12 ανέφερε ότι οι αυτόνομες κοινότητες χάνουν έδαφος. Ο υποδιοικητής των Ζαπατίστας εξήγησε ότι δεν υποχωρούσαν και ότι η δύναμη αυξανόταν στις αυτόνομες κοινότητες. Το γεγονός ότι οι άνθρωποι δεν το βλέπουν αυτό απ' έξω δεν σημαίνει ότι δεν συμβαίνει. Με αυτά τα οράματα του προχωρήματος, της οπισθοχώρησης και της δύναμης, μου φαίνεται ότι χρησιμοποιούμε ένα άλλο είδος λογικής.

Δεν είμαστε πολλοί και δεν είμαστε σκληροί, αλλά έχουμε μια άλλη λογική, έναν άλλο τρόπο να σκεφτόμαστε και να κατασκευάζουμε σκέψη, και πιστεύουμε ότι αυτή είναι η δύναμη που έχουμε. Δεν υπάρχει τρόπος να μας νικήσουν, πρώτα, χάρη σε αυτή την πρακτική της οριζοντιότητας. Αν ήθελαν να αφομοιώσουν έναν αρχηγό του κινήματος, θα έπρεπε να μας αφομοιώσουν όλους. Όλοι συνεισφέρουμε απόψεις και εργαζόμαστε για να διαμορφώσουμε μια κοινή στρατηγική, οπότε δεν εξαρτόμαστε εμείς από το κίνημα, το κίνημα εξαρτάται από μας. Για μένα αυτό είναι βαθιά επαναστατικό. Ο δεύτερος λόγος

που δεν μπορούν να μας νικήσουν είναι η εμπειρία της ζωής μας. Ενώ δεν μπορείς να αλλάξεις καθετί που κάνεις, ακόμα πιστεύουμε ότι η αυτοοργάνωση είναι ένας βιώσιμος δρόμος για μια διαφορετική, ευτυχέστερη ζωή για τα παιδιά μας και την κοινότητα. Συνεχίζουμε να κινούμαστε προς τα μπρος με το να στρέφουμε τις σκέψεις μας στην δράση και συνεχίζοντας να αγκαλιάζουμε νέες προκλήσεις. Έχουμε τόσους πολλούς τρόπους που το κάνουμε και το βλέπουμε αυτό, από την επανοηματοδότηση της δουλειάς, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού έτσι ώστε να επωφελούνται όλοι απ' αυτά, μέχρι την επιστροφή στην γη. Συνεχώς σκεφτόμαστε περισσότερους τρόπους για τη δημιουργία ακόμα περισσότερης κοινότητας.

Είναι πολύ δυνατό όταν κοινωνικά κινήματα ορθώνονται ως αντίπαλο δέος στη στρατηγική των κρατικών ηγετών του κόσμου. Πιστεύω πως αυτή είναι η απειλή των κοινωνικών κινημάτων του σήμερα, κινημάτων όπως οι *piqueteros*, οι Ζαπατίστας, και το Κίνημα Των Χωρίς Γη της Βραζιλίας (MST). Δεν αποτελούμε βραχυπρόθεσμο κίνδυνο για την κυβέρνηση. Αφορά περισσότερο τα επόμενα 15 ή 20 χρόνια, όχι τα επόμενα 5. Αλλά το σημαντικό δεν είναι ο χρόνος μέχρι τότε, αλλά ότι καθένας σκέφτεται για αυτή τη σχέση.

Paula και Gonzalo, HIJOS (Συλλογικότητα των παιδιών των εξαφανισμένων στην διάρκεια της δικτατορίας)

Gonzalo: Η ιδέα της κατάληψης της εξουσίας είναι ένα πολύ ενδιαφέρον θέμα συζήτησης. Όταν εμείς οι HIJOS, μιλάμε για την κατάληψη της εξουσίας, αναφερόμαστε στην καταστροφή της κυρίαρχης εξουσίας, της αστικής εξουσίας και την εφαρμογή της εξουσίας που δημιουργούμε μέσω του αγώνα. Αυτή είναι η εξουσία του λαού, μια νέα εξουσία, μια επαναστατική εξουσία, η εξουσία των ανθρώπων.

Paula: Μια ενδιαφέρουσα συζήτηση πάνω στην εξουσία λαμβάνει χώρα αυτόν τον καιρό, που είναι διαφορετική από προηγούμενες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο στους HIJOS αλλά σε ολόκληρο το κίνημα, ειδικά σε διάφορες ομάδες του κινήματος των ανέργων. Μερικές από τις ερωτήσεις που θέτουμε για παράδειγμα είναι: "Εξουσία για τι; Τι είδους εξουσία;" Αυτές οι νέες αντιλήψεις για την εξουσία συζητιούνται παντού και με ενδιαφέρουν πολύ. Τι εξουσία δημιουργούμε; Αντιστρέφουμε πράγματι την ιεραρχική πυραμίδα; Μπορεί να καταλήξουμε να δημιουργήσουμε μια νέα κυρίαρχη τάξη; Ίσως να φτάσουμε στο ίδιο συμπέρασμα, αλλά πρώτα πρέπει να ρωτήσουμε τους εαυτούς μας τι είναι η εξουσία και τι θέλουμε να κάνουμε με αυτή. Από εκεί μπορούμε να δημιουργήσουμε περισσότερες δυνατότητες μέσα μας. Για μένα το μεγαλύτερο πρόβλημα δεν είναι το να πάρεις τον έλεγχο αυτού που υπάρχει. Είναι η κατασκευή κομματιών του μέλλοντος στο παρόν, βασισμένα σε ό, τι επιθυμούμε. Το κλειδί είναι να συνεχίσουμε να αναρωτιόμαστε "Γιατί; Πως; Με ποιόν;". Αν είναι να χτίσουμε μια επανάσταση, δεν μπορούμε να συνεχίσουμε με καθιερωμένες συνταγές. Είναι βασικό να αναρωτιόμαστε συνεχώς τι είναι αυτό που θέλουμε έτσι ώστε πραγματικά να δημιουργήσουμε εξουσία.

Martin K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Αυτό που αποκαλούμε εξουσία, πιστεύω, είναι ο έλεγχος της κοινωνικής παραγωγής. Στις φεουδαρχικές-θρησκόληπτες κοινωνίες, η εξουσία περνούσε μέσα από την εκκλησία. Σε μια εμπορευματική κοινωνία, η εξουσία είναι οικονομική. Αυτή είναι η μία πλευρά του ζητήματος της εξουσίας. Τώρα ζούμε σε μια εποχή που η εξουσία αλλάζει μορφές, και η εξουσία που λειτουργούσε σαν εξωτερική και καταναγκαστική, αρχίζει να δεσμεύει εσωτερικά. Θα χρησιμοποιήσω την καταπίεση που νιώθουμε σήμερα στην Αργεντινή για να το εξηγήσω αυτό. Το αίσθημα είναι το ίδιο που νιώθαμε κατά την διάρκεια της δικτατορίας, χωρίς τώρα τον ίδιο καταπιεστικό μηχανισμό και τις εξαφανίσεις. Υπάρχουν

μέσα κυριαρχίας που παράγουν καταπίεση και πόνο όμοιο με εκείνον που βιώσαμε τριάντα χρόνια πριν, όταν η κρατική καταπίεση κατάσφαζε το λαό. Τώρα συμβαίνει με άλλο τρόπο.

Θα σας πω μια ιστορία για να σας δώσω μια μικρή ιδέα του πώς να συλλαμβάνουμε την εξουσία σήμερα, πως η εξουσία λειτουργεί. Κάποια μέρα ήμουν στον υπόγειο σιδηρόδρομο και είδα έναν τύπο με ένα τατουάζ με μια σειρά από γραμμές στην πλάτη του και μου τράβηξε την προσοχή, ήταν σαν ένα σήμα κατατεθέν, ένα barcode, σαν ταυτότητα ενός εμπορεύματος. Σκεφτόμουνα πως ζούμε σε έναν καταναλωτικό κόσμο, και κατά μία έννοια αυτό είναι η εξουσία, η δύναμη που το σύστημα έχει να δημιουργεί αξίες βασισμένες στο κύρος και την ατομική συσσώρευση. Ίσως να εισερχόμαστε σ' αυτή τη φάση της βιο-εξουσίας, στην οποία η ζωή οργανώνεται, ρυθμίζεται και παράγεται με όρους αγοράς. Κατά κάποιο τρόπο, εξουσία σήμερα είναι η αίσθηση ότι η ουσία της ζωής είναι η κατανάλωση ή το να συζητάς πόσα χρήματα σου χρειάζονται για να ζεις, πάντα κάτι σε συνάρτηση με την αγορά.

Απεναντίας στο κίνημα είναι διαφορετικά. Πιστεύω ότι αυτό που έχουμε είναι ένα άλλο είδος εξουσίας, με εμάς τους ίδιους στο κέντρο, μία αυτεξουσιότητα. Είναι μια διαδικασία δημιουργίας σχέσεων έξω απ' τον υλικό πλούτο. Μπορούμε να κοιτάξουμε ολόγυρα στον κόσμο και να δούμε ανθρώπους να δημιουργούν προς ίδιες κατευθύνσεις, στην Τσιάπας στο Μεξικό ή στο κίνημα Των Χωρίς Γη στη Βραζιλία (MST). Ίσως να μην είμαστε σε θέση να πούμε ότι έχουν ακριβώς τα ίδια νοήματα και τους ίδιους τρόπους να προσδίδουν αξία στα πράγματα, αλλά όπως και εμείς δουλεύουν πάνω σε αυτό από κοινού.

Έχω αυτή την αίσθηση από τις εκδηλώσεις της συνέλευσής μας. Οργανώσαμε στην γειτονιά ένα καρναβάλι δρόμου ενάντια στις επερχόμενες εκλογές και αποφασίσαμε ότι δεν θα χρεώνουμε για φαγητά και ποτά. Σαν συνέλευση τα δωρίσαμε όλα στην γειτονιά. Αν οι άνθρωποι ήθελαν να πληρώσουν για τα πράγματα μπορούσαν, αλλά θέλαμε να μπορούμε να τα διανείμουμε ελεύθερα, χωρίς αντίτιμο. Αυτό που είναι απίστευτο είναι ότι οι άνθρωποι πλήρωναν και η συνέλευση πήρε πίσω ό, τι έβαλε, χωρίς να χάσει χρήματα, το ίδιο σαν η κοινότητα να πλήρωνε για τα πράγματα. Δεν κάνουμε τίποτα σαν άτομα, αλλά σαν γειτονιά χωρίς ηγέτες. Ο καθένας ό, τι μπορεί, συμμετέχοντας όπως μπορεί. Δεν έχουμε κανέναν σε καμιά θέση εξουσίας, να κοιτά αφ' υψηλού τους άλλους, και κανένας δεν νιώθει εξαναγκασμένος, σαν να είναι μέλος ενός εκμεταλλευτικού πολιτικού κόμματος. Υπάρχει ένα κλίμα εμπιστοσύνης.

Σκέψου πώς να προσδίδεις αξία βασιζόμενος σε αυτό που πραγματικά αξίζει, όχι σε αυτό που συσσωρεύεται, όχι στο χρηματικό ισοδύναμο. Για παράδειγμα η αξία εκείνου που παράγεται πρέπει να έχει να κάνει με την κοινότητα, προέρχεται απ' την κοινότητα έτσι, αν η κοινότητα είναι καλύτερη ή πιο πλήρης, σ' αυτή την πληρότητα βρίσκεται η πραγματική αξία. Ένα άτομο είναι πιο ευτυχισμένο σε ένα μέρος που αισθάνεται καλά, σε ένα μέρος που όλοι αναμειγνύονται και αυτό είναι ένα άλλο είδος εξουσίας. Προτιμώ αυτήν από την αντιεξουσία. Η αντιεξουσία προϋποθέτει το ίδιο σενάριο, έτσι; Είναι το ίδιο με την αυτονομία. Το άτομο λειτουργεί κάτω από ένα άλλο είδος λογικής. Υπάρχει αυτονομία των διαφόρων ετερογενειών και αυτό είναι εξουσία. Αλλά δεν είναι μια εξουσία που θα δώσει μάχες στην ατζέντα της οικονομικής εξουσίας. Αυτό είναι δύσκολο γιατί ενώ υπάρχουν εμπνεύσεις για το τι κάνουμε, έρχονται και φεύγουν με τόσο μεγάλη ταχύτητα που δεν μπορούμε να πιαστούμε από πάνω τους και να πούμε "αυτό είναι". Από την άλλη πιστεύω ότι όταν πιάνεσαι από κάτι και λες "αυτό είναι", τότε αναθέτεις κάτι, γίνεσαι παθητικός. Και νομίζω ότι εμείς δημιουργούμε μια πιο παθιασμένη, λιγότερο παθητική ζωή.

Πιστεύω ότι υπάρχει κάτι που κάνουμε στα κινήματα που φέρνει στο προσκήνιο άλλες αξίες. Έχει να κάνει με την αγάπη, την πολιτική, την ταυτότητα, και με ένα είδος ταυτότητας που δεν είναι ατομική, αλλά αντί γι' αυτό μοναδικά συλλογική.

Pablo, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Με την πιο στοιχειώδη έννοια του ρήματος, εξουσία είναι να μπορείς να κάνεις κάτι, ειδικότερα με την έννοια των θεσμών ή των μηχανισμών εξουσίας, των λεγόμενων νομίμων μηχανισμών εξουσίας, όπως το κράτος. Δεν νομίζω ότι πολλοί από μας που συμμετείχαμε στο κίνημα για να αρνηθούμε το κράτος και όλες τις μορφές του, έχουμε πειραματιστεί αρκετά με την κατασκευή εναλλακτικών θεσμών εξουσίας. Εκείνη την περίοδο θεωρούσαμε καλύτερο να λέμε: δεν είναι σημαντικό το τι συμβαίνει στο κράτος, αν ο Menem νικήσει, όποιος και να κερδίσει... Αυτό δεν με ενδιαφέρει επειδή συμμετέχω στην συνέλευση εδώ και οργανώνουμε μια άλλη μορφή αξιόπιστης εξουσίας εδώ και τώρα.

Ernesto, Chilavert (Κατειλημμένος εργασιακός χώρος)

Η εξουσία είναι εξαιρετικά πολύπλοκη, ειδικά επειδή μιλάμε για το πώς μπαίνει στο παιχνίδι σε έναν συγκεκριμένο χώρο. Είμαστε τώρα σε μια κοινωνία που κάθε άτομο νιώθει τα αποτελέσματα της εξουσίας. Υπάρχουν αυτοί που διατάζουν και εκείνοι που υπακούουν. Μια μειοψηφία έχει τα πάντα και τελικά αυτοί έχουν την πραγματική εξουσία κι εμείς οι φτωχοί εργαζόμαστε, ώστε αυτή η μικρή μειοψηφία να μπορεί να τρώει και να ζει. Η θέση μου απηχεί την άποψη ότι η εξουσία πρέπει να αρπαχτεί από εκείνους που την κατέχουν. Για μένα, υπάρχει μόνο μία εξουσία και πρέπει να αποκτηθεί. Τείνω να το αντιμετωπίζω από την πλευρά της ιδεολογίας μου: είμαστε σε ένα συνεχή ταξικό πόλεμο. Αν δεν εκτοπίσουμε την μειοψηφία που έχει την εξουσία, θα μας σκοτώσουν ή τουλάχιστον θα μας επιτεθούν. Βρίσκουν διάφορους τρόπους να μας επιτεθούν, απ' το να μας εξαγοράσουν μέχρι να μας ναρκώσουν. Εξακολουθούν να είναι όλα μια επίθεση, καθώς προσπαθούν να μας εξαφανίσουν ως τα ανατρεπτικά υποκείμενα της αλλαγής. Είναι το ίδιο να σε πυροβολούν ή να σε εξαγοράζουν. Το αποτέλεσμα είναι το ίδιο καθώς η ανατρεπτική σου δύναμη εξαφανίζεται. Από αυτή την οπτική γωνία για μένα πρέπει να δημιουργήσουμε εξουσία, για να εκτοπίσουμε την εξουσία ή να χτίσουμε ένα δρόμο προς την εξουσία για να εκτοπίσουμε αυτούς που την έχουν τώρα.

Carina, Αργεντίνικη οργανωτική επιτροπή του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ

Είμαστε γεννημένοι σε συνθήκες που η εξουσία ανατίθεται. Ζούμε και κάποιος άλλος αποφασίζει τα πράγματα για μας: τι τρώμε, πώς ντυνόμαστε και τι γλώσσα μιλάμε. Ενσωματώνουμε πολλά πράγματα στις ζωές μας μέσω της κοινωνικοποίησης. Τώρα υπάρχει ένα όραμα που είναι διαφορετικό από το παραδοσιακό μαρξιστικό όραμα του να αρπάξεις την εξουσία της αστικής τάξης. Παρ' ότι υπάρχει ένα ξεχωριστό όραμα που συζητιέται, δεν έχω δει να πραγματοποιείται κάτι απ' αυτό ακόμα. Είναι δύσκολο για μας να κόψουμε σχέσεις με όλα τα παραδείγματα με τα οποία μεγαλώσαμε και κοινωνικοποιηθήκαμε. Είμαστε συνηθισμένοι να ακολουθούμε έναν ηγέτη και ένα σύνθημα, υποτίθεται ότι μας παρέχουν το λόγο που ζούμε. Η εξουσία είναι πολύπλοκη και δεν έχω την απάντηση. Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι να σκέφτεσαι γι' αυτή. Αυτό που παρατηρώ είναι ότι υπάρχει ένας φόβος για την ριζοσπαστική εξουσία: "Η εξουσία είναι κακή και έτσι μένω εδώ κριτικάροντας απλώς εκείνους που έχουν την εξουσία". Δεν μου αρέσει αυτός ο τρόπος σκέψης.

Emilio, Tierra del Sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατειλημμένο κτίριο, κοινωνικό κέντρο)

Πιστεύω ότι είναι ξεκάθαρο στα αργεντίνικα κοινωνικά κινήματα, ότι το να πάρεις τον

έλεγχο του κράτους και μετά να διαμορφώσεις μια άλλη κυβέρνηση, δεν είναι πια ο στόχος. Ο Ροζ Οίκος ήταν άδειος και εύκολα προσβάσιμος κατά την διάρκεια αρκετών *cacerolazos* και κανένας από μας δεν ενδιαφερόταν, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της αριστεράς. Ούτε όταν δεχόμασταν καταστολή ή μας δολοφονούσαν ή οτιδήποτε έκαναν. Δεν το σκεφτόταν κανένας. Δεν είναι ενδιαφέρον. Δεν είναι συναρπαστικό. Δεν έχει νόημα. Είναι παλιό. Χτίζουμε το νέο στις γειτονιές. Δεν γνωρίζω τα πράγματα που δημιουργούμε τώρα πώς θα φαίνονται σε είκοσι χρόνια. Είμαστε ξεκάθαροι στο τι δεν θέλουμε. Αλλά η πολλαπλότητα εκείνου που θέλουμε... Η ποσότητα των θετικών πραγμάτων που κατασκευάζουμε είναι εξαιρετικά μεγάλη και δεν μπορεί να αποδώσει όλες τις δυνατότητες που δημιουργούμε για το μέλλον. Με δεδομένο την παγκοσμιοποίηση, με δεδομένο το κράτος μας, με δεδομένα τόσα πράγματα, είναι παράλογο να καταλάβεις την κρατική εξουσία στην Αργεντινή. Είναι γελοίο να καταλάβεις ένα κράτος που είναι χρεωμένο δισεκατομμύρια δολάρια. Όχι, όχι, ευχαριστώ. Δεν θα πάρω. Εξάλλου δημιουργούμε πράγματα που είναι τόσο διαφορετικά και δείχνουν σε άλλη κατεύθυνση.

Δεν μπορούμε να δούμε το φως στην άκρη του τούνελ, αλλά ξέρουμε ότι υπάρχει φως. Δημιουργούμε άλλες αξίες. Ξέρουμε ότι, ό, τι κάνουμε πάει ενάντια στην ιεραρχική και εξουσιαστική λογική, την λογική της ανάθεσης. Αυτό που χτίζουμε δεν είναι το αντίθετό της. Αυτό είναι ενδιαφέρον να το λαμβάνουμε υπόψη, δεν δημιουργούμε το αντίθετο, αλλά δημιουργούμε κάτι άλλο. Δεν χτίζουμε το αντίθετο του καπιταλιστικού συστήματος, αυτό δοκιμάστηκε και δεν δούλεψε. Το αντίθετο δεν δούλεψε. Χτίζουμε κάτι διαφορετικό. Τι; Δεν ξέρω. Δεν έχει όνομα και ελπίζω ποτέ να μην αποκτήσει.

Όταν αισθάνομαι χαμένος και αναρωτιέμαι "τι κάνω;" αναλογίζομαι πώς ξεκίνησα να τα κάνω όλα αυτά. Πρώτα είχαμε να επιλύσουμε τις ανάγκες μας και μάλιστα να τις επιλύσουμε με άλλα εργαλεία από αυτά που είχαμε μέχρι τότε. Είναι σχεδόν ένας άγραφος νόμος στα κοινωνικά κινήματα. Υπάρχουν πεινασμένοι άνθρωποι, άνθρωποι που πεθαίνουν, περιβαλλοντικές καταστροφές, πολλά πράγματα που είναι πραγματικές συμφορές, κι όμως είναι συγκεκριμένα και απτά πράγματα με τα οποία πρέπει να καταπιαστούμε και να τα επιλύσουμε. Κι όχι δεν αναφέρομαι στο να τα λύσει ένα άτομο για όλους τους υπόλοιπους, αλλά αντίθετα αναφέρομαι στο να τα λύσουμε από μόνοι μας συλλογικά, σαν κοινότητα να λύνουμε τα προβλήματά μας. Και προφανώς να τα λύνουμε με τις πρακτικές που μας έχουν βοηθήσει να επιλύσουμε πολλά προβλήματα μέχρι τώρα, άμεση δημοκρατία, οριζοντιότητα, αυτοοργάνωση, πρακτικές που εμφανίστηκαν ακριβώς για να λύσουν τα προβλήματα. Έτσι, κατά την διάρκεια της επίλυσης των καθημερινών μας αναγκών, προσπαθούμε για περισσότερα. Προσπαθούμε να είμαστε ελεύθεροι, να είμαστε χαρούμενοι, να ζούμε την κάθε στιγμή, για την πραγμάτωση του κάθε ατόμου. Το καπιταλιστικό σύστημα σήμερα δεν μας επιτρέπει να ζούμε πλήρως όπως θα επιθυμούσαμε. Έτσι καθώς επιλύουμε τις βασικές μας ανάγκες με τα νέα μας εργαλεία, δημιουργούμε επίσης εργαλεία για να ξανακερδίσουμε την ελευθερία μας.

καταστολή

Δύο μητέρες των οποίων οι γιοι σκοτώθηκαν από την αστυνομία στο Jujuy, στο βορρά της Αργεντινής. Οι γιοί και οι μητέρες είναι στο κίνημα των Άνεργων Εργατών.

Μητέρα του Justiniano Ibarra: Το όνομα μου είναι Principia Ibarra. Είμαι η μητέρα του Justiniano που δολοφονήθηκε στο δρόμο μετά από μπλόκο.

Έφυγε από το σπίτι για να συμμετάσχει σε αποκλεισμούς δρόμων. Πάλευαν για μισθούς, γιατί οι απολαβές τους μειώθηκαν ξανά και δε μπορούσαν να επιβιώσουν, αν οι μισθοί μειώνονταν κι άλλο. Αυτό σκέφτονταν, αυτό ήθελαν.

Έτσι μια ομάδα από συντρόφους πήγαν για να μιλήσουν στους ανθρώπους της κυβέρνησης και μετά τα σώματά τους εμφανίστηκαν στο Jujuy, (συγκεκριμένα) στο Yuto. Ο Justiniano έφυγε τη Δευτέρα αλλά μέχρι την Τρίτη δεν είχε γυρίσει σπίτι. Περιμέναμε και περιμέναμε και την Τετάρτη στις 2:00 το απόγευμα, τα νέα στον τηλεοπτικό σταθμό του Jujuy είπαν ότι υπήρξε ένα τροχαίο ατύχημα στο οποίο συμμετείχε ένα βαν. Μετά ήρθε τρέχοντας ο κουνιάδος μου και μας ρώτησε, αν ξέραμε τί είχε συμβεί. Είπε ότι ο γιος μας είχε σκοτωθεί σε ένα ατύχημα στον αυτοκινητόδρομο του Jujuy. Του είπα, "Αυτό δε μπορεί να είναι αλήθεια, δε μπορεί". Δε μπορούσα να το πιστέψω γιατί ήταν ένας νέος που δεν έβγαινε χωρίς να μας πει που πήγαινε και γιατί... Είχε ήδη οικογένεια και τα πάντα... Τρέξαμε εκεί που απέκλειαν το δρόμο και ρώτησα, αν τα νέα στην τηλεόραση ήταν αλήθεια, αν είχε γίνει αυτό το ατύχημα.

Είπαν ότι μεταξύ 3:30 ή 4:00 το απόγευμα, τα παιδιά οδηγούσαν ένα βαν γεμάτο με καυσόξυλα και λάστιχα στο Cornejo. Κανένα από αυτά δεν έμεινε εκεί, έφυγαν για να γυρίσουν πίσω και να στηρίξουν τον αποκλεισμό. Μόλις το βαν έφευγε, ένα φορτηγό της αστυνομίας γεμάτο με συλληφθέντες διαδηλωτές διέκοψε την πορεία του βαν και έγινε σύγκρουση.

Ο κουνιάδος μου είπε ότι θα ήταν καλύτερα αν είχαν περπατήσει. Ισχυρίστηκε ότι ο οδηγός που τους έφερε είπε ότι όλα έγιναν στο Yuto, αλλά αυτοί πήγαν στο Salta και έφυγαν στις 4:30. Σκέφτηκα, "Θεέ μου, πώς έγινε και πήγαν τόσο μακριά;". Είχα όλες αυτές τις σκέψεις όσο έτρεχα να πάρω έγγραφα, ρούχα, οτιδήποτε και πήγαμε στο αστυνομικό τμήμα του Yuto. Μόλις φτάσαμε εκεί, έφτασε κι η φίλη μου, η μητέρα του Gomez. Ήξερε ήδη ότι είχαν πεθάνει. Ήμουν η μόνη που δεν ήξερε τίποτα.

Όταν πήγα εκεί η αστυνομία άρχισε να μου λέει τη δική της εκδοχή του τι έγινε. Είπαν

ότι είχε γίνει ένα ατύχημα. Ένας αξιωματικός μου πήρε κατάθεση. Με ρώτησε πώς ήταν ντυμένος ο γιος μου και του είπα ότι φόραγε καουμπόικο παντελόνι και καφέ μπότες. Του είπα τα χρώματα των ρούχων του, τα πάντα. Ο αξιωματικός μου είπε ότι ο γιος μου ήταν ένα από τα θύματα και με ρώτησε, αν το όνομά του ήταν Justiniano και αν μπορούσα να πάω και να αναγνωρίσω το πτώμα του.

Έτσι πήγαμε στην κλινική στη Ledesma και στο νεκροτομείο για να αναγνωρίσουμε τα πτώματα. Μπήκα μέσα και το πρώτο πράγμα που είδα ήταν ένα καλυμμένο σώμα σε ένα τραπέζι. Πλησίασα, γύρισα το πρόσωπό του και είδα ότι δεν ήταν ο γιος μου. Ήταν ο Gomez. Κράτησα τα χέρια του και παρατήρησα ότι του έλειπαν νύχια, ένα ήταν εκεί, άλλο όχι... Τα μεσαία δάκτυλα δεν είχαν νύχια. Τον σκέπασα ξανά. Πήγα στο άλλο τραπέζι και είδα το γιο μου. Ξεκίνησα να τον παρατηρώ προσεκτικά. Άνοιξα τη σακούλα, ήταν σε έναν μαύρο σάκο, και ξεκίνησα να κοιτάζω. Κοίταξα το στόμα του, τα μάτια του, τη μύτη του, το κεφάλι του. Τον άγγιξα παντού γιατί ο αστυνομικός του Yuto μου είπε ότι ήταν ένας σάκος με σπασμένα κόκαλα, ότι και τα δύο σώματα ήταν συντρίμμια. Είπε ότι το βαν αναποδογύρισε τρεις φορές και κατά την πρόσκρουση τα σώματά τους βρέθηκαν στο οδόστρωμα και διαμελίστηκαν. Είπε ότι οι πυροσβέστες τους έβαλαν σε σάκους και έφεραν ότι άνηκε σε αυτούς. Αν μου έλεγε αλήθεια, τότε πως έχασε τα νύχια των χεριών του στο τροχαίο;

Μου είπε, επίσης, ότι είχαν μάρτυρες για όλα αυτά. Πρώτα μου είπε, ότι ένα απορριμματοφόρο εμφανίστηκε, όταν το βαν αναποδογύρισε. Αργότερα, μου είπε ότι ήταν υδροφόρα και ότι ο οδηγός είχε δει όλο το ατύχημα. Έτσι ήδη ήξερα ότι υπήρχε κάτι για το οποίο έλεγε ψέματα. Ο τύπος το παρατραβούσε. Ήξερα ότι ψευδόταν από την αρχή, γιατί όταν πήγα στη Ledesma για να αναγνωρίσω το γιο μου, κοίταξα προσεκτικά τα πάντα. Το πόδι του ήταν καμένο, με μικρά εγκαύματα. Είδα το στόμα του, τα αυτιά του. Καθάρισα το πρόσωπό του και κοίταξα όλο το σώμα του. Τον είχα ακάλυπτο και κατάλαβα ότι δεν ήταν στα αλήθεια όπως μου τα έλεγαν. Δεν ήταν τροχαίο ατύχημα, κι είπα: "Αυτή εδώ είναι δολοφονία. Δεν έχει τίποτα να κάνει με τροχαίο". Αργότερα, ένας εμπειρογνώμονας της αστυνομίας ήρθε και είπε ότι υπήρχε συγκεντρωμένο αίμα στο στόμα, τα αυτιά και τη μύτη. Εγώ του είπα ότι ο γιος μου υπέφερε από χτυπήματα και ότι από αυτά προερχόταν η αιμορραγία, και ακόμη ότι ήταν τόσο έντονη γιατί ήταν φόνος κι όχι τροχαίο, και αυτό φαινόταν από το πως έδειχνε ο γιος μου, αλλά και από αυτά που μου είπε ο αστυνόμος, ενώ ο οδηγός είπε κάτι άλλο: ότι ο μάρτυρας ήταν σε απορριμματοφόρο, μετά ότι ήταν υδροφόρα, ότι ήταν πριν το ατύχημα στο σημείο, και στο τέλος ισχυρίστηκε ότι ήταν κατά τη διάρκεια του ατυχήματος. Έτσι δεν εμπιστευόμουν τον αστυνόμο. Ήξερα ότι ψεύδονταν. Όταν αναγνώρισα τη σωρό του γιου μου, όταν εξέτασα το σώμα του, κατάλαβα ότι η αστυνομία είχε δολοφονήσει και τους δυο τους, τους είχε βασανίσει. Υπέστησαν βασανιστήριο.

Μητέρα του Alejandro Gomez: Είμαι η μητέρα του Alejandro Matias Gomez, που πέθανε από την καταστολή του Στρατηγού Enrique Mosconi, στην Route 34.

Τη Δευτέρα, τα άτομα που συνελήφθησαν στον αποκλεισμό, μεταφέρθηκαν με φορτηγό στη Salta. Ο άντρας μου με πήρε τηλέφωνο και μου είπε να πάω εκεί. Η αστυνομία αρνήθηκε να τους πάρω (συμπεριλαμβανομένου και του γιου μου) εκείνο το πρωινό. Πήγα τελικά με την αδερφή μου και το μεγαλύτερο γιο μου και μας είπαν ότι έγινε ένα τροχαίο. Αλλά όταν είδα τις σωρούς τους, στην κατάσταση που ήταν, κατάλαβα κατευθείαν ότι δεν είχε γίνει τροχαίο. Είχαν δολοφονηθεί. Ο αστυνόμος με ρώτησε αν αναγνώριζα το γιο μου. Μου είπε να ταυτοποιήσω τα στοιχεία του και να τον πάρω σπίτι μαζί μου. Σαν μητέρα ήθελα να πάρω το γιο μου στο σπίτι, αλλά τον άφησα στο νεκροτομείο για έντεκα μέρες, γιατί ήθελα να κάνουν αυτοψία. Αρνήθηκαν. Με έστειλαν στο Δρ. Cheer, στο Δρ. Aramayo και στο δικαστή, αλλά κανείς δεν άκουγε. Πήγα ακόμη και στον εισαγγελέα, αλλά δε με βοήθησε.

Ο αναπληρωτής διοικητής Guayar είχε ήδη βγάλει ανακοίνωση για το βαν και το φορτηγό που μετέφερε τους συλληφθέντες διαμαρτυρόμενους στη Salta. Το φορτηγό έφτασε, αλλά όχι το βαν. Η αλήθεια ήταν ότι αυτοί στο βαν δεν είχαν συλληφθεί ούτε κατευθύνονταν στη Salta... Τους απήγαγαν, τους βασάνισαν, και τους δολοφόνησαν. Ο γιος μου πέθανε τη 10η του μήνα. Αν, όπως η αστυνομία λέει, δεν υπήρξε καθυστέρηση στην απελευθέρωσή του, και τους ελευθέρωσαν όλους μετά τα μεσάνυχτα, όπως λένε, πώς έγινε το ατύχημα να έγινε στις 11.30; Επίσης, άκουσα, ότι δεν πέθαναν την ώρα που λένε, αλλά στις 7.45 το βράδυ, και ότι μετά έφεραν τα πτώματα και για να τα πετάξουν στο Yuto. Το ξέρω αυτό από τα σημάδια που είχαν, η μία κόρη ήταν πιο διεσταλμένη από την άλλη, το στόμα ήταν ανοιχτό εκλιπαρώντας για βοήθεια, τα σημάδια από το σάκο στο λαιμό, τα σημάδια από τις χειροπέδες στους καρπούς. Τα ξέρω αυτά γιατί ο πατέρας μου ήταν στην αστυνομία και για έξι χρόνια δούλεψα με δικηγόρους στο San Nicolas. Είμαι καλή στο να αξιολογώ αυτά τα στοιχεία. Το μόνο που ζητάω είναι δικαιοσύνη και τα πάντα να ξεκαθαρίσουν σύμφωνα μ' αυτή.

Αυτό το στοιχείο που παρουσιάζω τώρα είναι ηχογράφηση από την όγδοη μέρα του αποκλεισμού. Είναι η τελευταία φορά που ακούω τη φωνή του γιου μου. Ζητάει από το Στρατηγό Hildago να μην τους τιμωρήσει, να μην τους καταστείλει. Ας δούμε αν ο Πρόεδρος Kirchner, όταν ακούσει αυτή την ηχογράφηση, αν θα μας δώσει την άδεια να του εξηγήσουμε προσωπικά, σαν μητέρες, τι συνέβη. Ελπίζω το ίδιο πράγμα που συνέβη στο Gran Bourg να μη συμβεί ξανά, όταν περιμέναμε από τις 9:00 το πρωί μέχρι τις 10:00 τη νύχτα και μας έκλεισαν απλά την πόρτα στα μούτρα, αποκαλώντας μας τρελόγριες. Ξέρω ότι δεν είμαστε τρελές. Οι Μητέρες της Πλατείας του Μάη, ερεύνησαν, όπως κι εμείς, και μας υποστηρίζουν. Θα επιμείνουμε.

Ηχογραφημένη ραδιοφωνική συνέντευξη με σχολιαστή και τον Alejandro Gomez, μόλις μερικές ώρες πριν το θάνατό του.

Φωνή του σχολιαστή: Πώς τα πάτε;

Φωνή του Alejandro Gomez: Δεν τα πάμε καλά γιατί καταλαβαίνουμε ότι η αστυνομία έχει αποφασίσει να διαλύσει τον αποκλεισμό στο Cornejo. Εκεί όπου κι οι φορτηγατζήδες κάνουν συμβολικό μπλόκο. Τους βοηθάμε ώστε να αποκλείσουμε το δρόμο με φορτηγά, βαν και με μικρά οχήματα. Αυτό συμβαίνει στο δρόμο του Cornejo. Είναι κλειστός, 200 με 300 μέτρα μακρύτερα από το δρόμο του Olmo.

Αρχικά ήρθαν δυο αστυνομικοί, λέγοντας πως, αν δεν καθαριστεί ο δρόμος... Είπαν ότι ήρθαν ως εθελοντές να συζητήσουν μαζί μας, γιατί αργότερα θα τελείωνε με το Στρατηγό Mosconi. Έτσι ήρθα εδώ στο ραδιοσταθμό, για να πείσω τον κόσμο να πάει στο μπλόκο να βοηθήσει. Έχουμε πληροφορίες ότι η αστυνομία είναι καθ' οδόν με βαρύ στρατιωτικό εξοπλισμό, με λαστιχένιες σφαίρες, δακρυγόνα, έτοιμη να χτυπήσει κόσμο. Τα τελευταία νέα που έχουμε είναι ότι βρίσκονται στο τμήμα. Μας πήρε τόσο πολύ για να κατακτήσουμε τα εργατικά επιδόματα που έχουμε, οπότε, αν είστε άνθρωποι που δουλεύουν, αν ακούτε τώρα το ράδιο, παρατήστε τα όλα και πηγαίνετε να φροντίσετε τους συντρόφους σας, γιατί υπάρχουν πολλοί σύντροφοι. Είναι οι γιοι, οι αδερφές σας. Όλοι είναι στον αποκλεισμό κι αυτό που ζητάμε είναι να πάμε και να βοηθήσουμε τους ανθρώπους. Θα σας περιμένουμε εκεί. Αυτό είναι όλο. Και ζητάω από το Στρατηγό Hildago, αν έχει οικογένεια, να βάλει τον εαυτό του στη θέση μας και να προσπαθήσει να κρατηθεί μακριά, να περιμένει λίγες μέρες πριν μας καταστείλει. Αυτό ήταν. Σας ευχαριστώ.

Neka και Alberto, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Η κυβέρνηση προσπαθεί να ποινικοποιήσει όλων των ειδών τις διαμαρτυρίες. Αυτή

είναι μια ξεκάθαρη πρόθεση που αντανακλάται στις νέες μορφές της θεσμισμένης καταστολής που στοχεύει στον τερματισμό της πολιτικής δράσης και στην πάταξη των νέων στρατηγικών αντίστασης, όπως οι καταλήψεις. Μέρος της σημερινής στρατηγικής της κυβέρνησης είναι η επίτευξη της κοινωνικής συναίνεσης και η αποξένωση των κινημάτων. Αυτή η αντίδραση στρέφεται, ιδίως, σε τμήματα της κοινωνίας που παλεύουν να γίνουν περισσότερο αυτόνομα. Αυτά τα τμήματα είναι η νέα ανησυχία τους. Η κυβέρνηση προσπαθεί να καταστείλει τους ανθρώπους με σκοπό να εκμηδενίσει κάθε είδους αγώνες και κινήματα. Κατά τη γνώμη μου, αυτή είναι η παρούσα μορφή καταστολής.

Όταν οι θεσμικές δυνάμεις δολοφονούν συντρόφους στους δρόμους, η σύγκρουση είναι ξεκάθαρη ενάντια στο κράτος, τις κατασταλτικές δυνάμεις και τους θεσμούς. Για παράδειγμα όταν ασκείται άμεση βία, όπως γι' αυτή που έκαναν λόγο οι σύντροφοι που μόλις έφυγαν, τότε η σύγκρουση είναι πολύ ξεκάθαρη. Τώρα, αυτό που κάνουν είναι υποχθόνιο, έρχονται εδώ γύρω και προσπαθούν να εξαγοράσουν συντρόφους, προσπαθώντας να διεισδύσουν στο κίνημα. Ο θυμός των ανθρώπων εστιάζεται οπουδήποτε αλλού, μακριά από αυτούς. Η συντρόφισσα μόλις ανέφερε ότι υπάρχει μεγάλη δυσαρέσκεια ενάντια στους συντρόφους που ξεπουλήθηκαν και προσπάθησαν να αποδιοργανώσουν το κίνημα. Νομίζω ότι καθένας από τους διαφορετικούς τρόπους καταστολής επηρεάζει το κίνημα και τις σχέσεις μας μέσα σε αυτό με μοναδικό τρόπο. Αυτή η νέα μορφή καταστολής προκαλεί επίσης διαφορετικές συναισθηματικές αντιδράσεις από την άμεση καταστολή. Μπορεί να μη νιώθουμε την ίδια θλίψη που νιώθεις για έναν δολοφονημένο σύντροφο, αλλά υπάρχει ένας πόνος και μια απώλεια εμπιστοσύνης, που τη νιώθεις, εξαιτίας της διείσδυσης και της βρώμικης δουλειάς. Υπάρχουν διαφορετικές εμπειρίες, αλλά κάθε εμπειρία μας προκαλεί να συλλογιστούμε, να αξιολογήσουμε και να ανοικοδομήσουμε τους εαυτούς μας και μας πιέζει να προχωράμε μπροστά.

Έχουμε υποφέρει από διάφορους τύπους καταστολής. Για παράδειγμα, έχουν δολοφονήσει συντρόφους, έχουν κάψει σπίτια συντρόφων. Υπήρχε μια πιο φυσική, σώμα-με-σώμα αναμέτρηση εδώ στη γειτονιά. Σε αυτό το πλαίσιο, νομίζω ότι η καταστολή είναι πολύ περισσότερο υπόγεια. Τη χαρακτηρίζει ένα είδος εκλέπτυνσής της, προς μία πολύ ισχυρότερη μορφή κοινωνικού ελέγχου, στην οποία μπορείς να δεις τις προσπάθειες που γίνονται για την επανάκτηση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας, έτσι ώστε ο κόσμος να σταματήσει να αντιπαλεύει και να χτίζει το κίνημα.

Αν κοιτάξουμε λίγο πιο προσεκτικά και εξετάσουμε τις διαφορετικές περιφέρειες, υπάρχει πραγματικά αύξηση της στρατιωτικοποίησης. Παραδείγματα μπορούν να δοθούν για τις περιφέρειες της Salta και του Misiones, για τις συνοριακές περιοχές, κι επίσης σε κάποιες γειτονιές. Πιστεύω ότι η κυβέρνηση κατάφερε να εγκαταστήσει στρατιωτικό έλεγχο σε διαφορετικές περιοχές προωθώντας και χρησιμοποιώντας το μήνυμα της ανασφάλειας και του φόβου διαμέσου των ΜΜΕ. Εδώ που ζούμε για παράδειγμα, παρατηρούμε τώρα περισσότερη αστυνόμευση και πολύ περισσότερες κατασταλτικές δυνάμεις να βρίσκονται σε πολλά σημεία. Άλλες εποχές, ήταν συγκεντρωμένες στους δρόμους, όντας ισχυρότερες και πιο συγκρουσιακές δυνάμεις. Τώρα είναι σε πιο στρατηγικά μέρη, όπως για παράδειγμα στα τρένα που μπαινοβγαίνουν στις φτωχότερες συνοικίες.

Gisela, Elipsis-Video (Ανεξάρτητη ομάδα ντοκιμαντέρ)

Αυτοί είναι δύσκολοι καιροί. Σχεδόν πριν ένα μήνα η αστυνομία άρχισε βίαια να διώχνει κόσμο, να κάνει εξώσεις, από ένα σωρό μέρη, από σπίτια και από κτήρια που γίνονταν λαϊκές συνελεύσεις. Υπάρχουν ακόμα πολλές εντολές για έξωση που εκκρεμούν. Αυτό συνέβη πρόσφατα στο Padelai, ένα αυτοοργανωμένο κέντρο φροντίδας παιδιών και οικογενειών, όπου ζούσαν περισσότερες από 160 οικογένειες. Όλοι οι κάτοικοι εκδιώχθηκαν βίαια και πετάχτηκαν στους δρόμους. Τώρα ο κόσμος οργανώνει συνεχείς βάρδιες παρακολούθησης

των κατειλημμένων αυτοοργανωμένων χώρων, για να αντισταθούν σε μελλοντικές εξώσεις.

Οι εκλογές είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο διενεργούνται τόσες πολλές από αυτές τις εξώσεις. Κανένας πολιτικός δε θέλει να γίνονται λαϊκές συνελεύσεις, δομές που μπορούν να βλάψουν τις προεκλογικές εκστρατείες τους. Επομένως, αν λάβετε κάποια ειδοποίηση έξωσης, είναι γιατί η κυβέρνηση θέλει να εξαλείψει κάθε είδους συνέλευση όπου συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός ανθρώπων με νέες και καινοτόμες ιδέες. Όντως, ο νόμος απαγορεύει δημόσιες συνελεύσεις το σαββατοκύριακο και την ημέρα των εκλογών. Δεν πιστεύω, ωστόσο, ότι θα είναι ικανοί να εμποδίσουν τέτοιες συγκεντρώσεις κατά τη διάρκεια αυτών των εκλογών.

Mario, Συνδικάτο Ανέργων της πόλης Mosconi, Salta (Κίνηση ανέργων)

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ημερών ήμασταν στο Buenos Aires, όπου απαιτήσαμε να ελευθερωθούν οι δέκα φυλακισμένοι σύντροφοί μας. Είναι στη φυλακή για πάνω από τριάντα μέρες και μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κανένα στοιχείο ούτε επίσημες κατηγορίες για την κράτησή τους. Ο μόνος λόγος που μπορούμε να φανταστούμε για τον οποίο ακόμη κρατούνται, είναι ότι ασχολούνται με τα κοινωνικά κινήματα και ότι διαμαρτύρονται απέναντι σε εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις. Μέχρι σήμερα, δυστυχώς, δεν έχουμε λάβει καμιά απάντηση από τη δικαιοσύνη, την εκτελεστική εξουσία ή από τους αντιπροσώπους του κογκρέσου.

Η ρίζα των προβλημάτων μας είναι ότι τη δεκαετία του 1990, η κυβέρνηση ξεκίνησε μια πολιτική ιδιωτικοποίησης, παραδίδοντας τις κρατικές, εθνικές επιχειρήσεις σε ιδιωτικούς οργανισμούς. Αυτό είναι ιδιαίτερα αληθές στην περίπτωση της YPF [πετρελαϊκή εταιρία] στον ενεργειακό τομέα. Στην περιοχή του San Martin, το 90% του πληθυσμού ή περίπου 150.000 άτομα, δούλευαν για την YPF. Δεν έμεινε τίποτα απ' ό, τι είχαμε, χωρίς να γίνει καμία πρότερη διαβούλευση από τις αρχές. Δεν έγινε καμία συζήτηση για τις κοινωνικές επιπτώσεις. Μας έκαναν έξωση και μας πέταξαν στους δρόμους σαν σκουπίδια. Δυστυχώς, παρόλους τους αγώνες ενάντια στις εξώσεις, ειδικά το 1986 και το 1987, η πολιτική της ιδιωτικοποίησης τέθηκε σε ισχύ το 1991. Αυτό ήταν σε πλήρη αντίθεση με την κοινή γνώμη. Και πάνω απ' όλα το χρέος από την προηγούμενη κρατική εταιρία πέρασε στους πρώην εργάτες, αυτούς που απολύθηκαν. Η εταιρία είχε χρέος 560 δισεκατομμυρίων δολαρίων και τώρα λέγεται ότι είναι χρέος των εργατών.

Πιστεύουμε ότι έχουμε έλλειμμα εργασίας. Δεν έχουμε καθόλου δουλειά. Όλοι είναι άνεργοι και δεν υπάρχει βοήθεια για τους ανέργους, ώστε να ξαναμπούν στο εργατικό δυναμικό διαμέσου αυτών των νέων, ιδιωτικοποιημένων επιχειρήσεων.

Έχουμε βυθιστεί σε αυτή την κοινωνική κρίση, και αυτό που την κάνει χειρότερη είναι ότι η πρόσφατα ιδιωτικοποιημένη εταιρία συνεχίζει να λεηλατεί τους φυσικούς μας πόρους, ιδιαίτερα στην περιοχή του San Martin της Salta. Αυτή η περιοχή έχει τα δεύτερα μεγαλύτερα αποθέματα φυσικού αερίου στη χώρα και τα τρίτα σε υδρογονάνθρακα στη νότια Αμερική. Δυστυχώς, το εθνικό νομικό βούλευμα υπ' αριθμόν 546, από τον παρόντα πρόεδρο Kirchner, ξεπούλησε την τοπική ιδιοκτησία του υδρογονάνθρακα. [Αυτός ο νόμος αίρει τα δικαιώματα μιας περιφέρειας στους πόρους της και επιτρέπει την ιδιωτικοποίησή τους.] Αυτός είναι κι άλλος ένας λόγος για τον οποίο καταδικάζουμε και εναντιωνόμαστε στις πολιτικές ιδιωτικοποίησης.

Η YPF δεν έχει απαντήσει στις ανησυχίες μας για τους ανθρώπους που έχουν φυλακιστεί ή για άλλα κρίσιμα κοινωνικά θέματα. Άνθρωποι πεθαίνουν πια σε μικρότερες ηλικίες. Για παράδειγμα, στην περιοχή μας ο μέσος όρος προσδόκιμου ζωής είναι πενήντα οκτώ χρόνια. Ένας από τους λόγους για τους οποίους πεθαίνουν νέοι άνθρωποι είναι ότι το νερό που πίνουμε δεν είναι πόσιμο. Υπάρχουν σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα στην περιοχή και την περιφέρεια, λόγω του ευρέως γνωστού γεγονότος ότι αυτές οι πετρελαϊκές

εταιρίες δουλεύουν με καυσαέρια. Αυτό προκαλεί σοβαρά προβλήματα. Έχω αναφορές εδώ που προτείνουν διαφορετικές δυνατότητες.

Αν και είμαστε πλούσιοι σε πόρους, είμαστε τελείως απροστάτευτοι. Η περιοχή του San Martin παράγει το 75% του ακαθάριστου προϊόντος ολόκληρης της περιφέρειας. Φαίνεται δηλαδή ότι είμαστε μια από τις περιφέρειες με τους πλουσιότερους πόρους στη χώρα, αλλά δυστυχώς οι συνάνθρωποί μας υποφέρουν από τη χειρότερη φτώχεια που έχω δει. Σε αυτή την περιοχή την τόσο πλούσια σε φυσικούς πόρους, δεν είχαμε καμία ανταπόκριση για στήριξη από κανέναν σε κανένα κυβερνητικό επίπεδο τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Claudio, lavaca.org (Συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης)

Πρέπει να μιλήσουμε για την ατιμωρησία. Για παράδειγμα, μια γυναίκα που ηγούνταν του σωματείου ιερόδουλων στο Rosario σκοτώθηκε αυτή την εβδομάδα. Μιλάμε για πράγματα που υποτίθεται ότι δεν πρέπει να δεις. Αυτού του είδους η καταστολή είναι σαν τον ανταρτοπόλεμο, χτυπάει και μετά εξαφανίζεται. Κάθε μήνα υπάρχουν επεισόδια βίας, δακρυγόνα, συλλήψεις ή δολοφονικές απόπειρες. Νομίζω ότι είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε ότι όλες αυτές οι μικρές μάχες είναι στρατηγικές. Καμία από αυτές τις βίαιες κατασταλτικές πράξεις δεν είναι μικρά μεμονωμένα περιστατικά, είναι αληθινοί αγώνες με ιδιαίτερο βάθος και διάρκεια. Είναι τεστ για να δουν πόσο βαθιά μπορούν να χώσουν το μαχαίρι ώστε να γκρεμίσουν ανθρώπους και κινήματα. Νομίζω ότι είναι σημαντικό να το καταλάβουμε. Ωστόσο, πρέπει να γνωρίζουμε ότι όλα τα κινήματα που αντιμετωπίζουν την περισσότερη καταστολή (με τον έναν τρόπο ή τον άλλο) είναι και τα "μικρότερα", αυτά που δε διατυμπανίζουν ότι θα καταλάβουν την εξουσία με ένοπλη πάλη. Αυτή είναι η απόδειξη ότι αυτό που είναι πραγματικά επαναστατικό και ως εκ τούτου ανησυχεί αυτούς που βρίσκονται στην εξουσία, δεν είναι μια ομάδα που λέει, "θα πάρω ένα σιδερολοστό και θα πάω να καταλάβω το κυβερνητικό κτήριο", αλλά είναι αυτοί που διεκδικούν την εξουσία βήμα-βήμα, από γειτονιά σε γειτονιά. Είναι ξεκάθαρο ότι η καθημερινή καταστολή επίσης συμβαίνει βήμα-βήμα, κάθε μέρα.

Τίποτα δεν πνίγει την δημιουργικότητα όσο ο φόβος. Έχουμε ένα ρητό, "όταν φοβάσαι δεν μπορείς ακόμα και να παίξεις ένα παιχνίδι." Είσαι τόσο φοβισμένος για το πώς θα καταλήξουν τα πράγματα που δεν μπορείς να κάνεις τίποτα. Ένας φοβισμένος άνθρωπος δεν αφήνει καν το σπίτι του, γιατί φοβάται για το τί θα νομίσουν οι άλλοι. Μπορεί να 'ναι το πιο επιπόλαιο πράγμα. Εν μέσω όλων των άλλων, ακόμα και όταν αντιμετωπίζεις το θάνατο, υπάρχει πάντα ο φόβος να χάσεις τον εαυτό σου, να πεις κάτι ντροπιαστικό, να μη γνωρίζεις για ποιον πραγματικά δουλεύεις. Υπάρχουν όλοι αυτοί οι φόβοι. Αν κάνεις κάτι, ανησυχείς για το τι οι άλλοι θα νομίσουν ή για το ότι θα σε καταδιώξουν. Για όλους αυτούς τους φόβους γίνεσαι λιγότερο αυθόρμητος. Νομίζω ότι κάθε είδους προπαγάνδα που βασίζεται στο φόβο είτε χρησιμοποιείται από τα αριστερά είτε από τα δεξιά, ερχόμενη είτε μέσα από το σύστημα είτε από αυτούς που υποτιθέμενα το πολεμούν, είναι βλαβερή για τα νέα μας κινήματα. Ο φόβος συνωμοτεί ενάντια σε κάθε δυνατότητα για αλλαγή, γιατί οι άνθρωποι ξεκινούν να πιστεύουν ότι τα πράγματα δε μπορούν να αλλάξουν. Φυσικά και υπάρχει η δυνατότητα οι απειλές να πραγματοποιηθούν, οπότε μερικές φορές ο φόβος είναι δικαιολογημένος. Χωρίς αμφιβολία το σύστημα έχει το πλεονέκτημα γιατί έχει ποινικό σύστημα, αστυνομία, πανεπιστήμια και πρόσβαση στα ΜΜΕ. Έχει ένα σωρό εργαλεία για χρήση, ώστε ο φόβος να μην παραμένει απλώς μια απειλή, αλλά να γίνει κάτι πιο απτό. Γίνεται μέρος της ζωής σου, σε σημαδεύει, αφήνει μια πληγή, βλέπεις;

Τα αριστερά κόμματα μπορεί να μην έχουν την ίδια πολιτική ισχύ. Καταλαβαίνω ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ δεξιάς και αριστεράς, αλλά είναι το ίδιο όσον αφορά την πολιτική δημιουργικότητα. Ως εκ τούτου είναι αναγκαίο, αμέσως τώρα να μπορέσουμε κάπως να χτίσουμε έναν άλλο δρόμο για τους ανθρώπους, όχι μόνο για να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες

και τα όνειρά τους, αλλά για να εργαστούν ώστε να αλλάξουν την πραγματικότητά τους. Νομίζω ότι για να πετύχουμε αυτή τη δημιουργικότητα πρέπει να γίνουμε περισσότερο ξεκάθαροι και επικεντρωμένοι εξαλείφοντας όλο αυτό το θόρυβο και τον αντιπερισπασμό σχετικά με το φόβο από το λόγο και την επικοινωνία μας. Ο φόβος είναι κάτι πολύ απτό εδώ, γιατί η αστυνομία βρίσκεται σε κάθε γωνιά, αλλά υπάρχει επίσης η "αστυνομία της αριστεράς", αυτοί που έχουν στενόμυαλες απόψεις για το πώς πρέπει να ναι οι άνθρωποι.

Daniela, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Είναι πολύ δύσκολο να μιλήσεις για καταστολή εδώ σε αυτή τη γειτονιά, γιατί η καταστολή είναι προφανώς κάτι πολύ πολύπλοκο και κάτι για το οποίο ο κόσμος φοβάται να μιλήσει. Αυτό αποδείχθηκε στις 26 Ιουνίου, όταν χάσαμε ένα σύντροφο που ήταν πολύ κοντά σε εμάς, στη γειτονιά μας. Οι άνθρωποι έμειναν ακινητοποιημένοι. Η αστυνομία τον σκότωσε. Υπάρχουν φωτογραφίες και τα πάντα.

Προσπαθούμε να εστιάσουμε στο επίπεδο γειτονιάς περισσότερο απ' όλα, γιατί είναι πολύ δύσκολο για τον κόσμο να κινητοποιηθεί σε μεγαλύτερο επίπεδο. Προσπαθούμε να εργαστούμε σε αυτό το επίπεδο ώστε να μη χάσουμε τα οφέλη από τη διαδικασία της οργάνωσης. Η κυβέρνηση μας φοβάται όταν οργανωνόμαστε, όταν συγκεντρωνόμαστε μαζί και σκεφτόμαστε τι θα κάνουμε με το μέλλον μας. Προσπαθούμε να μην το χάσουμε αυτό. Δε θέλουμε να χαλαρώσουμε αυτή την διαδικασία.

Ariel, Partido Obrero (Εργατικό κόμμα)

Γιατί υπάρχει καταστολή; Λοιπόν, το κράτος καταστέλλει μια οργάνωση υπό μια μορφή παραδειγματισμού, όχι μόνο για να σταματήσει αυτή την οργάνωση, αλλά έτσι ώστε οι μάζες των ανθρώπων στο δρόμο και στην υπόλοιπη κοινωνία να αντιληφθούν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν αν οργανώνονται μέσα σε αυτό το κατασταλτικό περιβάλλον. Στην Αργεντινή υπάρχουν 20 εκατομμύρια φτωχοί. Φανταστείτε, αν ένα εκατομμύριο από αυτούς οργανώνονταν και ζήταγαν επιδόματα ανεργίας. Φανταστείτε όλους τους αντιπροσώπους της κυβέρνησης να απολύονται και μια συντονιστική συνέλευση, φτιαγμένη από όλες τις διαδικασίες του αγώνα, να έπαιρνε την εξουσία. Θα μπορούσαν να οργανώσουν μια απεργία μέχρι η κυβέρνηση να σταματούσε να πληρώνει το εξωτερικό χρέος, για παράδειγμα. Θα μπορούσαν να ξεφορτωθούν ακόμη τους Kirchner, Duhalde όλα αυτά τα καθάρματα... Λοιπόν, θα ήταν μια μεγάλη ποιοτική διαφορά, σωστά;

Εμείς, ο λαός της Αργεντινής, μερικές φορές δίνουμε πολύ σημασία στο επιφανειακό. Μερικές φορές δεν είμαστε πολύ παρατηρητικοί, όταν στεκόμαστε πάνω από ένα ηφαίστειο που βράζει. Είναι αρκετά πιθανό να είμαστε σε μια προεπαναστατική κατάσταση, για την οποία δε σημαίνει απαραίτητα ότι έχουμε μια μοιρολατρική άποψη, αλλά το πεπρωμένο μας βεβαιώνει ότι θα φτάσουμε στο στόχο μας, τον ταξικό πόλεμο. Είναι μια πάλη στην οποία μπορεί να νικήσουμε ή να χάσουμε. Σήμερα, υπάρχουν πολλά κοινωνικά κομμάτια στην Αργεντινή στα οποία οι άνθρωποι παλεύουν να αλλάξουν την κοινωνία μας και να επιφέρουν μετρήσιμα, απτά αποτελέσματα μια για πάντα. Νομίζω πως περί αυτού πρόκειται ο σοσιαλισμός.

Συντρόφισσα, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Αυτή είναι μια προειδοποίηση στην κυβέρνηση. Υπάρχει μια νέα κοινωνία που σχηματίζεται, με διαφορετικές αξίες. Δε μπορεί να αλλάξει, η κυβέρνηση δε μπορεί να κάνει μπροστά, εξαιτίας αυτής της νέας κοινωνίας που θα την καταστρέψει. Ανά πάσα στιγμή, δεν ξέρω πότε, αλλά κάποια στιγμή, θα δοθεί μια πολύ σκληρή μάχη ενάντια στην

κυβέρνηση. Θα 'ναι σκληρή γιατί συνεχίζουμε να εξελισσόμαστε. Ωστόσο, θα υπάρξει μια στιγμή που θα πουν: "Επιτρέπουμε να γίνει αλλαγή μέχρι ένα σημείο, όχι παραπάνω. Δε θα επιτρέψουμε στο λαό να προχωρήσει παραπέρα". Τί θα συμβεί τότε; Δεν είμαστε σίγουροι, αλλά νομίζω ότι σε κάποιο σημείο θα φτάσουμε εκεί. Τώρα, η κυβέρνηση προσπαθεί να μας πείσει να συμφωνήσουμε να σταματήσουμε τους αποκλεισμούς των δρόμων και υπάρχει νέα νομοθεσία που τους ποινικοποιεί. Είναι σαν η κυβέρνηση να λέει ευθέως: "Δεν έχετε το δικαίωμα να διαμαρτύρεστε."

Η καρδιά του ζητήματος είναι ότι η νέα κοινωνία που σχηματίζεται είναι μία διαφορετικού είδους κοινωνική ομάδα, με εντελώς άλλες αξίες. Νομίζω ότι αυτό είναι που τους ανησυχεί περισσότερο.

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Η καταστολή μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα, όπως όλοι ξέρουμε, μπορεί να είναι οικονομική, όσο και πολιτική. Οι εξώσεις των λαϊκών συνελεύσεων αντιπροσωπεύουν και τους δύο αυτούς τρόπους καταστολής. Από τη μια πλευρά, η κυβέρνηση επανακτά τα κτήρια που είχαν οι συνελεύσεις, τα οποία είναι ιδιωτική ιδιοκτησία. Η συνέλευση γειτονιάς Cid Campeador κατέλαβε μέχρι και την Mayo Bank. Μια τράπεζα! Μπορείτε να φανταστείτε καλύτερο σύμβολο του καπιταλισμού; Έτσι, από την μια πλευρά, υπάρχει αυτό: σύμφωνα με τον καπιταλισμό, ο νόμος πρέπει να προστατεύει την ιδιωτική ιδιοκτησία, και αυτός ο νόμος δεν πρέπει να σπάσει. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει πολιτική καταστολή, μιας και οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το χώρο για μια συνέλευση, ώστε να δημιουργήσουν νέες μορφές για να κάνουν πολιτική.

Ο καπιταλισμός επιτρέπει το πολιτικό παιχνίδι, σε ό, τι αφορά την αντιπροσώπευση της αστικής τάξης από τα πολιτικά κόμματα. Οτιδήποτε έξω από αυτά τα όρια της πολιτικής, αποτελεί απειλή για τον καπιταλισμό. Για παράδειγμα, δεν νομίζω ότι οποιαδήποτε κυβέρνηση, όσο δεξιά και να είναι, δε θα υποστήριζε τη συμμετοχή του Εργατικού Κόμματος στις εκλογές. Νομίζω ότι αυτό είναι μέρος του κοινώς αποδεκτού πολιτικού παιχνιδιού. Τώρα, μια συνέλευση είναι ένα πολύ διαφορετικό πράγμα, γιατί δεν υπάρχει θεσμοθετημένος μηχανισμός ελέγχου της. Ως εκ τούτου, αυτό είναι κάτι νέο και απειλητικό. Σύμφωνα με την κυβέρνηση και το κράτος, εν γένει, τα MTD είναι μεγάλη απειλή. Τα συνδικάτα στην Αργεντινή διατηρούν ένα πειθαρχικό έλεγχο στην εργατική τάξη. Έχουν περάσει χρόνια από τότε που έγινε γενική απεργία στην Αργεντινή. Ωστόσο τα MTD είναι διαφορετικά. Τα MTD μπλοκάρουν δρόμους, συζητούν πολιτικά, προτείνουν ένα διαφορετικό είδος κοινωνίας και βρίσκονται σε περιθωριοποιημένες και φτωχές γειτονιές. Είναι όντως μια απειλή.

Christian, Attac Autonomo (Αντικαπιταλιστική συλλογικότητα)

Κοιτάξτε, ανεξάρτητα από το πόση πολλή καταστολή διατάζει η κυβέρνηση, ο λαός δεν πρόκειται να παραιτηθεί. Ποτέ. Αυτό είναι και το σημείο που μας δίνει περισσότερη δύναμη για να συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε. Αν εμείς, ως οργάνωση, ως συλλογικότητα, και επίσης ως άτομα... Αν ο αγώνας μας δεν είχε επιπτώσεις στο σύστημα, δε θα μας κατέστειλαν, δε θα μας απειλούσαν ή θα μας καταδίωκαν, σωστά; Αυτή είναι η άλλη πλευρά από όλες αυτές τις μαλακίες, το γεγονός ότι ο αγώνας μας παράγει αλλαγή. Αυτοί στην εξουσία δε θέλουν να αλλάξουν τα πράγματα. Καταλαβαίνετε; Οι άνθρωποι έχουν ξεκινήσει να δρουν από εκεί που είναι. Στην αρχή, ίσως δεν αγωνίζονται πολύ σκληρά ή έχουν ένα συγκεκριμένο τρόπο να παλεύουν, δεν έχουν ένα ευρύτερο όραμα ή δεν ξέρουν ακριβώς πώς να κάνουν μια αλλαγή ή γιατί. Αργότερα, μαθαίνοντας από τις εμπειρίες των συντρόφων που είναι εδώ, μεταφέρουν το όραμα εκεί από όπου ήρθαν κι αυτό τους βοηθά

να γίνουν πιο δραστήριοι. Έτσι δε λειτουργεί η μάθηση; Μερικές φορές λέω: "Αυτό είναι τρελό!", πώς καταφέραμε να έχουμε επιρροή σε άλλους ανθρώπους;

Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Η καταπίεση και η δικτατορία με "εξαφανίσεις" και αφανισμούς καταλαμβάνουν σημαντικό κομμάτι στην ιστορία της κουλτούρας μας. Νομίζω ότι η καταστροφή, ο φόνος και το έγκλημα διαδραματίζονται με διαφορετικούς τρόπους στην ζωή. Όταν απαλείφεται η δυνατότητα του συλλογισμού, της παραγωγής και της δημιουργικότητας, νομίζω ότι επίσης καταστρέφονται κι εξολοθρεύονται οι άνθρωποι. Μια από τις σημαντικότερες ρήξεις από εκείνες τις εποχές είναι η αντίσταση στη λήθη και προτείνω ότι πρέπει με δημιουργικότητα να αντιμετωπίσουμε την παρούσα ποινικοποίηση της αντίστασης.

Νομίζω ότι το μονοπάτι της δικτατορίας και των εγκλημάτων συνεχίζει με άλλες μορφές, με άλλα προσωπεία, αλλά παρ' όλα αυτά συνεχίζει. Η αντίσταση έχει να κάνει και με αυτό, όπως και η ποινικοποίησή της. Για παράδειγμα, οι εκστρατείες των ΜΜΕ σκοπεύουν στην απομόνωση ανθρώπων, πρώτα για να τους αναγνωρίσουν, μετά για να απομονώσουν και να δαιμονοποιήσουν τα κινήματα που αντιστέκονται. Πρόκειται για ένα πολύ ισχυρό όπλο στους καιρούς της ποινικοποίησης. Για την υποστήριξη αυτής της ποινικοποίησης υπάρχει ένα ολόκληρο δικαστικό και νομικό σύστημα. Για παράδειγμα, υπάρχουν νέοι νόμοι που διακηρύσσουν ποιες πράξεις επιτρέπονται και ποιες απαγορεύονται. Από τη δική μας οπτική, πολλοί νόμοι απαγορεύουν τη νομιμοποιημένη δράση. Ορισμένες φορές, είναι αναγκαίο να σπάσεις το νόμο και να μπλοκάρεις ένα δρόμο για να προστατέψεις κάτι που δικαιωματικά είναι δικό σου. Αυτό μπορεί να 'ναι η δουλειά σου, το δικαίωμα στην ζωή, την υγεία, την παιδεία ή το δικαίωμα να μπορείς να δημιουργείς αυτές τις ανάγκες και να τις διαχειρίζεσαι αυτόνομα. Πέρα από το δικαίωμα, πρέπει να έχουμε και τη δυνατότητα να μπορούμε να δημιουργούμε πράγματα, όπως διαμέσου αυτής της διαδικασίας, αλλά αυτές οι δράσεις ποινικοποιούνται μέσω των νόμων.

Ίσως η ερώτηση που θα έθετα είναι: "Είναι εγγενώς επικίνδυνο να αντισταθείς έτσι ώστε να μετασχηματίσεις ριζικά την κοινωνία;" Νομίζω αυτή είναι η ερώτηση κλειδί. Όταν προσπαθούν να ποινικοποιήσουν, να καταδιώξουν και να εξαφανίσουν ανθρώπους, νομίζω ότι αυτό έχει να κάνει με την ερώτηση: "Σε ποιο βαθμό είσαι κίνδυνος για το σύστημα και τους σχεδιασμούς του;"

Gabriel, Ava Guarani (Κοινότητα ιθαγενών)

Η έξωση συνέβη στις 16 Σεπτεμβρίου 2003, κοντά στο μεσημέρι. Αρχικά, ένας φρουρός ασφαλείας από την εταιρία και ένας αστυφύλακας από το περιφερειακό φυλάκιο ήρθαν για να ερευνήσουν την κοινότητα και μετά έφυγαν. Εκείνη την ώρα ήμασταν περίπου 170 ιθαγενείς που δουλεύαμε στα χωράφια, στη γη μας.

Εκείνη τη νύχτα, αυτοί οι τύποι έγιναν ράμπο και μας έδεσαν με χειροπέδες όλους μας, λες και ήμασταν ζώα. Μας έσπρωχναν σαν να ήμασταν μουλάρια και μας πέταγαν στο χώμα. Μας χτύπησαν και πυροβόλησαν στον αέρα, και ύστερα βασάνισαν μερικούς. Αυτοί που διέφυγαν ενημέρωσαν τα γειτονικά χωριά και τα ΜΜΕ. Έτσι έγινε.

Α, για την εταιρία; Ε, λοιπόν, αυτοί χρησιμοποίησαν πολύ προχωρημένους μηχανισμούς για προσωπικό τους κέρδος και για να βάλουν τα χρήματα κατευθείαν στις τσέπες τους. Αδιακρίτως έκοψαν χιλιάδες και χιλιάδες εκτάρια γης, σκοτώνοντας τη φύση, αρμαντίλλο, άγρια παγώνια, ιγκουάνα. Εξαφάνισαν ό, τι ζούσε στα βουνά και σε πολλές περιπτώσεις ιθαγενείς που ζούσαν από αυτά τα ζώα. Όχι μόνο σκότωσαν τα δάση αλλά και όλα τα ζώα. Όλα αυτά για το συμφέρον τους, καθώς δεν υπάρχουν δουλειές πλέον στις φυτείες, αφού υπάρχουν μόνο μηχανές που δουλεύουν. Η εταιρία δηλαδή δεν προσφέρει δουλειές, γιατί

οι μηχανές τις κάνουν όλες.

Έτσι ποιος επωφελείται; Η εταιρία μπορεί να απασχολήσει μόνο οκτώ με δέκα άτομα για μια δουλειά που έκαναν εκατό, και πάλι για απασχόληση που κρατά ένα με δύο μήνες. Οι εργάτες πρέπει να περιμένουν σχεδόν έναν ολόκληρο χρόνο για να δουλέψουν ένα ή δύο μήνες. Εν τω μεταξύ η γη καταστρέφεται εντελώς. Οι εταιρίες αφήνουν πίσω τους μόλυνση. Μολύνουν τα ποτάμια και αυτό επηρεάζει τα ψάρια. Πώς θα ψαρεύει ο κόσμος; Μόνο η πείνα πάει για ψάρεμα, επειδή οι άνθρωποι φέρνουν την πείνα μαζί τους στο ποτάμι, και τότε φεύγουν μόνο με την πείνα τους και χωρίς ψάρια. Αυτό μας πονά. Οι επιχειρηματίες και ο "δημοκράτης" κυβερνήτης που έχουμε στη Salta είναι εγωιστές και μοναχοφάηδες. Γιατί δεν επιστρέφουν τη γη μας σε μας; Η γη είναι δική μας. Περιέχει και το αρχαίο μας νεκροταφείο που το αποδεικνύει. Αλλά αυτοί είναι οι αρχές και είναι αλαζόνες και αυταρχικοί. Τι ξέρουν αυτοί; Χρησιμοποιούν την αστυνομία για το δικό τους συμφέρον, για να μας καταστείλουν, για να μας υποδουλώσουν.

Ομάδα συντροφισσών, MTD San Telmo (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Νιώθουν να απειλούνται γιατί εμείς θέλουμε πραγματικά να προχωρήσουμε κάνοντας πράγματα από μόνοι μας. Αυτό που θέλουν είναι να δώσουν κάποια πράγματα σε μας, αλλά μόνο ό, τι θέλουν αυτοί. Α! Δε μπορώ να μιλώ για την κυβέρνηση.

Συντρόφισσα 2: Δεν ξέρω, αν βλέπουν τους εαυτούς τους να απειλούνται από εμάς, γιατί στην πραγματικότητα αυτό που θέλουμε είναι τα πράγματα να πάνε καλά για τα παιδιά μας. Αυτό που θέλουμε είναι ένα καλύτερο μέλλον, ένα μέλλον καλύτερο από αυτό που είχαμε. Δε θέλω τα παιδιά μου να πεινούν από τη μια μέρα στην άλλη. Δε θέλω να σταματούν το σχολείο γιατί πρέπει να πάνε στη δουλειά.

Από ό, τι φαίνεται στην κυβέρνηση αρέσει να μας εκμεταλλεύεται, κι εμείς πρέπει να παλέψουμε για να κατακτήσουμε όσα περισσότερα μπορούμε. Γρήγορα καταλαβαίνεις ότι είτε είσαι μαζί τους είτε εναντίον τους. Προτιμώ να είμαι όπως είμαι, όχι μαζί τους. Έστω κι αν δεις αυτούς που είναι κοντά στην κυβέρνηση να απέκτησαν λεφτά από τη μια μέρα στην άλλη, ακόμα δε μπορείς να επιλέξεις να συνεργαστείς μαζί τους. Συχνά τύχαινε να ξυπνάω και να μην έχω αρκετό ψωμί για τα παιδιά μου. Αλλά με την κυβέρνηση... Είμαι είκοσι έξι και ποτέ δε με ενδιέφερε να εργαστώ για την κυβέρνηση. Αυτή η κυβέρνηση δε με ενδιαφέρει.

Μοιάζει να τους αρέσει όταν πάμε και τους ζητάμε πράγματα, να σχετιζόμαστε μαζί τους με αυτόν τον τρόπο. Αλλά όταν πάμε και ζητάμε πράγματα ευγενικά, όπως επιθυμούν, αρνούνται να μας ακούσουν. Έτσι αναγκαζόμαστε να πάμε στο δρόμο και να τον αποκλείσουμε. Να κάνουμε μπλόκα. Προκαλούμε αναστάτωση, "*quilombo*", όπως το λένε, για να μπορούμε να 'χουμε κάποιο ίχνος αξιοπρέπειας για τα παιδιά μας. Δεν ξέρω, αυτό πιστεύω εγώ. Δε μπορώ να μιλήσω εκ μέρους των συντρόφων και των συντροφισσών μου. Αυτό που νιώθω όμως είναι ειλικρινές: πρέπει να δημιουργήσουμε αναστάτωση ώστε να καταφέρουμε να κατακτήσουμε οτιδήποτε από την κυβέρνηση. Αν όχι, τότε απλώς μας πετάνε, εμάς τους φτωχούς, στην άκρη. Πρέπει να βγούμε μπροστά και να αγωνιστούμε για ό, τι χρειαζόμαστε.

Συντρόφισσα 3: Μαζευτήκαμε όλοι, όλοι οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες, και συμφωνήσαμε ότι πρέπει να καταλάβουμε ένα χώρο. Όταν το κάναμε δεν ήμασταν πολλοί αλλά ξέραμε ότι χρειαζόμασταν ένα μεγάλο χώρο για τη λαϊκή κουζίνα. Το μέρος που επιλέξαμε ήταν εγκαταλελειμμένο για χρόνια και η ιδέα ήταν να το ανοίξουμε και να το χρησιμοποιήσουμε ως λαϊκή κουζίνα και ως χώρο για τα παιδιά. Έδειχνε υπέροχο. Οι περισσότεροι από εμάς ζούμε σε ξενοδοχεία με τα παιδιά μας, κι έτσι δεν υπάρχει ποτέ πραγματικά χώρος για αυτά ώστε να παίξουν ή να διαβάσουν. Έτσι αποφασίσαμε όλοι μαζί να καταλάβουμε αυτό το μέρος.

Ήμασταν μέσα μόλις είκοσι πέντε μέρες όταν η αστυνομία ήρθε αιφνιδιάζοντάς μας με μια βίαιη έξωση. Ήρθαν νωρίς το πρωί χωρίς ένταλμα και μας πέταξαν όλους στο πάτωμα. Τα παιδιά ήταν όλα εκεί κλαίγοντας και ρωτώντας γιατί έπρεπε να πέσουμε όλοι στο πάτωμα. Μας σημάδευαν όλους. Σε ένα σημείο προσπάθησαν να μας χωρίσουν από τα παιδιά μας, είπαμε όχι και αρνηθήκαμε να τα αφήσουμε. Σημάδεψαν εμένα και τα παιδιά μου σαν να περίμεναν ότι θα τους επιτεθώ ή κάτι τέτοιο. Ενώ συνέβαιναν όλα αυτά, έρχονταν κι άλλοι αστυνομικοί στο χώρο μπαίνοντας από παράθυρα, από πόρτες, από παντού. Ήταν σαν να έρχονταν μυρμήγκια από όλες τις κατευθύνσεις.

Και, λοιπόν, δε μπορούσα να κάνω τίποτα και αισθανόμουν απαίσια γι' αυτό. Ήθελα να ζητήσω βοήθεια από το τηλέφωνο, αλλά είχαν κόψει το καλώδιο. Έμεινα χωρίς επικοινωνία. Μετά είδα κάποιους συντρόφους στον κήπο κι άρχισε να μαθαίνεται το τί συνέβη. Ζήταγα από την αστυνομία να με αφήσει να βγάλω έξω τα παιδιά μου γιατί ήταν αναστατωμένα, αλλά αρνούνταν. Εκείνη τη στιγμή άρχισαν να φτάνουν όλοι οι σύντροφοι. Στο τέλος, υπήρξαν τέσσερις συντρόφισσες που κρατήθηκαν και τις πήγαν στο τμήμα. Ένιωσα τόσο αδύναμη γιατί μόλις πριν φρόντιζα αυτά τα παιδιά. Ήταν τρελό, μας μεταχειρίζονταν λες και ήμασταν επικίνδυνοι εγκληματίες, ενώ το μόνο που θέλαμε ήταν να κάνουμε κάτι καλό για τα παιδιά. Να τους δώσουμε πράγματα που χρειάζονταν, όπως ένα πιάτο φαΐ και ένα ποτήρι γάλα. Ένιωσα τόσο χάλια. Για την κυβέρνηση και την αστυνομία αυτό που κάναμε δε σήμαινε τίποτα, αλλά για εμάς ήταν πραγματικά γενναίο.

Συντρόφισσα 2: Τώρα πια συμφωνώ με τη συντρόφισσα που λέει ότι οι "από πάνω" νιώθουν να απειλούνται από μας. Είμαστε μια μικρή ομάδα και είμαστε άνεργοι, αλλά αυτό που κάνουμε, αυτό που χτίζουμε, αμφισβητεί τα πάντα. Τώρα, πραγματικά, δεν τους απειλούμε πολύ, αλλά ακόμα δε θέλουν να οργανωνόμαστε. Ξέρουν ότι, αν οργανωθούμε μαζί, θα αποκτήσουμε περισσότερη δύναμη.

Carlos G., Zanon (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Εδώ, σε αυτή τη μάχη, πάντα εμείς δεχόμαστε την επίθεση. Πάντα. Μας έστειλαν πέντε εντολές έξωσης και έγιναν κι άλλες τόσες προσπάθειες, αλλά καταφέραμε να ξεφορτωθούμε την κάθε μία, οργανώνοντας τη στήριξη της κοινότητας και του κινήματος. Κάθε φορά που πήγαν να μας κάνουν έξωση, υπήρχαν 270 άτομα μέσα στο εργοστάσιο και μέσα σε μισή ώρα, χίλια άτομα μαζεύτηκαν απέξω. Δεν υπάρχει τρόπος να γίνει έξωση στο εργοστάσιο. Το εργοστάσιο ανήκει σε όλους μας, όπως λέμε πάντα.

Είναι πραγματικά δύσκολο να αντισταθείς σε όλες αυτές τις εξώσεις, ειδικά όταν οι εντολές αυτές δεν έχουν συγκεκριμένη ημερομηνία. Ένα από τα πράγματα που οργανώσαμε ήταν ένα καραβάνι, το αποκαλέσαμε Εθνικό Καραβάνι για την Υποστήριξη του Εργοστάσιου. Φτιάξαμε διαφορετικά είδη φυλλαδίων που εξηγούσαν την κατάληψη [δείχνει ορισμένα φυλλάδια], όπως αυτό εδώ που δείχνει μια μεγάλη εκδήλωση που καλούσαμε, και αυτό εδώ που εξηγεί στην κοινότητα τι σημαίνει "(εργοστάσιο) υπό τον έλεγχο τον εργατών". Κι αυτό εδώ είναι για μια δράση που κάναμε στις 29 Ιουνίου μέσα στο εργοστάσιο, όπου διαφορετικά κοινωνικά κομμάτια από όλη τη χώρα ήρθαν για να μας δείξουν την υποστήριξή τους και να ενωθούν μαζί μας ενάντια στην έξωση. Πήγαμε παντού με αυτές τις μπροσούρες. Αυτή εδώ λέει, "Υπερασπιστείτε την Αυθεντική Δουλειά, όχι στην Έξωση της Zanon".

Έτσι οργανωθήκαμε. Επιπλέον, πριν την απειλή μιας πρόσφατης έξωσης, ανακοινώσαμε στη ραδιοφωνική μας εκπομπή ότι ο αγώνας μας ακτινοβολεί προς τα έξω και ζητήσαμε από όλους να έρθουν στο εργοστάσιο την Τρίτη. Από εκεί και πέρα, άλλοι τηλεφώνησαν σε τρίτους καλώντας τους όλους να έρθουν την Τρίτη στο εργοστάσιο κι έτσι δημιουργήθηκε ένα τεράστιο κίνημα. Το Indymedia μας έγραψε για να μας πει ότι

πέρα από τη συγκέντρωση εδώ στο Neuquem, υπήρξαν διαδικτυακές συγκεντρώσεις όπου συμμετείχαν πάνω από 7.000 άτομα, δείχνοντας την αλληλεγγύη τους στους εργάτες της Zanon. Χιλιάδες άνθρωποι επισκέφτηκαν την ιστοσελίδα για να δουν τι συμβαίνει εδώ με εμάς. Η αλληλεγγύη ήταν εντυπωσιακή. Πέρα από τα media, υπήρχαν άνθρωποι από όλον τον κόσμο που έρχονταν να μας επισκεφτούν και να δείξουν τη συμπαράστασή τους, από ανεξάρτητους δημοσιογράφους μέχρι όλων των ειδών τους ανθρώπους. Υπήρχαν άνθρωποι από το Μεξικό, τη Γερμανία, την Ελβετία, την Ισπανία, την Αγγλία, τη Σουηδία... Ήταν από τουλάχιστον 8 χώρες, όλοι για να υποστηρίξουν τον αγώνα μας και να τον δημοσιοποιήσουν στη χώρα τους.

Ο αρχηγός της αστυνομίας, εδώ στο Neuquen, χρησιμοποίησε όλα του τα μέσα κατασκοπίας εναντίον μας, συμπεριλαμβανομένης και της υποκλοπής των τηλεφωνικών μας επικοινωνιών. Εξαιτίας αυτού, είχαν μια καλή εικόνα του τι πρόκειται να κάνουμε και ήξεραν για την αλληλεγγύη που είχαμε μέσα κι έξω από το εργοστάσιο. Γι' αυτό αποφάσισαν να μην προχωρήσουν σε άλλη μια επιχείρηση έξωσης. Ήξεραν ότι δεν θα τα κατάφερναν λόγω της τεράστιας κοινωνικής υποστήριξης που είχαμε. Δεν έκαναν τον κόπο να φέρουν ούτε έναν ένστολο μπάτσο κοντά στο εργοστάσιο. Η αστυνομία που κλήθηκε να βοηθήσει την τοπική αστυνομία για την έξωση, ξαναγύρισε πίσω στο Buenos Aires.

Νιώσαμε όλοι μας ένα απίστευτο αίσθημα ευφορίας γιατί είχαμε νικήσει. Με διάφορους τρόπους, κάθε βήμα που κάνουμε μαζί κάνει χαρούμενο τον καθένα μας και την καθεμιά μας. Μας κάνει να χοροπηδάμε από τη χαρά μας, κυριολεκτικά, όλοι μαζί πηδούσαμε από τη χαρά μας. Όταν ο δικαστής είπε ότι δεν επρόκειτο να γίνει έξωση, χοροπηδούσαμε μαζί με τέτοια ευτυχία που μπορούσες να νιώσεις την ζωή και τη χαρά μας να πάλλονται, μπορούσες να το νιώσεις κι εσύ στο δικό σου σώμα. Όλα αυτά συνέβησαν την Τρίτη και την Τετάρτη όλοι δουλεύαμε ξανά, γιατί η ιδέα όλου αυτού είναι η δουλειά μας, κι εμείς πλέον δουλεύουμε. Και έτσι μέχρι σήμερα συνεχίζουμε να δουλεύουμε και να προχωράμε το εγχείρημα του εργατικού ελέγχου στη Zanon προς τα μπρος.

"Σήμερα συμπληρώνονται ακριβώς τρεις μήνες από τότε που στερηθήκαμε την ελευθερία μας", λέει η Elsa στις 31 Δεκεμβρίου 2004. Τη στιγμή της συνέντευξης η Elsa, η Selva και η Marcela είναι στη φυλακή επειδή συμμετείχαν σε μια συγκέντρωση. Αυτή η συνέντευξη έγινε μέσα στη φυλακή από το lavaca.org

Elsa: Είμαι ένα από τα άτομα που κρατούνται γιατί διαμαρτυρήθηκαν ενάντια στην δημοτική αρχή. Ζητούσαμε εργασία, πραγματική εργασία. Ήμασταν μπροστά από το δημοτικό κτήριο για οκτώ μέρες χωρίς κανενός είδους απόκριση από την τοπική ή την εθνική κυβέρνηση. Το μόνο πράγμα που μας έλεγαν ήταν ότι ο μόνος τρόπος για να βρούμε δουλειά ήταν να πάμε στην εταιρία και να την ζητήσουμε. Και έτσι κάναμε. Διακόσιοι πενήντα σύντροφοι πήγαμε στην Termap και περιμέναμε εκεί, ειρηνικά, και σε κανένα σημείο δεν ξεκινήσαμε κανενός είδους βία, δε σπάσαμε τίποτα και ούτε επιτεθήκαμε σε κάποιον.

Ήταν τότε που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε το στρατό, που η κυβέρνηση χρησιμοποίησε για να μας εξαναγκάσει να φύγουμε. Απέτρεψαν κόσμο από το να μας φέρνει φαγητό και ζεστά ρούχα ενόσω περιμέναμε. Έπειτα οι φρουροί ασφαλείας της Termap μας έβρεξαν με μάνικες νερού. Και οι 250 ήμασταν από πάνω μέχρι κάτω μούσκεμα. Μείναμε εκεί μέχρι την επόμενη μέρα, όταν άφησαν τις οικογένειές μας και τους φίλους μας να μας φέρουν φαγητό και στεγνά ρούχα. Οι οικογένειές μας και οι φίλοι μας ήταν αυτοί που υπέφεραν την περισσότερη καταστολή από το στρατό. Δεν ήμασταν εμείς οι 250 που διαμαρτυρόμασταν, αλλά όλοι αυτοί που ήρθαν για αλληλεγγύη. Τους χτύπησαν, τους κλοτσούσαν στο χώμα, και τους έκαναν φρικτά πράγματα. Πραγματικά, η καταστολή εναντίον τους ήταν πολύ πιο έντονη. Έμοιαζε σαν μια τελειωμένη μάχη.

Marcela: Μου δόθηκε ένα κομμάτι από τα επιδόματα της κυβέρνησης (που κερδήθηκαν από τα κινήματα), για επτά χρόνια, αλλά δεν το θέλω. Θέλω πραγματική δουλειά και δε θέλω αυτά τα "επιδόματα" να υπάρχουν πια. Έχω έξι παιδιά. Ένα από αυτά είναι εννέα ετών και είναι στο σχολείο εδώ και τέσσερα χρόνια, πράγμα που κοστίζει ακριβά. Κάθε μέρα, τα πάντα δείχνουν να ακριβαίνουν όλο και περισσότερο και συνεχίζουμε να στερούμαστε πράγματα που είναι σημαντικά για εμάς. Ζούμε μακριά από το κέντρο της πόλης, γεγονός που κάνει τα πράγματα πολύ δύσκολα. Βοηθάω, επίσης, πολύ την οικογένειά μου, αφού τα αδέρφια μου είναι επίσης άνεργα. Όλα αυτά τα πράγματα με οδήγησαν στο να οργανωθώ.

Selva: Βγήκα να διαμαρτυρηθώ γιατί δε μπορούσα να πληρώσω άλλο τις σπουδές του γιου μου. Βγήκα να διαμαρτυρηθώ, γιατί ο γιος μου δε μπορούσε να παίξει, αφού δε μπορώ να του αγοράσω παπούτσια. Βγήκα να διαμαρτυρηθώ, γιατί δεν έχω αρκετά λεφτά να βάλω ψωμί στο τραπέζι στο τέλος κάθε μήνα. Τέτοιες εποχές συνηθίζω να δίνω στο παιδί μου ένα ποτήρι τσάι χωρίς γάλα, αντί για φαγητό. Τα παιδιά μου έχουν μια αρρώστια στο δέρμα, οπότε καμιά φορά αναγκαζόμαστε να επιλέξουμε ανάμεσα στο φαγητό ή στο φάρμακό τους.

Στη φυλακή, υπάρχουν ένα σωρό κανόνες για τους επισκέπτες. Οι επισκέψεις δε σημαίνουν τίποτα για τους δεσμοφύλακες. Ακόμα και οι επισκέψεις των παιδιών. Τους ξεγυμνώνουν όλους πριν μπουν στη φυλακή. Βγάζουν τα ρούχα τους μπροστά σε άτομα τα οποία δεν είναι η μητέρα ή ο πατέρας τους. Είπα στο σύζυγό μου ότι, αν είναι να ξεγυμνώσουν τα παιδιά μας ώστε να μπορέσω να τα δω, τότε προτιμώ να μη με επισκεφτούν. Όλα αυτά τα χρόνια προσπαθήσαμε να κάνουμε το καλύτερο γι' αυτά, να τα φροντίσουμε σωματικά και ψυχικά, ειδικά τώρα που προσπαθούν να μας σπρώξουν στον γκρεμό. Η βελτίωση των συνθηκών επίσκεψης και των φυλακών ήταν ένα από τα αιτήματά μας στη απεργία πείνας που κάναμε.

Marcela: Από την αρχή, όταν μας συνέλαβαν, μας θεωρούσα πολιτικούς κρατούμενους. Δεν είμαστε ποινικοί, όπως υποστηρίζουν μερικοί, γιατί οι ποινικοί βρίσκονται στη φυλακή για πράγματα όπως κλοπές, για να βρουν φαγητό. Είμαστε πολιτικοί κρατούμενοι, γιατί βγήκαμε να διαμαρτυρηθούμε και να απαιτήσουμε πράγματα από την κυβέρνηση. Είμαστε πολιτικοί κρατούμενοι γιατί είμαστε ενάντια στο σύστημά τους. Βγήκαμε να διαμαρτυρηθούμε ενάντια σε αυτό το μοντέλο πολιτικής που δε δίνει δουλειά σε κανένα και το μόνο που σου δίνει είναι ένα μικρό επίδομα και μια τσάντα φαγητό.

Elsa: Είμαστε πολιτικοί κρατούμενοι γιατί υψώσαμε το ανάστημά μας για το ξεκάθαρο δικαίωμά μας να μην μας στοιβάζουν σε μικροσκοπικά δωμάτια δύο επί δύο και να μας λένε: "Εδώ, σωπάστε!". Σήμερα, στους πολιτικούς αυτής της χώρας δεν τους αρέσει το να τους ζητάς πράγματα. Δεν υπάρχει τρόπος αυτή η κυβέρνηση να μπορέσει να πει ότι προχωράμε μπροστά όταν υπάρχουν 250 οικογένειες που πεθαίνουν απ' την πείνα. Ας είμαστε ρεαλιστές. Δεν μπορούν να πουν ότι όλα βαίνουν καλώς όταν διαπραγματεύονται με τις πολυεθνικές, όταν αυτές μας παίρνουν ό, τι έχει απομείνει από τους φυσικούς μας πόρους.

Marcela: Είμαστε στη φυλακή από τύχη. Θα μπορούσε να είναι ο οποιοσδήποτε. Αν δεν περνούσαμε εμείς από 'κει, θα είχαν συλλάβει κάποιους άλλους συντρόφους. Δε θα ήμασταν εμείς. Έχουμε φτάσει στο σημείο που αν κάποιος άνθρωπος βγει έξω να απαιτήσει λίγο ψωμί, θεωρείται υποκινητής. Ξέρετε ότι υπάρχουν άτομα στη φυλακή για το ίδιο πράγμα που ήμαστε και εμείς, αλλά ούτε καν διαδήλωναν εκείνη τη μέρα; Κι όμως βρίσκονται στη φυλακή σήμερα.

γυναίκες

Daniela, Marta, και Ariel, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Ιστορικά οι γυναίκες έχουν καταπιεστεί από το σύστημα, όπως και από την κοινωνία γενικότερα. Σήμερα παρουσιάζεται μια αλλαγή στα κινήματα και οι γυναίκες είναι όλο και περισσότερο πρωταγωνιστές. Οι γυναίκες παίζουν έναν ηγετικό ρόλο στο κίνημα, το οποίο στην πραγματικότητα είχαν αναλάβει από την αρχή. Ήταν αυτές οι οποίες πυροδότησαν τις κινήσεις. Τα κινήματα γεννήθηκαν από τις γυναίκες. Ο σύζυγος έμενε σπίτι καταβεβλημένος και η γυναίκα έβγαινε έξω προκειμένου να βρει φαγητό για τα παιδιά. Σε όλη τους την ζωή οι άντρες είχαν το ρόλο εκείνου που μοχθούσε για το φαγητό κι όταν ξαφνικά έμεναν χωρίς δουλειά, ένιωθαν ταπεινωμένοι. Έτσι, οι γυναίκες βγήκαν έξω για να αγωνιστούν. Ανέδειξαν το κίνημα, τις κινήσεις και είναι οι πραγματικοί πρωταγωνιστές. Αργότερα ενέταξαν και τους άντρες τους. Για παράδειγμα, ήταν η μητέρα του Turu (του Ariel), που τον έφερε στο κίνημα. Αυτό είναι ένα παράδειγμα για το πώς μπορούν να εξελιχθούν τα πράγματα, όταν οι γυναίκες αναγνωριστούν στην οικογένεια, "παρασέρνουν" τους γιους και τους άντρες τους.

Πιστεύω ότι οι γυναίκες έχουν πολύ σημαντικό ρόλο εδώ, φυσικά το ίδιο και οι άντρες, αλλά ο ρόλος των γυναικών είναι κεντρικός. Υπάρχουν πολλά πράγματα που πρέπει να κάνουμε. Αυτό που διακυβεύεται δεν είναι μόνο η δική μας ζωή, αλλά η ζωή των παιδιών μας και ολόκληρης της οικογένειας, και αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Ariel: Ναι, είναι αλήθεια. Όταν ένας άντρας είναι άνεργος και βγαίνει έξω να βρει δουλειά, δουλειές του ποδαριού, αναζητά οτιδήποτε μπορεί να βρει και αν δε βρει κάτι, τελικά μετά από λίγο καιρό καταβάλλεται. Ακόμα κι όταν λέει ότι θα κάνει οποιαδήποτε δουλειά, όπως να κουρέψει το γκαζόν ή οποιαδήποτε χαμαλοδουλειά...

Οι γυναίκες ήταν οι πρώτες που βγήκαν έξω στο δρόμο και αγωνίστηκαν. Είναι οι γυναίκες που ξεκίνησαν το κίνημα. Ακόμα πρωτοστατούν. Για παράδειγμα, μερικές φορές στις συνελεύσεις αισθανόμαστε ότι δε μπορούμε να κάνουμε πολλά είτε είναι μια συννεφιασμένη μέρα είτε είναι λιγότεροι άνθρωποι στη συγκεκριμένη ομάδα εργασίας και μερικοί από εμάς νιώθουν ότι δε μπορούν να γίνουν πολλά πράγματα... Και είναι οι γυναίκες που είναι εκεί να μας θυμίζουν ότι πρέπει να δουλέψουμε. Πρέπει να το κάνουμε γιατί χρειαζόμαστε αυτό ή εκείνο... Και είναι εκείνες που έρχονται πάντα ανεξάρτητα από το αν βρέχει ή όχι. Έρχονται και μαγειρεύουν για τη λαϊκή κουζίνα ανεξαρτήτως καιρού,

επειδή είναι απαραίτητο. Οι γυναίκες υποφέρουν περισσότερο όταν τα παιδιά μας δεν έχουν τίποτα να φάνε. Στο τέλος της ημέρας, όταν τα παιδιά είναι πεινασμένα ζητούν από τη μαμά: "Μαμά, δώσε μου λίγο ψωμί. Μαμά, δώσε μου αυτό." Δεν το ζητούν από τον πατέρα. Ο πατέρας γυρίζει σπίτι, βλέπει λίγη τηλεόραση και πέφτει για ύπνο, αλλά οι γυναίκες βλέπουν την πείνα σε αυτή τη γειτονιά, σε κάθε γειτονιά και αυτό που συμβαίνει είναι απροκάλυπτο έτσι κι αλλιώς. Αγγίζει τις γυναίκες πρωτίστως.

Daniela: Αυτό που αυτές οι συλλογικότητες προσφέρουν στις γυναίκες είναι πολύ σημαντικό. Το σύστημα μας κάνει πειθήνιες και δε γνωρίζουμε τη δύναμή μας, ιδιαίτερα οι νεότερες γυναίκες. Μας μαθαίνουν ότι ο ρόλος μας είναι να είμαστε στο σπίτι, να φροντίζουμε την κουζίνα και τα παιδιά. Μας λένε ότι ο ρόλος μας είναι αυτός της νοικοκυράς χωρίς ικανότητα σκέψης, χωρίς επιλογές. Στις κινήσεις μας, σε αυτές τις συλλογικότητες, οι γυναίκες άρχισαν να λαμβάνουν άλλους ρόλους, άρχισαν να έχουν φωνή και να εκφράζουν όσα αισθάνονται. Πιστεύω ότι τα πράγματα αλλάζουν, αλλάζουν στο επίπεδο της καθημερινής ζωής. Μια γυναίκα που είναι συντρόφισσα από το MTD δεν είναι ίδια με μια γυναίκα που βρίσκεται εκτός της συλλογικότητας και οι διαφορές αυτές είναι ορατές ακόμα και σε τρίτους.

Έχω την αίσθηση ότι στην Αργεντινή υπήρχαν οργανώσεις, για παράδειγμα τη δεκαετία του '70, οι οποίες αποτελούνταν αποκλειστικά από άντρες και οι γυναίκες δε συμμετείχαν πάρα πολύ στον αγώνα. Ακολουθούσαν, αλλά δεν εμπλέκονταν επί της ουσίας. Δε συμμετείχαν. Και τώρα είναι κάτι πραγματικά πολύ ισχυρό, τόσο οι γυναίκες, όσο και οι άντρες του κινήματος είναι πιο ελεύθεροι στο να εκφράσουν το πως νιώθουν. Πιστεύω πως αυτό είναι κάτι εξαιρετικά καινούριο. Πηγαίνεις σε δράσεις τώρα και είναι γεμάτες από γυναίκες. Φυσικά, υπάρχουν και άντρες, αλλά η πλειοψηφία είναι γυναίκες, οι οποίες βγαίνουν έξω να αγωνιστούν και αντιμετωπίζονται με μεγάλο σεβασμό. Οι γυναίκες αισθανόμαστε επίσης καλά, επειδή βρισκόμαστε κάπου όπου μπορούμε να εκφραστούμε, όπου μπορούμε να πούμε τι νιώθουμε. Είναι τόσο υπέροχο να έχεις ένα τέτοιο χώρο.

Ariel: Παλιότερα, γυρνούσα σπίτι μου από τη δουλειά και τα έβρισκα όλα έτοιμα, το φαγητό μου, τα ρούχα μου καθαρά, έκανα ένα ντους κι όλα ήταν έτοιμα. Τώρα όταν πηγαίνω σπίτι δεν έχω τίποτα από αυτά (γέλια). Μερικές φορές πηγαίνω σπίτι και η συντρόφισσα μου λέει: "Ω, τι καλά που ήρθες. Πρέπει να φύγω". Η γυναίκα μου είναι σε ένα άλλο MTD, στη συνοικία Don Orione. Πηγαίνω εκεί συχνά για να υποστηρίξω τη δουλειά της κίνησης, αλλά εγώ μεγάλωσα στη γειτονιά Cerrito, στης οποίας την κίνηση συμμετέχω. Έχω ζήσει εδώ (Cerrito) για 26 χρόνια, ενώ στο Don Orione, όπου η γυναίκα μου δραστηριοποιείται, μόνο 5. Μερικές φορές φτάνω σπίτι και μου λέει: "Έφυγα τώρα. Πάω να δουλέψω στη λαϊκή κουζίνα". Ή μπορεί να θέλω να βγω έξω το πρωί, αλλά πρέπει να μείνω μέσα να φυλάξω τα παιδιά. Καμιά φορά όταν είμαι με τα παιδιά, ίσως δω ότι υπάρχουν ρούχα για πλύσιμο και μπορεί να αναλάβω να πλύνω μερικά, γιατί καταλαβαίνω ότι είναι σημαντικό γι' αυτήν να συμμετέχει στη λαϊκή κουζίνα. Μπορεί επίσης να πάω στο φούρνο του κινήματος να φτιάξω ντόνατς, γιατί αύριο θα γίνει μια δράση, όπου μπορούμε να πουλήσουμε ντόνατς και να βοηθήσουμε έτσι οικονομικά τη λαϊκή κουζίνα. Υπάρχει μια πληθώρα δραστηριοτήτων τις οποίες μοιραζόμαστε τώρα και τόσα πολλά πράγματα που κάνουμε από κοινού, κάτι που δε συνέβαινε ποτέ πριν. Για παράδειγμα τις Τρίτες είναι οι συνελεύσεις δικτύωσης των γειτονιών. Αν είναι η δική μου σειρά να πάρω τα παιδιά από το σχολείο, αλλά θέλω επίσης να συμμετέχω και στη συνέλευση, μπορεί να πάρει εκείνη τα παιδιά. Ή μια άλλη μέρα, ήμουν σε μία συνάντηση στο σχολείο των παιδιών, κάτι το οποίο δεν είχα ξανακάνει, καθώς ήταν η γυναίκα μου υπεύθυνη γι' αυτό μέχρι τώρα. Τώρα πηγαίνω στις σχολικές συναντήσεις γιατί η γυναίκα μου δουλεύει για τη λαϊκή κουζίνα. Κάνω τόσα πολλά πράγματα τώρα, που δεν έκανα πριν. Συνήθιζα να γυρίζω σπίτι και να ρωτώ: "Πώς πήγαν τα παιδιά σήμερα στο σχολείο;" γνωρίζοντας ότι αυτό ήταν δική της δουλειά. Τώρα είμαι κι εγώ κομμάτι αυτού και είμαι πολύ χαρούμενος. Επίσης, είναι κι εκείνη περισσότερο χαρούμενη, πράγμα που κάνει κι εμένα ακόμα πιο ευτυχισμένο.

Claudia, lavaca.org (Συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης), Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες, Mabel, Συνέλευση Palermo, Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Neka: Από τότε που ξεκίνησε το κίνημα, 8 χρόνια πριν, έχω συλλογιστεί πολύ πάνω στη θέση μου, ως γυναίκα, σε σχέση τόσο με τις συντρόφισσες, όσο και με τους συντρόφους μου. Αρχικά, το κίνημα αποτελούνταν στο 90% από γυναίκες, αλλά τώρα, παρ' όλο που ακόμα είμαστε πλειοψηφία, συμμετέχουν πολύ περισσότεροι άντρες. Έχουμε αρχίσει να επεξεργαζόμαστε συλλογικά περισσότερο το ρόλο της γυναίκας στο κίνημα και έχουμε παρατηρήσει ότι δεν υπάρχουν πάντα απελευθερωτικοί χώροι για γυναίκες, παρ' όλο που τώρα διαμορφώνουμε μια νέα και ριζικά διαφορετική υποκειμενικότητα. Αυτό είναι κάτι στο οποίο δίνουμε ιδιαίτερη σημασία τώρα, ώστε να μπορέσουμε να το αλλάξουμε.

Προερχόμαστε από μια εμπειρία υποταγής, όχι μόνο στο σπίτι με τους συντρόφους και τις οικογένειες μας, αλλά επίσης στη δουλειά, στη γειτονιά με την πελατειακή πολιτική και σε καταστάσεις σεξουαλικής κακοποίησης και ενδοοικογενειακής βίας. Καθώς οργανωνόμαστε στη γειτονιά, αναγνωρίζουμε όλο και περισσότερο τη ανάγκη να σκύψουμε πάνω σε όλα αυτά.

Σήμερα έχουμε αρχίσει να βρισκόμαστε σε ομάδες, όχι με όλο το MTD, αλλά εντός αυτού. Αναζητούμε το τι μπορεί να σημαίνει το γεγονός ότι συχνά παραμένουμε σε σχέσεις κυριαρχίας, ενώ παράλληλα έχουμε κάνει τόσες αλλαγές στις κοινωνικές μας σχέσεις κι έχουμε δημιουργήσει νέες υποκειμενικότητες. Δε μιλάω για σχέσεις με άντρες ή παιδιά ή για σεξουαλικές διαφορές, αλλά για μία πιο ισχυρή διερώτηση, μία πιο ζωτική και συνολική αναζήτηση πάνω σε όλα τα πεδία της ζωής μέσα από τη γυναικεία σκοπιά. Στο κίνημα, συζητάμε και προβληματιζόμαστε μαζί στη βάση της σιγουριάς και της εμπιστοσύνης. Αυτό είναι κλειδί για τον κοινωνικό μας επαναπροσδιορισμό κι έχει εξελιχθεί, όλα αυτά τα χρόνια από την κοινή μας πορεία στο κίνημα.

Σχετικά με θέματα όπως η έκτρωση, η σεξουαλική κακοποίηση και ο βιασμός, πιστεύω ότι σε αυτές τις γειτονιές, τουλάχιστον στο Solano, όπου μένουμε εμείς, αυτές οι εμπειρίες είναι βαθιά συνδεδεμένες με την ιδέα του θανάτου. Οι περισσότερες από εμάς ερχόμαστε από άλλες επαρχίες, όπου η πολιτισμική εμπειρία είναι πολύ παραδοσιακή. Ιδιαίτερα όσον αφορά στην πολιτική και στη θρησκεία, συχνά ιδέες, οι οποίες μερικές φορές είναι πολύ αναχρονιστικές, έχουν ριζώσει μέσα μας. Αυτές οι ιδέες συνδυάζονται με πάρα πολλά άλλα πράγματα, όπως η ενοχή και η έννοια της αμαρτίας, τα οποία επίσης σχετίζονται με την ιδέα του θανάτου. Μιλήσαμε για τη νομιμότητα της έκτρωσης στις γειτονιές μας, σε ένα εργαστήρι σχετικά με τις γυναίκες, στη συνάντηση του Αυτόνομου Γενάρη. Η ερώτηση έγινε στη βάση της ανάγκης να κατανοήσουμε πώς αυτές οι καταστάσεις βιώνονται και ποια είναι οι βαθύτερη σύνδεσή τους με τον τρόπο που αισθανόμαστε σωματικά και ψυχολογικά. Σε εμάς, δεν υπάρχει κάποιο κίνημα αποκλειστικά για την έκτρωση, αλλά ενδιαφερόμαστε για το τι είναι νόμιμο και τι ανθρώπινο. Συγκρουόμαστε με το κράτος, με ένα σύστημα κυριαρχικό το οποίο έχει την εξουσία να αποφασίζει εάν μπορείς, ή όχι, να κάνεις μια έκτρωση, με ένα σύστημα στο οποίο είσαι ένα όργανο, ένα εργαλείο, ένα εξάρτημα.

Υπάρχουν τόσα άλλα ζητήματα, πολλά σημαντικά ζητήματα, αλλά για εμάς όλη αυτή η συζήτηση είναι ένα βήμα, μία αλλαγή από το πώς ζούσαμε την ζωή μας πριν, κι έχουμε τη βεβαιότητα ότι μπορούμε να είμαστε ακόμα πιο διαφορετικές στο μέλλον.

Claudia: Αυτό που λέει η Neka είναι πολύ ενδιαφέρον και είναι αυτό που ακούω κι εγώ από διάφορες γειτονιές, ότι δηλαδή δεν ενδιαφέρονται για τη νομιμοποίηση. Σχετικά με την έκτρωση, είναι μόνο το φεμινιστικό κίνημα που θέλει να τη νομιμοποιήσει και δεν έχει

γίνει ούτε η παραμικρή πρόοδος προς αυτήν την κατεύθυνση σε νομικό επίπεδο.

Mabel: Όμως, συζητείται μεταξύ των γυναικείων κινημάτων, η ιδέα της αποποινικοποίησης και της νομιμοποίησης, και είναι πιο ουσιαστικό να μιλάς για ελεύθερη έκτρωση, παρά για αποποινικοποίηση και αποκλεισμό.

Claudia: Όταν ήμουν σε ένα εργαστήρι για την αποποινικοποίηση, μια γυναίκα είπε ότι ήθελε να αφήσει τον πόνο της πίσω, να τον ξεπεράσει. Για μένα αυτό ήταν πολύ βαθύ, γιατί δείχνει τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρινόμαστε στους θεσμούς και κατανοούμε πώς να διαχειριστούμε τον πόνο μέσα σε όλα αυτά, την ενοχή, τις αμφιβολίες, τι είναι και τι δεν είναι θάνατος. Βλέπω και τα δύο φύλα να εμπλέκονται σ' αυτήν τη διαδικασία.

Neka: Υπάρχουν πολλά απαραίτητα στοιχεία σ' αυτόν το μετασχηματισμό του οποίου είμαστε μέρος. Για παράδειγμα, στην κίνηση όταν συζητούμε για το ρόλο της γυναίκας. Εάν ρωτούσες "ποιος είναι ο ρόλος των γυναικών για τους συντρόφους και τις συντρόφισσες;" θα ήταν μια πραγματικά ενδιαφέρουσα συζήτηση, αν και επιφανειακή, γιατί οι ιδέες πρέπει να έρχονται αντιμέτωπες με την πρακτική. Τι συμβαίνει όταν αφήνουμε τη συνέλευση και βγαίνουμε στο δρόμο κι όλες οι γυναίκες φωνάζουν συνθήματα τα οποία εξευτελίζουν το γυναικείο σώμα και τη γυναικεία ανθρωπιά; Ή στον τρόπο με τον οποίο σχετιζόμαστε στην καθημερινή πρακτική με τους συντρόφους, ο οποίος (τρόπος) είναι συχνά άνισος, σεξουαλικά όσο και σε άλλους τομείς. Δεν αφορά μόνο την ανισότητα, αλλά και την υποτίμηση. Όταν προχωράμε στο δρόμο, μας κοιτάζουν γιατί έχουμε μεγάλο στήθος ή γιατί έχουμε μεγάλο πισινό, σαν να αναφέρονται πάντα σε αντικείμενα και όχι σε ανθρώπους. Κάθε μέρα είναι μια πρόκληση, και το να αρχίσουμε να ξεμαθαίνουμε τέτοιες συμπεριφορές και να αλλάξουμε τους εαυτούς μας είναι μια μακρόχρονη διαδικασία.

Claudia: Συμπληρωματικά σε όσα λέει η Neka, η αναλογία μεταξύ γυναικών και ανδρών στο κίνημα έχει μειωθεί αισθητά, κυρίως συγκριτικά με τις πρώτες πικετοφορίες, οι οποίες απαρτίζονταν από μία τεράστια πλειοψηφία νεαρών και μεγαλύτερων γυναικών, γυναικών που έβαζαν το σώμα τους στην πρώτη γραμμή. Παρόλο που αυτό το θέμα ήταν μετά βίας ισότιμο στην αρχή, συζητείται περισσότερο τώρα. Για παράδειγμα, στις αρχικές πικετοφορίες, όταν ήταν η ώρα των διαπραγματεύσεων, μερικές φορές οι γυναίκες έστελναν άντρες ως εκπροσώπους. Οι φωνές του κινήματος δεν ήταν γυναικείες. Ήταν και είναι πράγματι δύσκολο να ξεπεράσουμε αυτή την ανισότητα στο πώς αντιλαμβανόμαστε την εξουσία.

Neka: Προσπαθούμε να δημιουργήσουμε νέες σχέσεις στην πρακτική μας, και να το κάνουμε επί του πρακτέου. Αυτή η ιδέα προέκυψε από την ομάδα συζήτησης γυναικών, ότι δηλαδή θα πρέπει να θέσουμε τις σχέσεις μας και τους εαυτούς μας σε νέα βάση στην πράξη και όχι μόνο να το συζητάμε. Επίσης, συζητάμε κεντρικά θέματα, όπως οι εμπειρίες μας με τους συντρόφους μας. Πράγματι, μαθαίνουμε να δρούμε και να είμαστε μαζί με διαφορετικό τρόπο. Το κλειδί είναι να βρούμε πώς να ζούμε βάσει των αρχών μας κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες.

Όσον αφορά στην έκτρωση, είναι όπως τα λέει η Κλαούντια: δεν είναι τόσο το θέμα νομιμότητα ή παρανομία. Υπάρχουν πιο πιεστικά πράγματα για τα οποία ανησυχούμε, και η νομιμότητα, σε αυτό το σημείο, δεν είναι ένα από αυτά.

Mabel: Επίσης, υπάρχει και μια διαφορετική αντίληψη για τη μητρότητα.

Neka: Ναι, εντελώς. Σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει η επιλογή για το αν θα γίνεις μητέρα ή όχι.

Paula: Η προσωπική μου άποψη είναι ότι νομιμοποιώντας την έκτρωση δεν θα αλλάξει η κατάσταση. Μπορεί να αλλάξει κάποια πράγματα, αλλά όχι όλα. Αυτό κυρίως εξαιτίας της ισχυρής πολιτισμικής πίεσης που ασκείται στις γυναίκες. Το να κάνεις έκτρωση είναι ένα φοβερό πράγμα, ανεξάρτητα από το αν έχεις τα χρήματα να την κάνεις ή όχι. Είναι μία φριχτή εμπειρία από πολιτιστική πλευρά. Είναι επίσης απαίσιο, γιατί κάποιος άλλος έχει το σώμα σου στα χέρια του.

Mabel: Διαφωνώ.

Paula: Μιλάω για τον εαυτό μου, για την προσωπική μου εμπειρία, όχι για άλλες γυναίκες. Μου φαίνεται ότι ζούμε σε μία πολιτιστικά βίαιη ατμόσφαιρα και αυτό τροφοδοτεί μία σοβαρή αντιπαράθεση στην κοινωνία σχετικά με όποιο ζήτημα για την έκτρωση δεν είναι θρησκευτικής ή παραδοσιακής υφής. Ίσως η νομιμοποίηση να είναι ένα βήμα, αλλά με τον τρόπο που ζούμε τώρα, ακόμα κι αν δεν προερχόμαστε από θρησκόληπτες οικογένειες, καμία δεν είναι χαρούμενη κάνοντας μια έκτρωση. Έχει να κάνει με τους παλιομοδίτικους πολιτισμικούς κανόνες που υπάρχουν σε όλες τις τάξεις.

Mabel: Πιστεύω ότι αυτό που είναι σημαντικό δεν είναι η έκτρωση, αλλά η ποινικοποίησή της, το γεγονός ότι κάνεις κάτι παράνομο, το οποίο γεννά πολλά φαντάσματα. Πιστεύω, για παράδειγμα, ότι, αν μία σαραντάχρονη Σουηδέζα κάνει έκτρωση, δεν θα θεωρεί ότι στέρησε μια ζωή.

Paula: Μπορεί, αλλά μιλάμε για μια διαφορετική κουλτούρα.

Mabel: Αυτό όμως που θέλω να πω είναι ότι συγκρίνοντάς μας με κοινωνίες, όπου η έκτρωση είναι νόμιμη εδώ και δεκαετίες, όπου έχει αποποινικοποιηθεί και είναι ένα ακόμα δικαίωμα ανάμεσα στα υπόλοιπα, δε νομίζω ότι αποτελεί μια τραυματική κατάσταση.

Paula: Πολιτισμικά πάντως, η Σουηδική κοινωνία είναι μια εκκοσμικευμένη κοινωνία ήδη απ' τη γέννησή της. Η κουλτούρα της είναι πολύ διαφορετική από τη δική μας. Δεν είναι παραδοσιακή. Το να μην ποινικοποιείς την έκτρωση και να την επιτρέπεις σε δημόσια νοσοκομεία, δεν καθορίζεται από θεσμικά χαρακτηριστικά, αλλά από την ευρύτερη κουλτούρα συνολικά. Στην Αργεντινή, το να πας σε κάποιο τύπο και να του βάλεις χίλια πέσος στο τραπέζι για μια έκτρωση, εγείρει ένα σωρό φόβους, όχι μόνο ότι μπορεί να παρέμβει η αστυνομία κάθε λεπτό, αλλά φόβους όπως ότι δε θα μπορέσεις να κάνεις άλλα παιδιά ή ότι δεν ξέρεις αν αυτό που κάνεις είναι το σωστό. Είναι μια αίσθηση που αναβλύζει από πολιτισμική βία. Είναι ακόμα πολύ ισχυρό, παρόλο που εγώ δε θεωρώ ότι μ' αυτόν τον τρόπο παίρνω μια ζωή.

Neka: Δε νομίζω ότι είναι τραυματικό μόνο με την ηθική έννοια, ότι δηλαδή είναι απλώς ένα ζήτημα ενοχής επειδή η κοινωνία καταδικάζει την έκτρωση. Νομίζω ότι οποιαδήποτε εισβολή στο σώμα σου είναι μία πράξη βίας, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για μια επέμβαση στο πόδι ή στο αυτί σου. Εννοώ, ότι πολλοί άνθρωποι πεθαίνουν από τέτοιου είδους επεμβάσεις.

Paula: Είναι μια πραγματικότητα ότι πολλές γυναίκες πεθαίνουν. Εκτός από αυτό, δεν έχω καμία αμφιβολία ότι, αν έκανες μια έρευνα στο δρόμο και ρωτούσες, αν οι άνθρωποι πιστεύουν ότι η έκτρωση πρέπει να είναι νόμιμη ή όχι, θα ήταν ένα πολύ βαθύ πολιτισμικό ζήτημα, όχι μόνο ένα νομικό ερώτημα.

Mabel: Μου φαίνεται πώς είναι σημαντικό ότι έχει αρχίσει αυτή η αντιπαράθεση για την έκτρωση, μ' όποιον τρόπο κι αν έχει τεθεί το ζήτημα. Συμφωνώ με τις συντρόφισσες που μιλάνε για νομιμοποίηση σε διάφορες χώρους, αλλά νομίζω ότι θα πρέπει οι γυναίκες να μοιραστούν τις εμπειρίες που έχουν σε κλινικές της Λατινικής Αμερικής, ανεξάρτητα αν αυτές είναι εξουσιοδοτημένες ή όχι. Το να διαχειριστείς το τραύμα της έκτρωσης, ανοίγει μια άλλη πόρτα, η οποία είναι σημαντική. Ποιος άλλος δρόμος υπάρχει; Να δεχτείς μια εγκυμοσύνη ακόμα κι αν δεν τη θέλεις; Για εμένα είναι περισσότερο βίαιο να έχω ένα ανεπιθύμητο παιδί.

Claudia: Υπάρχουν πολλά νέα θέματα τα οποία ανακύπτουν στο κίνημα και πολλά σχετίζονται με τη συμμετοχή των γυναικών. Υπάρχουν πολλές γυναίκες που συμμετέχουν σε όλες τις κινήσεις, από τα κατειλημμένα εργοστάσια μέχρι τις συνελεύσεις γειτονιάς και το κίνημα των *piqueteros*. Ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τόσων γυναικών και του πρωταγωνιστικού ρόλου που έχουν στο κίνημα, πολλά νέα ζητήματα προκύπτουν. Υπάρχουν πολλές γυναίκες στα κατειλημμένα εργοστάσια, για παράδειγμα στην Aurora είναι πλειοψηφία, πραγματοποιώντας πικετοφορίες σε θερμοκρασίες υπό το μηδέν. Οι

γυναίκες είναι στην πρώτη γραμμή αντίστασης εναντίον του καπιταλισμού και μέσα από αυτή τη διαδικασία αγώνα οι ταυτότητες μας έχουν μετασχηματιστεί. Αυτό δεν έχει ακόμα συζητηθεί πολύ, αλλά είναι αλήθεια. Πολλές ιδέες είναι νέες και δεν είναι με τη μορφή "μίας" κατεύθυνσης, είναι όλα μια διαδικασία. Ένα πράγμα όμως το οποίο είναι ξεκάθαρο είναι ότι ο φεμινιστικός λόγος του παρελθόντος δε είναι πια λειτουργικός. Είναι παλιός και πρέπει να αναθεωρηθεί για να μιλήσει για τις παρούσες συνθήκες που βιώνουμε ως γυναίκες.

Neka: Βλέπω πολλές εκδοχές σε αυτό, ότι σε μερικές περιπτώσεις, σε κάποιες κινήσεις, είναι σχεδόν μια πιεστική κατάσταση, ένα είδος μόδας, το θέμα των ισχυρών γυναικών. Αυτό που είναι περισσότερο ενδιαφέρον είναι η δουλειά που κάνουμε σχετικά με καθημερινές πρακτικές και πώς προσπαθούμε να συνεργαζόμαστε με δημοκρατικό τρόπο. Μία πτυχή σε αυτό που βρίσκω ενδιαφέρουσα είναι ότι αρχίζουμε να βλέπουμε αλλαγές, για παράδειγμα, στα καθημερινά που κάνουμε στην κίνηση ως άντρες και γυναίκες και ως ζευγάρια. Μπορεί να είναι λίγες οι αλλαγές στη συμπεριφορά, αλλά είναι καλύτερα από το τίποτα. Για παράδειγμα με εμένα, δεν είναι ότι πριν ήμουν και τόσο πατριαρχική, αλλά υπέθετα ότι η γυναίκα σε μία σχέση θα πλύνει τα πιάτα ή θα μαγειρέψει και θα σερβίρει και θα πλύνει τα ρούχα. Όμως τώρα υπάρχουν αλλαγές σε αυτό και έχουμε περισσότερη συνείδηση αυτών των δυναμικών. Θεωρώ ότι κάνουμε βήματα μπροστά. Παλιότερα, αν ένα ζευγάρι ήταν στο κίνημα, ήταν η γυναίκα εκείνη που θα έμενε σπίτι με τα παιδιά, ενώ ο άντρας θα έβγαινε έξω στους δρόμους. Έχει πραγματοποιηθεί αλλαγή σε αυτό, τώρα είναι και οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες που φροντίζουν όλα τα παιδιά. Πιστεύω ότι αυτό είναι μια πραγματική μεταβολή. Συζητάμε πολύ πάνω σε όλα αυτά και αισθανόμαστε ότι συλλογικά ορίζουμε την ιστορία μας, μέσα από την αλληλεγγύη μεταξύ μας. Ένα άλλο πράγμα που έχει συζητηθεί πολύ είναι ότι αντιμετωπίζουμε τα παιδιά σαν παιδιά όλων μας, και λίγο έξω από τη λογική ότι ανήκουν σε κάποιον. Είναι όλα κοινή ευθύνη. Πριν φτάσουμε σε αυτά τα συμπεράσματα, εάν ένα μωρό ήταν ανήσυχο στις συνελεύσεις, κάποιος θα έλεγε, "μάζεψε το παιδί σου". Αλλά τώρα, όποιος είναι πιο κοντά και μπορεί, το βοηθάει.

Eluney, Etcetera (Κινηματική καλλιτεχνική κολλεκτίβα)

Δεν έχω καμία αμφιβολία ότι ζούμε σε μία ανδροκρατούμενη κοινωνία. Αυτό είναι κάτι πάνω στο οποίο πρέπει να δουλέψουμε ως γυναίκες, να μην αφήνουμε τους εαυτούς μας να κυριαρχούνται συνεχώς. Είναι προφανές ότι γίνονται σοβαρές προσπάθειες να κυριαρχήσουν πάνω μας, όπως επίσης να περιορίσουν την ελευθερία μας, περισσότερο από ότι στους άντρες. Είμαστε εμείς, οι γυναίκες, που πρέπει να απαντήσουμε σε αυτό και να το κάνουμε με τέτοιο τρόπο που ούτε να μας περιθωριοποιεί, ούτε να μας αποκλείει. Είναι τόσο πολλά τα πράγματα που πρέπει να αλλάξουν.

Οι άντρες συνήθως οργανώνουν, διατάζουν ή κινούν πράγματα με τρόπους σχετικούς με το φύλο τους. Μία από τις αλλαγές που έχει συμβεί στη διάρκεια των τελευταίων ετών είναι ότι οι γυναίκες έχουν εισαγάγει νέους τρόπους να δημιουργούν σχέσεις και να επικοινωνούν. Οι γυναίκες απλώς έχουν άλλους τρόπους να φτιάχνουν τις σχέσεις τους και να κάνουν πράγματα. Δεν ξέρω από που πηγάζει, εάν είναι γενετικό ζήτημα ή εάν είναι κοινωνικά καθορισμένο. Δεν ξέρω, αλλά υπάρχει. Είναι πολλοί άντρες που λένε, "δε θέλω να κάνω διάκριση εναντίον σου επειδή είσαι γυναίκα, οπότε θα συζητήσω με τον ίδιο τρόπο που θα έκανα με έναν άντρα". Αυτοί οι τρόποι είναι συχνά πολύ επιθετικοί, και περικλείουν ενός είδους βία, από την οποία οι γυναίκες προσπαθούν να ξεφύγουν. Μου φαίνεται ότι χρειάζεται ένα είδος μαχητικότητας προκειμένου αυτά τα θέματα να αναδειχθούν και να σκεφτούμε πάνω στο πώς θα τα αλλάξουμε. Δε ζητάμε να κατέβει το επίπεδο συζήτησης, αλλά να αλλάξουν ορισμένες πρακτικές. Πρόκειται για τη δημιουργία ενός διαφορετικού είδους σχέσεων και προώθησης της συζήτησης, κάτι που πηγάζει από άλλη αφετηρία. Αυτό είναι κάτι που οι γυναίκες πρέπει να μάθουν. Έχουμε χιλιάδες πράγματα να μάθουμε, από τρόπους οργάνωσης μέχρι ιδέες για τη συντροφικότητα και την αλληλεγγύη. Ο ρόλος της γυναίκας είναι κάτι που αναδείχτηκε πολύ ύστερα από τη λαϊκή εξέγερση και είναι κάτι που πρέπει να ακουστεί.

Η θέση της γυναίκας τυγχάνει περισσότερης αναγνώρισης και σεβασμού μετά την οικονομική κρίση και την εξέγερση. Προηγουμένως, στις γυναίκες δίνονταν οι πιο πληκτικές δουλειές ή παραγκωνίζονταν εντελώς. Την ώρα της οικονομικής κρίσης, με όλα τα δεινά που αισθανθήκαμε και ζήσαμε, ήταν οι γυναίκες που κράτησαν το σπιτικό, δεν εγκατέλειψαν τα παιδιά και άφησαν την υπόλοιπη ζωή τους για να στηρίξουν την οικογένεια. Οι γυναίκες θα στήριζαν τα παιδιά και την οικογένεια τους με οτιδήποτε, με το σώμα τους, το μυαλό τους και τα νύχια τους. Πιστεύω ότι γι' αυτό το λόγο, με τη γενικότερη έννοια, οι γυναίκες άρχισαν να εκτιμούνται περισσότερο σε πολλούς χώρους, από το MTD μέχρι τις συνελεύσεις γειτονιάς. Πράγματι, συνολικά φαίνεται να έχει συντελεστεί μια αλλαγή στο ζήτημα του φύλου. Ήξερα τρελές φεμινίστριες που ήταν δογματικές, ακραίες και οι απόψεις τους δε μου ταίριαζαν. Όμως τώρα, μιλάμε για έναν άλλο πιο ουσιαστικό συλλογισμό που είναι πολύ πιο ενδιαφέρον. Υπάρχει πολύ συζήτηση και δράση γύρω από το φύλο και τα δικαιώματα της γυναίκας, γιατί είναι ανάμεσα στα πιο συχνά παραβιαζόμενα δικαιώματα, και παρ' όλα αυτά είναι ένα από τα πιο βασικά και κύρια. Η φτώχεια, η ανισότητα, πολλά πράγματα συζητούνται, αλλά τα δικαιώματα των γυναικών είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικά και δεν είχαν συζητηθεί για πολύ καιρό. Τώρα αρχίζουμε να βλέπουμε ότι υπάρχει κάτι ιδιαίτερα σημαντικό στο να μην αισθάνεσαι ότι αξίζεις το σεβασμό. Ίσως τώρα που σκεφτόμαστε το θέμα του σεβασμού διαφορετικά, το γυναικείο ζήτημα να αναδειχθεί ξανά. Τώρα όλα αυτά συζητούνται πολύ. Προχτές ένας φίλος μου είπε ότι μας έχει γίνει εμμονή, αλλά σκέφτομαι ότι είναι περισσότερο το γεγονός ότι ήταν κάτι που τόσο καιρό το αφήναμε, ενώ τώρα είμαστε πολύ πιο συνειδητοποιημένες.

Elvira, Fenix Salud (Κατειλημμένη κλινική)

Για την παγκόσμια ημέρα της γυναίκας, αποφασίσαμε να κάνουμε μια συνάντηση γυναικών από το κίνημα των κατειλημμένων εργοστασίων. Οι προσκλήσεις πήγαν σε πολλές γυναίκες του κινήματος, οι περισσότερες από τις οποίες δεν είχαν συναντηθεί μέχρι τότε, εξαιτίας, ναι, εξαιτίας της πατριαρχίας. Μία συντρόφισσα και εγώ συζητούσαμε, γιατί υπήρχε πάντα η αντρική συμμετοχή σε όλα, κι εκείνη πρότεινε να γίνει ένα κάλεσμα μόνο για γυναίκες την παγκόσμια ημέρα της γυναίκας. Η συνάντηση ήταν το προηγούμενο Σάββατο και ήταν εντυπωσιακά. Ήρθαν ογδόντα άνθρωποι και αποφασίσαμε να οριστούν και νέες συναντήσεις, καθώς δεν υπήρχε χρόνος για να καλύψουμε όλα όσα θέλαμε. Ερχόμαστε όλες από τόσο διαφορετικά μέρη, όσον αφορά τις διαδικασίες και την εμπειρία στα εγχειρήματα και στις καταλήψεις μας. Για παράδειγμα, εδώ στην κλινική αρχίσαμε αυτή τη διαδικασία πολύ πρόσφατα, αλλά υπάρχουν άνθρωποι που δουλεύουν για χρόνια σε κοπερατίβες ή κατειλημμένους χώρους εργασίας. Είναι πράγματι καλό ότι όλες προερχόμαστε από διαφορετικές καταστάσεις, γιατί μπορούμε να μοιραστούμε τις διαφορετικές εμπειρίες μας και να μάθουμε η μια από την άλλη. Για παράδειγμα, κάποια που έχει πολυετή εμπειρία σε έναν κατειλημμένο χώρο εργασίας μπορεί να ακούσει κάποια που είναι νέα και μπορεί η καινούρια να της δώσει πολύ ενέργεια και έμπνευση και να θυμίσει στην πιο έμπειρη τη δική της αρχή στο κίνημα. Είναι πραγματικά όμορφα. Ήταν τόσο καλά που αποφασίσαμε να συναντιόμαστε μια φορά το μήνα.

Στο κίνημα των κατειλημμένων χώρων εργασίας συμμετέχουν πολλά εργοστάσια. Η πλειοψηφία τους βασικά είναι εργοστάσια και υπάρχει ακόμα μια πολύ πατριαρχική λογική. Νομίζω ότι ήρθε η ώρα για να γίνει μια μικρή αρχή, να ξεκινήσουμε να συναντιόμαστε

με ανθρώπους από άλλους χώρους όπου συμβαίνουν παρόμοια πράγματα με μας. Και να χρησιμοποιήσουμε αυτό ως μια ευκαιρία για να μάθουμε ο ένας από τον άλλο αλλά και να υποστηρίξουμε ο ένας τον άλλο, κυρίως σε καταστάσεις στις οποίες οι σύντροφοι και συντρόφισσες αντιμετωπίζουν προβλήματα. Είναι μια διαδικασία μοιράσματος μέσα από τις εμπειρίες μας και σε δεύτερη φάση εύρεσης τρόπων για να αλλάξει η κατάσταση. Πιστεύω ότι αυτό μπορεί πραγματικά να μας ανταμείψει.

Gisela, Elipsis-Video (Ανεξάρτητη ομάδα ντοκιμαντέρ)

Οι γυναίκες αγωνίζονται παντού, όπως μπορούν. Υπάρχουν κατειλημμένα εργοστάσια που είναι γυναικεία εργοστάσια. Γυναίκες και άντρες συμμετέχουν στον αγώνα με τον ίδιο τρόπο και καταλαμβάνουν ίσο χώρο. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει κάποιου είδους διαφορά τώρα. Ίσως μια γυναίκα να έχει περισσότερα καθήκοντα στην οικογένεια της, αλλά συμμετέχει στον αγώνα και μέσα από την οικογένειά.

Αυτό είναι κάτι σημαντικό [το μωρό που έχει στα πόδια της χτυπάει το τραπέζι]. Είναι πολύ συνηθισμένο τώρα να βλέπεις παιδιά στις πορείες, στις διαδηλώσεις και στα κλεισίματα δρόμων. Θα βρεις πολλά παιδιά σε κάθε διαδήλωση, κάτι που δε γινόταν πριν. Τώρα όλη η οικογένεια διαδηλώνει μαζί και είναι πραγματικά ένας πολύ ωραίος τρόπος συμμετοχής.

Paola, Barrios de Pie και La Toma (Ομάδα άνεργων και κατειλημμένο κτίριο)

Για μένα είναι πολύ διαφορετικό να είσαι γυναίκα από το να είσαι άντρας και να συμμετέχεις σε μία κίνηση ανέργων ή σε μια συνέλευση. Εν μέρει, αυτό συμβαίνει γιατί οι γυναίκες έχουν περισσότερες ευθύνες από τους συντρόφους, κοινωνικά καθήκοντα, κοινωνικές προσδοκίες, επομένως μια γυναίκα δε μπορεί να είναι έξω όλη τη μέρα. Εάν είναι, ο κόσμος υποθέτει ότι δε φροντίζει το σπίτι και την οικογένειά της. Εγώ δεν έχω παιδιά και νομίζω ότι οι συντρόφισσες που έχουν, κουβαλούν ένα επιπλέον βάρος εξαιτίας της πίεσης από την οικογένεια. Η οικογένειά μου δε συμμετέχει στο κίνημα, άρα το σπίτι μου είναι "φυσιολογικό". Η μητέρα μου φαντάσου με ρωτάει γιατί δεν μπορώ να είμαι φυσιολογική, γιατί πρέπει να βγαίνω έξω στους δρόμους κάθε μέρα, γιατί δε μπορώ να είμαι όπως τα άλλα κορίτσια της ηλικίας μου, γιατί δεν παντρεύομαι να κάνω παιδιά. Γίνεται πολύπλοκο. Τα πράγματα είναι πιο πολύπλοκα για μια γυναίκα από ότι για έναν άντρα, εξαιτίας του βαθιά ριζωμένου φαλλοκρατισμού στην κοινωνία. Αυτό είναι κάτι που είναι παρόν κάθε μέρα, ακόμα και με τους συντρόφους, γιατί η πατριαρχία είναι ασυνείδητη. Μερικές φορές ερχόμαστε σε σύγκρουση γι' αυτό στο κίνημα. Γιατί θεωρείται αυτονόητο ότι οι γυναίκες πρέπει να πλύνουν τις κατσαρόλες και οι άντρες πιάνουν το φτυάρι και βγαίνουν στον κήπο; Είναι οι γυναίκες πιο αδύναμες; Όχι, είναι έτσι, γιατί έτσι είναι. Ένας άντρας δε μπορεί να πλύνει ένα πιάτο, αλλά μπορεί να πιάνει το φτυάρι. Είναι υποτιμητικό για τους άντρες να πλύνουν τα πιάτα. Η ντροπή και η πατριαρχία είναι τεράστια. Υπάρχει μια διαρκής διαμάχη γι' αυτό και πιστεύω ότι θα αλλάξει με την πρακτική. Μέσα από το διάλογο και τη διαφωνία, θα αλλάξει. Αυτοί που δε συμμετέχουν στο κίνημα, το θεωρούν κάτι τρελό. Πιστεύουν ότι η θέση της γυναίκας είναι στο σπίτι, να είναι ήσυχη με τα παιδιά, κάτι το οποίο φυσικά δεν είναι το ίδιο για έναν άντρα. Μιλάμε για αιώνες κυριαρχίας, για φαλλοκρατικές ιδέες που πρέπει να ξεφορτωθούμε. Πρέπει να ερχόμαστε σε ρήξη με την πατριαρχία κάθε μέρα. Για παράδειγμα, στα μπλοκαρίσματα δρόμων έχουμε περιφρούρηση. Οι σύντροφοι που είναι μπροστά, ανεξάρτητα από το αν κρατούν καδρόνια ή όχι, είναι μπροστά ως άμυνα, στην περίπτωση που η αστυνομία μας την πέσει ή συμβεί κάτι άλλο. Κάποιες φορές υπάρχουν σύντροφοι που λένε ότι οι γυναίκες δε χρειάζεται να είναι στην περιφρούρηση και αυτό γίνεται θέμα για καβγά επειδή πάντα ρωτάω "γιατί όχι;". Η αστυνομία θα χτυπήσει και εμένα. Θα πονέσω περισσότερο γιατί εσύ έχεις μεγαλύτερους μύες; Όλα είναι μια διαδικασία μάθησης. Είναι διαρκώς ένα σχολείο. Μερικοί μπορεί να πουν ότι δε μπορώ να είμαι στην περιφρούρηση, αλλά θα είμαι, είτε τους αρέσει είτε όχι. Είναι δύσκολο, αλλά πρέπει να μάχεσαι κάθε μέρα.

Μέσα στο κίνημα, συζητάμε το γυναικείο ζήτημα ξεχωριστά, πράγμα το οποίο μπορεί επίσης να γίνει προβληματικό. Για να σου δώσω ένα παράδειγμα, στις γειτονιές οι πλειοψηφία όσων ασχολούνται με τις λαϊκές κουζίνες είναι γυναίκες. Στην πραγματικότητα, οι περισσότερες λαϊκές κουζίνες ξεκίνησαν από μερικές γυναίκες που έκαναν τα πάντα. Τελικά έφεραν και τους άντρες τους, αφού οι άντρες ήταν όλη μέρα στο σπίτι, χωρίς να κάνουν τίποτα. Ξέρετε τι έγινε τελικά; Μόλις οι άντρες έδειξαν το παραμικρό ενδιαφέρον για το τι συνέβαινε στη λαϊκή κουζίνα, οι γυναίκες αμέσως το βούλωσαν και άφησαν τους άντρες να αναλάβουν. Επομένως, έχουμε πολλή δουλειά να κάνουμε για να ξεφύγουμε από όλο αυτό. Κυρίως να ξεφύγει απ' αυτήν την νοοτροπία η κάθε συντρόφισσα. Εάν ο σύζυγος έρθει να εργαστεί στη λαϊκή κουζίνα και συνεργαστεί, είναι ισότιμοι και η γυναίκα πρέπει να μιλήσει και να πει τη γνώμη της, ακόμα κι αν είναι αντίθετη από του άντρα της. Δουλεύουμε πολύ πάνω σε αυτό. Είναι ένα τεράστιο κοινωνικό ζήτημα. Σε κάποιες συνελεύσεις, υπάρχουν πολλές περισσότερες γυναίκες, αλλά είναι πάντα οι άντρες που μιλούν περισσότερο. Χρειάζεται πολλή δουλειά για να το αντιμετωπίσεις. Ο σεξισμός είναι τόσο βαθιά ριζωμένος. Υπάρχουν σύντροφοι, που έχουν αγωνιστεί δίπλα σου στο δρόμο για χρόνια, αλλά κάποια στιγμή μπορούν να σου πουν να πας να πλύνεις πιάτα. Είναι χαρακτηριστικό. Έχει γίνει ανέκδοτο. Και πρέπει να το πολεμάμε πραγματικά κάθε μέρα.

Όταν πρωτοκάναμε κατάληψη σ' αυτό το κτίριο, τη La Toma, υπήρχε μια ομάδα νέων από δεκαοχτώ μέχρι τριάντα ετών που έκαναν νυχτερινή περιφρούρηση και ίσως δεκαπέντε με είκοσι από εμάς έμεναν κατά τη διάρκεια της ημέρας. Τη νύχτα, ήταν πάντα περισσότεροι άντρες από γυναίκες και με τον καιρό έγινε κατά κάποιο τρόπο μια μυστική συνάντηση για τους άντρες, ώστε να μιλούν για γυναίκες. Έγινε μεγάλη προσπάθεια για να σταματήσει αυτό. Οι γυναίκες που μείναμε, πραγματικά σπάσαμε τα αρχίδια των αντρών που μιλούσαν για τις γυναίκες με τέτοιο τρόπο. Το έκαναν για τουλάχιστον τρεις εβδομάδες, μέχρι που μια μέρα λέμε αρκετά και το σταματήσαμε. Ένα άλλο παρόμοιο περιστατικό είναι ότι οι άντρες που έμεναν θα έπαιζαν μπάλα κάθε νύχτα, χωρίς να μας προσκαλούν γιατί και καλά είναι "αντρικό παιχνίδι". Τώρα, μέσα από μια τέτοια διαδικασία, λέμε, εντάξει, ας παίξουμε κάτι που να μπορούμε όλοι να συμμετέχουμε. Ήταν φυσικό να έχουμε διακριτές ομάδες διασκέδασης για άντρες και γυναίκες, αλλά το έχουμε αλλάξει. Δεν ξέρω εάν έγινε όντως μέσα από μάθηση και συνεργασία ή επειδή τους είπαμε "να σταματήσουν να σπάνε αρχίδια", αλλά όπως και να έχει, δε συμβαίνει πια.

Στη La Toma, οι περισσότεροι σύντροφοι έχουν αγωνιστικό παρελθόν ή προέρχονται από συνελεύσεις που θεωρούνται ότι δεν είναι σεξιστικές. Ακόμα κι αυτοί όμως, συνήθιζαν να μαζεύονται σε μικρές ομάδες αντρών, μακριά από εμάς, τις πέντε-έξι γυναίκες. Τώρα δεν το κάνουν πια. Τώρα μαζευόμαστε όλοι και όλες μαζί και μιλάμε για τα πάντα.

Ομάδα συντροφισσών, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Υπάρχουν πολλές γυναίκες στην κίνηση που δεν είναι πια παντρεμένες ή είναι σε διάσταση. Πολλές από εμάς θεωρούμε ότι εδώ, στην κίνηση, ανακαλύπτουμε τους καλύτερους και πιο ουσιαστικούς τρόπους για να συμβάλλουμε στις οικογένειες μας.

Συντρόφισσα 2: Όλες δουλεύουμε στην κίνηση, αλλά δε μοιάζει καθόλου με τη δουλειά που κάναμε για το δήμο. Εδώ έχουμε νηπιαγωγείο και λαϊκή κουζίνα, γάλα και πρωινό για τα παιδιά κι ένα ανεξάρτητο αυτοοργανωμένο σύστημα υγείας που μπορεί να το χρησιμοποιήσει ο οποιοσδήποτε. Όλα αυτά είναι τεράστια βοήθεια για κάθε μια από εμάς. Εάν ένα παιδί έχει πυρετό και το φάρμακο είναι πολύ ακριβό, βρίσκουμε δημιουργικούς

τρόπους για να το καλύψουμε. Αυτά είναι οφέλη που απλά δε βρίσκεις πουθενά έξω από το κίνημα. Είμαι πραγματικά χαρούμενη που είμαι μέρος του. Με βοηθάει να καλύψω τις ανάγκες μου με τόσους πολλούς τρόπους.

Αισθανόμαστε ότι οι σύντροφοι είμαστε πραγματικά ίσοι, όχι μόνο λόγω συνθηκών, επειδή για παράδειγμα όλοι παίρνουμε επίδομα ανεργίας. Είναι διαφορετικά εδώ. Έχουμε μάθει πώς να αγωνιζόμαστε, κι έχουμε μάθει μαζί ότι η "πολιτική" είναι πάντα η ίδια, αλλά αυτό που κάνουμε εδώ είναι κάτι διαφορετικό. Μπορούμε να σκεφτούμε, να εκφράσουμε το πώς νιώθουμε, να διατυπώσουμε τις ανάγκες μας ως ολοκληρωμένα ανθρώπινα όντα. Είμαστε διαφορετικές πια.

Συντρόφισσα 3: Μέσα στην κίνηση, συλλογικά αποφασίζουμε πώς θα δουλέψουμε και τι θα κάνουμε. Επειδή είναι κάτι που το κάνουμε όλοι και όλες μαζί και είναι δικό μας, είναι μια δουλειά που αποκτά αξιοπρέπεια.

Συντρόφισσα 4: Έτσι νιώθω κι εγώ. Έχω ένα μωρό, το Maximo, που είναι μόνο ενός έτους. Εάν δούλευα για το δήμο θα έπρεπε να καθαρίζω τους δρόμους από τα μεσάνυχτα μέχρι τις 4.00 το πρωί. Τότε ποιος θα φρόντιζε το Maximo; Θα ήταν ασφαλής; Κι αν τον έπαιρνα μαζί μου, μπορούσε κάτι να του συμβεί. Μέσα στη νύχτα συμβαίνουν διάφορα ή θα μπορούσε να αρρωστήσει. Τώρα ξέρω, ότι αν φέρω το γιο μου εδώ, [κάνοντας ένα νεύμα και δείχνοντας το χώρο του MTD], υπάρχει ένας παιδικός σταθμός και γυναίκες για να τον φροντίσουν, οπότε μπορώ να πάω στη δουλειά.

Συντρόφισσα 1: Δούλευα στο δρόμο πουλώντας διάφορα πράγματα και έπρεπε να έχω το γιο μου μαζί μου όταν το έκανα, ανεξάρτητα από τον καιρό, κάθε μέρα. Το μόνο θετικό ήταν ότι τον είχα δίπλα μου. Τώρα τον φροντίζουν στο MTD. Φυσικά, υπάρχει πάντα το ρίσκο το πρόσωπο που θα τον φροντίσει να μην είναι άξιο εμπιστοσύνης, αλλά ζύγισα τα πράγματα και με αυτόν τον τρόπο είναι καλύτερα τα πράματα. Σε κανένα δε ζητάνε να φέρει το παιδί του εδώ. Εάν ο γιος μου έρθει εδώ, ξέρω ότι το πρωί και το απόγευμα θα έχει το κολατσιό του και το μεσημέρι, αν είναι εδώ, θα φάει μεσημεριανό. Νιώθω περισσότερο ως μητέρα. Εντάξει, για να νιώθω πραγματικά ως μητέρα, θα έπρεπε να είμαι με το γιο μου. Ξέρεις πως είναι... Θέλεις να τον δεις να μεγαλώνει. Ήταν ένας καιρός που φοβόμουν ότι δε θα έβλεπα το γιο μου να μαθαίνει να περπατάει ή ότι δεν θα είναι ικανός να το κάνει. Αυτά μπορεί να φαίνονται πολύ μικρά, αλλά για μια μητέρα το να δει το γιο της να περπατάει είναι τεράστιο θέμα. Υπάρχουν πράγματα που δε θα ήθελα να χάσω. Όχι μόνο το περπάτημα, αλλά όλα τα μικρά πράγματα που κάνουν μεγαλώνοντας. Αλλά για να μεγαλώσουν, θα πρέπει να φάνε, αυτό είναι βασικό για εμάς, το ότι τα παιδιά μας τρώνε και τρώνε καλά.

Myra, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Το θέμα της πατριαρχίας είναι βαθιά εδραιωμένο στα πάντα και γι' αυτό είναι δύσκολο να το διαχειριστείς. Δε μιλάμε γι' αυτό. Το βλέπω, το βλέπεις, αλλά αυτό δε σημαίνει ότι πρόκειται να αλλάξει. Δεν το συζητούσαμε πότε προηγουμένως, αλλά τώρα έχουμε μπει σε μια φάση, όπου μιλάμε για πολλά θέματα, που μέχρι τώρα τα θεωρούσαμε ταμπού. Νομίζω ότι ένα από τα πράγματα που συμβαίνει είναι ότι θέτουμε προτεραιότητες και η πατριαρχία είναι χαμηλά στην ιεράρχηση που κάνουμε ακόμα. Υπάρχει ακόμα έντονος σεξισμός σε κοινωνικό επίπεδο, παρόλο που είναι σχεδόν απών από τη συνέλευση γειτονιάς στην οποία συμμετέχω εγώ.

Η πατριαρχία έχει να κάνει με την ανατροφή. Υπάρχει μια ιεραρχία όσον αφορά τις προκαταλήψεις και η πατριαρχία είναι κοντά στη βάση. Οι άνθρωποι είναι εντελώς προκατειλημμένοι απέναντι στην ομοφυλοφιλία και στη αλλαγή φύλου. Είναι φοβερό. Είναι ντροπή. Μου φαίνεται ότι αυτά είναι θέματα στα οποία είμαστε πολύ πίσω. Για παράδειγμα, δεν έχω δει ποτέ μία τραβεστί να συμμετέχει στη συνέλευση της γειτονιάς

μου. Νομίζω ότι ίσως δεν έχουμε δημιουργήσει τον ανάλογο χώρο. Όχι, δεν ξέρω αν είναι αυτό, αλλά δε συμμετέχουν στη συνέλευσή μας. Ποτέ. Υπάρχουν κάποιοι κοινωνικοί τομείς, οι οποίοι είναι πολύ περιθωριοποιημένοι, όχι μόνο οι φτωχοί, αλλά και οι τραβεστί, οι ιερόδουλες. Ο καπιταλισμός προσπαθεί να μας εξαναγκάσει να δεχτούμε την περιθωριοποίηση τη δική μας και των άλλων.

Τι μπορούμε να κάνουμε για να το αντιστρέψουμε; Φυσικά, άλλα οικονομικά μοντέλα μπορούν να δημιουργηθούν. Δε μιλώ για απόλυτο κομμουνισμό. Μιλάω για άλλες μορφές. Οι άντρες, οι γυναίκες, η ανθρωπότητα γενικά, έχουμε την ικανότητα να δημιουργούμε. Γιατί να μη δημιουργήσουμε ένα νέο μοντέλο, έναν άλλο τρόπο;

πρωταγωνιστικότητα

Paula, φεμινίστρια σε ΛΟΑΤ συλλογικότητες

Το σημαντικότερο κομμάτι, όσον αφορά τις συνελεύσεις, είναι ότι επέτρεψαν στον κόσμο να "κάνει" πολιτική με διαφορετικό, ακομμάτιστο τρόπο. Αυτή η νέα σχέση επέτρεψε πολύ βαθιές αλλαγές στην υποκειμενικότητα των ανθρώπων.

Ο τρόπος που τώρα ο κόσμος συνευρίσκεται στις γειτονιές του, ο τρόπος που συζητά τα ζητήματα, ο τρόπος που ακούει ο ένας τον άλλο και προσμετρά την γνώμη του καθένα και της καθεμιάς εξ ίσου, είναι πολύ σημαντικός. Μέσα στα πολιτικά κόμματα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Στα πολιτικά κόμματα οι απόψεις κάποιων είναι βαρύνουσες και κάποιων όχι. Πιστεύω ότι αυτό που οικοδομούμε είναι ένας νέος τρόπος να "κάνουμε πολιτική", τρόπος που αποπνέει θετικότητα.

Αν οι συνελεύσεις εξαφανίζονταν, δεν θα ήταν και τόσο τρομερό. Ακούγεται παράξενο αλλά το λέω γιατί υπάρχει κάτι που συμβαίνει ακριβώς αυτή την στιγμή στον κόσμο, μια πραγματική αλλαγή και αυτό είναι σημαντικό για να χτίσεις οποιουδήποτε είδους μέλλον, δεν έχει σημασία τι μέλλον ακριβώς θα είναι αυτό. Νομίζω ότι το πιο σημαντικό πράγμα, με κάθε σεβασμό στις συνελεύσεις γειτονιάς, είναι το γεγονός ότι έχει υπάρξει μια βαθιά μεταστροφή στην υποκειμενικότητα των ανθρώπων. Άνθρωποι που πίστεψαν ότι δεν θα έκαναν ποτέ τίποτε ξανά και όλα ξαφνικά έγιναν. Αυτό είναι ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτο εξετάζοντας την κοινωνία μας, που μας διδάσκει ότι τίποτα δεν αξίζει στις συλλογικές υποθέσεις και ότι το μόνο πράγμα που έχει μια αξία είναι ο ατομικισμός. Απλώς και μόνο το γεγονός ότι ο κόσμος ξεκινά να συνειδητοποιεί ότι μπορεί να κάνει πράγματα συλλογικά είναι καίριο. Πιστεύουν ότι, αν μπορούν να μαζευτούν δέκα, είκοσι, τριάντα μαζί θα μπορέσουν να κάνουν κάτι, μπορούν να αλλάξουν κάτι, ακόμα κι αν είναι κάτι μικρό. Εδώ έγκειται η σημαντικότητα. Αυτή η αλλαγή είναι εξαιρετικά βαθιά υποκειμενική αλλαγή, καθώς οι άνθρωποι αμφισβητούν τον ατομικισμό που τόσο μας έχει περιορίσει απ' τα τέλη του προηγούμενου αιώνα. Παρ' όλο που οι συνελεύσεις γειτονιάς δεν ενσαρκώνουν ακόμα όλα όσα θα επιθυμούσαμε, πιστεύω ότι μεγάλο μέρος αυτής της αλλαγές οφείλεται σ' αυτές.

Daniela και Marta, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, αυτό που έχει αλλάξει είναι οι ανθρώπινες σχέσεις. Και με τον εαυτό μας και με τους άλλους. Για παράδειγμα, όταν συνάντησα τη Marta ήταν πολύ κλειστός άνθρωπος, όπως κι 'γώ. Είμαι αρκετά ντροπαλή και είναι πάντα δύσκολο για μένα να σχετίζομαι με άλλους ανθρώπους. Το MTD άνοιξε πόρτες για μένα και για αρκετούς άλλους, άλλες δυνατότητες και τρόπους να κάνεις σχέσεις. Μεγαλύτεροι άνθρωποι στο κίνημα συναναστρέφονται με διαφορετικό τρόπο τώρα με τους νεώτερους. Κι εμείς επίσης συναναστρεφόμαστε περισσότερο με μεγαλύτερους ανθρώπους, με έναν πραγματικά καινούριο τρόπο. Αυτός ο νέος τρόπος να συναναστρέφεσαι και να δημιουργείς νέες σχέσεις φαίνεται να είναι βασισμένος σε ανθρώπινες αξίες, σε ανθρώπινες αξίες που έχουνε επανοικειοποιηθεί. Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα γνωρίσεις ενδιαφέροντες ανθρώπους και αυτοί θα γίνουν φίλοι σου. Είμαστε τώρα ισότιμοι ο ένας με τον άλλο στο δρόμο, τη γειτονιά, οπουδήποτε.

Marta: Σήμερα, αν περάσετε μια βόλτα σε ένα άλλο κομμάτι της πόλης όπου οι άλλοι άνθρωποι δεν σε ξέρουν ή αν μπεις σε ένα ασανσέρ με κόσμο, σχεδόν ποτέ δεν θα σε χαιρετήσουν. Ή θα σε έσπρωχναν στο λεωφορείο χωρίς να πουν τίποτα. Αντίθετα, εδώ στη συλλογική κουζίνα ή στη συνέλευση, οι ηλικιωμένες γυναίκες, οι «κυρίες», έρχονται και σου μιλούν αντιμετωπίζοντάς σε ισότιμα. Σου κάνουν ερωτήσεις και θέλουν να συζητήσουν μαζί σου. Μια πολύ όμορφη εμπιστοσύνη έχει δημιουργηθεί εδώ. Οι άνθρωποι νιώθουν άνετα μεταξύ τους. Θα σου πουν για τα προβλήματά τους, για το τι συμβαίνει στο σπίτι και με τα παιδιά τους. Καθόμαστε στο τραπέζι μαζί, στην κίνηση και στη γειτονιά, και κάνουμε όμορφες συζητήσεις. Συναντάς και αγκαλιάζεις μια μεγαλύτερη γυναίκα και τη ρωτάς "πώς πάει συντρόφισσα;". Κι αυτή σου δίνει μια ζεστή αγκαλιά. Σε άλλα μέρη δεν θα δεις τέτοια πράγματα. Μερικές φορές κάθομαι και τρώω και ανησυχώ ότι μια συντρόφισσα δεν έχει καρέκλα να καθίσει και αυτή. Αλλά αυτή μου λέει "και εσύ πρέπει να καθίσεις και να φας επίσης". Μιλάμε για μια γυναίκα 70 χρονών που ανησυχεί μην τυχόν και φάω εγώ όρθια! Σηκώνεται και λέει: "Εδώ είναι το πιάτο σου. Άσε με μόνο να σε σερβίρω". Θέλει να με σερβίρει όχι επειδή είναι υποχρεωτικό, αλλά επειδή είναι φίλη μου.

Martin K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Το να συμμετέχω στη συνέλευση γειτονιάς άλλαξε την ιδέα που είχα για το τι σημαίνει να σκέφτεσαι. Η κουλτούρα μας, βασισμένη καθώς είναι στον ατομικισμό, μας έκανε να πιστεύουμε ότι ένα άτομο συλλαμβάνει μια νέα ιδέα, την ονοματίζει και μετά είναι ιδιοκτησία του.

Σε διαφορετικά μέρη, όχι μόνο σε αυτή τη χώρα ακόμα αλλά σε ολόκληρο τον κόσμο, σκέφτομαι τον κόσμο των κινημάτων στη Ν. Αφρική, στο Εκουαδόρ και όλους εμάς που ήμασταν στο Πόρτο Αλέγκρε στο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ και πολλούς ακόμα σε διαφορετικά μέρη όλου του πλανήτη. Όλοι νιώθουμε ταυτόχρονα την ανάγκη να αλλάξουμε τον τρόπο που υπάρχουμε στον κόσμο σε σχέση με την πολιτική. Χρειαζόμαστε ένα ολοκληρωτικό μετασχηματισμό στους τρόπους με τους οποίους υπάρχουμε μέσα σε αυτό τον κόσμο.

Αυτός ο αγώνας είναι επαναστατικός, αλλά όχι με τον τρόπο που κάτι θεωρούνταν επαναστατικό τη δεκαετία του '70. Είναι κάτι άλλο και δεν το έχουμε ονοματίσει ακόμη, γιατί δεν πρόκειται για μία επανάσταση με την έννοια της κατάλυσης του κράτους. Έπρεπε να δημιουργήσουμε έναν άλλο κόσμο, να χτίσουμε έναν άλλο κόσμο, να σκεφτούμε πώς θα οργανώσουμε αυτό τον άλλο κόσμο χρησιμοποιώντας μια διαφορετική λογική. Η λογική του κράτους και η πολιτική της αντιπροσώπευσης είναι τόσο συνυφασμένες με το σύστημα της αγοράς, ώστε τελικά μας έχουν κλέψει τα εργαλεία της κοινωνικής αλλαγής.

Δημιουργούμε νέους τρόπους στο πώς σχετιζόμαστε μεταξύ μας. Κανείς δεν ξέρει πώς ακριβώς να το κάνει. Είναι μια συλλογική διαδικασία. Κανείς δεν θα έρθει να μας πει πώς να το κάνουμε και αυτό ακριβώς είναι που κάνει τη διαδικασία τόσο όμορφη.

Πρόσφατα η γυναίκα μου και εγώ χωρίσαμε. Πιστεύω ότι αυτό προήλθε εν μέρει από το ότι ξεκίνησα να έχω εμπειρία σχέσεων με έναν άλλο τρόπο. Αυτή η μεταμόρφωση έχει να κάνει με το να πηγαίνεις από ένα τύπο παθητικής απόλαυσης, μια άνεση στο να περιμένεις από κάποιον άλλο να δείχνει συναισθήματα, σε κάτι περισσότερο ενεργό. Δηλαδή να προσπαθώ σκληρά και όχι να περιμένω από κάποιον άλλο να το κάνει. Είναι αυτή η ιδέα του να παίρνεις ένα ενεργό ρόλο στα πράγματα, στις σχέσεις μας και στην κατασκευή του κόσμου μας στην καθημερινή μας ζωή, η οποία με έχει επηρεάσει πολύ βαθιά.

Πιστεύω ότι υπάρχει περισσότερο δημιουργική πρωταγωνιστικότητα όταν δεν υπάρχει τόσο μεγάλη έμφαση στο άτομο. Το λέω αυτό γιατί εν μέρει δεν είμαι πια αυτός ήμουν παλιότερα. Ακόμη ανακαλύπτω τον εαυτό μου και βιώνω έναν υπαρξιακό μετασχηματισμό που με διδάσκει έναν διαφορετικό τρόπο να υπάρχω στον κόσμο. Άλλαξα την σχέση μου με τον κόσμο και επειδή ζω σε έναν άλλο κόσμο πια, ζω διαφορετικά, βλέπω διαφορετικά και μπορώ να καταλάβω την κοινωνία διαφορετικά. Αυτό συνέβη εν μέρει, επειδή είχα την εμπειρία της προσπάθειας να υπάρξω διαφορετικά στον κόσμο για ένα χρόνο και πέντε μήνες, απ' τον καιρό της εξέγερσης και της εμφάνισης των συνελεύσεων γειτονιάς και των άλλων κινημάτων.

Στην περίπτωση μου, αυτή η μεταμόρφωση έγινε σε προσωπικό επίπεδο. Αυτό ισχύει για αρκετούς ανθρώπους στην συνέλευση. Δεν πρόκειται για στατιστικές αλλά για το γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι επιβίωσαν της κρίσης και ξεκίνησαν να σκέφτονται για το πώς θα ξαναφτιάξουν τις ζωές τους με έναν διαφορετικό τρόπο. Είναι πραγματικά εκπληκτικό.

Νιώθω σαν κάποιος άλλος. Χαρούμενος, αν και ακόμη με τις αβεβαιότητες και τις προκλήσεις κάποιου που προσπαθεί να σκεφτεί και να αυτοστοχαστεί σ' αυτούς τους καιρούς.

Είμαι αισιόδοξος, επειδή άκουσα κι άλλους ανθρώπους να λένε τα ίδια πράγματα με εμένα, και νιώθω σαν να είμαι μέρος μιας εποχής μετασχηματισμών. Όταν ο καθένας μας νιώθει ότι υπάρχουν και άλλοι που νιώθουν το ίδιο, ειδικά, αν προέρχονται από άλλα μέρη και καταστάσεις, τότε μπορούμε να νιώσουμε πιο άνετα. Είναι πράγματι ένα φανταστικό αίσθημα. Αυτή η νέα πολιτική πρακτική είναι βασισμένη στην εμπιστοσύνη και ξυπνά τα συναισθήματα των ανθρώπων. Πιστεύω ότι αυτή είναι η επανάσταση που πραγματοποιείται αυτή τη στιγμή. Μπορείς να το διακρίνεις παντού, από την ηλεκτρονική αλληλογραφία που ανταλλάσσουμε μέχρι το πώς ολοκληρώνουμε τις συνελεύσεις.

Είναι ακόμη αλήθεια ότι έχει υπάρξει ένας αρνητικός αντίκτυπος βίας, ο μοριακός φασισμός. Παρόλα αυτά είμαστε εδώ, ζώντας στα σταυροδρόμια διαφορετικών πιθανών κόσμων, σκεφτόμαστε, αισθανόμαστε, δημιουργούμε και κάνουμε ό, τι μπορούμε.

Liliana, Brukman (Κατειλημμένο εργοστάσιο). Στέκεται απέναντι απ' το εργοστάσιο όπου πρόσφατα εκδίωξαν βίαια τους καταληψίες εργάτες και εργάτριες.

Αισθάνομαι κολακευμένη γιατί μου 'χουν πει ότι είμαστε μαχητές. Αλλά μέσα μας αυτήν τη στιγμή είμαστε λίγο κουρασμένοι και εξαντλημένοι. Είμαστε εργάτες κι όχι εγκληματίες που πρέπει να μείνουν περιφραγμένοι και περιφρουρημένοι από την αστυνομία. Νομίζω ότι εδώ υπάρχει πια περισσότερη αστυνομία από ότι σε μία φυλακή. Πιστεύω ότι πολλοί από εμάς είναι πρόθυμοι να δώσουν και τις ζωές τους, αν χρειαστεί. Αν πρέπει να δώσουμε τις ζωές μας, αν αυτό είναι που θέλει η κυβέρνηση, τότε είμαστε όντως πολύτιμοι. Μερικές φορές σκέφτομαι ότι αυτό, η έλλειψη φόβου από την μεριά μας, ανησυχεί αυτούς που

έχουν την εξουσία. Τους ενοχλεί ότι συνεχίζουμε να παλεύουμε. Δεν θέλουν να αποτελούμε ένα τέτοιο παράδειγμα για τους άλλους.

Emilio, Tierra del Sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατειλημμένο κτίριο και κοινωνικό κέντρο)

Είμαστε πολιτικά υποκείμενα. Δεν είμαστε πια τα παθητικά υποκείμενα που το σύστημα προσπαθεί να διαμορφώσει, το ίδιο σύστημα που μας πιέζει να πάμε να ψηφίσουμε. Δεν είμαστε πια περιθωριακά υποκείμενα, κενά και αποκλεισμένα, αλλά ιστορικά υποκείμενα, ενεργά υποκείμενα, συμμετέχοντα υποκείμενα. Είμαστε οι πρωταγωνιστές των ζωών μας.

Συντρόφισσες, MTD Allen και MTD Chipoletti (Κινήσεις ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Ιδού μια ιστορία, ένα καλό παράδειγμα, μίας μεγαλύτερης σε ηλικία γυναίκας στο κίνημα που δείχνει πώς το σύστημα επηρεάζει τους ανθρώπους. Η γυναίκα είναι Mapuche και μιλά Mapungu (τη γλώσσα των Mapuche). Μιλά στις συνελεύσεις και στα μαζέματα αλλά συνήθως πολύ λίγο. Τότε, μετά από πρόταση ενός δασκάλου απ' το μικρό σχολείο μας, ξεκίνησε να διδάσκει Mapungu στους μαθητές. Ήταν συναισθηματικά φορτισμένη γιατί δεν είχε ποτέ της φανταστεί ότι θα μπορούσε ποτέ να μεταδώσει γνώση σε άλλους. Είναι μια αίσθηση πληρότητας και γι' αυτήν και για εμάς.

Συντρόφισσα 2: Δεν είναι μόνο το να μετακινείσαι από μία θέση αδυναμίας σε μια θέση ισχύος, τουλάχιστον υπό την έννοια ότι κάποιος μπορεί να ξεκινήσει να παράγει και να δρα με υποκειμενικό τρόπο. Το κίνημα... Ή οι χώροι που αυτό δημιουργεί, είναι κατά κάποιο τρόπο οι χώροι μέσα στους οποίους μπορείς να μεταμορφώσεις την ύπαρξή σου και να βρεις έναν άλλο τρόπο να αλληλεπιδράς με τους ανθρώπους. Το κίνημα είναι κάτι συλλογικό που βοηθά στο να νιώθει ο καθένας ξεχωριστός, να νιώθει ότι χωράει κάπου.

Συντρόφισσα 3: Δούλευα μέχρι πριν από λίγους μήνες, υπό καθεστώς άγριας εκμετάλλευσης, πράγμα που με τρέλαινε στο λίγο ελεύθερο χρόνο που είχα. Μετά αποφάσισα να ενταχθώ στο κίνημα. Στην αρχή έπρεπε να το σκάω από την δουλειά για να πηγαίνω στις πορείες, για να είμαι εκεί, στους κινηματικούς χώρους και να συμμετέχω στις συζητήσεις. Ήταν μια τεράστια ποιοτική αλλαγή γιατί συνηθίζεις την αφηρημένη θεωρητική σκέψη. Και όταν βρίσκεσαι για τα καλά μέσα στο κίνημα, όλες οι προηγούμενες κοινωνικές κατασκευές καταρρέουν, όλες οι νοητικές δομές που κουβαλούσες. Αρχίζεις να δημιουργείς και να μαθαίνεις από τα μικρά πράγματα που συμβαίνουν, μικρά πράγματα που στην πραγματικότητα είναι μεγάλα. Είναι πραγματικά μια μεγάλη αλλαγή, την οποία δεν είμαι σίγουρη ότι θα μπορούσα να συστήσω σε όλους αυτή την στιγμή, κυρίως εξαιτίας της έντασής της. Αυτός ο τύπος αλλαγής των εννοιών μπορεί να είναι απαραίτητος αφού δεν υπάρχει εναλλακτική. Πραγματικά δεν έχει απομείνει τίποτα, δεν έχεις καθόλου λεφτά, πρέπει να κάνεις τις πιο περίεργες δουλειές για ένα ξεροκόμματο και προφανώς παραμένεις εγκλωβισμένος μέσα στο σύστημα. Τώρα πια δεν θα μπορούσα να χαραμίζω οχτώ με δέκα ώρες για να δουλεύω για μια πολυεθνική εταιρία super market.

Αρχίζεις να διαισθάνεσαι ένα πλήθος νέων πραγμάτων. Νιώθεις πιο χαρούμενη, πιο αφοσιωμένη και το καλύτερο είναι ότι αισθάνεσαι σαν απαραίτητο μέρος από κάτι, νιώθεις ενσωματωμένος σε κάτι.

Πραγματικά, όταν ξεκινάς να δεσμεύεσαι, τα συναισθήματα απλά αναπτύσσονται και πολλά νέα και ισχυρά συναισθήματα εμφανίζονται. Αυτές είναι μόλις οι αλλαγές που έχουν συμβεί μέχρι τώρα. Σίγουρα θα έρθουν χιλιάδες ακόμη. Δεν μπορείς να μελλοντολογείς, πρέπει να δεις πώς προχωράνε τα πράγματα και πώς συνεχίζουν να εξελίσσονται. Η βασική ιδέα είναι να συνεχίσουμε να μαθαίνουμε απ' την συλλογική μας εμπειρία.

Ricardo, Esperanza (Κατειλημμένη φυτεία και διυλιστήριο ζάχαρης)

Αισθάνομαι πραγματικά τυχερός που συμμετέχω στην κατάληψη του διυλιστηρίου. Ένας από τους ρόλους μου ήταν στο κομμάτι της νέας ολονύχτιας φύλαξης του χώρου. Κατά την διάρκεια της μέρας δεν συμμετείχα φυσικά, επειδή έπρεπε να ξεκουραστώ και να κρατήσω ενέργεια για τις νύχτες. Την νύχτα έπαιρνα το σακίδιο μου και πήγαινα, ενώ εν τω μεταξύ, όλοι στο διυλιστήριο συνέχιζαν τη δουλειά. Ήταν μια όμορφη και δημιουργική εμπειρία για μας η κατάληψη και η διαχείριση του διυλιστηρίου. Κατά την διάρκεια της κατάληψης συνηθίζαμε να λέμε ότι πέρα από το να μας δίνει ψωμί, οι εγκαταστάσεις καθαρισμού ήταν το δεύτερο σπίτι μας.

Δεν είμαι σίγουρος ότι όσο διαρκούσε η κατάληψη είχαμε παρατηρήσει το βαθμό του αντίκτυπου που είχε το εγχείρημα σε άλλες πόλεις. Ο ενθουσιασμός του κόσμου, το αίσθημα αδυναμίας, ο θυμός και έπειτα η ζωντάνια, όλα ήταν μέσα μας... Αρχικά αισθανθήκαμε ότι δεν μπορούσαμε να λύσουμε τα μεγαλύτερα προβλήματα που ανέκυπταν. Εκείνη τη στιγμή δεν τα καταλαβαίνεις πάντα αυτά τα πράματα.

Συμμετείχα σε μία από τις πιο ακραίες ενέργειες, η οποία είχε να κάνει με το κλείδωμα των αφεντικών μέσα στα γραφεία τους κρατώντας τους χωρίς φαγητό. Τους είπαμε ουσιαστικά ότι είναι στη φυλακή, αν και δεν στερήθηκαν εντελώς την ελευθερία τους, δεδομένου ότι μπορούσαν να φύγουν υπό ορισμένους όρους. Το σκεπτικό ήταν ότι το να μην τους αφήνουμε να φύγουν τους έκανε να υποφέρουν, όπως υποφέραμε κι εμείς τόσο καιρό. Πιθανότατα δεν συνειδητοποιούσαμε τη σπουδαιότητα αυτού που κάναμε αυτές τις ώρες και αυτό μας πήρε μερικούς μήνες. Αργότερα, όταν θέλαμε να πάμε σε άλλα μέρη να μιλήσουμε για την εμπειρία μας, ο κόσμος μας έλεγε πράγματα όπως "τι γαμάτο που πετάξατε έξω αυτούς τους τύπους στην Esperanza". Από τότε αρχίσαμε να συνειδητοποιούμε την βαρύτητα αυτού που συνέβη, αλλά την στιγμή που το κάναμε δεν είχαμε την παραμικρή ιδέα. Έχω μια όμορφη ανάμνηση από όταν ήμασταν στις κατειλημμένες εγκαταστάσεις, μια νύχτα ανάμεσα στις 2 και 3 το βράδυ είδα τους ανθρώπους να φροντίζουν τόσο πολύ τις μηχανές, σα να φροντίζαμε το ίδιο μας το σπίτι.

Σκέφτομαι ότι είναι πραγματικά διαφορετικό να δουλεύεις χωρίς αφεντικό. Η διαφορά είναι ότι έχεις πραγματική ευθύνη για το καθετί, και για τους διπλανούς σου. Αν είμαι χειριστής μηχανής ξέρω τη δύναμή μου και χρησιμοποιώ τη μηχανή όσο αποτελεσματικά γίνεται, κάνοντας το ανθρωπίνως δυνατό. Μπορώ να δουλέψω μία ώρα περισσότερο απ' ότι μου αντιστοιχεί, γιατί παράγω πλέον για το δικό μου όφελος και το κέρδος το καρπωνόμαστε όλοι. Αντίθετα, ένα αφεντικό σε χρησιμοποιεί, σου λέει τι να κάνεις. Ποτέ δεν θα σου μιλήσει για την παραγωγική μας ικανότητα και το πώς σχετίζεται με όλους μας. Αυτό δεν έχει καμία αξία για τα αφεντικά.

Τώρα ξέρουμε ότι μπορεί να λειτουργήσει και κάτι πέρα απ' την αυστηρή διοικητική ιεραρχία, ότι ο ίδιος ο εργαζόμενος που είναι υπεύθυνος για τη δουλειά του μπορεί επίσης να διευθύνει την παραγωγή. Είμαστε πια όλοι μας μαθημένοι σ' αυτό.

Nelly, Κλινική Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Προσωπικά πριν την κατάληψη ήμουν στα πρόθυρα σοβαρής κατάθλιψης. Προήλθε από την έλλειψη λύσεων στα προβλήματα της δουλειάς μας και όλα όσα προέκυπταν απ' αυτό: η ικανοποίηση των καθημερινών αναγκών, όπως να πληρώνεις νοίκι και να φροντίζεις να έχεις φαγητό. Αυτό προκαλεί μία αίσθηση έκτακτης ανάγκης, μία αίσθηση του επείγοντος που δημιουργεί τρομερό άγχος. Στην αρχή απλά νιώθεις αγχωμένος αλλά, καθώς η πίεση αυξάνεται, γυρνάει σε κατάθλιψη. Η κατάσταση αυτή παγιώνεται και δεν διαφαίνεται καμία διέξοδος. Αυτό το αίσθημα και αυτή η εμπειρία είναι πολύ διαφορετική από την ένταξη σε μία κοινή διαδικασία κι έναν κοινό σκοπό, ο οποίος ανήκει από κοινού σε σένα

και σε όλους τους εργαζόμενους κι όλους τους φίλους γύρω σου.

Τώρα δουλεύουμε μαζί και ανακαλύπτουμε τρόπους, ώστε να δούμε πέρα από τις διαφορές που έχουμε, αφού όντως υπάρχουν τέτοιες. Γι' αυτό έχουμε τη συνέλευσή μας, και καθώς ο στόχος μας είναι κοινός, οφείλουμε να συσπειρωνόμαστε. Μια τέτοια συλλογική διαδικασία σε αναζωογονεί και σε βοηθά να μαζέψεις δυνάμεις απαραίτητες για να αντιμετωπίσεις άλλες προκλήσεις. Στην πραγματικότητα και η ίδια η διαδικασία είναι μεγάλη πρόκληση.

Θυμάμαι μερικές υπέροχες στιγμές, όπως το άνοιγμα της νέας μας κλινικής, αφού την καταλάβαμε. Άλλη μια τέτοια στιγμή ήταν όταν πετάξαμε έξω τους γελοίους τύπους που η προηγούμενη διοίκηση είχε προσλάβει για να μας εκφοβίσει. Έπειτα προχωρήσαμε πραγματικά μόνοι μας και η κλινική μας ανήκε. Όλοι περάσαμε τη νύχτα εκείνη μαζί στην κλινική. Μετά από αυτό αναλάβαμε εκ περιτροπής να μένουμε μέσα τα βράδια, αφού δεν θέλαμε να εγκαταλείψουμε την κλινική.

Τα "εγκαίνια" ήταν εξαιρετικά. Είχαμε αγωνιστεί τόσο πολύ και ξαφνικά πήραμε αυτό που θέλαμε. Ήταν όμορφες στιγμές. Η κλινική ήταν δική μας. Υπήρχε ένα έντονο αίσθημα ενότητας. Ο καθένας ενωμένος με το διπλανό του για την κοινή μας υπόθεση. Όλοι ήταν τόσο συγκινημένοι. Ο κόσμος που βρισκόταν απ' έξω, γείτονες και αλληλέγγυοι, ήταν εμφανές ότι μας εμπιστευόταν. Υπήρχε κόσμος που μας χαιρετούσε, κόσμος που δεν γνωρίζαμε και κάποιοι έρχονταν στην κλινική απλώς για να μας δείξουν την αλληλεγγύη τους. Κάτι τέτοιο σε επηρεάζει βαθιά.

Δεν είχα αναμιχθεί ποτέ με τα πολιτικά πριν. Για εμένα όλα αυτά ήταν μια εντελώς νέα εμπειρία. Διάβαζα κι έπειτα πήγαινα σπίτι: από το σπίτι στο σχολείο και πάλι πίσω. Στο δρόμο απ' το σχολείο στο σπίτι δεν έβλεπα τίποτα, εκτός ίσως από όταν υπήρχε μια απεργία ή ένας αποκλεισμός δρόμου, αν κι ακόμη και τότε δεν μπορούσα να καταλάβω τι πραγματικά συνέβαινε ή ακόμη και να αναρωτηθώ το γιατί. Ήμουν μία από αυτούς τους ανθρώπους. Δεν με ενδιέφερε. Όταν ήρθα εδώ άρχισα να βλέπω τα πράγματα διαφορετικά. Τώρα ήδη νιώθω σαν κάποια άλλη. Τώρα κάθε μέρα όταν ακούω τα νέα και μαθαίνω τι συμβαίνει στα κινήματα και όχι μόνο στα κινήματα, αλλά και στα πολιτικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν άλλες χώρες, αρχίζω να τα σχετίζω με το τι συμβαίνει εδώ. Ξεκίνησα να βλέπω από διαφορετικές οπτικές γωνίες, να συγκρίνω καταστάσεις και να βγάζω συμπεράσματα. Αυτό είναι κάτι πού δεν το έκανα πριν.

Natalia, La Toma και Συνέλευση Lomas Este (Κατειλημμένο κτίριο και συνέλευση γειτονιάς)

Παλιά πίστευα ότι, αν απλώς εργαζόμουν σκληρά και έπαιρνα το πτυχίο μου όλα θα πήγαιναν μια χαρά και θα ανταμειβόμουν. Τώρα αρχίζω να καταλαβαίνω ότι η καριέρα είναι πολύ σχετικό πράγμα. Αυτό που αισθάνομαι ως πιο σημαντικό τώρα, έχει να κάνει με το να σχετίζω όσα έχω μάθει με άλλες εμπειρίες, εμπειρίες που ανακύπτουν στην ζωή, προσωπικές εμπειρίες, όσο και μια πιθανή καριέρα. Η La Toma είναι ένα μέρος που μπορώ να χρησιμοποιήσω στην πράξη τα πράγματα που μαθαίνω, ενώ πριν η ίδια η μάθηση ήταν ο μόνος μου στόχος.

Νιώθω να κάνω κάτι σημαντικό τώρα. Δεν διαβάζω ακατάπαυστα ούτε εστιάζω στο να προσπαθώ να βρω μια δουλειά με μεγάλο μισθό. Αυτό [κοιτάζοντας τριγύρω την κατάληψη] είναι που είναι σημαντικό για μένα. Χωρίς την κατάληψη τα υπόλοιπα πράγματα δεν έχουν νόημα. Τώρα έχω διαγράψει τον πλήρη κύκλο των προηγούμενων δραστηριοτήτων μου. Το πανεπιστήμιο έχει πια νόημα χάρη στη συμμετοχή μου στη La Toma. Ξέρω πια ότι μ' αυτό θέλω να ασχοληθώ, με κάτι τέτοιο τέλος πάντων, και η ζωή μου είναι αφοσιωμένη στη συνέχιση αυτής της κατεύθυνσης.

Προσπαθούμε να μη στοχεύσουμε σε κάτι άπιαστο, επειδή ξέρουμε ότι είναι μακρά και

συχνά δύσκολη διαδικασία. Παρόλα αυτά το αξίζει. Για παράδειγμα, όταν βλέπουμε ένα από τα μεγαλύτερα αγόρια να βοηθά ένα μικρότερο να διαβάσει, νιώθουμε μια ασυνήθιστη χαρά. Δεν μπορώ καν να εξηγήσω ένα τέτοιο αίσθημα. Πρέπει να καταλάβεις περί τίνος πρόκειται, αυτά είναι παιδιά που ζούσαν και δούλευαν στο δρόμο. Πολλά από αυτά τριγυρνούσαν εδώ στο σιδηροδρομικό σταθμό του Loma. Αρχίσαμε να φτιάχνουμε σχέσεις με αυτά τα παιδιά. Στη αρχή μπορεί να μας έκλεβαν, να μας χτύπαγαν ή και να μας έφτυναν κατάμουτρα. Και τώρα είναι υπέροχο να βλέπεις αυτή τη σύνδεση μεταξύ μας. Αυτό που συνειδητοποιούμε είναι ότι, αν καταφέρουμε να έρθουμε σε επαφή ακόμα και με ένα μόνο παιδί, αυτό είναι αρκετό. Όλη η σκληρή δουλειά αξίζει τον κόπο.

Ομάδα συντροφισσών, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Όταν συμμετέχουμε σε ένα αποκλεισμό δρόμου αισθανόμαστε πραγματικά τη δύναμη και την ενότητά μας σαν σύντροφοι και συντρόφισσες. Όταν αρχίζει κανείς να νιώθει αυτή την ενότητα το στήθος του φουσκώνει από ευτυχία, από τη χαρά του να ξέρεις ότι δεν είσαι μόνος. Επίσης συνειδητοποιούμε ότι, αν το προσπαθήσεις μόνος σου, δεν πετυχαίνεις τίποτα. Το να ξέρεις ότι δεν είσαι μόνος σε κάνει πραγματικά ευτυχισμένο και σε βοηθάει πολύ. Ξέρουμε ότι είμαστε μαζί με τους φίλους μας, είμαστε όλοι εκεί μαζί και όλοι έχουμε τις ίδιες ανάγκες. Κανείς εκεί δεν στέκεται στη δεύτερη γραμμή, είμαστε όλοι στην πρώτη και είμαστε ενωμένοι.

Συντρόφισσα 2: Είναι όμορφο που είμαστε μαζί στους αποκλεισμούς δρόμων. Όταν πηγαίνεις να αποκλείσεις την κυκλοφορία σε μια γέφυρα, μπορεί να αποδειχθεί πολύ έντονο σαν εμπειρία. Δεν ξέρεις τι ακριβώς αισθάνεσαι. Δεν μπορώ να σου εκφράσω τι νιώθω, δεν ξέρω αν το έχεις δοκιμάσει, σε γεμίζει υπερηφάνεια και σκέφτεσαι: παλεύω γι' αυτό που είναι δικό μου, γι' αυτό που πιστεύω ότι είναι σωστό. Το να έχεις μια κοινότητα σαν κι αυτή, σου δίνει περισσότερη δύναμη να συνεχίζεις να παλεύεις γι' αυτό που πιστεύεις ότι είναι δίκαιο.

Συντρόφισσα 3: Σκέφτομαι ότι ο εγωισμός είναι μία από τις πιο μεγάλες προκλήσεις καθώς κι ένα από τα πράγματα που αλλάζουν δυσκολότερα. Ακόμη και αν σκεφτόμαστε ότι είναι ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια, το αντιμετωπίζουμε σαν μια διαδικασία που όλοι είμαστε πάνω-κάτω μέσα σε αυτή. Μια διαδικασία που εξελίσσεται κάθε μέρα. Κάθε μέρα πρέπει να παίρνουμε αποφάσεις, μερικές φορές αυτές παίρνονται μέσα στο καλύτερο δυνατό κλίμα αλληλεγγύης κι άλλες φορές υπάρχουν αρκετές τρύπες στη διαδικασία. Αυτό είναι ένα από τα πράγματα που πρέπει να τα δουλέψουμε.

Συντρόφισσα 4: Δεν έχω οικογένεια εδώ, αντί αυτού έχω το κίνημα. Γι' αυτό λέω ότι το κίνημα είναι η οικογένειά μου.

Συντρόφισσα 5: Μια μέρα ο σύντροφός μου με άφησε και έμεινα μόνη με το γιο μου. Δεν φοβήθηκα όμως γιατί ο γιος μου δε θα 'θελε να με δει φοβισμένη. Το μόνο πράγμα που έχω είναι αυτό [δείχνοντας το χώρο του MTD]. Φέρνω συνέχεια τα παιδιά μου εδώ και όταν κάτι μου συμβαίνει έρχομαι εδώ και το συζητώ, για να δω τι είδους συμβουλές θα μου δώσουν οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες. Πάντα έχω ένα μέρος να πάω. Η οικογένειά μου είναι αυτή εδώ. Δεν εξαρτώμαι πια από κανένα, ούτε απ' το αφεντικό μου ούτε απ' τον πρώην μου. Νιώθω διαφορετική τώρα.

Ομάδα συντροφισσών, MTD San Telmo (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Εδώ όλοι είμαστε ίσοι και ίσες. Κανείς δεν θεωρείται ανώτερος, κανείς δεν έχει περισσότερη αξία από κάποιον άλλο. Δουλεύουμε σε διαφορετικές ομάδες και διαφορετικά project στο MTD αλλά όλοι ξεκινάμε με το ίδιο αίσθημα εμπιστοσύνης κι αυτό μας κάνει όλους να νιώθουμε άνετα. Για παράδειγμα, αν κάποιος για κάποιο

λόγο αργήσει να φτάσει επειδή του έτυχε κάτι στο δρόμο, κανένας δεν θα ρωτήσει γιατί δεν ήρθε στη ώρα του. Ένας λόγος που νιώθουμε τόσο άνετα εδώ, είναι ότι δεν υπάρχει κανείς "υπεύθυνος" που θα σε κατηγορήσει για κάτι ερμηνεύοντας ό, τι κάνεις σύμφωνα με την οπτική του. Αν αργήσεις, δεν νιώθεις ότι είσαι άχρηστος. Εδώ στο MTD, αν πεις "δεν μπορούσα να έρθω, φίλοι μου, είχα να πάω στο νοσοκομείο" ή οτιδήποτε άλλο, οι φίλοι σου το καταλαβαίνουν και σε υποστηρίζουν. Είναι καλύτερα όταν δεν έχεις κάποιον άλλο πάνω απ' το κεφάλι σου. Το να συνεργάζεσαι και να κάνεις πράγματα που επιθυμείς είναι ό, τι πιο όμορφο. Ο συγκεκριμένος χώρος είναι ιδιαίτερος για εμένα. Εδώ ξέρεις ότι όποτε και να φτάσεις δεν θα υπάρχει πρόβλημα και μιλάς με φίλους που σου λένε "είχες ένα πρόβλημα, και τι έγινε;". Αυτό το συναίσθημα είναι πραγματικά υπέροχο. Δεν νιώθεις μόνος αλλά κομμάτι μιας κοινότητας αλληλεγγύης. Πρόκειται για έναν διαφορετικό τρόπο να οργανώνεσαι.

Συντρόφισσα 2: Είναι σαν να βρίσκομαι σπίτι. Προσπαθούμε να λειτουργούμε σαν οικογένεια. Σκέφτομαι ότι έχω αλλάξει αρκετά από τότε που ξεκίνησα να συμμετέχω στο MTD. Μας απασχολεί πολύ αυτό: με ποιο τρόπο έχουμε αλλάξει και ποια είναι η διαφορά με παλιότερα. Εδώ στο San Telmo, αρκετοί απ' τους εργάτες ζουν σε ξενοδοχεία και πληρώνουν με τη μέρα. Η κατάσταση σε αυτά τα μέρη είναι πραγματικά σκληρή. Έχουμε όλοι οικογένειες με πολλά παιδιά. Μιλάμε για αυτό αρκετά, για το πόσο δύσκολο ήταν και ακόμη είναι, για γυναίκες και παιδιά χωρίς πόρους. Θέμα συζήτησης είναι ακόμη το πόσες από εμάς βρισκόμασταν σε μπερδεμένες σχέσεις, πριν αρχίσουμε να συμμετέχουμε στο MTD. Το να είμαστε στο κίνημα έχει βοηθήσει πολλές από εμάς να βλέπουμε τις σχέσεις μας κι εμάς τις ίδιες διαφορετικά και πολλά πράγματα έχουν πάρει άλλη τροπή, χάρη σε αυτό.

Πολλές συντρόφισσες συνηθίζαμε να τσακωνόμαστε αρκετά μεταξύ μας, πριν μπούμε στο κίνημα. Είχαμε πραγματικά πολλά περισσότερα προβλήματα και δεν μπορούσαμε να βρούμε διεξόδους απ' αυτά. Τώρα που είμαστε στο κίνημα και συνεργαζόμαστε, έχουμε μάθει να συνυπάρχουμε, έχουν μειωθεί οι εντάσεις μεταξύ μας και νιώθουμε καλύτερα. Πρόκειται για μια διαδικασία που μαθαίνουμε μέσα απ' αυτή. Είναι αλήθεια ότι ακόμη τσακωνόμαστε μεταξύ μας, αλλά συνεχίζουμε από κοινού να μαθαίνουμε πώς να λύνουμε τα προβλήματά μας. Προσπαθούμε να μιλάμε χωρίς να τσατιζόμαστε. Μαθαίνουμε επίσης ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορές αλλά δεν χρειάζεται να σκοτωνόμαστε μεταξύ μας.

Συντρόφισσα 1: Έχω ένα σχετικό παράδειγμα. Μια άλλη γυναίκα και εγώ αντιμετωπίζαμε προβλήματα στο ξενοδοχείο όπου ζούσαμε. Τσακωνόμασταν κάθε φορά που συναντιόμασταν. Αργότερα ξεκίνησα να έρχομαι εδώ στο MTD όπου τα παιδιά μου βοηθήθηκαν πραγματικά με τα μαθήματά τους. Όταν είδα ότι εκείνη η γυναίκα ερχόταν κι αυτή, σκέφτηκα, όχι, δεν θα συνεργαστώ μ' αυτό το άτομο. Υπολόγιζα ότι επρόκειτο να συνεχίζουμε τους τσακωμούς και να έχουμε άσχημες σχέσεις μεταξύ μας και έπειτα ότι κάποια από τις δύο θα έπρεπε να φύγει. Αργότερα όμως σκέφτηκα ότι έπρεπε να συνεργαστώ μαζί της για το καλό των παιδιών μου. Πολλές από τις συντρόφισσες μας βοήθησαν και τώρα είμαστε φίλες και συνυπάρχουμε μια χαρά. Αν προκύψει ένα πρόβλημα προσπαθούμε να το συζητάμε και να το λύνουμε. Δεν νομίζω ότι θα τσακωθούμε ξανά από 'δω και πέρα. Έμαθα άλλους, καινούργιους τρόπους για να επικοινωνώ με την συντρόφισσα.

Μαθαίνουμε να σεβόμαστε τους ίδιους τους εαυτούς μας εδώ. Αυτό είναι πραγματικά μεγάλο θέμα, ειδικά, αν αναλογιστείς το πώς βλέπουν οι περισσότερες γυναίκες τον εαυτό τους, ειδικά αυτές που είναι έξω από το κίνημα. Σαν γυναίκες μαθαίνουμε αρκετά πράγματα, το ίδιο και οι άνδρες. Υπάρχουν και κάποιοι άνδρες που δουλεύουν εδώ και όλα τα κάνουμε μαζί. Είναι πραγματικά καλοί φίλοι, πολύ υποστηρικτικοί. Όταν έχεις ένα πρόβλημα μπορείς να καθίσεις και να το συζητήσεις μαζί τους, παρόλο που είναι άνδρες. Θα σε βοηθήσουν και κάποιες φορές θα σε συμβουλέψουν κιόλας. Είμαστε μια οικογένεια και αρχίζουμε σιγά-σιγά να γνωριζόμαστε μεταξύ μας, να ανοιγόμαστε ο ένας στον άλλο κτλ. Αυτά λοιπόν, τα πράγματα στο MTD San Telmo είναι πολύ όμορφα.

Συντρόφισσα 3: Έχουμε ένα πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας για να βοηθάμε παιδιά που δεν τα πηγαίνουν καλά στο σχολείο. Εγώ δουλεύω με τα νεώτερα παιδιά στο MTD και οι φίλες μου με μεγαλύτερα. Συνεργαζόμαστε όλες για να τα διδάξουμε. Το λατρεύω αυτό. Είναι κάτι που δεν ήξερα για τον εαυτό μου ή κάτι που δεν ήμουν ικανή να ανακαλύψω σχετικά με μένα. Δεν είμαι κάποια που έχει υπομονή με τα παιδιά, αλλά εδώ μαθαίνω να την αποκτώ. Έχω δυο αγόρια με τα οποία δεν είμαι πολύ υπομονετική και το συνειδητοποίησα έγκαιρα. Εδώ μαθαίνω ένα διαφορετικό τρόπο αντιμετώπισης, με περισσότερη υπομονή, και ελπίζω ότι αυτό θα "περάσει" και στη σχέση με τα δικά μου παιδιά.

Carina, Αργεντίνικη οργανωτική επιτροπή του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ

Έχω αλλάξει. Για μένα, δεν ήταν μια πολιτική αφύπνιση, γιατί από μία πρακτική και θεωρητική σκοπιά, ήμουν πάντα αναμεμειγμένη. Αλλά αυτό που με διέκρινε ήταν μια πραγματικά δύσπιστη στάση απέναντι στα πράγματα, μια τυπική κοινωνιολογική σκοπιά. Για μένα αναδύθηκε μια νέα ελπίδα μετά τις 19 και 20 Δεκέμβρη. Αν και η κατάσταση ήταν ήδη οικονομικά δύσκολη, δεν είχα αυτή την ελπίδα παλιότερα. Όλα όσα πίστευα ήταν γελοία. Δε μ' άρεσε να αισθάνομαι ότι το μόνο που μπορούσα να κάνω ήταν να φροντίσω για την πάρτη μου. Σκεφτόμουν πράγματα του τύπου: τι θα γίνει με την καριέρα μου, αν χρειαστεί να φύγω από την χώρα ή αν δεν φύγω από την χώρα, πώς θα βρω δουλειά; Ένιωθα σαν να ήταν ο εαυτός μου, οι φίλοι μου, και η πιθανότητα να κάνω οικογένεια, τα μόνα πράγματα που μου είχαν απομείνει. Ήθελα να θέσω τη δύναμή μου στην υπηρεσία κάποιου σκοπού και δεν μπορούσα να βρω αυτόν το σκοπό. Πέρασα από αρκετούς χώρους, από πολιτικά κόμματα μέχρι ΜΚΟ. Την ίδια στιγμή έβλεπα αρκετούς άλλους ανθρώπους που επίσης ψάχνονταν και δεν έβρισκαν κάτι.

Τώρα θέλω να μείνω στη χώρα. Δύο χρόνια πριν σκεφτόμουν μήπως γινόμουν ερευνήτρια σε κάποιο ευρωπαϊκό ή αμερικάνικο πανεπιστήμιο, γιατί πίστευα ότι θα μου άρεσε να διαβάζω και να ερευνώ σε έναν άλλο τόπο. Τώρα θέλω να μείνω εδώ, το οποίο είναι σημαντικό. Ανήκω στην κατηγορία ανθρώπων που έχουν τη δυνατότητα να φύγουν, που μπορούν να επιλέξουν έναν άλλο τρόπο ζωής στο εξωτερικό και να έχουν καλύτερη τύχη οικονομικά. Αν αυτή η χώρα δεν μου πρόσφερε τίποτα τότε μπορούσα να ασχοληθώ με τη μελέτη και την έρευνα, γιατί, σε τελευταία ανάλυση, πρόκειται για πράγματα που αξίζουν. Δεδομένο του ότι δεν μπορούσα όμως να τα κάνω εδώ, σε ποιο μέρος του κόσμου θα έπρεπε να βρεθώ; Αυτή ήταν η ερώτηση. Ένιωθα περίεργα όταν σκεφτόμουν αυτή την ερώτηση, ένα αίσθημα λύπης για το ότι πρέπει να φύγω. Αλλά γιατί; Είναι φυσιολογικό πράμα να πεις ότι θα πας να ζήσεις την εμπειρία μιας άλλη χώρας και μετά θα επιστρέψεις. Αυτή η ιδέα ήταν πάντα το τελευταίο καταφύγιο μου, αλλά ένιωθα σαν κατά κάποιο τρόπο η χώρα μου να με έδιωχνε μακριά, ότι δηλαδή η κοινωνική κατάσταση με πέταγε έξω και ότι δεν μπορούσα να είμαι ευτυχισμένη κάτω από αυτές τις συνθήκες. Δεν μπορούσα να βρω τον εαυτό μου. Δεν μπορούσα να εκπληρώσω τις επιθυμίες μου. Τώρα νιώθω πως αυτός εδώ είναι ο τόπος για να μείνω και να δουλέψω. Σε πείσμα όλων των προβλημάτων, όχι μόνο των οικονομικών αλλά και οποιουδήποτε άλλου τύπου, για τα οποία σου μίλησα πριν... Εξ αιτίας της "παλιάς πολιτικής" που ασκείται ακόμη στην Αργεντινή, πάντα θα υπάρχει ανισότητα και πάντα θα υπάρχουν προβλήματα. Αλλά μέσα σ' όλα αυτά, η Αργεντινή είναι ο τόπος που θέλω να μείνω και να συνεχίσω να αγωνίζομαι.

Όσον αφορά τη διαδικασία μετασχηματισμού των υποκειμενικοτήτων, το ενδιαφέρον είναι ότι πρόκειται για ένα είδος κοινωνικής εκπαίδευσης. Φαντάσου να εξαφανίζονταν οι συνελεύσεις. Θα συνεχίζαμε να έχουμε την κοινωνική εμπειρία των συνελεύσεων, το

"μάθημα" των συνελεύσεων. Η αντιεραρχική δομή και η αυτοοργάνωση είναι πράγματα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε στο μέλλον και σε άλλες πολιτικές εμπειρίες. Με αυτή την έννοια, δεν είμαι απαισιόδοξη. Είμαι κάπως πιο απαισιόδοξη όσον αφορά το άμεσο μέλλον, με την έννοια ότι οι συνελεύσεις θα 'πρεπε να 'ναι ισχυρότερες. Μακροπρόθεσμα όμως, αυτό που ξέρω είναι ότι η κρίση της δεκαετίας του '90 μας πλούτισε με αρκετή κοινωνική εμπειρία. Με τον καιρό θα διδαχτούμε από όλες αυτές τις εμπειρίες της αυτοοργάνωσης, και την επόμενη φορά που χρειαζόμαστε μια συνέλευση, θα έχουμε όλη την απαραίτητη εμπειρία από τις συνελεύσεις της εξέγερσης.

Ezequiel, Συνέλευση Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Είμαι πολύ πιο υπομονετικός από ότι ήμουν παλιότερα. Αυτό είναι εντελώς απαραίτητο για τη διαδικασία μιας συνέλευσης, γιατί, αν δεν μπορείς να είσαι υπομονετικός δεν πρόκειται να αντέξεις πάνω από δυο μαζέματα. Μερικές φορές μπορεί να γίνονται υπερβολικά αργοκίνητες οι διαδικασίες, ενώ άλλες φορές να σε εκνευρίζουν τα όσα ακούγονται. Είναι μια πολύ αργή και σταδιακή διαδικασία, η οποία δεν παράγει πάντα άμεσα ορατά αποτελέσματα. Η ίδια η διαδικασία ήταν που με άλλαξε. Είμαι πολύ περισσότερο υπομονετικός και ανεκτικός προς τους άλλους τώρα, σε σχέση και με το πώς ήμουν πριν. Νιώθω άλλος άνθρωπος. Νομίζω ότι με έκανε επίσης λίγο περισσότερο γενναιόδωρο στο πώς αξιολογώ τις προσπάθειες των άλλων, ακόμη κι αν δεν κάνουν τα πράγματα με τον τρόπο που θα τα έκανα εγώ. Συνειδητοποιώ τώρα ότι οι σταδιακές αλλαγές που έλαβαν χώρα στη συνέλευση μπορούν να προκύψουν μόνο σε ένα περιβάλλον στο οποίο οι άνθρωποι είναι γενναιόδωροι μεταξύ τους. Για παράδειγμα θυμάμαι ένα περιστατικό με μια νεαρή γυναίκα ονόματι Jackie που συμμετείχε στη συνέλευση γειτονιάς από το ξεκίνημά της. Ήταν πολύ νέα, τώρα μάλλον γύρω στα 18. Στη αρχή καθόταν στη γωνία και ποτέ δεν μιλούσε. Ερχόταν σε κάθε συνέλευση, ποτέ δεν έχανε ούτε μία, αλλά πάντα καθόταν στη γωνία παρατηρώντας σιωπηλά. Έπειτα, σχετικά πρόσφατα, πήρε ξαφνικά το λόγο, γύρω στους 6-7 μήνες από τότε που είχε δημιουργηθεί η συνέλευση. Παρέμεινε λοιπόν 6-7 μήνες σιωπηλή κι έπειτα δειλά-δειλά, ξεκίνησε να μιλά από λίγο κάθε φορά. Μια μέρα συζητούσαμε ένα πολύ αμφιλεγόμενο ζήτημα κι ένιωσε την ανάγκη να μας πει τη γνώμη της, κι αυτή ήταν η πρώτη φορά που μιλούσε. Με τον καιρό, καθώς αποκτούσε περισσότερο θάρρος, μιλούσε με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και πειστικότητα. Ήταν μια καλή ρήτορας. Είναι εύκολο να κόψεις τα φτερά σε κάποιον αν, για παράδειγμα, του συμπεριφερθείς απότομα στην πρώτη φορά που θα πάει να μιλήσει, αν δεν έχεις την υπομονή να ακούσεις αυτό που έχει να πει ή αν νομίζεις ότι αυτά που λέει είναι ανοησίες. Αυτό μπορεί να γίνει πράγματι αποκαρδιωτικό. Αν είμαστε γενναιόδωροι και υπομονετικοί με τους άλλους, τότε τέτοια φαινόμενα μπορούν εύκολα να εξαλειφθούν.

Η όλη διαδικασία επίσης εμπεριέχει ένα σημαντικό ποσοστό αυτοκριτικής και αναστοχασμού ώστε να ξεφορτωθούμε όλα τα εξουσιαστικά σκουπίδια που έχουμε εσωτερικεύσει, όλα τα απομεινάρια της εξουσιαστικής συμπεριφοράς που μας ακολουθούν σαν ίχνη του παλιού τρόπου να κάνεις πολιτική. Όσο κι αν νομίζουμε ότι τα έχουμε εξαλείψει, αυτά έχουν εγγραφεί τόσο βαθιά μέσα μας ώστε πρέπει να αγωνιζόμαστε αδιάκοπα για να τα καταστρέψουμε. Παρόλο που προσπαθούμε σκληρά να τα ξεφορτωθούμε, βρίσκουμε ξανά και ξανά απομεινάρια τους. Είναι τεράστια ευθύνη να καταλάβουμε πώς πρέπει να αντιμετωπίζουμε τέτοιες πλευρές του εαυτού μας. Δεν είμαι εν τέλει καθόλου σίγουρος ότι μπορούμε να απαλλαγούμε από αυτά ολοκληρωτικά. Ίσως το καλύτερο πράγμα που μπορούμε να κάνουμε είναι να μάθουμε πώς μπορούμε διαχειριστούμε αυτά τα πράγματα με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποτελούν πρόβλημα γενικότερα για τους άλλους ή για το κίνημα.

Είμαι πεπεισμένος ότι όλοι και όλες μας αλλάζουμε συνεχώς. Παρόλα αυτά πρέπει να τονίσουμε ότι δεν πρόκειται για γραμμική διαδικασία κι ότι είναι ένα δύσκολο εγχείρημα. Δεν θα έλεγα ότι είμαστε εντελώς νέοι άνθρωποι, αλλά έχουμε οπωσδήποτε αλλάξει πολύ απ' αυτό που ήμασταν.

Candido, Chilavert (Κατειλημμένος χώρος εργασίας)

Είμαι ο Candido Gonzalez και συμμετέχω στο εγχείρημα του Chilavert, ενός εργασιακού χώρου κατειλημμένου απ' τους εργάτες και τις εργάτριες. Το τυπογραφείο καταλήφθηκε από τους 8 εργάτες που εργάζονταν μέσα και μια ολόκληρη κοινωνία στάθηκε στο πλευρό μας, καθώς είχε βαρεθεί πια την ανικανότητα της κυβέρνησης και την αναμονή για μια λύση που θα ερχόταν από τα πάνω. Έτσι λοιπόν, αρχίσαμε μαζί να αλλάζουμε τον κόσμο από τα κάτω.

Δουλεύω στο τμήμα της εκτύπωσης έχοντας περισσότερες αρμοδιότητες από όσες είχα πριν καταλάβουμε το εργοστάσιο. Όχι μόνο αρμοδιότητες αναφορικά με το τυπογραφείο όπου όλοι έχουμε αναλάβει επιπλέον καθήκοντα. Τώρα έχουμε επιπλέον ένα ηθικό καθήκον να βοηθήσουμε άλλους συντρόφους στο να καταλάβουν τους δικούς τους χώρους εργασίας. Είναι σαν μια αλυσίδα το κίνημα των κατειλημμένων εργοστασίων. Σαν μια αλυσίδα όπου προστίθενται συνεχώς νέοι κρίκοι. Πάντα ο τελευταίος κρίκος που προστίθεται είναι πιο εύθραυστος και αυτός ο κρίκος χρειάζεται συνεχώς ενίσχυση μέσα από την άνευ όρων αλληλεγγύη των άλλων κατειλημμένων εργοστασίων. Κάθε είδους στήριξη, συμπεριλαμβανομένης της αντίστασης στην αστυνομία, είναι αναγκαία. Αν υπάρχει ένα πράγμα στο οποίο όλα τα κατειλημμένα εργοστάσια συμφωνούν είναι το ότι κανείς δεν είναι μόνος του σ' αυτήν την υπόθεση. Μας αφορά όλους μας, πραγματικά αφορά όλη την κοινωνία, τα άλλα κατειλημμένα εργοστάσια, τον καθένα και την καθεμιά μας. Μόλις αρχίσεις να αποδέχεσαι και να νιώθεις αυτήν την δέσμευση, είναι σαν να εντυπώνεται πάνω σου με πυρωμένο σίδερο. Νιώθεις ότι έχεις περισσότερη δύναμη απ' ότι το ίδιο το χρήμα. Το ηθικό σου καθήκον είναι πολύ πιο ισχυρό.

Martin S., La Toma και Argentina Arde (Κατειλημμένο κτίριο και συλλογικότητα εναλλακτικών media και τεχνών)

Από την αρχή, μέσα σε όλη αυτή την αδιάκοπη κοινωνική αλλαγή και δημιουργία, κάτι πραγματικά δυναμικό ξεκίνησε να διαφαίνεται. Ήταν σαν να παραμερίστηκε ένα φράγμα και να απομακρύνθηκαν οι προκαταλήψεις. Τώρα νιώθουμε σαν να είναι δυνατά τα πάντα. Αυτό είναι κάτι που το νιώθουμε εμείς εδώ στη La Toma και το εκφράζουμε προς τα έξω με κάθε τρόπο.

Μέσα απ' αυτήν την εμπειρία, δημιουργήθηκε μια ομάδα πολλών ανθρώπων που γνωρίζονταν από 'δω κι από 'κει. Τώρα το να ζεις εδώ από κοινού και να μοιράζεσαι με τους άλλους, όχι μόνο περνώντας πολλές ώρες καθημερινά, αλλά συμμετέχοντας επίσης σε κοινές δραστηριότητες στις οποίες πολλές φορές χρειάζεται να κάνεις πίσω, έχει δημιουργήσει πολύ ξεχωριστές σχέσεις μεταξύ μας. Αυτό το βλέπουμε μπροστά μας στην καθημερινότητα, όταν περιφρουρούμε κατά την νυχτερινή βάρδια, όταν γιορτάζουμε γενέθλια, όταν προετοιμάζουμε συλλογικά γεύματα κτλ. Η αλήθεια είναι ότι και μόνο που βρισκόμαστε εδώ μαζί δημιουργείται στο τέλος και μια συναισθηματική ανάγκη με αυτό το περιεχόμενο. Το καλοκαίρι, ειδικά, θέλουμε να είμαστε όλοι εδώ συνέχεια. Σε κάποια φάση σκεφτόμασταν ότι πρέπει να αρχίσουμε να συνηθίζουμε στο ενδεχόμενο να απομακρυνθούμε απ' την κατάληψη της La Toma, γιατί, ούτως ή άλλως, αν μας έκαναν έξωση θα καταλήγαμε όλοι μαζί σε κάποιο ψυχιατρικό άσυλο.

Η πολιτική της εγγύτητας

Ομάδα συντροφισσών, MTD la Matanza (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Πραγματικά φτιάχνουμε μια κοινότητα εδώ. Μέσα σε αυτόν τον χώρο αισθάνεσαι τα πράγματα διαφορετικά. Είναι διαφορετικά απ' ότι απ' έξω. Κάτι το ιδιαίτερο και μοναδικό αρχίζει να αναπτύσσεται. Αρχικά νιώθαμε σαν ένα κομμάτι εντελώς διαχωρισμένο απ' τον υπόλοιπο κόσμο, αλλά σταδιακά ξεκινήσαμε να νιώθουμε σαν ένα κομμάτι αυτού του κόσμου.

Είμαστε όλοι και όλες μας ένα κομμάτι της διαδικασίας και της ανάπτυξης του κινήματος. Αδιάλειπτα σκεφτόμαστε τα καθημερινά και μελλοντικά μας καθήκοντα καθώς και τα συναισθήματα που φέρνουν στο νου. Συνεχώς κάνουμε πράγματα, όπως επίσης αναστοχαζόμαστε πάνω στο νόημα αυτών των πραγμάτων και στο τι δημιουργούν εδώ. Πιστεύω ότι αυτό είχε κάτι να κάνει με την ευδιάκριτη κοινότητα που δημιουργούμε. Είναι σαν το να βρίσκεσαι εδώ να είναι ένα πράγμα, και το να βγαίνεις έξω κάτι τελείως διαφορετικό.

Συντρόφισσα 2: Αυτό είναι το νόημα. Όλοι φτάσαμε εδώ βρισκόμενοι αρχικά από έξω, έχοντας ηττηθεί από τον εξωτερικό κόσμο. Φτάνεις σε κακή κατάσταση γιατί, εντάξει, είναι δύσκολα εκεί έξω. Χωρίς δουλειά, είναι δύσκολο να προχωρήσεις. Ενώ εδώ, μπορεί να έχεις ένα πρόβλημα, αλλά το πρόβλημα αυτό προκύπτει από κάτι που έχουμε δημιουργήσει μαζί, όχι από πράγματα που μας λείπουν. Αν δεν πουλάει το μαγαζί σου, τότε δεν έχεις καθόλου λεφτά να αγοράσεις φαΐ αυτή τη μέρα ή και την επόμενη. Εν τούτοις, κοιτάς να το διασκεδάσεις και είσαι πιο ήσυχος. Είναι ευκολότερο να ξεπεράσεις όλα τα προβλήματα που μπορεί να έχεις, που είναι πάνω κάτω τα ίδια με πριν, μόνο που τώρα βρίσκεσαι σε ένα διαφορετικό μέρος, μια διαφορετική κατάσταση και μια διαφορετική κοινότητα. Έχεις περισσότερες πιθανές λύσεις επειδή όταν εξετάζεις το πρόβλημα από μια διαφορετική οπτική γωνία, βλέπεις πολλές πιθανότητες να εμφανίζονται μπροστά σου. Περί αυτού πρόκειται. Αδιάκοπα ανακαλύπτεις το πώς θα δουλέψεις αύριο και ταυτόχρονα σκέφτεσαι τι πρόκειται να κάνεις μεθαύριο. Και είναι καλή φάση, οι δυνατότητες φαντάζουν ωραίες...

Συντρόφισσα 3: Μου φαίνεται ότι αυτό σχετίζεται με το να ξεπεράσεις την αντίληψη να ρίχνεις συνεχώς το φταίξιμο σε κάποιον. Όταν είσαι μόνος και άνεργος παίρνεις προσωπικά την ευθύνη του ότι δεν έχεις δουλειά, πιστεύοντας ότι οφείλεται σε ένα προσωπικό σου ελάττωμα ή στο ότι δεν διάβασες αρκετά για να πάρεις ένα πτυχίο ή να αποκτήσεις οποιαδήποτε προσόντα. Για μένα το να έρχομαι εδώ και να συναντώ ανθρώπους που βρισκόμαστε στην ίδια κατάσταση, και οι οποίοι οργανώνονται μαζί με άλλους για να ξεκινήσουν να κάνουν κάτι... Όλο αυτό μου φαίνεται σαν ένα κομμάτι της διαδικασίας του να σταματήσουμε να ρίχνουμε το φταίξιμο σε μας τους ίδιους.

Martin K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Έχει να κάνει με τη δυνατότητα να δημιουργείς έναν νέο τρόπο να σχετίζεσαι με τους άλλους. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι κανείς δεν ξέρει πώς ακριβώς να το κάνει. Είναι μια συλλογική διαδικασία, δεν πρόκειται να έρθει κανείς που να γνωρίζει τον τρόπο και να 'ρθει να στον υποδείξει. Ένα όνομα που έχουμε βρει γι' αυτό είναι "πολιτική της εγγύτητας", πολιτική της συνεργασίας, της αλληλοκατανόησης, πολιτική πρόσωπο με πρόσωπο.

Η αίσθηση που έχουμε όλοι εμείς που συμμετέχουμε ενεργά και θέλουμε να εμπλακούμε στα πολιτικά είναι ότι δεν υπάρχει πολιτικός χώρος, ότι δεν υπάρχει ο χώρος για να πραγματοποιήσεις αυτήν την επιθυμία. Αυτή την εντύπωση έχουμε. Γι' αυτό και οι συνελεύσεις γίνονται όπου να 'ναι, στις γωνιές των δρόμων. Αφού δεν υπάρχουν τέτοιοι θεσμοί και χώροι, ούτε π.χ. ένας σύλλογος, μια εκκλησία ή οτιδήποτε άλλο, η συνέλευση συναντιέται σε κάθε πιθανή γωνιά, ή και στο δρόμο ακόμη. Καθώς αυτή η νέα μορφή πολιτικής αναδύεται, εγκαθιδρύει ένα νέο, δικό της έδαφος, μια νέα εδαφικότητα. Αρχικά, προσδιορίζεται από μία στιγμή στο χρόνο και στο χώρο, με τις ελάχιστες αρχικές συντεταγμένες που χρειάζονται για να χαράξεις ένα έδαφος. Και πώς γίνεται αυτό συνεχής διαδικασία; Σίγουρα όχι μέσω της ιδεολογίας. Στην αρχή η συνέλευση αποτελούνταν από ανθρώπους από όλα τα μετερίζια, από την νοικοκυρά που έλεγε "είμαι απολίτικη" μέχρι το τυπικό κομματόσκυλο. Αλλά υπήρξε ένα ορισμένο επίπεδο συναίσθησης. Δεν ξέρω πώς να το ονομάσω, κάτι το αλληλεπιδραστικό. Υπήρχε μια αίσθηση θέλησης για αλλαγή των πραγμάτων, μια επιθυμία μετασχηματισμού. Αυτό παρήγαγε έναν ορισμένο τύπο νέων διαπροσωπικών σχέσεων. Παρήγαγε ένα τρόπο να είσαι μέσα στον κόσμο και ένα ορισμένο "εμείς" ή μια ενότητα που να είναι βιώσιμη. Νομίζω αυτό είναι το χαρακτηριστικό που κάνει τα πράγματα να εξελίσσονται αυτοδύναμα στη συνέλευση. Μου φαίνεται ότι άλλες δομές που ήταν περισσότερο βασισμένες στην ιδεολογία, όπως οι συνελεύσεις του τύπου "εμείς οι αριστεροί επαναστάτες", κατέληγαν στον κατακερματισμό των αγωνιζομένων και την αποτροπή του κόσμου απ' τη συμμετοχή, εξαιτίας του ότι ήταν πιο κλειστές. Γενικά, όταν οι συνελεύσεις ήταν περισσότερο βασισμένες στις σχέσεις των συμμετεχόντων (παρά στην ιδεολογία), ήταν και περισσότερο ανοιχτές, ο κόσμος ερχόταν και συμμετείχε επειδή είχε μια τέτοια ευαισθησία, έβρισκε ότι αυτό το πράγμα τον αφορά κι έχει νόημα. Με αυτή την έννοια οι νέοι τρόποι να κάνεις πολιτική χρειάζεται να έχουν έναν χαρακτήρα αλληλεπίδρασης και εγγύτητας μεταξύ των εμπλεκόμενων. Πες το όπως θες, αλλά χρειάζεται να δημιουργηθεί ένας "ξεχωριστός" χώρος αλληλεπίδρασης και εγγύτητας. Είναι σαν να κατοικούμε στην ρευστότητα, να κινούμαστε με μια κάποια ταχύτητα, σαν μικρές μπάλες που αναπηδούν προς όλες τις κατευθύνσεις, κι έπειτα, ξαφνικά, η συνέλευση είναι αυτό στο οποίο εστιάζουμε και συναντιόμαστε. Η πρόθεσή μας είναι να σταματήσουμε προς στιγμήν τον χώρο και τον χρόνο για να πούμε: "Ας κάτσουμε να σκεφτούμε πώς θα σταματήσουμε να σερνόμαστε παρά τη θέλησή μας από 'δώ κι από 'κεί, και ας προσπαθήσουμε να χτίσουμε κάτι νέο εμείς οι ίδιοι". Για εμένα εδώ κρύβεται το νόημα αυτού του καινούριου τρόπου να κάνεις πολιτική.

Μιλώντας για πολιτικές της εγγύτητας, αναφερόμαστε σε πολλά και διαφορετικά πράγματα για τα όποια στο παρελθόν δεν υπήρχε καμία λέξη. Πρόκειται για μία νέα γλώσσα, κι αυτή η νέα γλώσσα εγκαθιδρύει ένα νέο πεδίο.

Neka, MTD Solano και Claudia and Sergio, lavaca.org (Κίνηση ανέργων και συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης)

Neka: Αυτή η εμπειρία σε τραβάει και σε δεσμεύει απ' την αρχή κιόλας. Κάτι που μου έκανε τρομερή εντύπωση σχετικά με την ιδέα της πολιτικής της εγγύτητας ήταν όταν άκουσα τον Luis Mattini να μιλά για την συμμετοχή του στους κοινωνικούς αγώνες τη δεκαετία του '70. Έκανε μια αυτοκριτική λέγοντας πάνω κάτω τα εξής: "Είχαμε επιτεθεί επανειλημμένα στους καπιταλιστές, αλλά δεν ξέραμε ακόμα πώς να επιτεθούμε στον καπιταλισμό. Μπορούμε να καταστρέψουμε όλους τους θεσμούς του καπιταλισμού ή οποιουδήποτε άλλου συστήματος κυριαρχίας. Μπορούμε να ισοπεδώσουμε τις ιδιωτικές εταιρίες και τους οργανισμούς που συμβολίζουν όλα αυτά τα πράγματα, αλλά, αν δεν αντιπαλέψουμε τον τρόπο με τον οποίο σχετιζόμαστε μεταξύ μας, ο οποίος και τα αναπαράγει, είναι σαν να δίνουμε μια μάχη κενή περιεχομένου".

Νομίζω ότι αυτό είναι μια από τις διαφορές του σήμερα. Αυτή η καθημερινή πρακτική για την οποία μιλάμε συνεχώς, η αντιμετώπιση των καθημερινών μας προβλημάτων, είναι ένα μέσο για να πολεμήσουμε τον παλιό κόσμο, δημιουργώντας παράλληλα νέες εναλλακτικές. Νομίζω ότι ένα από τα πιο εντυπωσιακά πράγματα στον Αυτόνομο Γενάρη

ήταν ότι μοιραζόμασταν κάθε στιγμή της προσπάθειάς μας να χτίσουμε κάτι καινούριο, αντί να έχουμε έναν ανώτερο πάνω απ' το κεφάλι μας να δίνει μια έτοιμη συνταγή για το τι να κάνουμε, μια συνταγή βασισμένη σε ψυχρές θεωρητικές υποθέσεις. Αντ' αυτού ήμασταν σε θέση να πούμε ότι "εμείς που ζούμε σ' αυτούς τους καιρούς, σ' αυτή την συγκεκριμένη πραγματικότητα, σ' αυτή την γειτονιά και που βαλλόμαστε με διάφορους τρόπους, αποφασίζουμε να δράσουμε για να αντισταθούμε σε όλα αυτά". Αυτή ήταν η ισχυρότερη πτυχή του Αυτόνομου Γενάρη, η ανάδυση ενός κλίματος απελευθέρωσης όπου κανένας δεν θα σου έλεγε τι να κάνεις και πώς να δράσεις. Αντ' αυτού, εμείς ήμασταν που προσεγγίζαμε ο ένας τον άλλο από τη σκοπιά της καθημερινής εμπειρίας μας.

Sergio: Αν μας συντάραζε μια τρομερή καταστροφή και δεν ήμασταν σίγουροι για το ποιους κανόνες θα έπρεπε να ακολουθήσουμε, θα μπορούσαμε να ακολουθήσουμε τους κανόνες της επιθυμίας. Αν μου αρέσει κάποια και καταλάβω ότι κάτι μπορεί να γίνει, τότε αυτή η αίσθηση παράγει δράση. Αυτό που πιστεύω ότι έχει αλλάξει όσον αφορά της νέες μορφές αυτονομίας που αναδύονται, είναι ότι χάνεται η συνήθεια που είχαν οι άνθρωποι να περιορίζουν τον εαυτό τους. Ο εαυτός ήταν διαλυμένος μέσα στις μαζικές δομές των παραδοσιακών πολιτικών κομμάτων της αριστεράς και της δεξιάς. Η ατομικότητα είχε πάψει να υπάρχει. Μου φαίνεται ότι αυτό που ζούμε τώρα είναι κάτι σαν την επιστροφή του εαυτού. Αν το άτομο δεν μπορεί να συναισθανθεί, να νιώσει μια εγγύτητα, τότε αφαιρείται κάθε αξία του ατόμου. Δεν θέλω να το αποκαλέσω ατομικισμό γιατί παραπέμπει εύκολα στον εγωισμό, αλλά πρέπει να φτιαχτεί μια ατομικότητα που να είναι ικανή να σκεφτεί, ικανή να αισθάνεται, ικανή να προσεγγίζει, ικανή να ενεργεί συνεκτιμώντας τους άλλους.

Δεν πρέπει να δεσμευόμαστε από τον ορθολογικό τρόπο σκέψης, αλλά να συμπεριλάβουμε επίσης εκείνες τις διαισθητικές και συναισθηματικές ικανότητες που βοηθούν κάποιον να νοηματοδοτήσει τις πράξεις του, δεν θα φέρει τη λύση σε όλα, αλλά μπορεί να βοηθήσει αρκετά.

Η εμπιστοσύνη είναι ένα από τα πιο περίπλοκα ζητήματα για τους ανθρώπους, αφού κανείς δεν ξέρει στην πραγματικότητα πώς προκύπτει και πώς εξαφανίζεται. Σε κάθε περίπτωση, εάν αισθανόμαστε εμπιστοσύνη και εάν αυτό που πράττουμε και λέμε έχει νόημα, τότε...

Claudia: Ο βασικός εχθρός μας είναι ο φόβος. Αυτός εφορμά εναντία στο καθετί που χτίζουμε, γιατί ο φόβος, ή η υποψία κακόβουλων προθέσεων, αρχίζει να υπονομεύει υπόγεια την εμπιστοσύνη που δημιουργούμε μεταξύ μας.

Neka: Το ζήτημα έχει ως εξής: όλα εξαρτώνται από το πόσο μακριά σκοπεύει κανείς να φτάσει στη δημιουργία μιας άλλης κοινωνίας. Αν αγαπάς τον εαυτό σου και μπορείς να αγαπήσεις και τους γύρω σου, τότε έχεις τα καλύτερα εφόδια για τον κοινωνικό μετασχηματισμό. Μία ζωή που προηγουμένως ήταν αφιερωμένη στον ένα και μοναδικό ηγέτη, τώρα υιοθετεί μια ριζοσπαστική τοποθέτηση που είναι βαθύτερη, αφοσιώνεται σε κάτι που είναι πολύ βαθύτερο. Το έχουμε παρατηρήσει και μέσα στις καθημερινές μας σχέσεις. Όταν βρισκόμαστε για να δουλέψουμε κάτι ή να κάνουμε κάποια κοινή δράση, παράγουμε ταυτοχρόνως συναισθηματικούς δεσμούς, οι οποίοι ενισχύουν την αλληλοϋποστήριξή μας σε μια δραστηριότητα. Αυτά για τα οποία παλεύει ο διπλανός μου είναι τα ίδια πράγματα για τα οποία νιώθω ότι πρέπει να παλέψω κι εγώ. Κάπως έτσι τα πράγματα αποκτούν ένα διαφορετικό νόημα. Πρόκειται για έναν εντελώς διαφορετικό ορίζοντα, κάτι ριζικά νέο, κάτι που συμβαίνει εδώ και τώρα.

Emilio, Tierra del Sur (Συνέλευση γειτονιάς, κατειλημμένο κτίριο και κοινωνικό κέντρο)

Ο παραδοσιακός τρόπος που οργανώνονται οι αριστεροί μπορεί να παρομοιαστεί με ένα δέντρο που ο κορμός του είναι η κεντρική επιτροπή. Έπειτα είναι οι διάφοροι τομείς του κόμματος και τα στελέχη που είναι τα μικρά φύλλα. Χωρίς τον κορμό όλα θα ήταν άψυχα και δεν θα υπήρχε κανένα κέντρο λήψης των αποφάσεων. Απ' την άλλη πλευρά, οι σχέσεις που βιώνουμε μέσα στο κίνημα μοιάζουν με σχηματισμούς ιστών. Είναι σαν ένα δίκτυο, ένα πραγματικό δίκτυο. Εκφράζεται ένας λόγος που η λειτουργία του έγκειται όχι στο να ικανοποιήσει έναν ενιαίο, παγιωμένο και αναντίρρητο στόχο, αλλά μάλλον στο να δημιουργήσει σχέσεις που διαμορφώνονται γύρω από συγκεκριμένες πρακτικές. Για παράδειγμα, υπάρχουν σχέσεις για την πραγματοποίηση άμεσων δράσεων, υπάρχουν σχέσεις για την έκφραση αλληλεγγύης, υπάρχουν σχέσεις για την ανταλλαγή προϊόντων. Επίσης, στις σχέσεις συντονισμού μεταξύ των ομάδων προσπαθούμε να κρατήσουμε κάτι από την λογική που ενυπάρχει σε κάθε συλλογικότητα, αυτή του αλληλοσεβασμού, των κοινών αναγκών, της συνδιαμόρφωσης και του σεβασμού των συλλογικών αποφάσεων.

Ακόμη, υπάρχουν σχέσεις βασισμένες στην συνάφεια. Υπάρχουν δικτυώσεις αυτόνομων συνελεύσεων που συγκροτούνται στη βάση της συνάφειας μεταξύ των διαδικασιών τους. Αυτό δεν σημαίνει ότι κατεβαίνουν στις πορείες με πανό Αυτόνομων Συνελεύσεων ούτε ότι προβάλλουν αιτήματα εξ ονόματος όλων των αυτόνομων συνελεύσεων. Περισσότερο συντονίζονται για να δράσουν πάνω σε απτά και πρακτικά ζητήματα κι αυτό εκφράζει μια κατάσταση στην οποία καμιά συγκεκριμένη ομάδα δεν ηγείται του συντονισμού παίρνοντας αυτή τις αποφάσεις ή καθορίζοντας τη γραμμή των άλλων συνελεύσεων. Αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον για πάρα πολλούς λόγους, συμπεριλαμβανομένου του ενδιαφέροντος που αναδύεται τελευταία για την ανταλλαγή των προϊόντων και πολλών άλλων πραγμάτων. Εδώ είναι που αρχίζουμε και βλέπουμε το όραμά μας να πραγματοποιείται, το όραμα ότι μπορούμε να λειτουργήσουμε από κοινού σαν ανεξάρτητες αλλά αλληλένδετες κοινότητες σε μεγάλη κλίμακα. Είναι ψέμα ότι πρόκειται για κάτι που μπορεί να λειτουργήσει μόνο σε μικρή κλίμακα, που αφορά μόνο δύο ή τρεις γειτονιές. Μια τέτοια πρακτική μπορεί να επεκταθεί από πόλη σε πόλη, από χώρα σε χώρα, μπορεί να εμφανιστεί σε παγκόσμια κλίμακα. Μπορούμε να φτιάξουμε τέτοιους ιστούς στις προσωπικές μας σχέσεις, όπως επίσης και στις πολιτικές. Και είναι φανταστικό. Είναι μία απ' τις ομορφότερες γεύσεις που έχουν συναντηθεί για να φτιάξουν αυτήν τη υπέροχη σαλάτα που ονομάζουμε κίνημα. Ναι, είναι συναρπαστικό.

Paula και Gonzalo, HIJOS (Συλλογικότητα των παιδιών των εξαφανισμένων στην διάρκεια της δικτατορίας)

Paula: Η αντίληψή μας για την έννοια του συντρόφου μας επιτρέπει να προστατεύσουμε τους εαυτούς μας, όταν αντιμετωπίζουμε μία δύσκολη κατάσταση, να φτάσουμε σε μία ενότητα που να μπορεί να έρθει αντιμέτωπη με τα πάντα. Έχουμε δεχτεί μερικά πραγματικά σκληρά χτυπήματα. Γεννήματα μιας ρήξης, η οποία μας ξανασυμβαίνει. Τα έχουμε υπομείνει όλα αυτά εν μέρει λόγω των ισχυρών πολιτικών μας πιστεύω, αλλά εδώ ο ανθρωπισμός είναι το πραγματικό κλειδί της υπόθεσης. Πραγματικά πιστεύουμε ότι ο μόνος τρόπος να φτάσουμε σε μια επαναστατική διαδικασία είναι το να αλλάξουμε πρώτα οι ίδιοι σαν ανθρώπινα όντα. Προσπαθούμε να χτίσουμε μέσα μας αυτό που προσπαθούμε να πετύχουμε για την κοινωνία. Πιστεύουμε ότι, αν δεν ζήσουμε τις ζωές μας με τον τρόπο που επιθυμούμε και επιδιώκουμε, τότε δεν θα πετύχουμε ποτέ τους στόχους μας.

Gonzalo: Αυτό που καταλαβαίνουμε όλο και περισσότερο τελευταία είναι αυτό που έλεγε ο Che: "Ένας επαναστάτης κινείται με βάση ένα σπουδαίο αίσθημα αγάπης και πρέπει να δημιουργήσουμε αυτή την αγάπη μεταξύ των συντρόφων. Η αγάπη είναι αυτό που μας συνδέει, αυτό για το οποίο παλεύουμε είναι τόσο σπουδαίο που δεν είναι παρά αναμενόμενο να αγαπιόμαστε τόσο μεταξύ μας".

Συντρόφισσες, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Αυτό που σου δίνει δύναμη είναι ότι οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες είναι πάντα εδώ, μαζί σου, δίπλα σου. Αυτό είναι κάτι πολύ όμορφο, κάτι που δεν θα βρείτε πουθενά αλλού, το να έχεις αξία σαν άτομο, να ξέρεις ότι μπορείς να μιλήσεις, να δράσεις, να πάρεις αποφάσεις. Όταν κάνουμε έναν αποκλεισμό δρόμου, είναι οι *piqueteros* που έχουν την εξουσία τότε, είμαστε εμείς. Έχουμε, πώς να το πω, μία εσωτερική δύναμη που μας δίνει μεγάλη χαρά.

Νιώθω ότι έχω επιτύχει τόσα πολλά για εμένα και τα παιδιά μου που με κάνει να προσπαθώ ακόμα περισσότερο γι' αυτά. Η μικρή μου κόρη, που είναι μόλις τριών χρόνων, φώναζε μαζί μας "Piqueteros Carajo!". Σου δίνει μεγάλη χαρά να ξέρεις ότι τα παιδιά καταλαβαίνουν πως παλεύεις για κάτι που στο μέλλον μπορεί να τα γλιτώσει απ' την καταπίεση. Είναι κάτι που ήδη αρχίζεις να τους μεταδίδεις, ότι δεν πρέπει να ανέχονται όσα τους καταπιέζουν.

Πολλά παιδάκια τριγυρνάνε στις πορείες φωνάζοντας συνθήματα σαν τη μικρή μου κόρη. Το παιδί της Susana που είναι τριών παίζει τύμπανο υπέροχα, εδώ και κάνα χρόνο. Αυτά τα παιδιά μεγαλώνουν μέσα σε ένα περιβάλλον συντροφικότητας, αλληλεγγύης, ενότητας και εγγύτητας.

Συντρόφισσα 2: Η μικρή μου κόρη έρχεται κι αυτή μαζί μου πότε-πότε. Έρχεται μαζί μου στο φούρνο. Με βοηθάει πολύ που βρίσκομαι κι εγώ εδώ.

Συντρόφισσα 3: Αισθάνομαι την επιθυμία να έρχομαι εδώ και να είμαι με τους συντρόφους και τις συντρόφισσες.

Συντρόφισσα 4: Από τότε που είμαι εδώ με τις συντρόφισσες έχουμε αναπτύξει τεράστια ενότητα και εμπιστοσύνη.

Συντρόφισσα 2: Αν δεν έρθεις εδώ, είναι σαν να λείπει κάτι. Είναι σαν το να βρίσκεσαι εδώ να σου δίνει δύναμη. Αν δεν νιώθεις καλά, η συνέλευση σου δίνει δύναμη, χαρά και επιθυμία να συνεχίσεις. Όταν είσαι εδώ ξεχνάς οτιδήποτε άλλο.

Συντρόφισσα 5: Χτίζουμε κάτι διαφορετικό. Είναι σαν να αλλάζουμε τον τρόπο που ζει ο καθένας. Αυτοί που έρχονται για να μείνουν, αναζητούν πραγματικά το είδος της αλλαγής που χρειάζεται η κοινωνία σήμερα. Η ενότητα, η συντροφικότητα, η ελεύθερη έκφραση είναι που μας κάνουν πιο ανθρώπινους, για να το πω με μια λέξη.

Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Έπρεπε να κουβαλάμε πολλή υπομονή και αγάπη, γιατί αυτή εδώ η διαδικασία θα καρποφορούσε μόνο, αν ήταν θεμελιωμένη στην αλληλεγγύη, τον αλληλοσεβασμό, την εγγύτητα. Διαφορετικά θα ήταν απραγματοποίητη. Καθώς γνωρίζαμε ο ένας τον άλλο, αρχίσαμε να καταλαβαίνουμε ότι είμαστε πραγματικά μαζί σ' αυτόν τον αγώνα, ότι μια δυνατή και σπουδαία σχέση έχει αρχίσει να αναπτύσσεται μεταξύ μας. Πιστεύω ότι, αν υπάρχει ένα πράγμα που θεμελιώνει αυτή την σχέση μέσα στο κίνημα είναι η εγγύτητα. Κάποιες φορές τσακωνόμαστε μεταξύ μας, αλλά μιας και νοιαζόμαστε ο ένας για τον άλλον, μπορούμε μαζί να συνεχίσουμε τον αγώνα.

όνειρα

Carina, Argentina Arde (Συλλογικότητα εναλλακτικών media και τεχνών)

Τι όνειρα κάνω; Δεν ξέρω. Είναι αστείο, ξέρεις, παλιότερα έκανα όνειρα μόνο για το μέλλον, και τώρα κάνω όνειρα μέσα στο παρόν.

Alejandro, Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Κάποια μου όνειρα και κάποιες επιθυμίες...

Αρχικά σκέφτομαι όλα όσα έχουν συμβεί σ' αυτήν την χώρα, κάτι τόσο παράταιρο γι' αυτήν, αν αναλογιστούμε τα φαινόμενα των συνελεύσεων και των *piqueteros* Είναι κάτι τόσο καινούργιο, τόσο ασυνήθιστο, που τόσες πολλές ιδέες στις οποίες οι άνθρωποι παλιά δεν έδιναν σημασία, τώρα όχι μόνο είναι κυρίαρχες, αλλά έχουν κιόλας εσωτερικευθεί. Αυτή η διαδικασία της κοινωνικής αλλαγής συνέβη με διαφορετικό τρόπο στην Αργεντινή απ' ότι σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής. Ένα πράγμα το οποίο ονειρεύομαι είναι να συνεχίσουμε να βαδίζουμε προς μία λατινοαμερικάνικη ενότητα, με τον κάθε τόπο να διατηρεί τα ιδιαίτερά του γνωρίσματα. Προσωπικά, όνειρό μου είναι να συμμετάσχω σ' αυτήν τη διαδικασία.

Ίσως έρθουν ταραγμένοι ή δύσκολοι καιροί, αλλά όταν νιώθω την αγωνία τέτοιων προκλήσεων, νιώθω ακόμα και την ζωντάνια που πηγάζει απ' τα κινήματα και την κοινωνική αλλαγή που πραγματοποιούμε, ένα συναίσθημα που δεν έχω ξανανιώσει. Όλο αυτό είναι καταπληκτικό, και δεν θέλω να σταματήσω να είμαι μέρος του. Μακάρι πραγματικά να υπήρχε ένας τρόπος ώστε να μπορούσε αυτή η ενέργεια να ρέει ακατάπαυστα και να εμπλουτίζει όλες τις πλευρές τις καθημερινής ζωής.

Αισθάνομαι ότι υπάρχει ένας διαχωρισμός μεταξύ της δουλειάς μου και των κοινωνικών πρακτικών του κινήματος. Αυτό που έχω διδαχθεί είναι ότι δε γίνεται να τρέφω και μέσα μου έναν τέτοιο διαχωρισμό. Παλιότερα ήμουν ο τύπος ανθρώπου που πάντα σκεφτόταν ότι έκανε κάτι άλλο την ώρα της δουλειάς και έβλεπα τους φίλους μου σαν κάτι εξωτερικό προς τον χώρο εργασίας μου. Οι συνάδελφοι ήταν περισσότερο σαν ανταγωνιστές μου. Κάτι που μαθαίνω είναι να μην βλέπω τους συναδέλφους σαν εχθρούς μόνο και μόνο επειδή δε συμμετέχουν στο κίνημα. Μαθαίνω πλέον να τους καταλαβαίνω και να είμαι πιο ανοιχτός απέναντί τους.

Μέσα απ' τη συμμετοχή μου στις συνελεύσεις έχω καταφέρει να αλλάξω κι ο ίδιος σημαντικά. Ελπίζω να συνεχίσω να αλλάζω και να βλέπω την ζωή περισσότερο σαν μια ολότητα, κάτι το οποίο δεν είναι και τόσο αντιφατικό.

Carlos G., Zanon (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Έχω ένα υπέροχο όνειρο. Ονειρεύομαι να νικήσουμε σ' αυτόν τον αγώνα για το εργοστάσιο. Περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο. Αυτό είναι το πρώτο μου όνειρο και είναι ένα όνειρο που το μοιραζόμαστε. Ονειρευόμαστε ότι αυτή η προσπάθεια που κάνουμε θα αποδειχθεί βιώσιμη.

Το προσωπικό μου όνειρο είναι να διδάξω στο γιο μου όλες τις αρχές που διδάχθηκα κι εγώ: να μη σωπαίνει ποτέ, να αγωνίζεται για τον εαυτό του και τους άλλους, και να ξέρει ότι οι ανησυχίες του έχουν σημασία και αξία. Πάρα πολλοί από μας είχαμε διδαχθεί ότι, αν σκεφτόμασταν διαφορετικά απ' τους άλλους, τότε το πρόβλημα το είχαν οι σκέψεις μας, αλλά θέλω να μάθει να εκφράζεται ελεύθερα, να μάθει ότι είναι άνθρωπος που ζει ανάμεσα σε όλους εμάς, και πάνω απ' όλα ότι παντού μπορούμε να ανακαλύψουμε την αλληλεγγύη. Θέλω να μάθει ότι αγωνιζόμαστε τώρα και πάντα γιατί ποτέ δεν ξέρουμε τι επιφυλάσσει το μέλλον.

Θέλω να καταλάβει ότι η παράνοια αυτών των τύπων είναι ακόμα εδώ, όπως και η καταστολή, κι ότι πολλοί από μας μπορεί να πεθάνουμε ή να φυλακιστούμε. Αλλά, όπως λένε, δεν μας πειράζει να χάσουμε την ζωή μας, αν είναι για κάτι που αξίζει να αγωνιστούμε. Πολλοί έχουν χάσει την ζωή τους. Κι αν κάτι τέτοιο συμβεί, ελπίζω ότι θα ακολουθήσει τα βήματα του πατέρα του, γνωρίζοντας πώς να αγωνιστεί και γνωρίζοντας το γιατί. Όταν κάποιος χάνεται, όπως πολλοί πριν από μας, θέλουμε οι γιοι μας να υψώσουν τη σημαία μας και να συνεχίσουν τον αγώνα. Δεν θέλω να ηττηθεί απ' τα λόγια των πολιτικών, άνθρωποι οι οποίοι σου λένε ένα πράγμα, σε χτυπούν φιλικά στην πλάτη, και μετά σε μαχαιρώνουν πισώπλατα, κάτι που συνηθίζουν να κάνουν οι πολιτικοί. Ελπίζω να αγωνιστεί για δίκαιους σκοπούς και να ξέρει πάντα ότι μπορεί να βελτιώσει τον εαυτό του. Πάνω απ' όλα, ελπίζω να αγωνιστεί γι' αυτό που ξέρει ότι είναι σωστό.

Μιλώ τόσο πολύ για τον μικρό μου Guillermo γιατί γεννήθηκε μόλις κάνα δυό μήνες πριν ξεκινήσει αυτός ο αγώνας.

Θέλω ο γιος μου να καταλάβει και να νιώσει ότι πρέπει να συνεχιστεί ο αγώνας γι' αυτά που είναι δίκαια και να μην ξεγελιέται από ψέματα. Ελπίζω ο γιος μου να γίνει ένας αγωνιστής που θα παλεύει για το καλό όλων. Θέλω να λάβει μια αξιόλογη παιδεία, να έχει ό, τι μπορώ να του προσφέρω. Ελπίζω να έχει πάντα συνείδηση και ποτέ να μην στρέφει το βλέμμα του απ' τον κόσμο, γιατί στο παρελθόν πολλοί από μας κλείσαμε τα μάτια. Ελπίζω, επίσης ότι η επόμενη γενιά θα καταλάβει γιατί αγωνιζόμαστε. Δεν αγωνιζόμαστε μόνο για τους εαυτούς μας, αγωνιζόμαστε για ολόκληρη την εργατική τάξη. Δεν είμαστε μόνο εργάτες της Zanon, είμαστε εργάτες από παντού όπου οργανωνόμαστε και διαδηλώνουμε. Αγωνιζόμαστε ώστε να μην χάνονται πια οι εργάτες, να μην τους εκμεταλλεύονται όπως τώρα. Κι αν ηττηθούμε, θα μείνουμε καταγεγραμμένοι στην ιστορία.

Toty, MTD La Matanza (Κίνηση ανέργων)

Ανέκαθεν, από τότε που άρχισα να αναμιγνύομαι στην πολιτική, στους αγώνες των συνδικάτων, ως σοσιαλιστής, ονειρευόμουν ότι μια δίκαιη κοινωνία, μια κοινωνία ισότητας είναι εφικτή. Έχω δει πολλά κι έχω εντοπίσει πλέον τον εχθρό μου, αλλά σήμερα πιστεύω ότι η διαδικασία της εμπλοκής στον αγώνα είναι σημαντικότερη απ' τη νίκη. Οι άνθρωποι δε θα έπρεπε μόνο να είναι έτοιμοι ανά πάσα στιγμή να θυσιαστούν για ένα σκοπό, αλλά και να τον κατασκευάσουν, να ζήσουν γι' αυτόν το σκοπό, το οποίο είναι πιο δύσκολο.

Ονειρεύομαι ότι η ανθρωπότητα θα μπορέσει να αυτομετασχηματιστεί, και η ιδέα της ήττας, η ιδέα του θανάτου, δε μου ασκεί πλέον καμία έλξη. Το αντίθετο μάλιστα. Πιστεύω ότι είναι σημαντικότερο να μάθω τα παιδιά και τα εγγόνια μου να συνεχίσουν τον αγώνα για μια καλύτερη κοινωνία, ακόμα κι αν δεν τα καταφέρουμε τώρα.

Έχω δώσει τα πάντα γι' αυτόν το σκοπό και πιστεύω ακόμα στο όνειρο για μια άλλη ανθρωπότητα. Αυτό είναι το "κίνητρο" πίσω από την αυτονομία, την αυτοδιαχείριση και όσα πραγματώνουμε σήμερα. Είναι στην πραγματικότητα ένα πρόταγμα για την ζωή, και τώρα στα ύστερα στάδια της πολιτικής και προσωπικής μου ωρίμανσης, αρχίζω να βλέπω καθαρά την ανάγκη να αναδείξουμε τα ζητήματα της συντροφικότητας στο κέντρο της δράσης μας. Έχω την χαρά να γνωρίζω ότι κι άλλοι πολλοί σύντροφοι και συντρόφισσες διαβλέπουν αυτήν την δυνατότητα. Ό, τι δημιουργούμε, το δημιουργούμε μ' ένα χαρούμενο πάθος. Δε βρίσκω τίποτα θλιβερό σε ό, τι κάνω. Οι αυτόνομες ομάδες γεννιούνται μέσα στην αγάπη, το γέλιο και την αυτονομία, κι όσο περνάει ο καιρός το μαθαίνω όλο και καλύτερα. Μ' αρέσει πολύ, αν και είναι δύσκολο να το παραδεχτείς στη γειτονιά [γέλια].

Claudia, lavaca.org (Συλλογικότητα εναλλακτικής πληροφόρησης)

Να το δικό μου όνειρο να βρίσκομαι ανάμεσα σε ανθρώπους που μπορώ να σκεφτώ, να πω και να κάνω τα πάντα. Είναι μια ιδανική στιγμή της ζωής μου, και πιστεύω ότι μπορώ πια να ονειρεύομαι χωρίς κανέναν περιορισμό. Νιώθω πολύ σίγουρη. Πιστεύω ότι τα πιο δύσκολα πέρασαν. Βλέπω να προχωράνε τα πράγματα. Κάποτε αισθάνομαι σα να φτάσαμε στον προορισμό μας, άλλοτε σα να μην είναι πια τόσο μακριά, κι άλλες φορές σα να μην πρόκειται ποτέ να τα καταφέρουμε. Αυτή είναι η πραγματικότητα, να πλέεις στα πελάγη των ονείρων σου και να αντιμετωπίζεις την πραγματικότητα σε κάθε στιγμή. Για μένα ένα από τα σημαντικότερα πράγματα είναι να συνεργάζομαι και να δημιουργώ μαζί με ανθρώπους που αγαπώ, είναι αυτή η αίσθηση της συντροφιάς.

Αν ονειρεύομαι κάτι συγκεκριμένο; Όχι ιδιαίτερα. Αισθάνομαι ότι θέλω να ζήσω αυτήν τη διαδικασία, να μην ονειρεύομαι πια.

Alberto, Κλινική Medrano (Κατειλημμένη κλινική)

Τα όνειρά μου αφορούν τη δουλειά που κάνουμε και τη συνέχισή της. Θέλω όχι μόνο να συνεχίσει η δουλειά που γίνεται στην κλινική, αλλά να παρέχουμε και καλύτερες υπηρεσίες για όλους. Αν εξαρτιόταν από μένα, η κλινική θα διένειμε δωρεάν τα φάρμακα στους ασθενείς. Θα ήταν καταπληκτικό. Θα ήταν το μεγαλύτερό μου όνειρο. Μία άλλη επιθυμία μου είναι ο συντονισμός όλων των κατειλημμένων εργασιακών χώρων, και η εξασφάλιση των μέσων για να λυθούν όλα τα προβλήματα των εργατών και των εργατριών. Δεν θα 'λεγα ότι ονειρεύομαι αυξήσεις, ούτως ή άλλως είχαμε πάντα εξασφαλισμένους μισθούς... Θα ήθελα να είχαμε τα χρήματα ώστε να αναπτύξουμε μια πρακτική όχι μόνο προς δικό μας όφελος, αλλά και προς όφελος των άλλων, αυτών που έχουν προσφέρει τόσα πολλά, των τομέων που είναι πιο απροστάτευτοι, μ' αυτήν την έννοια. Τα λεφτά είναι σίγουρα απαραίτητα για κάτι τέτοιο. Να ποιο είναι το βασικό μου όνειρο σχετικά με την κλινική.

Όσον αφορά τα όνειρά μου για την χώρα, είναι να γίνει πιο δίκαιη. Θα 'θελα να ζω σε μια χώρα που ούτε την εκμεταλλεύονται ούτε εκμεταλλεύεται η ίδια, με ίσα δικαιώματα για όλους, υγεία, παιδεία, εργασία και στέγαση. Αλλά όσο η κυβέρνηση υποστηρίζει τα τεράστια μονοπώλια και τις μεγάλες εταιρίες, δεν πρόκειται να δούμε κάτι τέτοιο. Τουλάχιστον θα μπορούσαμε να έχουμε μια κυβέρνηση που υπερασπίζεται τα συμφέροντα των εργατών.

Συντρόφισσα, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Ονειρεύομαι ότι αυτή η κολεκτίβα που δημιουργούμε θα αντέξει για πάντα, κι ότι θα γίνουμε καλύτεροι σε όλα. Εύχομαι να είμαι ελεύθερη. Πάνω απ' όλα, θέλω να σκέφτομαι ελεύθερα.

Gisela και Nicolás, Elipsis-Video και Argentina Indymedia (Ανεξάρτητη ομάδα ντοκυμαντέρ και συλλογικότητα εναλλακτικών media)

Nicolás: Αυτήν τη στιγμή παρουσιάζεται η δυνατότητα για την αρχή μιας νέας μορφής ζωής. Και πιστεύω ότι, με τον υπάρχοντα πλούτο, τουλάχιστον σ' αυτήν τη χώρα, μπορούν όλοι να ζήσουν καλύτερα. Κάτι τέτοιο θα γινόταν, εν μέρει, αν δίναμε περισσότερη αξία στις λεπτότερες πτυχές της αλληλεγγύης. Όχι σε χρηματικό επίπεδο ή ανάλογα με αγαθά που μπορεί να συσσωρεύσει κάποιος, όχι βάσει των ίδιων παραμέτρων που χρησιμοποιούνταν για να αξιολογηθούν οι άνθρωποι μέχρι σήμερα. Υπάρχει διαφορετικός τρόπος.

Gisela: Αυτό που θα 'θελα είναι να αρχίσουμε σιγά-σιγά να φτιάχνουμε μία διαφορετική κοινωνία, όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να ζήσουν ειρηνικά και να έχουν όλα όσα χρειάζονται χωρίς να αντιμετωπίζουν δυσκολίες, απλώς να ζήσουν ειρηνικά. Ελπίζω να μπορέσουμε να ξαναστήσουμε αυτήν τη χώρα, όπως ζητούν κι οι ίδιοι οι άνθρωποι. Εύχομαι όλοι και όλες να συμμετέχουν και να συζητούν στις συνελεύσεις ώστε οι αποφάσεις για το μέλλον της χώρας να είναι δίκαιες για όλους.

Ειδικότερα ονειρεύομαι να υπάρχει δουλειά για όλους. Όλοι έχουν δικαίωμα στην εργασία και τη στέγαση. Ονειρεύομαι να συνεχίσουμε να κάνουμε ό, τι είναι απαραίτητο για τη χώρα μας ώστε να ανακτήσουμε την ταυτότητα, την κουλτούρα μας, να νιώσουμε σα να είμαστε σε ένα καινούργιο σπίτι.

Ανάμεσα στα άλλα, εκτός από την επιθυμία μου για την αλλαγή στη χώρα, θα ήθελα να ανακαταλάβουμε όλη την γη που έχει πουληθεί, να αρχίσουμε να την καλλιεργούμε, και να τα βγάλουμε πέρα με τα εργαλεία που έχουμε. Θέλω να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για ολόκληρη την Λατινική Αμερική, η οποία αντιμετωπίζει τα ίδια προβλήματα με μας, και μερικές φορές ακόμα χειρότερα. Ονειρεύομαι ότι όλη η Λατινική Αμερική θα μπορέσει να ζήσει όμορφα και ειρηνικά, χωρίς να είναι πια υπόδουλη κανενός.

Frederico, Πανεπιστήμιο της La Plata (Φοιτητική αντικαπιταλιστική συλλογικότητα)

Όπως λένε στη συνέλευση του Leazama Sur, δε μπορούν να διώξουν με έξωση τα όνειρά μας. [Ο Frederico κάθεται έξω από την τράπεζα που έχει καταλάβει η συνέλευση, η οποία απειλείται με έξωση.] Παρ' όλα αυτά πρέπει να αγωνιζόμαστε καθημερινά γι' αυτά τα όνειρα, γιατί η πραγματοποίησή τους δεν πρόκειται να έρθει με λόγια όπως "ελπίζω να αλλάξουν τα πράγματα". Η ελπίδα σημαίνει αναμονή και το θέμα εδώ δεν είναι να περιμένουμε. Το θέμα είναι να πράξουμε. Αν δεν πράξουμε εμείς, τίποτα δεν πρόκειται να έρθει ουρανοκατέβατο. Πρέπει να δημιουργούμε το μέλλον μας καθημερινά.

Για μένα, το μεγαλύτερο όνειρο είναι να χτίσουμε μια σοσιαλιστική κοινωνία, χωρίς τάξεις, χωρίς εξουσιαστές και εξουσιαζόμενους, χωρίς καταπιεστές και καταπιεζόμενους. Βέβαια κάτι τέτοιο δε μπορεί να συμβεί απ' τη μια μέρα στην άλλη, εκτός αν πρόκειται για ουτοπία. Είναι ένας ορίζοντας, κάτι προς το οποίο βαδίζουμε. Όνειρο είναι ότι όλοι μας μπορούμε να βγάλουμε στην επιφάνεια τις ανθρώπινες δυνατότητες που κρύβουμε μέσα μας, να τις αναπτύξουμε στο έπακρο. Όνειρο μέσα στο οποίο μπορούμε να γίνουμε κριτικά σκεπτόμενα υποκείμενα, εραστές, σε αρμονία με τους ανθρώπους, τη φύση και τα πάντα γύρω μας. Να είμαστε σε θέση να παράγουμε, τόσο διανοητικά όσο και υλικά, υπηρετώντας ολόκληρη την κοινωνία κι όχι κάποια λίγα συμφέροντα.

Όπως είπε ο Che, "Είμαστε ρεαλιστές, πραγματοποιούμε το αδύνατο", και πρέπει να συνεχίσουμε να το κάνουμε σε κάθε στιγμή.

Fabian, Grupo Alavio (Συλλογικότητα ανεξάρτητων media)

Αυτό που θα 'θελα είναι να μη χρειαστεί ποτέ ο έφηβος γιος μου να κρατήσει όπλο στα χέρια του. Αυτό θα 'θελα, αλλά δυστυχώς, μάλλον δεν πρόκειται να συμβεί. Προς το παρόν, εγώ είμαι που οφείλω να κρατώ όπλο για να υπερασπιστώ την ελευθερία.

Πόσο όμορφο θα ήταν αν όλα όσα επιθυμούσαμε πραγματοποιούνταν εδώ και τώρα. Αν χρειάζονταν θάνατοι, ας έπεφτε πάνω μου το βάρος κι όχι στο γιο μου. Εύχομαι ο γιος μου να μπορεί να αφοσιωθεί στη μουσική, να σκέφτεται... Δεν ξέρω τι, να μάθει ό, τι θέλει, να κάνει ό, τι θέλει, και να εργαστεί όπου επιθυμεί. Και θα 'θελα τα παιδιά των συντρόφων μου να έχουν όλα όσα εύχομαι και για το γιο μου, να μπορέσουν να αναπτύξουν πλήρως τις ικανότητές τους.

Καθένας μας οφείλει να ζήσει την δική του ιστορική περίοδο και να αναλάβει αυτή την ευθύνη. Εύχομαι οι αλλαγές να έρθουν γρήγορα, τουλάχιστον ούτως ώστε όσα αλλάζουμε σήμερα, να γίνουν αντιληπτά από τα παιδιά μας. Η επανάσταση είναι ένα όνειρο αιώνιο χωρίς τέλος.

Gonzalo και Paula, HIJOS (Συλλογικότητα των παιδιών των εξαφανισμένων στην διάρκεια της δικτατορίας).

Gonzalo: Πιστεύω ότι πρέπει να ονειρευόμαστε γιατί στα όνειρα συχνά βρίσκουμε ένα καταφύγιο. Όταν δυσκολεύει η πραγματικότητα, τα όνειρα ανυψώνουν το πνεύμα μας και μας γαληνεύουν.

Σ' αυτήν την χώρα οι πάντες ονειρεύονται και τώρα έφτασε η ώρα να ξυπνήσουμε. Είναι μια όμορφη μεταφορά, γιατί το όνειρο είναι που μας επιτρέπει να συνεχίσουμε, το όνειρο είναι σαν την ουτοπία. Πιστεύω ότι πρέπει να μάθουμε πώς να συνεχίζουμε όταν είμαστε ξύπνιοι και πρέπει να είμαστε ξύπνιοι για να φτιάξουμε αυτές τις νέες μορφές που θα μας επιτρέψουν να φτάσουμε στην ουτοπία, αυτήν την επανάσταση που λαχταράμε. Ελπίζω να ξέρουμε πώς να τη φτιάξουμε κι αυτό είναι πιο προσωπικό για μένα, αλλά ελπίζω ότι αυτό που φτιάχνουμε είναι ένα επαναστατικό κίνημα.

Paula: Είναι δύσκολο να απαντήσεις στην ερώτηση "τι ονειρεύεσαι". Αν εννοείς το όνειρο σαν ένα στόχο, ονειρεύομαι την επανάσταση. Είναι μυστηριακό το να σκεφτείς πώς μπορούμε να φτάσουμε εκεί που θέλουμε να πάμε. Ονειρεύομαι να ανακτήσουμε την κουλτούρα μας, να ανακαλύψουμε την αξία που έχουμε ο ένας για τον άλλο, την αξία που έχει η ανθρώπινη υπόσταση. Μ' αυτήν την έννοια, είναι μυστηριακό και αντικειμενικό την ίδια στιγμή. Η επανάσταση είναι ένα σημείο αναχώρησης. Θέλουμε να πάρουμε πίσω τους εαυτούς μας σ' αυτήν τη μάχη και να δημιουργήσουμε τα νέα αυτά υποκείμενα που χρειάζονται για να πραγματοποιήσουν μια επανάσταση.

Liliana, Brukman (Κατειλημμένο εργοστάσιο)

Το όνειρό μου είναι ότι ακόμα κι αν σταματήσουμε εμείς, τα παιδιά και τα εγγόνια μας θα συνεχίσουν τον αγώνα. Ονειρεύομαι ότι τα πράγματα αύριο θα γίνουν διαφορετικά. Τι να πω; Είμαι σαρανταεφτά ετών, ζω σε μια φτωχή γειτονιά, σε ένα μισοτελειωμένο σπίτι. Ένα σπίτι που δεν θα τελειώσει ποτέ γιατί συνεχώς με απέλυαν και οι εργοδότες μπορούσαν να το κάνουν γιατί ποτέ δε μίλαγα. Ο πόνος μου δεν είχε σημασία. Το ότι δε μπορούσα να πληρώσω δεν είχε σημασία. Έτσι σκεφτόμουν παλιότερα. Πιστεύω ότι ήμουν τυφλή γιατί δούλευα και νόμιζα ότι μου άξιζε ο μισθός που έπαιρνα. Τους πίστευα και τους εργοδότες.

Τώρα είναι αλλιώς. Είναι σα να ξυπνήσαμε ξαφνικά και να μην τους πιστεύουμε πια. Πιστεύω ότι αυτό θα βοηθήσει τα παιδιά μας, τα εγγόνια μας και τους νέους που είναι ακόμα στο σκοτάδι σήμερα. Μέσα απ' τη δικιά μας εμπειρία, ανοίγει το μυαλό τους και αύριο δεν πρόκειται να κάνουν τα ίδια λάθη.

Vasco, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Θα απαντήσω στην ερώτηση για τα όνειρά μου με έναν στίχο απ' το τραγούδι των Los Redonditos: "Το μέλλον έχει έρθει, το μέλλον είναι σήμερα". Πιστεύω ότι ζούμε ήδη το μέλλον. Οι διαρκείς υποσχέσεις του καπιταλισμού ήταν σαν ένα καρότο που το κρατάνε μπροστά απ' το γαϊδούρι για να το κατευθύνουν σε όποια κατεύθυνση θέλουν. Τι ψέμα! Οι μπάσταρδοι! Πόσες δόσεις παραλογισμού στάζουν στα ποτά μας για να μας πνίξουν, ότι το μέλλον είναι κάτι στο οποίο μπορούμε μόνο να ελπίζουμε κι αυτή η ελπίδα είναι που θα πραγματοποιήσει όλα μας τα όνειρα. Ε, όχι. Όπως οι Los Redonditos, έτσι κι εγώ πιστεύω ότι το μέλλον έχει φτάσει, ότι το μέλλον είναι εδώ. Η ευτυχία δε μπορεί να περιμένει μέχρι αύριο, πρέπει να ζήσουμε το σήμερα με ασίγαστο πάθος. Αν αναβάλλουμε τα όνειρα μας ή ακυρώσουμε τις επιθυμίες μας, αναθέτουμε και υποτασσόμαστε, υφιστάμεθα την τροπή των πραγμάτων όπως έχει ή εγκαταλείπουμε σε χέρια άλλων τις επιθυμίες μας. Εν τέλει πιστεύω ότι πρέπει να ζήσουμε την κάθε ημέρα. Πιστεύω ότι η ρήξη με το παρελθόν είναι τελεσίδικη και κομμάτι της καθημερινότητάς μας πια. Η ελευθερία και η ρήξη βρίσκονται στο σήμερα.

Celeste, En Clave Roja (Αντικαπιταλιστική φοιτητική ομάδα)

Το μεγαλύτερό μου όνειρο είναι να επιστρέψει η εξουσία σ' αυτούς που πραγματικά ανήκει, στους ανθρώπους που παράγουν τον πλούτο αυτού του κόσμου. Αυτό είναι το σπουδαιότερο όνειρο: να ζήσουμε σε μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, μια κοινωνία όπου συντηρούμαστε από τη δικιά μας εργασία. Το σπουδαιότερο όνειρο είναι να ζήσουμε σε μια κοινωνία όπου οι κοινωνικές τάξεις θα έχουν εξαφανιστεί, που δεν θα υπάρχει εκμετάλλευση, που οι άνθρωποι θα είναι ελεύθεροι, αληθινά ελεύθεροι, όχι όπως στη δημοκρατία ή τη δικτατορία. Ονειρεύομαι μια κοινωνία όπου οι άνθρωποι θα ζουν αρκετά καλά ώστε να μπορούν να απολαμβάνουν τις ομορφιές της ζωής, όπως την τέχνη και τον πολιτισμό και χιλιάδες πράγματα φαινομενικά ασήμαντα, αλλά στα οποία ο περισσότερος κόσμος δεν έχει πρόσβαση. Ονειρεύομαι έναν κόσμο όπου αν κάποιος θέλει να γίνει συγγραφέας, θα μπορεί να γίνει συγγραφέας. Και όποιος θέλει να γίνει χορευτής μπαλέτου θα μπορεί να γίνει χορευτής μπαλέτου και δεν θα αναγκάζεται να δουλεύει από εννιά χρονών. Ονειρεύομαι μια κοινωνία όπου τα παιδιά δεν θα πεθαίνουν απ' την πείνα, όπως συμβαίνει στην Αργεντινή και σ' όλον τον κόσμο. Ξέρω ότι πολλοί άνθρωποι μοιράζονται τα ίδια όνειρα με μένα.

Αυτήν τη στιγμή, ολόκληρη η περιοχή της Santa Fe έχει πλημμυρίσει, κι αυτό είναι ένα καλό παράδειγμα όσων έλεγα. Χιλιάδες άνθρωποι έχασαν την ζωή τους στη Santa Fe, η κυβέρνηση το αποκρύπτει αλλά ισχύει. Εκατομμύρια άνθρωποι έμειναν άστεγοι κι έχασαν όλα τα υπάρχοντά τους, κι η κυβέρνηση δεν έχει κάνει τίποτα. Στην πρωτεύουσα, εργάτριες απ' το εργοστάσιο Brukman, όπου 50 εργαζόμενοι έχουν υποστεί λοκάουτ απ' τα αφεντικά επειδή το κατέλαβαν, βοηθούν τις οικογένειες απ' τη Santa Fe. Έχουν βγάλει τις ραπτομηχανές τους στο δρόμο και μια φορά τη βδομάδα ράβουν ρούχα για τους ανθρώπους της Santa Fe. Τέτοιου είδους είναι και το όνειρό μου.

Αισθάνομαι ότι το καλύτερο που μπορεί να γίνει κάποιος δεν είναι αριστερός, δεξιός, αυτόνομος ή τροτσκιστής, αλλά "τα πάντα". Είναι μια πραγματικά δυνατή εικόνα στην οποία έχω αφοσιωθεί.

Daniela και Ariel, MTD Almirante Brown (Κίνηση ανέργων)

Daniela: Ονειρεύομαι μία πιο δίκαιη κοινωνία, όπου τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων θα είναι εξίσου σεβαστά. Πάνω απ' όλα στο μέλλον, όταν αποκτήσω παιδιά, θέλω να έχουν μία αξιοπρεπή ζωή. Γι' αυτό συμμετέχω σ' αυτόν τον αγώνα, πιστεύω ότι η αξιοπρέπεια είναι κάτι που απαιτεί αγώνες. Συνολικά, θέλω όλοι και όλες μας να μπορούμε να ζήσουμε με αξιοπρέπεια, δουλειά, δικαιοσύνη και ισότητα.

Ariel: Συμφωνώ με την Dani. Εύχομαι στο μέλλον να μη χρειαστεί να βγουν τα παιδιά μου στο δρόμο, να καλύψουν τα πρόσωπά τους και να φτιάξουν πικέτες για να αναγκάσουν την κυβέρνηση και την αστυνομία να αντιμετωπίσουν τα εγγόνια μου με σεβασμό. Ελπίζω ότι τα πράγματα δεν θα είναι έτσι και ότι θα έχουν δουλειά και εκπαίδευση. Ελπίζω ότι δεν θα χρειαστεί να διαδηλώσουν στο Υπουργείο Υγείας για να εξασφαλίσουν αυτά στα οποία όλοι έχουν δικαίωμα και ειδικά ότι δεν θα χρειαστεί να απειλήσουν με βία για τα δικαιώματά τους. Ελπίζω ότι το μέλλον θα έρθει με μία κάποια σύνεση. Ελπίζω ότι αυτοί που έχουν στα χέρια τους την εξουσία θα σταματήσουν να κλέβουν και να κατηγορούν εμάς, παρόλο που φαίνεται ότι πάντα θα συναντούμε αντιδράσεις απ' τη μεριά τους. Θα συνεχίσω να αγωνίζομαι μέχρι να γεράσω, για τα εγγόνια μου.

Daniela: Ο δρόμος είναι μακρύς...

Ariel: Ο δρόμος είναι μακρύς...

Daniela: Κι έχει πολλά εμπόδια στο διάβα του...

Ezequiel, Συνέλευση Cid Campeador (Συνέλευση γειτονιάς)

Όσον αφορά τα όνειρα, δύο πράγματα έχω κατά νου, σε δύο διαφορετικά επίπεδα. Το ένα είναι μάλλον πιο ουτοπικό: ότι μπορούμε τελικά να ζήσουμε σε μια διαφορετική κοινωνία, όχι τόσο παράλογα άδικη και ανυπόφορη όσο αυτή. Αυτό είναι το μεγαλύτερό μου όνειρο, αλλά δεν το βλέπω να βρίσκεται πολύ κοντά. Κάνω κι άλλα όνειρα, όνειρα που είναι πιο κοντινά, τα οποία είναι να ζήσουμε μ' αυτόν τον τρόπο ή να δημιουργήσουμε τέτοιες συνθήκες, ούτως ώστε μέσα στο παρόν να φτιάξουμε περισσότερα απ' αυτά τα πράγματα που απαιτούνται για το μακρινό μας όνειρο. Αυτά τα όνειρα είναι πολύ πιο μικρά και μετριοπαθή, και είναι απολύτως πραγματοποιήσιμα. Η πρόσφατη αυτή ιστορία που ζούμε είναι ένα όνειρο που έχει γίνει πραγματικότητα, με τους ανθρώπους να συμμετέχουν στις συνελεύσεις. Είναι κάτι που έχει παραχθεί καθαρά απ' τη δική μας δραστηριότητα, χωρίς να έχει επιβληθεί από έξω. Το βλέπουμε στους ανθρώπους που αποφασίζουν να πάρουν την ζωή τους στα χέρια τους, χωρίς φόβο και γεμάτοι σιγουριά. Είναι ένα όνειρο που έχει πραγματοποιηθεί μέσα στο κίνημα.

Ένα άλλο όνειρο είναι να μπορέσουμε να εγκαταλείψουμε κάποια από τα πιο αρνητικά κατάλοιπα της παλιάς αριστεράς, της παλιάς πολιτικής. Για παράδειγμα, θέλω να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε την αμοιβαία καχυποψία που προκαλεί επιθετικότητα, γκρίνια και αρνητική διάθεση μεταξύ μας. Μετά απ' αυτό το όνειρο ακολουθεί η επιθυμία να πειραματιστούμε με διαφορετικές μορφές πρακτικής.

Έχουμε κάνει μεγάλη πρόοδο από τις 19 και τις 20, αλλά μου φαίνεται ότι είμαστε λίγο στάσιμοι αυτήν τη στιγμή. Βλέπω αυτήν τη στιγμή λοιπόν σαν μια ευκαιρία να μεταλλάξουμε ξανά τους εαυτούς μας και να πειραματιστούμε με νέα πράγματα, ίσως και να αποτύχουμε, αλλά να δοκιμάσουμε πρώτα. Μας βλέπω λίγο συντηρητικούς μέσα στο κίνημα, με λιγότερη θέληση για προσπάθεια, για πειραματισμό, για λάθη. Ένα άλλο όνειρο θα ήταν ίσως, να βρεθεί το κατάλληλο πλαίσιο για να προταθεί κάτι τέτοιο. Ίσως αυτό το πλαίσιο το βρούμε στις συνελεύσεις του αύριο, αν όχι σήμερα κιόλας. Πιστεύω πως είναι προτιμότερο να δοκιμάσουμε τα πάντα τώρα, καθημερινά και μέσα στο παρόν.

Είναι εκνευριστικό να έχεις μόνο μακρινά όνειρα.

Mariana, MTD Allen (Κίνηση ανέργων)

Πάνω απ' όλα θέλουμε τα παιδιά μας να μεγαλώσουν σε ένα περιβάλλον ισότητας, όπου θα μπορούν να λάβουν μια καλή εκπαίδευση, όπου το MTD θα είναι η δύναμη όλης της χώρας, και που δεν θα αφορούν όλα την πολιτική. Κάποιοι άνθρωποι το καταλαβαίνουν ήδη αυτό. Ελπίζω να γίνει πιο διαδεδομένη εικόνα, έτσι ώστε οι άνθρωποι να καταλάβουν πως δεν είμαστε απλώς μια ομάδα απομονωμένη απ' την κοινωνία που κλείνει γέφυρες και δρόμους. Εύχομαι οι άνθρωποι να καταλάβουν ότι αγωνιζόμαστε γι' αυτά που πιστεύουμε ότι είναι καλά για εμάς και τα παιδιά μας. Εύχομαι να υπάρξει ισότητα στο μέλλον κι οι άνθρωποι να αποκτήσουν ανθρώπινη αξία και δύναμη να αγωνίζονται, τη δύναμη να μην αφήνουν τους εαυτούς τους να καταπιέζονται. Αχ, μακάρι να ήταν έτσι το αύριο.

Ομάδα συντροφισσών, MTD San Telmo (Κίνηση ανέργων)

Συντρόφισσα 1: Θέλουμε κάτι καλύτερο για τα παιδιά μας, να συνεχίσουμε να προχωράμε μπροστά και να κάνουμε το κίνημα ακόμα μεγαλύτερο. Έχουμε πολλά όνειρα: να αποκτήσουμε το φούρνο, μια μεγαλύτερη συλλογική κουζίνα, ένα μεγαλύτερο μπαρ. Αν αυτό το όνειρο πραγματοποιηθεί, θα είναι γιατί σαν κίνημα, δουλεύουμε όλοι συλλογικά για να τα καταφέρουμε. Το όνειρό μου είναι να αποκτήσουμε έναν φούρνο που θα καλύπτει τις ανάγκες της συλλογικής κουζίνας. Αυτήν τη στιγμή λειτουργεί, αλλά μόνο κατά το ήμισυ. Όλοι μας ονειρευόμαστε. Αλλά ακόμα, σ' αυτήν τη φάση, δεν έχουμε μια λύση για τα παιδιά μας. Εκεί είναι που θέλουμε να φτάσουμε.

Συντρόφισσα 2: Ακριβώς, να μην μπουσουλάμε σαν τα μωρά.

Συντρόφισσα 3: Ναι, φυσικά. Το μωρό κάποια στιγμή αρχίζει να μπουσουλάει. Εμείς τώρα αρχίζουμε να περπατάμε, αλλά πολύ αργά ακόμα...

Συντρόφισσα 4: Θέλουμε να περπατήσουμε πιο γρήγορα...

Συντρόφισσα 3: Το όνειρό μας έγκειται στο ότι, τώρα που έχουμε αρχίσει να περπατάμε, δεν πρόκειται να σταματήσουμε. Όπως ένα μωρό που αν αρχίσει το περπάτημα δεν θέλει με τίποτα να σταματήσει.

Martín K., Asamblea Colegiales (Συνέλευση γειτονιάς)

Τι ωραία ερώτηση. Προκαλεί και λίγο φόβο βέβαια, γιατί όταν μιλάς για τις επιθυμίες σου φοβάσαι μήπως δεν πραγματοποιηθούν αν τις ξεστομίσεις.

Ονειρεύομαι μια κατάσταση της ύπαρξης που δεν θα καθορίζεται από εξωτερικές ηθικές προσταγές, ωφελιμισμό, αντεπιστημονικές προσταγές, αλλά που θα έχει το δικαίωμα απλώς να υπάρχει και να παίζει με το υπάρχον. Ονειρεύομαι έναν κόσμο όπου θα υπάρχει χώρος για τις επιθυμίες. Πιστεύω ότι υπάρχουν πολλές όμορφες ευχές σ' αυτόν τον κόσμο. Σα να ήταν δικιά μας ευθύνη να είμαστε σε θέση να ονειρευτούμε άλλους κόσμους, και καθώς τους φτιάχνουμε, να ψάχνουμε τρόπους να δημιουργήσουμε άλλους, καινούργιους. Θα έπρεπε τότε να μπορούμε να κατέχουμε περισσότερα συναισθήματα, διαφορετικότητα, πολλούς κόσμους, όχι ένα νησί, ούτε μια ήπειρο. Περισσότερο από μια ήπειρο: νησιά που επικοινωνούν μεταξύ τους.

Οι ευχές μου; Αν έπρεπε να καταλήξω σε μία μόνο... Περισσότερη ευτυχία. Εύχομαι η φτώχεια, κάθε μορφή αποκλεισμού, κάθε είδος δυστυχίας, να εξαφανίζονταν και που λες, αυτό θα με έκανε ευτυχισμένο. Δεν με προβληματίζει η φτώχεια, αλλά πέρα από ένα δεδομένο επίπεδο υλικής στέρησης, υπάρχει και η επιθυμία για πολιτιστικό, κοινωνικό, ερωτικό και πολιτικό έδαφος. Κάτι τέτοιο δεν υπάρχει τώρα, οπότε θα ευχόμουν για ένα

έδαφος όπου τίποτα δεν είναι απαγορευμένο, όπου όλα είναι οριζόντια και δεν υπάρχει ίχνος ιεραρχίας.

Paola, Barrios de Pie (Ομάδα ανέργων)

Ο στόχος μας σαν κίνημα είναι να αλλάξουμε αυτή τη χώρα. Να δημιουργήσουμε μια δίκαιη κοινωνία όπου δεν θα υπάρχει χώρος για συλλογικές κουζίνες. Στη γειτονιά λέμε ότι δε θέλουμε κι άλλες συλλογικές κουζίνες. Θέλουμε αρκετά λεφτά για κάθε οικογένεια ώστε να μαγειρεύει και να τρώει στο σπίτι της, να αμείβεται μέσα από αξιοπρεπή δουλειά. Δεν θέλουμε να αναγκαζόμαστε να βγαίνουμε και να κλείνουμε έναν δρόμο για 150 pesos ή για να μπορούμε να πάμε στο σχολείο. Ο στόχος μας είναι αυτά τα πράγματα να θεωρηθούν αυτονόητα.

Αυτό είναι το ιδανικό μας. Αυτή η διαδικασία της καθημερινής δημιουργίας, η ρήξη με τη διαφθορά, ο αγώνας ενάντια σ' αυτό το οικονομικό μοντέλο, αυτό το σύστημα που θέλουν να επιβάλλουν στην Αργεντινή, είναι επίπονη, γιατί μερικές φορές είναι σα να προσπαθείς να γκρεμίσεις έναν τοίχο που δεν πέφτει με τίποτα. Πιστεύω όμως ότι θα πέσει.

Πριν δύο χρόνια κανείς δεν πίστευε ότι θα βρισκόμασταν εδώ σήμερα, να καταλαμβάνουμε και να λειτουργούμε αυτό το μέρος στο κέντρο του Lomas μέσα από λαϊκές συνελεύσεις και κοινωνικές οργανώσεις. Δεν το φανταζόμουν. Κανείς μας δεν το φανταζόταν. Και σήμερα είμαστε σε θέση να το κάνουμε, και αντέχουμε ακόμα, συνεχίζουμε να αντιστεκόμαστε. Και ποιος ξέρει; Πριν δύο χρόνια κανείς δεν πίστευε ότι θα τα καταφέρναμε όλα αυτά.

Christian, Attac Autónomo (Αντικαπιταλιστική συλλογικότητα)

Θέλω τα πράγματα στη χώρα να γίνουν λίγο καλύτερα. Δε ζητάω να γίνουμε πάμπλουτοι, αλλά ζητάω να μην πεθαίνουν πια τα παιδιά απ' την πείνα. Ζητάω παιδεία, για να μάθουμε να σεβόμαστε τους γύρω μας. Ζητάω να ζήσουμε σε μία λίγο καλύτερη κοινωνία και, όταν αποκτήσω παιδιά, να μπορώ να τους προσφέρω ασφάλεια, τουλάχιστον ώστε να μην ζήσουν ποτέ όπως εγώ κατά καιρούς, με την ανικανότητα που αισθάνομαι. Υπάρχουν και πολλά άλλα: να υπάρχει καλύτερη περίθαλψη, να έχουμε περισσότερη συνείδηση, να υπάρχουν λεφτά για φαγητό σε κάθε σπίτι στη Δημοκρατία της Αργεντινής, να γίνουμε λίγο καλύτεροι κοινωνικά. Αυτό είν' όλο. Δε ζητάω να μπούμε στην ανώτερη τάξη ούτε να έχουμε πολλά λεφτά. Όχι, ζητάω να έχουμε όλοι παιδεία, αξιοπρεπή δουλειά, περίθαλψη, τις αρχέγονες αξίες της ανθρωπιάς. Το εύχομαι για κάθε άνθρωπο στον κόσμο. Γι' αυτά αγωνιζόμαστε κάθε μέρα και πιστεύω ότι θα τα κατακτήσουμε.

Neka, MTD Solano (Κίνηση ανέργων)

Η μόνιμη ευχή μου είναι να βρίσκουμε κάθε μέρα ένα νέο λόγο να ζούμε. Δε μ' αρέσουν οι ρουτίνες και τα τελετουργικά, ή τα πράγματα που είναι πάντα προσχεδιασμένα. Τα όνειρά μου αφορούν αυτό ακριβώς, να μπορούμε να έχουμε ιδανικά, να φανταζόμαστε τον κόσμο χωρίς καπιταλισμό και να μετατρέπουμε την καταπίεση σε αγάπη. Πιστεύω ότι το όνειρο πραγματοποιείται και ξέρω ότι έχουμε τη δυνατότητα να το δημιουργήσουμε. Δεν θέλω όνειρα στα οποία η ευτυχία είναι στραγγαλισμένη ή στάσιμη, όπου δεν υπάρχει χώρος για δημιουργικότητα και συναισθήματα. Φαντάζομαι ότι αυτό με τοποθετεί δίπλα σε άλλους ονειροπόλους δίπλα σε αυτούς που σήμερα θεωρούνται τρελοί.

πραγματολογικά στοιχεία

MTD (Movimiento de Trabajadores Desocupados-Κίνημα Ανέργων Εργατών)

Το MTD γεννήθηκε μέσα από τα μπλοκαρίσματα των περιφερειακών οδικών αρτηριών γύρω από μεγάλα αστικά κέντρα στα οποία συμμετείχαν μαζικά απολυμένοι εργάτες, θύματα των ιδιωτικοποιήσεων που εφάρμοσε το ΔΝΤ κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90, αλλά και πλήθος ανέργων που συγκεντρώθηκαν στις παρυφές των μεγαλουπόλεων από την αγροτική ενδοχώρα λόγω απαλλοτριώσεων μεγάλων εκτάσεων δημόσιας γης. Η αδυναμία των παραδοσιακών συνδικαλιστικών οργανώσεων να διαχειριστούν αυτή τη μεγάλη μάζα ανθρώπων που βρίσκονταν για μεγάλο χρονικό διάστημα εκτός εργασίας αλλά και η πλήρης απαξίωση τους από τις νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις αποτέλεσαν τους κύριους λόγους συγκρότησης του MTD. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 και όσο βάθαινε η κρίση, η κεντρική κυβέρνηση κατόρθωσε να κρατήσει αυτή την απαξιωμένη εργατική δύναμη στο περιθώριο (τα πρώτα μπλοκαρίσματα γνώρισαν πέρα από την ωμή καταστολή και τη σφοδρή αποδοκιμασία της μεσαίας τάξης), αποτρέποντας πάση θυσία τη συνάντηση της με κοινωνικές ομάδες που ήδη βρίσκονταν σε στάδιο προχωρημένης αποσύνθεσης (κυρίως μικροϊδιοκτήτες και δημόσιοι υπάλληλοι που είχαν περιθωριοποιηθεί από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές των δεξιών κυβερνήσεων Μένεμ και De la Rúa). Οι μαζικές όμως κινητοποιήσεις μετά τα γεγονότα της Plaza de Mayo, το 2001, όταν εκατοντάδες χιλιάδες εξεγερμένων πολιόρκησαν το Προεδρικό Μέγαρο απαιτώντας την παραίτηση της κυβέρνησης, ριζοσπαστικοποίησαν ακόμη περισσότερα τη μεσαία τάξη που σύντομα αντιλήφθηκε ότι οι φραγμοί ανάμεσα σε αυτήν και τους εξαθλιωμένους ανέργους και αγρότες είχαν πλέον διαρραγεί. Η κατάρρευση των τραπεζών και η απαξίωση του εθνικού νομίσματος είχε ως αποτέλεσμα την παραπέρα ενδυνάμωση του κινήματος και νέες συλλογικές πρακτικές, όπως οι συνελεύσεις γειτονιάς και οι αυτοδιαχειριζόμενες κολεκτίβες, έκαναν ορατή την εμφάνιση τους στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας. Αυτή η ξαφνική μαζικοποίηση του κινήματος είχε ως συνέπεια τη μετάλλαξη του MTD. Το τελευταίο έπαψε πλέον να αποτελεί αποκλειστικά τον πόλο αναφοράς των αγώνων των *piqueteros* και σταδιακά διασπάστηκε σε ένα πλήθος ετερογενών κινημάτων οργανωμένων σε οριζόντιο μη ιεραρχικό επίπεδο, που προέτασσαν περισσότερο την αυτοοργάνωση και την αποκέντρωση παρά την κεντρικά καθοδηγούμενη μαζική δράση. Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για διάσπαση αλλά για διάχυση του κινήματος στην ευρύτερη κοινωνία και τη μετατόπιση του τελευταίου από τις λεωφόρους και τις οδικές αρτηρίες στην καρδιά των μεγαλύτερων αργεντίνικων πόλεων. Έτσι μετά και την παραίτηση Duhalde και με δεδομένο το κενό εξουσίας που δημιουργήθηκε, το MTD ήταν αρκετά ώριμο να αναλάβει περισσότερες πολιτικές πρωτοβουλίες και κυρίως να δραστηριοποιηθεί σε χώρους, που πριν την κατάρρευση, αποτελούσαν αποκλειστική αρμοδιότητα του κεντρικού κράτους, όπως εργοστάσια και νοσοκομεία, φούρνοι, σχολεία, εκπαίδευση. Με βάση το τρίπτυχο Trabajo, Dignidad y Cambio Social (Εργασία, Αξιοπρέπεια και Κοινωνική Αλλαγή), τοπικά MTD, ειδικά στην πρωτεύουσα Buenos Aires, ξεφύτρωσαν σχεδόν σε κάθε διαμέρισμα της πόλης. Από τα πιο ριζοσπαστικά, ήταν εκείνα των: Solano, Almirante Brown, Allen, Esteban

Echeverria, Matanza. Σύμφωνα μάλιστα με το τοπικό MTD του Lugano, η συλλογική δράση (plan de lucha) και η ενεργός συμμετοχή στις συνελεύσεις γειτονιάς (asambleas collegiales) δεν αποτελούν αποκλειστικά και μόνο μορφές πολιτικής παρέμβασης. Συνιστούν ταυτόχρονα ένα τεράστιο πρόγραμμα λαϊκής διαπαιδαγώγησης, πάνω στις βασικές αρχές της αντίστασης, της συλλογικής αξιοπρέπειας και της αλληλεγγύης. Η οριζοντιότητα, η οικοδόμηση νέων μορφών κοινωνικών σχέσεων και κυρίως η ανάληψη ανταγωνιστικών παραγωγικών εγχειρημάτων από τα τοπικά MTD's αποφλοίωσαν την αρχική κεντρική αντίληψη του MTD, με αποτέλεσμα τα πολιτικά υποκείμενα της εξέγερσης να αναφέρονται κάπως αφηρημένα σε αυτό ως "το κίνημα".

Προσπάθειες συντονισμού και ευρύτερης δικτύωσης των MTD σε εθνικό επίπεδο υπήρξαν αρκετές, με πιο χαρακτηριστική ίσως, την δημιουργία του CTD (Coordinadora de Trajabadores Desocupados), στο οποίο συμμετείχαν και παραδοσιακά αριστερά κόμματα που κατά τη διάρκεια της εξέγερσης είχαν πλήρως ξεπεραστεί από τις νέες μορφές οργάνωσης και κινηματικής δράσης των *piqueteros*. Η είσοδος της Αριστεράς στο κίνημα αλλά και οι κατακλυσμιαίες αλλαγές στο εσωτερικό των παραδοσιακών κομμάτων εξουσίας ήταν μοιραίο να επηρεάσουν το MTD. Μάλιστα, κατά την περίοδο της διακυβέρνησης της χώρας από τον Kirchner, κάποια MTD αποστασιοποιήθηκαν από την βασική τους δέσμευση, [την άρνηση οιασδήποτε συνεργασίας τους με το κράτος (κρατικές επιχορηγήσεις)] και επέλεξαν την ανοιχτή συνεργασία με το περονιστικό κόμμα. Για παράδειγμα, το MTD-Evita εξέλεξε αντιπρόσωπο του στην τοπική κυβέρνηση, εγκατέλειψε το CTD (Κεντρικό όργανο συντονισμού και δικτύωσης των τοπικών MTD) και άνοιξε το δρόμο για την προσέγγιση του κινήματος με την κεντρική εξουσία στην βάση της αμοιβαίας συνεργασίας προκειμένου, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ένας από τους ηγέτες του, να ορθοποδήσει η χώρα. Αντίθετα το MTD-Solano, όχι μόνο απέρριψε τις κρατικές επιχορηγήσεις που δόθηκαν αφειδώς σε πολλά MTD, αλλά κινήθηκε στην κατεύθυνση μιας ευρύτερης "κοινωνικοποίησης" επεκτείνοντας τη δράση του και σε τομείς, όπως η πρόνοια και η εκπαίδευση. Προς το παρόν είναι πολύ δύσκολο να προβλέψει κανείς την εξέλιξη του Κινήματος καθώς η κατάσταση στο εσωτερικό της χώρας είναι ακόμη ρευστή, παρά την επιτυχή διαχείριση της "αποκατάστασης της ομαλότητας" από τα πάνω με την προεδρία Kirchner. Το μόνο βέβαιο πάντως είναι ότι το Κίνημα συνεχίζει να δραστηριοποιείται και να μετασχηματίζει την αργεντίνικη κοινωνία. Σε ποιο βαθμό και πόσο βαθειά θα φτάσει το πείραμα της οριζοντιότητας μέλλεται από τα πράγματα να αποδειχθεί.

Colectivo Situaciones

Συγκροτήθηκε ως στρατευμένη πολιτική κολεκτίβα στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Μέλη της είχαν πρωτύτερα πρωταγωνιστήσει στο El Mate, φοιτητική ομάδα που συμμετείχε αποφασιστικά στην ίδρυση της Ελεύθερης Έδρας "Che Guevara", στο πανεπιστήμιο του Buenos Aires, έδρα που αποσκοπούσε στην ανάκτηση της μνήμης των νοτιοαμερικανικών επαναστατικών κινημάτων της δεκαετίας του '60. Η Colectivo Situaciones πολύ σύντομα συνδέθηκε οργανικά με τα κινήματα ανέργων και τις συνελεύσεις γειτονιάς που πολλαπλασιάστηκαν στα μεγάλα αστικά κέντρα μετά τα γεγονότα στην Plaza de Mayo κι έγινε ευρύτερα γνωστή μέσω "της ανταγωνιστικής κοινωνικής έρευνας". Σε αντίθεση με την ακαδημαϊκή έρευνα που για λόγους επιστημονικής αντικειμενικότητας υιοθετεί την εξωτερική προσέγγιση των κοινωνικών ζητημάτων από τη σκοπιά του αποστασιοποιημένου παρατηρητή, η Colectivo Situaciones εισηγείται μια εσωτερική ανάλυση από τη σκοπιά του ενσυνείδητα στρατευμένου ερευνητή, ο οποίος όχι μόνο ενστερνίζεται το σύστημα αξιών των υποκειμένων που μελετάει, αλλά συμμετέχει ενεργά και στις δράσεις τους. Στη βάση αυτής της προβληματικής η ανταγωνιστική έρευνα συνδέεται άρρηκτα με την οικοδόμηση μιας ριζικά νέας αντίληψης του κοινωνικού σε καταστάσεις, όπου η αποσάθρωση του

ίδιου του κοινωνικού είναι τετελεσμένο γεγονός. Έτσι, βασικές αναλυτικές κατηγορίες του πολιτικού λεξιλογίου όπως δύναμη, εξουσία, αυτονομία, συλλογικότητα, οριζοντιότητα και άμεση δημοκρατία δεν αποτελούν για την Colectivo Situaciones καταληγμένους στόχους αλλά σημεία εκκίνησης θεωρητικής επεξεργασίας. Πράγματι, εάν το εκάστοτε νόημα προσλαμβάνει το όποιο περιεχόμενο του μέσα από τη χρήση, συνεπάγεται ότι μια νέα γλώσσα πρέπει να επανεφευρεθεί ακριβώς γιατί καινοφανείς πρακτικές εμφανίσθηκαν στο πολιτικό προσκήνιο. Για παράδειγμα, πρακτικές ομάδων όπως η HIJOS, που ασκεί μια μορφή απονομής δικαιοσύνης πολύ διαφορετικής από εκείνη του κατεστημένου αστικού και ποινικού κώδικα, ή πιο χαρακτηριστικά, το μοντέλο της οριζόντιας οργάνωσης και της αδιαμεσολάβητης ανταγωνιστικής δράσης του MTD Solano κ.α, απαιτούν σύμφωνα με την Colectivo Situaciones την διαμόρφωση ενός νέου επικοινωνιακού πλαισίου ικανού να διαμεσολαβήσει τη σκέψη και την πράξη, τη θεωρητική ανάλυση και τις νέες μορφές πολιτικής συμμετοχής. Η Colectivo Situaciones δε κρύβει τις θεωρητικές οφειλές της σε πολλούς από τους εκπροσώπους του κινήματος της ιταλικής αυτονομίας (Negri, Lazzarato), τους Ζαπατίστας, αλλά και γάλλους μετα-στρουκτουραλιστές διανοούμενους όπως Deleuze και Guattari, βασικές αναλυτικές κατηγορίες των οποίων χρησιμοποιεί συχνά στις θεωρητικές της επεξεργασίες.

Piqueteros

Τα πρώτα μπλοκαρίσματα εθνικών οδών ξέσπασαν πολύ πριν από την εξέγερση του 2001. Οι ιδιωτικοποιήσεις κρατικών εταιριών αλλά και το κλείσιμο πολλών παραγωγικών μονάδων κατά τη διάρκεια των κυβερνήσεων Alfosin και Menem, προκάλεσε χιλιάδες απολύσεις σπρώχνοντας το συντριπτικό ποσοστό της εργατικής τάξης κυριολεκτικά στο περιθώριο. Η αντίδραση δεν άργησε να ξεσπάσει. Έχοντας πλέον χάσει κάθε μορφή συνδικαλιστικής εκπροσώπησης αλλά και κάθε έννοια συλλογικής διεκδίκησης βασισμένης στο δικαίωμα στην εργασία, οι άνεργοι αντιλήφθηκαν ότι ο μοναδικός τρόπος να αντιδράσουν ήταν η αυτοοργάνωση και η δημιουργία νέων μορφών αντίστασης. Έτσι, τον Ιούνιο του 1996, στην πόλη Cutral-Co οι απολυμένοι της YPF (τοπική πετρελαϊκή βιομηχανία που εξαγοράστηκε από την Repsol) κατέλαβαν την περιφερειακή οδική αρτηρία της πόλης στην βάση μιας στρατηγικής που αποσκοπούσε στο μπλοκάρισμα των εμπορευματικών ροών, και συγκεκριμένα της ελεύθερης κυκλοφορίας του κεφαλαίου. Η επιτυχία του εγχειρήματος ήταν τέτοια που σύντομα παρόμοια μπλοκαρίσματα, κυρίως στις μεγάλες, περιφερειακές των πόλεων οδογέφυρες, εξαπλώθηκαν σχεδόν παντού. Ένα χρόνο μετά και παρά τις αιματηρές επεμβάσεις της αστυνομίας, μόνο το Buenos Aires αριθμούσε 23 μπλοκαρίσματα ενώ πανεθνικά ο αριθμός τους έφτασε τα 77. Καταλήψεις και μπλοκαρίσματα σημειώθηκαν σταδιακά σε super market και αλλά μεγάλα εμπορικά καταστήματα. Ειδικότερα οι καταλήψεις εμπορικών καταστημάτων τις οποίες ακολούθησαν μαζικές απαλλοτριώσεις ειδών διατροφής έφεραν τους *piqueteros* στην καρδιά των πόλεων και το κυριότερο, η οριζοντιότητα, δηλαδή το οργανωτικό πρότυπο λήψης των αποφάσεων τους, άρχισε να αναπτύσσεται στις γειτονιές (αρχικά στα εξαθλιωμένα προάστια) με την μορφή λαϊκών συνελεύσεων. Η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος λίγα χρόνια μετά θα αποτελέσει το προοίμιο της συνάντησης και της αμοιβαίας όσμωσης *cazeroleros* και *piqueteros* και η συμμαχία που δημιουργήθηκε έστω και συγκυριακά μεταξύ τους θα οδηγήσει στην κοινωνική εξέγερση του 2001.

Κλείνοντας αυτή τη μικρή αναφορά, πρέπει να σημειώσουμε ότι το κίνημα των *piqueteros*, ιδιαίτερα μετά την ανάληψη της προεδρίας από τον "αριστερό" Kirchner, άρχισε να εμφανίζει τάσεις απευθείας διαπραγμάτευσης με την κυβέρνηση τόσο σε κεντρικό όσο και τοπικό επίπεδο. Η προσπάθεια προσεταιρισμού του κινήματος από την πλευρά του κράτους βασίστηκε στα περίφημα "πλάνα εργασίας" (βλ. παρακάτω), με τη μορφή

επιχορηγήσεων αλλά και επιδοτήσεων αυτοοργανωμένων παραγωγικών εγχειρημάτων, όπως εργαστήρια κεραμικής, εργοστάσια, φούρνοι και κλινικές, τα οποία είχε, και ως ένα βαθμό, συνεχίζει να έχει υπό τον έλεγχο του το MTD. Στην ουσία πρόκειται για μια ανοιχτή απόπειρα ελέγχου του κινήματος, απόπειρα η οποία φαίνεται να αποφέρει καρπούς. Έτσι, κάποιοι ηγέτες του κινήματος, όπως ο Luis d' Elia, στο πλαίσιο μιας κατάφωρα πελατειακής λογικής, κατέβηκε στις τοπικές εκλογές υποστηριζόμενος από το κυβερνών κόμμα με την υπόσχεση ότι θα συμμετάσχει στην κατανομή των επιδοτούμενων προγραμμάτων. Στη σφοδρή κριτική που δέχτηκε από τον Jorje Jara του MTD Anibal Veron, που αρνείται την συμμετοχή του σε οποιαδήποτε δοσοληψία με το κράτος, ο d' Elia, αντέδρασε αντιτείνοντας του, ότι η επιλογή του ισχυροποιεί παρά αποδυναμώνει το κίνημα. Από τη στιγμή που η κυβέρνηση καλεί σε απευθείας διαπραγματεύσεις σημαίνει ταυτόχρονα ότι το νομιμοποιεί και κατά συνέπεια του δίνει τη δυνατότητα να ασκήσει εξουσία. Παρόμοιες απόψεις εκφράζει κι ένας άλλος παλαίμαχος του κινήματος ο Raul Castells, που στις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου 2007 διεκδίκησε το προεδρικό αξίωμα έχοντας ως πολιτική αντίπαλο του την νυν πρόεδρο Christina Fernadez de Kirchner. Η συμμετοχή στο επίσημο κράτος αποτελεί σήμερα για πολλούς αγωνιστές του κινήματος των *piqueteros* ένα ιδιαίτερα ακανθώδες ζήτημα καθώς δεν είναι λίγοι εκείνοι που εναντιώνονται στην οιαδήποτε δοσοληψία μαζί του, επιμένοντας στην "ωρίμανση" και όχι στην "εξαγορά" του κινήματος. Η προβληματική αυτή αναπτύχθηκε επίσης και μεταξύ των Colectivo Situaciones, που θέτουν το ζήτημα στη βάση εξουσίας, δυαδικής εξουσίας, το οποίο δεν αφορά μόνο τα πολιτικά πράγματα της Αργεντινής αλλά, με δεδομένη την "αριστερή στροφή", όπως τουλάχιστον η τελευταία καταγράφεται στις κυβερνήσεις Chaves, Morales, Lula, και ολόκληρης της Νοτιοαμερικανικής Ηπείρου.

H.I.J.O.S

Όπως μαρτυρούν τα αρχικά για τις λέξεις "Hijos e Hijas por la Identidad y la Justicia contra el Olvido y el Silencio", δηλαδή Γιοι και Κόρες για την Ταυτότητα και τη Δικαιοσύνη ενάντια στη Λήθη και τη Σιωπή, πρόκειται για μια οργάνωση που έχει ως σημείο αναφοράς της την περίοδο της τελευταίας στρατιωτικής δικτατορίας στην Αργεντινή κατά το διάστημα 1976-1983. Η στρατιωτική δικτατορία επέβαλλε μια "κατάσταση-κράτος τρόμου" (estado de terror), όπως το αποκαλούν, απαγορεύοντας οποιεσδήποτε κοινωνικοπολιτικές ή συνδικαλιστικές δραστηριότητες και αφήνοντας πίσω της, πέρα από τη σιωπή και το φόβο που στοίχειωνε την αργεντίνικη κοινωνία μέχρι την πρόσφατη εξέγερση του 2001, ένα διογκωμένο εις διπλούν εξωτερικό χρέος και χιλιάδες δολοφονημένους και αγνοούμενους, που μέχρι σήμερα παραμένουν "εξαφανισμένοι". Η HIJOS δημιουργήθηκε το 1995, ένα χρόνο μετά από μια εκδήλωση που πραγματοποίησαν στην πρωτεύουσα πρώην φοιτητές αρχιτεκτονικής εις μνήμη των εξαφανισμένων και δολοφονημένων συμφοιτητών τους, στην οποία κατάφεραν να προσεγγίσουν και να καλέσουν τα παιδιά και τους συγγενείς αυτών των προσώπων. Η συνάντηση αυτή υπήρξε η πρώτη επαφή ανθρώπων φαινομενικά άσχετων μεταξύ τους, με πλήθος, όμως, κοινών εμπειριών και αποτέλεσε την ιδέα και τη βάση για την ίδρυση της εν λόγω οργάνωσης ένα χρόνο αργότερα σε μια αντίστοιχη συνεύρεση. Σήμερα αριθμεί πάνω από 600 συμμετέχοντες ενώ εκτείνεται σε 6 χώρες του εξωτερικού και υπάρχουν και τοπικές οργανώσεις σε 18 διαφορετικές πόλεις της Αργεντινής, που συνευρίσκονται σε κεντρικές συνελεύσεις-συντονιστικά σε ετήσια βάση. Οι συμμετέχοντες, στην πλειοψηφία τους, είναι συγγενικά ή φιλικά πρόσωπα ανθρώπων που εκδιώχθηκαν από το καθεστώς εξαιτίας της αντιδικτατορικής τους δράσης, η οποία ποικίλλει, εφόσον το φάσμα ευρυνόταν από μαοϊκούς, κομμουνιστές, αναρχικούς ως και χριστιανούς αγωνιστές. Ωστόσο, όπως δηλώνουν κι οι ίδιοι, στις συνελεύσεις τους χωράει οποιοσδήποτε αισθάνεται τον εαυτό

του κομμάτι της ίδιας ιστορίας, παρά τις επιμέρους διαφορές στις προσωπικές εμπειρίες. Στην HIJOS κάνουν εβδομαδιαίες συνελεύσεις μακριά από ηγέτες και ιεραρχικές λογικές και πρεσβεύουν στη λήψη αποφάσεων μέσω της συναίνεσης. Τα ζητήματα που πραγματεύονται αφορούν, πρώτον, σε μια εκ νέου ανάγνωση της ιστορίας για έναν επαναπροσδιορισμό της προσωπικής και συλλογικής ταυτότητας μέσω της ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών (βλέπε *política afectiva*). Δεύτερον, ασχολούνται, με τα τρέχοντα κοινωνικοπολιτικά προβλήματα, με την ανάδειξη των πολιτικών αγώνων του παρελθόντος και τη συμμετοχή σε αυτούς στο παρόν (στη βάση της οριζοντιότητας), αναγνωρίζοντας έτσι μια ιστορική διαδικασία αγώνων που συνδέει παρελθόν και παρόν, εφόσον το τότε ζητούμενο για μια κοινωνία ισότητας εξακολουθεί να είναι επίδικο κι επίκαιρο. Επίσης ασχολούνται με την αποκατάσταση όσων ανθρώπων μεγάλωσαν σε διαφορετικές οικογένειες από τις πραγματικές τους (σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα κι από στρατιωτικούς) και αγνοούν τους βιολογικούς τους γονείς (ήδη επίσημα καταγράφονται στην Αργεντινή οι περιπτώσεις 400 τέτοιων ατόμων). Τέλος, επιζητούν, μέσω της κοινωνικής καταδίκης, και την νομική καταδίκη όσων συμμετείχαν στις δολοφονίες κατά τη διάρκεια της δικτατορίας και κυκλοφορούν ακόμα ανενόχλητοι.

Planes trabajar: Πλάνα εργασίας

Σχετικά με αυτά διαβάζουμε στο κείμενο Picket and Pot bang together. Class Recomposition in Argentina?, της βρετανικής ομάδας Aufheben, τεύχος 11 (2003)

"Τα τελευταία είναι μικρά επιδόματα για τους ανέργους (120 με 150 pesos το μήνα ανά οικογένεια, μόνο σε όσους είχαν οικογένειες) που πληρώνονταν σε lecops (ένα παράλληλο εθνικό νόμισμα) ή bonds (ομόλογα). Το κράτος έδινε αυτά τα επιδόματα για να κατευνάσει τη δυσαρέσκεια. Στη διάρκεια των χρόνων, οι δράσεις των *piqueteros* σχετικά με τα "πλάνα εργασίας" συχνά είχαν επιτυχία. Τα επιδόματα δίνονταν στις κεφαλές των οικογενειών -περίπου σε 1 στους 8 *piqueteros*- και δεν είχαν τη φύση μιας καθολικά μοιρασμένης παροχής όσο μηδαμινή κι αν ήταν αυτή. Τα "πλάνα εργασίας" δίδονταν σε αντάλλαγμα ελαφριάς δημόσιας εργασίας όπως η κηπουρική ή το καθάρισμα των δρόμων. Αντιστοιχούσαν περίπου στο 1/8 του κόστους των υλικών αγαθών που είναι αναγκαία για μια τετραμελή οικογένεια. [...] Σήμερα, πολλοί από τη βάση των MTD (Κινήσεις Ανέργων) [...] χρησιμοποιούν τα "πλάνα εργασίας" για να στήσουν εγχειρήματα στις περιοχές τους, όπως αρτοποιεία, εργαστήρια μετάλλου και ξύλου, σχολεία και θερμοκήπια, όπως και χώρους δημόσιας συζήτησης πολιτικών θεμάτων. Τα εγχειρήματα στελεχώνονται από *piqueteros* που πληρώνονται από τα "πλάνα εργασίας" (τα λεφτά μπαίνουν απευθείας στους τραπεζικούς τους λογαριασμούς), οι οποίοι προσφέρουν τις 4 ώρες εργασίας καθημερινά, που προϋποτίθενται για να παίρνουν τα λεφτά, στην υπηρεσία της άμεσης κοινότητάς τους."

Το παραπάνω κείμενο εκδόθηκε σε ελληνική μετάφραση ως ένθετο στο περιοδικό ΑΝΑΡΕΣ, τεύχος 8ο (2004)

Το βιβλίο Οριζοντιότητα - Φωνές λαϊκής εξουσίας στην Αργεντινή εκδόθηκε των Ιούνη του 2011 στην Αθήνα σε 2000 αντίτυπα.

Όλη η εργασία της έκδοσης πραγματοποιήθηκε από τα μέλη της Σ.ΚΥ.Α.

Τα έσοδα θα διατεθούν για την κάλυψη των εξόδων της έκδοσης.

Η χρήση, η αναπαραγωγή και η διακίνηση είναι απολύτως ελεύθερες για τους σκοπούς του ανταγωνιστικού κινήματος. Για την ακρίβεια επιβάλλονται. Αναφορά στην πηγή θα ήταν μια μικρή αναγνώριση της δουλειά μας.

συνέλευση για την κυκλοφορία των αγώνων